

Perihat Sayambhu Purana

H. Sastri

1889

A stylized handwritten signature in black ink, appearing to be 'Sms.' with a flourish.

Librarian

Trishna Public Library

स्वयम्भूपुराणम् ।

अकारादिवर्णक्रमेण बौद्धपारिभाषिकशब्दानां
संज्ञाशब्दानाञ्च सूची ।

अ ।

अकनिष्ठ १३७, ७; १५४, ८ ।
अकनिष्ठादिदेव १६४, २ ।
अकनिष्ठेश ४९०, ६ ।
अकारधर्मनिरत ४१९, १८ ।
अकारबीजसंज्ञात २००, १५ ।
अकारमुखमन्त्र १०८, ५ ।
अकुशल ९५५, ८; ९६०, ८;
९६९, १४; ९६५, ९; ९७३,
९; ९७४, ७ ।
अकुशलदश ९६८, १६ ।
अकोशलदश ९५७, १७; ९७६,
१४ ।
अक्षोभ्य १७, १३; १०, १; ४९०,
१४ ।
अक्षोभ्यकर्म २००, १८ ।
अक्षोभ्यमन्त्र १०५, १४, १८ ।
अगस्त्य ९८८, ७, ८ ।
अगस्त्यकुम्भ ९८८, ११ ।

अगस्त्यश्रद्ध ९८८, ६ ।
अग्निपुर ४९६, ७ ।
अग्निगैरादिक १७२, १० ।
अग्निशोवादिक १३, ३; ९३, ९०;
अग्रालु ९९९, ४ ।
अङ्गुष्ठरी ९१९, ८ ।
अट्ट ४८, १६; १२८, १९; ९८९,
४ ।
अतपा १३७, ५ ।
अतिथिर्क ४७, १ ।
अतीत १, १०; २९, ४; ८८, १०;
१०६, १३; ११५, १९; १४७,
१०; १७९, ८; १९९, १८;
२१५, १५; २२९, ८; २४०,
४; २५०, ८; २५५, १८;
२५६, ६; २७७, २; २७८,
१७; ४५१, ८; ४८५, ८;
४८९, ९ ।
अतीतबुद्ध ४९८, १८ ।

अतीतानागतः २, २; १४, १०;
 १२४, १४; १०२, १०;
 १८०, १२; २२१, १८; २२२,
 १५; २२२, १२; २२४, ८;
 २२०, २२; २८२, ४; २००,
 ८; २८०, १२; २८४, १०;
 ४०२, १; ४२४, १०; ४२४,
 १८; ४५०, ०, ११; ४८६,
 ५; ५०१, ० ।

अत्यय ११०, ११ ।

अदत्तदानक २५०, १८ ।

अदत्तादानक २२५, ६ ।

अधिसुक्तिवत् २२६, ११ ।

अधोपणा ११८, १२ ।

अनन्त १५८, १५; १६१, ११;

२८८, २, ५; ४५६, १८;

४६२, ०; ४६४, १४; ४०२,

३; ४०४, २, १२; ४००, २० ।

अनन्तनाम २०४, २४ ।

अनन्तनामराज २८०, १० ।

अनन्तशब्द २८८, २० ।

अनन्तक ४८, १०; १२०, २ ।

अनाद्ये १४५, २ ।

अनागत ६, १०; ८४, १०; १०६,

१५; ११५, २२; १४०, १०;

१०२, ८; २२२, १८; २४०,

४; २५५, १८; २०६, १८ ।

अनुगति ११६, १८ ।

अनागामिफल २१२, ६; २१४, १ ।

अनालिक २८२, १२ ।

अनुवृत्त २२, १; १८६, २ ।

अनुवृत्तनी १५५, १० ।

अन्वाहिण्ड १८८, १८ ।

असुरि ८४, ५ ।

अपरगोष्ठानि १०८, १८ ।

अपरगोष्ठानि १२०, ११ ।

अपरगोत्रायणि २८२, ४ ।

अपरार २८, ५; १०४, १४ ।

अपीषध २०४, ५ ।

अप्रमाद्यश्रम १२०, २ ।

अप्रमाणाभा १२०, १ ।

अवभिरव ४२०, ११ ।

अवच्छिन्नार्थक २२०, १८ ।

अभयन्द २१५, ० ।

अभयन्दप्रमुख २१४, ८; २१६,

८; २१८, १, १८ ।

अभयन्दप्रमुख २२४, ४ ।

अभयन्दमुख २१८, ८ ।

अभिचार ४२६, १० ।

अभिध्यायापादपाप २०४, ८ ।

अमिताभ १०, १२; २८, १८;

१०५, १५, १८; १०१, १ ।

अमिताभक ४२०, १४ ।

अमोघसिद्धि १०५, १८; ४२०, १५ ।

अमोघसिद्धक १०५, १४ ।

अपराध ४५, १२ ।

अर्कवन्धु १, १८; १, १५।

अर्बुद ४८, १५; १८१, ५।

अर्चन ४, ११, १८; ६, १४; १८,
१९, १६, १८; १०, ८;
१९८, ४; १९८, १; १८०, १।

अर्चल ११४, १।

अर्चल १८०, ४।

अवदान १४०, १; १४१, १; १४६,
१५।

अविद्या ११५, ८।

अवीचि ४८, १५।

अवोचिक ११८, ११; १८१, १।

अवुद ११८, ११।

अवुद ११०, ५।

अवुद ११०, ५।

अवैवर्तिक ११५, १४।

अशीतिअन्न १४०, १०; १५४, १;
११८, ८; ११५, ११; १०६, ८।

अशोक १८, ६, ११, १६; १०,
१४; ११, १४; ११८, १६।

अष्टपौष १११, १।

अष्टमाहिका १११, ८।

अष्टमर्ग १११, ८।

अष्टाक्ष १८०, १४; १५४, १०;
१५५, १।

अष्टाक्षविनिमुक्त १८५, १५; १५६,
१११।

अष्टाक्षविपायक ११०, १।

अष्टाक्ष ११०, ८।

अष्टाक्षपौष ११८, १०।

अष्टाक्षमार्ग १११, ११।

अक्षिनाक्षिरूप १, ०।

आ

आकण्ठि १८, १६; ५१, १।

आगम १५८, ४।

आचार्य ४४८, ११, १८; ४५१,
६; ४६६, १; ४०१, ११।

आढाराख ४६५, १४; ४६०, १६;
४६८, १४।

आढाराख ४६०, ५; ४६१, ४;
४६१, ८।

आदिमुद्रलयम् ११८, १८।

आदिमौद्ररूप ५६, १८।

आदिमध्यान्तकलाप ४०, ११।

आधाराख ४५८, ४, ११।

आनन्दप्रमुख ११, ४।

आनाधाराख ४५८, ५।

आनोधि ११८, १।

आनोधिमण्ड ११६, ११।

आभाकर ११०, १; १६४, ५।

आभाकरेण ४१०, १।

आभाकर ४८, १; ४१५, १८।

आरूप ६०, १६।

आरुपावर १८१, १५।

आरुपावर ०१, १०; १८६, १८;
१८५, ८।

ଆବ୍ୟବସ୍ଥା ୧୧୫, ୧୦ ।

ଆବ୍ୟବସ୍ଥା ୫୫, ୧୧; ୧୨୧, ୫;
୧୨୧, ୧୦; ୧୦୫, ୧୧;
୫୫୫, ୧ ।

ଆବ୍ୟବସ୍ଥା ୧୫୧, ୫ ।

ଆବ୍ୟ ୧୧୧, ୧୧; ୫୫୧, ୫ ।

ଆବ୍ୟନାରା ୧୧୦, ୧, ୧, ୫ ।

ଆବ୍ୟନାରୀକା ୫୧୦, ୧୧ ।

ଆବ୍ୟବର୍ଣ୍ଣ ୫୦୧, ୧, ୫ ।

ଆବ୍ୟବର୍ଣ୍ଣଭୂମି ୧୦୮, ୧୮ ।

ଆବ୍ୟବସ୍ଥାଲୋକିତେ ୧୧୧, ୫ ।

ଆବ୍ୟବସ୍ଥାଲୋକିତେ ୫୧୧, ୧୧ ।

ଆବ୍ୟାହାତମାର୍ଗ ୧୧୫, ୫ ।

ଆବ୍ୟାହାତମାର୍ଗ ୧୫୧, ୫ ।

ଆବ୍ୟାହାତମାର୍ଗ ୧୫୧, ୧ ।

ଆବ୍ୟାହାତମାର୍ଗ ୫୫୫, ୦, ୧୦ ।

ଝ ।

ଝା ୫୧, ୧୦ ।

ଝା ୧୧୧, ୧୧; ୧୧୧, ୧୧ ।

ଝା ୧୦୧, ୧୧; ୧୦୦, ୦;
୧୧୧, ୧୮ ।

ଞ ।

ଞ ୧୧୧; ୧୮; ୧୧୦, ୧ ।

ଞ ୧୧୧, ୧୧; ୫୧୧, ୦ ।

ଞ ୫୧, ୧୧; ୧୧୧, ୧୧;
୧୧୦, ୧; ୧୧୧, ୧୧; ୧୧୧;
୧୧୧ ।

ଞ ।

ଞ ୧୧୧, ୮ ।

ଞ ୧୧, ୫ ।

ଞ ୧୧୦, ୧୧; ୧୧୧, ୫ ।

ଞ ୧୧୧, ୦; ୫୫୦, ୫,
୫, ୮, ୧୦; ୫୫୧, ୮ ।

ଞ ୧୧୦, ୧୦ ।

ଞ ୧୧୦, ୧୧ ।

ଞ ୧୧୦, ୧୦ ।

ଞ ୫୧, ୧୦ ।

ଞ ୧୧୧, ୧୧; ୧୧୧, ୫ ।

ଞ ୧୦୫, ୧୧ ।

ଞ ୧୧୧, ୧୧; ୧୧୧,
୧୧; ୧୧୫, ୫; ୧୧୫, ୧୫;
୧୧୦, ୮, ୧୧; ୧୧୫, ୧୮;
୧୧୫, ୧ ।

ଞ ୧୧୫, ୧୮ ।

ଞ ୧୧, ୧, ୧୫; ୧୧, ୧୦;
୧୧୧, ୫ ।

ଞ ୧୦୮, ୮ ।

ଞ ୧୧୮, ୧୦; ୧୧୧, ୧୫ ।

ଞ ୧୧୦, ୧; ୧୧୧, ୧ ।

ଞ ୧୧୧, ୫ ।

ଞ ୧୧, ୮; ୧୧, ୧; ୧୧,

୧୧; ୫୧, ୧୧; ୧୦, ୧୧;

୧୫୫, ୧; ୧୫୦, ୧୧; ୧୫୮,

୧୧; ୧୮୦, ୮; ୧୧୧, ୧୦;

୧୦୫, ୫; ୧୧୧, ୧୦; ୧୧୧,

१४; २६२, १०; २८२, १६;
४८८, १४।

उपाशिका २२, ८; २२, ६; २२,
१२; ४६, १२; ६०, १६;
१४५, ६; १४०, १२; १८०,
८; २०४, ५; २१२, १०,
१८; २१६, १८; २२२, १५;
२६२, १०; २८२, १६;
४८८, १४।

उपासक ४, १२; १४, १।

उपासिका ४, १२।

उपेक्षाबोधक २२२, १८।

उपोषध १२२, १२; १२४, २;
२०१, १२; २०२, १०; २००,
१२; २०८, १; २११, १४।

उमादेवै २७३, १२।

उज्ज्वलीपुरि ४८०, ०।

उज्ज्वलरक २८२, ६।

० • **क**।

कवि २१८, ५, ०; २२२, २;
२२६, १, १५, १८; २२१,
२; २२४, १५; २२५, १५;
२८२, ११; २८५, ६।

कविर्मान २२६, ८।

कविपाद २२२, ५, ६, ८।

कविराभी २०१, १८।

कविलाभी २०२, ४।

कवीस १५६, १५।

कवि १६, १४; ४०, १।

ख।

खकार २४२; १२।

खे।

खेराज ५१, २, २।

खी।

खीकसदेव ५२, ६।

खीपद्रक ४२६, ८।

खीपाधिक २६६, १२; ४४०, १२।

क।

ककारबीजसंज्ञात २०२, २।

कटपूतन ४४४, २।

कनक २६८, १२।

कनकसुनि २१८, ५, १२, १५;
२२५, ०।

कनकवती २०२, १८।

कनिष्ठा ४८, १२।

कपिलाशक २१२, ०।

कवणापुष्परीकादि २८०, १५।

कर्कश २१६, ६; २१०, ८,
१८; २१८, ६; २१८, २,
१०; २२०, ८, ८; २२१,
१८; २२४, १०।

कर्कश २२४, १०; २४०; १५,
१०।

कर्कोटक १५८, १६; १६३, १२;
४४०, ५, १५; ४५८, ८;

११; २०; ४५८, ९; ४६१,
 १०; ४६२, १५; ४६४, ६;
 ४६८, ६; ४६८, १०, १८;
 ४७०, १, २; ४७२, २; ४७२,
 ५; ४७४, ६; ४७८, १ ।
 कर्कोटकनाग ४६१, १९; ४६२,
 १२; ४६४, २; ४६६, २, ८;
 १२; ४६८, ७; ४७१, ७;
 ४७२, १ ।
 कर्कोटकनागभक्त ४६७, २ ।
 कर्कोटकनागराज ४६१, १२; ४६७,
 १८ ।
 कलि ८, ८; १०, ६; ४१०, १४५,
 २०; ४१२, ७; १२; ४४५,
 १० ।
 कलियुग ४११, २, ४, १०; ४१२;
 ५ ।
 कलेश १२५, ८ ।
 कल्याण २८२, १८; ४८०, १, ११;
 कल्याणमित्र ४८०, ११ ।
 काकेश्वर, २८४, १४ ।
 काधाराल्पद १६८, ८ ।
 कामाक्ष (बुद्ध) १८६, १ ।
 कापेत्तल १६७, २५, २८२, १६;
 २६४, ८ ।
 कामपूज्य २२५, ७ ।
 कामाक्षर ६०, १५; ७९, ८ ।
 कामाक्षर १४१, ९ ।

कामाक्षर १६४, २; १८६, ४;
 १८२, १०; १८६, १६; २०४,
 १२; २०५, २ ।
 कायानुसृत्यपत्न्यान् २२२, १२ ।
 काचिक १८६, १४ ।
 कालस्त्र ४८, १४; १८८, १०;
 २८२, २ ।
 कालीनाग ४२८, २ ।
 कालीश्रद्ध ४१, १; ५२, २; १२२,
 ६; १२२, ५; १२५, १५;
 १२८, २; १४६, ४; १५०,
 ७, ८; १५८, ८; १६६, १५;
 १७०, १६; २८२, २ ।
 काशि ४०२, ८ ।
 काशिक १७, १७; २०, ८; १०२;
 ११ ।
 काशिकपावन १२, २; १५८, ६ ।
 काशी २५८, १६; २६७, १६;
 २७६, २; २७७, ५; २७८,
 ९; २७८, १, ४, ६, ८,
 १०, १२, १२; १४, १०,
 १८; २८०, २; २८१, २, ६;
 २८२, ०१, १५; २८८, १;
 २८८, १२ ।
 काशीक २०, ५ ।
 काशीकेन २७८, १२ ।
 काशिर २४८, १ ।
 काश्यप २७४, ७; २७६, १७;

३००, १; ३०८, १, ५, ९,
 ३८०, १, ७; ३८१, १, १०,
 १९; ३८१, ७, ८; ३८२, ८;
 ३८५, १, १५; ३८७, १०;
 ३८८, १, ५, १८; ३८९, ५,
 ५, ७, ८, १०; ३९०, ५, ८,
 १०, ११, १७; ३९१, ११,
 १२, १९, १७, १८; ३९१,
 ८, ११, १५, १९, १८, १०;
 ३९२, ५, ५, ८, १७; ३९५,
 ५, ९, ११; ३९५, १२ ।

काश्यपप्रसुक्त ३९, ७ ।

काश्यपमुनि ६८६, १५ ।

कोरेक्टर २४०, ६'४।

: कीलेश्वर १४०, १० ।

"कुशुडाराम १६, प।

कुक्रम ४५०, १, ४०९, ४१०

कुण्डिका ११८, ११ ।

कुन्वा १०१, १०।

कुम्भजीर्य २४०, १७, १८ ; २४१,
११, १५ ।

कुभाण्ड १४, १५; १६, १७;

कुभाण्डक १२६, १ ।

कुम्भाष्टपर्षद ५८, १ ।

कुम्भाष्टमे १२६, १ ।

कुमेश्वर १४१, ८, १४१; १४५, ४।

कुलपुत्र १०७, १५ ।

कुलिक ३८, ५; १५८, १०; १६९,
१; ५५०, ९; ५६९, ८;
५६५, १५; ५७६, ६; ५७८,
६, १४; ५८८, ९।

कुलेश ४९, १९।

कुशल ११८, ८; ११९, १।

कृतज्ञ १६७, ६ ।

कृष्णवज्राख्या १०९, ७।

केशवती १२२, १, ८; १४६, १४;

कशिपी १५५, १६; १८१, १८२;
१८२, १८३; १८४, ५; १८५,
१८६; १८७, ८, ९; १८८,
१८९; १९०, १।

कैवर्त ४५६, '१६ ।

कोरागिरौखेन १०९, ४ ।

कोशिकातील ६-१९, १० ।

कौमारी १०४, ७, १८६, १७, १।

सक्रिय १८४, १, १४; १८५,
१, ४, ५, १९; १८७, ८,
१४, १५, १९; १८८, ५,

१५; १६८, ९, ६, १२;
१००, २; १०२, १२, १४;
१०३, २, १६; १०४, २;
१०७, १२; ११५, ५, १८;
११६, १७, १८।

अकेतन ८७, ६।

अक्षुब्ध ११०, १, ११, १५; ११९,
१०।

अक्षुब्ध १२४, ८; १२५, १८;
१२६, ६, १०; १२७, ४।

अचदुर्लभ १८५, १५।

अमराज ४१, ५।

अमापन ११०, १४, १७; १११, ९।

अमावती १८८, ५।

आग्नि १०६, २।

आग्निपारमिता १०६, १४।

आग्निवत् ११२, १९।

अेषाक्षादि १८८, १८।

अेषादेवी ११०, ७।

अेषावती १८९, ५।

ख

अगानना १७८, ५; १८०, ४;

१८१, १०; १८२, १२;

१८३, १८; १८४, ४; १८६,

१६; १८८, ५; १८९, १९,

१४; ४०८, १०, १४; ४४७,

६; ४४८, २; ४८८, १९।

अपर्ण १४४, ४; १८५, १०।

अभैरव ४२७, १६।

अक्खिलिका १०१, ८।

अक्खिलीका ११८, ११।

अक्खिलीका ११०, १।

ग

अग्रेवर ४२८, ११।

अग्ननील ११२, १०।

अग्न्यूषादिस्त्र १५७, ५।

अग्न्यावती १४२, १८; १४४, ७;

४५८, ५; ४६२, ८; ४८६,

१६।

अग्न्यावतीनीर ४८८, १६।

अग्रेवर १४४, ५, ८; १४५, ६,

४८६, १७; १।

अथाशीर्ष ४८६, १७।

अर्जुन १४५, ५।

गीतादेवी १०७, ९।

गुणकाम ४२६, ८, १७; ४६७, ४,

१; ४८८, १२; ४५०, ०६,

१६; ४५२, १९, १५; ४५३,

५, १९, १८, १०; ४५४,

१०, १९, १२; ४५५, १८;

४५६, १९; ४६१, १८;

४८९, १;

गुणकामवद ४२५, १४।

गुणकामदेवभिः ४८९, ८, १६।

गुणकामदेवराजा ४७६, ६।

गुणध्वजप्रसूच ११४, ७; ११५, ६;

११८, १; १२४, १।

गुणध्वजमुच ११६, ७; ११८, १,

१८।

गुणेश्वरी १५८, ५।

गोकर्ण १२८, १२; १४५, १।

गोकर्णैतीर्थ १८७, १६।

गोकर्णाख्यायामती १५२, १५।

गोकर्णेश्वर १२८, ११, १५।

गोकर्णेश्वरी १०८, ६।

गोदावली १८२, ५।

गोपुष्प १०, १८।

गोपुष्पपर्वत ८, १६, १८, १२७,

१६; १८८, १२, १७, १८८,

११; ४६८, १०, ११, १८;

४७७, १।

गोपुष्पाख्या ४११, १७।

गोरीलिपाचका १०५, १।

गोशुद्ध ८, १६; ८, ७।

गोशुद्धनामपर्वत ८, १२।

गोशुद्धपर्वत ११, १४; २२, १;

१२८, ८; १४८, १६; १६८,

१८; ४१४, ११; ४११, ८;

४२६, १७; ४५४, ८; ४६९,

१।

गोड १८८, ४, १०, ११, १८;

१८७, १, १०, ११; ४००,

१, १; ४०४, १, ४।

गोडक ४००, ४, ६; ४०१, ५।

गोडराजन् ४६७, ५।

गोडराज्य ४०४, १।

गोडराष्ट्र १८८, ५।

गोतम १५, १; १८, १४; १२, ६,

१२; १२, १०।

घ।

घटक ४५४, १४।

च।

चकारवीजसञ्ज्ञात १०२, ७; १०८,

१।

चक्रावलि ४२०, ४।

चण्डेश्वरीवन ४११, ७।

चण्डोग १०१, १।

चतुराजन् १०१, १।

चतुर्धाम १६, २।

चतुर्मुखविहारस्तु ६, ६।

चतुर्मुखाराज १८१, १४; १२७, १८।

चतुर्मुखाराजिक ४८, ६।

चतुर्विंशतिपीठ १८८, १८; १११, १।

चन्द्रभागा १०७, ५।

चरित १०८, ८।

चाप १८५, १।

चामुण्डा १०८, १, ११; १८६, १८।

चावगिरि १४०, ५।

चिन्तक ११, १४।

चिन्तक १११, ५।

विनामिकाख्य १०५, १८ ।

विनामिकाख्यपञ्चान २२२, १४ ।

विनामिका २०२, १२, १० ;

२८८, २ ।

विनामिकापञ्च ४८६, १ ।

विनामिकापञ्च ४८६, १ ।

विनामिकापञ्च ४८६, २ ।

विनामिकापञ्च ४८६, २, १२ ।

विनामिकापञ्च ४००, ४ ।

वीन १०, १० ; २०, ५, ८ ; २२,

४, ५ ; १५८, ६ ; २४८, १२ ;

२२२, ११ ; २८५, ११ ;

४२२, १८ ।

वीनदेश २४०, १६ ; २४८, १४ ;

२२४, १२ ; २२०, १८ ; २२२,

० ; २२४, ० ; २४१, २ ।

वीनदेशक २२०, १६ ; २२८, ४ ।

वीनप्रदेश १४८, १६ ; १५०, ८ ।

वीनक ०८, १२ ।

वीनक ४८०, ८ ।

वीनक ४५, १ ; ४८१, १४ ; ४८२,

० ; ४८२, २, ५ ।

वीन १८, ०, ८ ; २८, १४ ; २०,

१२, १४ ; २१, १४ ; ८२,

१६ ; १००, १ ; २२५, १२ ;

२०२, ११ ; २०४, १५ ;

२०५, १८ ; २००, १ ; २०८,

० ; २०८, ११ ; २८०, १ ।

४१२, १६ ; ४२२, १४ ;

४२२, ५, १० ।

वीनराज २११, ४ ।

वीनपञ्च ६८, ८, ८२, ११, १० ।

वीनरूप १५१, २ ।

वीनविम्ब १२०, २ ।

वीन १०, ६ ।

वीनक ८८, १० ; १४५, ० ।

ख ।

खन्दीत्याद १८०, १० ।

ज ।

जगदीश २८४, २ ।

जगदीश्वर ४८, २ ; ५२, ६ ; ०५,

१० ; ०६, २ ; ११४, ६ ;

११८, २ ; १६४, १२ ; ११८, २

८ ; २२०, १६ ; २२५, ६ ;

२२०, ४ ।

जगदीश २, १, १५ ; २०, २२२

२२, १४ ; २५, ८ ; ५०, १,

८ ; ५५, ४ ; ००, १८ ; १२८,

१ ; १२२, १८ ; १४१, १० ;

१५४, ८ ; १६४, ० ; १८२,

१० ; १८४, १५ ; १८५, २ ;

१८०, १४ ; २०२, २ ; २२०,

१ ; २२४, १० ; २२०, ११

१५ ; २२१, १५ ; २२२, २ ;

२२०, ४ ; २५१, १२, १० ;

१८०, १०; ११२, १०;
 ११५, १; ११८, १०, १५;
 ११८, १, ११; १२५, १८;
 १२९, ४; १३०, ०; १४२,
 १; १४०, २, ४, १५; १४८,
 १; १५०, ४; १५२, १६;
 १५०, १६; १६०, २; १६१,
 १२; १६०, १२; १७१, १४;
 १७६, १०; १८१, १६; १८२,
 १४; १८५, २; १८८, १४;
 ४०६, १२; ४२१, १; ४२२,
 २; ४२०, ४, ८, १२, १५;
 ४६४, १४; ४६५, १०; ४७१,
 १५; ४८८, १५।

जगन्नाथ १, १; २, १२; २६, ६;
 २८, १८; ५२, १; १२२, १८;
 १२८, ८; १४२, ४; १४५,
 १२; १५१, १; १६२, २८;
 १६२, १२; १८२, ६; १९०,
 १६; १९२, ०; १८८, १५;
 २१६, १; २२२, ०; २२४,
 ६; २२१, १०, १२; २२२,
 १८; २२५, ८; २२०, १२;
 २२८, १०; २४६, १०;
 २४०, १६; २४८, ६; २५५,
 ११; २६०, १०; २६१, ४,
 ८, ८; २६२, १४; ४००,
 १; ४२०, १२; ४४६, १६।

जम्बू १८२, ४।

जम्बूद्वीप ५२, १; १०८, १६, १७;
 ४०२, १, २।

जम्बर ४२५, १८।

जयतीर्थक १५१, ११; १८८, ४।

जयन्तिनामस्तेव २०४, १२।

जयश्री ४, ४; ५; १; ०, १; ८,
 २, ४, १०; १८, १८।

जिन ११, १; १४, १६, १०; १५,
 १२; ०१, १०; ०८, २; ८२,
 ५; ८८, १८; ११८, १४;
 १२०, १२; १२२, ४; १५६,
 ०, ८।

जिनपुत्रव ८४, ८।

जिन्पुत्र ०४, ०; १०८, १८;
 १२०, १२।

जिनपुत्रक १२०, ११।

जिनभास्कर १०, १०।

जिनलक्ष्मी १८, ०११।

जिनशिष्य १५, १; १२, ६; २२,
 १८; १४५, ८; १५८, ११;
 १०२, ५; १२०, ५।

जिनशिवक १६, १५; १२, ६१;
 २२, १८; १२२, १; १४५,
 ८; १४०, १४।

जिनसम्पुष् १२, ४, १४; १४, १;
 १०, १८, १८, ८।

जिनसेवक ८२, ४; १८४, ६।

जिनालय ४५, १; ११६, ७;
१००, १२।

जिनालय ४२, ११; ७१, ६; ७५,
४, १५; ७६, १०; ७७, ६,
१४, १६; ७८, १७; ८०, ११;
८२, १, १४, २६; ८२, १७;
८८, ८, १२; ८९, ४; ८९,
८; ८९, १, ७, ८, १८; ८५,
६; ८७, १८; १०१, १०;
१२८, १०; ४४६, १६।

जिनेश्वरी ४, ६; ५, ४; ६, १८;
७, २; १८, १८।

जीतवन २४, ११।

जीतवनविचार २९, ७।

ज्ञानतीर्थ २७०, ८; २०४, ८।

ज्ञानतीर्थक २८८, ९।

ज्ञानरूपस्वरूपिन् १, ६।

ज्ञानवत् २२२, १२।

ज्ञानश्री २६७, १५।

ज्योतिषाल १८५, १२।

ज्योतिरूप १२५, १२; २१६, १;
४१२, २२।

ज्योतिरूपस्वरूपक १५१, ९।

ज्योतिस्त्रि २४९, १५।

ज्योतीरूप १, १।

त।

तक्षारवीजसंज्ञात २०५, १४।

तक्षक १५८, १५; १६१, १; ११६,
४५७, ८; ४६४, १५; ४७२,
४; ४७४, १२; ४७७, २०।

तथागत १५; १६; १७, १६; २२,
१७; २५, १०; २६, २; २८,
६; २२, १२; २२, २; २६,
१७; २८, ११, १४, २५;
१०६, १६; ११८, ८; १२७,
१०; १३२, १०; १८०, १२;
१८४, ७, १४; १८८, ६,
१८; २१८, ७; २२२, ७, १०,
२०; २२४, ८, ८, ११; २२५,
१६; २२७, २; २२९, २, ६;
२२८, १५; २००, १४; २६६,
१८; २७१, २, १०; ४२४,
१०; ४५०, ११; ४८३, २०;
४८२, ६; ५०१, १५; ५०९,
८।

तथागतगुह्यकादि २६८, ४।

तथागतपद २८०, ११।

तथागतस्वरूपिन् ११६, ९।

तपन ४८, १५; १२८, ११;
२८९, २।

तृपा ४८, ११।

तथागत ११६, १६; २२०, १५।

तथागतपद १०८, ४।

तथागतालय ८८, १०।

ताथी ११८, २।

नारा १७, १४; १०९; २७१, ५।

नाराखोच १८०, १०।

नाराहद १८८, १६।

नौयिक ४७, ९।

नुपित ४८, ७; ५४, ५; १८६,
९; १८६, १५।

नुषिष ५४, ५; १८६, १६;

१८२, १४; १८५, ६; २७४,
१०; ४१५, १२; ४८२, १७।

नृपकुण्डल ४५१, १४।

नयचिंश १७८, १; १८६, १५;
४०२, ७।

नयचिंशेश्वर ७९, ८; ८८, १;
१८६, ०१४; ४८५, ५।

नयचिंश १८७, १; १४७, ८;
१८८, १८, १०; १८९, ५;

१८४, ८; १८८, ८; ४१५, ७;
४१८, १७; ५०१, १२।

नयचिंशक २१०, १०।

नयसंयोग २६८, ९।

नयचिंश ८४, ६; ८५, ७; १८६,
९; १८६, १२।

चिंशेश्वराजा १८०, ८।

चिकावपरिष्ठा १५; १०।

चिगुणात्मस्य ५७, ७।

चिजगन्नाथ १७, १।

चिमणल ४४६, १४।

चिरल ४९, १८; १९६, १७;

४८२, १८।

चिरलभजन ४४६, १५; ४८१, १७,
१८।

चिरलमूर्ति ११६, ५; ११८, १८।

चिरलशरण ५, १८; ६, १७; ८,
९; १८८, १२; ४४८, ५, १२।

चिरलसेवक १८, ७।

चिशरण ११०, १५।

चिसाहस ५८, ७; ६०, ७; १४४,
७; १७७, १७; २१८, ११;

२२२, २; २७६, १९; २७८,
१५; २८७, १८; ४०२, ८,

१५; ४१४, १४; ४२०, १८;
४८१, १६।

चिसाहसमहालोक १०८, ६; २२१,
१६; २४५, ९; २७८, १७।

चिसाहसमहासाहस ४८, ७; ४४४,
९।

६।

दक्षिणवर्तक ११८, ११।

दक्षिणवर्तकशक्त ८७, ७।

दक्षिणवर्तक ४८१, २।

दक्षिणवर्तक २७, ८; १४४, १४;
११५, २।

दक्षिणवर्तक २१४, ११।

दक्षिणवर्तक १६७, ०१०।

दक्षिणवर्तक ४०५, १; ४८१, ३।

दशकुशलचारिम् ४१०, १६; ४४९,
१२।

दशकुशलज २७, ७; १४४, १२;
१२५, २, १०; १६७, ५।

दानपारमिता १०६, १०।

दिव्यघ्राण ४०७, १७; ४८९, १८।

दिव्यचक्षु २२९, ९; २२५, १५;
४८९, १८।

दिव्यदेह १०८, ४; १११, ७;
१२५, १६; २७८, १७;
४८९, ६।

दिव्यश्रोत १२२, ८, १२।

दिव्यश्रोत्र २२२, ९; ४०७, १०;
४८९, १८।

देवीकोटाख्य ३०८, ४।

देव्यादीन ११, ७।

द्वानिंशक्षणा ११२, १७; १४०,
१७।

द्वानिंशक्षणाधर २२, १; १८२,
२; २१८, ८; २२५, १९;
२७६, ८।

द्वानिंशक्षणाधरी १५५, १०।

ध ।

धर्म १, ९; २, १६; ९०, ४;
६१, १२; ७१, १७; ११८,
१७; १२८, १६; १८५, २;
१८८, १२; २१५, १; २८९;

१०; ४२४, १२; ४४६, १,
२, ४; ४८०, ६; ५०९, ८।

धर्मचक्र २०८, १८; २८०, १।

धर्मधातु १, १२; २, १; ८, १२;

१७, ४; ९०, ९०; २७, ११;

४८, १५; ७१, १, ८; १०८,

१४; १४२, ५; २००, २८;

२२९, १५; २१५, १४; ०

७१६, ८, १०; २६८, ७;

२८४, १४; ४२९, १६; ४२७,

१०; ४४६, १६; ४४८, १४;

४८४, २।

धर्मधातुक १७, १।

धर्मधातुवागीश्वर २६, १८६, २५४,

४; २६८, ८; २६८, १२;

७७०, १२; ४२२, १५; ४८०,

१०।

धर्मधातुवागीश्वरमुं ४२१, ८।

धर्मधातुवागीश्वरप्रवर्तन २६८, १८।

धर्मधातुवागीश्वरमण्डल २५५, ४।

धर्मधातुसमुद्भव २, २; १६।

धर्मप्रविचय २२२, १५।

धर्ममण्डल २२०, १२।

धर्ममूर्ति ११६, १७।

धर्मराज २१, १८; २५, २; ७१,

०७; १५७, ६।

धर्मरूप ६१, १२।

२२४, १५; २२५, १०;

२२६, १६; २२७, १२; २२८,
१२, १५, १७; २२९, ८;
२३०, १०, ११; २३२, १७;
२३४, १५; २३५, १७;
२३६, १७; २३७, १४, १७;
२३८, ४; २३९, १७; २४०,
१४; २४०, २०; २४१, १४,
१५; २४४, २; २४५, १५।

धर्मश्रीनाम २२८, १०; २५०,
५, ६।

धर्मश्रीनामकभिन्नु २५८, ८; २६५,
८।

धर्मश्रीनामभिन्नु ४२३, ७।

धर्मश्रीभिन्नु २४७, ७।

धर्मश्रीमित्र २२१, १; २२८, ८;
२३२, १५, ४; २३४, १२;
२४०, ८; २४६, १५, १६,
१८; २४७, ५; २४८, ०१८;
२५२, ७; २५४, २; २५६,
१०, ११; २५८, ८; २५८,
१; २६०, ५, १२; २६२,
२, १६; २६२, २, ७, १२।

धर्मश्रीमित्रक २५६, २; २६२, १८;
२६२, १६।

धर्मश्रीमित्रपण्डित २६१, १८।

धर्मश्रीमित्रभिन्नु २२१, १५, १८;
२२४, १०; २५४, ६; २६०,
५, ६६, ६; २६५, १८।

धर्मश्रीमित्रभिन्नुक २२६, ८; २४८,
५; २६१, ७।

धर्मश्रीसंज्ञक २२८, ४।

धर्माकर २४७, २, ८, १५, १६;
२४८, ४, ८; २४८, ९, ५;
४२५, १०४

धातुसूत्र १००, १; १२६, १०।

धारणी १०५, ४; ११२, ५, १४;
११२, ५; १४६, १४; २२५,
१६; २५४, ८; २६२, ९;
२६४, ९; २७१, १०; २७२,
८; २७८, ८; २७८, १८;
२८८, १०; ४०६, ११;
४२४, ५, ७, ८।

धारिणी ४२४, ६।

धूपदह १०२, १।

धनराष्ट्र १२, १२; ५४, १५;
१२६, ६; २२७, १६।

धनराष्ट्रादि ५७, १७।

ध्यातुना ११२, ५, १२।

न।

नदीकाठ १८३, ८।

नन्दोपनन्दक २८, ५; १७४, १४।

नरेन्द्र ४८०, ४; ४८१, १२;
४८७, ११, १६, १८; ४८८,
१, ५, ६।

नरेन्द्रदेव ४८१, १४; ४८७, १।

नरेन्द्रनामभूषण ४८१, ६ ।
 नरेन्द्रभूषाल ४८२, १८ ।
 नवनागलेखपट ४७८, १४ ।
 नागकुम्भ ४५१, १२० ।
 नागकोष्ठ ४७२, १८ ।
 नागह्व ४५१, १२० ।
 न्नागत २९, ४; ४८५, ८ ।
 नागपुर ४२६, ११; ४७८, १२;
 ४७८, ५, ६, ११ ।
 नागपुरी ४२४, १८ ।
 नागराज ४५८, १२, १३; ४७९, ९ ।
 नागवास ४८, २ ।
 नागवेष्ट ४५१, १२ ।
 नागसाधन ४५५, १६ ।
 नागसाधनविधि ४५०, १२ ।
 नागाज्जैन ४८८, ४ ।
 नागाज्जैनवंश ४८८, १६ ।
 नाथ २, ४; २४, ६; २८१, १६ ।
 नाथनाथ ४२४, १७; ४८२, १२ ।
 नाथनाथक २५०, ८ ।
 नाथनाथक २८२, १७ ।
 नानारूप १, ७ ।
 नानाहृदयमन्त्र २४२, ५ ।
 नामसङ्गीति २२१, १; २४२, १५ ।
 नामसङ्गीतिक २४८, १०; २६२,
 १२ ।
 नामसङ्गीतियाख्यानम् २२४, १;
 २५८, १०; २६२, १२; २६२,

७, १०; २६२, ४; २६०,
 १८ ।
 नारायण ४८५, १७ ।
 निकायलक्षण ११२, १० ।
 निधान २०६, १४ ।
 निधानक २५१, १ ।
 निधानतीर्थ २६८, १, ६, ८;
 २८८, ९ ।
 निधानेश्वरी २०६, १५ ।
 निर्माल २६५, १२ ।
 निर्मालतीर्थ २५०, १६; २०८, १ ।
 निर्मालाष्ट्र २६६, २ ।
 निर्मालेश्वरी २०८, २ ।
 निर्मालेश्वरति १८६, २; २७४, २१;
 ४१८, ५ ।
 निर्मालेश्वरतीक्ष्ण ५४, ९; १८५, ६;
 २७४, २१; ४१५, १४ ।
 निर्मितवशवर्ति १८६, ४; १८५, ७ ।
 निर्वाणात्मकवक्राष्टक २८८, १२ ।
 निर्वाणिक २१४, ५ ।
 नृत्यादेवी २०८, ७ ।
 नेपार ४२२, ४ ।
 नेपाल २२, १२; २६, २; ५२, २;
 ८; १६२, २; ०१७०, १५;
 २०८, २, ७; २२०, ५, ६, १;
 ७; २८५, १६; २८२, १;
 २१२, ५; २१५, ६; २२४,
 १८; ४०२, १८, १८; ४०२,

५, ६, २०; ४०४, ४, ६, ८;
 ४०७, २०; ४०८, ४; ४०९,
 १; ४१०, ८; ४१४, १६;
 ४२८, ५; ४३९, १; ४३५,
 ६; ४३८, १७; ४६५, १२;
 ४७९, १३; ४७४, ११, १८;
 ४७५, १७; ४७६, १४; ४८२,
 १३, १४; ४८८, १९, १७;
 ४८७, ११; ४८८, ८; ५००,
 ४।

नेपालदेश ४२९, १२।

नेपालप्रख्यात ८, १२०।

नेपालमण्डल ८८, १२; १०६, १७;
 १२५, ८; १४२, १०; १४५,
 १६; १५६, ११; १६१, ८;
 १८८, १८; १४८, ८, १२,
 १८; १४८, ८; २१२, ७;
 २२४, १६; २२२, ९०;
 २४८, ६; २८८, १; ४०२,
 १२; ४०७, २, ४; ४०८,
 १४; ४४२, ११; ४६८, ११;
 ४४०, ८; ४४२, ८; ४४४,
 १६; ४७०, ०६; ४७१, ५;
 ४८७, ४; ४८५, १, ८;
 ४८८, ६; ५००, ५; ५०१,
 १२।

नेपालविषय ४४०, १।

नेपाली ४२५, १०।

नेम ४८१, १४; ४८९, ४, ५।

नेष्टन्य २५, ५।

नेपारप्रख्यात ८, ११।

नेरयिक ७१, १५।

न्यासमन्त्र २४२, ६।

प।

पकारबीजसंज्ञात २०६, १६।

पञ्चकुण्ड २८५, ९।

पञ्चगति ८४, १८; १२४, २;

४९८, १।

पञ्चपुर ४२६, १४।

पैशपुरी ४२४, १४; ४२७, २।

पञ्चबुद्धकुटिनी १७८, १७।

पञ्चमुद्राविभूषाङ्गी १७८, १७।

पञ्चमूर्ति ११६, १४।

पञ्चललादिपाठ २७६, ९।

पञ्चशिख १४८, २।

पञ्चशीर्ष २२१, ११; २२४, १२।

पञ्चशीर्षनामगिरि २२९, ५।

पञ्चाभिन्न २२९, ००; २२९, २४

२२६, ७; ४०७, १४।

पञ्चाभिन्नक २२५, १६।

पञ्चाभिन्नपद ७६, ७; १२४, १;

२२९, ४; २२८, ६; ४०७,

८, १२; ४८९, २०।

पञ्चाभिन्नफल ४८९, २, ४।

पञ्चाभिन्नप्राप्त २५०, १७।

यमातिस्त्रं २२९, ८ ।
यश २८, ६ ; ४८, १० ; १२८,
१२ ; १५८, १६ ; १०४, १५ ;
२८२, ५ ।
यज्ञक ४५०, ० ; ४६२, ० ।
यज्ञगिरि १०४, ८ ; १८८, १ ।
यश्चित्तक २२५, १५ ।
यश्चित्तज्ञान ४००, ११ ; ४८२, १८ ।
यश्चित्तभ ५१८, १६ ।
यश्निर्मितवशवर्ति ४१८, ६ ।
यश्निर्मितवसवर्ति १६४, ९ ।
यश्निर्मितेश २०५, १ ।
यश्शुद्धिकाय ४, २ ; ६, २ ।
यश्शुद्धिनिमज्जल ६, १४ ।
यश्चित्तशुभ १२० २ ।
यश्चित्तभ ४१५, १०, १ ।
यश्चित्तभा ४८, ८ ।
यश्च २४, ४ ; २५, १० ; २००,
१२ ; २१२, १६ ; २१२, ४ ;
२२१, १० ; २२४, १ ; २६२,
० ८ ; २८२, १० ; १२२, १६ ।
यश्चपति ४८६, ० ।
पाटलाष्टक २८, ८ ।
पाण्डरा १०, १४ ।
पाण्डला २०१, ५ ।
पाथ २८८, १० ; ४०६, ११ ।
पाथ्वी ११, १० ।
पाथक ६१, १८४

पाथिका ६१, १८ ।
पीठ २१२, ६ ।
पीथ २१४, १६ ।
पीथेश्वरी २८०, ६ ।
पुष्पाय ४२२, ११ ।
पुष्पायपर्वत ४२२, १४ ।
पुष्पप्रशव १२०, ४ ।
पुष्पानुमोदना ११८, ८, १० ।
पुरोहित ४८, ८ ।
पूर्वनिवास ४००, ११ ; ४८२, १८ ।
पूर्वनिवासाज्ञानं २२५, १६ ।
पूर्वविदेह १२०, ११ ; २८२, ४ ।
पृथ्वीमैरव ४२०, ८ ।
पोषध २०६, १० ; २१०, ० ;
४४६, १५ ; ४८२, १८ ।
पोषधनियम २१८, १८ ।
पोषधव्रत ६, १ ।
प्रचण्ड २८८, १२ ; ४००, ४ ।
प्रचण्डमौलिराजा ४६६, १४ ।
प्रचण्डदेव २८८, १८ ; ४००, ६,
१२ ; ४०४, १६, १० ; ४६०,
१४ ।
प्रचण्डदेवनाथक २८८, १० ।
प्रचण्डदेवभूपात्र २८८, १२ ; २८८,
१६ ; ४०४, ५ ।
प्रचण्डदेवभुज ४०१, ८ ; ४०२,
११ ; ४०४, ० ।
प्रचण्डदेवराज ४०१, ०, १८ ।

प्रचण्डनाथ ४०५, १६।

प्रज्ञापारमिता ४, १; १५५, ६;
१६६, २; २०६, १८; २८१,
२।

प्रज्ञापारमितादि २२८, १८।

प्रज्ञापारमितादिनवषड्यामखलक २५०,
१२।

प्रज्ञापारमितारूपिन् १८०, ८।

प्रज्ञापारमितार्थक २२९, १८।

प्रज्ञापारमितादि २५४, १५।

प्रज्ञोपाय २२६, १२; २०५, ४;
४२५, १९।

प्रज्ञोपायस्वरूप ५०, ५; १०८, १६।

प्रज्ञोपायस्वरूपत्वं २४२, १५।

प्रज्ञोपायस्वरूपिन् २६१, २।

प्रज्ञोपायस्वरूपिणी ४०६, १८।

प्रज्ञापुन ४८, १५५, १२८, ११।

प्रतिसङ्ख्यावत् २२२, ११।

प्रत्युत्पन्न २२, ४; १०६, १५;

११५, १९; १०२, ८, १०;

१८०, १२; २२२, १४; २२४,

८; २२०, २; २२९, ८;

२०८, १८; ४२५, १०; ४२४,

१८; ४५०, ७, ११; ४८६,

५।

प्रत्युत्पन्नक २५०, ४; ४०२, १;

४८२, २।

प्रत्येकबुद्धक १५८, १०।

प्रत्येकबोधि २१४, १।

प्रवच्या २०६, ६; ४०५, १६;
१२।

प्रवच्या २०८, १०; २१०, ६।

प्रवच्याचर्यक ४०५, ६, ८।

प्रवच्याचित्तक ४०५, १०, ११।

प्रवच्यानियम २२५, १५।

प्रमाणाभ ४१५, १०।

प्रमाणाभा ४८, ८।

प्रमोदक २४१, ७; २८८, २।

प्रमोदतीर्थ २०४, १६ २०५, २।

प्राज्ञानक २४०, २८।

प्राणानिपात २२०, १८; २२५, ६,
२५५, १०।

प्रतिचार्यमा २२, २।

प्राज्ञ २२१, १; २२२, ८।

प्राज्ञक २२२; १६।

प्राज्ञ २४६, १०।

प्राज्ञक २२८, ६;

प्राज्ञकमिच्छु २३०, १८।

. फ।

फणिक २४१, १५; २४२, ८।

फणिगन्धेश्वर २४२, ४।

फणिशृङ्ग २४२, १५।

फणिशृङ्गेश्वर २४२, १२।

फसिञ्च २२२, १०।

ब ।

बन्धुदत्त ४८८, १, १, १, १८ ।

बन्धुमान् २८, १ ।

बन्धुमती २८, १ ।

बीजमन्त्रक २४२, १ ।

बीजादेवी २०१, १ ।

बुद्ध १, १; २, ११; १०, १८;

१७, २०; २८, १; ५७, १;

७१, १७; ८८, १०; ११५,

११; ११८, ११, १७; १४८,

११; १४०, १; १४७, १०,

१२; १८५, १; १८८, १२;

१२०, ११; १२२, १८;

१२४, ८; १२७, १; १८२,

४; १८४, ११; २१५, १;

२५०, ८; २५५, १८; २६७,

१; २८०, १२; २८२, १०;

२८८, ८; २८४, १०; ४०२,

१; ४१४, १०; ४२४, १२ ।

बुद्धकान्ता ११२, १० ।

बुद्धलेख ७, ८; १८, १ ।

बुद्धज्ञान ११८, ८ ।

बुद्धपद ११८, १४ ।

बुद्धपुत्र ७७, १५ ।

बुद्धपूजा १८, १० ।

बुद्धमन्त्र ११०, १२ ।

बुद्धदीर्घ ११८, १ ।

बुद्धालय २१, ११ ।

बोधि १, १२; ७, १०; १८, १७;

११, ८; ४२, ५; ६१, ११;

१२४, १२; १२२, ७; १४०,

८ ।

बोधिवर्थाप्रसारक १८२, ११ ।

बोधिवर्थाग्र ७, १७; ४२, १० ।

बोधिविज्ञान ११८, ४, १८; १२८,

१२; १०८, १०; १११, ८;

१७२, ४ ।

बोधिज्ञान १८५, ११; १८४, १ ।

बोधिज्ञानप्रसारिण ५७, १ ।

बोधिज्ञानविद् १५४, ११ ।

बोधिज्ञानस्वरूप ५७, ५ ।

बोधिनाथ २, १; १२, ४ ।

बोधिवीज १२४, १२ ।

बोधिभाक् ११७, १ ।

बोधिभागिन् १८०, ८ ।

बोधिमण्ड ४८५, ८ ।

बोधिमण्डप ४८५, ८ ।

बोधिमण्डसुविचार ४, ५ ।

बोधिमार्ग ५, १०; १०, ११;

११२, ४ ।

बोधिमूल ५०१, ४ ।

बोधिराज १०७, ४ ।

बोधिलिभिन् ११२, ४; ११०, ७, ८ ।

बोधिवृत्त १०७, ८ ।

बोधिसत्त्व २, २; ४, १, २, ५, ४;

६, ७, ४, १४; ७, १५; १५,
 ९; ११, ६; १२, ५; १२,
 ८; ४९, १५; ४९, १; ४६,
 ६; ८८, १५, १६; १९८,
 १९; १४९, ८, १९; १४९,
 १६; १७८, ८; १८०, ०;
 १८४, ७; १८५, १४; १८६,
 ८; १८८, ४; १०९, ४; १०७,
 १४; ११९, ८; ११४, ५;
 ११०, ६; ११९, ९; ११४,
 १०; ०६६, ९; १०७, १९;
 ०१८, १६; ११८, १०; ११५,
 ९; ११९, ११; १४०, १६;
 १५०, १९; १५१, ९; १०९,
 १७; १८९, १८; १८८, ८;
 १८७, १८; ४८९, १८; ४८४,
 ७; ४८८, ४८०।
 बोधिसत्वपद १९४, ५।
 बोधिसत्वस्वरूप ११६, १।
 बोधिसत्वर ५, ७, १९, १५; १८,
 १८।
 बोधिषाधन ७, १९।
 बोध्यक १८९, १०।
 बोध ६, १।
 बोध ६१, १९; १७८, १९; १८०,
 ८, १०; १९; १५०, १९।
 १५१, १; १५७, ५; १८८,
 १६; ४९८, १६; ४८०, ६।

बोधकर्मलत ४८०, ७।
 बोधक्षेत्र ४८, ६; १५४, १।
 बोधधर्म ४८८, १७।
 बोधपद १०९, ६; १०५, १९;
 १९७, ७।
 बोधपुत्र ७८, ५, १७; ८५, ५;
 १९०, ५; १९५, १४।
 बोधमाता १८०, १९।
 बोधभूमि ११६, १।
 बोधकृषिन् ६१, १९, १८।
 बोधलोक ५००, ८।
 बोधशास्त्रक ११६, १८।
 बोधशेवक ४९८, १४।
 ब्रह्मकायिक १९, ६; ११६, १८;
 १६४, ४; १७१, १६; ४१५,
 १५; ४१८, १०।
 ब्रह्मचारिन् ४, ११; ४९, १९;
 ४९, ९; ४९, ११; ६७, १८५
 ब्रह्मचारिणी ४, १९।
 ब्रह्मज्ञान १११, ५।
 ब्रह्मन् १४, १८; ५४, ७; १०६,
 ८; १७७, ११; १८५, ८।
 ब्रह्मनेमास्त १५०, १८।
 ब्रह्मपद ७८, १५
 ब्रह्मपार्षथ ४१८, ८।
 ब्रह्मप्राणी १००, १५; १०१, ७;
 १८६, १७।
 ब्रह्म १८०, १।

भ ।

भगवान् १६, ३; ३१, १०; ३३,
१५; ४८, १४; १२२, १०;
२००, १२; ३१५, १, ८;
३१०, ३; ३०६, १६; ४८२,
१२ ।

भदन्त ५, ७; ६, २०; ८, ५;
२१, ११; १२८, २ ।

भट्टवरायणैगम १८६, १८ ।

भद्रकल्प २७, १८ ।

भद्रमदी २६६, १ ।

भद्रमदीतोर ४८८, ८ ।

भद्रपीठक १६६, ४ ।

भद्रपीथ ३५१, १५ ।

भद्रयो ७, १४; ४८४, ८ ।

भद्रसंज्ञक १३८, १८; २०४, ४ ।

भर्तृमुनि ३१८, १६ ।

भाववत् २२२, १२ ।

भिक्तु ४, ११; २२, ८; २१, ४;

२२, ०; २२, १२; ४६,

११; ६१, १०; १००, १५;

०४, ८; ८८, १६; ११२,

१; ११६, ४; १४६, १२;

१४६, १६; १४५, ६; १८०,

६; २००, ४; २०४, ५;

२१३, १०; २१८, १०;

२२०, १०; २२१, ५, ८,

१२, १५, १०; २२४, १८;

२२५, १५; २२६, १४, १८;

२३०, २, १२, १०; २३१,

२, ४, ६, १४; २३४, १६;

२३५, ५; २३६, २०; २२२,

१४; २२४, १०; २२८, ८,

१०; २२८, २, ६, ८, १५,

१०; २२१, ८, १८; २२२,

११, १६; २२२, १५; २२४,

१५; २२०, २, १८; २२८,

४; २४६, २, १६; २४०, ६;

२४८, ४, १८; २४०, ५, ६,

१२; २४१, २, १२; २४२,

५; २४५, १०; २४६, ११२,

२४०, १०; २४८, ६; २६०,

५; २६२, १०; २६६, १६;

२६८, १; २०६, १८; २८०,

१८; २८१, १०; २८२, १६;

२८८, ७; ४४५, २, ५०१,

८ ।

भिक्तुक २२८, २, ५; २४१, २;

२४६, १४; २४२, १२ ।

भिक्तुचर्य ४८२, ४, ५ ।

भिक्तुचर्यपद ४०५, १० ।

भिक्तुणी ४, १२; २२, ८; २१,

४; २२, १२; २४५, १; ४६,

१२; ६०, १५; ७४, ८; ८८,

१६; १००, ४; १२२, १;

- १४९, १९; १४९, १९;
 १४५, ६; १४८, १९; १८०,
 ६; १८४, ६; १००, ४;
 १०४, ५; १९९, १०; १९९,
 १४; १९९, १८; १९९, १४;
 १९९, १०; १८०, १८;
 १८९, १६; १८८, ७; ४८०,
 ८, १९, १०; ४८१, ५, ६,
 ७; ४८२, ७।
- भिच्छुनीनेम ४८९, ५।
 भिच्छुनीनेमक ४८१, ९।
 भिच्छुनेम १९९, १८; १९९, ४,
 १४।
 भिच्छुपद १९४, ३।
 भिच्छुभाव १०९, ६; १००, ९, ११;
 १०८, १०; ११०, ४;
 ११९, १८, १९।
 भिच्छुभावपद ४८९, ९।
 भिच्छुशासनी १०९, ५; ११०, ९।
 • भिच्छु ४९०, ९, ५, ७।
 भुगुति १०५, ९; १०६, ०४; ११०,
 १।
 अकारणालिङ्ग १०१, ६।
 भैरव १०९, ८; १०४, १९; १०९,
 १८; १००, ८; १०८, ८;
 ११०, १९, १९; ११०,
 १; ११९, १०; ४९०, १०।

म।

मङ्गलासन ४५९, १८।

मङ्गलमुख १८४, ०९।

मङ्गलदेव १५१, १९; १५४, ५,
 १९; १९९, १८, १८; १९९,
 ४, १९; १९५, ७, १९, १४;
 १९०, १९; १०९, ९; १८९,
 ८, ११, १४; १८९, ६; १८९,
 ९; १८५, ४; १८०, १०,
 १८८, १९, १९; १९५, १९;
 १४९, १०, ११; १४०, ९;
 १८९, १०; १९०, १०;
 १९९, ८, १०; १९४, ९, ६;
 १९९, ७, ८, ८; १९८, ८,
 ११; १९८, १४, १९, १८;
 १९०, ५, १९; १९९, १, ९;
 १९९, १, ९, ८, १०, १९, १५;
 १९९, १, ९, ४, ६, ११, १८;
 १९४, १०; १९०, ७, १९, १९;
 १९८, १०; १४१, ५, ८;
 १४९, १८; १४९, १९, १८;
 १४४, १, ११, १९; १४९, १५,
 १९, १८; १४०, ९, ४, १९,
 १५, १९; १४८, ९, ५, १९,
 १०; १४८, ५, ६, ६, ११;
 १५०, ४; १५९, ६, ८, १९;
 १५५, ८, ११; १५८, १४,

१५; २५८, ८, १५; २६०, २,
१८; २६१, १, ५, ८, ८, १२;
२६२, १४, १८; २६३, ९,
१४; २६४, ५, ७, ८, ११;
२६५, ८, १४; २८८, १८;
२८४, १२; २८५, २, १४, १५,
१८; ४०५, ४; ४२२, १८;
४२३, २; ४६५, १५।

मञ्जुदेवाख्याचार्य २८२, २।

मञ्जुदेवाचार्य ४२२, ६।

मञ्जुराज्य १७८, २।

मञ्जुश्री ८, १; १०२, ८; १४८, २;
१५१, १५; १५५, १२; १५७,
२, ४, ५; १६२, ८; १६५, ७,
१२; १६६, १४; १८८, १२,
१४; २१२, २७; २१४, ४;
२२१, १०, १२, १५; २२२, ७;
२२४, २; २२५, १८; २२७,
१२, १८; २२८, १; २२४, ८,
१५; २२७, १०, १५, १६;
२४५, ४, ५, १६, १६; २५०,
८; २५६, २, ४, ८; २५८,
११; २५८, ७; २६०, १०;
२६७, १२; २६८, २, ८, ११;
२६८, ३, ११; २८४, १६;
४१४, ८; ४२४, ६; ४४७,
१; ४८४, ४।

मञ्जुश्रीदेव २२६, १२; ४२२, १४।

मञ्जुश्रीगुप्त २४३, १२।

मञ्जुश्रीजगन्नाथ २२४, ६; २६२,
१७।

मञ्जुश्रीपर्वत १८८, ४, १६; २६७,
१२; २८४, १, १८; ४८२,
१०।

मञ्जुश्रीप्रतिरूप १८०, २;

मञ्जुश्रीप्रतिरूपक २४८, ११।

मञ्जुश्रीमण्डल ४२२, १२, १५।

मञ्जेश्वरी २०५, १२।

मण्डललक्षणम् २५४, ६।

मण्डलसूत्रविषयकम् २५४, ७।

मणिकूट २२८, ६।

मणिषूड २२८, ८; ४८८, ७।

मणिनदी २२८, १, २।

मणिलिङ्ग २२८, २; १०५, ६।

मणिलिङ्गेश्वर २२८, १०।

मण्डल १०२, ५, ७।

मण्डलघ २२०, १४।

मण्डाललघु २२१, १।

मनविता २२०, १८।

मनशिरा १८८, १२।

मन्दाकिनी २२६, ६।

मन्त्रोप २६२, ६, ११, १२; २६४,
४; २८८, १; २०२, १।

मनोरथेश्वरी २०२, २।

मनोरथ २२८, १५।

मन्यदि २६, ४५

मयनकृतपुष्प ६५, ४ ।

मलकट ८०, १० ।

महाचीन २४८, २; २४८, ७ ।

महादेव १४, ६ ।

महापद्म ४८, १०; १४८, १२;

१५८, १६; १६१, १२;

१८२, ५; ४५८, १; ४६२,

८; ४६४, १५; ४७२, ७ ।

महापद्मक २८, ६; १०४, १२;

४७८, १ ।

महापद्मनागक ४५७, २ ।

महापद्मादि ४७४, १५ ।

महापद्म १६४, ५ ।

महापद्मा १२, १; ४८, ८; ४१८, १४ ।

महाभिज्ञ १८, ८, १५; २१, ६;

४२, १; ४८४, ७, १०, १५ ।

महासुनि ४२१, २ ।

महायान २०२, १५; २२२, १२;

२४२, १६; २५६, १५;

२५७, १४; २८८, १६; ४०६,

११ ।

महायाज्ञिक २२८, १८ ।

महाराज १२, १८; २२, ८;

१८२, १२; २०२, ७; २४७,

७; २८०, १६ ।

महाराजा ५४, १०; १५२, १८;

२०२, १०; २७४, १६ ।

महालक्ष्मी २०८, ७; २१०, २ ।

महालोक १०, ७; १४४, ७;

१०७, १०; २१८, ११; २२२,

२; २२४, १८; २७८, १५;

२८७, १८; ४१४, १४; ४२०,

१८; ४८८, ०९; ४८९, १६ ।

महात्रयण ५०२, १० ।

महासल २, ४, ७, १०; ४, १,

१०; ५, १२; ६, ४, १२;

७, २, १५; ८, १०; १८,

२; २०, ८; २१, ९; ४५,

१; ६१, १६; ७२, ११;

७४, ८; ११०, १४; १४२,

१२; १८०, ७; १८६, ८;

१८८, ४; २०२, ९; २२०,

६; २२४, १०; २२६, २;

२४०, १६; २५०, १२; २५१,

१; २७०, १; २७२, १२;

२८८, ८; ४४८, १८; ४८२,

१०२, १५ ।

महासलस्वरूपक ११६, २ ।

महासमन्तकुल ४८६, २१ ।

महासमन्तराजकुल ४८६, ८ ।

महासाहसक १२, ४, १० ।

महेश्वर २०५, १२; २७७, १५;

२८४, १६; २८२, १५ ।

महेश्वरि ४४७, ६ ।

महेश्वरी ४०२, ४ ।

माताजीये १८२, १२ ।

माहका १८८, १ ।

माहकाभिरव ४४४, ७ ।

माधव १५, १२ ।

मानरति १८६, १६ ।

मानशुभा ४८, १० ।

पामकी १०, १४; २०, १; २०१, ४ ।

मायाविम २००, १८; २०८, १ ।

मायादेवीसुपुत्र १, २० ।

मार ६, ७; १५, ६ ।

मारकाङ्क्षा ४४२, ११ ।

मारभङ्ग ३८०, १०, ११ ।

माहेचरी २८६, १० ।

मिथ्याचार ११५, ७ ।

मिथ्याहक् ११२, २० ।

मिथ्यादृष्टि ११५, ८ ।

मुष्टिका ११५, १८ ।

मुनि १५, ११; ३१, १२; ३२,

६; १४२, ५; २०२, ४, ५;

२६८, १२; ४१२, २० ।

मुनिविम २००, १८ ।

मुनीन्द्र ४४, २, ७२, ११ ।

मुनीन्द्रासन ७७, १५ ।

मुनीश्वर ७५, १० ।

मुशाखिका २०६, १ ।

मुकट १८६, १; १५५, ५ ।

मृगयारि १२६, ७, ८ ।

मृगया ४७२, २ ।

मृग्याहक् १८६, १; १५५, ५ ।

मृदङ्गादेवी २०२, ११ ।

मृषावाद ११०, १८; ११५, ७ ।

मेघसूत्रादि १८८, १२ ।

मेनेय २६, ८; २७, १५, १७; ७२,

४; ७४, १; ८१, ८; ८८,

१८; १००, १०; १०६, २;

११५, १८; ११२, १८; १२६,

२; १२७, १८; १२०, १;

१२२, १७; १२४, १; १२५,

८, ८; १२८, १८; १४२,

५; १८०, १; १८१, १; १८२,

१; १२५, २६; १२०, १५;

१२५, १८; १२७, ८; १२८,

१६; १४८, ८; १५१, १२;

१५२, १; १५२, ५; १८२,

७; १८५, १४; १८६, १६;

१८७, १८; १८९, ११;

१८२, २, १५; १८५, १२;

२००, ११; २१५, २; २१७,

२, ६, १२; २१८, १७; २००,

१; २८४, १८; २८५, १, ४;

२८६, १२; २८७, १६;

४२१, १२; ४२१, १; ४५४,

१८; ४७२, १८; ४७८, १८;

४८२, १४; ४८५, २, ५;

४८०, ८; ४८१, १; ४८२, ८,

१२, ३४; ४८४, १९; ४८५,
५।

मैत्रेयप्रसुख ४१, २; ४२, ८; ४२,
१०।

मैत्रेयादिष्वभास्योक्त ४४, ४।

मोक्षदा १५९, ९; १६९, १०,
१०; १७०, १६; १७८, १४;

२२२, १२; २२४, ४, ९;

२२९, ४, ८, १९; २४५, १४;

२४४, १०; २४५, २; २४९,

९; २४७, १०; २४८, १२;

२८८, १८; २८४, १२;

२८५, ५।

मोक्षसिद्धि २०१, ९।

मोक्षसिद्धिक १०, १२; २८, १८।

मोक्ष ६९, ७।

य।

युष्मन् ४८९, १०।

यति ४०, २।

यमलोचन ४८९, २५।

यमलोचनस्थान ४८९, १९।

यमलोक ४८८, १५।

यामना ११८, १९।

यामलोक १५९, १५; १६८, १९;

१७५, १९।

याम ४८, ७; ४४, ५; १९४, २;

१८९, १५; २०४, २८।

यामि ५४, ५; ८०, १८; १८२,

१४; १८५, ९; ४१८, १८;

४८२, १९।

योगिन् १९, १४; ४७, ९; ६८,

९; १८०, १०; १८८, ४;

४८९, ९।

योगिनी १८०, १०; १८८, ४।

रा।

रङ्गिक २५४, ८, १९।

रति ५४, ९।

रतिदिन १२, ८।

रत्नीश १८२, १४।

रत्नकेतु ११२, ५।

रत्नचय ११०, २।

रत्नचयस्वरूपिन् ११८, १८।

रत्नचयालय १८, १४।

रत्नसम्भव १०, १२; २०, १४;

२०१, १।

रत्नावती २५१, ७।

रत्नेश १०५, १५; १८, ४९०, १४।

रत्नपतिपा २०८, ८।

रागवशात् २००, ११।

राजनीय २९१, २।

राजनीयक २५०, ११।

राजमञ्जरी २४९, १५; २५०, १२;

२९०, १०; ३९१, ४।

राजमञ्जक २८०, १०।

राजाचार्य ४९७, १०।

राडा २०५, ११ ।
 राधा २००, १२ ।
 रङ्ग १२, १०; ४४४, ५ ।
 रत्ननामाख्या २०६, १८ ।
 रूपाचल २०१, १६ ।
 रूपाचर ०९, ८; १८२, १०;
 २८२, १५; ४८२, १८ ।
 रूपाचल १४१, २ ।
 रूपाचर १६४, ६; १८६, ५;
 १८५, ०; १८६, १०; २०५,
 २ ।
 रुष्यधातु ४८, १ ।
 रोचनादेवी २०१, ४ ।
 रोहिणी २२८, ११ ।
 रौरव ४८, १४; १८८, १०;
 २८२, २ ।

ल ।

ललाभगवती २८१, २ ।
 ललावतारादियान २६४, ८ ।
 ललितिका ८८, १६ ।
 ललितविस्तरादि २०१, १० ।
 लाकटना २०५, ४ ।
 लाकटनी २०१, ०; २०२, १२;
 २०२, १६; २०८, १२;
 २१०, २ ।
 लाक्षादेवी २०८, ११ ।
 लिपिपात्र ४८१, १ ।

लोकधातु ४८, ६ ।
 लोकेश्वर ४८५, ११, १४, १८, २०;
 ४८६, २, ५, १०; ४८८, ६;
 ४८८, ५, ६ ।
 लोकोत्तरादिगाथा २२२, १८ ।
 लोचना १०, १४; २०, २ ।

व ।

वज्रनुदी २०२, १४ ।
 वज्रार २४२, १२, १४ ।
 वज्रनायक १८२, ५ ।
 वज्रकूट ८, ५; ४१४, ८, ११;
 ४१५, २० ।
 वज्रकूटक ८, १५ ।
 वज्रगुप्त २२२, ११; २८८, १६;
 ४००, ८; ४१६, १३ ।
 वज्रचर्यामित्र ४८४, १ ।
 वज्रधातुलक्षण ४२२, १० ।
 वज्रवर्णनी ४८८, १० ।
 वज्रव्रत ४००, ८, १४ ।
 वज्रसल २१८, ५; २२६, १; २२०,
 १६, १०; २२२, २; २२५,
 ४; ४०५, ४; ४००, ६;
 ४६६, १०, ११ ।
 वज्राचार्य ४१४, ०; ४२०, ६;
 ४५५, २; ४८४, १४ ।
 वज्राचार्यपद ४०५, ८, १८, १८;
 ४००, १६; ४६६, ११, १५ ।

वज्रासन १८४, ६; ४८६, १५।

वज्रोदक १८०, १२।

वज्रिनीरूपिन् १८०, १०।

वतिन् ४६, १२।

वन्तानामस्त्रेच २१२, २।

वरदा १५६, ९; १६२, १०;

१०८, १५; २२२, १२; २२४,

४, ६; २२२, ४, ८, १६;

२२५, १४; २४४, १५;

२४५, २; २४६, ६; २४७,

१०; २४८, १२; २८८, १८;

२८४, १२; २८५, ५।

वरदाख्या १५५, १६।

वृषण २५, ०; ४६४, १४; ४७२,
२।

वल्लभ ११२, ४।

वल्गोपचारक १०८, ५।

वशवर्तिन् १२६, १०।

वशवर्तिश ५४, ६; ४१५, १४।

वशिकाचर ४६८, ८।

वसुधारा ४४८, १०।

वसुधरा ४२४, १०।

वसुपुर ४२४, १०; ४२५, १५;

५४८, १०।

वज्रिदेव ४४८, १६।

वज्रिपुर ४२४, १०; ४४८, १६।

वायसी २१८, ८; २२६, ८, १२,
१५; २२७, १; २२८, १२,

१८; २२८, १, २, ५, ०, १०,

१८; २२८, ५, १४; २४४,

८; २४६, १५; २५०, ४, ५,

०, ८, १२; २५१, ५, ०, ८,

११; २५२, १६, १०; २५६,

६, ०; २५८, १०; २६१, ४,

५; २७२, १०; २७५, २;

२७७, ११, १२; २७८, १०,

१८; २८६, १०; २८०, १२,

१२, १५; २८१, ८; ४८५,

१८।

वागीश ११०, १८।

वागीश्वर २१५, १४; २१६, ५,
१०; २६८, ०, १६।

वायु २५, ८; ४४८, १५।

वायुदेव १४, ४।

वायुपुर ४२४, १८; ४२६, २;

४४८, १५।

वायुवे २०१, ५।

वायुव १४, ४; ५०, १८; ५१,

२, २।

वायुभैरव ४२६, ४; ४२७, १५।

वाराणसी २२०, १८; २२२, १८;

२२४, ०; २२५, ०; २२८,

५; २४०, ८; २४१, ९;

२४८, १८; २५८, २; २६१,

१०; २७४, ८; २७५, १६;

२७६, १४; २८२, १०, १२।

वाराही ३०५, १४; २८६, १८ ।
 वार्षण २८, ६; १०४, १६ ।
 वालाही २०६, ५ ।
 वायुकि १०४, १६; ४०४, १४;
 ४०८, १ ।
 वायुकि २८, ६; १४८, १६;
 १६२, १; ४५०, १, ११;
 ४६२, ३; ४०२, ४; ४०४, ९ ।
 विक्रम २४८, १८; २५८, १६;
 २६१, १८; २६२, ६ ।
 विक्रमशिरमि २६१, १० ।
 विक्रमशीलसि २२०, १८ ।
 विक्रमाख्या २२२, २०; २६२, ५ ।
 विक्रमाख्यक २२८, ४ ।
 विक्रमेसर २४४, १२, १०; २४५,
 ६ ।
 विद्वान्नाक ४८८, १४ ।
 विष्णु २८८, ५ ।
 विद्यासिद्धि २६८, ४ ।
 विपश्चिन् २८, १०, १४; ४६,
 १८; ४४, ११ ।
 विमलावती २५०, १२; २६२, १२ ।
 विप्लवक ५४, १५; १२६, ६;
 १००, २; २६०, १६; २०२,
 ६; २०४, १४; ४२५, ८;
 ४८४, ४ ।
 विप्लवकमहाराज १२, १४, ५८, ११
 विप्लव ४५८, १६ ।

विषयाक्ष ५४, १६; १२६, ६;
 १००, २; २२०, १०; २०२,
 ८; २०४, १५; ४१५, १०;
 ४८४, ५ ।
 विषयाक्षमहाराज १२, १६ ।
 विष्णुकीर्ण २६, २; ४८, ११;
 १५६, १; १५५, २; २२२,
 ८; ४१०, १; ४१८, ११,
 १६, १८ ।
 विष्णुनाथ १४६, ९ ।
 विष्णु १४१, १२, १२; १४२,
 ११, १५; १४२, २, १६;
 १०१, ६ ।
 विष्णुमणि १२५, ५ ।
 विष्णुभरदेव २८०, १४ ।
 विष्णुपक्षरूपिन् ४०, ८ ।
 विष्णुपिपी १८०, ११ ।
 विष्णुवक्त्राक्ष २०१, २ ।
 विष्णुभू १४०, ४; १८२, २ ।
 विष्णुसर २८१, २, ६, ८ ।
 विष्णु १४, ८; २०५, ११; २००,
 १२; ४१०, १५ ।
 विष्णुवी २०४, ११ ।
 विष्णु ०, ६; १८, ८; २१०,
 १८, १८; २२२, २०; २२८,
 ४, ०; २४०, ८; २४४, ८;
 २४८, १८; २५८, १६; २६२,
 ५, ६; ४६८, १८ ।

विचारक २६१, ११ ।

वीरमति ३८०, २, ०, ८, १२ ;

४०२, २, २ ।

वीरेश्वर १०८, १२ ।

वीरेश्वरी १०८, १२ ।

वीर्यपारमिता २०६, १६ ।

वीर्यचिदि २२२, ६ ।

वेताड ४४४, २ ।

वेमचिच ६८, १० ।

वैतराग २१२, १० ; २२०, ६ ;

२२४, १२ ; २२०, ४ ; २४४, २ ।

१, १२ ; ४४०, ४ ; ४४८, २ ।

वैरागीपद २०८, २ ; ४०२, १ ।

वीरोचन ६०४, २६ ; १०६, १ ;

२००, १८ ।

वैश्वव ४४, १६ ; ४८, ४ ; १२६, ६ ;

१००, ४ ; २२०, १० ;

२०४, १४ ; ४१४, १० ; ४८४, ४ ;

४, १२, १८ ।

वेमचिच ४८, १२ ।

वृक्षवृक्षपुत्राण ४४, ४ ; १२८, ८ ;

१२०, ८ ; २६८, १८ ;

४४१, ८ ।

वृक्षपुत्रा १२०, ४ ।

श ।

शक्तिदेव ४००, ४ ; ४०१, १० ;

११, १६, १० ।

शङ्कर २८०, १० ; २०२, ४ ।

शङ्करतीर्थक २४८, १६ ।

शङ्करेश्वरी २०२, ६, १६ ।

शङ्क २०४, २ ; २०८, ११ ; २२४, १८ ;

१८ ; २८२, १ ।

शङ्क ४४०, १२ ।

शङ्कपर्वत २०८, १६ ; २२२, १६ ।

शङ्कपार २८, ४ ; ४०४, १४ ।

शङ्कपाल ४४०, २ ; ४६४, १४ ;

४०२, ४ ; ४०४, २ ; ४०८, १ ।

शतपथिक ४४१, १२ ।

शङ्क ६४, १० ; ६८, १० ; ७०, १६ ;

७६, ८, १८ ; ८२, ७, ८ ;

१०६, १० ; १२०, ६, ८ ;

१२८, १२ ; २२४, १० ;

४०२, १० ; ४०४, १८ ;

४२१, ७ ; ४२४, २ ; ४०८, २ ।

शङ्कनाथ ११०, १४ ; १२०, १४ ;

१२१, १० ; १२२, १२४, १६२, १४ ;

१६४, १६ ; २२६, ८ ;

४०८, १० ; ४१०, ४, १२ ।

शङ्कनाथपति २०४, १४ ।

शङ्कमण्डल १४, १८ ।

शङ्क १०, १० ; ६४, १२, १६, १२, ४, ६ ;

६०, ६, १०, १२, १२, १४ ;

६८, २, ६ ; ७०, १२, १४ ; ६८, २, ६ ; ७०, १२, १४ ;

६, १४; ०२, १४; ०४, १८;
 ०५, १२; ०८, १५; ०९, ८;
 ०९, १८; ०८, ४; ८९, १५;
 ८९, १६; ८८, ५; ११६,
 १२; ११०, ८; १२४, १२;
 १००, ९; २९५, ८; २८८,
 ८, १२; ४०२, ८; ४०४, ८,
 ८, १६; ४००, ०; ४२०,
 ४२२, १०; ४२४, १२;
 १०; ४०६, ८।

शङ्खचक्र ४०२, ६; ४००, २, ४।

शङ्खधृत्य ८८, १८।

शङ्खनाथ २४, १०, १२; ४८, १८।

शङ्खनाथक ४१०, १।

शङ्खपुराण ५०१, १।

शङ्खस्थान ४०२, ११।

शरजरत्न १५१, १; १०२, २;
 — १०४, २।

शरजरत्नक १०२, १।

शाक्यमुनि २१, १०; २१५, २;
 ० ४८५, २।

शाक्यवंश १००, ५।

शाक्यमिश्र २८, १२; २२, १५;
 २२, १४; २४, ४; २५, ४,
 ८; २६, १०, १५; १२८, १;
 २५१, १०; ५०१, ८, १२।

शान्तिार्थ २५५, १८; २५६, ५;
 २००, १२।

शान्तिार्थक २८०, १६।

शान्तिवी ४२०, १०; ४४६, ५;
 ४४०, १०; ४४८, १२।

शान्तिकर ४०५, १८; ४०६,
 १२, १२; ४००, १; ४०८,
 १८; ४१५, ०, ८, ८, १२;
 ४१८, १०; ४२०, १०;
 ४२१, १५; ४२२, ८; ४२२,
 ९, ५; ४२५, १८; ४२०, ५,
 ६, १०; ४२८, १०, १२, १८;
 ४२१, २; ४२६, २, ११, १४;
 ४२०, ११, १२, १२, २;
 ४४६, ४; ४५१, ८; ४५२, ८;
 ४५४, २, ८, १०; ४५५, ०,
 ६, १८; ४५६, ५, ११; ४५८,
 ८, १४, १६; ४५८, १०, ११,
 १८; ४६०, ०, ८, ११, २०;
 ४६२, १, ८, १२; ४६२, १२,
 १२, १६; ४६४, ६, ८, ११;
 ४६५, ४, ५, ०, १०; ४६६,
 ८, १६; ४६०, ४, ११; ४६८,
 ६, ८, १२, १४, १५; ४६८,
 ९; ४०१, ८, १५, १०;
 ४०२, २, १५; ४०३, ८;
 ४०५, ८, ८, ११; ४००, ८,
 १४; ४०८, २, १०; ४०८,
 २०; ४०२, १६; ४०५, ५,
 १२; ४०६, १८; ४००, १२,

१५, ४८८, २; ४८९, ५, १५;
 ४९०, १, ४; ४९१, १२;
 ४९४, १२; ४९७, २०; ४९८,
 १०।
 शान्तिकराचार्य ४०८, ९; ४१४,
 २७; ४१६, ४, १०; ४१५,
 १; ४२७, २; ४२८, ६; ४५४,
 ९; ४५५, १४; ४५६, १;
 ४६६, १०; ४७९, ४, १८;
 ४७५, १, १२; ४७६, २।
 शान्तिकरदेवाचार्य ४२९, १२;
 ४६३, १।
 शान्तिगुप्त ४२७, २०; ४७८, ९;
 ४८२, ४।
 शान्तिदेव ४५९, ८; ४६२, १९;
 ४७६, १८; ४८२, १०।
 शान्तिपुर ४२५, ११; ४२७, ८;
 ४२६, ४, ११; ४४८, १८;
 ४५४, १०; ४५६, १२; ४५८,
 ४०; ४६२, २, १०, १४ १६;
 ४६२, ५, ८; ४६४, ७, ९,
 १२, १७, १८; ४६५, १०;
 ४६६, १५; ४७४, १८; ४७५,
 १२, १२; ४८५, १०।
 शान्तिपुर ४५५, १०, १२; ४७१,
 ११; ४७२, ७, १२, १८;
 ४७२, ९; ४७५, १५; ४८०,
 १८; ४८५, २, ९।

शान्तिपुरी ४२४, १६; ४६५, १२;
 ४५७, ४; ४५८, ६।
 शास्त्राङ्गुलिचर ४२६, ४।
 शिच २८, ११; ४६, ५।
 शिचि २९, ४; ४६, १, ९; ४७,
 ११; १२९, २।
 शिख १४२, ९।
 श्रील २०६, २।
 श्रीलपारमिता २०६, १२।
 शुभकृता ४९, १०; १२७, २।
 शून्यताशून्यतानाच १५४, १६।
 शून्यभैरव ४२८, २।
 शून्यपल्लव १, ७।
 शृङ्गेर २४२, १०; २४५, ५।
 श्वेततैल ४५१, १४।
 श्वेधर्म ५००, ६, ७, ९।
 श्वेलोक ५००, ११।
 शोभावती २१७, १२।
 शमय २५०, १४।
 शमसा १२९, ८।
 शवक ४, १११ १५, १; २२, ६;
 २२, १९; ४६ ११; ११२,
 १; १४५, ९; १५८, ११;
 १८४, ६; १७०, ५; २०२,
 ५; २२२, १२; २४५, १५।
 शवकजीवि ४२, २।
 शीकृष्ण २०६, ५।
 शीकवक २७४, ६०।

श्रीकान्ति २६, ७ ।

श्रीकाश्यप ४२१, १ ।

श्रीमोष्टकपर्वत २१४, १४ ।

श्रीघन ४४, २ ।

श्रीधर्मधातुकालीश्रद्धमनुत्यन्नकथा ४४,
६ ।

श्रीधर्मधातुजिनालय ८, ७ ।

श्रीनाम २१०, १४ ।

श्रीवज्रसल २८०, १३ ।

श्रीवज्रसलनाथ ४६६, १२ ।

श्रीमञ्जुश्री २२६, ४ ।

श्रीवसु ८६, ४, १२ ।

श्रीवसु ८६, ४ ।

श्रीशम्भुनाथ ४०८, १८ ।

श्रीशम्भु ११६, १४ ; ४६०, ६ ।

श्रीसम्भु १, १ ।

श्रीसुख ४८०, १, १२ ।

श्रीस्यम्भु ११८, १८ ; १२०, १० ।

१२४, १२ ; १२०, ८ ; १२८,

८ ; १४२, ४, १२ ; १४४, २ ;

१४५, १२ ; १४६, १ ; १२२,

७ ; १२०, १४ ; १६०, १४ ;

१११, ४ ; ११२, १, १५ ;

११६, १, २ ; १२५, १ ; १२१,

४ ; १०, १२ ; १२५, ८ ; १०२,

१४ ; ४०२, १६ ; ४०६, २, ४ ;

४०८, १५ ; ४१४, ६ ; ४१५,

६ ; ४१६, १ ; ४१९, १ ; ४२०,

१२ ; ४२२, ६, १२, १६, ४२५,

१७, १८ ; ४२६, १२ ; ४२७,

५, ७, १० ; ४८२, १२ ; ४८४,

७ ; ४८६, ४ ; ५०१, १८ ;

५०२, ८ ।

श्रीस्यम्भुचित्यभङ्गारकोदेश ५०२, ५ ।

श्रीस्यम्भुधर्मधातु १८८, ८ ।

श्रीस्यम्भुपुराणं १८८, ८ ।

श्रीतत् १, २, १६ ।

श्रीतापनिफल २१२, ५, १० ।

ष ।

षड्चरीमन्त्र २१ ८ ।

षड्भिन्न १२१, २ ; १८४, ७ ।

षड्भिन्नपद १२२, १० ।

षड्गति १०१, ८ ।

षड्विकार १२२, १२ ।

स ।

सहस्रनामिन् ११२, ५ ।

सहस्रनामिफल ११४, १ ।

सकारवर्णसंज्ञात २०८, ७ ।

सङ्ग ६१, १२ ; ११८, १० ; १२८

१६ ; १८५, १ ; १८८, १२ ;

१८५, १ ; १८७, १ ; १८८,

१० ।

सङ्गमफल १२०, १२ ।

सङ्गमर्ति ११६, १ ।

सङ्गमप १, ११, ११, १० ।

सङ्गत ४८, १४; १२६, १० ।

सङ्गतक २८२, २ ।

संज्ञानोत्पादकारिणी १०६, १६ ।

सङ्गीत ४८, १४; ६८२, २ ।

सङ्गच्छविद् २६, १ ।

सङ्गर्भ २०८, २; २८०, १५ ।

सङ्गर्भपुण्डरीकादि २६६, १० ।

सङ्गवोध्यक २२२, १८ ।

सङ्गर्भ १४, १८ ।

सङ्गा ४८, १२ ।

सङ्गच्छाणक २२२, ८; २२२, ४ ।

सङ्गह ४२४, १६ ।

सङ्गच्छा १००, ० ।

सङ्गच्छाकारसङ्गच्छा १०६, १५ ।

सङ्गच्छप्रलापक २२५, ८ ।

समाध्यासीतणक ३८०, ०, ८ ।

सङ्गच्छद्वि २२४, ३ ।

सङ्गच्छकल्प २२४, १ ।

सङ्गच्छकाक् २२४, २ ।

सङ्गच्छकर्मणक २२४, २ ।

सङ्गच्छाजीवक २२४, २ ६ ।

सङ्गच्छकायामक २२४, २ ।

सङ्गच्छसङ्गच्छ १८४, ० ।

सङ्गच्छसङ्गच्छ १८८, ८ ।

सङ्गच्छसङ्गच्छ २२४, ४ ।

समलभप्रक २४०, ८ ।

समलभप्रक २४८, ५ ।

समाधि १८४, ४; ४८५, ०, १० ।

समाधिराजादिसङ्गच्छ २६२, १ ।

समाधिविषय १४१, १० ।

समाधिवोध्यक २२२, १० ।

सङ्गच्छ १२६, १५ ।

सङ्गच्छ २२, २; १२८, ६, १२ ।

सङ्गच्छिगुणायक १४१, १२ ।

सङ्गच्छिन्नसाधन ५, १४ ।

सङ्गच्छिपाणिक २२२, १०; २२४,

० ।

सङ्गच्छिसङ्गच्छ ६, ५; ०, २० ।

१८, १६; १२८, १६ ।

सङ्गच्छिचित १४१, १५ ।

सङ्गच्छिन्न २०, ४ ।

सङ्गच्छिप्रतिधि ०, १८ ।

सङ्गच्छिज्ञान ४६, २; १४१, १४

१८४, १; २८०, ८, १० ।

सङ्गच्छिसाधनसङ्गच्छ २०, ६ ।

सङ्गच्छिसाधन २०, ८ ।

सङ्गच्छ १, ५; ८०, १२; १२६, ५;

२००, १; २२०, ८ ।

सङ्गच्छिनी २६८, १२ ।

सङ्गच्छ २६, २; २०, १२; २०,

१०; २२, ४, १२; २२, १५;

२६, १, ६; २१, १२; १०८,

२०; १४१, १०; १४४, २२;

१८६, ६; १८४, १, १०;

१८६, १, १२; १८८, ५;

२०२, १४; २०६, १६;

१११, ०; ११२, ११; ११४,
०६; ११२, १; १५२, ४;
११५, १२; ११६, १; ११८,
१०; ११८, १; ११९, १;
१२२, ११; १२३, १२;
१४०, १५; १४८, १२;
१५०, ८, १२; १५१, १;
१५६, ०, ८, ११; १६६,
१८; २००, ५, ०; २००,
२; २०२, ०; २८१, ४,
१६; ४०५, १४, १५; ५००,
१, ०।

सर्वज्ञनाथ १०५, ४; २२८, १;
२४०, ५; ४२०, ११; ४२५,
१; ४२८, १८; ४२८, ८;
४६८, १।

सर्वज्ञनाथनाथ २५२, १२।

सर्वज्ञता ११२, ८; ११४, २।

सर्वज्ञमुखा २५८, १२।

सर्वाकारज्ञता ११२, ८; ११४, २।

सम्भरादि १८०, १०।

संस्कारवस्त्रा २०४, १५।

सार्थक १०८, ८; ११२, २।

सबर्णादि १८८, १८।

साङ्ग १०, ११।

साङ्गिक ४, ५; १५, १; २८, १०।

साधक ४५५, ५।

सार्थ ११, २।

सार्थवाचमनात्मक ४४८ ८।

साधनलोकक १५४, १२।

स्थानेश्वर १६१, ५।

सिद्धगुरु ४२०, १; ४६०, १०;
४००, १४।

सिद्धाचार्य ४२५, १८; ४२०, ५;
४२८, १०; ४२६, १२; ४५८,
८, १६; ४६६, ८; ४०२, ८;
४८५, ६; ४८६, १८; ४८८,
२।

सिद्धाचार्यगुरु ४००, १०।

सिद्धिभूमि १०८, १८।

सिद्धास ४५१, १५; ४०२, ११।

सुकुलिक ४५०, १०।

सुखावती ५०, १०; ८८, १२;
१२०, १; १२८, १०; १०८,
४; १८४, १०; ४८२, ०,
८; ४८०, २, ५, १४; ५००,
१२।

सुखावतिगति ११२, ५।

सुखावतिपद १२०, २; ४२०, १८;
४८२, ५।

सुगत १११, १८; ११८, ६; १२२,
२; १८८, १६; ४२४, २।

सुगतात्मज ४, ४; ५, ११; ६,
१८; ८, २।

सुगतात्म १८, ८।

सुगति ११२, ४।

सुदर्शन १३७, ६; ४४५, १८ ।
 सुदर्शना ४८, ११ ।
 सुदर्शनेश्वर ४२०, ४ ।
 सुदशा १३७, ६ ।
 सुन्दरी २८७, ८ ।
 सुधर्मा २८८, २० ।
 सुधर्मा राज २१८, १२; २२०, १४ ।
 सुखोद्गमसुपुत्र २, १८ ।
 सुनेमक २१६, १७ ।
 सुरूप २८, ४ ।
 सुरूपावचर ५४, ११ ।
 सुकुलनय ०२७७, ५, २०; २८८, ४ ।
 सुवर्णप्रभादियान ०७२, १५ ।
 सुख २४४, २ ।
 सुख ४०६, ११ ।
 सौगत २०५, ८ ।
 सौगतात्मज ४२; ४८; ४२, १, १५ ।
 सौगतकार्य ६, ८ ।
 सौगतालय ७, ६ ।
 सौखोदिनि २८, १; १३२, १८ ।
 सौलिनि ६८, १ ।
 स्वविर १००, २; १२७, ४; १४७;
 ११० ।
 स्वविज्ञायक २६, १० ।
 स्ववीर १८०, ६ ।
 खनाद १६८, १५ ।
 स्वयम् १६, २; २०, २०; २१,
 ५, १५; २७, ११; ४८,

१४; ४८, २; ५१, १५; ५२,
 १५; ५२, १, ६; ५८, १८;
 ५८, १५; ६०, ६, ११; ६२,
 १५; ६४, १६; ६५, १८;
 ६७, ८; ७०, ८, १०; ७१,
 ८, १०, १८; ७२, ११, १२,
 २१; ७२, ८, १३; ७५, १२,
 १५, १७; ७६, २, ४; ७७,
 ५; ७८, १८; ७८, ७; ८०,
 ७; ८२, २०; ८२, ७, १२,
 १८; ८५, २, १२; ८८, १,
 १०, १४; ८८, १४; ८०, २,
 १५; ८१, ६, ८, १०, १६;
 ८२, ५, ७, १२; ८२, ५ ।
 ८४, १, ८, १५, १७; ८५,
 ८; ८७, १४; ८८, ६; १००,
 १२, १४; १०१, ६, ८, १०,
 १६; १०२, ११, १८; १०२,
 १; १०४, ५; १०७, २;
 १०८, १४, १६; ११०, १८;
 १११, ४; १११, ४;
 ११४, २०, १२; ११६, १,
 २, ८, ११; ११८, १७; ११८,
 २; १२१, ७, १८; १२२,
 १४, १८; १२२, १७; १२४,
 ११, १५; १२६, १६; १२७,
 १५, १८; १२७, १; १२७,
 २, ४; १२८, १५, १२७,

१४; १३८, ०; १३८, १६
 १५; १४२, १, ५; १४२, १,
 ४; १५१, २, १०, १२, १५;
 १५८, ६; १६०, १; १६२,
 १२; १६४, १२; १७१, २;
 १७२, १८; १००, ६, १०,
 १२, १४; १२०, १५; १४८,
 २; १८१, १५; १८८, ११,
 १६; २००, १, ५, ८; २१६,
 ८; २२०, १६; २२५, ६;
 २२१, ८, १४; २२५, ६,
 १६; २६८, ५; २७२, १५,
 १८; २७४, ८; ४१४, १०;
 ४२१, १२; ४२८, १; ४७८,
 १६; ४८८, १०; ४८०, १२;
 ४८२, ०; ४८४, २; ४८८,
 १०, १४; ५००, १; ५०१,
 २ ।

सर्वप्रभु १६४, १२ ।

सयसूत्रेण ०, ८, १२ ।

सयसूत्रमजोक्त २०, १४ ।

सयसूत्रैत्यभट्टारकोद्देश १२८, ८;
 १८०, ८; १४८, १६; २६८,
 १८ ।

सयसूत्रसिद्ध्या ४, २; २१, ११;
 ४५, २, ८ ।

सयसूत्रैत्यराज ८, ० ।

सयसूत्रमजोक्त ०, १२

सयसूत्रमजोक्त १८, १० ।

सयसूत्रमजोक्त १६२, १२ ।

सयसूत्रमजोक्त २४४, ६ ।

सयसूत्रमजोक्त २५१, १ ।

सुतिबोध २२२, १५ ।

सुत्युपस्थान २२२, ८, १६ ।

सोसाक्षा ४२०, १० ।

३ ।

सयसूत्र ४८, १६; १२८, १२;
 २८२, ४ ।

सारणी ४२८, ६ ।

सारणी ४२८, १५, १०; ४२८,
 १ ।

साक्षादेवी २०५, १८ ।

सिमासय २८८, १२ ।

उद्धारवीजसंज्ञान २१०, १२ ।

उद्धार १२८, १२; २८२, ५ ।

सिमासय ४०२, ४, ५ ।

सिमासय ५२, २ ।

सुतिनीमं २८४, ६ ।

स्वयम्भूपुराणम् ।

ॐ नमः । .

श्रीसम्भवे ज्योतीरूपाय^१ ।

ॐ^२ नमो बुद्धाय धर्माय सत्त्वरूपाय वै नमः ।
स्वयम्भवे^३ वियच्छान्तभानवे धर्मधातवे ॥
भवार्णवसमुत्तारकारुण्यागभूरुत्तये ।
जगदाङ्गादरूपाय नमस्तु^४ सम्भवे^५ सदा ॥
अस्तिनास्तिस्वरूपाय ज्ञानरूपस्वरूपिणे ।
शून्यरूपस्वरूपाय नानारूपाय^६ ते नमः ॥
ब्रह्मेन्द्रादिगणैर्देवैर्दानवैस्त्रिभिस्तथा ।
विद्याधरैराक्षसेष्व यक्षैः किन्नरैरमानवैः^७ ॥
मुनिभिर्भिक्षुभिर्बुधैराजणैर्वैश्वज्ञैस्तथा^८ ।
शूद्रादिभिर्जनैः सर्वै वन्दिताय च सर्वदां ॥
रागद्वेषसंशोहादिनानादुःखविदारकम् ।
सर्वलोकममुत्तारं धर्मधातुं सदा भजे ॥ .

१ D ओं नमः श्रीस्वयम्भूज्योतीरूपबुद्धाय । २ D omits ॐ ।
३ D स्वायम्भवे । ४ B D वियच्छान्त० । ५ नमोऽस्तु ।
६ C सम्भवे । ७ B omits वानारूपाय । ८ D यक्षकिन्नरमानवै ।
९ B has मुनिभिर्भिक्षुभिराजणैर्वैश्वज्ञैस्तथा ।

धर्मधातुजगन्नाथः सद्गुरुदेशको गुरुः ।
 घोरसंसारउत्तारः पायादः^१ पावनं पदम् ॥
 श्रोततां परमं भक्त्या धर्मधातुसमुद्भवम्^२ ।
 सर्वपापविनाशार्थं^३ सर्वकामफलार्थिभिः ॥
 वक्तव्यं धार्मिकायैतच्छ्रद्धधानाय पण्डिताः ।
 मुमुक्षवे हि यतये वीतरागाय धीमते ॥
 वक्तव्यं पुण्यदेशे च सभायां देवतागृहे ।
 पुण्यक्षेत्रे पुण्यतीर्थे न सन्ध्यासु विचक्षणाः ॥
 उच्छिष्टालये^४ वक्तारः सम्बादमिदमुत्तमम् ।
 पच्यते नरके घोरे यावच्चन्द्रार्कतारकम् ॥
 मृषा शृणोति यो मूढो दम्भभक्तिविवर्जितः ।
 सोऽपि तस्मिन्महाघोरे नरके पच्यते क्षये ॥
 नरो यः सत्कथामध्ये चान्य^५ वदति पातकी ।
 स याति नरकं घोरं यावदाचन्द्रतारकम् ॥
 तस्माच्छ्रेता च वक्ता च समाहितमनः^६ सदा ।
 श्रोततां परमभक्त्या धर्मधातुसमुद्भवम् ॥
 सद्गुरुं श्रीमता येन त्रिषु लोकेषु देशितः ।
 देवदेवाधिदेवाय^७ तस्मै नमोऽर्कबन्धवे ॥
 सुद्धोदनसुपुत्राय गौतमाय च सर्वदा ।
 मायादेवीसुपुत्राय शाक्यसिंहाय ते नमः ॥

B. has वो । २ D धर्मधातुं समुद्भवम् । ३ D °विनाशार्थं ।
 D उच्छिष्टालयवक्तारः । ५ D चान्ये । ६ D समाहितमनः ।
 B has देवदेवावरत्नाय ।

बोधिनाथं नमस्कृत्वा शाक्यसिंहं जगद्गुरुम् ।
 संसारसागरतारं बोधिमार्गोपदेशकम् ॥
 अतीतानागतान्बौधान् बोधिसत्वाननावहान् ।
 महासत्त्वाश्च यान्नाथांस्सर्वज्ञज्ञानकर्त्विदान् ॥
 घोरसंसार उत्तारान्नारकाश्च संसत्त्वजान् ।
 संसारसागरातारान्^१ सर्वज्ञगुणसागरान् ॥
 बोधिसत्वान्महासत्त्वान्संसारदुःखतारकान् ।
 दशदिक्स्थितान्सर्वान्सर्वथाश्च नमोनमः ॥
 पायादः शाक्यसिंहेन सर्वज्ञैरपि शम्भुना ।
 * बोधिसत्वैर्महासत्तैः भिक्षुभिश्चुण्यपाशकैः ॥
 नत्वा मोष्टङ्गशैलस्थं धर्माधातुं स्वयम्भुवम् ।
 तदुद्देशमहं वच्चे^२ लोकानां पुण्यदृढये ॥
 * शाक्यसिंहं जगन्नाथं सर्वज्ञगुणसागरम् ।
 अतीतानागतैर्बौद्धैः^३ पूजितं मानितं गुरुम् ॥
 अर्कवन्धुं नमस्कृत्वा धर्मधातुं जगद्गुरुम् !
 दशदिक्स्थितान्बुद्धान्बुद्धान्वचेऽहं तदुद्देशजम् ॥
 अतीतानागतान्बुद्धान्दशदिक्स्थितान् गुरुन् ।
 * संसारदुःखउत्तारान् सर्वज्ञाश्च नमोनमः ॥
 * बुद्धं धर्मं च सङ्गं सर्वज्ञाश्च नमोनमः । -

१ D ज्ञानज्ञविदान् ।

२ C omits तारा and D reads संसारसागरान् संवर्ान् ।

३ वच्चे ।

४ D बुद्धैः ।

५ B has बौधान् ।

बोधिसत्त्वान्महासत्त्वान्प्रज्ञापारमितान्गुह्यम् ॥

अद्भुता यः शृणोतीमां स्वयम्भूत्यनिसत्त्वकथाम् ।

परिशुद्धचिकायस्य बोधिसत्त्व भवे भ्रुवम् ॥

यद्यथाभूत्पुरा विज्ञो जयश्रीः सुगतात्मजः ।

बोधिमण्डसुविहारे^१ विजहार ससाङ्गिकः ॥

तत्र जिनेश्वरिनाम बोधिसत्त्वमहामतिः ।

अद्भुता शरणं गत्वा जयश्रियमुपाश्रयेत् ॥

तदा धीमान् जयश्रीः स सर्वसत्त्वहितार्थंभृत् ।

सद्धर्म समुपादेष्टुं सभासनं समाश्रयेत् ॥

तत्र सर्वे महासत्त्वा बोधिसत्त्वा जिनात्मजाः ।

[अर्हन्तः भिक्षव ब्रह्मचारिणः आवकापि च ॥

भिक्षुष्व ब्रह्मचारिष्व व्रतिनस्याप्युपासकाः ।

उपासिका तथान्योऽपि गृहस्थाश्च महाजनाः^२ ॥]

ब्राह्मणा तिर्यिकाद्यापि यतश्च तपस्विनः ।

राजानमंश्विणोऽमात्याः सैन्याधिपाश्च पौरिकाः ॥

ग्राम्या जानपदाद्यापि तथान्यवासिन जनाः^३ ।

तत्सद्धर्मामृतं पातुं अद्भुता समुपांगताः ॥

तत्र सभासनासिनं^४ तमर्हन्तं जयश्रियम् ।

समभ्यर्थादरं गत्वा तत्पादाब्जजे^५ यथाकर्मम् ॥

१ D तद्यथा ।

२ D बोधिमण्डसुविहारेऽस्मिन् ।

३ D omits the portion bracketted.

४ D जानपदस्यापि तथान्यवासिनो जनाः । ५ D ०सीनं । ६ D पादाब्जजे ।

कृताञ्जरि^१पुटा सर्वे परिवृत्य समन्ततः ।
 पुरस्थित्य^२ समुदीक्ष्य जयश्रियं समाश्रिताः ॥
 तान्सर्वांसमुपाश्रितान्सद्धर्मश्रवणोत्सुकान् ।
 दृष्ट्वा^३ जिनेश्वरिधीमाग्वोधिसत्त्वः समुत्थितः ॥
 उदहनुत्तरासङ्ग^४ साञ्जलि समुपाश्रितः ।
 जानूभ्यां भूतले धृत्वा सम्पश्यन्नेवमब्रवीत् ॥
 भदन्ताहं समिच्छामि चरितुं बोधिसत्त्वरम् ।
 तदादौ किं व्रतं धृत्वा सञ्चरेयं समाहितः ॥
 तद्भवान्समुपादिश्य सर्वानस्मान्प्रबोधयन् ।
 बोधिमार्गं समायुज्य चारयितुं^५ शुभेऽर्हति ॥
 इति मंप्रार्थिते तेन श्रुत्वा स सुगतात्मजः ।
 जयश्रीस्तन्महासत्त्वं समामग्न्यैवमादिशत् ॥
 शृणुवत्सास्त्रि ते^६ वाञ्छा संबोधिसत्त्वरे यदि ।
 यथाक्रमं प्रवक्ष्यामि संबोधिप्रतसाधनम् ॥
 यो वा ब्रूतेऽत्र संसारे^७ चरितुं बोधिसत्त्वरम् ।
 स आदौ शरणं गत्वा सहस्रं समुपाश्रयेत् ॥
 तदुपदेशमीसांश्च^८ यथाविधिं समाहितः ।
 तीर्थं स्नात्वा विशुद्धात्मा चिरत्नशरणं गताः ॥
 यथाविधिं समभ्यर्च्य संबोधिनिहिताश्रयम् ।

१ D कृताञ्जलि० । २ D स्थित्वा । ३ D जिनेश्वरी । ४ D सङ्ग ।
 ५ D चारितुं च । ६ O मे । ७ C यो वाञ्छतेऽत्र संसारे ।
 ८ O तदुद्देशमासाद्य, D तदुद्देशं समासाद्य । ९ D चिरत्नम् ।

१पोषधव्रतमाधाय समाचरेज्जगद्धिते ॥
 एवं यश्चरते नित्यं संबोधिमानसः सुधीः ।
 परिशुद्धस्त्रिकायः^१ स बोधिसत्वभवे भुवम् ॥
 बोधिसत्वा महासत्वाः सर्वसत्वहितार्थभृत् ।
 क्रमात्संबोधिसभारं पूरयन् सुसमाहितः ॥
 एतत्पुण्याभियुक्तात्मा चतुर्व्रजविहारभृत् ।
 निःक्लेशो निर्व्वयन्मारात्संबोधिं समवाप्नुयात् ॥
 एवं सर्वत्र लोकेषु सद्गुह्यं संप्रकाशयन् ।
 समाप्य^२ सौगतकार्यं सुनिर्वृत्तिमवाप्नुयात् ॥
 एवं सर्वेऽपि संबुद्धा येऽतीताश्चाप्यनागताः ।
 वर्त्तमानाश्च मे^३ सर्वे ह्यभिपुण्यविपाकतः ॥
 बोधिं प्राप्य जिनात्मजाः द्रुततले भवन्ति हि^४ ।
 एवं सर्वे महासत्वा बोधिसत्वा जिनात्मजाः ॥
 अर्हन्तोऽपि तथा सर्वे परिशुद्धचिमण्डलाः ।
 बोधिं प्राप्य सुनिर्वाणं शीघ्रं यास्यन्ति यान्त्यतः ॥
 एवं यूयं परिज्ञायं यदीच्छथ सुनिर्वृतिं ।
 त्रिरत्नशरणं गत्वा^५ सचरध्वमिदं व्रतम् ॥
 इति तेन समादिष्टं श्रुत्वा स सुगतात्मजः ।
 जिनेश्वरीक्षमर्हन्तं संपश्यन्नेवंमब्रवीत् ॥
 भदन्त श्रोतुमिच्छामि ततद्भूतस्थानमुत्तमम् ।

१ D पोषधं । २ D परिशुद्धत्रिकायश्च । ३ D सौगतं । ४ B and D ते ।
 ५ C and D जिनात्मा सः द्रुतमेवो हि लभ्यते । ६ D सं । ७ D तमर्हन्तं

एतद्भूतं चरे^१ कुत्र तद्देशं समुपादिशत् ॥

इति संप्रार्थितं तेन जयश्रीः स महामतिः ।

जिनेश्वरिण्यहासत्वं संपश्यन्नेवमादिशत् ॥

शृणु वत्स समाधाय व्रतस्थानसमुत्तमम् ।

मुनीश्वरैः यथाख्यातं तथा वक्ष्यामि तेऽधुना ॥

पुण्यक्षेत्रेषु तीर्थेषु विहारे सौगतालये ।

संबुद्धानां च सर्वेषां चैत्येषु प्रतिमासु च ॥

बुद्धक्षेत्रेषु सर्वेषु तद्भूतस्थानसमुत्तमम् ॥

तदुत्तमं समाख्यातं स्वयम्भूक्षेत्रसमुत्तमम् ।

एवं विज्ञाय यो धीमान् व्रतं चरितुं समिच्छति^२ ॥

स स्वयम्भूजिनक्षेत्रमाश्रित्य चरतां व्रतम् ।

स्वयम्भूक्षेत्रमाश्रित्य यश्चरति^३ व्रतं सुदा ॥

स रंभ्यते महत्पुण्यं अक्षयं बोधिसाधनम् ।

एतत्पुण्यविशुद्धात्मा भद्रश्री सद्गुणाश्रयः^४ ॥

बोधिसत्वोमहासत्त्व भवेज्जिनात्मजध्रुवम् ।

दुर्गतिं न व्रजेत्कापि संसारेषु कदाचन^५ ॥

सदा सद्गतिमंजाता बोधिचर्याव्रतं चरन् ।

संबोधिप्रणिधिं धृत्वा सञ्चरित्वा जगद्धिते ॥

एवञ्च^६ [सं]बोधिसम्भारं पूरयित्वा यथाक्रमम् ।

चिविधां बोधिमासाद्य निर्द्वैतिं पदमाप्नुयुः^७ ॥

१ D चरेत् ।

२ D चरितुमिच्छति ।

३ D ये चरन्ति ।

४ D सद्गुणाश्रयः । ५ D कदाचनः । ६ D omits सं । ७ D आप्नुयात् ।

एवं यूयं परिज्ञाय स्वयम्भूस्थानमाश्रिताः ।
 चिरत्नशरणं गत्वा सञ्चरध्वं व्रतोत्तमम् ॥
 एवं जयश्रियादिष्टं श्रुत्वा स सुगतात्मजः ।
 जयश्रियं प्रणत्वापि सम्यक्क्षेत्रेवमब्रवीत् ॥
 भदन्तभवंतादिष्टं श्रुत्वा मे रोचते मनः ।
 स्वयम्भुवः समाराध्य चरिष्यामि व्रतं मुदा ॥
 स्वयम्भूचैत्यराजः श्रीधर्मधातुजिनालयः ।
 कुत्र प्रवर्त्तते लोके भवतादेष्टुमर्हति ॥
 एवं संप्रार्थिते तेन श्रुत्वा सोऽर्हयतिः सुधी ।
 जयश्रीसं महासत्त्वं समालोक्यैवमादिशत् ॥
 अस्ति नैपारप्रख्याते धर्मधातुजगत्प्रभुः ।
 अनेकैर्देवनागैश्च पूजितं मानितं मुदा ॥
 अस्ति नैपारप्रख्याते गोशृङ्गनामपर्वतः ।
 भेदोऽस्ति^१ युगे तस्य नामयुगरद्वयम्^२ ॥
^३युगे सत्ये पद्मगिरिः चैतायां वज्रकूटकः ।
 गोशृङ्गं द्वापरे ख्यातः कलौ गोपुच्छपर्वतः ॥
 नानारत्नमयैः खस्ति नानाधातुभिः संयुतः ।
 नानागुणैः समायुक्तः त्रैलोक्येऽपि सुदुर्लभः^४ ।
 वैजयन्तसदृशी स्यात् सोऽयं गोपुच्छपर्वतः^५ ।

१ B has नेयार and D नैपाल । २ D नेपालं । ३ B भेदोऽस्ति नामस्य । ४ D युगलद्वयं । ५ D सत्ययुगे । ६ D त्रैलोक्येऽपि सुदुर्लभः ।
 ७ 'D वैजयन्तोऽपि सदृशी स्यात् सोऽयं गोपुच्छपर्वतः ।

मंजुश्रियप्रभावाच्च मेरोरधिकगौरवः ॥
 पञ्चरत्नमयं सत्ये युगे तं जायतेकजम् ।
 गिर्युपरि सुसंस्थित्वा ख्यातः पद्मगिरिरिति ॥
 पावनेन च तेजसा^१ चेतयान्तुं श्रयं गिरिः ।
 श्रिया लक्ष्म्या सुसंयुक्त^२ वज्रकूट इति स्तुतः ॥
 गिरिराज इत्याख्यातो^३ श्रयं पर्वत द्वापरे ।
 ५[गोवत्सस्य इव शृङ्ग गोशृङ्ग इति ख्यातवान् ॥
 गोपुच्छपर्वतो नाम कलौ युगे सुसंस्थितः ।
 गोवत्सपुच्छवद्दीर्घः पावनेन च तेजसा ॥
 भूतकाले भविष्ये च वर्त्तमाने प्रवर्त्तते ।]
 इति तद्देशवासियै^४ नाम साङ्ग^५ गुरुच्यते ॥
 नानाधातुमयैः खस्ति नानावृत्तैरलङ्कृतः ।
 नानास्रताभिः सङ्कीर्णं नानादणविशेषकैः ॥
 नानाद्वयफलोपेत नानानिर्झरनादितः ।
 नानामृगकुलैः कीर्णं नानापक्षिनिक्वृजितं ॥
 कोकिलशुकशारीकैर्मयूरगणपक्षिभिः ।
 हृष्टैः सङ्गृजितैस्तैस्तैः पद्मकैश्च^६ सुऊर्मुजः ॥
 १० नागकेशलैश्चाम्प्यैवकुलैः पिप्पलैस्तथा ।
 अष्टादशादिभिर्वृक्षैश्चैवैः समन्ततः^{११} ॥

१ D ० गिरौ । २ D तेजेन । ३ D सुसंयुक्तो । ४ D ० जेतिप्रख्या ।
 ५ B omits these four lines. ६ D देशवासियै । ७ D साङ्ख्ये ।
 ८ D कीर्णः । ९ C षट्पदैश्च । १० B has नागकेशलैः and D
 नागकुशलचम्प्यै । ११ D समन्वितः ।

पूगवृक्षैश्च श्रीखण्डैर्विल्वकैर्दाडिमैः पटैः ।
 मुशलिभिः कुलवकैः कपीतनैस्तपस्त्रिभिः^१ ॥
 ग्रामल्यैस्तृक्षैश्च पालिजातै वृषाम्वरैः ।
 गन्धारिभिर्ताम्रलिभिः पद्माभिर्गोपिभिमलैः^२ ॥
 तुङ्गैश्चन्दनैः कर्पूले जातिफलैस्तु मेडकैः ।
 दाडिमैः पनसैर्विल्वैः स्रग्ध्रैर्वृक्षैर्दमैः ॥
 कोरङ्गिभिः करवीरैः कुण्डलूभिः पिशाचकैः ।
 खर्जूरैर्भिरेलाभिश्च शिरीषैर्देवदारुकैः^३ ॥
 कङ्केरिभिर्लकुचैश्च काशैः केतकिभिस्तथा ।
 पातलिभिरगुरुभिर्युधिभिर्मल्लिकादिभिः ॥
 कुङ्कुमैश्च मालतिभिर्लताभिर्मधुरैर्वटैः ।
 काशिरैर्दामरैः कुण्डैः पलाशैस्तु करञ्जकैः ॥
 किंशुकैर्लकुचैः शारैः कर्णिकभिश्च पर्कटैः ।
 अगुरुकैस्तगरैर्द्राक्षैः^४ कैरयैः^५ सररैस्तुषैः ॥
 शालरैर्गुगुरैर्युक्तः सर्जकैः खदिरैर्मृत्तैः^६ ।
 खर्ज्जकैरर्ज्जुणै जावैर्दलितैः पूरितैः पुनः ॥

१ D कपीतनतपस्त्रिभिः । २ D ग्रामल्यैः । ३ D गोपिमूलकैः ।

४ D कोरङ्गिभिः कुण्डलूभिः करवीरैः पिशाचकैः ।

खर्जूरैर्भिः शिरीषैश्च खलाभिर्देवदारुकैः ॥

लकुचैः केतकीभिश्च काशैः कंशेरिभिस्तथा ॥

५ B has खर्जूरैर्दामरैः कुण्डैः पलाशैस्तु करञ्जकैः ।

६ D क्षालरैर्गुगुरैर्दक्षैः । ७ C क्षालरैर्द्राक्षैः कैरयैः । ८ C मृत्तैः ।

शिंशपैः खूर्जुरैर्युक्तैः^१ जम्बूभिः पनसैस्तथा ।
 कदलीभिर्नालिकेलैः^२ श्रीफले वीजपूरकैः ॥
 नारङ्गैर्वदरौभिश्च नागपुष्पैश्च पिप्परैः^३ ।
 चौरिकाभिश्च चाम्पेयैः पीताभि वकुलैरपि ॥
 नागकेशलैर्मधूकैः पीताभिरघैर्वैरुरैः ।
 कोविदारैश्च श्वैश्च तदनैस्तालैस्तमारकैः ॥
 दैत्यादीनैश्च मदनैर्बन्धूकैः वोरकैस्तथा ।
 मन्दनैः कण्टकीभिश्च तित्तिलैर्मदनैः फलैः ॥
 वृक्षराजैश्च तरलैः यवाकुसुमै कुन्तलैः^४ ।
 प्रसारणीभिस्तन्दूरैर्वेणुभिर्नागवल्गुभिः ॥
 स्वयम्भुवः प्रसादाच्च मृतसञ्जीवनौषधैः ।
 औषधैर्विविधैः^५ जातैर्नानावृत्तैः^६ सुमण्डितैः^७ ॥
 कटुतिक्ताक्षरवनैः कृषायैर्मधुरैः फलैः ।
 स्वादुगन्धरसयुक्तैर्नामाफलैरलङ्कृतैः ॥
 नीलैः पीतैश्चरितैश्च श्वेतैरक्तैः सुवर्णकैः^८ ।
 सुगन्धैः केशलयुक्तैः पुष्पवृत्तैः सुसोभितैः ॥
 शाखामृगादिभिर्दन्तैः श्वलेर्मृगमैथुनैः^९ ।
 ह्यधमानैः प्रधावनैः स्वस्वगणादिभिर्वृत्तैः ॥
 सुगन्धैः शीतलैर्मन्दैः पवनैश्च पुनः पुनः ।
 कीचकपूरितैः शब्दैर्वृत्तान् नृत्यकृताङ्कितान् ॥

१ D युक्तैः । २ D नारिकेलैः । ३ D यवाकुसुमकुण्डलैः । ४ D विविधैः ।

५ D सुमण्डितैः । ६ D रसैर्युक्तैः । ७ D नीलैः पीतैश्च चरितैः ।

पञ्चवर्णादिकैः पत्रैः किशर्यैः सुशोभितैः ।
 शोभितः शरदिकाले नक्षत्रैरिव चन्द्रमा^१ ॥
 इत्येवमादिभिर्वृक्षैः संस्कृतः पर्वतः अयम् ।
 महासाहस्रके लोके नन्दनादपि सुन्दरः ॥
 कौचिद्वौ^२ यक्षयक्षिण्यौ श्रीर्णपत्राणि तानि च ।
 तस्मादन्यं न च्छोरन्ति सञ्चिन्तन् तद्दिने दिने ॥
 पवनैश्चापि च्छोरन्ति श्रीर्णपत्राणि तानि च ।
 ततः अन्यत्र गच्छन्ति चिन्तन् रतिदिने ॥
 इत्यादिभिर्गुणैर्द्रव्यैर्युक्तश्च पर्वतः अयम्^३ ।
 महासाहस्रके लोके नास्ति अन्यत्र कुत्रचित् ॥
 मनशिरादिभिर्नानाधातुभिः प्रतिमण्डितः^४ ।
 सुवर्णै रजतैर्वृक्षैर्विद्रुमैरस्र^५ गर्भकैः ॥
 मुक्तिकैर्मर्कटैर्वज्रैः जाम्बूनदैः सुसारकैः ।
 माणिक्यैः पुष्परागैश्च नानारत्नद्रुमैर्युतः ॥
 इत्येवं चिचित्तै^६ रत्नैः नानारत्नैः सुमण्डितैः ।
 शोभित^७ रत्नवृक्षैश्च रत्नमाल्यैरलङ्कृतैः ॥
 हारार्द्धहारैर्भकुटैः दामैः केयूरैः कुण्डलैः^८ ।
 चित्रैः कल्पवृक्षैरिव द्रुमैः कण्ठभिभूषणैः^९ ॥
 इत्येवं धावरैः^{१०} रत्नैः प्रच्छन्नोऽयं^{११} पर्वतः ।

१ D सुचन्द्रमा । २ D केचिद्वौ । ३ D चायं सुपर्वतः ।
 ४ D मण्डितैः । ५ D रत्नम् । ६ D विचित्तैः । ७ D शोभितैः ।
 ८ D केयूरकुण्डलैः । ९ D भूषणैः कण्ठभिः चित्रैः कल्पवृक्षैरिव द्रुमैः ।
 १० D धावरैः । ११ D च ।

चित्रितैर्जातिभिः पुष्पैः मेरोरधिकगौरवः ॥
 पट्टद्वयादिभिर्वृक्षैस्त्रिनैः^१ काशिकपावनैः ।
 अग्निशौत्रादिकैर्नानावस्त्वृक्षैः सुशोभितः ॥
 एवं वज्रगुणैर्युक्तं दृष्ट्वा स्वयंभुवं^२ गिरिम् ।
 न गच्छन्ति हि ते देवास्तस्मादन्यत्र कुत्रचित् ॥
 महाब्रह्मा अपि ब्रह्मकायिकैश्च परिवृतः ।
 पुष्पधूपादिभिः पूज्य सेवितः सततमयम् ॥
 सुरेन्द्रस्त्रिदशैः सार्द्धं सच्युपेन्द्रेण सङ्गमम् ।
 पालिजातकृतमाल्यैः तत्पूज्यविविधिविधैः^३ ॥
 रुद्रोऽपि च गणैः साकं पार्वत्या सह पुत्रतः ।
 नानाविधानकैः पूज्य तस्मादन्येन दृच्छति ॥
 प्राच्यदिशा समायात धृतराष्ट्रा महद्युतिः ।
 गन्धर्वैश्च गणैर्युक्तः स्थित्वा तत्पूजनं कृतम् ॥
 विरूटकमहाराजा दक्षिणादिश आगतः ।
 कुम्भाण्डैश्च गणैः सार्द्धं स्थित्वा तत्सेवनं कृतम् ॥
 पश्चिमाश्च विरूपाक्षनागराजैः परिवृतः ।
 जलजैर्विविधैः पुष्पैः पूजितं कुमुदैरपि ॥
 उत्तराच्च महाराजः वैश्रवणो धनाधिपः ।
 नानारत्नैः सुसंपूज्य भ्रातरैः स्वगणैः स्थितः ॥
 अग्निदिशात्समायाता वज्रदेवप्रख्यातकः^४ ।

१ D चित्रकैः ।

२ D स्त्रीनैः ।

३ D स्वयम्भुवं ।

४ D पालिजातकृतैर्माल्यैः तत्पूज्यविविधिविधैः ।

५ D अग्नेः दिशात् समायाता वज्रदेव महत्प्रभः ।

पत्नीभिः स्वगणैः सार्द्धं तत्पूज्य विविधैर्नयैः ॥
 नैऋत्य^१ दिश आगतः राक्षसराक्षसेश्वरः ।
 नानारत्नसुसंगटश्च तस्य पूजाकृतं परम् ॥
 वायुव्यादायुदेवोऽयं स्वगणैर्युक्त आगतः ।
 विविधपुष्पसंगटश्च तस्य पूजाकृतं परम् ॥
 ईशानाच्च महादेवः गणैः सह समागतः ।
 नानापूजाङ्गसंगटश्च पूजयामास शम्भुवे ॥
 [अथ दिशात्समायात श्रीलक्ष्मी सह विष्णुना ।
 विविधमाख्यसंगटश्च पूजयामास शम्भुवे ॥
 जर्द्धदिशः समायात ब्रह्माख्यातश्चतुर्मुखः ।
 गरुडैः सार्द्धं पूजाङ्गैः पूजयामास शम्भुवे ॥]
 दशदिग्भ्यः समायाताः पालाश्च विदिशा दिशा^२ ।
 नानापुष्पैः सुगन्धैश्च पूजयामास^३ शम्भुवे ॥
 दशभिलोकपालैश्च स्वस्वदिग्भ्यः समागतैः ।
 पूजितं शततं^४ कालं गणैः सह परिवृतः ॥
 त्रयस्त्रिंशपूर्वकोटि^५ देवताभिः परिजनैः ।
 स्वयम्भूपूजनं कृत्य हर्षैः सह सदास्थितः ॥
 सप्तर्षिभिः सग्नैश्चैश्च सिद्धविद्याधरादिभिः ।
 पूजितं शततं^६ तत्र स्त्रिणां पूजनतत्परैः ॥

१ D नैऋत्यात् दिशायातः ।

२ C and D omit the portion bracketted.

३ सन्पातालाश्च विविदिशा, D पातालाश्चागतादिशा । ४ D °मास ।

५ D . सततं । ६ A has त्रयः पूर्वकोटिः । ७ D सततं ।

श्रावकैजिनश्रियैश्च भिचुभिचुष्णुपासकैः ।
 बोधिसत्त्वैः सदा पूज्य तत्र स्थित्वा स साङ्घिकैः ॥
 ब्रह्मविष्णुशिवशक्रैर्नानादेवादिभिर्गणैः ।
 पूजितं सर्वदाकालोऽयं तस्मादन्यं न दृश्यति ॥
 ब्रह्मचरित्रयैश्चैश्च शूद्रादिविविधगणैः^१ ।
 दशदिग्भ्यः समायातैः श्रेययामासुः^२ पूजनैः ॥
 इत्येवं मनुजैर्देवैः गन्धर्वैर्गरुडैरपि ।
 किन्नरैश्चासुरैराजैः पूजितश्च स महारुः ॥
 नानादेशात्समायातै दिग्विदिग्भ्यः पुनस्तथा ।
 चतुर्वर्णादिभिर्जातैः^३ पूजयामासुस्तत्परैः ॥
 कैश्चित्पूर्वदिग्भा चापि दक्षिणात्पश्चिमात्तथा ।
 उत्तरादिविदिग्भ्यश्च दशदिग्भ्यः समागताः ॥
 ब्रह्मभिः चरित्रैः शूद्रैरन्यैश्च विविधैर्गणैः ।
 किन्नरैर्गरुडैर्देवैर्नानादेवादिभिर्गणैः ॥
 देवेर्नागैश्च मनुजैः पौरैश्च जिनश्रेयकैः ।
 देशेभ्यश्च समायाताः श्रियैः सह तथागताः ॥
 तथैः काहलैः^४ शङ्खैः^५ ढकैर्मण्डलवाद्यकैः ।
 पूजनाय च शम्भोश्च आजगमुः शम्भुमण्डलम्^६ ॥
 ब्रह्मचरित्रयैश्चैश्च शूद्रादिविविधजनैः^७ ।
 पूज्यादिविधिहस्तैश्च तत्रागतः सह गुरुः^८ ॥

१ D विविधैर्गणैः । २ D सेवयामासु । ३ D जातिः । ४ D काहलैः ।

५ D omitt [ख] । ६ D मण्डलम् । ७ D विविधैर्जनैः । ८ D गुरुसह ।

इत्येवं मनुजैर्देवैः गन्धर्वैर्गणैरपि ।
 किन्नरैश्चासुरराजैः धुषितः शततं शुचिः^१ ॥
 तत्र स्वयम्भू^२ भगवान् जगदानन्दकारकः ।
 हस्तैकः स्फटिकस्थास्ति सेव्यते मोक्षकामिभिः ॥
 स्वयम्भू^३ भगवान्नाथ जगदाह्लादकारणैः^४ ।
 सर्वलोकानुकम्पार्थं तत्र जातः स सद्गुरुः ॥
 सर्वलक्षणसम्पूर्णः सर्वगुणविभूषितः ।
 सर्वदेवासुरैः पूज्य स्थितस्तत्र स्वयं प्रभुः^५ ॥
 देवदेवादिभिः पूज्य ब्रह्माविष्णुमहेश्वरैः^६ ।
 अनेकैर्देवनागैश्च पूजितं वन्दितं सदा ॥
 सर्वैर्विद्याधरैः साथै यक्षकिन्नरगन्धर्वैः^७ ।
 राक्षसेन्द्रैश्च कुम्भाण्डैः ग्रहैस्तारागणैरपि^८ ॥
 लक्ष्मीभिश्चाप्सरोभिश्च सर्वैश्च त्रिदशधिपैः^९ ।
 ऋषिभिर्यतिभिः सर्वैः योगिभिर्ब्रह्मचारिभिः ॥
 सर्वैरतिथिकैर्विज्ञैस्तापस्त्रिभिश्च सज्जनेः ।
 दिवानिशां^{१०} चतुस्सन्ध्यं दृष्ट्वा मूर्ध्ना प्रवन्दितः ॥
 प्रतिदिनं समागत्य समभ्यर्च्य समादरात् ।
 संस्तुतिभिर्महोत्साहैः सम्मानितोऽभिवन्दितः ॥

१ C तं शुचि and D किन्नरैश्चासुरेन्द्रैश्च धुषितं शुचिंशोभितः ।

२ D स्वयम्भू । ३ D स्वयम्भू । ४ D कारकः । ५ D स्वयं भुवः ।

६ B has पूज्यब्रह्माविष्णुमहेश्वरैः देवदेवादिभिः । ७ D यक्षगन्धर्वकिन्नरैः ।

८ D कुम्भाण्डैः राक्षसेन्द्रैश्च ग्रहैस्तारागणैरपि । ९ D दशधिपैरपि ।

१० D निसं ।

एवं स त्रिजगन्नाथः स्वयम्भू धर्मधातुकः ।
 सर्वलोकेन^१ पूजित्वा सम्भासयन्नवस्थितः ॥
 ददानीं सः कलौ^२ लोके दुष्टेर्निर्धनकैः श्रुतैः ।
 तदिदं धर्मधातुं हि हनियन्ति किलेन तु ॥
 इत्यसौ शिलयाच्छाद्य गुप्तिं कृत्वा सुस्थापितः ।
 तदुपरि^३ इष्टिकाभि विधाय चैत्रमुत्तमम् ॥
 ध्वजच्छत्रपताकादिनानालङ्कारभूषितम् ।
 सौवर्णचक्रसंयुक्तं श्वेतच्छत्रं मनोहरम् ॥
 सौवर्णध्वजसंयुक्तं सौवर्णच्छत्रसंयुतम्^४ ।
 विश्वमणिसंयुक्तं नानाम्बरसुभूषितम् ॥
 ईशध्वजवितानैश्च दिग्मालैः सुपूरितम् ।
 पश्चिमे त्वमिताभं च उत्तरे मोघसिद्धिकम्^५ ।
 पूर्वे ह्यक्षोभ्यं^६ श्रीमन्तं दक्षिणे रत्नसम्भवम् ॥
 लोचनां मामकीं तारां पाण्डुरा सह संस्थितम् ।
 चतुस्तथागतैरित्यं चतुस्ताराभिः शोभितम्^७ ॥
 दिग्विदिक्षु स्थितैर्देवैर्नानारङ्गारंभूषितैः ।
 पट्टदूष्यादिभिर्वस्त्रैश्चीनैः काशिकैश्च^८ पावनैः ॥

१ D. सर्वलोकैः पूजयित्वा । २ D. सकलैर्लोकैः ।

३ D. तदुपरि इष्टिकाभिश्च विधाय चैत्रमुत्तमम् ।

४ D. सौवर्णच्छत्रमुत्तमम् । ५ D. सिद्धिकम् ।

६ D. ह्यक्षोभ्य श्रीमन्तम् । ७ D. शोभिम् ।

८ D. काशिकपावनैः ।

जाम्बूनदेरत्नयुक्तैः दामैश्चापि विभूषणैः ।
 मुक्तादिरत्नजैमाल्यैः देवताभि सुपूरितम् ॥
 नानागुणविभूषाङ्गं नानारत्नविभूषितम् :
 नामास्त्रर्णविभूषाङ्गं नानारङ्कारभूषितम्^१ ॥
 नानावितानसंयुक्तं नानाध्वजसुभूषितम् ।
 नानाचामरभूषाङ्गं नामाघण्डविभूषितम् ॥
 ईदृशं रत्नजं चैतद्यं त्रैलोक्येऽपि सुदुर्लभम् ।
 शान्तिकरकृतं चैतद्यं स्वयम्भूगुप्तजोहृतम्^२ ॥
 तत्रापि सर्वलोकैश्च सर्वलोकाधिपैरपि^३ ।
 समागम्य सदाद्येवं समभ्यर्च्याभिवन्दितः ॥
 तत्र ये शरणं गत्वा भजन्ति श्रद्धया मुदा ।
 दुर्गतिन्ते न गच्छन्ति संसारेषु कदाचनः ।
 सद्गतावेव संजाता धर्मश्रीसद्गुणान्विताः ॥
 एवं धूयमपि ज्ञात्वा श्रद्धया शरणं गताः ।
^४स्वयम्भूचैत्यमाश्रित्य सञ्चरध्वं व्रतं सदा ॥
 ततः सम्बोधिसम्भारं पूरयित्वा यथाक्रमम् ।
 त्रिविधां बोधिमासाद्य सम्बुद्धपदमाप्स्यथ ॥
 इति जयश्रियादिष्टं निसंम्य स जिनेश्वरिः ।
 शास्त्रारन्त समासोक्य पुनरेवमभाषतः ॥

• भदन्त ओतुंमिच्छामि यः स्वयम्भूजिनालयः ।

१ D °लङ्कारभूषितं ।

• २ D स्वयम्भूगुप्तजोहृतं ।

३ D °कामा • ।

४ D स्वयम्भू • ।

कदा स्वयं^१ समुत्पन्न भवता तदुपादिशत् ॥
 इति संप्रार्थिते तेन श्रुत्वा सोऽर्हयतिः सुधी ।
 जयश्रीस्त्वं महासत्त्वं संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥
 साधु शृणु महाभाग यथाश्रुतं मया गुरौ^२ ।
 तथाहन्ते प्रवक्ष्यामि स्वयम्भूत्पत्तिसत्कथाम् ॥
 तद्यथा पातलीपुत्रे पुरेऽशोको नराधिपः ।
 सङ्कर्षसाधनोत्साही चिरद्वेषेवकः सदा ॥
 स तत्र कुक्कुटारामे विहारे सुगताश्रमे ।
 उपगुप्तं महाभिज्ञं वन्दितुं समुपाचरेत् ॥
 तदा सोऽर्हमहाभिज्ञः सर्वसङ्गपूरस्कृता ।
 सभाञ्चरपि समालोक्य तस्थौ ध्यात्वा समाहितः ॥
 तमर्हन्तं सभासिनं^३ सर्वसङ्गपुरस्कृतम् ।
 ब्रुवाशोकः स भूमौ च सुदितं समुपाचरत्^४ ॥
 तत्र सः सहस्रोपेत्य साञ्जलिना नराधिपः ।
 उपगुप्तं महाभिज्ञमष्टाङ्गैः प्राणमत्पुदा^५ ॥
 तदाशोकस्तमर्हन्तं महोत्साहैर्यथाविधिम् ।
 समभ्यर्च्योदरं नत्वा धर्मश्रोतुमुपाचरत् ॥
 तदा ते मन्त्रिणः सर्वे समागत्यपरिजनैः^६ ।
 तमर्हन्तं यतिश्रुत्वा तत्रैकान्ते उपाश्रयेत् ॥

१ D स्वयं ।

२ D गुरौ ।

३ D सभासीनं ।

४ D सुदितः समुपाचरेत् ।

५ D प्रणमत् ।

६ D परीजनैः

तत सोऽर्हमहाभिज्ञो दृष्ट्वा सर्वान् सभाश्रितान् ।
 आदिमध्यान्तकल्याणं सद्गुणसमुपादिशत् ॥
 तत्सद्गुणान्मृतं पीत्वा सर्वे लोका^१ प्रबोधिताः ।
 धर्मं हि श्रेष्ठमित्युक्ता संबोधिब्रतमिच्छिताः ॥
 ततः सोऽपि महाराजा ज्ञात्वा तद्गुणमुत्तमम् ।
 संबोधिसाधनचर्यां सञ्चरितुं समिच्छति ॥
 ततः स नृपति राजा साञ्जलि समुपाश्रितः ।
 तमर्हन्तं महासत्वं नत्वा एवमुदावदत् ॥
 भदन्त श्रोतुमिच्छामि संबोधिसाधनं व्रतम् ।
 कुत्र पुण्योत्तमं चेत्तं विद्यतेऽत्र महीतले ॥
 तद्गुणान्समुपादिश्य सर्वानस्मान् प्रबोधयन्^२ ।
 बोधिमार्गं समापूर्य^३ सञ्चारयितुमर्हति ॥
 इति संप्रार्थिते तेन श्रुत्वा सोऽर्ह^४ महामतिः ।
 तमशोकं महीपालं संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥
 साधु शृणु महाराजन् यथा मे गुरुणोदितम् ।
 तथाहन्ते प्रवक्ष्यामि संबोधि यदि दृच्छसि ॥
 सर्वज्ञोत्तमे राजकुत्तरेऽस्मिन् हिमालये ।
 गोपुच्छ इति प्रख्याते नेपाले सिद्धते द्रुतम् ॥
 तत्रैवातिमहत्पुण्यं चेत्तं बुद्धै^५ प्रभाषितम् ।
 स्वयम्भुचैत्यराजस्य धर्मधातोस्तमालयम् ॥

१ D सर्वलोका । २ D समायज्य । ३ D सोऽर्हन्महा०

४ D बुद्धैः ।

५ D स्वयम्भ० ।

तत्र यद्यत्कलं कर्म तदत्र सिद्ध्यते द्रुतम् ।
 तस्मात् सर्वैर्महासत्तैः संसेवितं जिनैरपि ॥
 इति विज्ञाय राजेन्द्र संबोधि यदि वाञ्छसि ।
 तदाक्षयं त्वमागत्य सञ्चरध्वं दृढं व्रतम् ॥
 एतत्पुण्यविशुद्धात्मा भद्र श्रीसद्गुणान्वितः ।
 बोधिसत्त्वो महाभिज्ञो भवेत्सत्त्वहितार्थमृतम् ॥
 ततः क्रमेण संबोधिसम्भारपरिपूरयन् ।
 त्रिविधां बोधिमासाद्य संबुद्धपदं गच्छसि ॥
 इति तेन समादिष्टं श्रुत्वाशोकनृपमुदा^१ ।
 उपगुप्तं गुह्यं नत्वा प्रपञ्चैवं समादरात् ॥
 भदन्त श्रोतुमिच्छामि स्वयम्भूत्पत्तिसत्त्वयाम् ।
 कदा स्वयं समुत्पन्नस्तत्समादेष्टुमर्हति ॥
 इति संप्रार्थिते तेन श्रुत्वा सोऽर्हयतिः सुधीः ।
 अशोकन्तमहीपालं संपश्यन्नेवमादिशत् ॥
 साधु राजन् यथादिष्टं गुरुणा मे श्रुतं मया ।
 तथाहं संप्रवक्ष्यामि शृणु त्वं हि समाहितः ॥
 तद्यथासौ जगन्नाथः शाक्यमुनिस्तथागतः^२ ।
 सर्वज्ञो धर्मराजोऽर्हमुनीश्वरविनायकः ॥
 पातारस्वर्गमन्त्रेषु श्रेष्ठोऽयम् सः सद्गुरुः ।
 देवदानवमानुषैः वन्दितः पूजितः संदा ॥

१ D ०ष्टपो ।

२ D स्वायम्भू० ।

३ D शाक्यसिंह तथागतः ।

४ D पाताल ।

द्वाचिंशलक्षणधरस्याशीति अनुव्यञ्जनैः ।
 सर्वलक्षणसम्पूर्णः सर्वालक्षणवर्जितः ॥
 सर्वगुणविभूषाङ्गः सर्वदोषविवर्जितः ।
 समन्तभद्रकायाय बोधिनाथ समागतः ॥
 यथानुश्रूयते तच्च कदाचित् मुनिसङ्गहः ।
 शाक्यसिंहो जगच्छ्रेष्ठो लोकार्थं विजहार सः ॥
 जेतवनविहाराच्च साङ्गं पञ्चदशैः सह ।
 भिबुभिबुणीभिश्च उपाशकैरुपाशिकैः^१ ॥
 मैत्रेयप्रमुखैः शिष्यैः स्थविरस्थविरादिभिः ।
 अष्टमीचन्द्रमाकारैः शाक्यसिंहः पुरस्कृतः ॥
 यदा सर्वज्ञनाथोऽसौ स्वच्छद्भिं संप्रकाशयन् ।
 विवेश तत्र नेपाले शिष्यैः सह समागतः ॥
 कैश्चिद्वृषभानारूढ्य^२ स्थविरस्थविरादिभिः ।
 कैश्चिद्वस्तीन्समारूढ्य कैश्चिन्मेषाञ्च आरूढैः^३ ॥
 कैश्चिदश्वान्समारूढ्य कैश्चिन्मयूरअण्डजान् ।
 कैश्चिच्च राजहंसादीन् गरुडां चोरगानपि ॥
 विश्वकर्मादयो देवाः संस्थिता रत्नजान् रथान् ।
 नानायुक्तान् समारूढ्य शिष्यैश्च सह आगतः ॥
 तेजसा अपि सूर्यैव ग्रीतेन पूर्णचन्द्रमा ।
 नक्षत्रैः सह आयातस्तथैव आगतो गृहः ॥

१ D उपासिकैरुपाशिकैः । २ D वृषभमारूढ्य^१ ३ D वाहनैः

इत्येवं विविधैः कृत्वा स्वस्वच्छद्धिं प्रकाशयन् ।
 गरुडानिव पक्षीभि विहायसात्समागतः ॥
 तत्रस्थैः सर्वलोकैश्च खे दृष्ट्वा प्रातिहार्यमा^१ ।
 पाद्यादिपूज्यहस्तैश्च प्राययुर्जिनसंमुखम् ॥
 अनेकैर्बोधिसत्त्वैश्च बह्वप्रत्येकबुद्धकैः ।
 आर्यकैर्जिनश्रित्यैश्च भिक्षुभिक्षुपात्रकैः ॥
 देवपुत्रगणैः सार्द्धं ब्रह्मभिश्च महोत्तमैः ।
 चतुर्भिश्च महाराजे रत्नराजगणेश्वरैः ॥
 किन्नरेन्द्रेश्च दैत्येन्द्रैर्गरुडैश्च महोत्तमैः ।
 मनुष्यैर्मनुजैन्द्रेश्च नानामात्यगणैस्तथा ॥
 धनिभिः सार्यवाहैश्च पौरैश्च जिनशेवकैः^२ ।
 ब्रह्मविष्णुशिवशक्रैरक्षरोभिर्महोत्तमैः ॥
 कचध्वजपटाकादिभूपचामरहस्तकैः ।
 व्यञ्जनादिभिष्पुष्पैश्च प्राययुर्जिनसंमुखम् ॥
 मृदङ्गवादितैः केशित् केशित् स्रग्वादितैः ।
 केशित्तूर्यादिभिर्वाद्यैः केशिन्मण्डलवाद्यकैः^३ ॥
 काह्वारादिभिः केशिश्च वीणवंशादिभिस्तथा ।
 तालादिकांशजैर्वाद्यै नानावाद्यसुहस्तकैः ॥
 केशित्पूजाव्यादि^४ संगृह्यैः मातृदामैश्च पुष्पकैः ।
 चीनैः काशिकवस्त्रैश्च अग्निग्रीवादिभिस्तथा ॥

१ D प्रातिहार्यमा । २ D ० सेवकैः ।

३ D ० पताका ।

४ D मङ्गलः । ५ D ० पूज्यादि ।

६ D ० सौवादिभिः ।

.पट्टदूष्यादिभिहसैः नानामङ्गलवाद्यकैः ।
 पुष्पधूपादिभिहसैः प्राजग्मुर्जिनसंमुखम् ॥
 कैश्चिच्च वेदपाठादिस्तोत्रगीतसुभाषकैः ।
 पाद्यादिविविधैः पूज्यै^१ विवेश तत्र पर्वते ॥
 कैश्चित् पञ्चप्रणामेन कृत्वा चयः प्रदक्षिणाम् ।
 कैश्चिदष्टाङ्गयुक्तेन प्रणामाञ्जलिभिस्तथा ॥
 एवं बह्विधैरहसैनानायुक्तैः प्रचारकैः ।
 तत्र विवेशयामास शाक्यसिंहः स सङ्गुरुः ॥
 [यदा सर्वज्ञनाथोऽसौ स्वच्छद्भिं संप्रकाशयन् ।
 विवेश शम्भूनाथस्य शिष्यैः सह समागतः ॥
 जेतवनात्समायातः शाक्यसिंहः स सङ्गुरुः^२]
 विवेश तत्र नेपाले शम्भूनाथस्य पर्वते ॥
 यदा तायागतायातः शिष्यैः सार्द्धं च पर्वते ।
 सर्वज्ञस्य प्रभावाच्च तदनं शुभसंयुतम् ॥
 ब्रह्मा तस्य पुरःस्थित्वा व्यञ्जनैर्वीजयन्मुनिं ।
 वेदपाठादिकं कृत्वा जिनमायत आगतः ॥,
 भूतेशेपि पुरः च धावन्^३ दुर्जनान्वारयञ्च वै ।
 राजाचतैश्च^४ संपूज्यजिनस्यायतमागतः ॥
 इन्द्रोऽपि "देवराज रत्नच्छत्रं च मंदधन् ।
 जिनस्य पृष्ठतांस्थित्वा मोदैः सह समागतः ॥

१ D पूज्यैर्विवेश । २ C omits these three lines.

३ D पुरोधान् । ४ D क्षत्रैश्च । ५ D देवराजोन्द्र

अग्निरपि^१ देवेशः जानाधूपैः प्रधूपितः ।
 सुगन्धसर्वसंयुतैः श्रेयथामास^२ गौतमम् ॥
 यमोऽपि धर्मराजोऽसौ दण्डेन वारयञ्चनान् ।
 ताडितान्यापजान्स्त्वान्दूरेणापि निवारितः ॥
 नैच्छत्योऽपि राक्षसेश दुर्जनान् वारयञ्च वै ।
 माराश्च विघ्नजान्स्वान्दूरेणापि निवारितः ॥
 वरुणोऽपि च नागेन्द्रः स्वर्णभृङ्गार गृह्य वै ।
 सिञ्चितं विविधैः मार्गं सुगन्धैर्वारिभिस्तथा ॥
 वायुरपि च देवेश ध्वजं धारयत ध्रुवम् ।
 त्रिगुणैः श्रेयथामास^३ तथागतस्य अग्रतः ॥
 धनाधिपोऽपि राजेन्द्र रत्नैश्च पूजितो मुनिः ।
 नानारत्न सुसंगृह्य जिनस्याग्रत आगतः ॥
 माधवोऽपि पुरःस्थित्वा शङ्खध्वनति^४ शोभितम् ।
 त्रिदशं पूरणं शब्दं कृत्वा तथागताग्रतः ॥
 अमङ्गलैश्चामरैः कृत्रैः पताकैश्च ध्वजादिभिः ।
 असङ्ख्यैर्विविधैर्वाद्यैः मङ्गलैश्च सुपूरितैः ॥
 तत्र देवासुरैः लोकैः गन्धर्वैः मनुजैः गणैः^५ ।
 मङ्गलादिभिः संपूज्य प्राविशन्मुनिसत्तमः ॥

१ D ०रपि च ।

२ D ०संयुतैः श्रेयथामास ।

३ D ताडितान्यान् प्रजान् सर्वान् । ४ D वेशथामास ।

५ D ध्वनितः । ६ D ०सुरैर्लोकैर्गन्धर्वैः किन्नरैः गणैः ।

१यः प्रचचार सर्वज्ञः प्रातिहार्यं प्रदर्शयन् ।
 तदा च तदनं सर्वं अभूत्तमङ्गलपूरितम् ॥
 यस्मिन्काले च नेपाले तथागतः समागतः ।
 तस्मिन्काले च तत्रैव अत्यर्थं मङ्गलं भवेत् ॥
 सर्वज्ञनाथतेजेन वनं सर्वं मनोहरम् ।
 संपूर्णमङ्गलं यातं सर्वज्ञप्रभावात् किलः^१ ॥
 नानापुष्पाणि वृक्षाणि पुष्पैश्चापि अवाकिरन् ।
 नानाफलानि नसानि फलैश्च पूजितं जिनः ॥
 द्विरेफै विविधैर्जातैः सुगीतं सुमनोजकम् ।
 जगुश्च तत्र^२ उद्गतैस्तद्दर्शनोद्ध्वैमुखैः ॥
 नानाप्रकारजैर्युक्तैः^३ खं खं भावं प्रकाशयैः ।
 तद्दर्शनप्रभावाच्च गन्धर्वैरिव गीयते ॥
 पवनैश्च प्रशेवन्ति सुखरै मधुरै वनम् ।
 कीचकैः पूरकैः शब्दैर्वैशैरिव^४ प्रगीयते ॥
 अष्टाङ्गगुणसंपूर्णैर्वारिपूर्णै^५ मनोरमैः ।
 बभूवतु देवखातंश्च^६ जलजैः पुष्पमण्डितैः ॥
 नीलोत्परैः^७ पुण्डलीकैः इन्द्रीवलैश्च कैरकैः^८ ।
 कङ्कारै जलजैः पुष्पै मीनादिभिः सुयुक्तकैः ॥

१ D सर्वज्ञः प्रचचारो यः ।

२ D यातसर्वज्ञोऽसौ हि कीर्तितं

३ D उद्गतं तत्र ।

४ D प्रकाशयैः ।

५ D वैशैरिव ।

६ C omits वारिपूर्णैः ।

७ D omits ख ।

८ D नीलोत्पलैः । ९ D कैरकैः ।

राजहंसादिभिर्युक्तैः जलपक्षिभिर्मण्डितैः ।
 इत्थं पद्माकरयुक्तैः^१ सा त्रिदिवेऽपि सुदुर्लभा ।
 मण्डूकैरुरगैर्नानामीनादिमक्रजन्तुभिः ।
 अत्यर्थं प्रेमयुक्ताश्च तथागतप्रभावतः ॥
 सुगन्धिः शीतरधीर बभौ वायुः समन्ततः ।
 वृक्षा विना दावाग्निश्च^२ शशाम तत्र मण्डले ॥
 सौख्यं बभार नेपाले वनराज सुपक्षिभिः ।
 शुभं सर्वं बभूवाच मङ्गलैः पूरितं भवेत् ॥
 मयूरशुकशालीकचक्राङ्गपक्षिभिस्तथा ।
 नानापक्षिगणैर्जातैः जग्मुर्खञ्ज मनोहरम् ॥
 सिंहव्याघ्रवृक्षेषुभै मार्जारसर्पमूषिकैः ।
 अत्यर्थं च सुहृद्भावास्तस्य पुण्यप्रसादतः ॥
 तस्मिन्वने वरे^३ नायः सर्वज्ञश्च जगद्गुरुः ।
 स्वशिष्यैः सह चक्राम स्वं प्रभावं प्रकाशयन् ॥
 यत्र^४ ये वानराः कोटिशतमाहसकादयः ।
 चरन्तः सततं हर्षे भुक्त्वा भोग्यफलानि च ॥
 तत्रस्थवानरा सर्वे प्रादात्तुर्जिनभास्करम् ।
 ब्रूवा हर्षैः समेतस्ते प्राययुर्जिनसंमुखम् ॥
 सर्वेऽथ वानरा मोदै गृहीत्वा वनजं फलम् ।
 ते तं बुद्धं प्रणम्यादौ मूर्द्ध्ना भक्त्या समीदधुः ॥

१ D पद्माकरैर्युक्तैः ।

२ D दवाग्निश्च ।

३ D वनवरे ।

४ D तत्र ।

५ D तत्रस्ते ।

अथ सौद्धोदनि बुद्धो गृहीत्वा भक्तिवत्सलः ।
 तानुवाचाभयं दत्वा साधु साधु क्षतामृगाः ॥
 यत् पुरा रोपितं बीजं सुचेचे शुभदेऽन्यकम् ।
 तत्पुण्यं साम्प्रतं प्राप्ताः युष्माभिरत्र वासताः ॥
 यच्च दत्तं फलं मह्यं तत् स्यात् बीजं महत्तलम् ।
 आरोपयथ यच्चाद्यं बुद्धचेचे शुभप्रदे ॥
 यूयं भो वानराः सर्वे मानवाश्च भविष्यथ ।
 तद्दानफलतो प्राप्य पुनः दाता भविष्यथ ॥
 इति तस्य वचनं श्रुत्वा सर्वे हर्षसमाकुलाः ।
 प्रसन्ना बुद्धपूजायैव^१ भवन्ति तत्पराः सदा ॥
 दिशश्च विप्रसन्नानि^२ कृत्वापि जिनलक्ष्मीभिः ।
 तेजांसि सर्वदेवानां न भामन्ति तपन्ति च ॥
 एवं बद्धविधं सर्वं पूर्वादधिकगौरवम् ।
 कृत्वा तथागताङ्घ्रिभिस्तत्रागतः स गीतमः ॥
 प्रकम्पवसुधा सर्वा भागरान्ता वसुन्धरा ।
 सुमेरुं कम्पयित्वाच्च आकनिष्ठं समन्ततः ॥
 त्रिदिवस्त्रैश्च लोकैश्च इन्द्रादिभिः समन्ततः ।
 द्वाद्वादशसमुल्लालै नानावाद्यैः प्रणदितम् ॥
 पुष्पान्यपातु आशात्^३ चन्दनचूर्णरञ्जितान् ।
 महाभाण्डारवान्धस्तान् आकाशादेवपुत्रजैः ॥

^१ D omits वं ।

^२ D प्रविशन्नानि ।

^३ D आकाशात् ।

देवदुन्दुभं नेदुश्च^१ प्रशक्तजलदस्त्रैः ।
 दिशश्च विप्रसन्नानि तत्र मङ्गलपूरितम् ॥
 १[नानावृत्तानि नम्राणि पवनैश्च विना^२ अपि ।
 स्त्रै स्त्रैः पुष्पैः फलैः भोग्यैः पूजयामास तं गुरुम् ॥
 मयूरशकंशारीकैश्चक्रवाकैः प्रकूजितैः ।
 कृष्णशरैर्मृगैर्दन्धैः प्रणमन्ति तथागतः ॥]
 तत्रस्था सर्वलोकाश्च ज्ञायन्ते मङ्गलैर्विधैः^३ ।
 पाद्यादिपूज्यहस्तैश्च प्राययुर्जिनसंमुखम् ॥
 पुष्पधूपादिभिः पूज्यैः पूजयामास सद्गुरुः ।
 • अञ्जलिं^४ शिरसि धत्वा प्रणम्य पादपङ्कजम् ॥
 तत्रस्थैः सर्वलोकैश्च पूज्यमान्यं^५ स गौरवम् ।
 विजयामास तत्रैव स्वयम्भूदर्शनं कृतम् ॥
 • शाक्यसिंहोऽथ तं शम्भुं दृष्ट्वा गच्छति सादरात् ।
 रत्नचयीलंघ्यञ्चैत्यं नानारत्नैर्विभूषितम् ॥
 सौवर्णचक्रसंयुक्तं श्वेतकुण्डं(?)^६ मनोहरम् ।
 सौवर्णध्वजसंयुक्तं सौवर्णच्छत्रसंयुतम् ॥
 विभ्रमणिसुसंयुक्तं नानारङ्गारभूषितम्^७ ।
 • च्छत्रध्वजवितानञ्च दिग्^८ सुमालैः सुपूरितम् ॥
 पश्चिमे स्त्रमिताभञ्च उत्तरे मोघसिद्धिकम् ।

१ D ०दुन्दुभि नेदुश्च । २ D omits the portion bracketted.

३ D मङ्गलैर्विधैः । ४ D अञ्जलि । ५ D पूजयामास ।

६ D स्वयम्भू० । ७ ०कुण्डं । ८ D ०रङ्गारभूषितं ।

९ D omits सु ।

पूर्वं अचोभ्यं श्रीमन्तं दक्षिणे रत्नसम्भवम् ॥
 लोचना मामकी तारा पाण्डरा सह संस्थितम् ।
 चतुस्तथागतेरित्यं चतुस्ताराभिः शोभितम् ॥
 दिग्विदिक्षु स्थितैर्देवैः नानारङ्गारैर्भूषितैः^१ ।
 पट्टदूष्यादिभिर्वस्त्रैश्चीनेः काशीकैश्च पावनैः^२ ॥
 जाम्बुनदै रत्नयुक्तैः दामैश्चापि विभूषणैः ।
 मुक्तादिरत्नजैर्माल्यैः देवताभिः सुपूरितम् ॥
 नानागुणविभूषाङ्गं नानारत्नविभूषितम् ।
 पट्टदूष्यादिभिर्वस्त्रैश्चीनैः काशिकैश्च पावनैः ॥
 नानास्वर्णविभूषाङ्गं नानारङ्गारभूषितम्^३ ।
 नानावितानसंयुक्तं नानाध्वजसुभूषितम् ॥
 नानाचामरभूषाङ्गं नानाघण्टविभूषितम् ।
 ईदृशं रत्नजच्चैत्यं त्रैलोक्येऽपि सुदुर्लभम्^४ ॥
 शान्तिकरकृतच्चैत्यं स्वयम्भूगुप्तजोहृतम् ।
 त्रयः पूर्वस्त्रिभिः कोटिदेवताभिः सदास्थितैः ॥
 तस्मादन्यं न गच्छन्ति तस्य पूजनतत्परैः ।
 गौतमोऽपि च सर्वज्ञः 'स्वयम्भूपूजनं' कृतम् ॥
 पूजाङ्गै पूज्ययोग्यैश्च पूजयामास सद्गुरुम् ।
 पूष्यै धूपैश्च गन्धैश्च दीपैर्वामैः स्वयम्भूवम् ॥

१ D ०लङ्कारभूषितैः ।

२ D काशिकपावनैः

३ C adds पट्टदूष्यादिभिरित्यादि ।

४ D ०लङ्कार० ।

५ D सुदुर्लभं ।

६ D स्वयम्भू० ।

. नानाप्रकारजैः पूज्यैः बद्धभिश्च प्रदक्षिणैः ।
 मैत्रेयप्रमुखैः शिष्यैः प्रणमन्तं मुहुर्मुहुः ॥
 पञ्चाष्टाङ्गेन योगेन प्रणम्याञ्जलिभिस्तथा ।
 आनन्दप्रमुखैः शिष्यैः भिक्षुभिर्जुष्टुपागकैः ॥
 स्वविरवीतरागैश्च स्वयम्भू वन्दनां कृतम् ।
 कैश्चिदष्टाङ्गयुक्तैश्च प्रणमैः पञ्चभिस्तथा ॥
 कैश्चित्प्रदक्षिणां कृत्वा कैश्चित् स्तोत्रैश्च पाठकैः ।
 कैश्चिच्च धारणीभिश्च नानास्तोत्रैः सुभाषजैः ॥
 कैश्चित् षडक्षरीमन्त्रैरहर्निशं सुपूजितम् ।
 . भगवानपि संबुद्धः स्वयम्भूपूजनं कृतम् ॥
 'अञ्जलिभिरागच्छति प्रणम्य सह भिक्षुभिः ।
 पद्माञ्च^१ क्रमते एव सोऽयं तथागतो मुनिः ॥
 देवासुरमनुष्यैश्च सर्वैः सार्द्धं स गच्छति ।
 गोशृङ्गपर्वते तत्र चैत्ययो मध्यशृङ्गके ॥
 स्वयम्भूवः पश्चिमायां पार्श्वे पावनधुषिते ।
 मञ्जुश्रीवासजचैत्यैतद्विधातुजचैत्ययोः ॥
 तयोर्मध्ये प्रउच्चले पवित्रे शिखरोच्छ्रये !
 . नानापुष्पादिमिर्वृचैर्नानाफलैर्विभूषिते ॥
 . नानागुणैः सुसंयुक्ते नानावृक्षैरलङ्कृते ।
 . नानाधातुभिः संयुक्ते नानारत्नैर्विभूषिते ॥

१ D आगच्छत्यञ्जलिभिश्च प्रणम्या भिक्षुभिः सह

२ D चक्रमते । ३ D चैत्यं ।

नानापक्षिभिः सङ्कीर्णं नानामृगसमाकुले ।
 दैदृशि गुणसम्पन्ने तस्मिन् गोष्ठ्यङ्गपर्वते ॥
 अनेकगुणसंयुक्ते तथागतैश्च वासिते ।
 अतीतैरपि सर्वज्ञैः प्रत्युत्पन्नैश्च नागतैः ॥
 शिष्यैः सार्द्धं अनेकैश्च समायातश्च पर्वते ।
 इत्थञ्च गुणसंयुक्ते गच्छत गौतमो मुनिः ॥
 काश्यपप्रमुखैः पञ्चशतैर्भिक्षुभिरावृतः ।
 १मैत्रेयः प्रमुखैः शिष्यैः बोधिसत्त्वैर्गणैर्वृतः २ ॥
 ब्रह्मविष्णुशिवशक्रैः नानादेवगणैर्वृतः ।
 स भिक्षुभिक्षुणीभिश्च राजन्यैः पौरजैस्तथा ॥
 ब्रह्मचत्रियवैश्यैश्च शूद्रादिविविधैः ३ जनैः ४
 नानादेशसमायातैः शिष्यगणैः परिवृतः ॥
 विजयामास सर्वज्ञः गौतमो मुनिनायकः ।
 तत्रस्थैः सर्वलोकैश्च पूज्यमान्यैः ५ सगौरवैः ॥
 विवेशयामास तत्रैव शाक्यसिंहो जगद्गुरुः !
 नानाविधसुसंयुक्तं रत्नसिंहासनं शुभम् ॥
 वज्रैर्वैदूर्यमाणिक्यैः ६ मुक्तादिविद्रुमैस्तथा ।
 अनेकै रत्नैः संनद्धं सिंहशार्दूलहस्तिभिः ७ ॥
 भूषितं रत्नजैर्दामैर्नानापद्मविभूषितम् ।

१ D मैत्रेयप्रमुखैः । २ D बोधिसत्त्वगणैर्वृतः । ३ D विविधैर्जनैः

४ D पूज्यमानैः ।

५ D वैदूर्यम् ।

६ D रत्नसमूहैः सिंहशार्दूलहस्तिभिः ।

अनेकैर्दूर्ध्वैर्विस्तीर्णं समन्तः^१ प्रशोभितम् ॥
 विश्वकर्माभिर्देवैश्च गौतमाय दधन्ति ते ।
 चतुर्भिश्च महाराजै वितानं वितते निजम्^२ ॥
 पञ्चवर्णसुपटैश्च चीनैश्चामरसंयुतम् ।
 अनेकैश्चामरैश्चीनैः पट्टदूष्यैर्विभूषितम् ॥
 प्रत्येकं च ध्वजां धत्वा विदिक्षु पर्षदि स्थितः ।
 तत्र श्रीभगवान्तस्थौ आञ्चलमणिमण्डिते ॥
 सिंहासने समुच्छ्राये पूर्णेन्दुरिव भामयन् ।
 पर्षद्भिर्भगवान्तेन समयेन चतसृभिः ॥
 गुरुपूजाकृतस्तेभिः^३ सत्कृतो मानितोऽर्चितः ।
 देवै नागैश्च मनुजैः गन्धर्वैरपि पूजितः ॥
 भिक्षुभिर्भिक्षुणीभिर्वा उपाशकैरुपाशिकैः ।
 ब्रह्मभिः क्षत्रियैर्वैश्यैः^४ शूद्रैर्वापि सुपूजितः ॥
 पूजयामास तत्रस्थैः शाक्यसिंहो जगद्गुरुः ।
 भगवानपि सर्वज्ञ गौतमो मुनिनायकः ॥
 अनेकैः पर्षद्भिस्सार्द्धं विजयामास स्वासने ।
 मैत्रेयप्रमुखैर्वृद्धैः स्खविरस्थविरादिभिः ॥
 भिक्षुभिर्भिक्षुणीभिश्च उपाशकाभ्युपाशिकैः ॥
 आवकैर्जिनश्रियैश्च सर्वैश्च^५ जिनशेवकैः ।

१ D दुष्यविस्तीर्णं समन्ततः । २ D जिनं । ३ D स्तेच ।

४ D ब्रह्मक्षत्रियवैश्यैश्च । ५ D पर्षदै ।

६ D अन्यैश्च । C omits सर्वैश्च ।

पर्षदि आसने तस्युः योग्ये योग्ये शुभासने^१ ॥
 अनकैर्देवैर्नागैश्च यच्चकिन्नरनायकैः ।
 तत्रजैः सर्वलोकैश्च नचचैरिव चन्द्रमा ॥
 प्राक्यसिंहो दयासिन्धुः सस्तमालोक्य पर्षदम् ।
 प्राभाष्य धर्ममालोक्य तस्थौ लोकैः समुज्ज्वलन् ॥
 अथ सर्वेऽद्भुतप्राप्ताः पुष्पैर्नाथमवाकिरन् ।
 वायुघूर्णा स्त्रपुष्पैः^२ स्त्रैर्नग वाललता इव ॥
 कैश्चित् मान्दारवैः पुष्पैर्महामान्दारवादिभिः^३ ।
 कैश्चिच्चम्पकैः पुष्पैः कैश्चिच्च पारिजातकैः ॥
 कैश्चित् सुपुण्डरीकैश्च कैश्चिन्नौलोत्परैरपि ।
 कैश्चिदपि कुमुदैश्च^४ कैश्चिच्चन्दनचूर्णकैः ।
 कैश्चित् नानाविधैर्गन्धैः कैश्चिन्नानाप्रधूपनैः ।
 कैश्चिन्नानाविधैर्वस्त्रैः कैश्चिच्च पुष्पराशिभिः ॥
 जलजैः स्थलजैः पुष्पैः लाजाक्षतसुगन्धिभिः ।
 इत्थं नानाविधैः पूज्यैः पूजयामास स^५ आदरात् ॥
 शतैर्भिच्छुगणैः सार्द्धं काश्यपप्रमुखैः शतैः ।
 बोधिमत्तगणानाञ्च ब्रह्माविष्णुमहेश्वरैः ॥
 अपरैर्देवैर्वृन्दैश्च यच्चकिन्नरनायकैः ।
 अञ्जलिं शिरसि धृत्वा नभितैः पञ्चनामकैः ॥

१ 'C योग्ये शुभासने । D योग्ये शुभासने सुखं ।

२ D स्त्रपुष्पैश्च नगं ।

३ D मन्दारवैः पुष्पैर्महामान्दारवादिभिः ।

४ D कुमुदकैः ।

५ D omit स ।

तस्मिन्नवसरे चून्दा^१ भिक्षुणी पर्वते वसत्^२ ।
 मञ्जुश्रीसंज्ञके धर्मश्रवणार्थं प्रपद्यते ॥
 तत्र पुष्पाणि सूत्राणि सुगन्धीनि बहूनि च ।
 आदाय पूजयामास शाक्यसिंहं सगौरवम् ॥
 लाजाक्षतमदुर्वाभिः अञ्जलिं शिरसा वहन् ।
 अष्टाङ्गेन च योग्येन^३ नमयामास सहस्रम् ॥
 सदा तत्र तथागतचैत्य^४ सा परिचारिका ।
 वन्दते गौतमपादौ^५ तत्रैकान्ते सुसंस्थिता ॥
 अथ गौतमनाथोऽमौ शाक्यसिंहो जगद्गुरुः ।
 सर्वेषां पर्षदानाञ्च त्रिकायपरिशुद्धिनाम् ॥
 धिलोका सकलं पर्षन्धर्माचिन्तितमानसम् ।
 तच्चैत्योद्देशश्रवणे सहतादरनिरन्तरम् ॥
 तथागतमुखाम्भोजविनिर्गतामृतोन्मुखम् ।
 प्रवर्त्तते सन्ध्याकाले पूर्णेन्दुकुमुदमिव^६ ॥
 तथागतमुखाम्भोजविनिर्गतः श्रियोन्मुखम् ।
 प्रभातसमयप्राप्ते^७ आदित्यपङ्कजमिव ॥
 एवं बहुविधं सर्वं दृष्ट्वा पर्षदनौमिषम् ।
 किञ्चिदपि वक्त्रं नोक्तं जडा च पण्डिते इव ॥

१ B चून्दा । C and D चून्दा । २ D वसत् । ३ D योगीन

४ D सदा तथागत तत्र चैत्ये । ५ D गौतमं पादौ ।

६ D सन्ध्याकाले प्रवर्त्तन्ते पूर्णेन्दुकुमुदैव च ।

७ D समये ।

इति ज्ञात्वा स सर्वज्ञः शाक्यसिंहः सद्ब्रह्मवित्^१ ।
 धर्मादेशं स सच्चिन्ध^२ सृष्टिमुखमभूत्तदा ॥
 ऋजुकायं प्रणिधाय^३ चतुर्धानेषु तत्परः ।
 कायवाक्चित्तसहिता स्थितो निश्चितमानसम् ॥
 जनानामपि सर्वेषां चेतांसि जातवान् गुरुः ।
 सर्वज्ञश्च जगन्नाथ ध्यानेषु तत्परोऽभवत् ॥
 सर्वे सभाजनाश्चापि सर्वज्ञदर्शनोत्सुकाः ।
 विलोक्य गौतमं नाथं तिष्ठन्ते स्तम्भना इव ॥
 ततः सर्वज्ञकल्पोऽयं मैत्रेयः सहस्रोत्थितः ।
 तथागतप्रभावाच्च ज्ञात्वा स्थविरनाथकः ॥
 जनानामपि सर्वेषां चेतांसि पुण्यभावज्ञान् ।
 शीवरमुत्तरामङ्गं कृत्वा ब्रह्मविदाम्बरः ॥
 प्रदक्षिणत्रयं कृत्वा दक्षिणं जानुमण्डलम् ।
 स्थाप्य भूमौ करपुटं धृत्वा शिरसि सादरम् ॥
 पृच्छयामास प्रयतः शाक्यसिंहं गुणोदधिम् ।
 इति बुद्धान्त्य^४ श्रीमान् कस्य काले बभूव सः ॥
 तथागतस्य यस्याद्यदर्शनाज्जनिनामिह ।
 शान्तिं पापस्य नियतं फलं किं किं भविष्यति ॥
 येऽपि सत्त्वा अस्य धर्माधातु वागीश्वरस्य च ।
 पूज्यवन्द्यादिकान् कृत्वा तेषां किं किं भविष्यति ॥

१ D स ब्रह्मवित् ।

२ A धर्मादेशं सच्चिन्ध ।

३ D प्रणिधयन् ।

४ A बुद्धान्त्य ।

शृणुषा दर्शयन् तस्य कृत्वा मोहं विशुध्यति ।
 श्रुत्वा श्रोत्रेण तन्नाम^१ सर्वधर्मं प्रशूयते ॥
 तद्गन्धं घ्राणमाघ्राय घ्राणदोषं प्रशुध्यति ।
 तत्स्लोचं जिह्वया कृत्वा भवन्ति पण्डिता द्रुतम् ॥
 कायेन स्पर्शनं कृत्वा सर्वपापं दुरीकृतम् ।^{*}
 मनसा चिन्तितेनैव दधाति चित्तस्थिरताम्^२ ॥
 दशाकुशलजं पापं सर्वञ्चापि दुरीकृतम् ।
 दश कुशलजं पुण्यं सर्वञ्चापि प्रसूयते ॥
 पूर्वोऽपि पञ्चजन्मानि पश्चिमेऽपि^३ तथैव च ।
 सर्वेषां जन्मजन्मानां सर्वपापं प्रशुध्यति ॥
 एवं बह्वर्गुणैर्युक्तं धर्मधातु स्वयम्भुवम् ।
 दर्शनं स्पर्शनं कृत्वा फलं किं किं भविष्यति ॥
 तन्मे वद प्रभो सर्वं परमार्थविचारतः ।
 फलं तस्य न जानामि वद मे वादिपुङ्गव ॥
 एवं मुक्ते च मैत्रेयं भगवानसौ भाषतः^४ ।
 शृणु साधु च सुष्ठु च भाषिष्ये मनसि कुरु ॥
 साधु मैत्रेय तं वक्ष्ये सत्त्वार्थं यच्च पृच्छसि^५ ।
 वक्ष्मि^६ तत् सकलं भूत्वा सावधानमतिः शृणु ॥
 विस्तरातीतकालेऽस्मिन् भद्रकल्पे प्रजायुषी ।

१ A तन्नाम । २ D स्थिरतां मनः । ३ A C D पश्चिमे ।

४ D एवमुक्ते च मैत्रेयं भगवाञ्चासौ प्रभाषतः ।

५ B पृच्छति । ६ D वदामि ।

अशीति च सहस्रेण काले तस्मिन्नजीवन्त^१ ॥
 बन्धुमत्यां नगर्याश्च बन्धुमानिति ख्यातवान् ।
 राजा भवति शुद्धात्मा सदोत्साहि दयान्वितः ॥
 सप्तरत्नैः सुसंयुक्तश्चक्रवर्त्ती भवत्यसौ ।
 धर्मात्मा धर्मशीलश्च पुत्रवत्पालितः प्रजाः ॥
 गोचकूलेन संपन्ना तस्य पत्नी अभ्युत्तदा ।
 तथा पुत्रं जनेष्यातु लक्षणैः समलङ्कृतम् ॥
 सा^२ आगारं परित्यज्य सम्यक्सम्बोधिमाप्नुयात् ।
 पाटस्नानचमाश्रित्य समुद्ध तेजसांवरः ॥
 विपश्ची नाम भगवान् विद्याचरणमंयुतः ।
 शिषो भवामि तस्य वै काले तस्मिन्नहं व्रतो ॥
 नामेति सत्यधर्मस्तं सेवयामास भावतः ।
 पिण्डपात्रादिभिर्योग्यैः वस्त्रादिगयनासनैः ॥
 विपश्चिनोऽपि कालेऽस्मिनयं नेपालमण्डलः ।
 कालीर्हृद् इति ख्यातः पयोभिः सम्यूपरितः ॥
 यदा स भगवाञ्छांस्ता बन्धुमत्यां पुरोऽन्तिके^३ ।
 विहारे धर्ममादिश्य विजहार मसाङ्गिकः ॥
 तदाहन्तं जगन्नाथमाराध्य समुपस्थितः ।
 तदनुशासनं धृत्वा चरामि^४ बोधिमंवरम् ॥
 तदाभूत् सप्तक्रोशक^५ व्यायामो कालीर्हृद् ॥

१ B न जीवति । २ B स । ३ D पुरान्तिक ।

४ B सप्तक्रोश० । D सप्तक्रोशश्च ।

आयामो दैर्घतस्तावत् सदा शुद्धजलैः शुचिः ।
 वरुणादिनागराजैः सर्वैः सततवासितः ॥
 हृदो भूत्वा स्थितो नाम नागवास इतीरितः ।
 तच्चकादिशिखिष्वैव शङ्खपारः सुरूपस्तथा^१ ॥
 कुलिक अपरारश्च^२ नन्दोपनन्दकौ तथा ॥
 वासुकीर्वारुणश्चापि पद्मोऽपि महापद्मकः^३ ।
 श्रीकान्धादिभिर्नागैश्च नागराजैर्गणै युतः ॥
 इत्येवमादिभिर्नागैः सर्वनागैः परिवृतः ।
 सर्वैश्चापि नागलोकैः सदा च तत्र वासितः ॥
 'आरोग्यं मधुरं स्वच्छं भुक्तजीर्णकरि'^४ लघुम् ।
 सुशीतरं सुगन्धं च इन्दुवर्णाष्टवारिणा ॥
 अष्टाङ्गख्यातशलिल नानोत्पर^५विराजितः ।
 हंसशारमकालण्डचक्रवाकैः प्रकूजितः ॥
 माने सरोवरायातैः^६ राजहंसैः सदा स्थितः ।
 तस्मादन्यं न दृच्छन्ति माने सरश्च^७ विस्मितम् ॥
 बलाकाकलहंसैः श्रितेतरेर्मरिनेर्वकैः ।
 वरढालक्षणाभिश्च क्रोञ्चादिभिः परिवृतः ॥

१ D श्रुतत० । २ B शङ्खपारसुरूप तथा । D शङ्खभालसुरूपकः ।

३ D अपलालश्च ।

४ D वासुकीर्वारुणश्चापि महापद्मश्च पद्मकः ।

५ B ०कलिं । ६ D नानोत्पल० । ७ D ०कारण्ड० ।

८ D सरोवरमायातैः ।

९ D मानसरश्च ।

नानादिजलजैर्नकैः^१ मफलीभिः प्रपूरितः ।
 कूर्ममकरशूचैस्तु जलजन्तुभिरावृतः ॥
 गौधेयैः चुद्रशङ्खैश्च दुर्नामाभिश्च मण्डुकैः ।
 कुम्भीरैर्महुरैरुद्वैः कमठीभिः परिवृतः ॥
 शङ्खैः शक्तिभिः शम्बुकैः राजीवैर्गण्डकैश्चकैः^२ ।
 कुंलीरैः शकुलैः शालैः एतैस्तैः सम्प्रपूरितः ॥
 इत्येवमादिभिर्वृन्दैर्जलजन्तुभिरावृतः^३ ।
 जलपक्षिभिः सर्वैश्च सदा तत्र निवासितः ॥
 सौगन्धिकैः कुवलयैरिन्दीवरैश्च कैरवैः ।
 नीलोत्पलैः पद्मिनीभिररविन्दैः कुशैश्च ॥
 रक्तोत्पलैश्च कमलैः पुण्डरीकैः सुपूरितः ।
 संवर्त्तिकैर्वीजकोषैः पत्रकिञ्चल्ककेशलैः ॥
 इत्येवं जलजैः पुष्पैः नानापुष्पैः सुपूरितः ।
 नानागन्धैः सुसंयुक्तस्तद्दृष्टस्य समन्ततः ॥
 वज्रवैद्युत्तरुणैश्च जाम्बूनदैः सुसारकैः ।
 विद्रुमैर्विविधैर्विन्तैः^४ रत्नैश्च परिपूरितः ॥
 हरिन्मणिपद्मरागेरुह्यैश्च^५ कनकादिभिः ।
 दक्षिणावर्त्तकैः शङ्खैर्नानाशङ्खविशेषकैः ॥
 सूर्यकान्तिमणिभिश्च चन्द्रकान्तैस्तथैव च ।
 इत्यादिविविधै रत्नैः पाषाणैश्च प्रपूरितः ॥

१ A मकैः ।

२ D भृषैः ।

३ D रादितः ।

४ D विन्तैः ।

५ A C D रूपैः ।

कालीं हृद इति ख्यातो एतैश्च गुणभूषितः ।
 कालीनामापि^१ नागेशस्तद् हृदाधिपतिरभूत् ॥
 बहूनां जलवासीनां आधारः पक्षिणां सदा ।
 समन्तात् कल्पवृक्षाणि सुगन्धीनि बहूनि च ॥
 जातानि फलद्वयानि गन्धवर्णयुतानि च ।
 समन्तान्तस्य संजाताः पुष्पावृक्षाः^२ सुगन्धिनः ॥
 तद् हृदस्य समन्ताच्च शिलोच्चयैः परिवृतः ।
 पाषाणैः शिखरैः प्रस्थैः दरौनिर्झरगङ्गरेः ॥
 अरण्यैश्च निकुञ्जैश्च काननैर्विविधादिभिः ।
 धातुगैरिकखरिभिरित्यादिं विविधैर्धरैः ॥
 प्राकारमिव तिष्ठन्ति सर्वैर्नौलैश्च पर्वतैः ।
 तद् हृदस्य समन्ताच्च परिवृतः सुशोभितः ॥
 व्याघ्राचसिंहच्छृषभिव्याडशूकरहस्तिभिः ।
 तरुजम्बूकखट्वैर्मर्कटवृषदंशकैः ॥
 श्वाविदातप्रमौभिश्च चमूरुसमूरुर्मृगैः ।
 हरिणैः कृष्णशालैश्च गोकर्णमूषिकादिभिः^३ ॥
 पारावतभरुदाजैर्मयूरशूककोकिरैः^४ ।
 जीवजीवादिभिः श्येनैर्वायसा गतिखञ्जनैः ॥
 कङ्कवासकलिङ्गैश्च वातशतपत्रकैः^५ ।
 कुर्कुटकरविङ्कैश्च कृष्णकोकिलैरपि ॥

१ D °नामोऽपि ।

२ D पुष्पावृक्षाः ।

३ D °कोकिलैः ।

४ D °शक्रवाकशतपत्रकैः ।

वायसागृध्रआतायिउत्कोशकुक्कुभस्रवेः^१ ।
 कोयष्टिकटिभकैर्हारीतैश्च चकीरकैः ॥
 परोष्टीगुत्तिकादंगै दंगीगन्धोरीवीचिभिः ।
 खद्योतसरघामृङ्गैः इत्यादिजन्तुभिर्गणैः ॥
 इत्येवमादिभिर्दृन्दैः खेचरै भृचरैस्तथा ।
 नानारूतसमायुक्तैः तत्समन्तात् समाययुः ॥
 सदात्र त्रिदशैः सार्द्धं अप्सरोभिः प्रमोदितः ।
 स्नानक्रियादिकं कृत्वा सौख्यं भुक्त्वा दिवं ययुः ॥
 तथा ब्रह्मादयः सर्वे महर्षयस्तपस्विनः ।
 स्नानसन्ध्यादिकं कर्म^२ कृत्वा संसेविरे सदा ॥
 एवं लोकाधिपाश्चापि स्नात्वात्र सर्वदा मुदा ।
 स्वं स्वं कुलेषु अभ्यर्च्य महोत्साहैर्निधेविरे ॥
 एवमन्येऽपि लोकाश्च व्रतिनो ब्रह्मचारिणः ।
 स्नानसन्ध्यादिकं कृत्वा पूतात्मानं दिवं ययुः ॥
 बोधिसत्त्वैस्तथानेकैः स्नानसन्ध्यादिकं सदा ।
 कृत्वात्र विमलात्मानं समाययुर्जगद्धिते ॥
 एवं सर्वैर्मुनीन्द्रैश्च स्नानसन्ध्यादिकं सदा ।
 कृत्वा महत्फलं रन्ध्रा बभूवुः सौगतात्मजाः ॥
 येऽत्र स्नात्वा त्रिरत्नानां शरणे समुपाश्रिताः ।
 बोधिसत्त्व्याव्रतं धृत्वा सञ्चरन्ते जगद्धिते ॥
 ते रघुविमलात्मानो^३ भद्रश्रीमद्गुणान्विताः ।

१ D ककुभस्रवेः ।

२ D कर्म ।

३ D ते रघुविमलात्मानां ।

बोधिसत्त्वा महाभिज्ञा^१ बभ्रुवुः सौगतात्मजाः ॥
 कैश्चिन्निःक्लेषितात्मानो भवसञ्चारनिस्पृहाः ।
 श्रावकबोधिमासाद्य बभ्रुवुर्ब्रह्मचारिणः ॥
 कैश्चिच्च निर्मलात्मानो संसारविरताग्रया ।
 प्रत्येकं बोधिमासाद्य सुनिर्वृतिं समाययुः ॥
 कैश्चित्सम्बोधिचित्तञ्च प्राप्य सद्गुणलालसा ।
 बोधिचर्याव्रतं धृत्वा समाचरे जगद्धिते ॥
 कैश्चित्त्वर्गं गता भूत्वा दिव्यकामं सुखं सदा ।
 सद्गुणगुणसंरक्ताः सञ्चरन्ते जगद्धिते ॥
 कैश्चित्सर्वं महीपालाः सुनीतिधर्मचारिणः ।
 कृत्वा सत्त्वहितार्थानि ययुरन्ते जिनालयम् ॥
 अहमपि तदा तत्र स्नानसन्ध्यादिकं सदा ।
 कृत्वा पुण्यं विशुद्धात्मा सञ्चरामि जगद्धिते ॥
 येऽप्यस्य जल पीवन्ते तेऽपि निमुक्तपातकाः ।
 परिशुद्धाश्च भद्रा बभ्रुवुः सौगतात्मजाः ॥
 एवमहत्तरं तीर्थं सर्वैरपि सुनीश्वरैः ।
 त्रिदशालयेर्देवैश्च^२ प्रशंसितं महीतले ॥
 इत्यादिष्टं सुनीन्द्रेण विपश्चिना निशम्यते ।
 सर्वे सभाश्रिताः^३ लोकाः प्राभ्यनन्दन् प्रबोधिनाः ॥

१ D महाभिज्ञो ।

२ D निमुक्त० ।

३ D त्रिदशालयदेवैश्च । . ४ D ०स्थिताः ।

इति विपश्चिनादिष्टं गुरुणा मे श्रुतं यथा ।

तथा युष्मान्प्रबोधार्थं समाख्यातं प्रबुध्यताम् ॥

इत्यादिष्टं मुनीन्द्रेण श्रीघनेन निगम्यते ।

मैत्रेयादि सभालोकाः सर्वेऽपि संप्रमोदते ॥

इति श्रीमति बृहत्खयम्भपुराणे श्रीधर्मधातुकालौहदसमु-
त्पन्नकथायां प्रथमोऽध्यायः ॥

द्वितीयोऽध्यायः ।

अथ धीमान्महासत्त्वो मैत्रेयः स जिनात्मजः ।
 भगवन्तं पुनर्नत्वा साञ्जलिरेवमब्रवीत् ॥
 भगवच्छ्रोतुमिच्छामि स्वयम्भूत्पत्तिसत्कथाम् ।
 तद्भवान्समुपाख्यातु लोकानां संप्रबोधने ॥
 इति संप्रार्थिते तेन मैत्रेयेन सुधीमता ।
 भगवान्तात्स्रभालोकान्संपश्यन्नेवमादिशत् ॥
 साधु मैत्रेय सर्वेऽपि सभालोकाः समादरात् ।
 शृणुध्वं संप्रवक्ष्यामि स्वयम्भूत्पत्तिसत्कथाम् ॥
 तस्य निर्वाण संप्रागते^१ काले सुदीर्घके ।
 भद्रमेवमपि कल्पेऽस्मिन्वर्षे सप्ततिसंज्ञके ॥
 सहस्रेण जनस्यायुरभवन्नृपसत्तमः ।
 नगर्यां अरुणाख्ये च सर्वलोकनिवासिनि^२ ॥
 नानार्जनेः सुमङ्गीर्णे नामनागलपूरिते^३ ।
 अनेकैर्गुणसंयुक्ते साधर्म्यपत्तिना सह ॥
 राज्यं चकारयामास प्रजा सुपालयन् सुधीः ।
 धर्मात्मा धर्मशीलश्च पुत्रवत् पालिनः^४ प्रजान् ॥

१ D ० संप्राप्ते गते ।

२ D ० निवासिनी ।

३ D नामं नागल० ।

४ D पालयन् ।

तस्य पुत्रोऽभूत्नाम^१ शिखी तथागतो मुनिः ।
 सर्वलक्षणभूषाङ्गः^२ सर्वगुणविभूषितः ॥
 गृहवासं^३ परित्यज्य संबोधिज्ञानमाप्नुयात् ।
 पुण्डरीकस्य मूले तु स्थित्वा स वरदांवरः ॥
 क्षमराजं^४ अभूत्नाम तस्य शिखो भवाम्यहम् ।
 बोधिसत्वोऽहमभवत्तदाराधनशुद्धधीः ॥
 चीवरपिण्डपात्रादिभैषज्यग्रथनासनैः ।
 नानापूज्यादिभिर्योग्यैः पूजयामास तस्य वै ॥
 तदैकसमये^५ सोऽर्हभगवान् सर्वविच्छिखी ।
 सङ्कर्षसमुपादेष्टुं^६ सभासने समाश्रयेत् ॥
 तदा^७ च भिक्षवः सर्वे आवका ब्रह्मचारिणः ।
 भिक्षुण्यो व्रतिनः सर्वे उपाशका उपाशिकाः^८ ॥
 तत्सङ्कर्षांशुतं पातुं समुपागत्य तं मुनिम् ।
 नत्वा साञ्जलयः सर्वे परित्यज्य समन्ततः ॥
 तदा ब्रह्मामरेन्द्रो^९ हि चिदग्रेः सह आगताः ।
 सर्वे लोकाधिपाश्चापि धर्मश्रोतुमुदागताः ॥
 सिद्धा विद्याधराः साध्या यक्षगन्धर्वकिन्नराः ।
 गरुडा राक्षसेन्द्राश्च दैत्या नागाधिपा अपि ॥

१ D तस्य पुत्रो बभूवाम । २ D. ० पूर्णाङ्गः । ३ A ० वास ।

४ D क्षेमराजा । ५ D सोऽर्हन् । ६ D ० दिष्टुं ।

७ A तदा भिक्षवः । ८ D उपाशक उपाशिकाः ।

९ C and D ० मरेन्द्रो ।

ऋषयो ब्राह्मणाश्चापि अतिथिकास्तपस्विनः ।
 यतयो योगिनश्चापि तीर्थिकाश्च दिगम्बराः ॥
 राजानः क्षत्रियवैश्याः अमात्या मन्त्रिणगणाः ।
 शिल्पिनो वणिजः सारथवाहश्च महाजनाः ॥
 पौरा जानपदा ग्राम्यास्तथान्यदेशवासिनः ।
 तत्सङ्ख्यामृतं पातुं सहसात्र समागताः ॥
 सत्पूज्याङ्गं^१ समादाय समौक्ष्य तं मुनीश्वरम् ।
 यथाक्रमं समभ्यर्च्य कृतानेकप्रदक्षिणाम् ॥
 कृताञ्जलिपुटो नत्वा परिवृत्य समन्ततः ।
 पुरस्कृत्य संमुदीक्ष्य समांदरादुपाश्रयत् ॥
 तांन् सर्वान् समुपासीनान् दृष्ट्वा स भगवान्निखी ।
 आदिमध्यान्तकल्याणं सङ्कर्षं समुपादिशत् ॥
 तत्सङ्ख्यामृतं पीत्वा सर्वे लोकाः प्रबोधिताः ।
 सङ्कर्षसाधने रक्ता^२ बभूवुः सर्वमानसाः^३ ॥
 तदैवात्र हृदे जातं श्रकता चक्रमानतः ।
 सहस्रदलसंयुक्तं पद्मञ्च^४ रूक्मपत्रकम् ॥
 ऊर्ध्ववज्रमधोमुक्तं^५ मध्ये सुपद्मरागकम् ।
 रत्नेर्नानाद्रिभिर्युक्तं किञ्जल्कैः परिपूरितम् ॥
 जाम्बूनदंबीजकोषं समन्ततः प्रकाशितम् ।

१ D क्षत्रिया । २ D वाहश्चापि । ३ D सत्पूज्याङ्गं ।

४ D रक्ता । ५ D मानवा । ६ A रूक्म० ।

७ .A ऊर्ध्ववज्रमधोमुक्तं

नर्त्तनीमिन्द्रनीलञ्च वैदूर्यं पद्मनारकम्^१ ॥

पञ्चरत्नमयं पद्मं समन्ततः सुशोभितम् ।

विशालदलसंयुक्तं प्रोज्ज्वलत्तस्य कर्णिकाम् ॥

सूर्यसहस्रादधिकैर्लक्ष्मीभिः संप्रपूरितम् ।

श्रीभिश्च तद्बभूवापि इन्दुः क्षीरनिधाविव ॥

लोकधातुषु सर्वेषु बौद्धचेत्रे विशेषतः ।

त्रिसाहस्रमहालोके अन्यत्रे नास्ति कुत्रचित् ॥

सर्वगुणविभूषाङ्गं सर्वलक्षणमण्डितम् ।

सर्वरत्नैः सुसंनद्धं जाम्बूनदैः समन्ततः ॥

ईदृशं रत्नजं पद्मं त्रैलोक्येऽपि सुदुर्लभम्^२ ।

^१विश्वकर्म्मभिर्देवैश्च दर्शनं विस्मयं भवेत् ॥

इत्येवं जलजं रत्नसंपूर्णगुणभूषितम् ।

सहोपेन्द्रादिभिर्देवैः पूजितं वन्दितं सदा ॥

तत्र स्फटिकसंकाशः स्वयम्भूर्भगवान्प्रभुः^३ ।

जातश्च धर्मधातुः सः सर्वलक्षणमण्डितः ॥

एकहस्तप्रमाणेन बभूवश्चैत्यैरूपजः ।

विचित्रचित्रतेजश्च^४ ज्योतिरूपः सुशोभितः ॥

सहस्रसूर्यादधिकैः श्रीभिश्च संप्रशोभितः ।

जगदवह्नादरूपेण पूर्णचन्द्र इव स्थितः ॥

१ D °रागकं । २ A सुदुर्लभं । ३ B विश्वकर्म्मभिः ।

४ D °सङ्काशां स्वयम्भू भगवान् प्रभुः । ५ D बभूव चैत्य० ।

६ D विचित्रतेजरूपश्च ।

दिवेभ्यो ह्यधातुभ्यः ह्यसङ्ख्यैः देवगणादिभिः ।
 ज्योतिभिः पूरितः सोऽयं भगवान् जगदौश्वरः ॥
 यस्मिन् स्वयम्भू उत्पन्नमात्रेण त्रैलोको^१ स्फुटितं भवेत् ।
 कैश्चित्स्वर्गं प्रगच्छन्ति मर्त्ये कैश्चित्समन्ततः ॥
 पातारे^२ अपि कैश्चित् सर्वलोकं प्रकाशितम्^३ ।
 चतुर्महाराजिकाञ्च त्रायत्रिंशा तथा अपि ॥
 यामा च तुषिताञ्चापि निर्म्माणरतीं सवर्त्ति^४ ।
 कायकाञ्च पुरोहितां^५ महाब्रह्मां^६ तथा अपि ॥
 परीक्षाभां प्रभाणाभां आभास्वरां समन्ततः ।
 इत्यशुभां मानशुभां शुभंस्तत्त्रामनभ्रकाम् ॥
 सर्वो^७ फलां वृहाञ्चापि तपां दृशां सुदर्शनान् ।
 क्रानिष्ठां स्वर्गभुवनां^८ समन्ततः प्रपूरितम् ॥
 शम्भूनायस्य लक्ष्मीभिः सर्वं स्वर्गं प्रकाशितम् ।
 सञ्जीवं कालसूत्रञ्च सङ्गातं रौरवं तथा ॥
 प्रतापनञ्च तपनं अवीचिमर्बुदमपि^९ ।
 निरर्बुदञ्च अटटं हृत्त्वं तथा^{१०} ॥ ..
 उत्परमपि पद्मञ्च महापद्मञ्च^{११} नारकम् ।

-
- १ D त्रैलोक्यं । २ D पाताले । ३ D सर्वलोकप्रकाशितं ।
 ४ D यामां च तुषिताञ्चापि निर्म्माणवशंवर्त्तिकां ।
 ५ D पुरोधाहिं । ६ D मब्रह्मा । ७ D सुवां ।
 ८ D भुवनां । ९ D अर्बुदन्तथा ।
 १० D ऊवुवं हाहावं तथा D हाहेतन महाभयं ।
 ११ D पद्मा च महापद्मा च ।

उष्णञ्च नरके^१ शीतिभूताः शीते^२ चापि सुउष्णिकाः ॥
 भवन्ति सर्वसत्त्वानां शम्भोऽस्यापि सुलक्ष्मिभिः ।
 ईदृशं गुणसम्पन्नं शम्भू^३ धाममयं प्रभुम् ॥
 अनेकगुणसंयुक्तं त्रैलोक्येऽपि सुदुर्लभम् ।
 वन्दनीयं परं स्वस्ति पूजनीयं विशेषतः ॥
 नानार्थस्यापि^४ दातारं देवासुरनरेषु च ।
 स देवमनुजादीनां हिताय च सुखाय च ॥
 मोक्षाय च बभूवोऽयं स्वयमुत्पन्नेन हति ।
 सर्वलक्षणसंपूर्णं ज्येष्ठः श्रेष्ठः सदेवको^५ ॥
 माननीयश्च पूज्यश्च मनोरथफलप्रदः ।
 अस्थाप्युत्पन्नमात्रेण प्रहर्षां दिवसा ययुः ॥
 चरा वसुमती जाता पुष्पवृष्टिर्दिवो भवेत् ।
 तत् महीसाहसं^६ कम्पः स्थावरैः सङ्ग सागरैः ॥
 अचुभ्यद्चुचुभ्यश्चापि^७ समन्ततः दिशो दशः ।
 उत्ततिः पूर्वदिग्भागं पश्चिममवनम्यति ॥
 दक्षिणमुत्ततिश्चापि उत्तरमवनम्यति ।
 पश्चिममुत्ततिश्चापि पूर्वञ्च अवनम्यति ॥
 उत्तरमुत्ततिश्चापि दक्षिणमवनम्यति ।
 अग्निदिग्मुत्ततिश्च वायुव्यमवनम्यति ॥

१ A उष्णानरके ।

२ D omits शीते ।

३ D शम्भुं ।

४ D ०स्यापि च ।

५ B सदेवकः ।

६ A तत् महीसाहसं ।

७ D अचुभ्यद् चचुभ्यश्चापि ।

८ D अभिर्दिशं ।

नैऋत्यमुन्नतिश्चापि ईशानमवनम्यति ।
 वायव्यमुन्नतिश्चापि ऐशानमवनम्यति ॥
 ऐशानमुन्नतिश्चापि वायव्यमवनम्यति ।
 दिशश्च विदिशश्चापि अवनम्यन्प्रउन्नतिः ॥
 गत्तं प्रउन्नतिरपि उच्चञ्च अवनम्यति ।
 चम्पकैश्चापि कुन्दैश्च पालिजातैश्च^१ यूथिकैः ॥
 मल्लिकाभिर्नागपुष्पै यवाकुसुमकादिभिः ।
 पुष्पाण्ये तु पुष्पवृक्षैर्नानाचतुषु जातकैः ॥
 विना वायुरपि वृक्षैः पूजयामासु शम्भूवम् ।
 दाडिमैः पंनसैर्विल्वैश्चूतैश्च बीजपूरकैः ॥
 कदलीवदलीपूगैस्तालैश्च नारिकेलकैः ।
 द्राक्षादिखर्जुलैश्चापि नानाचतुफलैरपि ॥
 वायुर्विना अपि वृक्षैः प्रनम्राणि भवन्ति च ।
 सर्वैश्च पर्वतैर्वृक्षैः नमयामासु तं प्रभुम् ॥
 यत्र स्वयम्भूरुत्पन्नन्तजानम्यति संमुखम् ।
 सुगन्धैः केशलैर्वर्णैर्युक्तैश्च वृक्षजातिभिः ॥
 संश्रुन्नोऽयश्च पुष्पकैः^२ नगं बाललता इव ।
 इत्थं पुष्पाण्यपातुश्च^३ पुष्पवृक्षैः समन्ततः ॥
 विना वायुरपि वृक्षैः राजानंमपि पौरजैः ।
 एतैः प्रकारैर्विविधैः समन्ततः प्रणम्यति ॥

१ D पारिजातैश्च ।

२ D पुष्पाण्ये तु वृक्षैश्च ।

३ D नारी ।

४ D सुपुष्पैश्च ।

५ D पुष्पां पपातुश्च ।

इत्थं षड्भि प्रकारैश्च सागरान्तां वसुध्वराम् ।
 आकनिष्ठं सुमेरुश्च पातारमपि^१ कम्पति ॥
 गर्जत्प्रगर्जद्विविधैर्मरुद्वापि स पर्वतम् ।
 सागरादिभिः सामुद्रैस्सप्तभिश्च समन्ततः ॥
 वेलामुत्तीर्यते नूनं चक्षुभ्यत्साधरा मही ।
 तस्मिं ह्यौकसदेवाश्च प्राप्ताश्चर्य्य^२ सांप्रतम् ॥
 मानाप्रकारैर्युक्तेषु मङ्गलैश्च प्रपूरितम् ।
 इति किं युक्तमत्यर्थं प्रविचारविचारिताः ॥
 भवन्ति सर्वे देवेशा^३ आशु तत्क्षणमेव च ।
 दिव्येन चक्षुषा पश्य श्रोत्रेण च सुशब्दकम् ॥
 घ्राणेन गन्धमाघ्राय रसश्च रेह्य^४ जिह्वया ।
 कायेन दिव्यसंस्पर्शं मनसा ज्ञान प्राप्यते ॥
 इत्थं नानाप्रकारेण मङ्गलैः शुभसंयुताः ।
 पूर्वाधिकतलं गौरं अत्यर्थं मङ्गलं शुभम् ॥
 स्वयम्भूवः प्रभावाच्च त्रिदिवेषु भवन्ति च ।
 इत्येवं त्रिदशा देवा विज्ञाताश्च समन्ततः ॥
 बभूवुः सर्वदेवानां चेतांसि मङ्गलानि च ।
 इन्द्रोऽपि अथ देवेशः ज्ञात्वा शम्भोः सुतेजसा ॥
 आज्ञा च कारयामास चतुर्णां राजपर्वदाम् ।
 भवे भो चत्वार राजानः प्रवृण्वन्तु शासनं मम ॥

१ D पातालमपि ।

२ D प्राप्ता आश्चर्य्य ।

३ D सर्वदेवेशा ।

४ D लेह्य ।

५ B and C पूर्वा० ।

श्रीः स्वयम्भूः जगन्नाथ उत्पन्नं मर्त्यमण्डले ।
जम्बुद्वीपे शुभे रम्ये हैमालये शुभप्रदे ॥
विशेषेण च नेपाले कालीहृदप्रस्थापिते^१ ।
नानादेवगणैर्युक्ते नानामङ्गलपूरिते ॥
नानागुणसंयुक्ते त्रैलोक्येऽपि सुदुर्लभे ।
ईदृशि^२ गुणसम्पन्ने स्वयम्भू जगदीश्वरः ॥
तत्पूजनाय गच्छामि युष्माभिः सह मण्डले ।
अथ सर्वेऽद्भुतप्राप्ताः सर्वैश्च^३ त्रिदिवौकसा^४ ॥
युष्मान्^५ संपेतुः नेपाले आशु इन्द्रस्य आज्ञया ।
'कैश्चिन्मान्दीरवैः पुष्पैः महामान्दारवादिभिः ॥
चन्दनचूर्णसंयुक्तैः समन्ततः प्रशोभितम् ।
कैश्चिद्देवदुन्दुभं नेदुर्दिशश्चापि समन्ततः^६ ॥
अप्सरोग्भिः सुगीतैश्च मङ्गलैश्च प्रपूरितम् ।
पूर्णघटं समादाय जलैः शिक्तः समन्ततः ॥
स्वयम्भूं पूजयामास गन्धपूरितवारिभिः ।
अथ इन्द्रोऽपि देवेशः अप्सरोभिः परिवृतः ॥
देवपुत्रगणैः सांङ्ख्यं समायातश्च मण्डले ।

१ D श्रीस्वयम्भू । २ D कालीहृदप्रतिपत्तिः । ३ D ईदृशी ।

४ B सर्वैश्च । D सर्वैश्च । ५ D त्रिदिवौकसाः ।

६ B and D पुष्पान् । ७ D has two different readings.

कैश्चित् देवेन्द्रवाद्यैश्च नेदुर्दिशसमन्ततः ।

कैश्चित् दुन्दुभिवाद्यैश्च नेदुर्दिशसमन्ततः ।

कैश्चित् पुष्पान्सुसंगृह्य कैश्चिन्मालान्तथा अपि ॥
 कैश्चिन्दामान्यरिगृह्य मञ्चवस्तानपि तथा ।
 कैश्चित् धूपाञ्च दीपाञ्च कैश्चिद्रत्नान् सुपूज्यकान् ॥
 विविधपूजान् योग्याञ्च तत्रागतो जगद्गुरौ^१ ।
 यामेशोऽपि यामाभिस्तुषितेशोऽपि तूषितैः^२ ॥
 निर्धारतीशो रतिभिः वशवर्त्ती^३ शर्वर्त्तिभिः ।
 ब्रह्माय सर्वदेवेशः स्वगणैः सह आगतः ॥
 नानादेवगणैस्सार्द्धं विविधैः पूज्यहस्तकैः ।
 स्वस्वदेवगणैस्सार्द्धं स्वस्वभ्यो भुवनेभ्य तु^४ ॥
 विविधैः पूज्यसंगृह्य दन्द्रेण सह आगताः ।
 कामावचरैर्देवैश्च^५ सुरूपावचरैस्तथा ॥
 आरूपावचरैर्देवैः आयान्ति तत्र मण्डले ।
 अथ देवगणाः सर्वे नाकेशापि गणैः सह ॥
 पूज्ययोग्यानि संगृह्य समायान्ति स्वयम्भूवि ।
 धृतराष्ट्रो गन्धर्वेशः कुम्भान्तेशो विरूढकः ॥
 नागेशोऽपि विरूपाक्ष यक्षेशो वैश्रवण हि^६ ।
 चत्वारश्च महाराजा स्त्रैः स्वैर्गणैस्समांगताः ॥
 यक्षैः कुम्भाण्डैः नागैश्च^६ गन्धर्वैः किन्नरादिभिः ।

१ D योग्याञ्च विविधान् पूजान् तत्रागतो जगद्गुरुः

२ D तूषितेशोऽपि तूषितैः ।

३ D भुवनभ्यतु ।

४ D कामाविवचरैर्देवैः ।

५ D वैश्रवणस्तथा ।

६ D कुम्भाण्डनागैश्च ।

कैश्चिदीणसुगीतैश्च कैश्चि वेणुभिस्तथा ॥
 कैश्चिन्मुकुण्डिभिर्वाद्यैः कैश्चित्तूर्यैश्च कांसिजैः ।
 कैश्चिद्देवदुन्दुभिर्वाद्यैः^१ कैश्चिद्धानैश्च भाषजैः ॥
 अनेकैः^२ मङ्गलैर्युक्तैः प्रशक्तजलदस्त्रैः ।
 कृतैर्नैविविधैर्वाद्यैः प्रपूरन्ते दिशो दशः ॥
 समायाता बभूवुस्ते नानादेवगणादयः ।
 इत्येवमादयो देवाः समायाता दिशो दशात् ॥
 विविधैर्वाद्यै गीतैश्च^३ वादयामासु गौरवम् ।
 कैश्चित्सुगन्धपुष्पैश्च कैश्चित्सुगन्धधूपनैः ॥
 कैश्चित्सुगन्धगन्धैश्च कैश्चित्सुगन्धदीपनैः ।
 कैश्चित्सुगन्धपुष्पैश्च कैश्चिन्नीलोत्परैरपि^४ ॥
 कैश्चित्पुण्डरीकैः पद्मैः कैश्चिद्रक्तोत्परैरपि^५ ।
 कैश्चित्कङ्कालपुष्पैश्च^६ कैश्चिच्च कुसुदैरपि ॥
 इत्यादिजलजैः पुष्पैः केशरैर्गन्धपूरितैः ।
 कैश्चित्पारिजातपुष्पैः^७ कैश्चिच्च नागकेशलैः ॥
 कैश्चिच्च चम्पक^८पुष्पैः कैश्चिच्च मल्लिकादिभिः ।
 कैश्चित्सुकुङ्कुमैः पुष्पैः कैश्चिन्मारतिभिस्तथा^९ ॥
 कैश्चित्सुदामकैः कुन्दैः कैश्चिच्च यूथिकादिभिः ।

- १ D कैश्चिच्च दुन्दुभिर्वाद्यैः । २ B अनेकैः ।
 ३ D वाद्यगीतैश्च । ४ D नीलोत्पलैरपि । ५ D रक्तोत्पलैरपि ।
 ६ D कालपुष्पैश्च । ७ D कैश्चित्मान्दरजातिपुष्पैः ।
 ८ D चम्पकैः । ९ D मालतिभिस्तथा ।

सुगन्धकेशैर्युक्तैः पञ्चवर्णपुष्पजातिभिः^१ ॥
 इत्यादिस्थलजैः पुष्पैः गन्धकेशल^२पूरितैः ।
 इत्थं इन्द्रादयो देवाः सन्नद्धाचिदशादयः ॥
 पूजयामासुः शम्भुञ्च शैल वाललता इव ।
 विचित्रैः सारजैः धूपैः संचूर्णैः भागजैरपि ॥
 जटामाषादिभिर्युक्तैः सुगन्धैर्धूपनैरपि ।
 गौ^३ष्टतादिभिस्तैलैश्च प्रदीपैश्च सुपूरितैः ॥
 महादीपैश्च मालाभिः सुगन्धदीपकैरपि ।
 श्रीखण्डादिभिर्गन्धैश्च पञ्चगन्धादिभिर्गणैः^४ ॥
 सुगन्धैर्गन्धैः^५ संयुक्तैः लेपितं च स्वयम्भुवि ।
 त्रिदशादिभिर्देवैश्च^६ भोज्यकान्यमृतादयः ॥
 भवन्ति ढोषिताः कैश्चिदौश्वराय स्वयम्भुवे ।
 मानापञ्चोपचाराद्यैर्नाकजैर्विविधैर्गणैः ॥
 ब्रह्मापि त्रिदिवेशापि पूजयामासु शंभुवम् ।
 अथ ब्रह्मा^७ सद्ब्रह्मेशं शम्भुं पूजनं^८ कृतम् ॥
 विशेषेण च स्तोत्रेण पठति^९ सुखरेण च ।
 नमो देवातिदेवाय रत्नपङ्कजजानये^{१०} ॥
 चिरत्नमूर्त्तये आदिवौड्गुरूप स्वयंभुवे ।

१ D पञ्चवर्णसुपुष्पकैः । २ D ० केशल ० । ३ D गो ० ।

४ D omits च । ५ D सुगन्धैः पञ्चसंयुक्तैः लेपितं च स्वयम्भुवि ।

६ D omits च । ७ D सद्ब्रह्मेशः । ८ D शम्भुपूजनं ।

९ D पठन्ति । १० D ० जायते ।

चन्द्रकोटी^१सुग्रीताय सूर्यकोटिप्रभाय च ॥
 शूलाय सूक्ष्मरूपाय सर्वाय दीर्घरूपिणे ।
 धर्माणां धातवे नित्यं शून्यरूपाय प्रज्ञया ॥
 देहशून्याय देहाय देहदेहनिवासिने ।
 बोधिज्ञानस्वरूपाय प्रज्ञोपायस्वरूपाय^२ ॥
 बुद्धानां^३ जनन्यै^४ न पित्रे बोधिज्ञानप्रचारिणा ।
 धामरूपस्वरूपाय चिगुणात्मस्वयम्भुवे ॥
 पर^५परात्मने तस्मै विश्वरूपस्वरूपिणे ।
 इदं स्तोत्रं पठेद् यस्य स मोक्षमधिगच्छति ॥
 भवार्णवं परित्याज्य सुखावते सुखामनम् ।
 ततो नारायणेनापि शङ्खपूरितैः^६ सुखरैः ॥
 शम्भोश्च दर्शनं कृत्वा मुदमाप्नोति गौरवम् ।
 पिनाकिनापि मोदेन पुष्पधूपादिगन्धकैः ॥
 नानोपचारकैः पूज्य शिरसाञ्जलिभिर्नतः ।
 इन्द्रादयः सर्वे देवा^७ अप्सरोभिः सहगतः^८ ॥
 पालिजातपुष्पदामैः पूजितं च स्वयम्भुवे ।
 छतराष्ट्रादयः सर्वे गन्धर्वाः प्राग्दिशागताः ॥
 वीणासुवादनं कृत्वा तत्सेवायां^९ पराययौ ।

१ D 'कोटि' । २ D 'स्वरूपकं' । ३ B 'बुद्धानां' ।
 ४ D 'जननी एन' । ५ D 'पर' । ६ D 'शङ्खपूरितसुखरैः' ।
 ७ D and B 'सर्वदेवाः' । ८ A 'सहगतः' । ९ D 'दिक्' ।
 १० D adds 'च' ।

विरूढकमहाराजा कुम्भाण्डपर्वदेः सह ॥
 तस्य लक्षां^१ पराकृता दूरीकुर्वन्ति कालुषान् ।
 विरूपाक्षादयो नागा गन्धर्वाश्च^२ गणैस्सह ॥
 तत्पूजाय समाचक्रुर्मोदैः^३ सह समागताः ।
 वैश्रवणोपि यत्नेन आगतः सह भ्रातरैः ॥
 रत्नानां विविधैर्माल्यैश्चकार शम्भुपूजनम् ।
 सुगन्धैः शीतलैर्मन्दैः पवनैश्च पुनः पुनः ॥
 सेवाञ्च कारयामासुः कौचक^४ध्वनिगीतकैः ।
 अन्येकाः किन्नराः सर्वे मृदङ्गमुरजादिभिः ॥
 त्र्यम्बकैः कांक्षैश्च गीतैश्च वादितं चक्रुः शम्भवे ।
 हरस्यापि गणाः सर्वे मोदैस्सह समम्भ्रमैः ॥
 मृत्यञ्च कारयामासुरत्यर्थं^५ विविधैर्मयैः ।
 द्यौम^६चित्रश्च दैत्येन्द्रः समैन्यत्ररवाहनः ॥
 दन्तशस्त्रनि संधृत्वा संलक्षन्ति खयम्भुवः ।
 भूताश्चापि सभृतेष्टाः स्वं स्वं वृत्तिं त्यजन्ति च ॥
 प्रेताश्चापि संप्रेतेष्टाः^७ प्रेतवृत्तिं न कुर्वताः ।
 पिशाचादयो विघ्नाश्च मानूष्यमान्भोजिकाः ॥
 रक्षन्ति मालुषान्सर्वान् खयम्भुवः प्रभावतः ।
 राक्षसादिभिः सर्वैश्च मान्धुशोणितभोजिभिः ॥
 अन्येषां जीवसत्त्वानां जीवमपि जघान न ।

१ D रक्षां । २ A गन्धर्व्वा । ३ D मोदैश्च सहमागतः ।

४ D कौलकः । ५ व्यर्थम् । ६ D वेमः । ७ D संप्रेतेष्टाः ।

मृगान् त्यजन्ति व्याघ्रैश्च कैटैः^१ कौटानपि तथा ॥ .
 विडालैर्मूषिकाद्यापि व्यालैश्च^२ मण्डुकानपि ।
 ऋषभैर्विविधैस्तैः सिंहैरन्योन्यभक्षणैः ॥ .
 परस्परं सुहृत्स्वास्त्यजन्ति निर्दयानि च । .
 तस्मिञ्च समये वज्रैः^३ शान्तदान्त बभूव च ॥
 विना वृक्षापि दावाग्निरत्यर्थं संप्रशाम्यते ।
 त्रिसाहस्रात्ममायाता अन्योऽन्येभ्योऽपि देवताः ॥
 जलजैः स्थलजैः पुष्पैः सुगन्धैर्नाकजैरपि ।
 सांयोजिकसुगन्धैश्च सुधूपै धूपनैस्तथा ॥
 घृतप्रयुक्तदीपैश्च नैवेद्यैर्दिव्यभोजनैः ।
 कृत्रध्वजपताकाभिः^४ नृत्यगीतमुवादनैः ॥
 फलमृत्तादिभिः पत्रैः पूगैस्ताम्बूलकैस्तथा ।
 गानौषधिसमायुक्तैः दिव्यैरस्युतैस्तथा ॥
 कुण्डपुष्पैः चतैर्दुर्वलाजैश्च पञ्चरत्नकैः ।
 चीरैः शङ्खसुपूज्यार्घ्यैः^५ प्रचक्रु हि स्वयम्भुवे ॥
 धारणीभिश्च स्तोत्रैश्च पाठै गीतैश्च गानकैः ।
 प्रदक्षिणैः सहस्रैश्च यावच्चक्रुः प्रमोदितैः^६ ॥
 रात्रिर्दिवासुसंपूर्णः प्रचक्रुः संप्रदक्षिणाम् ।
 देवालयेषु तीर्थेषु प्रजङ्गः सर्वदेवताः ॥ .
 शम्भुधाने समायुक्ताः जपं चक्रुश्च देवताः ।

१ D कौटैः । २ D व्यालैश्च । ३ A समयेदभिः । ४ B षट्पाकाभिः ।

५ D सुपूज्यार्घ्यैः । ६ D प्रमोदितः । ० D रात्रिन्दिवा ।

नामागीतैर्महोत्साहैः नृत्यैर्वाद्यैः सुघोषकैः ॥
 वाद्यकारैः समुल्लालैश्चकार शम्भूपूजनम् ।
 कैश्चिदष्टाङ्गयुक्तैश्च कैश्चित्पञ्चप्रणामकैः ॥
 कैश्चित्प्रदक्षिणाङ्कता कैश्चित्स्तोत्रैश्च भाषजैः ।
 एवं वज्रविधैः सर्वैर्मङ्गलैश्च प्रपूरितम् ॥
 स्वयम्भुव प्रभावेन सर्वेषु भुवनेषु च ।
 चिसादसं महालोकं मङ्गलैश्च प्रपूरितम् ॥
 नानोपचारकैर्मद्रैर्वभूव^१ तत्र सर्वदा ।
 अथ ब्रह्मेशः सङ्गच्छः स्वर्गणै सह पूजितम् ॥
 विशेषेण च स्तोत्रेण स्तोत्रयामास शम्भुवे ।
 नमः स्वयम्भुवे नित्यं ज्योतिरूपाय ते नमः ॥
 येन येन हि भावेन तेन तेन हि रूपिने ।
 ब्रह्माणं ब्रह्मरूपाय वैष्णवानां च वैष्णवे ॥
 शैवानां शिवरूपाय इन्द्रानां इन्द्ररूपिने ।
 कामाक्षराणां कामाक्ष्य रूपाक्षराणां^२ रूपिने ॥
 आरूपानां आरूपाय देवानां देवरूपिने ।
 गन्धर्वानां गन्धर्वाय कुम्भाण्डानां तथा अपि ॥
 नागानां नागरूपाय यक्षाणां यक्षरूपिने ।
 अक्षराणां स्वरूपाय किन्नराणां तथा अपि ॥
 गरुडानां खगेशाय नानारूपाय ते नमः ।
 मानुष्यानां मनुष्याय ब्राह्मणानां तथा अपि ॥

राज्ञानां राजरूपाय वैश्यानां वैश्यरूपिने ।
 शूद्रानां शूद्ररूपाय कृषीणां कृषिरूपिने ॥
 वाणिजानां^१ च सार्थाय नानारूपाया रूपिने ।
 ज्ञानीनां ज्ञानरूपाय मोक्षाणां मोक्षरूपिने ॥
 लौकीनां लोकरूपाय उत्तराणां तथैव च ।
 धामानां धामरूपाय चन्द्राणां चन्द्ररूपिने ॥
 सूर्याणां सूर्यरूपाय देवानां देवरूपिने ।
 स्थूलाणां स्थूलरूपाय सूक्ष्मानां सूक्ष्मरूपिने ॥
 खर्वाणां खर्वरूपाय दीर्घाणां दीर्घरूपिने ।
 धर्माणां धर्मरूपाय देहीनां देहरूपिने ॥
 स्वर्गाणां स्वर्गरूपाय विश्वरूपाय ते नमः ।
 सर्वज्ञानां सर्वज्ञाय बौद्धानां बौद्धरूपिने ॥
 धर्माणां धर्मरूपाय सङ्गानां सङ्गरूपिने ।
 चैत्यानां चित्तरूपाय अस्तीनामस्तिरूपिने ॥
 नास्तीनां नास्तिरूपाय शून्यानां शून्यरूपिने ।
 बोधिसत्त्वानां बोधये महासत्त्व तथैव च ॥
 स्थविराणां^२ च वृद्धाय भिक्षूणां भिक्षूरूपिने ।
 पाशकानां पाशकाय पाशिका^३ च तथैव च ॥
 प्रज्ञानां प्राज्ञरूपाय^४ बौद्धरूपाय ते नमः ।
 पक्षीणां पक्षिरूपाय जलचराणां तथा अपि ॥

१ D वाणिजाश्च सार्थवाह नानारूपाय रूपिणे ।

२ A स्थवीराणां । ३ A पाशिका तथा अपि । ४ D प्रज्ञ०

सल्लचराणां^१ सत्त्वानां नानारूपाय ते नमः ।
 दैत्यानां दैत्यरूपाय दूतानां दूतरूपिने ॥
 किङ्कराणां किङ्कराय सर्वेषां विश्वरूपिने ।
 नारकानां नारकाय तिर्य्यगाणां तथैव च ॥
 नानारूपस्वरूपाय विश्वरूपाय ते नमः ।
 एतेषां सर्वसत्त्वानां मध्ये गत्वा दिने दिने ॥
 धर्मन्दिदेश सर्वेषां मोक्षाय मार्गदेशिने ।
 ईदृशगुणसम्पन्नशम्भूवे धर्मधातवे ॥
 नित्यं नमामि भावेन मोक्षमार्गापदेशिने^२ ।
 येन येन हि भावेन स्तुतिं कृत्वा दिने दिने ।
 तेन तेन हि रूपेण स मोक्षमधिगच्छति ।
 इति सर्वे च देवेशाः स्वेः स्वैर्गणैः परिवृता ॥
 पुनः पुनः प्रणिपत्य तं शम्भुं गौरवेण तु ।
 कैश्चिदष्टाङ्गयुक्तैश्च कैश्चित्पञ्चप्रणामकैः ॥
 स्वयम्भुं नमयामास पुनः पुनः सगौरवम् ।
 इतिलोकप्रवरस्तोत्रं गुह्यागुह्यतरं मता ॥
 गोपनीयं प्रयत्नेन पठनीयं प्रयत्नतः ।
 नातःपरतरा विद्यास्तीर्थं नातःपरतलम् ॥
 नातःपरतलं पुण्यं नातःपरतलं तपम् ।
 नातःपरतले^३ स्तोत्रं नातःपरतला^४ गतिः ॥

१ D adds च ।

२ D ०देशकः ।

३ D ०परतरं

४ D ०परतरा ।

यः पठेत्परमं भक्त्या श्रूयते वा समाहितः ।
 मोक्षार्थी लभते मोक्षं स्वर्गार्थी स्वर्गमाप्नुयात् ॥
 कामार्थी लभते कामं धनार्थी लभते धनम् ।
 विद्यार्थी लभते विद्यां यशोऽर्थी लभते यशः ॥
 कन्यार्थी लभते कन्यां सुतार्थी लभते सुतम् ।
 गुर्विणी जनयेत्पुत्रं कन्या विन्दति सत्पतिम् ॥
 मूर्खोऽपि लभते शास्त्रं मौषोऽपि लभते गतिम् ।
 संक्रान्त्याञ्च चतुर्दश्यामष्टम्याञ्च विशेषतः ॥
 पौर्णमास्याममावास्यामवश्यं भौमवासरे ।
 पठेद्वा पाठयेद्वापि शृणुयाद्वा समाहितः ॥
 स मुक्तः सर्वपापेभ्यः कामेश्वरसमो भवेत् ।
 लक्ष्मीवाञ्छुतवाञ्छेव बल्लभः सर्वयोषिताम् ॥
 तस्य वश्यं भवेदासुख्यैर्लोक्यं सचराचरम् ।
 रौद्रं दृष्ट्वा यथा देवा विष्णुं दृष्ट्वा च दानवाः ॥
 पद्मगा गरुडं दृष्ट्वा सिंहं दृष्ट्वा यथा गजाः ।
 मण्डूका भोगिनं दृष्ट्वा मार्जारं मूषिका यथा ॥
 सर्वे च प्रपरायन्ते तस्य वक्त्रविलोकनात् ।
 वज्रिचौरभयन्तस्य कदाचिन्नैव सम्भवेत् ॥
 पापका विविधा सन्ति मेरुमण्डलसन्निभाः ।
 भस्मञ्च कुरुते क्षिप्रं त्वणं वज्रिद्धतं यथा ॥

एकधा पठनादेव सर्वपापक्षयं भवेत् ।
 दशधा पठनादेव वाचं सिद्धिं प्रजायते ॥
 शतधा पठनादेव शतं जीवति मानवः ।
 सहस्रं जपते यस्तु खेचरो जायते नरः ॥
 सहस्रं दर्शिते यस्तु पठेद्भै भक्तिमाचरः ।
 स लोक जगतां प्रियः प्रत्यक्ष भवति ध्रुवम्^१ ॥
 रत्नपूर्णं^२ यदा येन स्तोत्रराजं पठेत्सदा ।
 भवपाशं विनिर्मुक्ता जिनतुल्य न संशयः ॥
 सर्वतीर्थेषु यत्पुण्यं सर्वयज्ञेषु यत्फलम् ।
 सर्वधर्मेषु यत्पुण्यं सर्वदानेषु यत्फलम् ॥
 ते पुण्यं कोटिगुणितं सकलज्ज्ञा लभेन्नरः ।
 श्रुत्वा महावल्लवास्तोत्रं पुत्रवान्सर्वसम्पदः ॥
 देहान्ते सुपरं स्थानं यत्सुरैरपि दुर्लभम् ।
 स याति च^३ न मन्देहो इदं स्तोत्रं प्रकीर्त्तनात् ॥
 अथ सर्वे च मानुष्या ब्राह्मणाः क्षत्रिया अपि ।
 वैश्याः शूद्राः^४ स्तथान्योऽपि तत्रागत स्वयंभुवि ॥
 केचित्पुष्पांशुसंगृह्य केचित् धूपान्तथा अपि ।
 केचिद्दीपाञ्च गन्धाञ्च केचिन्नैवेद्यजानपि ॥
 केचिच्छत्राञ्च संगृह्य केचिन्मालान्तथा अपि ।
 केचिद्दामाञ्च रत्नाञ्च केचिदस्नानपि तथा ॥

१ D सलोकजगताप्रेमप्रत्यक्षं भवति ध्रुवं । २ D रत्नपूर्णं ।

३ A omits च । ४ D शूद्राः ।

इत्येवं विविधानुष्यान् समागच्छ समन्ततः ।
 समायाता बभूवाच सर्वे च मनुजादयः ॥
 चम्पकादिभिः सर्वैश्च षट्षु चतुषु जातकैः ।
 पारिजातैश्च^१ कुन्दैश्च यवाकुसुमकैस्तथा ॥
 कुण्डलीभिर्युधिकाभिः करवीरैस्तथा अपि ।
 कुसुमैर्मातरीभिश्च मारतीभिः सुकुङ्कुमैः ॥
 केतकौभिर्मल्लिकाभिः कर्णिकारैश्च किंशुकैः ।
 नागकेशरैः कुसुमैर्नागपुष्पैस्तथा अपि ॥
 इत्थं नानाविधैः पुष्पैः सुगन्धैः केशलयुतैः^२ ।
 पूजयामासुस्तं शम्भुं सर्वे च मानवादयः ॥
 चन्दनादिभिर्धूपैश्च जटामांसादिचूर्णकैः^३ ।
 सुगन्धैस्तृप्तैर्धूपैः धूपयामासु शम्भवे ॥
 गौघटादिभिस्तैलैश्च दीपाञ्च मालिकान्तथा^४ ।
 महादीपान्प्रदीपन्ति तत्र स्वयम्भुवौ मुदा ॥
 मलयजैः सुगन्धैश्च पञ्चगन्धैर्मुदा पुनः ।
 लेपयामासुः शम्भवे^५ सर्वे च मानवादयः ॥
 गौचीरैस्तृप्तैर्गन्धिञ्च औदनमुपढौषितम् ।
 नानासुव्यञ्जनैर्युक्तं स्वयम्भुवे अपि मुदा^६ ॥

१ A पारिजातैश्च । २ A कलवीरैः । ३ D नागकेशरकुसुमैः ।

४ D केशरैर्युतैः । ५ A B C जटामांसादि० । ६ D गोघृतरदिभिः ।

७ C दीपाञ्च मालिकान्तथा । ८ D शम्भवे लेपयामासुः ।

९ D मुदा स्वयम्भुवे तथा

खादुसुगन्धसुरसान् लडुकादिन् सुपिष्टकान् ।
 नैवेद्यान्विधाञ्जातान् ढौकयामासुः शम्भूवे ॥
 केचिच्छत्रान् सुवर्णादीन्यञ्चवर्णं सुपट्टजान् ।
 मयदीन् रौप्याञ्चापि दानयामासुः शम्भूवे ॥
 ध्वजाञ्च विविधान्यट्टान्नावर्णान् सुवर्णकान् ।
 दिग्विदिक्षु समन्ताच्च स्थापयामासुः शम्भूवे ॥
 पटाकान्विविधान् युक्ताञ्चौनान्यट्टान् सुवस्त्रजान् ।
 दीर्घाञ्च अतिदीर्घाञ्च लम्बयामासुर्धातवे ॥
 नीलान्पीतान् हरिताञ्च^१ श्वेतान् रक्ताञ्च वर्णकान् ।
 विविधाञ्चिचितान्वर्णान्यट्टाकानुपढौषितम्^२ ॥
 चामराञ्चातिश्वेताञ्च दीर्घाञ्च अतिदीर्घिकान् ।
 लम्बयामासुरत्यर्थं दिग्विदिक्षु समन्ततः ॥
 घण्टाञ्च विविधयुक्तान्^३ सुघोषान्मधुरानपि ।
 कांशजाञ्चिचितान् युक्तान् घोषयामासुरत्र च ॥
 वितानं वितते नूनं चीनपट्टादिजं शुभम् ।
 पञ्चवर्णादिसंयुक्तंमत्यर्थं सुमनोरमम् ॥
 केचित्काचित्प्रकुर्वन्ति नृत्यगीतान् सुवादनान् ।
 नामाञ्च विविधान् नृत्यान् कारयामासु गौरवम् ॥
 नानाफलानि पक्वानि विम्बानि पनसाणि च ।
 कदलीफलपक्वानि खादुगन्धानि तानि च ॥

स्कन्धादिविविधान्मूलान्मूलान् सुभक्तान् ।
 ताम्बूलादयः पत्राञ्च पूगादिविविधान् फलान् ॥
 नानौषधिसमायुक्तान् दिव्याञ्च मानुषान्तथा ।
 भैषजादीञ्च गुडिकान् ढौकयामासुश्चूर्णजान् ॥
 दुर्वाक्षताञ्जलिभिश्च^१ लाजाक्षताञ्जलिस्तथाः ।
 नानापुष्पाञ्जलिभिः(स्त?)श्च क्षिपयामासु शम्भूवि^२ ॥
 पञ्चरत्नादिभिः कुण्डैर्लाजाक्षतैः समन्वितैः^३ ।
 क्षीरैः शङ्खं सुपूर्याधे^४ प्रददौश्च^५ स्वयम्भूवे ॥
 सौवर्णरूप्यताम्रादीन्नानाधातूनपि तथा ।
 अनेकान् विविधान् रत्नान् ढौकयामासु^६ शम्भूवे^७ ॥
 धारणौश्चैव स्तोत्रञ्च पाठयामासुः शम्भूवे^८ ।
 भाषजान् गीतगानादीन् गानयामासुः शम्भूवे^९ ॥
 इत्येवं विविधैर्युक्तैः पञ्चोपचारकैर्विधैः ।
 तं शम्भू^{१०} पूजयामासु र्मानवादयमर्चजाः ॥
 अथ भिक्षुभिक्षुणीभिर्धारणौभिः प्रपूजितम् ।
 उपाशकोपाशिकैश्च पाठैः स्तोत्रैश्च पूजितम् ॥
 ब्राह्मणैरथवासर्वैश्चतुर्वेदादिवेदकैः ।
 वेदयामासुस्तस्मै च नानागन्धैः प्रपूजितम् ॥
 ब्रह्मचारिभिः कैश्चिच्च गीतवृत्तादिवादनैः ।

१ D omits च । २ D नानापुष्पाञ्जलिभिश्चाक्षिपयामासु स्वयम्भूवे ।

३ D लाजाक्षतासमन्वितैः । ४ १ प्रददौदुश्च । ५ A ढौकयामासुः ।

६ D स्वयम्भूवे । ७ D स्वयम्भूवे । ८ D स्वयम्भूवे । ९ D स्वयम्भूवे ।

गीतयामासुस्तस्मै च नानावाद्यैः प्रपूरितैः ॥
 योगिभिर्योगयुक्तैश्च योगैः ध्यानैः प्रपूजितम् ।
 योगयामासुस्तस्मै च नानाज्ञानैर्महोत्तमैः ॥
 संन्यासैर्विविधैः कैश्चित् गीतादिपाठकैर्मुदा ।
 पाठयामासुस्तस्मै च नानापाठैर्महोत्तमैः ॥
 सर्वैश्च चर्चयै कैश्चित् स्तूर्णरत्नादिच्छत्रकान् ।
 ढौकयामासुस्तस्मै च नानाविधानकैर्मुदा ॥
 वैश्वैश्च अथ सर्वैश्च पिण्डपात्रादिस्वप्नजान् ।
 स्नादुरमान् सुगन्धाच्च प्रददुष्यैत्यपुङ्गवे ॥
 सच्छूत्रादिभिः सूत्रैश्च नानाविधिभिः पूजनैः ।
 पूजितं विविचैर्योगैः स्त्रैः स्त्रैः वृत्तैः^१ पुनः पुनः ॥
 गान्धिकैर्गन्धयुक्तैश्च धातुकैरपि धातुकैः ।
 स्तूर्णकारैर्हृष्यकारैर्लङ्कारैस्तथा अपि ॥
 तासकारैः कांश्चकारैर्लौहकारैर्[^२मुदा पुनः ।
 ध्वजकारैः पट्टकारैस्तन्त्रिभिश्च तथा पुनः ॥
 व्यञ्जनिभिस्रण्डुलिभिः क्रयेभिर्विक्रयैरपि ।
 एतैः स्तवृत्तिभिः पूज्यैः पूजयामासु गौरवम् ॥
 श्लेषकारैर्लिपिकारैः] शिल्पिकारैश्च अन्यकैः ।
 ताम्बूलिभिश्च द्राघिभिः स्तवृत्तिभिः प्रपूजितम् ॥
 नापितादिभिरन्यैश्च चर्मकारैरपि तथा ।
 विविधैः काष्ठदारैश्च नानाशिल्पिभिर्जातिभिः ॥

सौलिनिभिर्ध्वजिनिभिः^१ सूरिभिर्मन्सवर्त्तिभिः । .
 तैलिभिर्^२घृतकैर्जातैर्^३दीपयामासुः शम्भूवे^४ ॥
 चर्मकारैश्च मातङ्गैर्योगिभिर्जकैरपि । .
 ध्वजिभिर्दूरतस्थित्वा वन्दनीयं पुनः पुनः ॥ .
 इत्येवं जातिभिरन्यैरन्यैश्च जातिभिः पुनः ।
 स्त्रैः स्त्रैर्योगैर्वृत्तिभिश्च पूजयामासुः शम्भूवे^५ ॥
 कैश्चित्प्रदक्षिणाञ्चापि कैश्चिदञ्जलिभिस्तथा ।
 कैश्चित्पञ्चप्रणामैश्च नमयामासुस्तं प्रभुम् ॥
 अष्टाङ्गैश्च पुनः कैश्चित्प्रणिपत्य पुनः पुनः ।
 पूजयामासुस्तं शम्भुं^६ अत्यर्थं विविधैर्मुदा ॥
 मृदङ्गवादितं कैश्चित्कैश्चित्पटहवादितम् ।
 कैश्चिद्दीपां प्रवादन्ति कैश्चित् मुरुजावादितम् ॥
 त्वर्यञ्च वादितं कैश्चित् कैश्चित् पण्डितैः ।
 कैश्चित् शङ्खं प्रवादन्ति कैश्चित्कांशादिवादितम् ॥
 कैश्चित् गीतञ्च गायन्ति मनोज्ञैर्मधुरैः स्त्रैः ।
 कैश्चित्कृत्यञ्च कुर्वन्ति नानाविधैर्मनोहरैः ॥
 वेमचिचोऽथ^७ दैत्येन्द्रः सबलैः सह आगतः ।
 भार्यापुत्रादिभिस्तत्र सर्वैश्च स्तगणैः सह ॥
 पातालजैश्च सर्वैश्च नानाजातिभिः संयुतैः । .
 दौवारिकैरमात्यैश्च किङ्करैः सह आगतः ॥ .

१ D ध्वनिभिः । २ D तैलिभिः । ३ B omits जातैः । ४ D शम्भुवे
 ५ D शम्भुवे । ६ D शम्भु । ७ B योमचिचोऽथ ।

केचित्पुष्पान् सुसंगृह्य केचिद्धूपानपि तथा ।
 केचिद्दीपान् समादाय केचित्पानान्तथा अपि ॥
 केचिन्निवेद्यजान् गृह्य नानास्वादुसुगन्धिकान् ।
 अनेकान् पूज्ययोग्याश्च समादाय समागताः ॥
 अथ तं दृष्ट्वा^१ सर्वे ते ह्यत्यर्थं प्रेमजातकाः ।
 पूज्यवन्द्यादिभिर्हस्तैः शिवयामासुः^२ शम्भूवम्^३ ॥
 बलिरपि^४ सुरेन्द्रश्च भार्यापुत्रादिभिः सह ।
 सर्वैश्च स्त्रैः गणैस्ताड्यं तत्रागताः स्वयम्भुवि ॥
 दौवारिकैरमात्यैश्च पारिषद्यैर्गणैर्बलैः ।
 पञ्चोपचारकैर्हस्तैस्तत्रागतः स्वयम्भुवि ॥
 पुष्पान्संगृह्य केचित् धूपान् संगृह्य वैस्तथा ।
 गन्धानपि च संगृह्य दीपानपि तथा पुनः ॥
 नैवेद्यान्विविधान् योग्यान्नानापूज्यान् सुपूज्यकान् ।
 एतैश्च पूज्यविधिभिः पूजयामासुः शम्भूवम्^५ ॥
 इत्थं पञ्चप्रणामैश्च स्तुतिपाठैश्च भाषजैः ।
 शिवयामासुः^६ शम्भुं नानाविधिभिर्विस्तरैः ॥
 सामूद्रेणाथ नागेश यक्षेश राक्षसेश्वरैः ।
 नानारत्नान् सुसंगृह्य तत्रागता जगद्गुरौ ॥
 केचिद्धिरण्यान्संगृह्य केचिज्जाम्बूनदानपि ।
 केचित् वज्रान् सुसंगृह्य केचित् विद्रुमानपि ॥

१ D दृष्ट्वातमथ ।

२ B D शिवयामासुः ।

३ D स्वम्भुवं ।

४ D बलिश्चापि ।

५ D स्वम्भुवं ।

६ D शिवयामासुः ।

केचिन्मृकान् सुनीलाञ्च वैडूर्यान्मणिरत्नकान् ।
 दक्षिणावर्त्तशङ्खान्^१ नानारत्नान् समुज्ज्वलान् ॥
 इत्थं नानाविधान् रत्नान् समागृह्य समन्ततः ।
 सप्तेभ्यः सागरेभ्यश्च समायाता भवन्ति च ॥
 इति सर्वैश्च सामुद्रैर्भवन्ति पूजिताह्वयम् ।
 नानारत्नादिभिः पुज्यैः पुजितञ्च जिनालयम् ॥
 यमोऽथ धर्मराजोऽसौ भ्रातृपुत्रादिभिः सह ।
 स्त्रीभिश्च परिवारैश्च तत्रागताः स्वयम्भूवि ॥
 किङ्करादिभिः सर्वैश्च परिवारैः परिवृतैः ।
 नानापूज्यादिभिर्हस्तैस्तवायाताः स्वयम्भूवि ॥
 अनेकान्विविधान् रत्नान् धृत्वा हस्तैः सुपूज्यकान् ।
 विद्रुमाञ्चापि रत्नाञ्च नानारत्नान् सुवर्णजान् ॥
 इत्थञ्च विविधैः रत्नैर्नानारत्नैस्सुगौनिकैः ।
 पूजयामासुस्तं शम्भू^२ सर्वैः पातालवासिभिः ॥
 अथ सर्वे नैरयिकाः सर्वकालं दिनेदिने ।
 स्तुतिं^३ चकार मोदेन अत्यर्थं विविधैरपि ॥
 नमो बुद्धाय धर्माय सद्भाय च जिनाय च ।
 स्वयम्भूवे नमस्तुभ्यं नमस्तस्मै नमो नमः ॥
 एवञ्च नारकैस्तैरत्यर्थञ्च दिने दिने ।
 नुतिस्ररणमात्रेण ते मोक्षमधिगच्छन्ति ॥
 केचित्स्वर्गं प्रगच्छन्ति किञ्चित् मर्त्यं सुलोकजे ।

१ D दक्षिणावर्त्तशङ्खादत्तन् । २ D स्वम्भुं । ३ D स्तुतिं

तत्पुण्यसुप्रदानाच्च सर्वे च त्रिदिवं गताः ॥
 इत्थञ्च नारकैः मर्त्यैः सुखञ्च अनुभूयते ।
 नारकात्वेदनान् त्यक्त्वा सर्वे च शलोलानपि^१ ॥
 अथापि मर्त्यलोकेशा ब्राह्मणा चत्रिया अपि ।
 वैश्याः शूद्रास्तथान्येऽपि सर्वे च त्रिदिवं गताः ॥
 पद्मवोऽथ तिर्यञ्चापि^२ कृमिकीटादिजन्तवः ।
 तत्प्रसादाच्च सर्वे च देवल्लोकाश्च मर्त्यजाः ॥
 त्रयत्रिंशेश्वरा देवा इन्द्रादिमर्वदेवताः ।
 कामाचराश्च सर्वे च रूपाचरा अपि तथा^३ ॥
 आरूपावचराश्चापि सर्वदेवगणा अपि ।
 स्वयम्भूवः प्रभावाच्च सुखञ्च अनुभूयते ॥
 तस्मात् स्वयम्भूवं त्यक्त्वा अन्यत्रापि स्वभूवने ।
 न गच्छन्ति च ते देवाः सुस्थितास्तत्र सर्वदा ॥
 अथापि मर्त्यलोकेशाः सर्वे च मनुजादयः ।
 तस्मादन्यं न गच्छन्ति स्वं स्वं गृहञ्च विसृतम् ॥
 इत्थं पातालजा लोकाः दैत्येन्द्रादय दैताजाः ।
 न गच्छन्ति च अन्यस्मिन्विस्मृतञ्च स्वभूवनम् ॥
 एवं सर्वे च^४ देवाश्च मनुजेन्द्रादिमर्त्यजाः ।
 दैत्या नागाश्च पातालाधुंषितं तत्र सर्वदा ॥
 त्रयपूर्वत्रिभिः कोटिदेवताभिस्त्रिभूवनैः ।
 सर्वकालञ्च तत्रैव धुषितञ्च स्वयम्भूवि ॥

१ D शरीरानपि ।

२ D पद्मवोऽथ तिर्यञ्च ।

३ D तथापि च ।

४ A सर्वेच्च ।

एवं वज्रगुणैर्युक्तं धर्मधातुं स्वयंगभुम् ।
जगदाह्लादरूपेण संस्थितं तत्र सर्वदा ॥
सोऽयं तिष्ठति धर्मात्मा दीर्घकालञ्च स्यात्यति ।
एवं मैत्रेय शिखिनः काले जातः स्वयं प्रभुः ॥
यद्देवा मानुजगणा सुरकिन्नराश्च
अस्यार्चिताङ्घ्रिकमलैः कमलायताक्षैः^१ ।
ये आवयन्ति शततं शम्भुजोपदेशं
सिंहासने मणिमये प्रवशन्ति दीर्घम्^२ ॥
अथ सर्वे सभालोका धर्मधातोः स्वयम्भुवः ।
पूजाफलानि चित्राणि श्रोतुं पुनः समिच्छिरे^३ ॥
तं ज्ञात्वा स महासत्त्वो मैत्रेयः सुगतात्मजः ।
भगवन्तं मुनीन्द्रन्तं प्रार्थयेदेवमादरात्^४ ॥
भगवन्^५ स्वयम्भुवोऽस्य पूजाफलं सुविस्तरम् ।
श्रोतुमिच्छा प्रवर्त्तन्ते देवासुरमनुजकैः^६ ॥
तद्भवान् समुपादिष्य पूजाफलं सुविस्तरम् ।
सर्वे सभाश्रितान् लोकान् सम्बोधयितुमर्हति^७ ॥
इति संप्रार्थिते तेन मैत्रेयेन निशम्य सः ।

१ D यद्देवामनुजान् भूतान् गणान्श्च सुरकिन्नराः ।

अस्यार्चिताङ्घ्रिकमलैः कमलायतलोचने ॥

२ D प्रविशन्तीति दीर्घकं । ३ D समीक्षरे ।

४ D प्रार्थयेदेवमादरात् । ५ D स्वयम्भुवोऽस्य भगवन् ।

६ D के देवासुरमानुजैः । ७ D सम्बोधयितुमर्हति ।

भगवान्तान् सभालोकान् सम्यग्शनेवमादिशत् ॥
 अथ पूजाफलं वक्ष्ये शृणु मैत्रेय साम्प्रतम् ।
 फलं तस्य तथार्थञ्च^१ दृष्टे बालसहस्रसः ॥
 गोमूत्रैश्च मयैर्दुग्धैर्दधिभिश्च घृतैरथ ।
 सिञ्चितं तत्समन्ताद् य पवित्रं शरीरं लभेत् ॥
 तत्रादौ शङ्ख^२पूजार्थमेकपुष्पं प्रदापयेत् ।
 एकपुष्पप्रदानेन जिनपुत्रमवाप्नुयात् ॥
 बोधिसत्त्वा महामत्त्वा भिक्षुष्ण भिक्षवस्तथा ।
 तस्मै पुष्पप्रदानेन बोधिपदफलं लभेत् ॥
 स्वभावशुद्धा गाथाभिः ध्यानं कुर्वन्ति मानवा ।
 तस्मात्पुण्यप्रसादाच्च शुद्धं मनः प्रपद्यते ॥
 सार्वज्ञैर्योगयुक्तैश्च योगध्यानं करोति यः ।
 तस्मै ध्यानं प्रकुर्वन्ति ते सर्वे योगिन भवेत् ॥
 अगुरैः कुङ्कुमैः शीलैः श्रीखण्डैः कर्पूरैरपि ।
 धूपेभिः धूपयामासुः सुगन्धै^३ शरीरं लभेत् ॥
 धूपयन्ति च ये तस्मै तेषां शोको^४ न विद्यते ।
 सुरासुरैश्च पूज्यन्ते गन्धमाल्यैर्विभूषणैः ॥
 अथ शम्भोश्च पादौ ये प्रददन्ति मनोरथैः ।
 वारिभिः शीतलैः स्वर्क्षैः सुगन्धिभिः सुपाद्यकम् ॥

१ B D यथार्थञ्च । २ D सङ्ख । ३ D सुगन्धि ।

४ D शोकं । ५ D सुगन्धिशीतलैः स्वर्क्षैः सुपाद्यादि च वारिभिः ।

सग्यदैस्ते परिपूर्णा मनोज्ञवक्त्रा^१ भवन्ति च ।
 सुलोचनाः सुपुत्राश्च सुन्दरा दिवि भूतले ॥
 सदुर्वाभिः कुन्दपुष्पैर्गन्धतोयै मलाजकैः ।
 अचनैः पञ्चरत्नैर्यै प्रददन्ति जिनालये ॥
 इति अर्घ्यादिदानाच्च सिद्धि देवादिपूज्यकम्^२ ।
 सिंहासनं लभन्ते ते मनुजादय मर्त्यजाः ॥
 स्वच्छैः सुग्रीतरैर्गन्धैः कुङ्कुमेरपि रञ्जितैः ।
 लाजाचनैस्सदूर्वाभिर्यै च तस्मै प्रदापयेत् ॥
 इत्याचमनदानेन महानिधिसंपद्यते ।
 भवन्ति सर्वलोकेषु ईश्वरत्वं^३ मुनीश्वरः ॥
 वारिभिस्तैर्यजैः सर्वैः कुङ्कुमैः सह रञ्जितैः ।
 स्वच्छैः सुग्रीतलैस्तोयैः स्नापयन्ति स्वयम्भुवम् ॥
 ये स्नापयन्ति तं शम्भुं^४ ते स्वर्गमधिगच्छति ।
 अनेकैरप्सरोग्भिश्च रतिमाप्नोति निश्चयम् ॥
 गौष्टादिभिर्लैप्यं स्वयम्भूं च जिनालयम् ।
 घृतभोजी भवेच्चासौ मर्त्यलोके^५ त्रिलोकिषु ॥
 मधुभिर्लिप्यते यंश्च स्वयम्भूं जगदीश्वरम् ।
 अनेकमधुभोगी स्यात् सर्वेषु भूवनेषु च ॥
 गोपायसैश्च संलेप्य महामोगी^६ सुखी भवेत् ॥

१ D मनोज्ञसुखमाप्नुयात् ।

२ D कुन्दपुष्पैः सदूर्वाभिः ।

३ D सिद्धिदेवादिपूजितं ।

४ D सुग्रीतलैः ।

५ D ईश्वरत्वं ।

६ D शम्भुं ।

७ D महामोगी ।

अनेगपायसभोजी^१ स्यादत्यथं त्रिदिवेषु च ॥ दधेः^२ ।
 गोदुग्धैः स्नापनं कृत्वा स्वयम्भू जगदीश्वरम् ।
 दुग्धभोजी भवेच्चासौ सर्वं च दिवि भूतले ॥
 गुड़ादिभिः शर्करैश्च लेपितश्च स्वयम्भूवम् ।
 गुड़शर्करभोजी^३ स्यात् स्वर्गमर्त्यादिलोकिषु ॥
 पञ्चामृतैः प्रलेपन्ति तस्मै च मानवादयः ।
 पञ्चाभिज्ञपदं प्राप्तस्ते मोक्षमधिगच्छति ॥
 कुङ्कुमैरञ्जितैस्तोयैर्बानागन्धैस्तुपूरितैः ।
 स्नापयन्ति ये तं शम्भुं सुगन्धि शरिरं^४ लभेत् ॥
 इत्थं नानाविधैः स्नानैः पूजितश्च जिनालयम् ।
 मन्दाकिन्याश्च ते स्नात्वा अप्सरैः त्रिदिवं गताः ॥
 कर्पूरैः कूङ्कुमैः शीलैः श्रीखण्डैर्कुशमूलकैः^५ ।
 कुन्दुरिभिः कस्तुरिभिः श्रीङ्गैर्गन्धरैरपि ॥
 बालैः शङ्खैर्गुलिभिः^६ जटामासिभिर्गुगुरैः^७ ।
 यन्त्रिपन्नैः केशलिभिः पद्मस्य केशरैरपि^८ ॥
 मुस्तकैः सर्वगन्धैश्च घृतैश्च मधुभिस्तथा ।
 शर्कराद्रिभिश्चूर्णैश्च धूपैश्च धूपितं भवेत् ॥
 इत्येवमादिभिर्युक्तैश्चूर्णधूपैश्च शम्भवे^९ ।

१ B अनेगपायसं भोजी । C अनेगपायसभोगी । D अनेकपायसंभोगी ।

२ D दधेः । ३ D भोगी ।

४ D स्नापयन्ति च ये शम्भुं सुगन्धि शरिरं । ५ D श्रीखण्डैः कुशमूलकैः ।

६ D कुन्दुरकस्तुरीभिश्च श्रीङ्गैर्गन्धरैरपि । ७ D अगुरिभिः ।

८ D जटामासिभिः । ९ A केशरैरपि । १० D शम्भवे ।

धूपितं शततं^१ येऽपि ते मोक्षमधिगच्छति ॥
 चारुनेत्रा विशालाख्याः ख्यातकीर्त्तिशरीरिणः ।
 रत्नोपमा तु विख्याताः ख्यातधूपफलस्य तु ॥
 चन्दनैर्मृगनाभिश्च कुङ्कुमैः कर्पूरैरपि ।
 श्रीखण्डादिभिर्गन्धैश्च लेपितं^२ स्वयम्भूवम् ॥
 लेपयन्ति सुगन्धैर्ये जिनविश्व जिनालये ।
 लभन्ति स्वर्गमर्त्येषु वाग्निताङ्गाः सुगन्धिभिः ॥
 ढौकयन्ति सुगन्धिञ्च अजस्रं मनुजादयः ।
 गन्धीदेहा भानुदिप्ता भवन्ति शशिनप्रभाः ॥
 रत्नदामविभ्रंषाङ्गाः पद्मवस्त्रविभूषिताः ।
 नरोत्तमा भुवौ^३ जातास्तस्मै गन्धप्रदानतः ॥
 राजा भवन्ति सुद्धात्मा चक्रवर्त्ती^४ गुणी शीलौ^५ ।
 सुन्दरीभिः परिवृत्य शम्भूवं^६ गन्धदानतः ॥
 सुवर्णतिलकं येऽपि^७ ददौ भक्त्या जिनालये ।
 मुनौन्द्रासनं लभ्यन्ते बुद्धपुत्रो भविष्यति ॥
 कुसुमाद्विरञ्जितं वस्त्रं ददन्ति ये जिनालवम् ।
 शीतार्त्तिदुःखं न ज्ञातु स्याद्विशालसम्पदं लभेत् ॥
 नीलपीतहरितादि अरुणशुक्लचित्रकम् ।
 तस्मै वस्त्रं प्रयच्छन्ति नानावस्त्रं प्रलभ्यते ॥
 तस्मै सत्पिङ्गलं चित्रं नीलपीतादिरञ्जितम् ।

१ D सततं ।

२ D गन्धै लेपितञ्च ।

३ D भवो ।

४ D चक्रवर्त्तिगुणैर्युतः ।

५ D सम्भुव ।

६ C सुवर्णतिलकञ्चापि ।

१ मुक्तवस्त्रप्रदानेन नानावस्त्रं प्रलभ्यते ॥
 यज्ञोपवीतं तस्मै ये पञ्चवर्णसुरञ्जितम् ।
 भूयिष्ठनियमं प्राप्य ब्रह्मपदं प्रलभ्यते ॥
 यथा तस्मै प्रयच्छन्ति चीनपट्टादिवस्त्रकम् ।
 तथा तददनुप्राप्ता बौद्धपुत्रो भविष्यति ॥
 चीनवस्त्रप्रढौकेन चीनवस्त्रं प्रलभ्यते ।
 पट्टवस्त्रप्रढौकेन पट्टवस्त्रं प्रलभ्यते ॥
 शुचिवस्त्रप्रढौकेन शुचिवस्त्रं प्रलभ्यते ।
 नानावस्त्रप्रढौकेन नानावस्त्रं प्रलभ्यते ॥
 ये च बद्धविधं सर्वं नानावस्त्रं प्रढौकेतम् ।
 यद् यद् वस्त्रं प्रढौकेन तत्तद्वस्त्रं प्रलभ्यते ॥
 चीवस्त्रं^१ ददात्यस्मै काषायं पञ्चवर्णकम् ।
 संप्राप्नोति श्रीवसनं कायञ्च प्रतिलभ्यते ॥
 ददौ सत्पिङ्गलं चित्रं पौतहरितरक्तम् ।
 अनेग^२ चित्रसंयुक्तं तस्मै च सम्भवे^३ मुदा ॥
 चीवरस्त्रप्रढौकेन भवन्ति स्वविराणि च ।
 बौद्धपुत्राणां ज्येष्ठानि^४ नानाचीवरभूषिताः ॥
 ह्यारार्द्धहारमालाभि रत्नदानैः^५ प्रपूजितम् ।
 तस्मै स्वयम्भूवे^६ दानात् राजा भवन्ति निश्चयम् ॥

१ D मुक्तवस्त्रं प्रदानेन नानावस्त्रं प्रलभ्यते । २ D चीवरश्च ।

३ D अनेकः । ४ D सम्भवे । ५ D ज्येष्ठानि बुद्धपुत्राणाम् ।

६ D रत्नदानैः । ७ A स्वयम्भूवे ।

चारा^१र्द्धहारकटकैर^२त्नमालाभि^३ भूषितम् ।
 अलङ्कारैर्विभूषाङ्गी तस्य पुण्यप्रसादतः ॥
 धारणी ये पठन्द्द्यात् सुपुण्यं^४ जिने सुधीः ।
 कोटिपुष्पफलपुण्यं सलभेन्नाच संग्रहः ॥
 पुष्पकेतोश्च धारिण्या सप्तधा पुष्पशोधितम् ।
 एकपुष्पं प्रढौकेन कोटिपुष्पफलं लभेत् ॥
 एकपुष्पप्रढौकेन तस्मै स्वयम्भूवे^५ मुदा ।
 धर्मार्थकाममोक्षश्च स लभेद्दिवि भूतले ॥
 दशश्च अपि ढौकेन दशश्च गुणितं भवेत् ।
 सहस्रलक्षकोटिं यत्तत्तत्फलं^६ प्रलभ्यते ॥
 ये प्रसन्नचित्ताह्वस्यै^७ पुष्पराशिं प्रढौकितम् ।
 देवल्लोके मनुष्ये च पूज्या वन्द्या भवन्ति च ॥
 नानापुष्पैः प्रकिरन्ति^८ जलजैः स्थलजैरपि ।
 शक्राधिकत्वभागी स्यात्पद्मेन्दुकान्तिसुन्दरम् ॥
 अशेषपुष्पं जलजं^९ तस्मै च पञ्चवर्णकम् ।
 विशालं सम्यदं वंशं प्राप्नोति फलसम्यदम्^{१०} ॥
 स्थलजं विविधं पुष्पं दद्यात्तस्मै जिनाक्षये ।
 आरोग्यं सम्यदं सौख्यं प्राप्नोति च मानवा^{१०} ॥

१ D रत्नमालाविभूषितं । २ A जलङ्कारैर्विभूषाङ्गी तस्य पुण्यप्रसादतः
 ३ D सुपुष्पश्च । ४ D स्वयम्भूवे । ५ D फलश्च ।
 ६ D ०चित्ता च । ७ D प्रकीर्त्यन्ती । ८ D जलजैः ।
 ९ A प्राप्नोति च साम्यदं । १० D मानवाः ।

प्रकिरन्ति रचपुष्पैस्तस्मै च मानवादयः ।
 शक्राधिकात्प्रभोगी स्यात्पद्मेन्दुकान्तिसुन्दरम् ॥
 कोटिपुष्पं ददौ तस्मै फलं सङ्ख्या न विद्यते ।
 बाष्पाधिकफलञ्चापि प्राप्नुवन्ति च मर्त्यजाः ॥
 कुसुमाञ्जलिभिस्तस्मै जलजैः स्थलजैः क्षिपन् ।
 ते मोक्षमधिगच्छन्ति मानवादयः मर्त्यजाः^१ ॥
 मुक्तक^२पुष्पराशिं ये प्रददौ च स्वयम्भुवे^३ ।
 जाम्बूनदसहस्राञ्च कर्षाधिकफलं लभेत् ॥
 बज्रपुष्पं क्षिपेद् येऽपि जलजं स्थलजादिकम् ।
 देवलोकमनुष्येषु राजा भवन्ति निश्चयम् ॥
 मालाभिर्विविधैस्तस्मै रुदारैश्च जिनालयम् ।
 सौख्यानि लभ्यते नूनं देवलोके महीतरे^४ ॥
 जाम्बूनदं अयुताञ्च^५ दानाधिकफलं लभेत् ।
 पराञ्च विविधैर्नूनं देवलोके त्रिलोकिषु ॥
 विद्यार्थदमुत्पलैश्च कामदं कुमुदैरपि ।
 श्रौभाग्यं मालतीभिश्च जातिभिः कुलद्विकम् ॥
 सुरूपं केगलैः पुष्पैः कुण्डादिभिः^६ सुखं ददम् ।
 रिपुचयं चम्पकैश्च नागपुष्पैर्विशेषकैः ॥
 श्रीभद्रं कमलैश्चापि ऐन्द्र^७प्रदं कुशेश्वरैः ।
 लक्ष्मीदं रक्तपद्मैश्च पद्मैश्च दधनं तथा ॥

१ D लक्षपुष्पैः ।

२ D मानवादयर्मर्त्यजाः ।

३ D मुक्तिः ।

४ A स्वयम्भुवे ।

५ C and D महीयते ।

६ D जाम्बूनदप्रदानाञ्च

७ D कुन्दादिभिः ।

८ D इन्द्रं ।

नागकेशलैः शुभदं पुष्पागैः शान्तिदं भवेत् ।
 पारिजातैः शत्रुनाशमायुदं पारिभद्रकैः ॥
 अपराजितैर्विद्यादं कङ्कालैः मिद्धिदं तथा ।
 मोचदं करवीलैश्च^१ पीताभिरन्नदं तथा ॥
 कुञ्जैश्च श्रीपदञ्चापि कोकिलाचैः प्रवद्धनम्^२ ।
 वस्तदं वन्सुकैश्चापि यवाकुसुमैर्मोचदम्^३ ॥
 अशोकैः शोकहरणं कुसुमैर्वस्तदं तथा ।
 मोचदं केतकीभिश्च पातरिभिश्च^४ पुष्टिदम् ॥
 युधिभिर्गन्धिदञ्चापि मल्लिकाभिश्च अन्नदम् ।
 कोविदारैः शान्तिकञ्च कुङ्कुमैः स्वर्गदं तथा ॥
 वग्धदं मालतीभिश्च मधुदं मधुरैरपि ।
 दामनिर्गन्धदञ्चापि काशिकैः काशिवस्तदम् ॥
 करञ्जैः करुहं न स्यात् किंशुकैर्ऋतवस्तदम् ।
 रत्नदं कर्णिकारैश्च कुन्दरैः कुन्दरं तथा ॥
 किञ्जल्कैर्गन्धिभिर्युक्तैः रूपवन्तैः सुपुष्पितैः ।
 त्रिभिश्च गुणसंयुक्तैर्ऋतमं फलदं भवेत् ॥
 किञ्जल्कैर्युक्तैश्च पुष्पै^५ रूपवन्तैरगन्धिकैः ।
 गन्धिभिर्युक्तैः पुष्पैः^६ किञ्जल्कैरपि नास्तिकैः ॥
 द्वाभ्यां गुणैः सुसंयुक्तैः जलजैः स्थलजैरपि ।
 तस्मै पुष्पप्रढौकेन मध्यमं लभ्यते फलम् ॥

१ D करवीरैश्च । २ D प्रवद्धनं । ३ D यवाकुसुममोचदं ।

४ D पातलिभिश्च । ५ A D किञ्जल्कैर्युक्तैः पुष्पैः । ६ D युक्तपुष्पैश्च ।

नगन्धिभिर्नकिञ्चलैः पुष्पैर्दद्याज्जिनालये ।
 सर्वं देवा च मानुष्या अधमं लभ्यते फलम् ॥
 इत्येवं विविधैः पुष्पै जलजैः स्थलजैरपि ।
 नानापुष्पप्रढौकेन नानाफलपदं लभेत् ॥
 एकपुष्पप्रढौकेन कर्षजाम्बूनदस्य यत् ।
 तत्संख्यैः फलसंप्राप्ताः सर्वे च मानवादयः ॥
 इति शम्भो गुणं^१ श्रुत्वा सर्वे च मानवादयः ।
 प्रददौ शम्भुवे^२ येऽपि ते मोक्षमधिगच्छन्ति ॥
 शृणु मैत्रेय वक्ष्यामि नानापुष्पफलस्यपि ।
 नानापुष्पप्रढौकेन नानापुष्पफलं लभेत् ॥
 नानाविधै स्तवकैः पुष्पैः^३ नानाफलं प्रलभ्यते ।
 एकपुष्पमेकफलं द्वौ पुष्पौ च^४ तथा अपि ॥
 मुकुलैरधमं दद्यात् कौरकै^५र्मध्यमं तथा ।
 कुसुमैरुत्तमञ्चापि फलदञ्च जिनालये ॥
 अङ्गुलं पत्रकं दद्यात् पुष्पञ्चापि तथा अपि^६ ।
 तस्मिन् जिनालये चैत्ये निष्फलं ये प्रलभ्यते ॥
 स्वचचवीजसम्भूतं नानापुष्पं ददौ जिने ।
 धर्मार्थकाममोक्षञ्च उत्तमं लभ्यते फलम् ॥
 स्वहस्तेन समागृह्य स्वहस्तेन प्रढौकितम् ।
 उत्तमं फलं सम्प्राप्य स्वयम्भुवः प्रसादतः ॥

१ D सम्भो ।

२ A प्रददौदुः शम्भुवे ।

३ D नानाविधैस्तवं कृत्वा ।

४ D कौरकैः ।

५ D omits च ।

६ A पुष्पं तथा अपि ।

कश्चिदप्युपप्रदौकेन मध्यमं लभ्यते फलम् ।
 विक्रियञ्च प्रदौकेन अधमं लभ्यते फलम् ॥
 स्वहस्तेन ददौ पुष्पं स्ववाङ्मनः लभ्यते फलम् ।
 पूज्यहस्ते प्रदौकेन भवन्ति जिनसेवकाः^१ ॥
 अन्यहस्तेर्जिने दद्याज्जलजः स्वजलमपि ।
 पुण्यवीजमनुप्राप्तास्तस्मात्प्रोच्यते गच्छति ॥
 पुष्पवितानं ये तस्मै दद्यात्स्वयम्भूवे^२ मुदा ।
 बज्ररत्नैः प्रभोगी स्यात्त्रिलोकेषु च सर्वदा ॥
 दिग्मालान्विविधान्तस्मै दद्याच्च स्वयम्भूवे^३ मुदा ।
 स्वर्णमाल्यैरलङ्कृत्य सर्वत्र भवनेषु च ॥
 दीपमालाञ्च ये तस्मै रचयन्ति च मानवाः ।
 ज्ञानप्रदीपा रत्नेषां नराधिपा भवन्ति च ॥
 नानादीपञ्च ये तस्मै ददौ स्वयम्भूवे मुदा ।
 नेत्राभिरामको भोगी राजा भवति भाग्यवान् ॥
 महादीपं ददौ तस्मै नानासुरभिसंयुतम् ।
 स्वग्ररीरं^४ दीपमिव नानाफलं प्रलभ्यते ॥
 यो महादीपमालाञ्च प्रददौ च जिनालये ।
 तस्याः पुण्यं न सङ्ख्यास्ति अप्रमेयफलप्रदम् ॥
 ददौ ये तीरणाकारं तस्मै स्वयम्भूवे^५ मुदा ।
 नानारत्नैः सुसंयुक्तं लभ्यते धवलं गृहम् ॥

१ A ०शेवकाः । २ D स्वयम्भूवे । ३ D स्वयम्भूवे

४ D स्वस्वरीरं । ५ A स्वयम्भूवे ।

गोष्ठैः दीपदानेन लभ्यते उत्तमं फलम् ।
 माहिषघ्नैर्मध्यममधमञ्च अजघ्नैः ॥
 शान्तिदं श्वेततैलैश्च पुष्टिदं नीलतैलकैः ।
 वश्यदं रक्ततैलैश्च एतेषामुत्तमं फलम् ॥
 उत्तममसुरिभिश्च^१ सिद्धार्थै^२ मध्यमं लभेत् ।
 अधमं तन्नुभैर्व्यापि^३ तैलस्य ईदृशं फलम् ॥
 दीपं नित्यं घृतैर्दद्यादुत्तमं लभ्यते फलम् ।
 मध्यमं तिलतैलैश्च अधमं सर्वतैलकैः ॥
 तैलाज्यादिप्रदीपञ्च यो दद्याज्जिनपुङ्गवे ।
 नेत्राभिरामको भोगी दिव्यचचुरवाप्नुयात् ॥
 यचासुरमनुष्याणां नागगन्धर्वरचति^४ ।
 अन्येषां दुष्टजन्तूनां भयं नास्ति कदाचनः ॥
 कुष्ठादिपापरोगाश्च कुदृष्टिग्रहशत्रवः ।
 डाकिनी ग्रहपौडाश्च नाशयन्ति तदा ध्रुवम् ॥
 धनधान्यसमृद्धिश्च शिवशक्तिः समन्वितः ।
 अन्त^५जन्मविपत्तिञ्च हत्वा यान्ति सुखावतीम्^६ ॥
 कलस्यमिव^७ दृश्यन्ते दूरस्थोगतिरस्त्रुतम् ।
 तत्सर्वं दीपदानस्य फलं ज्ञेयं स्वयम्भवे ॥
 क्षितीशो राजा भवति चक्रवर्त्ती महीभुजः^८ ।

१ D उत्तममसुरीभिश्च । २ IL व्यापि । ३ A ०रति ।

४ D अन्यं । ५ D सुखावतिं । ६ D कलस्यमिव ।

७ D क्षितीशो भवति राजाश्चक्रवर्त्तिमहीभुजः ।

शक्रो भवति देवेशस्तस्मै दीपप्रदानतः
 जाम्बूनदलचपला फलञ्च लभ्यते ननु ।
 स्वयम्भुवे ददाद्दीपात् मनुजादय मानवाः ॥
 नैवेद्यं ये ददौ तस्मै मानवादय मर्त्यजाः ।
 कुलीनः सुग्रीला धीरा प्रासादिकश्च^१ भोगिनः ॥
 नैवेद्यग्राह्यनैवेद्यदानाद्य मानवादयः ।
 मर्त्येषु भोग्यवान् चासौ स्वर्गेषु अमृतं पिवेत्^२ ॥
 [निःसरावस्य^३] पञ्च ये पूषकां दद्यात्मनुजादयमानवा ।
 पञ्चगतिं न लभ्यन्ते स्वर्गगतिपदं लभेत् ॥
 वर्तुलैः शान्तिदञ्चापि पुष्टिदं चतुरस्रकैः ।
 त्रिकोणैर्विशदञ्चापि गुडादिभिरनेकदम् ॥
 लाडुकपूपकादिञ्च ये दद्याच्च स्वयम्भुवे^४ ।
 ते स्वर्गमधिगच्छन्ति अमृतभोजनं लभेत् ॥
 उत्तमं गौघृतपिष्टैर्मध्यमं घृतपिष्टकैः ।
 अधमं तैलपिष्टैश्च लभ्यते नात्र संशयः ॥
 पूषकैः शुभदं प्रोक्तं च्छचपिष्टैश्च च्छचदम् ।
 शार्करैरुत्तमं प्राप्तं मध्यमं गुडपिष्टकैः ॥
 नानापिष्टञ्च ये दद्यात् मानवादय मर्त्यजाः ।

१ D साप्रासादिकश्च ।

२ A नैवेद्यस्य ग्राह्यनैवेद्यदानाद् ये तस्मै च मानवादयः ।

मर्त्येषु भोग्यवाञ्छासौ स्वर्गेषु अमृतं पिवेत् ॥

३ D निःसरावस्य । ४ A स्वयम्भुवे ।

उत्तमैरुत्तमं प्राप्तं मधमैरधमं फलम् ॥
 इत्थं नानाविधं पिष्टं ये दद्याच्च स्वयम्भवे ।
 सर्वफलं प्राप्नुवन्ति स्वं स्वं^१ वाञ्छाधिकपदम् ॥
 श्रीवत्सैः^२ श्रीवशं दद्यात् पुण्डरीकैः^३ प्रवर्धनम् ।
 ध्वजैश्च राजकञ्चापि कलशैः पूर्णसम्पदम् ॥
 चामरैः शुभदं प्रोक्तं मत्स्ययुग्मैस्तु मङ्गलम् ।
 च्छत्रैश्च चक्रवर्त्ती स्यात् ग्रन्थैश्च लक्ष्मीदं^४ भवेत् ॥
 रविना सर्वतेजैः स्यात् शशिना अमृतं ददम् ।
 इत्येवमङ्गलैरष्टैः पिष्टकैः शुभदं भवेत् ॥
 श्रीवत्सैरविशान्तश्च पुण्डरीकैश्च^५ चन्द्रमा ।
 ध्वजैश्च मङ्गल^६शान्तं बुधश्च कलशैरपि ॥
 वृहस्पतिस्यामलैश्च^७ शुकश्च मत्स्ययुग्मकैः ।
 च्छत्रैश्च शौरिशान्तश्च ग्रन्थैरपि विधुन्तुदम् ॥
 रविभिः केतुशान्तश्च^८ शशिभिर्जन्मशान्तिकम् ।
 एतैर्दशशुभं दत्तं दशभिः पिष्टकैरपि ॥
 एकं दद्यादेकफलं द्वौ दद्याद्विगुणं भवेत् ।
 त्रयं दद्यात्त्रिगुणश्च^९ लभन्ते मानवादयः ॥
 फलमूलादिकं दत्त्वा शम्भवे भक्तिमाश्च ये ।
 यथेष्टं फलमाप्नोति निरोगी सुखवान्सदा ॥

१ D मधमैः ।

२ D स्वस्व ।

३ D श्रीवत्सं पूषकं ।

४ A पुण्डरीकैः ।

५ D लक्ष्मीदं ।

६ A पुण्डरीकैश्च ।

७ D मङ्गलं ।

८ D चामरैश्च ।

९ D केतुशान्तश्च ।

१० D त्रिगुणितम् ।

फलैश्च फलभोजी^१ स्यात् मूलैश्च मूलकं तथा ।
 पत्रैश्च पत्रभोजी^२ स्यात् स्कन्धं स्कन्धैः प्रलभ्यते ॥
 लम्भा व्यं^३ हरतकिं^४ धात्रीं चूतञ्च पनसादिकम् ।
 इत्थं ददौ च ये तस्मै यथेष्टं लभ्यते फलम् ॥
 पिप्पलिं नागलञ्चैव पिप्पलामूलकं तथा ।
 चविकं चित्रकञ्चापि हरदञ्च त्वच अपि^५ ॥
 शुकम्पालं पत्रकञ्च त्वणराजाङ्गयं तथा ।
 एतानि समभागानि गुडञ्च षोडशं पुनः ॥
 भैषज्यं ददौ तस्मै नीरोगी सुखवान्भवेत् ।
 स्निग्धानना सुवर्णाभा राजा भवति गौरवम् ॥
 वातपित्तश्लेष्मादि च^६ नाशयन्ति^७ सदा रुजान् ।
 दीर्घायुष्कः निरोगात्मा सम्भवे दिवि भूतरे^८ ॥
 त्वणराजं मुस्तकञ्च श्रीखण्डरक्तचन्दनम् ।
 त्वचञ्च शुकम्पारञ्च मुद्गं हरतकिमपि ॥
 उशीलं मधुकञ्चापि तिथ्यफलं नृखं तथा^९ ।
 कस्तुरं कर्पूरं^{१०} चैव एलाञ्च जायपत्रकम् ॥
 जायाफलं ककोली च लवङ्गञ्च तथा अपि ।
 खदिरगुडिकामित्थं एतैश्च चूर्णकैः सह ॥

१ D फलभोगी । २ D पत्रभोगी । ३ C वा D omits व्यं । ४ D हरीतकिं ।

५ D चविकञ्चापि । हरदं चित्रकं चत्वरमपि । ६ D वातपित्तञ्च श्लेष्मादि ।

७ A omits न्ति । ८ D दीर्घायुष्कश्च नीरोगो सम्भवे दिवौ भूतले ।

९ D तथानखं । १० A कर्पूरा ।

खडिलगुडिकामित्यं यो दद्याच्च स्वयम्भूवे ।
 सुगन्धमुखं शरीरं^१ प्राप्यते स महीभुजः ॥
 सुगन्धरेपितं^२ अङ्गं गन्धकाजी भवेत्तमहौ^३ ।
 स्वर्गं मर्त्यं च पाताले राजा भवति सर्वदा ॥
 खडिरगुटिकाया च शर्करखण्ड एव च ।
 इन्द्रो भवति देवेशः अमृतं भोजनं कृतम् ॥
 शर्करखण्डपानस्य पिप्पलैः शर्कलैः तथा^४ ।
 दद्यात् जिनालये पानं राजा भवति निश्चितम् ॥
 राजा भवति धर्मात्मा^५ मर्त्यंशो मर्त्यमण्डले ।
 गुडशुण्डिकृतं पानं यो दद्याच्च स्वयम्भूवे ॥
 पानभोजी भवेच्चासौ स्वर्गमर्त्यं त्रिलोकिषु ।
 इत्येवं विविधं पानं^६ ददौ तस्मै जिनालये ॥
 रागद्वेषसंमोहादि^७ त्यक्त्वा याति सुखवतिम् ।
 ताम्बूरादिपूगं^८ तस्मै^९ स्वयम्भूवे सुदा ददौ ॥
 ताम्बूलपूगभोजी^{१०} स्यात् राजा भवति निश्चयम् ।
 ताम्बूलादिगणं दत्वा रूपवान् सुखवान् शुचिः^{११} ॥

१ D सुगन्धं सुमुखं देहं । २ D ०लेपितं । ३ A महो ।

४ A खडिलगुडिकाया शर्करखण्डमरिचैः पानं दद्यात् स्वयम्भूवे ।

५ D शर्करैस्तथा ।

६ B C omit this line. A पानं कृत्वा दद्यात् जिनालये ।

७ D तस्मात् दद्यात् महत्पानं । ८ D विविधैर्पानं ।

९ D रागद्वेषश्च मोहादि । १० D ताम्बूलादिषु पूगश्च ।

११ D omits तस्मै । १२ D ०भोगी । १३ B शुचि । D शुचि

द्विधाङ्गनामनोहारौ राजलक्ष्मीमवाप्नुयात् ।
 भोगेश्वराः नरेन्द्राश्च दीर्घायुष्का सुकूलिनः ॥
 ताम्बूर^१गणदानाच्च भवन्ति मर्त्यमण्डले ।
 अलङ्काला^२दिकान्दद्यात् शम्भूवे मनुजादयः ॥
 नानाफलं प्रलभ्यन्ते अलङ्कारविशेषतम्^३ ।
 आभरणं ददौ तस्मै आभरणं प्रलभ्यते ॥
 मुकुतञ्च ददौ तस्मै भूषणो भवति अयम्^४ ।
 चूडामणिं ददौ तस्मै चक्रवर्त्तो भवत्यसौ ॥
 ललाटिकां ददौ तस्मै राजा भवति निश्चयम् ।
 शिरोऽलङ्कारमित्यं ये^५ ददौ तायागतालये ॥
 फलमुत्तमं सम्प्राप्य राजा भवति भूभुजाम् ।
 कर्णिकाभिः कर्णिकालं^६ कुण्डलैः कुण्डलं लभेत् ॥
 कण्ठभिः कण्ठभूषणं^७ प्राप्यते मनुजादयः ।
 मुखालङ्कारमित्यं^८ ये ददौ स्वयम्भूवे मुदा ॥
 उत्तमं फलं सम्प्राप्ता^९ ब्रह्मलक्ष्म प्रलभ्यते ।
 प्रालम्बिकाभिलम्बिकां^{१०} मौक्तिकैर्मौक्तिकामपि ॥
 कटकैः कटकञ्चापि अङ्गदैरङ्गदमपि^{११} ।

- १ D ताम्बूलगुणः । २ D अलङ्काराः । ३ D विशेषतः ।
 ४ D मुकुटञ्च ददौ तस्मै भूषणोऽयं भवन्ति च ।
 ५ D शिरोऽलङ्कार ये तस्मै । ६ D कर्णिकारं । ७ D कण्ठभूषणम् ।
 ८ D मुखालङ्कारमित्यं । ९ D सम्प्राप्य । १० D प्रालम्बिकाभिलम्बिञ्च ।
 ११ D अङ्गदामपि ।

अङ्गुलीयकैमुद्राञ्च^१ कङ्कणैः कङ्कणं तथा ॥
 मेखलाभिर्मखलाञ्च अलङ्कालैरलङ्कृतम् ।
 इत्थं शरीरालङ्कारान्ददौ तस्मै स्वयम्भुवे ॥
 मध्यमं फलं सम्प्राप्ता वैश्वत्वञ्च प्रलभ्यते ।
 पादागुडैः पादागुडं किङ्किनीभिश्च किङ्किनिम्^२ ॥
 अधमं फलसम्प्राप्ता शूद्रत्वञ्च प्रलभ्यते ।
 नानालङ्कालजं इत्थं फलञ्च प्राप्यते ननु^३ ॥
 ते स्वर्गमधिगच्छन्ति नानालङ्कालभूषितम् ।
 वज्रैर्मुक्ताभिर्वैडूर्यैर्विद्रुमैरस्मगर्भकैः ॥
 मलकटैः^४ पुष्परागैर्जाम्बूनदैर्विशेषकैः ।
 इत्थं नानाविधैरन्नैः खचितं भूषणं ददौ ॥
 देवत्वञ्च अनुप्राप्तास्तिदिवेषु विशेषतः ।
 सुवर्णैः कृतभूषञ्च ददौ तस्मै सुदा पुनः ॥
 राजा भवति धर्मात्मा मर्त्यलोके विशेषतः ।
 रजतैः कृतभूषञ्च तस्मै ददौ स्वयम्भुवे^५ ॥
 भवन्ति मानुषास्ते च धर्मात्मा पुण्यशीलिनः ।
 सुवर्णैः रजतैः रत्नैः केतकीपुष्पवच्चुभम् ॥

१ D अङ्गुलीयकमुद्राञ्च । २ D अलङ्कारैः ।

३ A इत्थं शरीरालङ्कारान् ददौ तस्मै स्वयम्भूवे ।

४ D पादागुडैः पादागुडं किङ्किनीपदलभ्यते ।

५ D नानालङ्कारजमित्थं ये फलं प्राप्यते ननु ।

६ D वैदूर्यविद्रुमैः । ७ D मलकटैः । ८ D स्वयम्भुवे ।

कृतपुष्पं ददौ तस्मै बह्वविधं फलं लभेत् ।
 यद्यत्स्वभावपुष्पाणां तत्तच्च कृतिमफलम्^१ ।
 विंशैरुक्तपुष्पैश्च^२ लभन्ते मनुषाः फलम् ॥ कृतिमपुष्पस्य^३ ।
 नानारत्नैः कृतं पुष्पं ददौ तस्मै जिनालये ॥
 देवत्वञ्च प्रलभ्यन्ते त्रयस्त्रिंशे^४ विशेषतः ।
 जाम्बूनदैः कृतं पुष्पं तस्मै स्वयम्भूवे^५ ददौ ॥
 ब्रह्मत्वञ्च प्रलभ्यन्ते त्रिदिवेषु विशेषतः ।
 सुवर्णैश्च कृतं पुष्पं ये ददौ तं स्वयम्भूवे^६ ॥
 राजात्वञ्च प्रलभ्यन्ते विंशैर्मर्त्यमण्डले ।
 रजतैश्च कृतं पुष्पं^७ स्वयम्भूवे मुदा ददौ ॥
 मानुषत्वं प्रलभ्यन्ते दीर्घायुष्को धनेश्वराः ।
 वितनोति वितानञ्च तस्मै च^८ मानवादयः ॥
 दौष्टदेहाः सुशीलाश्च भवन्ति कुलिनश्च ते ।
 उत्तम^९ फलदं स्वर्णैः पट्टैश्च मध्यमं फलम् ॥
 अधमं फलदं वस्त्रैर्वितानस्य इदं फलम् ।
 नानाविधानं ये ददौ तस्मै स्वयम्भूवे^{१०} मुदा ॥
 धर्मात्मा धर्मशीलश्च कुलवान्भवति असौ^{११} ।

१ D कृतिमफलम् । २ A विंशैरुक्तैश्च । ३ D कृतिमपुष्पस्य ।

४ A त्रयस्त्रिंशे । ५ D स्वयम्भूवे ।

६ A सुवर्णैः कृतं पुष्पं ये ददौ तस्मै स्वयम्भूवे । ७ A रजतैः कृतं पुष्पञ्च ।

८ D तस्मैश्च । ९ D उत्तमं । १० D नानाविधानं तस्मैश्च ददौ स्वयम्भूवे ।

११ D कुलवाञ्च भवत्यसौ ।

देवलं कनकयुक्तैः^१ राजत्वं पट्टकैस्तथा ॥
 मानुषत्वं वस्त्रकैश्च पुष्पकैः शुभदं भवेत् ।
 नानाविधमिदं इत्थं वितानन्तु ददौ पुनः ॥
 मनुजादयोमानुष्या^२ वाङ्काधिकफलं^३ लभेत् ।
 महार्हरत्नसंयुक्तं च्छत्रं ददौ स्वयम्भूवे^४ ॥
 इन्द्रो भवति देवेशः श्रीप्राप्त^५ धर्मसंयुतः ।
 जाम्बूनदत्तं च्छत्रं ददौ स्वयम्भुवे मुदा^६ ॥
 राजा भवति चक्रेशः सप्तरत्नैः सुसंयुतः ।
 सुवर्णैः कृतच्छत्रं यो धौकृतश्च^७ जिनालये ॥
 भविष्यति भूपेशः^८ पुण्यवान् सुखवानपि ।
 रजतैः कृतच्छत्रश्च यो ददौ चैत्यपुङ्गवे ॥
 राजा भवति धर्मात्मा गुणवान्नेमवाश्च वै ।
 चीनपट्टैः कृतं च्छत्रं ददौ तस्मै स्वयम्भूवे ॥
 राजत्वश्च^९ प्रसूयन्ते स्वर्गमर्त्यचिलोकिषु ।
 पद्मपट्टैः कृतं च्छत्रं यो दद्यात् सम्भवे^{१०} मुदा ॥
 भवन्ति राजपुत्रास्ते सर्वत्र भुवनेषु च^{११} ।
 मयनैः कृतं च्छत्रश्च^{१२} यो दद्याच्चैत्यपुङ्गवे ॥
 च्छत्रधारी भवेत्लोके मर्त्यलोके विशेषतः ।

१ D कनकैर्युक्तै । २ D मनुष्यानां । ३ B वाङ्कादयफलम् ।

४ D स्वयम्भूवे । ५ D ०प्राप्ता । ६ D तस्मै स्वयम्भूवे ।

७ D ये लौकितश्च । ८ D भविष्यति च भूपेश । ९ D राजात्वश्च ।

१० D सम्भवे । ११ A भूवनेषु च । १२ D मयनैश्च कृतं छत्रं ।

नानापुष्पैः कृतं^१ च्छत्रं ददौ तस्मै जिनालये ॥
 ब्रह्मत्वञ्च प्रलभ्यन्ते त्रिदिवेषु विशेषतः ।
 स्वर्णपर्वतसाहस्राद्यानाधिकफलं लभेत् ॥
 च्छत्रदानात् मुदा तस्मै इत्थं फलं प्रलभ्यते ।
 चीनपट्टध्वजं तस्मै ददौ स्वयम्भूवे मुदा ॥
 धवलगृहं प्रलभ्यते^२ चक्रवर्त्ती^३ भवत्यसौ ।
 पञ्चवर्णपट्टध्वजं ददौ तस्मै जिनालये ॥
 प्रामादञ्च प्रलभ्यन्ते भोगवन्त भवन्ति ते ।
 नानाविधमिदं इत्थं ध्वजं ददौ जिनालये ॥
 ध्वजयुक्तं गृहं लभ्य स्वर्गमर्त्यत्रिलोकिषु ।
 नीलपताकैर्विद्यादं पीतकैः रत्नदं तथा ॥
 कर्मदं रक्तवर्णैश्च हरितैः सिद्धिदं भवेत् ।
 नानावर्णैर्नानाफलं श्वेतैश्च सर्वदं तथा^४ ॥
 उत्तमफलदं दीर्घं मध्यमैर्मध्यमं फलम् ।
 अधमफलदं खर्वैः पताकस्य इदं फलम् ॥
 धौषितं शृङ्गवे येऽपि इत्थं फलं प्रलभ्यते ।
 राजत्वञ्च दुकूलैश्च ब्रह्मत्वं पुष्पकैरपि ॥
 वैश्वत्वमपि पट्टैश्च कार्पासैः शूद्रकं भवेत् ।
 पट्टाकं विविधमेवं ददौ तस्मै जिनालये ॥
 इत्थं फलं प्रलभ्यन्ते मानवादयो मानुषाः^५ ।

१ D नानापुष्पैर्कृतं । २ A धवलगृहं लभ्यन्ते । ३ D चक्रवर्त्ति ।

४ D नानावर्णैर्युतं । ५ D omits तथा । ६ A omits मध्यमैः ।

७ D मानवादयमानुषाः

अति^१श्वेतचामरञ्च ददौ तस्मै स्वयम्भुवे ॥
 राजत्वफलसंप्राप्ता देवमर्त्यत्रिलोकिषु ।
 घण्टं ददौ च ये तस्मै मानवादयो^२मानुजाः ॥
 सुखराः स्निग्धघोषाश्च भवन्ति सर्वजन्मसु ।
 दुर्वाकुण्डाक्षतपुष्पान् लाजया सह भक्तितः ॥
 प्रक्षिपेच्छम्भुचैत्येऽस्मिन् स्वस्तिवाक्यमुदीलयन्^३ ।
 दुर्गतिं नाभिजानाति सुकुली देवतासमः ॥
 सर्वलोकगुरुवन्द्यश्चान्तेमोक्षमवाप्नुयात् ।
 स्वस्तिवाक्यैश्च गाथाभिरुदीरयन् स्वयम्भूवे^४ ॥
 तेषां सर्वत्र जन्मेषु स्वस्तिं श्रुत्वा निश्चयम् ।
 आदौ स्वस्तिञ्च मध्ये च पर्यवसानेऽपि तथा^५ ॥
 आपूर्वं अन्तजन्मेषु स्वेषु सर्वत्र जन्मसु ।
 इति सर्वं च मानुष्याः ज्ञात्वा गाथासुदीलयन्^६ ॥
 तस्या पुण्यप्रभावाच्च स्वस्थस्तु सर्वजन्मसु ।
 पञ्चरङ्गिकशीघूरं च्छत्रं ददौ स्वयम्भूवे^७ ॥
 देवल्लोकेषु मर्त्येषु^८ च्छत्रवत्प्रभयते फलम् ।
 पञ्च ये पूषकादिञ्च क्षिपेत्तस्मै स्वयम्भूवे ॥
 पञ्चगतिं न लभ्यन्ते देवगतिं प्रलभ्यते ।
 चक्रपिष्टञ्च ये तस्मै^९ क्षिपेच्च मानवादयः ॥

१ D उच्च० ।

२ D मानवादय० ।

३ D उदीरयेत् ।

४ D स्वयम्भुवे ।

५ D स्वस्तिं ।

६ D उदीरयन् ।

७ D स्वयम्भुवे ।

८ D देवमर्त्येषु लोकेषु ।

९ D तस्मै ।

चक्रेश्च फलं प्राप्ता भवन्ति चक्रवत्पुनः ।
 कुचाकारं सुपिष्टं ये चिपेत्तस्मै च मानवाः ॥
 अक्षराभि रतिं कृत्वा त्रयत्रिंशे सदा स्थिताः ।
 मयनकृतपुष्पं ये चिपेच्च ग्रन्थवे^१ मुदा ॥
 दक्षितं फलं संप्राप्ता बौद्धपुत्रा^२ भविष्यति ।
 जाम्बूनदकृतं पुष्पं चिपेत्तस्मै जिनालये ॥
 राजा भवति देवेशस्त्रायत्रिंशे विशेषतः ।
 सुवर्णकृतपुष्पं ये चिपेत्तस्मै स्वयम्भूवे^३ ॥
 राजा भवति धर्मात्मा सर्वत्र भूवनेषु च ।
 कृष्येण कृतपुष्पं ये स्वयम्भूवे चिपेत्मुदा ॥
 भवन्ति मनुजास्ते च धर्मात्मानः सुशीलिनः ।
 स्वाभाविकानि पुष्पाणि चिपेत्तस्मै मुदा पुनः ॥
 तेषां सर्वेषां^४ पुष्पाणां स्वाभाविकफलं लभेत् ।
 एकपुष्पेनैकफलं दशेन दशमं फलम् ॥
 शतेन शतकञ्चापि सहस्रेण सहस्रकम् ।
 लक्षेण लक्षकञ्चापि कोटिना कोटिकं तथा ॥
 फलमित्यञ्च संप्राप्ता भविष्यन्ति न संग्रहः ।
 इति मत्वा च ये सर्वे मनुजादयो^५ मानवाः ॥
 अत्यर्थञ्च चिपेत्पुष्पं मुदा तस्मै पुनः पुनः ।
 धर्मार्थकामदं पुष्पं सर्वत्र भूवनेषु च ॥

१ D सम्भवे ।

२ D बुद्धपुत्रो ।

३ D सुवर्णकृतपुष्पं ये तस्मै दाना स्वयम्भूवे । ४ D स्वाभाविकानां

५ D मनुजादयः ।

यद् यद् पुष्पं चित्रकेन तत्तद्फलं प्रलभ्यते ।
 यथानुलभ्यते^१ द्रव्यं दक्षिणानुप्रयच्छति ॥
 धर्मार्थकाममोक्षञ्च प्राप्नुवन्ति च मानवाः ।
 दक्षिणायुक्तपूजायाः फलं सर्वं समुद्भवेत्^२ ॥
 दक्षिणायुक्तपूजायाः स्वल्पफलं प्रकथ्यते ।
 दानकर्मविवाहेषु देवार्चने विशेषतः ॥
 यज्ञतीर्थभिषेके च दक्षिणा शुद्ध्यते सदा ।
 तस्माच्च दक्षिणा देया कर्मसमाप्तकारकाः^३ ॥
 यावद्दक्षिणा हीनैव^४ तावत् कर्मफलं न हि^५ ।
 यथा यथा बद्धं दद्यात्तथा तथा फलं लभेत् ॥
 यथा यथा स्वल्पं दद्यात्तथा तथा फलं लभेत् ।
 आयुरारोग्यकल्याणं शुभञ्च सुखसम्बद्धम् ॥
 सर्वत्र सर्वदा भद्रं ददाति दक्षिणा शुभाः ।
 दक्षिणा परमं दानं^६ सर्वकर्मसमाप्तकृत्^७ ॥
 दक्षिणापूर्णकर्मण धनेशो भवति ह्यसौ ।
 जाम्बूनदेन उत्तमं^८ सुवर्णेन महोत्तमम् ॥
 मध्यमं रजतेनापि मानुष्यैर्लभ्यते फलम् ।
 इति मत्वा च मानुष्या दक्षिणां ढौषितञ्च ये^९ ॥

१ D यथानुलभतो । २ D समुद्भवे । ३ D सम्पूर्णकारकाः ।

४ D यावच्च दक्षिणा हीने । ५ B omits नहि ।

६ A दक्षिणां परमदानां । ७ D ० वान् । ८ D जाम्बूनदेनोत्तमम् ।

९ D दक्षिणाढौषितञ्च ये ।

तस्याः^१ पुण्यफलेनापि भविष्यन्ति धनेश्वराः ।
 माणिक्येन रविः शान्तं मौक्तिकेन^२ च चन्द्रमा ॥
 अङ्गारो विद्रुमेनापि पुष्परगेन च बुधः ।
 वृहस्पतिः सुवर्णेन तथा वज्रेण शुक वैः ॥
 शनिश्चरं नीलेनापि^३ राज्ञः ओचाञ्जनेन च^४ ।
 क्रकेतनेन केतुश्च^५ सुमलेन च जन्मकम् ॥
 अनेगं विविधं^६ रत्नं दक्षिणावर्त्तशङ्खकम् ।
 नष्टग्रोकाः सुवशाश्च पूर्णेन्द्रिया मनोरथाः ॥
 नानारत्नं ददौ तस्मै इत्थं फलं प्रस्रभ्यते ।
 इत्थेवं विविधं रत्नं ददौ तस्मै च दक्षिणाम् ॥
 रत्नेशाश्च भवन्ति ते^७ धनाधिपेन शादृशाः ।
 एवं वज्रगुणं ज्ञात्वा सर्वे च मनुजादयः ॥
 रत्नानां दक्षिणां तस्मै ददाति स्म पुनः पुनः ।
 पिण्डपात्रं ददौ तस्मै खयम्भुवे पुनः पुनः ॥
 नानायुक्तैर्नानाफलं^८ लभन्ते च पुनः पुनः ।
 रत्नपात्रं ददौ तस्मै तुषितेशो भविष्यति ॥
 दिव्यस्त्रीभिः परिंरुत्य तुषितेषु सुवासितः ।
 जाम्बूनदकृतं पात्रं ददौ तस्मै जिनालये ॥
 यामेशो भवति सोऽयं देवकन्यापरिवृतः ।
 सुवर्णकृतपात्रं ये तस्मै ददौ मुदा पुनः ॥

१ D तस्या । २ A मौक्तिकेन चन्द्रमा । ३ D नीलेकेन ।

४ A ओचाञ्जनेन च । ५ B क्रकेतने तेन केतुश्च । D क्रकेतकेन केतुश्च ।

६ D अनेकविविधं । ७ D रत्नेशाश्च भवन्तीति । ८ D फलं नाना ।

अपराभिरिति कृत्वा त्रयत्रिंशेश्वरो भवेत् ।
 रजतकृतपात्रं ये तस्मै ददौ मुदा पुनः ॥
 महाराजानश्चत्वार भवन्ति च पुनः पुनः ।
 ब्रह्मत्वं कांशपात्रैश्च त्रयं ताम्रपात्रकैः ॥
 वैश्वत्वं मृन्मयैः पात्रैः पाषाणैः शृङ्गकं भवेत् ।
 इत्थं नानाविधं पात्रं ददौ तस्मै स्वयम्भूवे ॥
 ईप्सितं फलसंप्राप्तास्ते नराः स्वर्गगामिनः ।
 गोदुग्धं श्रोतनैर्व्वह्यं^१ क्षीरोदनैर्दिवौकसम् ॥
 शाल्योदनैर्मनुष्यत्वं निःसंशयं प्रलभ्यते ।
 तैलपूरकैरधमं मध्यमं घृतपूरकैः ॥
 उत्तमं गोघृतैर्युक्तैर्पूषस्य तत्फलं लभेत्^२ ।
 पूरकैः सह पात्रञ्च तस्मै ददौ च मानवाः ॥
 पूर्वोक्तञ्च फलं लभ्य^३ त्रिदिवेषु गमिष्यति ।
 श्रोतनं विविधं इत्थं पिण्डपात्रं ददौ च ये ॥
 सुधांसुभोजिनः सर्वे त्रयत्रिंशे विशेषतः ।
 एवं बज्रगुणं मत्वा पिण्डपात्रस्य यद्फलम् ॥
 तद्फलं विविधं प्राप्य पुण्यवान् सुखवान्भवेत् ।
 शृणु मैत्रेय वक्ष्यामि पिण्डपात्रस्य यद्फलम् ॥
 पिण्डपात्रप्रदानस्य फलमक्ष्णा न विद्यते ।
 सर्वभूमिरुद्धानाञ्च पञ्चमक्ष्णा तु^४ विद्यते ॥

१ D वक्ष्यं । २ A उत्तमं गोघृतजैश्च पूरकस्य इदं फलम् ।
 ३ D पूर्वोक्तं फलं लभ्यश्च । ४ D च ।

सर्वेषां प्राणिजातीनां रोमसङ्ख्या च विद्यते^१ ।
 तस्मै पिण्डप्रदानस्य पुण्यसङ्ख्या न विद्यते ॥
 वर्षकोटिसहस्राणि मेघा वर्षेभ्यः सर्वतः^२ ।
 रात्रिन्दिनमविच्छिन्नं तदस्ति विन्दुसङ्ख्याकाः ॥
 शम्भूवे^३ पिण्डदानस्य फलसङ्ख्या न विद्यते ।
 नदीसमुद्रजलानां^४ शक्यते विन्दुसङ्ख्याकाः^५ ॥
 तस्मै पिण्डप्रदानस्य फलं वक्तुं न शक्यते ।
 गजकोटिसहस्राणि गवां कोटिशतानि च ॥
 कोटिकन्याप्रदानाच्च पिण्डपात्रं तु गौरवम् ।
 अन्तर्गतैरपि बुद्धैश्च प्रत्युत्पन्नैरनागतैः ॥
 सर्वैस्तथागतैश्चापि फलवक्तुं न शक्यते ।
 अहमधन एकाकी अत्र नेपालमण्डले ॥
 आयातः पिण्डपात्रस्य फलं वच्चे न शक्यते ।
 तथागताश्च विद्यन्ते ददौ तथागताय च ॥
 तथागता न विद्यन्ते बोधिसत्त्वैः संददौ ।
 बोधिसत्त्वो^६ न विद्यन्ते भिक्षुणीभिक्षुभ्यां ददौ ॥
 भिक्षुभिक्षुणीनां^७ च चैरकेभ्यो^८ ददौ पुनः ।
 शम्भू^९ चेत्ये जिने दानास्तभ्यते उत्तमं फलम् ॥

१ D has an additional line सर्वेषां जातिनां सङ्ख्या रोमानाश्चापि विद्यते । २ A सर्वत्र । ३ D सम्भुवे । ४ D जलजा ।

५ D संख्यकाः । ६ A omits the portion bracketted.

७ D बोधिसत्व । ८ D भिक्षुश्च । ९ D चैलकेभ्यः । १० D सम्भु ।

धातुस्त्रूपे चैत्ये दानात् मध्यमं लभ्यते फलम्^१ ।
 सर्वज्ञगुरवे^२ दानात् फलसङ्ख्या न विद्यते ॥
 स्वविरेभ्यश्च दानाच्च सर्वज्ञत्वं प्रलभ्यते ।
 भिक्षुभिक्षुणीभ्यां दानादङ्गफलं प्रलभ्यते^३ ॥
 शाक्यवंशे प्रदानाच्च ईप्सितं लभ्यते फलम्^४ ।
 [वजाचार्याय वै दानात् निष्फलं लभ्यते ननु ॥]
 इति श्रुत्वा च मानुष्याः पात्रे ददौ पुनः पुनः ।
 अपात्रे पिण्डदानाच्च स्वल्पं फलं प्रलभ्यते ॥
 पात्रे पिण्डप्रदानाच्च बज्र^५ फलं प्रलभ्यते ।
 इत्थं मत्वा च मैत्रेय सर्वं च मानवादयः ॥
 तस्मै पिण्डप्रदानाच्च निश्चयं लभ्यते फलम् ।
 तण्डुलानि ददौ तस्मै स्वयम्भुवे मुदा पुनः ॥
 भोग्यवान् भवति चासौ अमृतं भोजनं लभेत् ।
 धान्यादि भूमिजं ब्रीहिं सर्वं ददौ स्वयम्भुवे ॥
 इष्टं फलं प्रलभ्यन्ते मानुजादय मर्त्यजाः ।
 धान्येष्ट्य शान्तिरुक्तापि यत्नेन पुष्टिकृत्तया ॥
 तिलेष्ट्य वज्ररुक्तापि महाबलश्च^६ 'माघकैः ।
 सिद्धार्थैः सर्वरुक्तापि ब्रीहीनाञ्च इदं फलम् ॥

१ D धातुस्तूपे च चैत्ये च दानाच्च मध्यमं फलं । २ D गुरुवे ।

३ D भिक्षुश्च भिक्षुणीश्चापि दानात् फलं बज्रं लभेत् ।

४ D ईप्सितं फलं लभेत् । ५ C omits this line. ६ A बज्रं ।

७ A महाबलं ।

मुदा तस्मै ददौ योऽपि वाञ्छितं लभ्यते फलम् ।
चतुर्विंशति ब्रौहिष्ठ ददौ तस्मै च मानवाः ॥
येषां येषां फलमुक्तं तेषां तेषां फलं लभेत् ।
भृङ्गारञ्च ददौ तस्मै गन्धवारिभिः पूरितम् ॥
दृष्णारोगं न जातु स्यात् मनुजादय मानुषाः ।
भृङ्गारथालिकं शुद्धं ददौ तस्मै स्वयम्भुवे^१ ॥
रत्नथालिं प्रलभ्यन्ते त्रिदिवेषु विशेषतः ।
खिक्खलिकां^२ ददौ तस्मै स्वयम्भुवे पुनर्मुदा ॥
षड्गतिं न प्रलभ्यन्ते केवलं मोक्षगामिनः ।
कुम्भारञ्च ददौ तस्मै स्वयम्भुवि जिनालये ॥
निष्पापी किल्बिष^३नाशी भवन्ति सर्वजन्मसु ।
सुवर्णेन कृतं ढौक्य उत्तमं लभ्यते फलम् ॥
रूपैश्च मध्यमं वापि तासां च स्वल्पकं फलम् ।
इत्थं नानाविधैर्वापि धातुभिः कृतद्रव्यकम् ॥
भृङ्गारादिं ददौ तस्मै वाञ्छितं लभ्यते फलम् ।
काष्ठपादं ददौ तस्मै स्वयम्भुवे पुनर्मुदा^४ ॥
नरकगामी^५ न भवेत् स्वर्गगामी च केवलम् ।
उपानहं ददौ तस्मै सुवर्णं धातुभिः कृतम् ॥
ऋद्धिराभी भवेच्चासौ खेऽपि गामी च केवलम् ।

१ A भृङ्गारथालिञ्च ददौ तस्मै स्वयम्भुवे मुदा पुनः । २ D खिक्खिरीकां ।

३ D किल्बिषं । ४ D मुदा पुनः । ५ D गामिं ।

१[जातेन तेन मुनिना प्रथमं भूष्यकामता ॥
 सप्तपदे पद्मोद्भूते पादुकायुग्मदानतः ।
 इति गुणं प्रतिश्रुत्वा तस्मै ददौ उपानहं ॥
 ऋद्धिलाभी भवेच्चासौ वियद्गामी च केवलम् ॥]
 भिक्षुश्रामघिरित्यं ये ददौ तस्मै मुदा पुनः ॥
 भिक्षुभावं प्रलभ्यन्ते मर्त्यलोके विशेषतः ।
 सिंहशार्ङ्गलहस्तिभि^१र्युक्तं सिंहासनं ददौ ॥
 इन्द्रपदं प्रलभ्यन्ते त्रयविंशे विशेषतः ।
 सिंहशार्ङ्गलौ युक्तञ्च हस्तिमिंहौ च वा अपि ॥
 शार्ङ्गलसिंहावयवा तस्मै च मानवादयः ।
 सिंहासनमिदमित्यं ददौ च स्वयम्भूवे मुदा^२ ॥
 चक्रवर्त्तिनो भवन्ति^३ विंशैर्मर्त्यमण्डले ।
 हस्तिनौ युक्तञ्च मिंहौ शार्ङ्गलावयवा पुनः ॥
 सिंहासनं ददौ इत्थं ते राजान भवन्ति च ।
 पर्यङ्कं त्रलिकादीञ्च ददौ तस्मै मुदा पुनः ॥
 दिव्यासनं प्रलभ्यन्ते देवमर्त्यत्रिलोकिषु ।
 दीपयात्रिं ददौ नित्यं दीपेन सह मानवाः ॥
 दिव्यचक्षुं प्रलभ्यन्ते त्रिदिवेषु विशेषतः ।
 आरतिदीपं^४ नित्यञ्च ददौ तस्मै स्वयम्भूवे ॥
 अत्यर्थं ज्ञानचक्षुञ्च प्रलभ्यन्ते न संशयः ।

१ B omits the portion bracketted. २ D ० हस्तीभिः ।

३ D श्रीस्वयम्भूवे । ४ D चक्रवर्त्तिन् भवन्ती च । ५ A ब्यालति० ।

धूपदं हं ददौ तस्मै स्वयम्भुवे मुदा पुनः ॥
 दिव्यघ्राणं प्रलभ्यन्ते त्रिदिवेषु विशेषतः ।
 जलभाण्डं ददौ तस्मै मानवादय मानुषाः ॥
 तृषारोगा विनश्यन्ति^१ सर्वत्र जन्मजन्मसु ।
 गन्धसुग्रीतलजलैः^२ स्वच्छैश्च वारिभिः सह ॥
 ताम्रादिकघटदानादन्ते बौद्धपदं लभेत् ।
 सौवर्णरूप्यभाण्डञ्च ददौ तस्मै मुदा पुनः ॥
 दिव्यदेहा भवन्ति ते त्रयत्रिंशे विशेषतः ।
 ताम्रादिधातुजं भाण्डं मुदा तस्मै पुनर्ददौ ॥
 भवन्ति मानुषास्ते च धनाधिपेन शादृशाः ।
 पाषाणं मृन्मयं वापि नानाभाण्डं ददौ मुदा ॥
 अप्रष्टव्या धनाढ्याश्च भवन्ति मानुषाश्च ते^३ ।
 तस्मै च भक्तियुक्तेन पात्रपूर्णं प्रदापयेत् ॥
 ४[योऽश्रद्धया प्रदत्तेन पात्रपूर्णं न कारयेत् ।
 अधनोऽसौ कुलद्वेषी कुष्ठरोगी भवेत्कुधीः ॥
 तस्माच्च अश्रद्धयाभक्त्या पात्रपूर्णं प्रदापयेत् ।]
 पूर्णपात्रप्रदानेनं गृहे लक्ष्मी सुनिश्चराः^५ ॥
 आरोग्यं सुखकल्याणं पुत्रपौत्रीप्रवर्द्धनम्^६ ।
 इति मत्वा च मानुष्याः पूर्णपात्रं प्रदापयेत् ॥

१ A विनश्यन्ति । २ D सुगन्धसुग्रीतलजलैः । ३ D मानुषा च ते ।
 ४ C omits the portion bracketted. ५ D प्रवर्द्धते ।
 ६ A D आरोग्यं सुखं कल्याणं पुत्रप्रवर्द्धनं पौत्री ।

पूर्णपात्रप्रदानस्य फलसंख्या न^१ विद्यते ।
 मृदङ्गादिभिर्वाद्यैश्च दुन्दुभिः पटहादिकैः ॥
 वीणाभि मुरुजैर्वापि ध्वनत्घण्टेश्च^२ कांशजैः ।
 ढक्कादिमण्डलवाद्यैर्भट्टडिण्डिमच्छलैः^३ ॥
 इत्यादिभिश्च वाद्यैर्ये वादयन्ति स्वयम्भुवे ।
 गन्धर्वा च न जातु स्यात् सुन्दराश्च सुदेहिनः ॥
 मनोज्ञवक्त्रास्ते जाता देवमर्त्ये विशेषतः ।
 भेरीभिरपि काहारैस्त्र्यैर्घाषैश्च वाद्यकैः ॥
 घोषणां^४ कारयामासुः स्वयम्भुवे मुदा पुनः ।
 सुखराः स्निग्धघोषाश्च भवन्ति सर्वजन्मसु ॥
 किन्नराश्च न जातु स्युः^५ केवलं देवजन्मिनः ।
 जन्तुशृङ्गैर्न^६ जन्तु स्यात् माहिषैर्माहिषं न हि ॥
 अजशृङ्गैरजं न स्यादेङ्कैरेङ्कं न हि ।
 मानवादय इत्यं ये शृङ्गघोषं प्रचक्रु हि ॥
 पशुजन्मं न जातु स्यात् मानुषा अपि केवलम् ।
 जलजन्तुं जन्म न स्यात् शङ्खैश्च शक्तिकं तथा^७ ॥
 जलजैर्घोषणां कृत्वा जलजन्तुं न हि^८ ।
 गीतैर्गाणेश्च ये तस्मै विविधैर्भाजनैरपि^९ ॥

१. A omities न । २ D ० घटैश्च । ३ D ढक्कादिमण्डलैर्वाद्यैः^१

४ D ० भेरीरैः । ५ D घोषणां । ६ D स्यात् । ७ D जन्तुशृङ्गैर्नजातु ।

८ A जलजन्तुं न स्याच्छङ्खैः शक्तिकं तथा । B शक्तिकैः शक्तिकं तथा ।

९ D कचिन्न हि ।

१० A भेरीरपि ।

गाण्यामासुरत्यर्थं सुघोषैर्मधुरस्वरैः ।
मनोजवक्त्वान्वाक्यान् च सुघोषान् मधुरस्वरान् ॥
प्राप्नुवन्ति सदा मर्त्यास्त्रिदिवेषु विशेषतः ।
धारणी च पठेत्तस्मै मनुजादय मानवाः ॥
सर्वज्ञत्वं प्रलभ्यन्ते त्रिदिवेषु विशेषतः ।
पाठञ्चापि पठेत्तस्मै मानुषाश्च पुनः पुनः ॥
ग्रहपीडा विनश्यन्ति शान्तिः पुष्टि भविष्यति ।
गद्यं पद्यं स्तोत्रं स्तुतिं कृत्वा दिनेदिने^१ ॥
सुन्दराः शुद्धदेहाश्च भवन्ति पण्डिताः ध्रुवम् ।
भाषजैर्विविधैस्तस्मै स्तोत्रं कृत्वा प्रतिदिने^२ ॥
सुखराः स्निग्धघोषाश्च भवन्ति सर्वजन्मसु ।
तस्य मन्त्रं जपेद्वापि मनुजादय मानवाः ॥
सर्वफलं प्रलभ्यन्ते अन्ते बौद्धपदं लभेत् ।
शान्तिमचोभ्यमन्त्रेण पुष्टिञ्चामोघसिद्धके^३ ॥
वश्यं^४ चाप्यमिताभस्य रत्नेशस्य श्रीसम्पदम्^५ ।
वैरोचनस्य मन्त्रेण सर्वफलञ्च प्राप्यते^६ ॥
मानुषा इति मत्वा च सच्छेवा च सदा कृताः ।
विद्यां अचोभ्यमन्त्रेण रत्नेशस्यापि सम्पदम् ॥
कर्षदं चामिताभस्य अमोघसिद्धेः सिद्धिदम्^७ ।

१ D गद्यं पद्यं स्तुतिं कृत्वा भक्त्या भावं दिने दिने । २ D भाषजै विविधै
स्तोत्रं तस्मै कृत्वा दिनं प्रति । ३ B ०सिद्धे च० । A अमोघसिद्धेः पुष्टिकम् ।
४ A वश्यं । ५ D अयं पदं । ६ D सर्वं फलं प्रलभ्यते । ७ D सुसिद्धिदं ।

वैरोचनस्य मन्त्रेण मोक्षश्च प्राप्यते ननु^१ ॥
 इत्थं ज्ञात्वा च मानुष्याः तच्छेवां निश्चयं कृतम् ।
 मैत्रेय शृणु वक्ष्यामि मन्त्रजापस्य यत्फलम् ॥
 तेषाञ्च मन्त्रजापस्य फलमष्ट्या न विद्यते ।
 सर्वपृथ्वीरुक्षानाञ्च पत्रमष्ट्या तु विद्यते ॥
 सर्वेषां सत्वजातीनां केशमष्ट्या च विद्यते ।
 तेषां मन्त्रस्वजापस्य पुण्यमष्ट्या न^२ विद्यते ॥
 अद्भ्यकोटिमहस्याणि घनाः वर्षयुः सर्वतः ।
 दिनं रात्रिमविच्छिन्नं^३ तदस्ति विन्दुमष्ट्या ॥
 शम्भुव मन्त्रजापस्य फलमष्ट्या न विद्यते ।
 नदीशागलजलानां^४ शक्यते विन्दुमष्ट्या ॥
 तस्य जापस्य मन्त्रस्य फलं वक्तुं न शक्यते ।
 हस्तिकोटिमहस्याणि गवां कोटिशतानि च ॥
 कोटिकन्याप्रदानाच्च मन्त्रजापस्य उत्तमम् ।
 अतौतैरपि बुद्धेश्च प्रत्युत्पन्नैरनागतैः ॥
 सर्वैस्तथागतैश्चापि फलं वक्तुं न शक्यते ।
 अहं अधम एकाकी अत्र नेपांशमण्डले ॥
 आयात^५ मन्त्रजापस्य कथं वक्तुं प्रशक्यते ।
 इत्थं ज्ञात्वा च मानुष्यास्तेषां मन्त्रं जपेन्ननु ॥

१ D पुनः । २ D च । ३ D दिनरात्रिमविच्छिन्नं ।

४ D नदीशागर अम्बूनां । ५ D आयाता ।

ईक्षितं फलं^१ सम्प्राप्ता मोक्षञ्च अधिगच्छति ।
 व्यञ्जनेर्वीजयन्तस्मै^२ स्वयम्भूवे मुदा पुनः ॥
 राजत्वञ्च प्रलभ्यन्ते विशेषैर्मर्त्यमण्डले ।
 चामरेर्वीजयन्वापि तस्मै च मानवादयः ॥
 राजेशत्वं^३ प्रलभ्यन्ते निश्चयं मर्त्यमण्डले ।
 चामरं^४ व्यञ्जनं वापि वीजयार्थं ददौ च ये ॥
 ईक्षितफलं सम्प्राप्ता^५ भवन्ति जन्मजन्मसु ।
 सुधालेपं मुदा तस्मै चरन्ति मानवादयः ॥
 रागद्वेषसम्भोहादि^६ त्यक्त्वा याति सुरालयम् ।
 धनेश्वरा दीर्घायुष्का भौभाग्याश्च सुकूलिनः ॥
 एवञ्च सुखसम्प्राप्ताः परचे मोक्षगामिनः ।
 शङ्खभस्मैः प्रलेपस्य फलसङ्ख्या न विद्यते ॥
 शिलाभस्मैः प्रलेपस्य बज्रफलं प्रलभ्यते ।
 सुवर्णचूर्णैर्दुग्धैश्च मिश्रितैः सह सङ्गमैः ॥
 सुधाभिर्लेपं कुर्वन्ति वाञ्छितं लभ्यते फलम् ।
 यद् यत्सुधाभिर्लेपन्ति तत्तत्फलं प्रलभ्यते ॥
 ईक्षितफलं सम्प्राप्य^७ पूर्णचन्द्रमिव द्युतिम् ।
 कामदं कामदं तस्मात् पुत्रदं पुत्रदं तथा ॥
 मोक्षदं मोक्षदं चापि वाञ्छितं वाञ्छितं लभेत् ।

१ A ईक्षितफलं । २ D वीजयन्तं । ३ B राजेशत्वं । ४ A चामरं ।

५ D फलञ्च ईक्षितं प्राप्ताः । ६ D रागद्वेषश्च मोहादि ।

७ D फलञ्च ईक्षितं प्राप्ताः ।

यथा सुधाभिः श्वेतञ्च तथा तद्वत्फलं लभेत् ॥
 सर्वेषां प्राणजातीनां चन्द्रमा इव गौरवम् ।
 इति मत्वा च मानुष्याः सुधालेपं प्रकुर्वन्ति^१ ॥
 दिव्यदेहाश्च ते प्राप्तास्ताथागतपदं^२ लभेत् ।
 अकारमुखमन्त्रैश्च वल्यौपचारकं ददौ ॥
 भवेयुर्देवपुत्राश्च सुधा च भोगिनः सदा ।
 जलेन मण्डलं कृत्वा तस्मै ददौ पुनः पुनः ॥
 राज^३बलं प्रलभ्यन्ते विशेषैर्मर्त्यमण्डले ।
 वितस्तिमात्रं भूमौ च पिष्टवासैश्च^४ मण्डलम् ॥
 ददौ तस्मै च ये भक्त्या सौभाग्यं लभ्यन्ते फलम् ।
 रत्नमण्डलयालिञ्च ददौ तस्मै सगौरवम् ॥
 चक्रवर्त्ती^५ भवन्ति ते सप्तरत्नैः परिरुतः ।
 गजेन गजरत्नञ्च पुरुषेणापि पौरुषम् ॥
 अश्वेन अश्वरत्नञ्च स्त्रीरत्नेन स्त्रीरत्नकम्^६ ।
 खड्गेन खड्गरत्नञ्च चक्रेण चक्ररत्नकम् ॥
 मणिना मणिरत्नञ्च निधानेन निधानकम् ।
 चन्द्रेण चन्द्रवद्भाति सूर्येण सूर्यवत्तथा ॥
 एतेः रत्नैश्च सम्पूर्णं तस्मै च मण्डलं ददौ ।
 पूर्वविदेह जम्बू च अपर गोडानिमपि^७ ॥

१ D प्रकुर्वन्ति ।

२ D तथागत० ।

३ D राजा ।

४ D विष्टम् ।

५ D चक्रवर्त्ति ।

६ D त्रिरत्नकं ।

७ D गोडावलीमपि ।

उत्तरं कुरु आदिञ्च उपद्वीपं चतुर्विधम्^१ ।
 अष्टद्वीपैश्च^२ संयुक्तं अष्टष्टङ्गोपशोभितम् ॥
 नानारत्नैः समायुक्तं अनेकैरत्नपूरितम् ।
 इत्यादि रत्नैः सम्पूर्णं ददौ तस्मै मुदा पुनः ॥
 मेरुमिव सुसंयुक्तं मण्डलञ्च सुशोभितम् ।
 पञ्चरत्नमयैः कृत्वा सम्पूर्णं रत्नमण्डलम् ॥
 निर्यान्त्यन्ति तस्मै ये मानुजादय मानवाः ।
 रत्नमण्डलमित्यं ये ददौ तस्मै मुदा पुनः ॥
 मत्तरत्नैः परिवृत्त्य चक्रवर्त्ती भवन्त्यसौ^३ ।
 अनेन च परिपूर्णं राज्यञ्च^४ प्रतिपूरकम् ॥
 प्राप्यते गौरवं नूनं स्फीटं पूर्णञ्च मङ्गलम् ।
 तस्मै यानप्रदानेन यानगामी नरो भवेत् ॥
 पुष्पयाने सुसंस्थित्वा ते नराः स्वर्गगामिनः ।
 गृहञ्चापि ददौ तस्मै धर्मधातु खयम्भुवे ॥
 स्वर्गगृहं प्रलभ्यन्ते देवपुत्रो भविष्यति ।
 प्राप्तादश्च ददौ तस्मै खयम्भुवे मुदा पुनः ॥
 वैजयन्तं प्रलभ्यन्तः देवराजो भविष्यति ।
 विहारञ्च ददौ तस्मै मानवाश्च मुदा पुनः ॥
 ईप्सितं^५ फलसम्प्राप्तो जिनपुत्रो भविष्यति ।
 सर्वज्ञाय च अर्थेन विहारञ्च कृतं ददौ ॥

१ A ०द्विपं । २ A ०द्विपैः । ३ D मत्तरत्नपरिवृत्त्य चक्रवर्त्ति भवन्त्यसौ ।

४ A राज्य च । ५ D ईप्सितं । . .

तस्मै विहारदानस्य अप्रमेयफलं लभेत् ।
 सर्वेषामपि पुण्यानां फलसङ्ख्या च विद्यते ॥
 विहारकृत^१पुण्यस्य फलसङ्ख्या न विद्यते ।
 मण्डपञ्च ददौ तस्मै मनुजाश्च मुदा पुनः ॥
 धवलगृहं लभ्यन्ते^२ विशेषैर्मर्त्यमण्डले ।
 जनाश्रयं कृतं तस्मिन्मानुषा मनुजादयः ॥
 गृहेणो भवति चामौ देशे देशे विशेषतः ।
 पुष्पार्थं च ददौ वालिं^३ तस्मै च मनुजादयः ॥
 क्षेत्रेणो भवति सोऽपि सर्वत्र भूवनेषु च ।
 भूमिञ्चापि ददौ तस्मै मानुजाः श्रद्धयान्विताः^४ ॥
 भूमौणो भवति चामौ पुण्यात्मा धर्मसंयुतः ।
 भूमिं ददौ मुदा तस्मै ब्रौह्मर्यं तण्डुलस्य च ॥
 सर्वेषामपि लोकानां पृथ्वीणो भवति, असी ।
 गवां कोटिशतदानात् भूमिदानं तु गौरवम् ॥
 तस्मात्सर्वप्रयत्नेन भूमिदानं मुदा ददौ ।
 भूमिदानफलेनापि भूमिभिः परिपूरितः ॥
 चतुर्वर्णाणां वै मध्ये भूमौश्वरो, भवत्यमौ^५ ।
 इति मत्वा च मानुष्या भूमिदानं तु गौरवम् ॥
 ददौ तस्मै वागीशाय स्वयम्भवे मुदा पुनः ।
 वापीकूपतडांगादि तस्मै जलाश्रयं कृतम् ॥

१ B omits 'कृत' ।

२ D प्रलभ्यन्ते ।

३ D तस्मै ।

४ A वालिं ददौ पुष्पार्थं च ।

५ D श्रद्धया मुदा ।

६ D भविष्यति ।

तृषविशाशी भवेच्चासौ स्वर्गे च अमृतं पिबेत् ।
 यथा जलेन लोकानां मनः प्रस्फुलितं कृतम् ॥
 तथा तद्वत्फलं प्राप्ताः सर्वत्र जन्मजन्मसु ।
 जीर्णाद्वारञ्च पण्डानं^१ खयम्भोः मनुजादयः ॥
 सुन्दरा दीप्तदेहाश्च ते नराः स्वर्गगामिनः ।
 शिलामोपानमित्यं ये जीर्णाद्वारं कृतं कृतम् ॥
 ते नरा दिव्यदेहाश्च प्राप्ताः स्वर्गं गमिष्यति ।
 तस्मै खयम्भवे नित्यं प्रणामञ्च कृतं मुदा ॥
 प्रणामं पौरुषत्वञ्च फलं मस्त्रायते ननु ।
 उत्तमं शिरसा नित्यं हस्तेन मध्यमं फलम् ॥
 अधमं मनसा नित्यं प्रणामस्य ददं फलम् ।
 वचसा च प्रणामस्य फलञ्च विद्यते ननु^२ ॥
 [नमस्कार प्रणामस्य स्वल्पफलं प्रलभ्यते ।
 दूरेणापि प्रणामस्य फलञ्च विद्यते ननु ॥
 आश्रमं तु प्रणामस्य बद्धफलं प्रलभ्यते^३] ।
 सहस्रशं प्रणामस्य फलमङ्ग्या न विद्यते ॥
 इति मत्वा च आनुध्याः प्रणामञ्च कृतं मुदा ।
 जङ्गमं सुगतं णम्य फलमङ्ग्या न विद्यते ॥
 बोधिसत्वप्रणामस्य ईप्सितं लभ्यते फलम् ।

१ B घण्टानां । B पञ्चानं ।

२ C बद्धफलं लभ्यते ।

३ C omits the portion bracketted.

भिन्नुञ्च भिन्नुणीञ्चापि श्रावकान्^१ जिनशेवकान् ॥
 नमस्कृत्वा प्रमोदेन बद्धफलं प्रलभ्यते ।
 इति ज्ञात्वा च मानुष्या अत्यर्थञ्च सगौरवम् ॥
 तस्मै स्वयम्भुवे नित्यं प्रणामं तु कृतं मुदा ।
 चित्तेन ध्यावनां^२ कृत्वा वाण्या तु धारणीं पठेत् ॥
 हस्ताभ्यामञ्जलिं कृत्वा जानूभ्यां पृथिवीं वहेत् ।
 शिरसा च नमस्कृत्वा एवं पञ्चप्रणामकैः ॥
 दिने दिने नमस्कृत्वा केवलं देवजन्मिनः ।
 मानुषाञ्च न जातु स्यादसुराञ्च तथा अपि ॥
 भूताञ्चापि तथा प्रेतान् तिर्य्यञ्चापि च पञ्चमान् ।
 पञ्चगतिं न जातु स्यात् जन्मजन्मान्तरेऽपि च ॥
 एवं पञ्चप्रणामेन देवपुत्रो भविष्यति ।
 उरसा भूं स्पृशं कृत्वा मनसा ध्यावनां कृतम् ॥
 वचसा धारणीं पाठेत्सलाटेन पृथ्वीं स्पृशेत् ।
 दृष्टिभ्यां पृथिवीं स्पृष्ट्वा पदभ्यां सम संस्थिताः ॥
 कराभ्यामञ्जलिं कृत्वा जानूभ्यां पृथिवीं स्पृशेत् ।
 अष्टाङ्गैरिति इत्थं ये नमयामासु मानुजाः ॥
 प्रतिदिने प्रणिपत्य अष्टाक्षेण^३ दुरीकृतम् ।
 नावां प्रेतं तिर्य्यञ्च स्वेच्छं दीर्घायुषं मलाम् ॥
 मिथ्यादृक्कुङ्कुकान्तारं मष्टावेते वर्जितम्^४ ।

१ D भिन्नुणी चापि श्रावकां ।

२ D ध्यावनं ।

३ D अष्टाङ्गेन ।

४ D अववर्जितं ।

एकेन एकं सङ्ख्यां च शतेन शतसङ्ख्याया ॥
 सहस्रेण अयुतेन लक्षकोटि तथा अपि ।
 इत्येवं सङ्ख्याया युक्त्वा प्रणामञ्च पुनः पुनः ॥
 सुगतिञ्च अनुप्राप्ताः सर्वे ते बोधिलाभिनः ।
 रत्नकेतोश्च धारणा पाठेन सह नम्यते ॥
 तस्मै एकप्रणामेन कोटिधा लभ्यते फलम् ।
 इति मत्वा च मानुष्याः पञ्च अष्टप्रणामकैः ॥
 दिने दिने नमस्कृत्वा फलसङ्ख्या न विद्यते ।
 यावती भूमिराक्रान्ता ह्यधोकाञ्चनचक्रतः ॥
 योजनानां सहस्राणि अग्रीत्या परिकीर्तिता ।
 यावन्ती वालुका तत्र^१ तावन्त्या परिसङ्ख्याया ॥
 राजा भवति वीरेशश्चक्रवर्त्ती महीतले ।
 सप्तरत्नसमायुक्तः सर्वविद्याविनायकः ॥
 दीनानाथसमुद्गारी चाष्टाङ्गप्रणतो ध्रुवम् ।
 प्रणामञ्च कृतं तस्मै नित्यञ्च मनुजादयः ॥
 चक्रवर्त्ती भवेद्राजा सप्तरत्नैः परिवृतः ।
 दाक्षिण्यलक्षैर्युक्तः नानालङ्कारभूषितः ॥
 नानावस्त्रविभूषाङ्गः राजकन्यापरिवृतः ।
 च्छद्भिं स्फीतञ्च चेमञ्च सुभिचं परिपूरितम्^२ ॥
 प्राकीर्णं परिपूर्णञ्च राज्यञ्च प्राप्यते ननु ।
 एवं बङ्गुणं मत्वा नत्वा कायस्य भङ्गुरम् ॥

१ D तत्र तावत्या । २ A सुभिच्छञ्च पूरितम् ।

तस्मै प्रणामात्कोविदान् कायिकं ह्यन्यथा वरेत्^१ ।
 कस्तमननं^२ कुर्याच्च दूलेणापि स्वयम्भुवे ।
 प्रणामश्च करोत्यस्मै फलञ्च वाञ्छितं लभेत् ॥
 ब्रह्मफलं दूरेणापि^३ अमङ्गलं आश्रमेण तु^४ ।
 संस्पृशेन्^५ प्रणामस्य फलसङ्ख्या न विद्यते ॥
 इति ज्ञात्वा च मानुष्याः स्वयम्भू जगदीश्वरम्^६ ।
 प्रणिपत्य प्रयोगेण सर्वकालं पुनः पुनः ॥
 प्रदक्षिणां कृतं नित्यं तस्मै च मानवादयः ।
 प्रदक्षिणायाः पुण्यन्तु नानाफलञ्च उक्तवान् ॥
 पदोत्क्षेपेन सुवर्णकर्षदानात्फलं लभेत् ।
 जाम्बूनदसुवर्णानां फलञ्च लभ्यते ननु ॥
 नालस्येनापि यः कुर्यात् स्वयम्भुवे प्रदक्षिणाम् ।
 पदे पदे सुवर्णस्य कर्षदानफलं लभेत्^७ ॥
 एकवारस्त्रिवारञ्च शतं सहस्रकं तथा ।
 अयुतं लक्षकोटिञ्च प्रदक्षिणां कृतं मुदा ॥
 यथा यथा च सङ्ख्यास्ति तथा तथा फलं लभेत्^८ ।
 मनुजादयः मानुष्या एवं फलं प्रलभ्यते ॥
 इत्थं प्रदक्षिणां कृत्वा चे चापि मनुजादयः ।

१ B तस्मै प्रणामात्को विदान् कायिकं ह्यन्यथा वरेत् । A भवेच्चरेत् ।

२ D मननं । ३ A दूलेणापि । ४ B आश्रमं न तु । ५ A संस्पृशेन ।

६ D जगदीश्वरः । ७ A पदे पदे सुसुवर्णकर्षदाने फलं लभेत् ।

८ D फल ।

सुवर्णवर्णा^१ बज्रपौत्राः पूज्या मान्या नराधिपाः^२ ॥

वपुषा प्रदक्षिणां तस्मै मनुजाश्च कृतं मुदा ।

ईप्सितं फलसम्प्राप्ता देवपुत्रो भविष्यति ॥

पञ्चाष्टाङ्गप्रणामस्य^३ प्रदक्षिणानाञ्च तथा ।

तेषां फलस्य सङ्ख्यास्ति देहप्रदक्षिणायाः न^४ ॥

इति श्रुत्वा च मानुष्या वपुषा च पुनः पुनः ।

प्रदक्षिणां कृतं तस्मै अत्यर्थं लभ्यते फलम् ॥

नदीसमुद्रजलानां^५ विन्दुसङ्ख्या च विद्यते ।

सर्वभूमिरुद्वाणां पत्रसङ्ख्या च विद्यते ॥

सर्वेषां सत्वजांतीनां रोमसङ्ख्या च^६ विद्यते ।

आसु मेरुपृथिवीनां रेणुसङ्ख्या च विद्यते ॥

अतीतैरपि बुद्धेश्च प्रत्युत्पन्नैरनागतैः ।

तस्मै प्रदक्षिणायापि फलं वक्तुं न शक्यते ॥

अहमत्रैव एकाकि वसत^७ अत्र^८ पर्वते ।

फलं वक्तुं न शक्यामि तत्प्रदक्षिणाया अपि ॥

इत्थं प्रदक्षिणां कृत्वा ये चापि मनुजादयः ।

सुवर्णवर्णा बज्रपुत्राः^९ पूज्यमाना नराधिपाः ॥

इति मत्वा मैत्रेय तस्मै प्रदक्षिणां कुरु ।

दिने दिने प्रणिपत्य असंख्येयं फलं लभेत्^{१०} ॥

१ D स्वर्णवर्णा । २ B नराधिपौ । ३ D प्रदक्षिणां तथा खलु ।

४ D प्रदक्षिणां खलु । ५ D अम्बूनां । ६ A omits च ।

७ A वसत । ८ B C वत्र । ९ D पौत्राः । १० D असङ्ख्याफललभ्यते

बौद्धमूर्तिं खयम्भश्च धर्ममूर्तिं खयम्भुवम् ।
 सहमूर्तिं खयम्भश्च तथागतस्वरूपिनम् ॥
 बोधिसत्त्वस्वरूपश्च महासत्त्वस्वरूपकम् ।
 भिक्षूणां भिक्षुरूपश्च सर्वरूपनमस्कृतम् ॥
 येऽपि च मानवाः सर्वे चिरत्नमूर्तिं सम्भुवम्^१ ।
 शरणं गच्छन्ति^२ भावेन चिरत्नवंशजं भवेत् ॥
 दशदिक्षु स्थिताः सर्वे बोधिसत्त्वा जिनात्मजाः ।
 सेवितं^३ सततं^४ सर्वकालं तस्मै अर्हर्निशम् ॥
 ये जनाः सर्वभावेन सेवितश्च^५ खयम्भुवम् ।
 ते नराः फलसम्प्राप्ता स्वर्गगामिनः सर्वदा ॥
 मानुजाश्च सर्वेऽपि नमस्कृतं खयम्भुवम् ।
 ते अक्षयफलं प्राप्ताः सर्वत्र भुवनेष्वपि ॥
 शम्भू गच्छामि शरणं यावदाबोधिमण्डतः ।
 श्रीशम्भू शरणं गत्वा पञ्चमूर्तिं तथागतम् ॥
 विज्ञापयामि सम्बुद्धान्दशदिक्षु व्यवस्थितान् ।
 महाकारुणिकाश्चापि पञ्च तथागतानपि ॥
 असङ्ख्येषु कल्पेषु जन्मजन्मान्तरेऽपि च ।
 तत्सर्वमशुभं कर्म देशयामि पुनः पुनः ॥
 अनागतिषु संसारे जन्मन्यत्रैव वा पुनः ।
 यन्मया पशुना पापं कृतं कारितमेव वा^६ ॥

१ A शम्भुवं । २ D गच्छन्ति । ३ A B सेवितं । ४ A B सततं

५ A D सेवितश्च ।

६ A कृतकारितमेव वा ।

यच्चानुमोदितं किञ्चिदात्मघाताय मोहतः ।
 तदत्ययं देशयामि पश्चान्नापेन तापितः ॥
 रत्नत्रयेऽपकारो यो माता पित्रायवा मया ।
 गुरुं अन्येन^१ वाच्चेपात्कायवाग्बुद्धिभिः कृतः ॥
 अनेकदोषदुष्टेन मयापि येन नायकाः ।
 यत्कृतं दारुणं पापं तत्सर्वं देशयाम्यहम् ॥
 मया बालेन मूढेन यत्किञ्चित्पापमाचितम्^२ ।
 प्रकृत्या यच्च सावद्यं प्रज्ञप्त्यावद्यमेव च ॥
 तत्सर्वं देशयाम्येष शम्भुव अग्रतः^३ स्थितः ।
 कृताञ्जलिदुःखभीतः^४ प्रणिपत्य पुनः पुनः ॥
 अत्ययमत्ययत्वेन प्रतिगृह्णन्तु नायकाः ।
 न भद्रकमिदन्नाथ^५ न कर्त्तव्यं पुनर्मया ॥
 बोधिसत्त्वैर्यदागम्यं करणीयं मयापि तत्^६ ।
 महासत्त्वैश्च सर्वज्ञैः यत्कृतं तत्करोम्यहम् ॥
 विज्ञापयाम्यहं नाथ शम्भुनाथ^७ तवाग्रतः ।
 तत्सर्वमतार्थार्थेन विज्ञापयामि तु पुनः ॥
 पापदेशनामित्यञ्च ज्ञानवाञ्छ कृतं मुदा ।
 तेषां पापान्विनश्यन्ति सर्वत्र जन्मजन्मसु ॥
 अपाथदुःखविश्रामं सर्वसत्त्वैः कृतं शुभम् ।

१ D गुरुरन्येन ।

२ D पापमागतः ।

३ D अग्रतः ।

४ A दुर्दुर्भीतः ।

५ D नाथा ।

६ D यत् ।

७ D नाथं शम्भुनाथं ।

अनुमोदे प्रमोदे न सुखं तिष्ठन्तु दुःखिताः ॥
 संसारदुःखनिर्माचमनुमोदे शरौरिणाम् ।
 बोधिसत्त्वबुद्धत्वमनुमोदे च तायिनाम्^१ ॥
 चित्तोत्पादसमुद्राश्च सर्वसत्त्वसुखावहान्^२ ।
 सर्वसत्त्वहिताधानाननुमोदे च शासिनाम् ॥
 माता पितृगुरूणाञ्च अन्येषां सत्त्वजातिनाम् ।
 पुण्यचित्तं समुत्पन्नं पशुजातीनां^३ तथा अपि ॥
 पुण्यानुमोदनामित्यं कृतञ्च मनुजादयः ।
 पुण्यफलञ्च सम्प्राप्तास्ते मोक्षमधिगच्छति ॥

पुण्यानुमोदनायाः ।

चतुर्दिक्षु स्थितान् बुद्धान् प्रार्थयामि^४ कृताञ्जलिः ।
 धर्मप्रदीपान् कुर्वन्तु मोक्षादुःखप्रपातिनाम् ॥

अध्येषणायाः ।

जिनान् श्रीशम्भुनाथञ्च^५ याचयामि कृताञ्जलिः ॥
 कल्पाननन्तान्तिष्ठन्तु मा भूदन्धमिदं जगत् ।

याचनायाः ।

नमो बुद्धाय धर्माय सहाय च स्वयम्भुवे ।
 त्रिरत्नमुत्तये तस्मै आदिबुद्धस्वयम्भुवे ॥
 श्रीस्वयम्भुं मे शरणं^६ रत्नत्रयस्वरूपिनम् ।

१ B चात्तायिनाम् ।

२ D चित्तात्पादं समुद्राश्च सर्वसत्त्वसुखावहा

३ D पशुजातीनां ।

४ A प्रार्थयामि ।

५ A omits च ।

६ D श्रीस्वयम्भूशरण ।

सर्वप्रतिदिशा मेऽद्य स्वयम्भुवे कृताञ्जलिः ॥
 अनुमोदे जगत्पुण्यं बुद्धबोधौ दधे मनः ।
 आबोधौ शरणं यामि स्वयम्भुं जगदीश्वरम् ॥
 बोधिचित्तं करोम्येष स्वपरार्थप्रसिद्धये ।
 उत्पादयामि बोधिञ्च सत्त्वान्निमन्त्रयामि वै ॥
 दृष्टां चरित्ये संबोधौ भवेऽहं सुगतो^१ गुरो ।
 हिताय सर्वसत्त्वानां चरित्येऽष्टाङ्गपोषधम् ॥
 यथा तथागताः सर्वे बुद्धज्ञानेन चक्षुषा ।
 यानन्ति सर्वे पश्यन्ति कुशलं जातिमूलकम्^२ ॥
 यन्निकायलक्षणञ्च यत्स्वभावं तथा अपि ।
 धर्म्मतया^३ तु विद्यन्ते अनुमोदात्कुशलाच्च वै ॥
 तन्मूलं नित्यं भवति संबोधौ परिणामितम् ।
 लोकस्य सुखं दुखञ्च^४ कर्त्तुं हर्त्तुं सदा भवेत् ॥
 यथैव भानुना सर्वं तमः दूरौकृतं भवेत् ।
 चन्द्रमसा यथैवापि प्रह्लादं जगतां कृतम् ॥
 तथा दृष्टुं^५ श्रुतसूत्र्या पृष्टकथा च प्रापतः ।
 तत्सर्वं जगतां कुर्व्यां हितं^६ सुखाय सर्वदा ॥

बोधिचित्तयोः ।

० माता पिता पितामहः^७ मातुश्च^८ प्रापितामहः^९

१ A सुगत । २ A कुशलमूलं जातिकं । ३ A D तर्म्मतया ।

४ D लोकस्य च सुखं दुःखं । ५ D दृष्टिं । ६ D हितं ।

७ A C D बोधिचित्तः । ८ A पितामहस्तुश्च प्रपितामहः ।

९ D पितामहश्च प्रपितामहः ।

इत्यादि पूर्वगं गोचं सुखावतिं प्रगच्छत ॥
 पितृव्यमातुलस्यापि श्वश्रुश्च श्वशुरस्तथा^१ ।
 स्वगोत्रं स्त्रीगोत्रञ्च सुखावतिपदं तथा ।
 पुत्रपुत्री पौत्राश्च सर्वेऽपत्यं तथा अपि ॥
 बौद्धपुत्राश्च ते नित्यं सुवंशञ्च भविष्यति ।
 ज्ञातिबन्धुसुहृन्मित्रदासदासीअमित्रकम् ॥
 सर्वे जनाश्च लोकाश्च भवेयुर्बाधिलाभिनः ।
 राजामात्याः सपौराश्च स्त्रियश्च पुरुषा अपि ॥
 कर्मकराः प्रेषकाश्च ते सर्वे बोधिलाभिनः ।
 सर्वे च पशवश्चापि तिर्य्यञ्चापि सप्तत्तजाः ॥
 क्रिमि^२कीटादयः सर्वे भवन्ति जिनपुत्रकाः ।
 एवं नानाविधं तस्मै प्रार्थयन्ति पुनः पुनः ॥
 ते नरा जिनपुत्रा स्युः सर्वत्र जन्मजन्मसु ।
 शताचरादिभिस्तस्मै^३ चमापनमुदाहरेत् ॥
 चमस्व हे शम्भुनाथ सर्वसत्त्वानुकम्पया ।
 एकं शतं सहस्रञ्च लक्षं कोटिं तथा अपि ॥
 स्वार्थेनापि परार्थेन चमापनं कृतं मुदा ।
 मम पुत्रपौत्रादिषु मङ्गलं मे चापि बान्धवे ॥
 सुहृन्मित्रदासीदासराजामात्येषु पौरजे ।
 लोकेषु पूर्वप्रेतेषु सर्वसत्त्वेषु च पुनः ॥

कृपां देहि शम्भुनाथ निश्चयं करुणां कुरु ।
 इत्थं चमापनं तस्मै पुनः पुनः करोति यः ॥
 षड्भिज्जञ्च अनुप्राप्ताः सर्वज्ञत्वं पदं लभेत् ।
 समुद्धरन्ति निर्माल्यं येऽपि स्वयम्भुवे मुदा ॥
 कुट्टिमुक्तादेहाश्च मोक्षप्राप्ता भवन्ति च ।
 तस्यां^१ गणञ्च स्थानं ये शोधयन्तीह मानवाः ॥
 रजांसि एभ्य यत्नैश्च समुद्धरन्ति च ये मुदा ।
 हैमवर्णाः सुदृशास्ते पुत्रपौत्रसमन्विताः ॥
 सुभगाः सुन्दरा देहाः परत्रे नाकगामिनः ।
 एवं विदित्वा^२ मानुष्या रजसादयः शोधितम् ।
 त्वणं कपल्यं पाषाणं^३ दूरीकृतं पुनः पुनः ।
 यथा तत्रैव शोधयन्ति तथा तद्वत्फलं लभेत् ॥
 मनुजादयः मानुष्याः शुद्धगृहं प्रलभ्यते ।
 दुग्धार्थं गोप्रदानञ्च तस्मै च मनुजादयः^४ ॥
 कल्पवृक्षेण सादृश्यफलञ्च^५ लभ्यते ननु ।
 अथ महिषीदानञ्च दध्मर्थञ्च स्वयम्भुवे ॥
 वाञ्छितञ्च फलं प्राप्ताः^६ विशेषैर्मर्त्यमण्डले ।
 चासाथं दुष्टसत्त्वानां रक्षार्थञ्च स्वयम्भुवम् ॥
 शस्त्रहस्तास्थिता ये च शम्भुभक्तिसमन्विताः ।
 आयुश्मन्तो निरोगाश्च पुत्रपौत्रीसमन्विताः ॥

१ D तस्याः । २ B त्वणं कपल्यं पाषाणम् । ३ A D मनुजा मुदा

४ A कल्पवृक्षे शादृश्यफलञ्च ।

५ A वाञ्छितफलं संप्राप्ताः ।

भोग्यवन्तो धनाद्याश्च गच्छन्त्यन्ते शम्भ्वास्तयम् ।
 मृदङ्गान्मुसुजान्पटहान्दुन्दुभान्मण्डलानपि ॥
 मुकुन्दाश्च ध्वनन्ति च डिण्डिमान् झर्झरानपि ।
 कांशातालादिकान्तस्मै वादयन्ति च मानवाः ॥
 सुन्दराः दिव्यदेहाश्च भवन्ति सर्वजन्मसु ।
 काहारैश्च तथा तूर्यैः शङ्खैः शृङ्गादिभिस्तथा ॥
 वंशादि घोषवाद्यैश्च^१ भेर्यादिभिः पुनः पुनः ।
 घोषणां कारयामासुस्तस्मै च मानवादयः ॥
 दिव्यश्रोताश्च ते जाताः सुशब्दं शृणुयुः सदा ।
 भाषजैर्विविधैर्गीतैः सुमनोज्ञस्वरद्युतैः^२ ॥
 नृत्यञ्च कारयन्त्येवं कुर्वन्ति च सुसुन्दरम् ।
 ते नराः सुखरा भान्ति सुन्दरा दिवि भूतले ॥
 दिव्यश्रोता महाभिजाः सुशब्दं शृणुयुस्तदा^३ ।
 नृत्यगीतादिकं कृत्वा स्वयम्भुवे च मानवाः ॥
 वन्द्यमानाः सुगात्राश्च निष्पापाश्च बह्वसुताः ।
 दीर्घायुष्का बह्वपुत्राः निरापदा गुणाश्रयाः ॥
 ग्रहव्याधिविमुक्ताङ्गाः भवन्ति ते^४ शुभाकराः ।
 पुनः तं शृणु मैत्रेय तस्य स्वयम्भुवो मुदा ॥
 नानोपवासयुक्तानां फलं वक्ष्यामि तत्ततः ।
 पूर्वस्मिन्दिवसे कृत्वा शुचिं दन्ता विशोधनम् ॥

१ A D घोषयावाद्यैश्च । D घोषयावाद्यैः । २ D स्वरैर्युतैः ।

३ D सुशब्दश्च शृणुस्तदा । A शृणुस्तदा ।

चुरकर्मादिकं स्नानं शुचिगन्धोदकैश्चरेत् ।
 प्रातःस्नानं चरेन्नित्यं शुचिस्त्रामनाहतः ॥
 पञ्चगव्यैश्च मंशोध्द्य शुम्भु^१व्रतं समाचरेत् ।
 निराहारो जलाहारो शुभ^२व्रतं समाचरेत् ॥
 पञ्चगव्याशनो वापि क्षीरभोजी तथाचरेत् ।
 फलमूलाशनो वापि शुम्भु^३भक्तः समाचरेत् ॥
 आमिषा मधुमद्यादीन्मार्यान्नेहं त्यजेद्रती^४ ।
 ह्येनजातं कुशौलञ्च न स्पर्शत्पापिनं तथा ॥
 यथोक्तं विधिना सर्वं शुम्भु^५भक्त्या समाचरेत् ।
 मानुष्यमानवीया ये उपवासं स्वयम्भुवः ॥
 निश्चयं मनसि कृत्वा इत्थं नेमं कृतं ननु ।
 स्वयम्भुव अनेनैव विधिनोक्तं उपोषधम् ॥
 मानवा मानुष्य कृत्वा वाञ्छितं लभ्यते फलम् ।
 निराहारोऽथवा तस्मै जलाहारी^६ तथैव च ॥
 मासोपवासं नियतं मानवा मानवी कृतम् ।
 इत्थं कृतोपवासस्य फलसङ्ख्या न विद्यते ॥
 मनुजादयमानुष्याः षड्भिन्नपद^७ लभ्यते ।
 पञ्चगव्याशनो यश्च क्षीरभोजी तथा अपि ॥

१ D स्वम्भु० । २ D श्रम्भ० । ३ D स्वम्भु० । ४ D वृत्तिः ।

५ D स्वम्भु० । ६ D जलाहारो । ७ D षड्भिन्नपदं ।

८ D पञ्चगव्याशनो ।

[उत्तमफलसंप्राप्तः^१ पञ्चाभिज्ञपदं लभेत् ।
 पञ्चामृतं पिवेत्तस्मै उपौषधं कृतञ्च ये ॥
 पञ्चगतिं न लभ्यन्ते केवलं देवजन्मिनः ।
 फलमूलाशनो योऽपि पत्रं स्कन्दं तथा अपि ॥]
 मनुजादयमानुष्य बोधिसत्त्वपदं लभेत् ।
 क्षीरोदनादिभिर्भक्तैः एकभक्तं कृतं ननु ॥
^२मध्यमं फलसंप्राप्ताः भिक्षुपदं प्रलभ्यते ।
 आमिषा भार्या मद्यादीन्मासमेकं त्यजेच्च ये ॥
 वाञ्छितं फलसंप्राप्ताः दक्षितं^३फललभ्यते ।
 उपवासं कृतमित्यं मानव्य मनुजादयः ॥
 स्वं स्वं वाञ्छाफलं लब्ध्वाः स्वयम्भुवः प्रसादतः ।
 जीर्णशीर्णभिदीर्णाश्च ये विदधन्ति शम्भुवः^४ ॥
 पूर्णकाया कलिमुक्ता^५ धर्मदेहा शरीरिणः ।
 दृष्टिकार्यं मृत्पिण्डञ्च दृष्टिकां मृत्तिकां तथा ॥
 स्वयम्भुवे ददुर्येऽपि भूमौशास्ते भवन्ति च ।
 यष्टिकाजीर्णं उद्धारं कृतं तस्मै च मानवाः ॥
 ब्रह्मत्वञ्च पदं लभ्य स्वर्गलोके विशेषतः ।
 चक्रावली कृतार्थेन काष्ठं ददुः स्वयम्भुवे ॥
 ते देवाश्च^६ भवन्ति वै स्वर्गलोके विशेषतः ।

१ B omits the portion bracketted. २ D ०संप्राप्तिः पञ्चाभिज्ञः ।

३ D मध्यमफलसम्प्राप्ताः । ४ D ईक्षितं । ५ D स्वम्भुवः ।

६ D कलिमुक्ताः । ७ D ते देवाः ।

फलिणी पट्टकादिश्च चक्राबलिं त्रयोदशम् ॥
 जीर्णोद्धारं कृतं येऽपि त्रयोदशभुवनं^१ लभेत् ।
 च्छत्र उद्धारणं येऽपि कृतं तस्य च मानवाः ॥
 भवन्ति लोके राजानः चक्रवर्त्तिपदं^२ लभेत् ।
 विश्वमणिञ्च उद्धारं कृतं येऽपि च मानवाः ॥
 भवन्ति देवतास्तेऽपि तुषितेशो विशेषतः ।
 च्छत्रोपरिध्वजस्यापि जीर्णोद्धारं कृतञ्च^३ ये ॥
 देवराजो भवन्ति ते त्रयचिंशे विशेषतः ।
 कलेशं अङ्गनादिश्च जीर्णोद्धारं कृतं ननु ॥
 सर्वत्र जन्मजन्मेषु बौद्धशिष्यो भविष्यति ।
 चतुः ताथागतान्तारा देह उद्धारणं कृतम् ॥
 ते नराः दीप्तदेहाः स्युः सर्वज्ञत्वं कलं लभेत् ।
 जाम्बूनदेन जीर्णञ्च उद्धारञ्च कृतं ननु ॥
 असङ्ख्यफलसंप्राप्तं^४ बौद्धपुत्रो भविष्यति ।
 सुवर्णेन च जीर्णञ्च उद्धारञ्च कृतञ्च ये ॥
 दिव्यदेहाश्च ते प्राप्तास्त्रयचिंशे विशेषतः ।
 रजतेन कृतं जीर्णं उद्धारञ्च कृतं मुदा ॥
 भूपेशो भवति राजा विशेषैर्मर्त्यमण्डले ।
 धातुभिश्च कृतं जीर्णं उद्धारं कृतमानवाः ॥
 गृह्णतेऽपि भवन्ति ते सर्वत्र भुवनेषु च^५ ।

१ D भुवनं । २ A चक्रवर्त्तीपदं । ३ A कृतं । ४ D संप्राप्ता ।

५ A भुवनेषु च ।

इति ज्ञात्वा च मानुष्या जीर्णोद्धारं कृतं ननु ॥
 ईप्सितफलसंप्राप्ता वाञ्छितं लभ्यते फलम् ।
 अथापि शृणु मैत्रेय स्वयम्भूपूजनाफलम् ॥
 तन्तुभ्यमहं वक्ष्यामि^१ स्वल्पमात्रफलं शुभम् ।
 सर्वतौर्याभिषेकानां गोदानञ्च प्रउत्तमम् ॥
 गोदानानां सहस्राणां अश्वमेधं लभेत्फलम् ।
 अश्वमेधसहस्राणां रक्ष चैत्यमत्तया^२ ॥
 रक्ष चैत्यसहस्राणां स्थावरचैत्यञ्च तथा^३ ।
 स्थावरचैत्यसहस्राणां स्वरूप^४कृतमहत्फलम् ॥
 स्वरूपानाञ्च सहस्राणां धातुस्वरूपमहत्फलम् ।
 धातुस्वरूपसहस्राणां तं शम्भूपूजन^५ फलम्
 इति ज्ञात्वा च मानुष्यास्तत्पूजनं पुनः पुनः ।
 इत्थं कृत्वा च मानुष्या ह्यगमेयफलं लभेत् ॥
 यद् यद् वाञ्छितं सर्वं फलञ्च लभ्यते ननु ।
 भगवन्मुनिशार्दूल पुनवक्तुं त्वमर्हसि ॥
 तस्य स्वयम्भुवो नित्यं पूजनाया महत्फलम् ।
 क्षिरत्नानां विशेषेण गुणं वक्ष्यामि तत्त्वतः ॥
 एकदैत्यं प्रतिष्ठाप्य सर्वदेवप्रतिष्ठिताः^६ ।
 एकचैत्यं प्रपूजेन सर्वदेवाः^७ प्रपूजिताः ॥

१ D वक्ष्ये । २ B लक्षचैत्यस्य सत्तया । D ०महत्तया ।

३ D लक्षचैत्यसहस्राणां स्थावरं चैत्यकं तथा । ४ D स्वरूपं ।

५ A ०पूजनं । ६ D ०प्रतिष्ठिताः । ७ A सर्वदेवाः ।

एकचैत्यं प्रसंस्कृत्य सर्वदेवाश्च संस्कृताः ॥
 चैत्यविम्बं प्रतिष्ठाप्य व्रतं दानञ्च भोजनम् ॥
 यः कुर्याद्भक्तिसंयुक्तः^१ बोधिभाक् भवेद्भुवम् ।
 सर्वपापः क्षयं याति शम्भुचैत्यं^२ प्रदर्शनात् ॥
 कोटिजन्मतपः पुण्यमेकशम्भु प्रणामतः ।
 ये शम्भुं शरणं यान्ति न ते गच्छन्ति दुर्गतिम् ॥
 प्रहाय सर्वपापानि बौद्धपदं लभन्ति ते ।
 ये तु शम्भुं^३ समुद्दिश्य पुण्यं कुर्वन्त वा नवाः ॥
 प्रहाय मानुषान् कायान् भवन्ति बोधिलाभिनः ।
 अतीतानागतानाथैः प्रत्युत्पन्नैस्तथागतैः ॥
 सर्वैः शिष्यैस्सहस्राङ्गैः तस्मै च पूजनं कृतम् ।
 एतत्सङ्क्षेपतं पुण्यं ज्ञातव्यं शम्भू^४ कर्मसु ।
 न शक्यते क्षिणैः सर्वैः वक्तुं सर्वं मया कथम् ॥
 अतीतानागतैर्बुद्धैः प्रत्युत्पन्नैस्तथा अपि ।
 तस्य स्वयम्भुवो नित्यं फलं वक्तुं न शक्यते ॥
 अहमत्रैव^५ एकाकी गोपुच्छपर्वते वशन् ।
 श्रीस्वयम्भुवोऽपि सर्वं न शक्यामि वक्तुं फलम् ॥
 इति मत्वा च भैत्रेय यूयञ्च मानवादयः ।
 तस्य स्वयम्भुवो नित्यं सेवां^६ कृतं पुनः पुनः ॥ •

१ A ० संयुतः ।

२ D स्वम्भुचैत्यं ।

३ A शम्भुं ।

४ D सम्भु०

५ D अहमत्रैत्रेय ।

६ A सेवां ।

अथ तस्य^१ वचः श्रुत्वा शाक्यसिंहो^२ जगद्गुरोः ।
 सर्वेषां पर्षदानाञ्च चेतांसि सुस्थितं^३ भवेत् ॥
 भवन्ति विपुलालक्ष्मी पूज्यमानो नृपाद्यैः^४
 दिविभुवि^५ सुजनैस्तैर्देवसङ्घैर्महद्भिः ।
 कुमुदंशशिनिभाम्भो भोजमध्येषु संस्थः
 तमसमनिभयं ये आवयेच्छम्भुपूज्यम् ॥
 इत्यादिष्टं मुनीन्द्रेण श्रुत्वा सर्वं सभाश्रिताः ।
 लोकास्तथेति विज्ञप्य प्राभ्यनन्दन्^६ प्रबोधिताः ॥
 इति मे गुरुणादिष्टं श्रुतं मया तथोच्यते ।
 त्वमप्येव सदा राजन् भज तत्र जिनालये ॥
 एतत्पुण्येन ते^७ भद्रन्निरुत्पातं सदा भवेत् ।
 बोधिचित्तञ्च सम्प्राप्य बोधिसत्त्व भवेदपि ॥
 ततः सम्बोधिसम्भारं पूरयित्वा यथाक्रमम् ।
 मारान्निर्जित्य सम्बोधिं प्राप्य बुद्धपदं लभेत् ॥
 इति शास्त्रार्हतादिष्टं निशम्य स नराधिपः ।
 अशोकः ससभालोकाः प्राभ्यनन्दन्^८ प्रबोधिताः ॥
 [अथाशोको महीपालः साञ्जलिः^९ पुनराश्रितः^{१०}

१ A शाक्यसिंह । २ B C फलितम् । D स्फुलितं ।

३ A नृपोद्यैः । ४ A भुवि । ५ D प्राभ्यनन्द ।

६ D इति शास्त्रासमादिष्टं निशम्य । ७ D प्राभ्यनन्द ।

८ B omits the portion bracketted. ९ D साञ्जलिः ।

१० A पुनराश्रितः ।

तमर्हन्तं यत्किञ्चन प्रार्थये^१ देवमादरात् ॥
 भदन्त श्रोतुमिच्छामि स्वयम्भूत^२ स सत्कथाम् ।
 तत्सम्यक् समुपादिष्य सम्बोधयतु नो भवान् ॥
 इति सम्प्रार्थिते राज्ञा सोर्हन्त्यति महामतिः ।
 उपगुप्तो नरेन्द्रन्तं सम्पश्यन्नेवमादिशत् ॥
 साधु शृणु महाराजन् यथा मे गुरुणोदितम् ।
 तथाहन्ते प्रवक्ष्यामि सर्वलोकाभिबोधने ॥]

इति श्रीमति बृहत्स्वयम्भूपुराणे गोशृङ्गपर्वते स्वयम्भूचैत्यभट्टा-
 रकोद्देशे पूजाफलवर्णनोनाम द्वितीयोऽध्यायः ॥

तृतीयोऽध्यायः ।

॥२३०॥

अथ प्रोवाच मैत्रेय भगवन्तं गुणोदधिम् ।
 यदेव भगवानाह तदेव ब्रूहि साम्प्रतम् ॥
 मयि कृपामनुकम्पां लोकानां पुण्यद्वये ।
 सर्वेषामपि सत्त्वानां चाणाय शुभकारिणे ॥
 अपुण्यानां पुण्यार्थाय अहितानां हिताय च ।
 असौख्यानां सुसौख्याय^१ अमोक्षाणां मोक्षप्राप्तये^२ ॥
 पापीनां पुण्यचित्ताय दुःशीलानां सुशीलिने^३ ।
 अधर्माणां सधर्माय अगुणीनां गुणप्राप्तये^४ ॥
 अन्धानां दृष्टये नित्यं मूकानां वाचमाय च ।
 वधिराणां श्रुतार्थाय मन्दानां बुद्धये^५ अपि ॥
 कुलानां ऋजु अर्थाय^६ पङ्कणाच्च^७ अपङ्गवे ।
 आतुराणां निरोगाय असमर्थानां समर्थये^८ ॥
 अधनानां धनार्थाय अज्ञानानां ज्ञानप्राप्तये^९ ।
 अपुत्राणां सपुत्राय अपौत्रिणां तथा अपि ॥

१ A सुभिच्छाय । २ B मोक्षाय च । ३ B सुशीलिने ।

४ B गुणप्राप्तये । ५ B बोधये । ६ B कुर्वाय ।

७ B पङ्कवानाम् । ८ B समर्थिने । ९ C मन्दानां बुद्धये अपि ।

अदासानां सदासाय अदासीनामपि तथा ।
 अभार्याणां सभार्याय अभिच्राणां सुमित्रिने^१ ॥
 अवंशानां सवंशाय अबान्धवानां बन्धवे^२ ।
 अमोक्षाणां समोक्षाय अगुरूणां गुरवे अपि ॥
 अराजानां सराजाय अद्वीपानां सदीपिने ।
 अराज्यानां सराज्याय मङ्गमर्थञ्च हि गुरो ॥
 सर्वेषामपि सत्त्वानां सर्वेषामपि प्राणिनाम् ।
 तीर्थञ्चापि पशूनाञ्च हितार्थाय कुरु गुरो ॥
 दयाकृपां पुरस्कृत्य^३ देशयिष्यसि माम्प्रतम् ।
 शम्भुनाथोपदेशञ्च देहि मङ्गं गुरो पुनः ॥
 कस्मिन्नवसरे नाथ नेपालोऽयं हृदस्थितः ।
 समन्ताच्च परिवृत्त्य कालैश्च पर्वतैर्ननु^४ ॥
 पूर्वाच्च पश्चिमान्तं तु दक्षिणादुत्तरं तथा ।
 सप्तकोशञ्च आयामं व्यायामञ्च तथा अपि ॥
 नानागुणविभूषाङ्गं त्रैलोक्येऽपि सुदुर्लभम्^५ ।
 वरुणादयः नागेन्द्राः वासितं तत्र सर्वदा ॥
 त्रयत्रिभिः कोटिनागैः नागलोकाः समागताः ।
 तत्र स्थिताः सदा नित्यं तस्मादन्य न गच्छताः^६ ॥
 नागराजादयो^७ नागाः विसृताश्च स्वभूवनम् ।

१ A अभिच्रां सुमित्राय ।

२ B सवान्धवे ।

३ A दयाकृपामपुरस्कृत्य ।

४ D पर्वतैर्ननु ।

५ A सुदुर्लभं ।

६ B तस्मादन्यं न गमितम् ।

७ A नागराजादयः ।

स्वयम्भुवः प्रभावेन स्वभुवनञ्च विस्मृतम् ॥
 अष्टाङ्गोपेतशालिलैः तद्भुदस्य समन्ततः ।
 पूरितं विविधं नूनं समन्ततः सुशोभितम् ॥
 जलजैः जलजैः पूर्णं अण्डजैः अण्डजैरपि ।
 खगजैः खगजैर्वापि पूरितं पूरितं हृदः ॥
 इत्यादि गुणमयुक्ते कालौघदे विचित्रके ।
 तं शम्भुं सर्वथा दृष्ट्वा भूमयञ्च कृतं ननु^१ ॥
 [केन च कारणेनापि केनार्थं च कृतं ननु]^२ ।
 केन च शासिना अत्र केनेत्यं भूमयं कृतम् ॥
 केन राज्यादि सम्पूर्णं केन तत्र प्रस्थापितम्^३ ।
 केन राज्यं कृतं तत्र केन संस्थापितं प्रजाः ॥
 कस्य तथागतस्यापि काले इत्यञ्च भूमयम् ।
 तद्भुदस्य समन्ताञ्च जलञ्च शोषितं ननु ॥
 नगरं निगमं ग्रामं^४ राजधान्यञ्च राष्ट्रकम् ।
 जनपदादिसंकीर्णं नानादेशैश्च^५ पूरितं ॥
 ऋद्धं^६ स्फोतञ्च चेमञ्च सुभिक्षं नगरं^७ अपि ।
 आकीर्णजनमानुष्यं समन्ततः सुपूरितम् ॥
 चयोविंशति नाकेशाः स्वर्गानां भुवने स्थिताः ।
 ते देवाश्च सदा स्थित्वा^८ पूजिताश्च स्वयम्भुवम् ॥

१ A E ननुः । २ B omits this line. ३ B प्रस्थापितम् ।

४ B ग्रामं निगमम् । ५ A D देशैश्च । ६ D ऋद्धिं ।

७ D मङ्गलमपि । ८ D ते देवाश्च स्थिता सत्त्वा ।

चतुर्वर्गादय^१ येऽपि मानुषा दूरतस्थिताः ।
 वन्दनाञ्च प्रकुर्वन्ति तस्मै खयम्भवे^२ मुदा ॥
 पञ्चदशादिभुवनाः सत्वाश्च नारका अपि ।
 ते सर्वदा खयम्भुं च सुमनाञ्च कृतं कृतम् ॥
 अगाढं जलपूर्णञ्च कालीहृद विचित्रकम् ।
 केनेत्यं भूमयं कृत्वा राज्यादयः प्रथापितम्^३ ॥
 नाम्नातं नागवासोऽयं जातोऽभूत्कस्य शासने ।
 कस्य काले भवत्तत्र ग्रामादिकमशेषतम् ॥
 तथागतस्य सकलं वद मे वदताम्बरः ।
 तत्सर्वं सर्वथा ब्रूहि शीघ्रं नाथ दयाङ्कुर ॥
 कृपां मयि अनुकम्प^४ सत्वानां पुण्यवृद्धये ।
 मोक्षाय च सुभिचाय सर्वेषां च हिताय च ॥
 कालज्ञो^५ समयज्ञश्च भगवन्मुनिनायकः ॥
 तत्सर्वं सर्वथा ब्रूहि लोकानां हितकाम्यया ।
 कृपां देहि दयानाथ कुरुष्व साम्प्रतं ननु ॥
 सर्वसत्वानुकम्पार्थं मय्यपि^६ च दयाङ्कुर^७ ।
 एवमुक्ते च मैत्रेयं भगवान् प्रत्युदाहरत् ॥
 कालज्ञः समयज्ञश्च सोऽयं सौद्धोदनो^८ मुनिः ॥
 सर्वज्ञश्च जगन्नाथः सर्वविच्च जगद्गुरुः ।

१ D चतुर्वर्गादये । २ D खयम्भुवं । ३ D प्रस्थापितं ।

४ B अनुन्यस्य । ५ A D कालज्ञ । ६ D भगवान् ।

७ B मयीपि च । ८ D कुरुः । ९ D सौद्धोदनं ।

देवासुरमनुष्याणां परमार्थतत्त्वविद्गुरुः ॥
 नानार्थयुक्त मैत्रेय तत्प्रभावञ्च साम्प्रतम् ।
 शृणु साधु च सुष्ठु च निश्चयं मनसि कुरु ॥
 यथैव च त्वया उक्तं तथैव साम्प्रतं ननु ।
 वाचयामि च^१ भावेन सत्त्वानां हितकर्मया^२ ॥
 लोकानां वृद्धये पुण्यं धर्माय पापकारिणाम्^३ ।
 धर्मार्थीनां^४ च मोक्षाय प्राप्तये मौक्तिनां पदम्^५ ॥
 अपुण्यानां सपुण्याय अधर्माणां सधर्मिणे ।
 अकृताणां^६ कृतार्थाय कृतानां फलप्राप्तये ॥
 अमनसिनां मनसे मनसिनां कृताय^७ च ।
 कृतानां बीजोत्पन्नानां फलवृद्धि फलाप्तये^८ ॥
 फलानाञ्च सुभोग्याय भोग्यानां मोक्षप्राप्तये ।
 मोक्षाणां बोधिवीजाय बोधिनां ज्ञानप्राप्तये ॥

अपिच शृणु—

लोकानां वृद्धये पुण्यं धर्माय पापकारिणाम्^९ ।
 धर्मात्मानां समोक्षाय प्राप्तये मुक्तिनां पदम् ॥
 अनाथानां सनाथाय अत्राणानां^{१०} त्राणाय च^१ ।
 अगुरुणां सगुरवे^{१०} अराजानां राजाय च ॥

१ B वाचयिष्यामि । २ D. °काम्यया । ३ A कारिणां ।
 D कारकाशिणाम् । ४ B धर्मात्मानाम् । ५ D मुक्तिनां प्रदं ।
 ६ B अकृतार्थानाम् । ७ B अफलानां फलाय च ।
 ८ B अपि च मैत्रेय लोकानां पुण्यवृद्धये । ९ D अत्राणां त्राणनाय च ।
 १० B अगुरवे । D सद्गुरवे ।

अस्थानानां सस्थानाय अस्वामिकानां^१ स्वामिने ।
 १[अराज्यानां सराज्याय सपुत्राणां सपुत्रये ।
 अपुत्रीणां सपुत्रौ च अवंशानां सर्वंशने ॥
 अप्रजानां प्रजार्थाय अश्वामीनां सशामीने ।]
 अस्त्रीणाञ्च सपत्न्यै च अधनानां सधनाय च ॥
 अगुणीनां सगुण्ये अज्ञानानां सुज्ञानये^२ ।
 अशिचाणां सशिचाय अदामीनां सदासिने ।
 अदासानां सदासाय तत्त्वविन्मैत्रेय षट्पु ॥
 अस्मिन्काले च मैत्रेय नेपालमण्डले भुवि^३ ।
 कालौह्रदे च विख्याते सहस्रदलपङ्कजे ॥
 नानारत्नसुसंयुक्ते नानामणिविचित्रके ।
 नानागुणविभूषाङ्गे नानालक्ष्मीभिः पूरिते ॥
 श्रीस्वयम्भुं जगन्नाथं ज्योतिरूपं सरूपकम् ।
 सहस्रसूर्यादधिकं तेजैश्च परिपूरितम् ॥
 स्वयं उत्पन्ननाथश्च^४ कालौह्रदे विचित्रके ।
 विश्वकर्मादिभिर्देवैः कृतिमञ्च नहि पुनः ॥
 स्वर्गजैर्मर्त्यजैः सर्वैः तस्य पातालजैरपि^५ ।
 शिवाञ्चकारयामासुः दूरेनाप्यत्रमण्डले^६ ॥

१ B अस्वामीनां । २ B has these three additional lines.,

३ D अज्ञानाञ्चापि ज्ञानये । ४ B स्वयं नेपालमण्डले ।

५ B स्वयम्भुवं जगन्नाथं । C स्वयम्भू । ६ A पातारजैरपि ।

७ A दूरेणापात्रमण्डले ।

तद्भद्रस्य समन्ताच्च सर्वकालेषु^१ संस्थिताः ।
 नाकजा मर्त्यजा लोकाः पातालजा अपि पुनः ॥
 दूरेण सर्वभावेन वन्दिता पूजिता सदा ।
 प्रतिदिने प्रतिकृत्वा तच्छेवायां^२ परा ययुः ॥
 अपि च ।

धृतराष्ट्रो विरूढकः विरूपाक्षः वैश्रवणश्च वै^३ ।
 गन्धर्वैः कुम्भाण्डैर्वापि नागैर्यक्षैस्तथा अपि ॥
 इत्थं चत्वार राजानः स्वस्वगणैः परिवृताः ।
 वासितं^४ सर्वकालञ्च स्वयम्भोः लक्ष्णाय च ॥
 इन्द्र यमश्च वरुणः कुबेरश्च तथा अपि ।
 अग्निनेष्ट्य वायुश्च ईशानश्च अपि तथा^५ ॥
 अध ऊर्ध्वं दशभिश्च दिग्भिः^६ पुनः तथा ।
 स्वस्वगणैस्समावृत्य तस्य लक्षाकृतं परः ॥
 त्र्यचिंशेश्वरो राजा अप्सराभिः परिवृतम् ।
 अनेकैः^७ पूज्ययोग्यैश्च पूजितं च स्वयम्भुवम् ॥
 यामेशो यामजा^८ देवाः तुषितेशः तुषित^९ अपि ।
 निर्माणरतयः चेशः वशवर्त्तयश्च तथा ॥
 ब्रह्मकायिका ईशश्च^{१०} ब्रह्मपुरोहिता अपि ।
 महाब्रह्मा ब्रह्मेशश्च^{११} परीक्षाभाः स ईश्वराः ॥

१ B सर्वं नीलेषु D सर्वतीरेषु । २ D च । ३ B धृतपुरिः ।

४ D वासितं । ५ D तथा अपि । ६ D दिग्भिश्च ।

७ B अनेकैः । ८ A D यामये । ९ B तुषितजाः D तुषिता ।

१० B D ब्रह्मका ईशश्च । ११ D महाब्रह्मा च ब्रह्मेश ।

अप्रमाणाभाः ईशश्च आभाश्चराः सईश्वराः ।
 परीत्तशुभाः सईशाः^१ अप्रमाणशुभास्तथा ॥
 शुभकृत्ताः कृत्स्नेश्च अनभक्ताः सईश्वराः ।
 पुण्यप्रशवाश्चेशश्च वृहत्फला तथा अपि ॥
 अवृष्टा अवृष्टेशश्च अतपाः सातवेश्वराः ।
 सुदृशाः सुदृशेशोऽपि सुदर्शना दर्शनेश्वराः ॥
 अकनिष्ठा कनिष्ठेशः इत्थं स्वर्गलोकजा अपि ॥
 चयो^२विंशतिलोकानां देवास्तत्र^३ सदा स्थिताः ।
 श्रीस्वयम्भुव रक्षार्थं^४ पूजार्थञ्च पुनः पुनः ॥
 स्वभुवनादि अन्यस्मिन्नगच्छन्ति च कुत्रचित् ॥
 पूर्वविदेहां जम्बुञ्च^५ अपरगोडावनी तथा^६ ।
 उत्तर^७कुरुमादि च उपदीपं चतुर्धु च ॥
 ये वशन्ति च अष्टासु मर्त्यजा मानुषादयः ।
 प्रयाताः^८ आयाताः सर्वे स्वयम्भुं दर्शनाय च ॥
 सर्वे^९ देवाश्च मानुष्या स्थित्वा हृदयमन्ततः ।
 पुण्यैर्धूपैश्च दीपैश्च दूरेणापि च पूजितम् ॥
 प्रतिदिने समायाताः पूज्यं वन्द्यं कृतं ननु ।
 स्नात्वा स्नात्वा शुचिं कृत्वा प्रयाताश्च पुनः पुनः ॥
 इति सर्वे च मानुष्याः देवा अपि पुनः पुनः ।

१ C परीत्ताभाः स ईशाय । २ A त्रय० । ३ A देवान्तत्र ।

४ A लक्षार्थम् । ५ D ज्येष्ठश्च A जंछंश्च । ६ A गोशानीन्तथा ।

७ D उत्तरे । ८ A, D प्रजायताः । ९ D सर्व० ।

यात्रां प्रतिदिने कृत्वा^१ खभुवनं ययुः पुनः ॥
 देवपुत्रद्वयोर्मध्ये एकोऽस्ति^२ च मानुषम् ।
 द्वयोर्मानुष्ययोर्मध्ये एकमस्ति च देवताम् ॥
 प्रतिदिने सुसम्पूर्णं यात्रा^३महं कृतं ननु ।
 सर्वदेवाश्च मानुष्याः सर्वकालमहं कृतम् ॥
 इत्थं मानुष्यैर्देवैश्च^४ मिश्रितं संस्थितं सदा ।
 खयम्भुवः प्रभावेन तत्रायांतु नरदुःखकम्^५ ॥
 सदा सदा समायाताः प्रयाताश्च सदा सदा ।
 दिने दिने अनेनैवं यात्रया^६ च सुपूरितम्^७ ॥
 मृदङ्गवादितं कैश्चित् कैश्चिदुन्दुभिवादितम् ।
 पटहं वादितं कैश्चित् वीणाञ्च वादितं तथा ॥
 घण्टञ्च वादितं कैश्चित् कांग्रजं वादितं तथा ।
 टक्का च वादितं कैश्चित् मण्डलं वादितं अपि ।
 ध्वनञ्च^८ वादितं कैश्चित् मर्दुञ्च^९ डिण्डिमं अपि ॥
 झञ्झलं वादितं कैश्चित् समायाताः दिश दशात् ।
 जन्तुशृङ्ग^{१०} शृङ्गं कैश्चित् तूर्य्यं काहालकं अपि ॥
 भेरिञ्च घोषणां कृत्वा सर्व^{११}लोकाः समागताः ।
 कैश्चित् गीतञ्च गानञ्चोत्साहं कृत्वा प्रतिदिने ॥

१. A D प्रतिदिने जात्रा कृत्वा । २. A एकस्ति । ३. A जात्रां ।

४. D मानुष्यदेवैश्च । ५. D तत्रायान्ति न दुःखकं B यान्ति च दुःखकम् ।

६. A जात्रया । ७. B पूरितम् । ८. B धनञ्च । ९. B मर्दुञ्च A मर्दुञ्च ।

१०. A D जनाशृङ्गं । ११. D सर्वे ।

दशदिशः समायाता यस्त्रियश्च पुरुषा अपि ॥
 शिखिनः चापि कालेऽस्मिं कालीहृदे विचित्रके ।
 इत्थं देवाश्च मानुष्याः उत्साहं कृत्वा प्रतिदिने^१ ॥
 [दशदिशः समायाता च कृतं ननु ॥]
 प्रति अङ्गि प्रतिमासे प्रतिवर्षे पुनः पुनः ।
 स्वयम्भुवः सार्वकालं यात्रा^२महं कृतं ननु ॥
 नारकापि च सर्वेऽथ प्रतिदिने मुदा पुनः ।
 श्रीस्वयम्भु जगन्नाथं अमणाञ्च^३ कृतं कृतम् ॥
 तथापि च ।
 संजीवजाः^४ कालसूत्रां^५ सङ्घाता रौरवा अपि ।
 महारौरवाः तपनाः प्रतापना अवीचिकाः ।
 अबुदा^६ अटटाश्चापि हहवा ऊडवास्तथा ।
 उत्पलाश्चापि पद्माश्च महापद्मा अपि तथा ॥
 इत्यादि पञ्चदशजाः नारका दुःखभागिनः ।
 प्रतिदिने अस्त्रेऽस्त्राणां^७ कृत्वा तस्मै स्वयम्भुवे मुदा ॥
 नमो बुद्धाय धर्माय सङ्घाय शरणं^८ सदा ।
 नारका शरीरां त्यक्त्वा^९ सुखावतिं^{१०} गतिं लभेत् ॥
 मैत्रेय भूतपूर्वत्यं कल्पेऽस्मिं भद्रसंज्ञके ।

१. B D उत्साहं च कृतं ननु । २. B D omit this line. . .
 ३. A जात्रां । ४. B सुमनाञ्च । ५. D ० सूत्रां । ६. D अबुदाः ।
 ७. D अस्त्राणां । सुस्त्राणां ? ८. D शरणं । ९. A नाकशरीरान्धत्वा ।
 D नाकां शरीरान्धत्वा । १०. B सुखावती ।

निर्वाणे शिखिने बुद्धे दीर्घकाखे गते सती ॥

सहस्रषष्टिवर्षेऽस्मिं प्रजामायुषिस्थितो^१ ।

नोपमायां तदा आसात्कश्चिद्विख्यातपार्थिवः ॥

^१[राज्यञ्चकारयामस स धर्मापत्तिना सह ।

चद्धं स्त्रीतञ्च चेमञ्च आकीर्णजनपूरितम् ॥

वज्रमानुष्यसम्पूर्णं सर्वमङ्गलपूरितम् ।

इति उपद्रवादीपञ्च न विज्ञातं च राष्ट्रकम् ॥

सुखदुःखं अभूत्तस्य प्रजानाञ्च तथा अपि ।]

*धर्मात्मा गुणवान् विज्ञः कालज्ञः^२ नेमसंयुतः ॥

दयावान्पुण्यवान्विद्वान् सप्तरत्नैः सुसंयुतः^३ ।

एकपुत्रमिव^४ पितरौ कृतं राज्यञ्च निश्चयं ॥

*तस्य धर्मावती पत्नी पुण्यवती सुमङ्गली ।

*स्त्रीलक्षणविभूषाङ्गी स्त्रीरत्नशादृशी सती ॥

*दुःखं सुखं अभूद्यस्य तस्यापि च तथा अभूत् ।

*यथा यस्या अभूदापि प्रजानाञ्च तथा अपि^५ ॥

तस्य पुत्र अभूज्जातः सर्वलक्षणमण्डितः ।

दाक्षिणलक्षणैर्युक्तः अशीतिव्यञ्जनैर्हृतः ॥

१ B प्रजानामायुषस्थितो । D प्रजानां ।

२ B inserts the portion bracketted after the verse धर्मात्मा &c.

३ D कारज्ञः । ४ B एकपुत्रिव । ५ A प्रजानां तथाभवत् ।

६ प्रजानां तत् तथाभवत् । *D repeats two verses तस्य धर्मावती पत्नी &c. with the change अपि into भवत् in the repetition.

ब्रह्मविष्णुशिवशक्रैः पूजितः पादपङ्कजे ।
 दशभिर्लोकपालैश्च इन्द्रादिचिदशैर्गणैः ॥
 कामाचलैश्च सर्वैश्च रूपाचलैस्तथा अपि ।
 आरूपावचलैः सर्वैः तस्य सेवां कृतं सदा ॥
 इत्येवं गुणभूषाङ्गी राज्यञ्च गौरवं ननु ।
 वज्रस्त्रीभिश्च सम्पूर्णं सर्वलोकैः सुपूरितम् ॥
 इत्थं च माङ्गल्यैर्युक्तं राज्यञ्च परिपूर्णकम् ।
 गृहं राज्यं परित्यज्य शालमूले प्रविशत्^१ ॥
 शालमूले प्रविशित्वा^२ वज्रपर्यङ्कसंस्थितः ।
 कायवाक्चित्तयुक्तेन समाधि^३विग्रहं दधौ ॥
 देवासुरमनुष्याणां सम्बोधिगुरु^४नायकः ।
 विश्वभूमुनिराख्यात^५ वैलोक्यानां अपि गुरुः ॥
 सत्यवाक्यानामश्रौ^६ विश्वभूमुनिपुङ्गवः ।
 निश्चिन्तमनसि ध्यात्वा संबोधिज्ञानमाप्नुयात् ॥
 सम्यक् सम्बोधिचित्तं^७ च प्राप्तः^८ सोऽयं मुनिगुरुः ।
 देवासुरमनुष्याणां शास्ता च लोकनायकः ॥
 सर्वज्ञः सर्वविद्भार्यः सर्वसत्त्वः जगद्गुरुः ।
 नारकानां द्वितार्थाय विशेषलोकनायकः ॥
 सख्यर्गानां समन्त्यानां नारकानां तथा अपि ।

१ B प्रविशति, D प्रवेशतु । २ D प्रविशत्वा । ३ B समाधिं ।

४ B शृणु । ५ B विश्वभूमुनिराख्यातः । ६ B सत्यलोकानामश्रौ-
 ऽसौ । ७ B C स्तित्यं । ८ B D प्राप्त ।

तीर्थञ्च पशुजातीनां तेषां शास्ता च नायकः॥
 अपुण्यानां सुपुण्याय पुण्यानां प्राप्तये फलम् ।
 फलीनां^१ मोक्षप्राप्ताय मौचिनां^२ परमं पदम् ॥
 ईदृशैर्गुणभूषाङ्गः विश्वभूमुनिनायकः ।
 खेच्छया सर्वभावेन सत्वोद्धार गुरुः^३ मुनिः ॥
 नामेन चापि राज्येन धर्मेण च धनेन च ।
 नेमेनापि च भावेन^४ ज्ञानेन च बलेन च ॥
 पर्वताख्योऽपि राजोऽहं बोधिसत्व भवामि च ।
 शिष्यञ्च^५ कारयामास कालेऽस्मिं तस्य पूजते^६ ॥
 गुरुपूजा कृतन्तेन^७ सत्कृतो मानितोऽर्चितः^८ ।
 पिण्डपात्रादिदानेन विश्वभोः पूजनं कृतम् ॥
 बोधिसत्वो महासत्वः भिक्षुणी भिक्षुभ्य अपि^{१०} ।
 सशिष्येभ्यश्च सर्वेभ्यः^{११} संशेवां च कृतं भवेत् ॥
 शीवरपिण्डपात्रादिभैषज्यशयनाशनैः ।
 विश्वभुं मुनि आदिं^{१२} च तच्छिष्येभ्यश्च सर्वदा ॥
 शेवां^{१३} च कारयामास सशिष्येभ्यः^{१४} पुनः पुनः ।
 प्रतिदिनं सार्वकालं मान्यं^{१५} पूजां कृतं भवेत् ॥

- १ A D फलीनां । २ D मौक्षानां । ३ D ईदृशी० । ४ B कृतो ।
 ५ A C नेमेनापि भावेन B नेमेन च भावेन । ६ B शिष्यं ।
 ७ D पूजिते । ८ B कृतस्तेन । ९ D गुरुपूजाकृतेऽन्ते च नभस्कृतार्चमानितः ।
 १० D भिक्षुभ्यः भिक्षुणी अपि । ११ D सशिष्येभ्यश्च संशेवां च कृतं
 भवेत् खलुस्तर्या । १२ A C omit सर्वेभ्यः । १३ B मुनिमादिश्च ।
 १४ B शेवां । १५ D adds. च । १६ B मान्य ।

तच्छकांशात्स्वयम्भोश्च प्रभावं च मया श्रुतम् ।
दर्शनपूजनयोश्च^१ फलञ्च^२ अधिकं श्रुतम् ॥
दर्शनं सर्वभावेन विश्वम्भोश्च प्रसादतः^३ ।
श्रीस्वयम्भुं जगन्नाथं^४ दर्शयामि मुदा च वै ॥
इति सर्वे च मैत्रेय धर्मधातोः स्वयम्भुवोः^५ ।
महिमां च प्रभावं च वक्ष्यामि^६ तत्त्वतः शृणुः ॥

अपि तु

विश्वभूर्गच्छति यत्र सर्वे ग्रिथ्ये परिवृतः ।
तत्पृष्ठतश्च तदाहं^७ गच्छामि सर्वत्र^८ मुदा ॥
विश्वभु^९नाथकं काले तस्मिन् नेपालमण्डले ।
आगतोऽहं गुरोः पृष्ठः स्वयम्भूं दर्शनाय^{१०} च ॥
श्रीस्वयम्भुं जगन्नाथं मया^{११} दृष्ट्वा मुदा पुनः ।
विश्वम्भोश्च प्रसादेन तस्य सेवां कृतं भवेत् ॥
सद्गुरुं शम्भु^{१२}नाथञ्च पूजयामि सगौरवम् ।
वन्दयिष्यामि भावेन स्तोत्रयामि च सर्वदा ॥
बोधिसत्त्व महासत्त्व भिक्षुभिक्षुणीणां^{१३} अपि ।
उपाश्रको^{१४}पाश्रिकांनां सर्वेषाञ्च हिताय च ॥

१ A D °पूजनेनायाश्च । D omits च । २ A omits च । ३ B प्रसादतः ।
४ B नाथनाथं दर्शयामि मुदाय वै । ५ B स्वयम्भुर्वै । ६ D वक्ष्यामि ।
७ B तत्राहं गच्छामि सर्वदा । ८ D सर्वतस्सदा । ९ B विश्वभूम् ।
१० D दर्शये ततः । ११ B यमं । १२ D शम्भु ।
१३ A D °भिक्षुणामपि । १४ D उपासका ।

सुखाय च समोच्चाय देशयिष्यति साम्प्रतम् । .
 तस्य स्वयम्भूनायस्य महिमां उपदेशकम् ॥
 श्रीस्वयम्भूं देवनाथं^१ पूजितं मानवादयः ।
 तस्मिं हृदे च ये स्नात्वा सुखावतिपदं लभेत् ॥
 सर्वेषामपि तीर्थानां गङ्गायापि सगौरवम्^२ ।
 मन्दाकिन्या अपि^३ चासौ^४ सर्वत्र भुवनेष्वपि ॥
 त्रिसाहस्रे महालोके त्रैलोक्येऽपि विशेषतः ।
 तद्भुदेन शादृश्यं सर्वतीर्थानां च नहि ॥
 इति मत्वा च सर्वेऽपि देवासुरनरादयः ।
 प्रतिदिने प्रतिस्नात्वा^५ तस्य सेवां^६ कृतं भवेत् ॥
 सर्वेषामपि सत्त्वानां कलिमलविनाशनम्^७ ।
 तस्मिं च स्नानपुष्टेन सर्वपापदूरीकृतम् ॥
 दशा^८ कुशलजं पापं दूरीकृतं पुनर्भवेत् ।
 दश^९कुशलजं पुण्यं फलञ्च लभ्यते ननु ॥
 १० आपञ्च पूर्वजन्मानां अपरं पञ्चजन्मानाम् ।
 दशानामित्यं जन्मानां^{११} पापं दूरीकृतं ननु ॥
 इति मत्वा च मानुष्याः देवा^{१२} दैत्या अपि तथा ।
 स्नात्वा स्नात्वा शुचिं कृत्वा भक्त्या प्रतिदिने गताः^{१३} ॥

१ B जगन्नाथम् । २ B सगौरवं । ३ B मन्दाकिन्याश्चापि । ४ D वासौ ।

५ B विधिस्नात्वा । ६ A सेवां । ७ B कलौमलविनाशनं । ८ A दशां ।

९ A दशां । १० B आ पञ्च पूर्वजन्मानां आपञ्च परजन्मानाम् ।

११ B जन्मानां । १२ A omits भक्त्या । B प्रतिदिने गता कृतम् ।

इत्थं सर्वत्र मानुष्याः गुरुणा सह सङ्गमाः^१ ।
 तच्छेवां च मुदा कृत्वा अनाचेत्रं^२ गमिष्यति ॥
 कचित्त्वचेत्रं गत्वाच अन्यचेत्रं^३ कचित् गताः ।
 कचित्स्थित्वाचगुरुणा कचित्तत्र सदास्थिताः ॥
 स्थविरादिभिः^४ शिष्यैश्च बोधिसत्वगणैरपि ।
 भिक्षुभिः भिक्षुणीभिश्च उपाश्रकोपाश्रकैः^५ ॥
 चैरकैश्चैरकाभिश्च^६ सशिष्यैश्च पुनः मुदा ।
 राजामात्यसपरैरैश्च अनेकैर्जिनशेवकैः ॥
 श्रावकैः जिनशिष्यैश्च सार्द्धं तत्रागत गुरुः ।
 अनैकैर्देवनागैश्च यक्षकिञ्जरनायकैः ॥
 एतैः कश्चिद्दिनं^७ वापि तत्र स्थित्वा जगद्गुरुः ।
 शिष्यैः सार्द्धमपि सर्वै^८ स्वयम्भूपूजनाय च^९ ॥
 श्रीस्वयम्भुं जगन्नाथं दर्शनार्थं समागताः ।
 नानापूज्यादिहस्तैश्च^{१०} स्वयम्भुं^{११} पूजनाय च ॥
 अपिच ।

• शृणु मैत्रेय कालेऽस्मिं अयं नेपालमण्डले ।

- १ B सर्वेऽपि.....सङ्गताः । २ A अन्यत्रं D अन्यत्रश्च ।
 ३ D अन्यत्वेत्रं B अन्यत्वेत्रं प्रगच्छते । ४ B स्थविरादिभिः ।
 ५ D उपाश्रको उपाश्रिकाः । B उपाश्रकोपाश्रिकैः ।
 ६ B चैरकैश्चैरकाभिश्च । ७ B कश्चित् ।
 ८ A शिष्यैः सार्द्धमपि सर्वैश्च स्वयम्भुं पूजनाय । B सार्द्धश्च सर्वैश्च ।
 ९ शिष्यैः सार्द्धं सर्वैश्चापि । १० B ० हस्तैश्च । ११ A D स्वयम्भुः ।

कालीहृदसमाख्याते स्वयम्भू संप्रतिस्थितम्^१ ॥
 श्रीस्वयम्भुं विश्वनाथम्^२ दूरेणापि स सहुरुः ।
 दृष्ट्वा सर्वैश्च शिष्यैश्च सर्वैस्सार्द्धं समागताः ॥
 तत्र कालीहृदे सिद्धौ स्वयम्भू च जगद्गुरुम् ।
 दृष्ट्वा^३ तद्भद्रसामन्त^४ स्थित्वा पूज्यं कृतञ्च ते ॥
 पुष्पैर्धूपैश्च दीपैश्च तं शम्भूं पूजनं कृतम् ।
 स्तुतिं चापि प्रमोदेन चचार मुदा पुनः^५ ॥
 तद्भद्रं च समन्ताच्च सर्वैः प्रदक्षिणां कृतम् ।
 वाद्यैश्च विविधै युक्तैः स्तोत्रैः पाठैश्च भाषजैः ॥
 गीतैर्गानैश्च उत्साहैः मोदैः सर्वैः कृतं कृतम् ।
 समायाता प्रयाताश्च पुनः पुनः प्रतिदिने ॥
 पञ्चाष्टाङ्गेन योगेन प्रणिपत्य पुनः पुनः ।
 तद्भद्रस्य तीरे स्थित्वा सर्वे शिष्यगणा अपि ॥
 धारणीभिश्च पाठैश्च गाथाभिश्च मुदा अपि ।
 प्रतिदिने स्तुतिं कृत्वा गता^६ गुरुं सह ॥
 आगताश्च गता येऽपि मनुजादय मानुषाः ।
 दिने दिने च ते सर्वे सङ्ख्या अपि न विद्यते ॥
 बह्वृत्शिष्यगणैः सार्द्धं प्रत्यागत अयं जिनः ।
 सर्वत्र भुवने चापि नाके चापि रसातले ॥

१ D संप्रतिष्ठितम् । २ A D विश्वभूनां । ३ D omits दृष्ट्वा ।

४ D सामन्ता । ५ B न चकात मुदा पुनः । D संमुदा ।

६ B D प्रत्यागता ।

दिने दिने प्रगच्छत्वा उद्धारं च कृतं कृतम् ।
 स्वर्गं मर्त्यं च पाताले सर्वत्र भुवनेषु च ॥
 अन्वाहिण्ड्य^१ समन्ताच्च शिथ्ये सह तथागतः ।
 इत्येवं गुणभूषाङ्गी विश्वाभू मुनिनायकः ॥
 नाकजानामपि मध्ये मर्त्यजानां तथा अपि ।
 पातालजानां सर्वेषां लोके शास्ता प्रकीर्तिताः ॥
 तस्मिन् काले च मैत्रेय चोत्तरापथमध्य भौ^२ ।
 महाचीनस्य विषये मञ्जुश्री नाम पर्वतः ॥
 नाम्ना पुरा पञ्चशिषः^३ सर्वलोके प्रकीर्तिता ।
 अतीतैरपि बुद्धैरनागतैः^४ प्रत्युत्पन्नकैः ॥
 बोधिसत्त्वैर्महासत्त्वैः स्थविरस्थविरादिभिः^५ ।
 भिचुभिर्भिचुणीभिश्च उपाशक उपाशकैः^६ ॥
 प्रत्येकैरपि बुद्धैश्च राजामात्यसपौरजैः^७ ॥
 धनिभिस्तथार्थवाहैश्च सर्वैश्च जिनशेवकैः ।
 हिमालयनिवाग्निभि नेपालवाग्निभिस्तथा^८ ।
 मध्यदेश वाग्निभिः^९ सर्वैश्च देशवाग्निभिः ॥
 तैस्सर्वैरपि लोकैश्च प्रसिद्धं ख्यापितं ननु ।
 देवैर्नागैश्च गन्धर्वैः पातालजैश्च मर्त्यजैः ॥

१. B अन्वाहिण्ड्य० । २. D मध्यभौ । ३. B पञ्चश्रीर्वः । D पञ्चशिर्वः ।

४. B D ० खानागतैः । ५. B D स्थविरस्थविरादिभिः ।

६. B उपासिकैः । D उपाशिकैः । ७. B राजामात्या ।

८. D वाग्निभिः । ९. B D मध्यदेशसुवाग्निभिः ।

अनेकैः सर्वलोकैश्च अनेकभुवनवासिभिः ।
 अनेकदेशवाशीभिः^१ तैः सर्वैश्च^२ पुनः पुनः ॥
 पञ्चशिषः मञ्जुश्री नाम पर्वत ननु^३ ।
 अनेकैर्देवलोकैश्च वासितं तत्र सर्वदा ॥
 आधामं चापि व्याधामं नासास्तानां^४ सुविस्तरम्
 सप्तभिः परिखाभिश्च प्राकारैः सप्तभिर्वृतम् ॥
 तत्सर्वं चीनदेशश्च समुद्रेण परिवृतम् ।
 अनेकैः जलजन्तुभिः नैकैश्च पूरितं च तत् ॥
 चीनप्रदेशभूमिं च समन्ततः परिवृतम् ।
 अगाढेन समुद्रेण तत्प्रदेशं परिवृतम् ॥
 नेपालमन्यन्तले^५ स्थाने बहूनि पर्वतानि च ।
 ग्रामाणि अपि राज्ञानि राज्यानि विविधानि च ।
 पट्टनानि नगराणि चचाणि निगमानि च^६ ॥
 सर्वेषामपि राज्यानां राजधानीं च वर्त्तते ।
 कुक्कुटसम्पातमात्रेण^७ ग्रामेण परिवृतः^८ ।
 तस्मिन् चीनप्रदेशे च सर्वलोकैः सुपूरितम् ॥

१ D अनेकैः देशवाशीभिः । २ B सर्वैः तैश्च ।

३ B पञ्चश्रीर्षः मञ्जुश्रीश्च नामव पर्वतं ननु । D पञ्चश्रीर्षाभिधानः श्री मञ्जुश्री पर्वतः खलु । ४ B मासास्तानां । ५ B तेषामन्यं D मन्यन्तरे ।

६ A निगमानि । ७ C कुक्कुट संप्राप्तमात्रेण । B कुक्कुटपात्रं ।

D कुक्कुट संप्राप्तमात्रेण । ८ D परिपूरितः ।

ब्रह्माभिः लचिचै वैश्वैः शूद्रादिदेशजैरपि ।

अनेकै सर्वलोकेषु सुस्थितः तत्र सर्वदा ॥

१[इति गच्छति —

१. B has the following for the portion bracketted.

इत्थं ऋद्धश्च स्मृतश्च अनेकजनप्रसूतम् ।

इति उपद्रवादिषु न जातं सर्वदा पुनः ॥

शुभैः संयुक्तमित्येवं कल्याणैर्मङ्गलैरपि ।

सर्वदा सर्वकालश्च भवति सुखिनः प्रजा ॥

दयावान् पुण्यवान् विद्वान् मञ्जुश्रियः सुप्रिध्यकः ।

मञ्जुश्रियं गुरुं मत्वा सधर्मपत्निना सह ॥

प्रतिदिने त्रिभिस्कारं मञ्जुश्रियः सेवां कृतम् ।

नाम्ना च धर्मराजोऽयं पत्नीभ्यः सह संयुतम् ॥

यस्मिन् देशे प्रतिस्थित्वा पालितपुत्रवत् प्रजा ।

एकपुत्रमिव लक्षितश्च पुनः पुनः ॥

तस्मिन् चीनप्रदेशे च मध्यस्थाने विशेषतः ।

पञ्चश्रीर्षनामयुक्तं अस्ति च एक पर्वतम् ॥

अस्मिन् मणिमये युक्ते पर्वते पञ्चरत्नके ।

नानागुणविभूषाङ्गे लक्ष्मिभिः संप्रपूरितम् ॥

षट्कैश्च पञ्चभिर्युक्तैः पञ्चश्रीर्ष इति श्रुतः ।

प्रथमं वक्ष्ये षट्कञ्च द्वितीयमिन्द्रनीलकम् ॥

माणिक्यं तृतीयञ्चैव चतुर्थं मार्जलं मणिम् ।

वैदूर्यं पञ्चमञ्चैव एतैश्च पञ्चरत्नकैः ॥

प्रथमं मुक्तिषट्कञ्च द्वितीयं विद्रुमं तथा ।

तृतीयञ्चापि सौवर्णं रजतञ्च चतुर्थकम् ॥

पञ्चमं अश्वत्थमञ्च रत्नैर्गङ्गाभिषट्कङ्कैः ।

एतेषामुपरि मध्ये एकां ऋद्धं प्रतिष्ठितम् ॥

कङ्कारैः^१ कुमुदै पद्मैः पुण्डरीकैश्च^२ पूरिते ।
 नीलोत्पलादिजलजैः नानापुष्पैः प्रपूरितम्^३ ॥
 क्रौञ्च आदिभिः कारण्डजैः^४ चक्रवाकैर्वकैः^५ स्तथा ।
 राजहंसादिभिर्जातैः पक्षिभिश्च सुपूरिते ॥
 सप्तक्रौञ्चश्च आयामं व्यायामं च तथा अपि ।
 पर्वतैश्च परिवृत्तो समन्ततः सुशोभिते ॥
 इत्थं गुणमयं युक्ते कालीहृदे विचित्रके ।
 नानागुणसुसंयुक्ते शूलोरत्नप्रतिस्थिते ॥
 तस्मिन् कालीहृदे स्वर्णं शरजरत्नजमपि ।
 रत्नकिञ्चल्कैः संयुक्तं वीजकोषं जाम्बुनन्दम् ॥
 वीजं सु दन्द्रनीलञ्च नाड्यमपि वैदूर्यकम् ।
 पञ्चरत्नमयमित्थं पद्मरत्नं प्रतिस्थितम् ॥

तत् ऋदस्य समन्ताच्च शिलोच्चरैः परिवृतम् ।
 रत्नपाषाणयुक्तश्च रत्नवृक्षैश्च संयुक्ते ॥
 स्वर्णरूप्यादिभिः संयुक्ते नानाधातुभिः चित्रकैः ।
 नानारत्नादिभिर्युक्तैः शृङ्गेणात्र परिवृतः ॥
 पट्टदृष्ट्यादिभिर्वृक्षैर्चीनैर्काशिकपावनैः ।
 नानावस्त्रादिभिर्वृक्षैर्भवन्ति शोभितं अयम् ॥
 नानारत्नादिवृक्षैश्च केयूरकुण्डलादिभिः ।
 हारार्धहारकटकैः रोपूर मुक्तादिभिः ॥

१ A कङ्कारैः । २ A पुण्डरीकैश्च । ३ D सुपूरितम् ।

४ D कारण्डैः । ५ D वकैः

अस्मिं च शरजरत्ने कर्णिकायां प्रतिष्ठितम्^१ ।
 श्रीस्वयम्भुं जगन्नाथं ज्योतिरूपस्वरूपकम्^२ ॥
 एकहस्तप्रमाणञ्च चैत्यरूपं स्वयम्भुवम् ।
 चिमाहस्रमहालोके तच्छादृशं न विद्यते ॥
 सहस्रसूर्यादधिकं श्रीभिश्च संप्रपूरितम् ।
 चन्द्रमसस्तद्वत्सा च लोके अधिकगौरवं ॥
 ईदृशैर्गुणसंयुक्तं श्रीस्वयम्भुजगद्गुरुम् ॥
 दृष्ट्वा मुदा दूरेणापि उत्पन्नं गौरवं भवेत् ।
 तस्य च ^३[दर्शनाज्जातं मनसि एकचिन्तकम् ॥
 निश्चयञ्च मतिर्जातं स्वयम्भोः पूजनाय च ॥
 मञ्जुदेव अथ शास्ता विचार्य क्रियताम्^४ मुदा ।
 मनसा एकचिन्तेन स्वयम्भोः गौरवाय च^५] ॥
 इत्थं जलमये अत्र केषां तत्पूज्य गोचरम् ।
 देवासुरमनुष्याणां कस्यापि गोचरं भवेत् ॥
 इति विचिन्त्य मञ्जुश्रीः स्वयम्भुवः प्रसादतः ।
 सदेवमानुषाणाञ्च अर्थाय तत्र वासिनाम्^६ ॥
 सर्वेषामपि सत्त्वानां हिताय च सुखाय च ॥
 श्रीस्वयम्भुं जगन्नाथं निश्चयमिति गोचरम् ।
 तत वसन्ति ग्रामञ्च नगरं निगममपि ॥

१ D प्रतिष्ठितम् ।

२ A स्वरूपकम् ।

३ c omits the portion bracketted. ४ A क्रीयता ।

५ D स्वयम्भु गोचराय च ।

६ A वासिनाम् ।

राजधानीञ्च राष्ट्रञ्च क्रमेण परिवर्त्तकम् ।

[यक्षादिभिः ।]

रत्नादिविविधैर्माख्यैः सुतैश्च विद्रुमैस्तथा ।

इत्यादि रत्नजैर्दृष्टैः शोभितं तेषु सर्वदा ॥

[तेषु शृङ्गेषु मध्यकं^१ हृदरत्नं प्रतिस्थितम् ।

अनेकैजलजैः पुष्पैः शोभितं भवति सर्वदा ॥

पुण्डरीकादिभिः पद्मैः कुमुदादिभिरुत्पलैः ।

नानापुष्पैः सुवासैश्च रत्नपुष्पैः सुशोभितम्^२ ॥]

अनेकैर्जलजन्तुभिः पक्षिभिर्वासितं सदा ॥

राजदंशादिभिः क्रौञ्चैः मत्स्यमङ्गलै^३कच्छपैः ।

इत्येवमादिभिः सत्त्वैः पूरितं तत्र सर्वदा ।

वज्रवेदूर्यं^४शङ्खैश्च नानारत्नैः सुपूरितम् ॥

तस्मिं च हृदमध्ये तु मक्षा^५ राशिं च विद्यते ।

चतुरस्रकविस्तारं विस्तीर्णं च सुशोभितम् ॥

चयत्रिंशादिभिर्लोकैः विशेषैर्मर्त्यमण्डले ।

पाताले सर्वलोकेषु तद्गदसादृशं न हि ॥

इति इत्थं पवित्रञ्च शिलारत्नं प्रतिस्थितम्^६ ।

प्रसिद्धञ्च पवित्रञ्च हृदमध्ये स्वयं स्थितम् ॥

तस्यां शिलायां मध्ये तु प्रासादैकोऽस्ति शोभितम् ।

१ D मध्येकम् । २ D omits the portion bracketted.

३ B D ० मङ्गलं । ४ A ० वैदूर्यं । ५ B मक्षाश्रीला । D मक्षा०

६ D प्रतिष्ठितम् ।

विश्वकर्मादिभिर्देवैश्च सप्तरत्नैः सुसंस्कृतम् ॥
 चतुरस्रं चतुर्द्वारं चतुस्तोरणशोभितम् ।
 आद्यामं अथ व्याद्यामं उच्चं सर्वत्र मण्डितम् ॥
 पञ्चभि रत्नखचित^१द्वारगवाचतोरणैः^२ ।
 हर्म्यस्तम्भादिभिर्युक्तं नानारत्नैः सुसंस्कृतम् ॥
 च्चत्रध्वजपताकादि^३वितानैश्च सुमण्डितम् ।
 घण्टश्रेणिभिः संयुक्तं चामरैश्च प्रलम्बितः^४ ॥
 पट्टदूत्यादिभिर्वस्त्रैः पुष्पमाल्यैरलङ्कृतः ।
 विद्रुमैर्मुक्तिकैर्दामैः रत्नमाल्यैरलङ्कृतः^५ ॥
 सुगन्धिवारिभिः सिक्तः^६ पुष्पैरपि प्रच्छादितः ।
 सुगन्धैर्धूपनैर्युक्तः किंकिणीभिः प्रच्छादितः ॥
 कलशादिभिर्दीपैश्च नानामङ्गलभूषितः^७ ।
 पञ्चतालादिभिर्वाद्यैः नानावाद्यैस्सुमण्डितः ॥
 मृगेन्द्रासन^८रत्नञ्च तत्रास्ति भद्रपीठकम् ।
 जाम्बूनदेन रचितं नानामणिविभूषितम् ॥
 तद्द्वारपार्श्वयोः स्थाप्यौ^९ सिंहशार्ङ्गलकावपि ।
 ईदृशं गुणभूषाङ्गं त्रैलोक्ये नास्ति कुचचित् ॥
 चलारश्च महाराजाः लोकपालादयः गणाः ।
 देवा नागासुरा यक्षाः वासितं^{१०} तत्र सर्वदा ॥

१ D रत्नखचितैः । २ B •स्तोरणैः । ३ A •पटाकादि• ।

४ D प्रलम्बितम् । ५ B अलङ्कृतम् । ६ A D शिक्तैः ।

७ L •भूषितं । ८ A D मृगेन्द्रासन• । ९ A स्था द्वौ । १० A D वसितं ।

ब्रह्माविष्णुशिवब्रह्मनानादेवादयः गणाः ।
 वाश्रितं सततं^१ तच्च मेरोरधिकगौरवम् ॥
 ईदृशैर्मणिसंयुक्तं बौद्धचेत्ते विप्रेषतः ।
 अनेकगुणप्रासादः^२ वैजयन्त्र इव स्थितः ॥
 तच्च अस्ति गुरु^३ शास्त्रा मञ्जुदेवः तु नाम च ।
 आचार्य्य सर्वविद्वाथः मञ्जुश्रीप्रतिरूपजः ॥
 द्वाचिंशलक्षणधरं अश्रीतित्यञ्जनैर्युतः ।
 सदेवमानुषाणां च लोके शास्त्रा जगद्गुरुः ॥
 सहस्रसूर्यादधिकं तेजसा च सुपूरितम् ।
 चन्द्रमसः^४ सहस्राच्च अधिकं कोमलं ततः ॥
 इत्थं गुणमयं अङ्गः सर्वज्ञः^५ सर्वविद्गुरुः ।
 पञ्चाभिज्ञो^६ मञ्जुदेवः ख्यातः साहस्रलोकके ॥
 शिष्यतुलादिउद्गारे शास्त्रादिवेदपारगः ।
 नानाधातुकलाभिज्ञः भाषागाथादिगानवित् ॥
 वेदवेदाङ्गविद्वाथः ब्रह्मज्ञानविदाम्बरः ।
 शून्यताशून्यतानुयः बोधिज्ञानविदाम्बरः ॥
 योगीनां^७ योगविद्वाथः ज्ञानीनां ज्ञानपारगः ।
 सर्वज्ञज्ञानविद्वाथः सर्वविद्यासुपारगः ॥
 तत्त्वानां तत्त्वविद्वाथः तन्त्राणां तन्त्रपारगः ॥

१ D शततं ।

२ B ० प्रासाद ।

३ B तत्रास्ति च गुरुः ।

४ B चन्द्रमसः ।

५ D सर्वज्ञ ।

६ A पञ्चाभिज्ञा ।

७ D योगी ।

एवमादिगुणैर्युक्तः मञ्जुश्रीरिव शाङ्गः ।
 सर्वेषामपि विद्यानां सञ्ज्ञास्ता च जगद्गुरुः ॥
 विश्वकर्माभिव ख्यातः मञ्जुश्रियश्च गौरवम् ।
 सर्वेषां देवलोकानां मर्त्यानां च तथा अपि ॥
 पातालजानां लोकेषु सर्वविद्यासु सद्गुरुः ।
 प्रज्ञापारमितानाञ्च अर्थं सत्वाय देशकः ॥
 एकपुत्रमिव^१ पितरौ त्रिदिवं लक्षितं^२ सदा ।
 अथाभूत्तस्य पत्नी द्वौ बलदामोचदाङ्गयः ॥
 नामार्थयुक्ति^३ धर्मा च सत्सती पुरुषवती^४ ।
 द्वात्रिंशत्तन्त्रधरी अशीत्या^५ चानुव्यञ्जनी ॥
 देवीनाञ्च मनुष्यानां^६ स्त्रीरत्नमिव शाङ्गशी ।
 दयौ शीली^७ चमी वीर्या ध्यानी प्रज्ञापि पारिणी ॥
 गुणी मन्वी^८ वती ज्ञानी सत्त्वानां चोपकारिणी ।
 देवानाञ्च मनुष्यानां किञ्चराणां तथैव च ॥
 जननी सर्वसत्त्वानां सिद्धि^९ विद्याधरर्षिणाम् ।
 या देवी वरदाख्यापि केशिनी प्रतिरूपजा ॥
 सा देवी सर्वसत्त्वानां वरदाने सदा स्थिता ।
 या देवी मोचदाख्या चोपकेशी^{१०} प्रतिरूपजा^{११} ॥

१ D एकपुत्रैव । २ B रक्षितं । ३ B युक्तौ । ४ A D वल
 ५ B अशीतिः । ६ B मानुषीनां । ७ B दयाशीली ।
 ८ B सती । ९ A सिद्धिः । १० B मोचदा चोपकेशी ।
 ११ D परिरूपजा ।

सा देवी सर्वलोकानां मोक्षदाने प्रतिष्ठिता ।
 वरदा मोक्षदा देवौ देवकन्या स्वरूपिणी ॥
 नन्दनवनचारी च सचि इव स्वरूपिणी ।
 इत्यादिभिर्गुणैर्युक्ता तस्य पत्नीति ख्यापिता^१ ॥
 सर्वासां नरनारीणां विद्या माता वभूव च ।
 किन्नरीणां च यक्षीणां^२ राक्षसीनां तथैव च ॥
 देवीनां चासुरीणां^३ च अप्सराणां तथैव च ।
 कूर्मादीनाञ्च नागीणां सर्वासां नारीणामपि^४ ॥
 नारीविद्यासु सर्वासु गुरुमाता प्रकीर्तिता ।
 ताभ्यां साङ्गं समायान्तु^५ पञ्चशीर्षाख्यपर्वतात्^६ ॥
 मञ्जुदेवो^७ गुरुः शास्ता अस्ति नेपालमण्डले ।
 चक्षुषा दिव्यज्ञानेन श्रोत्रेण च प्रजानितः^८ ॥
 स्वयम्भूपूजनार्थं^९ च सत्कारार्थं मुदागतः^{१०} ।
 अन्यचित्तं^{११} विहाय सः^{१२} स्वबुद्ध्यागत सहुरुः ॥
 राजहंस इव ऋद्धीसः खपथेन समागताः ।
 इत्थं ऋद्धञ्च स्फीतञ्च अनेकजनपूरितम्^{१३} ॥
 इति उपद्रवादिञ्च^{१४} न जातं सर्वदा पुनः ॥

१ D विश्रुता ।

२ B यक्षाणां ।

३ B चासुराणाञ्च ।

४ B नारीणामपि ।

५ D समायातु ।

६ B पञ्चशीर्षाञ्च पर्वतात्,

A. पञ्चशीर्षं पर्वतात् ।

७ B D मञ्जुदेव ।

८ D प्रजापतिः ।

९ D ० जगतार्थञ्च ० पूजनार्थञ्च ।

१० B मुदागतः ।

११ A अन्यचित्तं ।

१२ D व्यसौ ।

१३ A राजहंस इवेधौसः खपथेऽयं ऋद्धञ्च स्थितञ्च

अनेकजनपूरितं । B राजहंस इव ऋद्धीसः खपथेन समागतः ।

१४ D उपद्रवादीञ्च ।

शुभैस्तंयुक्तमित्येवं कल्याणैर्मङ्गलैरपि ।
 सर्वदा सर्वकालञ्च भवन्ति सुखिनः प्रजाः ॥
 दयावान्पुण्यवान्विद्वान् मञ्जुश्रीयः सुशिष्यकः ।
 मञ्जुश्रियं गुरुं नत्वा स धर्मपत्निना सह ॥
 प्रतिदिने त्रिभिस्कालं मञ्जुश्रियः श्रेवां कृतम् ।
 नात्मा च धर्मराजोऽयं पत्निभ्यः सह संयुतः ॥
 अस्मिन्देष्टे प्रतिस्थित्वा^१ पालितः पुत्रवत्प्रजाः ।
 एकपुत्रमिव पितरौ रक्षितश्च पुनः पुनः ॥
 तस्मिन् चीनप्रदेशे च मध्यस्थाने^२ विशेषतः ।
 पञ्चश्रीर्षनामयुक्तं अस्मिं च एकं पर्वतम् ॥
 अस्मिन्मणिमये युक्ते पर्वते पञ्चरत्नकैः ।
 नानागुणविभूषाङ्गे लक्ष्मीभिः संप्रपूरिते ॥
 शृङ्गैश्च पद्मभिर्युक्तं पञ्चश्रीर्ष इति स्मृतम् ।
 प्रथमं वज्रशृङ्गं च द्वितीयमीन्द्रनीलकम् ॥
 माणिक्यं तृतीयं चैव चतुर्थं तार्क्ष्यं^३ मणिम् ।
 वैदूर्यं पञ्चमं चैव एतैश्च पञ्चरत्नकैः ॥

अपितु ।

प्रथमं^४ मुक्तिशृङ्गं च द्वितीयं विद्रुमं तथा ।
 तृतीयञ्चापि सौवर्णं रजतं च चतुर्थकम् ॥
 पञ्चमास्मगर्भश्च रत्नवृक्षैश्च संयुतैः ।

१ D प्रतिस्थित्वा ।

२ D मध्ये स्थाने ।

३ D तार्क्ष्यं

४ A प्रथम ।

१[एतेषां सुपरि मध्येऽष्टकं हृदं प्रतिष्ठितम् ।
 तद्भूदस्य समन्ताच्च शिलोच्चयैः परिवृतम् ॥
 रत्नपाषाणयुक्तैश्च रत्नवृक्षैश्च संयुतम् ।]
 स्वर्णरूप्यादिभिर्युक्तैः नानाधातुभिश्चित्रकैः ॥
 नानारत्नादिभिर्युक्तैः शृङ्गैस्तत्र परिवृतः ।
 पट्टद्वयादिभिर्वृक्षैः चीनैः काशिकपावनैः ॥
 नानावस्त्रादिभिर्वृक्षैः भवति शोभितं अयम् ।
 नानारत्नादिवृक्षैश्च केयूर^१कुण्डलादिभिः ॥
 हालाङ्गहारकतकैः नूपुरमुकुटादिभिः^२ ।
 आचार्यैः आचार्यानीभिर्बहु^३ प्रत्येकबुद्धकैः ॥
 आवकैः जिनशिष्यैश्च स्ववैरैः स्वविरादिभिः ।
 भिक्षुभिर्भिक्षुणीभिश्च उपाशक उपाशकैः^४ ॥
 राजामात्य सपौरैश्च चीनजैः देशजैरपि ।^५
 केचिद्दीपात्सुसंगृह्य केचित् गन्धान्तथा अपि ॥
 केचिन्मैवेद्यजान्^६ गृह्य दुकूलानपि च तथा ।
 केचिदस्त्रान्परिगृह्य केचित् पट्टकानपि ॥

१ D has these three additional lines. २ A केयूल० ।

३ A नुरकुटान्समागतः । ४ A D आचार्यनिभिः ।

५ D उपासक उपाशकैः । ६ B has these three additional lines here, सर्वलोकैः परिवृत्य समायात जगद्गुरुः ।

मञ्जुश्रियः प्रभावाच्च सर्वे च खपथात् गता ॥

केचित् पुष्पान् सुसंगृह्य केचित् धूपान् तथा अपि ।

७ A D केचिन्मैवेद्यान् ।

केचित् वाद्या^१न्परिगृह्य केचित् गीताञ्च गायते ।

केचित्पाठाञ्च भाषाञ्च पठन्^२ सर्वे समागताः ॥

मञ्जुदेवप्रभावाञ्च इत्थं सर्वे सुशिक्षकाः । -

तत्पृष्ठतः सामायाताः खपथा च^३ पुनः पुनः ॥

अथ सर्वे समायाताः चीनदेशज^४ मानुषाः ।

तस्य स्वयम्भवो नित्यं दर्शनञ्च कृतं ननु ॥

स आगत्य इमं दृष्ट्वा करुणाविष्टमानसः^५ ।

तं शम्भुं सर्वथा दृष्ट्वा मनोश्चिन्ता^६ वभूव तु ॥ .

अस्मिन् कालीहृदे चित्रे जलजन्तुभिरावृते^७ ।

मत्स्यमकरकच्छपैः शुचादिभिः परिवृतः ॥

दक्षिणावर्त्तकं शङ्खैः^८ शुक्तिभिश्चापि मण्डूकैः

सर्पादिविविधैर्जातैः जलजन्तुभिः पूरितैः ॥

वज्रवैदूर्य^९मणिभिः इन्द्रनीलं च विद्रुमैः ।

हिरण्यादिभिः रत्नैश्च समन्ततः प्रपूरितैः ॥

वरुणादिनागराजैः अनन्ततत्त्वकं तथा ।

कर्कोटकश्च पद्मञ्च महापद्ममपि तथा ॥

शङ्खपालं वासुकिं च कुलिकं च तथा अपि ।

इत्येवं आदिभिर्नागराजैश्चापि सुपूरिते ॥

अथस्त्रिभिर्कोटिनागैस्सर्वनागैः सुपूरितः ।

१ B वाद्य । २ A D पठ । ३ B खपथाच । ४ B देशजा ।

५ A माणसः । ६ B मनश्चिन्ता । ७ A D परिहृते ।

८ P वर्त्तकशङ्खैः । ९ A वैदूर्यैः ।

स्वयम्भुवः प्रभावाच्च तस्मादन्यत्र गच्छताः^१ ॥१॥

१ B अन्यत्रं नापि गच्छति ।

२ B has the following additional verses here,

कङ्कारैः कुमुदैः पद्मैः पुण्डरीकैश्च पूरिते ।
नीलोत्पलादिजलजैः नानापुष्पैः प्रपूरिते ॥
क्रौञ्च आदिभिः अगडजैः चक्रवाकैर्वकैस्तथा ।
राजहंसादिभिर्जातैर्पक्षिभिश्च प्रपूरिते ॥
सप्तकोशश्च आयामं व्यायामश्च तथा अपि ।
पर्वतैश्च परिवृते समन्ततः सुशोभिते ॥
इत्थं गुणमययुक्ते कालीङ्गदे विचित्रके ।
नानागुणसंयुक्ते सलोरने प्रतिष्ठिते ॥
तस्मिन् कालीङ्गदे स्वर्णसलज रत्नजमपि ।
रत्नकिङ्कल्कैः संयुक्तं वीजकोशं जाम्बुनदम् ॥
वीजन्तु इन्द्रनीलश्च नालमपि वैदुर्यकम् ।
पञ्चरत्नमयमित्यं पद्मरत्नं प्रतिष्ठितम् ॥
अस्मिन् सलजरत्ने कणिकायां प्रतिष्ठितम् ।
श्रीस्वयम्भूजगन्नाथं ज्योतिरूपस्वरूपकम् ॥
एकहस्तप्रमाणश्च चैत्ररूपं स्वयम्भुवम् ।
त्रिसाहस्रे महालोके तच्छादृशं न विद्यते ॥
सहस्रसूर्यादधिकं श्रीभिश्च सुप्रपूरितम् ।
चन्द्रमस सहस्राच्च लोके अधिकं गौरवम् ॥
इदृशैर्गुणसंयुक्तं श्रीस्वयम्भुं जगद्गुरुम् ।
दृष्ट्वा मुदा दूरेणापि उत्पन्नं गौरव भवेत् ॥
तस्य च दर्शनात् जातं मनसि एकचित्तकम् ।
निश्चयश्च मतिर्जातं स्वयम्भूपूजनाय च ॥
मङ्गदेव अथ शास्ता विचार्यं क्रियतां मुदा ।

नास्कीर्तं^१ हि चमं चापि^२ शुभिचं जनपूरितं ।
 आकीर्णं जनमानुष्यं सर्वत्र नगरेषु च ॥
 ब्रह्मभिः चित्रियैर्वैश्वैः शूद्रैश्चापि तथान्यजैः ।
 अन्यदेशात्समायाताः अत्र स्थिताः भविष्यति ॥
 पूर्वाच्च दक्षिणाञ्चापि पश्चिमादुत्तरादपि ।
 अग्न्याश्च नैऋत्याद्यायोः^३ ऐशानादध ऊर्ध्वकात् ॥
 दशदिग्भ्यः समायाताः देवा दैत्याश्च मानुषाः ।
 गन्धर्वा किन्नरा यक्षाः नागाः कूर्माण्डका अपि
 वासिताश्च भविष्यन्ति अत्र नेपालमण्डले ।
 शुभिचं सुजनोपेतं^४ सर्वमाङ्गलपूरितम् ॥
 वरुणादिनागराजैः च^५ अनन्ततचकेन च ।
 कर्कोटकेन पद्मेन महापद्मेन च अपि ॥

मनसा ऐकचित्तेन स्वयम्भो गोचराय च ॥
 इत्थं जलमये तत्र केषां ततूज्य गोचरम् ।
 देवासुरमनुष्याणां कस्यापि गोचरं भवेत् ॥
 इति विचिन्त्य मञ्जुश्री स्वयम्भुव प्रसादतः ।
 सदेवमानुषानाञ्च^६ अर्थाय तत्र वासिनाम् ॥
 सर्वेषामपि सत्त्वानां हिताय च सुखाय च ।
 श्रीस्वयम्भुं जगन्नाथं निश्चयमिति गोचरम् ॥
 तत्रैवं स ग्रामश्च नगरं निर्गममपि ।
 राजधानीश्च राष्ट्रश्च क्रमेण परिवर्तकम् ॥

१ D नास्कीटं । २ B ऋद्धं स्कीतश्च क्षेभश्च । ३ A D नैऋत्याद्यायोः ।

४ A D सुजनोऽप्येतं । ५ A omits च ।

ब्रह्मपालेन वासुकिना कुलिकेनापि च तया ।
 इत्येवं नागराजैश्च नागसौकैस्तुपूर्णकम्^१ ॥
 नेपाले मण्डले अस्मिं कालेऽकाले दिने निशि ।
 वृष्टिपूर्णैश्चमन्ताञ्च भविष्यति न संशयः ॥
 वसुध्वरा पृथ्विमाता ग्रस्यैः पूर्णमही^२ कृतम् ।
 धान्यादिब्रीहिजातैश्च अन्नैः^३ पूर्णं भविष्यति ॥
 वनदेवता अनेकैः च फलमूलस्कन्दपत्रकैः ।
 नानायुक्तैः सुपुष्पैश्च करिष्यन्ति सुपूर्णकम् ॥
 इति चिन्त्य मञ्जुश्रीः ताभ्यां वचनमब्रवीत् ।
 वरदे मोक्षदे देवी प्रभावं मे मते शृणु ॥
 स्वयम्भूदर्शनाज्जातं करुणाविष्टमानसम् ।
 तस्य स्वयम्भूनाथस्य गोचरं निश्चयं कृतम् ॥
 निश्चिन्त शृण्वेयां^४ देव्यौ कुर्वाथा मनसि अपि ।
 अन्यचिन्तं परित्यज्य पुण्यचिन्तं च^५ साम्प्रतम् ॥
 करिष्ये शम्भुनाथस्य प्रीतये महिमां च वा^६ ।
 सर्वेभ्योऽपि च शिष्येभ्यः सत्तेभ्योऽपि पुनः पुनः ॥
 वरदा मोक्षदा^७ देव्यौ शिष्यैः सह परिवृता ।
 मञ्जुदेवं जगन्नाथं अवोचतसि गौरवम् ॥
 मञ्जुदेव देवनाथ यथेष्टं साम्प्रतं कुरु ।

१ D सुपूरितम् ।

२ A विष्टिपूर्णं ।

३ A D महिं ।

४ A D अत्रैः C अत्र ।

५ B शृण्वेयम् ।

६ B पुण्यचिन्तम् ।

७ B मोक्षदे । C B मोक्षदे ।

आषाढ्यां न हि कार्य्यं च^१ स्वयम्भोः पूजनाय च ॥
 देवानाञ्च मनुष्याणां चासुराणामपि तथा ।
 सर्वेषामपि मत्मानां हिताय च सुखाय च ॥-
 एवमुक्ते मञ्जुदेव साम्प्रतं निश्चयं कृतम् ।
 कालीहृदच्छेदनाय मन चिन्ता बभूव तु ॥
 च्छेदनं केन शस्त्रेण करिष्यामि अहमपि ।
 तद्भदस्य समन्ताच्च जलानि शोषिताय च ॥
 पूर्वाच्च दक्षिणाच्चापि पाश्चिमा उत्तरादपि ।
 अग्न्यांश्च नैऋतौ चापि^२ वायोः ईशानमेव च ॥
 दिग्विदिक्षु परिवृत्त्य समन्तः^३ पुनः पुनः ।
 अन्वाहिण्डान्विदित्वा च विचार्य्य मनसि कृतम् ॥
 इति चिन्त्या^४ मञ्जुदेवः मनसि निश्चयं कृतम् ।
 जगन्नाथ स्वयम्भोश्च गोक्षराय मनः^५ दधे ॥
 स्याद् यथायं करिष्यहं जलनिर्घणे^६ मतिम् ।
 इति कृते श्रीभगवान् पूजनीयो भविष्यति ॥
 देवानाञ्च मनुष्याणां दैत्यानाञ्च तथा अपि ।
 यक्षाणां किन्नराणाञ्च नागानाञ्च तथा अपि ॥
 [कुम्भाण्डानाञ्च सिद्धानां गन्धर्वाणाञ्च रक्षसाम् ।
 विद्याधर ऋषीणाञ्च तेषु मध्येषु नायकाः ॥
 चतुराज कायिकानां चायक्षिणानाञ्च अपि ।]

१ B कार्य्यश्च । २ C नैऋतावापि । ३ A समन्तः ।
 ४ D चिन्त्य । ५ A D नमः । ६ C निमगने । D निर्गमे ।
 ७ B omits the portion bracketted.

यामानान्तुषितानाञ्च निर्माणरतिनां तथा ॥
 परनिर्मितवसवर्त्तीणां कामावचराणामपि^१ ।
 अकनिष्ठादि^२ देवानां शास्ता नायकनायकः^३ ॥
 ब्रह्मकायिक पुरोहितानाञ्च तथा^४ ।
 महीब्रह्माण्डाञ्च अपि आभाश्वराणाञ्च अपि ॥
 इति रूपावचराणाञ्च^५ स भूयं प्रतिमंस्थितः ।
 तेषां सर्वेषां मध्ये च एकशास्ता जगद्गुरुः ॥
 सदृशानाञ्च देवानां सदृशना तथापि च ।^६
 अकनिष्ठानां देवानां मध्ये श्रेष्ठः स सद्गुरुः ॥
 आरूप्यवचराणाञ्च^७ ज्योतिरूपप्रतिस्थितः^८ ।
 एकः श्रेष्ठो जगच्छास्ता त्रैलोके सुरनायकः ॥
 इत्यञ्च स्वर्गलोकानां त्रयोदशादीनामपि ।
 एक मोक्षगुरु शास्ता स्वयम्भूर्जगदीश्वरः^९ ॥
 मनुज्रादिमानवानां दैत्येन्द्राद्यसुरादिनां ।
 मर्त्यपातालजानाञ्च एकनाथो^{१०} जगद्गुरुः ॥
 सत्त्वानामपि सर्वेषां शम्भुनाथ स्वयम्भुः ।
 वन्दनीयार्चनीयाश्च पूजनीयो^{११} विशेषतः ॥
 माननीयश्च देवानां करणीयस्तथापि सः^{१२} ।

१. B कामाचराणान्तथा । २ A अस्यनादि । B कनिष्ठादि । C अप्सरादि ।

३ B नाकजनायकः । ४ D तथा अपि । ५ B इति रूपाचराणां ।

६ A D सदृशानाञ्च देवानां सदृशानां कथापि च । ७ B आरूपाचराणां ।

८ D ० प्रतिस्थितः । ९ B स्वयम्भूर्जगदीश्वरः । १० B एकनाथ ।

११ B सेवनीयो । १२ B करणीयस्तथा अपि ।

करणीयगुरुचासौ^१ भविष्यति इति^२ सर्वथा ॥
 इति मत्वा स आचार्यः जलनिर्गहणे मतिः^३ ।
 लोकानामनुकम्पार्थं सत्त्वानां पुण्यद्वये ॥
 देवानाम्च मनुष्याणां हिताय च सुखाय च ।
 अमुष्यानां पुण्यार्थाय पुण्यानां फलप्राप्तये ॥
 इति सञ्चिन्त्य भूयोऽपि आचार्येण सुबुद्धिना ।
 नामेन मञ्जुदेवेन मञ्जुप्रियेव^४ सादृशा^५ ॥
 तीक्ष्णतरं चन्द्रहासं खड्गं गृह्णाति सर्वथा ।
 खड्गरत्नमिव सिद्धं^६ त्रैलोक्येऽपि सुदुर्लभम् ॥
 चन्दनं सादृशं खड्गं चन्द्रहासं इति स्मृतम् ।
 श्रिया लक्ष्म्या च तीक्ष्णेण शोभितेन च ग्लावि^७ ।
 यदा च मञ्जुदेवेन खड्गं गृह्णाति स्वेच्छया ।
 तदा शास्त्रा गुरु नाथ मञ्जुश्रीरिव^८ शोभितम् ॥
 यस्मिञ्च मञ्जुदेवेन खड्गं गृह्णाति तत्त्वणात् ।
 पूर्णमायाः सायंकाले^९ सूर्यचन्द्रमसमिव^{१०} ॥
 पञ्चबुद्धसुकुटेन भूषितं शिरस्युपरि ।
 नानारत्नैर्विभूषाङ्गी^{११} केयूरकटकुण्डलैः ॥
 रत्नदामानां हारैश्च भूषितं गात्रशोभितम् ।

१ D गुरुचासौ । २ A omits इति । ३ D जलनिर्गमनमतिः ।

४ A मञ्जुप्रियेव । ५ D सादृशा । ६ A D सिद्ध ।

७ A D याविना । ८ B श्रीरतिः । ९ B सायंकाले ।

१० D सूर्ये चन्द्रमसमिव । ११ B D नानारत्नविभूषाङ्गी ।

पट्टवस्त्रादिभिश्चान्यैः^१ भूषितं शोभितं अपि ॥
 सव्यहस्तेन संगृह्य कृपाणं चन्द्रहासकम् ।
 वामेन पुस्तकं धृत्वा^२ प्रज्ञापारमितामपि ॥
 सिंहशार्ङ्गलथोपरि संस्थितं भद्रपीठके ।
 खपटो गच्छतः^३ नाथः याम्यदिशं प्रगच्छति ॥
 प्रगच्छत्यपि^४ अयं याम्यं तेजासा परिपूरितः ।
 प्रातःकालस्य^५ सूर्यवत्^६ अत्यर्थं शोभितं भवेत् ॥
 अथवा गच्छ^७ समये श्रिया च परिपूरितः ।
 पूर्णमास्याः सायांकाले चन्द्रमा इव शोभितम् ॥
 गृहीते^८ऽस्मिं स आचार्यः मनः चिन्तापरमभृत्^९ ।
 विदिचु दिव्यतितेन^{१०} जलपन्था न कारितम् ॥
 पण्डा च एक^{११} वा द्वौ वा बहवो वापि कारिताः ।
 कृतञ्च निश्चयं कृत्वा चिन्तयामास सहस्रः ॥
 मञ्जुश्रीरथ आचार्यः दृष्ट्वा चिन्ता विचारितः ।
 कालौघदस्य सम्पूर्णं पथस्तेन सुशोध्यत्^{१२} ॥
 याम्येनाथ दिशिनापि पाषणेनापि सहस्रः^{१३} ।
 मनसा एकचित्तेन करोति जलनिर्गमम् ॥

- १ B चीनैः । २ A D ध्यात्वा । ३ B खपटा गच्छति C खपथा
 D खपठात् । ४ B प्रगच्छत्यपि । ५ D प्रातर्कालस्य ।
 ६ B सूर्येव । ७ B गच्छति । ८ B गृहीते । ९ B ०पर अभृत् ।
 १० A दिव्यतिते के । ११ D एकं । १२ B सुशोषति ।
 १३ B पाषाणे नाभिगा गुहः ।

चन्द्रहासेन खड्गेण निशितेनाच्छिदद्दिभुः ।
 सर्वतं जलसंघातं वाहयामास धीरधीः ॥
 कापोतलञ्च प्रथमं पर्वतोपत्यकाः ततः ।
 गन्धावत्योपत्यकाश्च क्रमेण च्छेदितं भवेत् ॥
 मृगस्थलिं ततश्चापि पश्चात् गोकर्णच्छेदितम् ।
 ततः पश्चाद्वरपुं नाम तन्नाचवत्यां उपर्यभि^१ ॥
 यत्र यत्रैव पाषाणं रुन्ध्यरुन्ध्यजला स्थिताः ।
 च्छित्वाच्छित्वा च तां चक्रे नदीशोचान्यनेकसः ॥
 अहोरात्रं द्विभिसृभिश्चतुर्भिर्वा समन्तैतः ।
 तद्ब्रह्मस्य जलसर्वं शोषितं भवति इति^२ ॥
 जलशोषादनन्तरं कालीद्वदशेषं पयः ।
 स्थापयामास नियतं ह्रदमेकं मनोरमम् ॥
 मञ्जुदेवेनाचार्येण एकं ह्रदं प्रस्थापितम् ।
 १[खच्छं सुग्रीतलं गन्धं भुक्तं जीर्णकरि^३ लघु ॥]
 २नेपाले मण्डले अस्मिं याम्यं दिशि विशेषतः ।
 गन्धावत्याः पर्वताच्च याम्ये^४ दिशि विशेषतः ॥
 स्थलप्रदेशेन ऊलं^५ ह्रदमेकं प्रस्थापितम् ।
 खच्छं सुग्रीतलं गन्धं भुक्तं जीर्णकरि लघु ॥
 मधुरं दीर्घं आरोग्यं अष्टाङ्गगुणसुवारिणा ।

१ B ततः पश्चाद्वरपुष्यं नाम ततः रत्नावत्यामुपर्यपि । २ D भवतीति च ।

३ B omits the portion bracketted. ४ D चरौ ।

५ A D add here a broken verse मधुरं दीर्घं च ।

६ D याम्यां । ७ B दूरे D दूर । ८ B प्रस्थापितं ।

द्रव्यं सुवारिणा अत्र^१ महाहृदे प्रस्थापिते ।
 समन्तत^२ परिवृते जलेन पूरितं भवेत् ।
 १कारण्डवैः सारसैः हंसैश्चक्राख्यैश्च प्रकूजितैः^३ ॥
 पक्षिभिः राजहंसैश्च वासितं तत्र सर्वदा ।
 कलहंसैर्वलाकाभिः मलिनेः शितेतरैर्वकैः ॥
 लक्षणाभिर्ब्रलभाभिः क्रौञ्चादिभिः सदा स्थितः ।
 मानादिभिस्सफलिभिः नक्रैर्जलश्च पूरितः^४ ॥
 शूचैर्मकरैः कूर्मैश्च जलजन्तुभिरावृतः ।
 ५क्षुद्रशेषैः गौधेयैश्च मणीभिश्च मण्डूकैः^६ ॥
 कुम्भीरैर्मज्जरैर्ह्रैः दुर्नामाभिः परिवृतः ।
 शक्तिभिः शम्बूकैः^७ शङ्खैः मण्डूकैः गण्डकैः चकैः^{११} ॥
 शकुलैः कुलिलैः शालैः एताभिः सम्प्रपूरितः ।
 द्रव्यमादिभिर्वन्दैश्च जलपक्षिभिरावृतः ॥
 जलजन्तुभिः सर्वैश्च अत्र च^{१२} वाशितं मुदा ।
 दन्दीवरैः कुवलयेः सौगन्धिकैः वलैः^{१३} ॥

१ B तत्र । २ A समन्त ।

३ B कारण्डवैश्च हंसैश्चापि प्रकूजितैः ।

पक्षिभि राजहंसैश्चापि प्रकूजितैः ॥

४ D चक्राख्यकूजितैः । ५ B शितेतलैः । ६ B लक्षणाभि ।

७ B सफलीभिर्मक्रैश्च जलजैश्च पूरितः । ८ D क्षुद्रशेषैः ।

९ B क्षुद्रशेषैः गौधेयैश्च कमठीभिश्च मण्डूकैः । १० D शम्बूकैः ।

११ B गण्डकैः । A गण्डकैः । १२ B D अत्रैव ।

१३ B D सौगन्धिकैश्च कैवलैः ।

अरविन्दैः पद्मिनीभिः नीलोत्पलैः कुशेश्वरैः ।
 पुण्डरीकैश्च कमलैः रक्तोत्पलैः सुपूरितः ॥
 सम्बर्त्तकैः^१ वीजकोषैः किञ्चल्लपत्रकेशरैः^२ ।
 इत्यञ्च पुष्पैः जलजैः^३ नानापुष्पैः प्रपूरितः ॥
 नानागन्धैस्सुसंयुक्तः तद्गन्धस्य समन्ततः ।
 वज्रभिः कोणेभिर्युक्तः^४ समन्ततः परिवृतः ॥
 यत्र ये^५ स्थित्वा तदृचं त्रिकौणं प्रदर्शितं ।
 स्वच्छैश्च वारिभिः पूर्णं काधाराख्यद्गदः शुचिः^६ ॥
 तत्प्रदेशस्थिताः लोकाः स्तियः पुरुषदारकाः ।
 ब्राह्मणचर्चिणाः वैश्याः क्षूद्राश्च अन्यदेशजाः ॥
 नैपालजाश्च सर्वेऽपि अत्यर्थं मानितं भवेत् ।
 नाकजा मर्त्यजा लोकाः पातालजा अपि मुदा ॥
 ते सर्वे सर्वकालञ्च अत्यर्थं मानितं भवेत् ।
 कालेद्यास्मिं जनाः सर्वे ब्रुवन्ते तद्गदाख्यया ॥
 खनाद् इति तन्नाम^७ नागकर्कोटकालयः ।
 चयस्त्रिंशद्गदय देवाः साप्तराश्रगणावृताः ॥
 इन्द्रेण सार्द्धमायाताः तस्मिं ह्रदे शदासदा^८ ।
 पूर्वदिशात् समायात धृतराष्ट्रो महाद्युतिः^९ ॥

- १ D संवर्त्तकैः । २ A संवर्त्तकैताकौषैः किञ्चल्लैः केशरैः ।
 ३ A D तलजैः । ४ A कोणैर्युक्तः । ५ B यत्र यत्र ।
 ६ A D स्वच्छवारिपरिपूर्णं काधीराख्यदुदः शुचिः ।
 ७ B इति नाम्ना तत् । ८ B D ह्रदे च सर्वदा ।
 ९ A B धृतराष्ट्रमहाद्युतिः ।

गन्धर्वैः स्वर्गणैः सार्द्धं स्नानार्थं तत्र आगतः ।
 विरूढक दक्षिणाच्च कुम्भाण्डैश्च परिवृतः ॥
 पश्चिमाच्च विरूपाच्च नागैः सार्द्धं समागतः ।
 वैश्रवणोपि^१ उत्तरात् यच्चगणैः परिवृतः ॥
 पूर्वदिग्^२समायाताः स्नानार्थञ्च मुदासदा ।
 केचिद्दीणा प्रवाद्यन्ति केचित् वंशं च नोदितः^३ ॥
 केचिदुन्दुभ नादन्ति^४ केचिच्च मुरुजं अपि ।
 केचिच्च कांशजं वाद्यं ताडितं^५ वाद्यकामपि ॥
 केचित् गीतञ्च गायन्ति^६ स्वस्वदेशजभाषजैः ।
 इत्येवं माङ्गलैर्युक्तं उत्साहं च कृतं मुदा ॥
 कालेदिने^७ समायाताः स्नानार्थं सर्वत दिशात्^८ ।
 वेमचिच्चादयोदैत्याः पातालवासिन अपि ॥
 स्नानार्थञ्च समायाताः कालेकाले दिनेदिने^९ ॥
 मनुजादयो^{१०} मानुष्याः सर्वे च मर्त्यजा अपि ।
 आगताः पर्वते प्राप्ते^{११} स्नानं कृतं मुदा अपि ॥
 यथा कालीहृदं लोके तथा तद्भदं गौरवम् ।
 स्वर्गे मर्त्ये च पाताले सर्वत्र भुवने अपि^{१२} ॥

- १ B वैश्रवोऽपि । २ B पूर्वदिने । ३ B वंशं च नोदितं
 D नादितं । ४ B दुन्दुभिर्नादन्ति । ५ B ताडन्ति ।
 ६ D गायन्ती । ७ B काले काले । ८ D सर्वतः सदा दिशात् ।
 ९ B समायाताः कालेऽपि च दिनेऽपि च । १० B मनुजादयो ।
 ११ B आगताः पर्वसम्प्राप्ते । १२ B भुवनेष्वपि ।

इत्थं देवाच्च दैत्याच्च तद्भदे स्नानकं कृतात् ।
 प्रतिदिने समायाताः स्वयम्भोः दर्शनाय च ॥
 श्रीस्वयम्भुदर्शनञ्च^१ कृत्वा पञ्चोपचारकैः ।
 पूजयामासुरत्यर्थं त्रयलोकजजातयः^२ ॥
 सो हृदोस्तिति अद्य^३ दीर्घकालञ्च स्थास्यति ।
 एवं मैत्रेय विश्वम्भोः कालेकृतः समद्गुरुः^४ ॥
 भवन्ति तत्र मैत्रेय मानव^५ मानवा कृताः ।
 स्नानधानादि जापादिन् कृत्वाचरति सर्व्वदा^६ ॥
 [ब्रीह्यादीत्वगनाङ्गक्ष्यान् याचकेभ्य ददन्ति च^७ ।
 स्नानधानादि जापादीन् पुष्णौ चरपि च^८ ॥]
 तेन^९ पुष्णानुभावेन लभन्ति विविधान् धनान् ।
 सोऽयं हृदश्च नामेन अर्थेन सादृशः परः ॥
 धनसम्पत्तिं च^{१०} दत्तेन धनाद इति^{११} ख्यातवान् ।
 मानवैः मानधीभिश्च धनसम्पत्तिमिच्छया ॥

१ A omit च, D श्रीस्वम्भुं दर्शनं कृत्वा पञ्चोपचारकैः मुदा ।

२ B त्रयलोकजजातयः । .. ३ D सोऽहदास्तीति अद्यादि B अद्योऽपि ।

४ B कालेऽस्मिन् कृतः सद्गुरुः । ५ B मानवा ।

६ A एष्यै चरविपर्य्ययोः, B कृत्वा चरन्ति सर्व्वदा, C कृत्स्नौ चरतिपि चरत् । ७ A ददन्ति मानवा कृताः, B ब्रीह्यादिवसनान् रत्नान्,

D ब्रीह्यादित्वन् याचकेभ्यः ददन्ति मानवा कृताः ।

८ C omits the lines bracketted. B omits the second line only, D स्नानधानादि जपादीन् एष्यै धूपादि अर्चयेत् ।

९ A D तस्मात् । १० B omit च । ११ D धनादइति ।

तद्ब्रह्म समासाद्य कुर्वन्ति स्नानदानकम् ।
 यच्च हृदमध्ये तु शरजरत्नं प्रतिष्ठितम्^१ ॥
 मञ्जुदेवप्रभावाच्च पश्चिमं दिशमागम्^२ ।
 उत्पन्नं जरज^३ रत्नं यत्र च ख्यापितं ननु ॥
 मध्यलखञ्च आख्यान^४ नेपालवासिभि^५र्जनैः ।
 इत्थं नामेन च सर्वैः नेपालजैर्जनैरपि ॥
 तस्य हृदस्य मध्येन मध्यलखं प्रकीर्तितम् ।
 अतीतैरपि सर्वैश्च प्रत्युत्पन्नैरनागतैः ॥
 मानवादिभिर्मानुष्यैर्ख्यापितं तत्र सर्वदा ।
 अतीतानगतैर्बुद्धैः प्रत्युत्पन्नैस्तथागतैः ॥
 स्थविरादिभिः शिष्यैश्च कठितं तत्र सर्वदा ।
 दिवोकसैरपि सर्वैः मर्त्यजैः सर्वलोकजैः ॥
 पातालवाशिभिः सर्वै रत्यर्थं ख्यापितं सदा ।
 जलशोषादनन्तरं वायुः पूर्वात्समागतः ॥
 मञ्जुदेवप्रभावेन विपरितागतोऽनिलः^६ ।
 युत्पद्देषं^७(?) पवित्रञ्च माङ्गलैःसिद्धितं भवेत् ॥
 तत्प्रदेशे प्रतिस्थाप्य^८ स्वयम्भू जन्मं पङ्कजम् ।
 मञ्जुश्री पर्वतस्थाने^९ एकं हृदं प्रस्थापितं ॥

- १ D यच्च हृदमधौतुल्यं शरजरत्नं प्रतिष्ठितं । २ A D आगतां ।
 ३ B जरजं । ४ B मध्यलखं आख्याया । ५ A वाशिनीभिः ।
 ६ C विपरीतानिलः कविः । ७ A युत्पद्देष्य पवित्रञ्च माङ्गलैः,
 D युत्पद्देष्य पवित्रञ्च माङ्गलैः । ८ D प्रतिस्थाप्य । ९ B स्नानौ ।

तस्मिं च हृदमध्ये तु शम्भोः शरजरत्नकम् ।
 तस्यादनन्तरं^१ नूनं शम्भोः या धीरभृशसा^२ ॥
 मञ्जुदेवस्य^३ च्छद्या च पर्वसं^४ जातमुत्तमम् ।
 मनशिरादिभिर्धातु नानाधातुभिर्मण्डितम् ॥
 जाम्बूनदैः सुवर्णैश्च रजतेरस्मगर्भकैः ।
 विद्रुमैर्मूर्त्तिकैर्वज्रैः सुसारैर्मकटैरपि^५ ॥
 पुष्परङ्गैः माणिक्यैः च नानारत्नैः प्रपूरितम् ।
 दामिभिः^६ कटकिभिर्कैयूरैश्च कण्ठभिः ॥
 मुकटिभिः^७ कुण्डलीभिश्च रत्नवृक्षैरलङ्कितः ।
 अग्निशैरादिकैर्वृक्षैः पट्टदूष्यादिभिस्तथा ॥
 चीनैश्च काशिकैवस्त्रैः पट्टवृक्षैः^८ सुशोभितम् ।
 इत्यादिभिर्गुणैर्युक्तं मञ्जुदेवप्रभावतः ॥
 मञ्जुश्रीपर्वतमध्ये^९ एकञ्च पर्वतं कृतम् ।
 नानारत्नैश्च संयुक्तः^{१०} रत्नवृक्षैरलङ्कितः ॥
 अत्यर्थं शोभितं चित्रं मेरोरधिकगौरवम् ।
 ईदृशैर्गुणसंयुक्तं वृक्षञ्च पर्वतं कृतम् ॥
 मञ्जुदेवप्रभावाच्च रत्नगिरिरेव^{११} स्थितम् ।

- १ A D तस्यादन्त । २ B धारभृश सा । ३ A D मञ्जुदेव सा ।
 ४ B अर्च्यतं । ५ B मर्कटैरपि । ६ A D मूकपिच्छि ।
 ७ A D सदासिभिः । D दामिभिः कुण्डलीभिश्च रत्नवृक्षैः प्रपूरितं ।
 ८ C वस्त्रैः । ९ B सन्धौ । १० B संयुक्तं..... अलङ्कृतं ।
 ११ C अवस्थितं । D रत्नगिरौवस्थितं ॥

पवतस्योपरि तस्मिं एवं हृदं प्रतिस्थितम् ॥ •
 १ तस्मिं हृदमध्ये तु शरजरत्नं प्रतिस्थितम् १ ।
 अस्मिं हृदे समन्ताच्च जलपुष्पैः सुमण्डिते २ ॥
 नीलोत्पलादिभिः पद्मैः कुसुदैश्च सुमण्डितम् ।
 यथा कालीहृदशोभं तथा तद्वत् प्रशोभितम् ॥
 अधिकेन धनादाच्च अत्यर्थं शोभितं भवेत् ।
 ईदृशं हृदरत्नञ्च त्रैलोक्येऽपि सुदर्लभम् ॥
 मञ्जुदेवप्रभावाच्च विशेषेण स्वयम्भुवः ।
 तस्माद्धेतोः परं ख्यातं ३ पद्मगिरिः च आख्यया ॥...
 गिर्युपरि सुसंस्थित्वा तल्लोके भवति ४ ख्यातवान् ।
 योऽयं हृदस्य मुख्या ५ भूः सोपच्छन्दोदका भव ६ ॥
 तानिर्जलत्वात् ७ समन्ताच्च ८ हृदभूमिषमन्ततः ।
 तच्चकोऽपि शिखिंश्चैव ९ गङ्गापालं अनुपिवा १० ॥
 कुलिक अपरारश्च ११ नन्दोपन्दका पि ।
 वाण्डकिवारुणश्चापि पद्मोऽपि महापद्मक १२ ॥
 १३ श्रीकान्त्यादय नागा यः १४ स्वस्वस्थाने प्रतिस्थिता ।

-
- १ D तस्मिन् हृदे च मध्ये तु । २ D प्रतिष्ठितं । ३ B सुशोभितं ।
 ४ B ख्यातः । ५ B मुख्या । ६ B भवत् ।
 ७ D तानिर्जलत्वात् । ८ B निर्गलत्वात् समन्ताच्च
 ९ D omits 'श्चैव' । १० B सुतरपि । D सुरुपकः ।
 ११ D कुलिकस्योपलालश्च.....ऽपि च । १२ D पद्माभिधस्तथैव च ।
 १३ D महापद्माभिधकान्तौ स्वस्वस्थाने प्रतिष्ठिताः । १४ B omits यः ।

१[पुत्र पुत्रादिभिर्युक्तः पत्नीभिर्दासदाश्रिभिः ॥
 यत्र यत्र प्रतिष्ठन्ति तत्र तीर्थं प्रकथ्यते ।
 द्वादशनागराजैश्च यत्रापि वाश्रितं भवेत् ॥ •
 तत्रापि तानि तीर्थानि द्वादशानि प्रकीर्त्तिताः ।]
 त्रिभिस्त्रिभिर्कोटिनागैः सदासर्वं सुमंस्थितः^१ ॥
 तस्माच्च वाश्रितं तत्र सर्वकालं सुमंस्थिताः ।
 काले वेले^२ प्रतिवर्षं मासे मासेऽथवा अपि ।
 दृष्टिभक्तं समन्ताच्च विशेषैस्तत्र मण्डले ॥
 तस्माच्चापि सुभिचच्च सठं पूर्णञ्च मङ्गलम् ।
 आकीर्णजनमानुष्यं त्रैलोक्येऽपि सुदुर्लभम्^३ ॥
 हिमालयाख्या भूमौ सा पर्वतैश्च परिवृता ।
 नानावृक्षादिभिश्चित्रैः नीलवर्णैः सुशोभितम् ॥
 समन्तात्तत्परिवृत्य नीलैश्च पर्वतैर्ननु ।
 चित्रैर्विचित्रैः^४ वृक्षैश्च समन्ततः सुशोभितः ॥
 कैश्चिद्वरैः शृङ्गैर्वापि कैश्चिच्च निर्मलैरपि^५ ।
 कैश्चित्पिङ्गकलैश्च^६ कश्चिदलैः परिवृतः ॥
 कैश्चित्फलवृक्षैश्च कैश्चिच्च पुष्पवृक्षकैः ।
 कैश्चिच्च वेणुभिः पत्रैः नानावृक्षैः सुमण्डितैः ॥

१° C D omit the portion bracketted.

२ B अथ, D प्रकीर्त्तितास्त्रिभिर्कोटिनागैः । ३ B परिजनैः सदास्थितः ।

४ B काले । ५ A D सुदुर्लभां । ६ B चित्रैर्नानाभिः ।

७ A D निर्मलैरपि । C D पिङ्गलिकैः ।

नानाधातुभिरद्रीभिः गैरिकैस्तु विशेषतः ।
 नानाविधैश्च खनिभिः युक्तैश्च पर्वतैर्वृतः ॥
 मात्सरैर्जम्बुभिर्व्याघ्रैः च्छचाभिर्मकटैरपि ।
 तरक्षुभिः शूकरैश्च युक्तैश्च पर्वतैरपि ॥
 शुक्रैः शालिकैः मयूरैः कपोतैस्तित्तिलैरपि^१ ।
 करविकैश्चातकैश्च खेचलैश्च^५ सदा स्थितैः ॥
 आतायिभिर्गर्ध्रैश्चापि वकैश्च वायसादिभिः ।
 दार्वाघातैः कोकिलैश्च उत्क्रोशैः सारसैरपि ॥
 झिल्लीकाभिर्भ्रामरैश्च सरघाभिश्च दंशिभिः ।
 वरटाभिः^६ मच्छिकाभिः मधुमच्छिकाभिस्तथा ॥
 समुरिभिश्च मरीभिर्लणसारैर्मृगैरपि ।
 हरिणीमूषिकाभिश्च^७ वनजन्तुभिरावृतः ॥
 इत्येवमादिभिः वन्दैः खेचरैर्भृचरैरपि ।
 कीटादिजन्तुभिर्युक्तैः पर्वतैश्च परिवृतः ॥
 समन्ताच्च परिवृत्य^{१२} सम्बलाकारमण्डला^{१३} ।
 सुदुर्जयाभूत्साख्याता^{१४} संज्ञानोत्पादकारिणी ॥

- १ D मात्स्रालैः । २ D युक्तैश्च शालिकैश्चित्रैः । ३ D तित्तिलैरपि ।
 ४ B करविकैः । ५ D खेचरैश्च । ६ B वरताभिः ।
 ७ D ममिकाभिः । ८ A श्रालैः । ९ A हरिणैः मूषिकाभिश्च,
 D हरिणैर्मधुकाभिश्च । १० A खेचलैः । ११ A कीपदि D कपदि ।
 १२ A D समन्तान्तपरावृत्य । १३ D सम्बलाकारः ।
 १४ D समाख्याता ।

दशपीठानां^१ मध्येऽपि उपच्छन्दोहका भवत्^२ ।
 सर्वसिद्धिप्रदाता च सा भूमौ सम्प्रकीर्तिता ॥
 चतुर्विंशतिपीठानां विशेषेणापि कथ्यते ।
 हिमालयाख्या भूमौ सा मोक्षा सिद्धिप्रदायका ॥
 हिमालया प्रसिद्धा भूः हिमेनापि प्रच्छादिता ।
 नीहारेणापि संच्छन्ना योगीयोगिनीशेविता ॥
 सम्बला^३ मण्डलाकारा देवी देवैः प्रपूरिता^४ ।
 अनेकैर्पीठभिः^५ पूर्णा मातृकादिगणैर्गणैः^६ ॥
 भैरवादिभिरनेकैः चत्र^७पालादिभिर्गणैः ।
 सिद्धाभिरपि नागैश्च वृक्षैर्मघैः शिवै भयैः ॥
 प्रेतभूतैः^८ पिशाचैश्च यक्षैर्यक्षिणीभिरपि ।
 वेताडैर्डाकिनीभिश्च साकिनीभिस्तथा अपि^{१०} ॥
 सिद्धैर्विद्याधरैश्चापि खेचरै भूचरैस्तथा^{११} ।
 गणैः श्रेष्ठ^{१२}देवताभिः विविधैश्च समन्ततः^{१३} ॥
 नेपाले मण्डले अस्मिन् परिपूर्ण विशेषतः ।
 एवमादिगुणैर्युक्ता साभूमौ मोक्षदा बला ॥
 त्रिसाहस्रे महालोके^{१४} तत्तुल्यं श्राद्धं महि ।

- १ D दशपीठानां । २ A उपच्छन्दोहका भव वत् । ३ D सम्बरा ।
 ४ B देवदेवी प्रपूरिता । ५ D पीठभिः । ६ B गणैरपि ।
 ७ D चत्र० । ८ A D चैत्यैर्भूतैः । ९ A omits साकिनीभिः ।
 १० D सिद्धै विद्याधरैस्तथा । ११ D खेचरैः भूचरैः श्रेष्ठैर्देवताभिः
 समन्ततः । १२ B गुणैः श्रेष्ठः । १३ D omits the line.
 १४ D त्रिसाहस्रमहालोके ।

त्रयत्रिंशेषु लोकेषु^१ कुत्रास्ति विद्यते ननु ॥
 पवित्रेण^२ सुपुण्येन चतुर्गुणविशेषतः ।
 मञ्जुदेवस्थापितेन मञ्जुराज्यं भवेत् समौ^३ ॥
 देव्यादिभिः सदा स्थिता देवीराज्येति कीर्तिता ।
 तद्देशवाग्निभिः लोकैः देवैस्त्रैलोक्यवाग्निभिः ॥
 सेन्द्रोपेन्द्रादिभिर्देवैः^४ मानुष्यैरसुरैरपि ।
 देवी राज्य^५प्रसिद्धा सा कीर्तिता वर्णिता सदा ॥
 दशभूमीनां मध्यानां सुदुर्जया प्रकीर्तिता ।
 सार्वज्ञैर्वाधिसत्त्वैश्च भवन्ति सेविता^६ सदा ॥
 सप्तत्रिंशद्बौद्धधर्मसंज्ञा^७नोत्पादकारिणी ।
 वीर्यसम्बोध्यङ्गज्ञान^८दायिनी सा शुभप्रदा ॥
 आरवकजिनशिष्याणां भिक्षुणीभिक्षुणामपि ।
 बौद्धानां बोधिसत्त्वानां सर्वज्ञानोत्पादनी च सा^९ ॥
 ब्राह्मणा चाभ्यन्तरे वापि मोक्षदा सिद्धिदा इति ।
 वरदा ज्ञानदा तस्मात् पीठेषु दशभूमिषु ॥
 भूमीनां दशभूमिनाञ्च मध्यमैका प्रकीर्तिता ।
 बोधिज्ञानप्रदातासु बोधिं सत्त्वैश्च सेविता ॥
 चतुर्विंशतिपीठानां विशेषेण प्रवर्णिता ।
 एका सा सिद्धिभूमी च योगिभिश्च प्रकाशिता ॥

१ B त्रयत्रिंशे विशेषेण । २ A D पवित्रे । ३ B सदा ।

४ D सत्त्वैः । ५ C राप्तिः । ६ D A सेविता ।

७ संज्ञा । ८ A D ज्ञानं । ९ D ज्ञानोत्पादनी च सा ।

सर्वेषां योगिनीनाञ्च योगिनामपि सर्वदा ।
 वाञ्छितं फलसम्प्राप्ताः विशेषैरत्र मण्डले ॥
 इत्यादिगुणसंयुक्ता^१ भूः त्रैलोक्येऽपि सुदुर्लभा ।
 नानागुणविभूषाङ्गी सुखावतीमिव स्थिता ॥
 अत्र चेयं प्रधाना या देवी लोके खगानना^२ ।
 याऽन्याकारेण संजाता ^३[स्वर्गमर्त्यं त्रिलोकगा ॥
 त्रिदलपद्मरूपेण वर्णेन कुसुमे ननु ।
 धर्मादयास्वरूपेण त्रैलोक्ये च प्रख्यापिता ॥
 एका माता प्रसिद्धा सा] स्वर्गमर्त्यत्रिलोकिषु ।
 उत्तराभिमुखी देवी त्रैलोक्यजननी इति ॥
 स्वभावमिव रूपात्मा त्रैलोक्येऽपि प्रकीर्तिता ।
 चतुर्विंशतिनां चापि वीरेश्वरीणां ख्यापिता ॥^४
 'वीरेश्वरेण सङ्गम्य आलिङ्गनेन सुस्थिता^५ ।
 शवारूढा^६ त्रिनेत्री च कर्त्तिकपालधारिणी^७ ॥
 शिवशक्तिस्वरूपात्मा त्रैलोक्ये ख्यापितं ननु ।
 'प्रज्ञोपायस्वरूपेण सर्वदा मिलीतं स्थिता ॥
 पद्मसुद्राविभूषाङ्गी पद्मबुद्धमुकूटिनी^{१०} ।

१ A D योतिषां । २ B गुणयुक्ता । ३ A D स्वर्गानना ।

४ D omits the portion bracketted.

५ D चतुर्विंशतिपौठानां अपि वीरेश्वरीति विश्रुताः । ६ B puts this line before the verse वीरेश्वरेण सङ्गम्य and C omits it.

७ A D आलिङ्गनमिव स्थिता । ८ C शवारूढा । ९ A ५ धालिनी ।

१० A D प्रज्ञापायास्वरूपेण मिलीतं सर्वदा स्थितं । ११ D मुकूटिनी ।

नवनाथ्य^१रसान्विता त्रैलोक्ये मातरा इति ॥
 पिङ्गोर्द्ध्वकेशी नग्री च रविशमिसुकुण्डली ।
 सर्वतथागता^२नाञ्च जननी इति ख्यापिता ॥
 खगाननेति नामेन खवर्णशून्यरूपिणी ।
 शून्यतां शून्यतां माता बौद्धमाता प्रकीर्त्तिता^३ ॥
 भिक्षुणां भिक्षुणीनाञ्च स्खवीराणां तथा अपि ।
 सर्वेषां बोधिसत्त्वानां महासत्त्वानां च तथा ॥
 उपाश्रकोपाश्रिकानां सर्वेषां बोधिभागिनां ।
 प्रज्ञापारमितारूपी बौद्धानां जननी तथा ॥
 बौद्धानाञ्च वज्रिनी^४रूपी योगीनां योगिनी तथा ।
 सर्वेषामपि सत्त्वानां जननी विश्वरूपिणी ॥
 अतीतानागतैर्बुद्धैः प्रत्युत्पन्नैस्तथागतैः ।
 सर्वैर्बौद्धैरपि शिष्यैः बौद्धमाता प्रकीर्त्तिता ॥
 शैवानां शिवरूपी सा वैष्णवानां च वैष्णवी ।
 ब्राह्मणानां ब्रह्मणीति विश्वरूपी इव स्थिता^५ ॥
 शैवानां वैष्णवानाञ्च ब्राह्मणानां^६ तथैत च ।
 सर्वेषां देवदेवानां मोक्षमाता^७ प्रकीर्त्तिता ॥
 आचार्यैश्चाचार्यानीभिः शिष्यैः शिष्यिनीभिस्तथा ।
 सेवितं शततं कालं जनन्याः^८ पादपङ्कजोः ॥

१ A निवनाद्य० । २ B ०ताथागत० । ३ A प्रकीर्त्तिता ।

४ A जिनी० D जननी० । ५ B ब्रह्मणानां ब्रह्मणीति सा विश्वरूपेण
 संस्थिता । ६ B ब्रह्मणां । ७ B साच माता । ८ A D तयोश्च ।

योनिभिर्योगिनीभिश्च नानादेशा^१त्समागतैः ।
 अत्र यैश्चापि सर्वैः^२ पूजितञ्च दिने दिने ॥
 पुष्पैर्धूपैश्च दीपैश्च मांसैः सद्यै^३स्तथा अपि ।
 स्व स्व भक्षणेः वस्तुभिः अहर्निशं प्रपूजितम्^४ ॥
 * [नानामन्त्रैरन्यमन्त्रैस्तन्मन्त्रेण च पूजितम् । *
 मालाभिः हस्तजापैश्च कृतं सर्वे दिने दिने ॥
 मानवीभिर्मर्मावाभिः सर्वैश्च पूजितं भवेत् ।
 प्रतिदिने प्रतिरात्रौ वन्दितं अर्चितं^५ सदा ॥]
 प्रथमं मञ्जुदेवेन हृदच्छेदा^६दनन्तरम् ।
 तस्याः खगाननायापि पूजितं पादपङ्कजे ॥
 तस्याश्च दर्शनेनापि मञ्जुदेवो जगद्गुरुः ।
 पूजयामास अत्यर्थं तयोश्च पादपङ्कजे ॥
 केशिन्युपकेशिनीभ्यां^७ सार्द्धं समागतो गुरुः ।
 मञ्जुदेवो गुरुशास्ता अत्यर्थं पूजनाय च ॥
 पक्षे कृष्णे^८ मार्गशिर्षे नवम्यां दिशि सन्निधौ ।
 स्नानधानादिभिस्तस्याः कृत्वा पूज्यं मुहुर्मुहुः ॥
 उपवास^९कृतेनापि रात्रौ जागरणं कृतम् ।
 पुष्पैर्धूपैश्च गन्धर्वैः^{१०} दीपैश्चापि प्रपूजितम् ॥

१ A D नानादेशा । २ A D ये चापि सर्वैश्च । ३ B सद्यैः ।
 ४ D adds सदा । ५ C D omit the portion bracketted.
 ६ B पूजितं । ७ A ०क्षेदात् । ८ D केशिनी उपकेशिन्योः ।
 ९ A D पक्षकृष्णो । १० D उपवासकं । ११ A adds च हस्तौ.

सद्यैर्भासैश्च लेह्यैश्च पेयैश्चापि सुपिष्टकैः ।
 नानापूज्यैश्च विधिभिः रात्रौ संपूजनं कृतम् ॥
 तन्मन्त्रेण जपं कृत्वा तत्स्तोत्रं^१ मुदितं कृतम् ।
 तत्पाद्यं^२ विविधं कृत्वा निशि जागरणं कृतम् ॥
 पत्नीभ्यां सह संस्थित्वा जापं कृत्वा पुनः पुनः ।
 एकरात्रं सुसम्पूर्णं मञ्जुदेवेन पूजितम् ॥
 प्रातर्गत्वा^३ शान्ततीर्थं जलतर्पणदानकम् ।
 पुनः कृत्वा प्रमोदेन चकार स्तुतिमादरात्^४ ॥
 पाठादि विविधा गाथा स्तोत्रञ्चापि प्रपाठयन्^५ ।
 दानानि विविधान् वस्त्रान् याचकेभ्यः^६ प्रच्छादितः ॥
 अन्नमन्नार्थिकेभ्यश्च वस्त्रं वस्त्रार्थिकेभ्यः हि ।
 द्रव्यं द्रव्यार्थिकेभ्योऽपि सर्वेभ्यश्च मुदा ददौ ॥
 स्नाने सति पुनः पूज्यं खगाननायै^७ धीमता ।
 पत्नीभ्यां सहसंस्थित्वा^८ पञ्चोपचारकैरपि ॥
 ध्यानैर्मन्त्रैस्तर्पणैः पुष्पैर्धूपैस्तथा अपि^९ ।
 गन्धैर्दीपैश्च नैवेद्यैः लेह्यैः पेयैस्तथा पुनः^{१०} ॥
 खाने^{११} यानैश्च सन्तोष्य खाननायै^{१२} च सहुरुः ।
 तद्विधिना सुसंपूज्य प्रणम्य च पुनः पुनः ॥

- १ B मद्यैः । २ A नस्तोत्रं । ३ A D मद्याः । ४ B स्नात्वा ।
 ५ A D आदरम् । ६ D पाथादिविविधां गाथा स्तोत्रञ्चापि प्रपाठयन् ।
 ७ D पाद्यकेभ्यः । ८ A B खगाननाय । ९ A सहसम्पत्ता ।
 D सहसम्पत्ता । १० D ध्यानैर्मन्त्रैस्तर्पणैः पुष्पैर्धूपैस्तथा अपि ।
 ११ A अन्नः D तथान्तकः । १२ A B खाद्यैः । १३ B खाननाय ।

प्रणिपत्य पुनः कृत्वा तत्प्रसादेन सञ्चयन्^१ ।
 अभिषेकं पुरः^२ कृत्वा नेत्रेलेपं प्रकुर्वन्ति ॥
 मञ्जुदेवेन मोदेन पिवेत्तस्यामृतं पयः ।
 पत्नीभ्यां सह सङ्गेन पिवेच्च अञ्जलिं चयम् ॥
 प्रथमञ्च पिवेत्स्नेन पत्नीभ्याञ्च ततः ददौ ।
 ततस्सर्वेभ्यः शिष्येभ्यः तत्प्रसादं मुदा ददौ ॥
 अथ सर्वेऽपि शिष्याश्च तत्प्रसादं मुदा पिवेत् ।
 अज्ञानं तत्क्षणत् त्यक्त्वा सुज्ञानं^३ प्राप्यते ननु ॥
 इति मत्वा च मानुष्याः तस्याः शिवां कृतमपि^४ ।
 ईक्षितं फलसम्प्राप्ता वाञ्छाच्च लभ्यतेऽधिकम्^५ ॥
 एवं कृते अपि^६ सद्य तद्भद्रस्य समन्ततः ।
 जलशान्तबभूवेस्य जलस्कन्धस्य पूजनात् ॥
 ततः विष्णुशिवशक्रैः ब्रह्मादिदेवतागणैः ।
 पूजितं शततं तस्या पादाब्जे च नमस्कृता ॥
 इन्द्रो यमश्च वरुणः कुबेर ऊतभुगपि ।
 नैऋत्य वायुः दशश्च अध ऊर्ध्वं तथा अपि ॥
 दशभिर्लोकपालैश्च द्रुत्यं चत्वार राजिकैः ।
 त्रयस्त्रिंशादिभिरन्यैः नाकैश्च तत्र आगताः ॥
 शान्ततीर्थजले स्नात्वा खगाननां हि पूजितम् ।

१ A सिञ्चयन् B सिञ्चयेत् । २ B पुनः । ३ A त्यक्तं सञ्ज्ञातं
 D त्यक्तं सञ्ज्ञानं । ४ B कृतं किल । ५ B लभ्यते अपि ।
 ६ B omits एवं कृते अपि ।

प्रतिदिने प्रतिमासे पूजयामासुः गौरवम् ॥
 मान्दारवैरपि पुष्पैः महामन्दारवादिभिः ।
 दिव्यजैः पारिजातैश्च पूजयामासुः पुष्पकैः ॥
 वज्रोदकाञ्चलिं पित्वा स्व स्व गणैः परिवृताः ।
 देवा नागाश्च सर्वे च श्रेवितं तत्र सर्वदा ॥
 श्रावकैर्भिक्षुणीभिश्च प्रत्येकैर्जिनसेवकैः ।
 बोधिसत्त्वैर्भिक्षुभिश्च भवन्ति पूजितं सदा ॥
 ब्रह्माभिः क्षत्रियैर्वैश्यैः शूद्रैश्चापि विशेषतः ।
 अनेगैर्देशजैर्वापि अत्र नेपालदेशजैः ॥
 चतुर्वर्गैश्च मानुष्यैः अनेगैर्गणजातिभिः ।
 भवन्ति पूजितं तस्या नमस्कृत्वा प्रतिदिने ॥
 यः कस्य मार्गशीर्षस्य कृष्णपक्षे गृहे तिथौ ।
 सुस्नात भक्तच्छेदी च भूत्वा पोषधसंयमी^१ ॥
 लक्षापाठादिनिरतः सद्धर्माध्ययने श्रमः^२ ।
 रात्रौ जागरणं कृत्वा नानाविधिभिः पूजितम् ॥
 पुष्पैर्धूपैश्च दीपैश्च गन्धैर्नैवेद्यकैरपि^३ ।
 मद्यैर्मांसैः तथा पिष्टैः पानैश्च लेह्यवैरपि^४ ॥
 इत्यादि विधिभिस्तस्यै^५ ठौकितेन च पूजितम् ।
 मानवैर्मानवीभिश्च अहर्निशं पुनः सुदा ॥

१ A D सुस्नानं भक्तच्छेदीव भूत्वा पोषधसंयमी । २ A D लक्षा च दिनौ-
 रतः सद्धर्माध्ययने श्रमः । ३ D पुष्पैर्धूपैश्च गन्धैश्च दीपनैवेद्यादिकैरपि ।
 ४ A वानैः पानैश्च लेह्यकैः । ५ B तस्मिन् ।

मार्गशीर्षे कृष्णपक्षे नवम्याञ्च विशेषतः ।
 उत्तमं फलसम्प्राप्ता लभ्यते^१ मानवादयः ॥
 एतद्दिने च रात्रौ च पूजायाश्च महाफलम् ।
 मञ्जुदेवेन तत्पूज्यं पूजायाश्च दिनं भवेत् ॥
 पूजया च प्रतिमासे नवम्यां तिथिसंज्ञके ।
 १[पूजितञ्च भवेन्नित्यं लभ्यते मध्यमं^२ फलम् ॥
 प्रतिमासे चतुर्दश्यां कृष्णपक्षस्य रात्रिके^३ ।]
 तत्पूज्यं मानवीभिश्च वादितं^४ लभ्यते कृतम् ॥
 निशि जागरणं कृत्वा प्रातर्दानं यथाक्रमम्^५ ।
 दत्त्वा स्नात्वा परावृत्य शुचिवस्त्रं विधावितं^६ ॥
 मानव्य मानवाध्यायि^७ इत्थं कृत्वा काले दिने^८ ।
 ईप्सितं फलसम्प्राप्ता ते मोक्षमधिगच्छति ॥
 वज्रोदकं द्रुगम्यां तु ये पिवन्त्यञ्जलित्रयं^{१०} ।
 मानव्यमानवाद्यापि वाञ्छितं फललप्स्यते^{११} ॥
 अष्टाक्षणविनिमुक्तं क्षणदुर्लभमाप्नुयात् ।
 धर्मार्थकाममोक्षं त बोधिज्ञानञ्च उत्तमम् ॥

अपिच ।

तीर्थक्षरकप्रेतञ्च दीर्घायुषो स्नेच्छामराः^{१२} ।

- १ B भवन्ति । २ B omits the portion bracketted. .
 ३ C उत्तमम् । D मण्डलम् । B A D एत्रिके । ५ A वादितम् ।
 ६ D यथाक्रमम् । ७ D विधाचित । ८ B स्नापि ।
 ९ B सुपूजितम् । १० A पिवन्तं अलित्रयम् । D पिवन्तं चरित्रयम् ।
 ११ B लभ्यते फलम् । १२ D दीर्घायुस्नेच्छनिजराः ।

बुद्धकान्तारौ मृथ्यादृक् मूकटाष्टा विचक्षणाः ॥
 चत्वारश्च महाराजा त्रायत्रिंशस्तथा अपि ।
 यामाश्च भृषिताश्चापि निर्माणरतयस्तथा ॥
 निर्मितवशवर्त्यादि कामावचरास्तथा अपि ।
 रूपावचराश्च देवाश्च आरूढ्यावचरा अपि ॥
 सर्वे च नाकजा देवा काले वेले समागताः ।
 आगताः सगणा देवाः तस्याः पूज्यं कृतं कृतम् ॥
 ब्राह्मणाः क्षत्रिया वैश्याः शूद्राश्च अन्यदेशजाः ।
 सदा सदा समायाताः तस्याः पूजा प्रचक्रु च ॥
 पूर्वाच्च दक्षिणाच्चापि पश्चिमादुत्तरादपि ।
 ईशादग्नीनैश्चत्यादायव्याच्च समागताः ॥
 दशदिग्भ्यः समायाताः स्त्रियश्च पुरुषा अपि ।
 अन्तर्य गौरवेणापि तस्याः पूजा कृतं भवेत् ॥
 गन्धर्वाः किन्नरा यक्षाः भूताः प्रेताः पिशाचकाः ।
 खगा डाकिन्य शाकिन्य^१ रात्रौ रात्रौ प्रपूजितम् ॥
 वेमचिचादयो दैत्याः किङ्करैः सह आगताः ।
 पर्वते च^२ दिने काले समायाताः पुनः पुनः ॥
 स्त्रियश्च पुत्रपौत्रादि दाशकदाशिकादिभिः ।
 भट्टवरायनैर्गमैः^३ काञ्चुकीभिर्परिवृतः^४ ॥

१ A omits शाकिन्यः ।

२ D पर्वतश्च ।

३ D नैर्गमैः ।

४ D परिवृता ।

[^१पुष्पं धूपञ्च गन्धञ्च दीपं नैवेद्यकमपि ।
तत्रागता समागृह्य तस्या पूजाञ्च कुर्वते ॥
समुद्रेषु नागराजा सर्वैः नागैः परिवृतः ।] -
^२रत्नानि विविधा गृह्य तत्पूजाय समागताः ।
इत्थं च स्वर्गजा लोकाः मानुजादय मर्त्यजाः ॥
पातालजापि सर्वे च पूजितञ्च दिने निशि^३ ।
पञ्चोपचारविधिभिः तस्यै^४ पूजा कृतं भवेत् ॥
स्वस्वभक्षानि वस्त्रानि ढौकितञ्च मुदा अपि ।
नाकजैरमृतञ्चापि^५ मर्त्यजैर्मर्त्यभोज्यकम् ॥
पातालजैस्तद्भोग्यं^६ च मुदा तस्यै च ढौषितम्^७ ।
इति पूज्ये^८ कृते सर्वे तस्या प्रशादकं मनु^९ ॥
वज्रोदकं पिवेत्सर्वैः स्वर्ग मर्त्यत्रिलोकजैः ।
तत्प्रशादं पिवेद् येऽपि ते मोक्षमधिगच्छति ॥
[^{१०}अष्टाचणं विनिर्मुक्तं पञ्चाहन्तर्यकमपि ।
इति कृत्वा च सर्वेऽपि तत्तृणात् ज्ञान प्राप्यते ॥
वाञ्छितं फलमप्राप्ता ते मोक्षमधिगच्छति ।]
इति कृते गुरुः शास्त्रा मञ्जुदेवश्च सुधीमान्^{११} ।

१ B has these three additional lines.

२ D रत्नादि विविधान् गृह्य । ३ D दिनेदिने ।

४ B तस्याः । ५ A नाकजै रमनवापि । ६ B D तद्भोग्यश्च ।

७ A टोषितम् । ८ B पूजा । ९ D प्रशातकं ननु ।

१० B has these three additional lines. ११ D सुबुद्धिमान् ।

तस्याश्च परिशोभार्थं इत्थं वनं प्रकाशितम्^१ ॥
 चम्पकादिभिः पुष्पैश्च पुष्पवृक्षैः प्रपूरितः^२ ।
 गन्धर्वैः ससंयन्त्रैः^३ नानापुष्पैः सुमण्डितम् ॥
 स्वादुसुगन्धिसुरसैः फलवृक्षैः सुमण्डितः ।
 अनेकैः फलजैः वृक्षैः अत्यार्थं^४ च प्रपूरितम् ॥
 स्कन्धैः पत्रैः^५ सविश्रितैः शोभितं तत्र वृक्षकैः ।
 नानावर्णैः सुसंयुक्तैः विचित्रैर्मधुरैरपि ॥
 ओषधिविविधैर्जातैः मानातिपरिवृतैः^६ ।
 तत्प्रदेशे समन्तेन पूरितं शोभितं भवेत् ॥
 मनशिरादिभिर्धातु^७ नानारत्नैः सुपूरितः ।
 विशेषैर्नववृक्षैश्च समन्ततः प्रपूरितः ॥
 सिंह^८ व्याघ्रादिभिर्जातैः अनेकवनजन्तुभिः ॥
 वाशितं सततं कालं गोपुच्छपर्वतैः^९ च^{१०} ।
 शुकगारिक^{११} हंसैश्च मयुरैश्चटकेर्वकैः ॥
 खेचरादिभिर्जन्तुभिः इत्थं तत्रैव वाशितम् ।
 शाखामृगादिभिः सर्वैः जन्तुभिश्च विशेषकैः^{१२} ॥
 वाशितं सततं कालं गोपुच्छपर्वतमिव ।
 चेत्रपाला^{१३} दयनागाः चेत्याः शिवाश्च संस्थिता ॥

१ B विनिर्मितम् । २ D प्रपूरितम् । ३ B D गन्धर्वसंसंयुक्तैः ।

४ B अत्यर्थम् । D अभ्यर्थे । ५ A पत्रैः । ६ B नानाजातैः परिवृतैः ।

D नानाजातिपरिवृतैः । ७ A शिरादिभिः । ८ A सिंहः ।

९, १० पर्वतमिव । ११ A शालीक । १२ D विशेषतः । १३ A D क्षत्रः ।

भयामेघाश्च सिद्धाश्च संस्थिता तत्र सर्वदा ।
 अष्टाभिर्मातृकाभिश्च कुमारगणनायकैः ॥
 भैरवादिभिः गणैश्च देवताभिः सदास्थितः^१ ।
 योगिभिर्योगिनीभिश्च खैचलैः भुचलेरपि ॥
 डाकिनीभिः शाकिनीभिः तत्र च वासितं सदा ।
 स्वर्गजैरपि देवैश्च मर्त्यजैरपि मानुषैः ॥
 पातालजैश्च सर्वैश्च^२ वाशितं तत्र सर्वदा ।
 गोपुच्छपर्वते सर्वे देवा भवेयुः वासिताः ॥
 तथास्मिन्वने^३ देवाः वाशितं सर्वदा अपि ।
 त्रयत्रिंशादिलोकेषु सर्वे लोका प्रकाशितम् ॥
 गुणेन च पवित्रेण गोपुच्छपर्वतमिव ।
 कृतमित्यं ततो तेन गुरु मञ्जुदेवेन च^४ ॥
 मञ्जुश्री पर्वत सः श्रीः गुरुस्त्वरितमाययौ^५ ।
 ताभ्यां सार्द्धं स आचार्यः मञ्जुश्री पर्वते वसन्^६ ॥
 शुभेन च मुखेनापि तत्र भवति सुस्थितम् ।
 धुषितत्वात् मञ्जुदेवः प्रदेशेऽद्यापि आख्यया ॥
 मञ्जुश्री पर्वते लोक्य पवित्रे ख्यापिते अपि^७ ।

- १ D भैरवादिभिः देवैश्च गणैर्युक्तः सदा स्थितः । २ A omits सर्वैश्च,
 D सर्वैऽपि । ३ B तथैवास्मिन् वने वनाः, D तथास्मिन् पर्वते ।
 ४ D ० देवतेन च । ५ B D गुरुस्त्विभ्यां समाययौ । ६ D वसत् ।
 ७ A मञ्जुदेव श्रीपर्वते लोके त्रैलोक्य पवित्रापिते अपि । B लोके
 त्रिलोकेऽपीति ख्यातवान् ।

१[एवं मैत्रेयास्य काले विश्वस्य च अर्हतः ।
 मञ्जुश्री प्रतिरूपेण आचार्य्येण विशेषतः ॥
 तत् हृदस्य समन्ताच्च परः संशोधिते अपि ।]
 वसुधामयतां कृत्वा हृदभुमि समन्ततः ॥
 भिन्नासने मणिमये सुरसिद्धि वन्द्य^१
 ये आवयन्तमसमं^२ शंभुजोनुभावम् ।
 संपुजितो सुरसुराहितुरङ्गतुण्डैः^३
 सन्तिष्ठन्तै^४ विविधरत्नविभूषिताङ्गः ॥

इति श्रीमति बृहत्स्वयम्भूपुराणे गोशृङ्गपर्वते स्वयम्भूचैत्यभट्टा-
 रकोद्देशे स्कन्दोत्पादोनाम तृतीयोऽध्यायः ॥

१ B has these three additional lines.

२ B वन्द्ये ।

३ B ये आवयन्ति असमं । ४ B ० वन्दैः ।

५ D सन्तिष्ठतै ।

चतुर्थोऽध्यायः ॥

अथ मैत्रेय वक्ष्यामि यामञ्च निगमादिकम्^१ ।
 राजधानौञ्च^२ राष्ट्रञ्च नगरं पुटभेदकम् ॥
 सुभित्तं^३ रमणीयञ्च ऋद्धं^४ स्फोट चेम तथा^५ ।
 आकीर्णजनमानुष्यं अनेकशुभपूरितम् ॥
 अनेकजनसम्पूर्णं नानागुणविभूषितम् ।
 ब्रह्मभिः चन्द्रियैश्चैः^६ शूद्रैश्च अन्यजातिभिः ॥
 दाशभिर्दाशकैश्चापि अमात्यैर्नैर्गमैरपि ।
 सर्वलोकैः सुसम्पूर्णं मङ्गलैश्च प्रपूरितम् ॥
 इति उपद्रवादीञ्च^७ न जातु^८ विद्यते पुनः ।
 स्वर्गमर्त्यं च पाताले तत्सादृशं न^९ विद्यते ॥
 यदा भवन्तदुद्देशं^{१०} शृणु लोकादिताय च^{११} ।
 सुभगाय^{१२} सुभिचाय लोकानां हितकामया^{१३} ॥
 पापिनां धर्मिणे नित्यं धर्मिणां फलप्राप्तये ।
 फलप्राप्तिनां सर्वेषां भोगाय सुखप्राप्तया^{१४} ॥

१ A निर्गमादिकं । २ A राजधानि च । ३ A सुभित्तञ्च ।
 ४ D ऋद्धिं । ५ D क्षमस्तथा । ६ A वैश्याः ।
 ७ B D उपद्रवादी च । ८ D जातुश्च । ९ B सादृशं तत्र ।
 १० B यदाभवत्तदुद्देशं । ११ A लोकादिताय च । १२ B सुभोगाय ।
 १३ D ०काश्रया । १४ D फलानां प्राप्तिनां सर्वे भोगाय सुखप्राप्तये ।

एव मैत्रेय साधु च^१ सुष्ठु च मनसि कुरु ।
 भाषिष्य अपि सत्त्वार्थं साम्प्रतं निश्चयं शृणु ॥
 इहैष कल्पे विश्वा भूः^२ निर्द्वते सुगते च सः^३ ।
 चतुर्वर्षसहस्राणि प्रजानामायुषि स्थिते ॥
 कलि दीर्घे कश्चिद्विप्र चेमावत्यां^४ प्रजायते ।
 चतुर्वेदाङ्गविज्ञाय ब्रह्मज्ञानविदाम्बरः ॥
 ऋग्यजुःसामाथर्वेद^५ चतुर्वेदं सुपारग ।
 सर्वेषां^६ लोकानां एकः शास्ता सः सद्गुरुः^७ ॥
 ८[अनेकमानवानाञ्च गुरुः शास्त्रैकनायकाः ।
 चैयवैश्यशूद्राणां सर्वेषां हि जगद्गुरुः ॥
 अग्निहोत्री दयी श्रीली नेमी वीर्या पराक्रमी ।]
 तद्गुणेषु सर्वेषु पितामहमिव स्थितः ॥
 तेन पत्नी गृहीत्वा तु^९ सत्सती पुरुषवृत्ती ।
 दयीश्रीलीवतीवीर्या^{१०} ध्यानी प्रज्ञापि पालिनी ॥
 पत्न्या सह असौ विप्रः धर्मात्मा धर्मवत्सरः^{११} ।
 अग्निञ्च कारयामास अत्यर्थं विधिविस्तारैः ॥

१ D एवं मैत्रेय साधुञ्च ।

२ A विश्वभूः निर्द्वतेश्च स सुगते ।

३ B निर्द्वते च गुरुगते ।

४ A क्षमावत्या । ५ D सामार्थवेदं

६ A D omit सर्वेषां ।

७ D adds नायका प्रभु ।

८ B D has these three additional lines.

९ A गृहीत्या तु ।

१० A वकी० । B दयाश्रीलीवतीवीर्या ।

११ D वत्सलः ।

१[लसं पत्न्याः प्रसूतस्य पुत्रं लक्षणमण्डितम् ।
 देवपुत्रमिव साक्षात् तेजसा च श्रिया अपि ॥
 द्वात्रिंशलक्षणधर अशीति चानुव्यञ्जनेः ।] .
 अत्यर्थं शोभितं गात्रं सहस्रसूर्याच्चन्द्रमात् ॥ .
 सर्वेषामपि लोकानां ज्येष्ठः श्रेष्ठः वङ्गनायकः^१ ॥
 सर्वज्ञश्च जगन्नाथः क्षीरनिधाविव चन्द्रमा ॥
 देवानां च मनुष्याणां दैत्यानां च तथा अपि ।
 जलाशया^२ त्समुत्पन्नकमलासनमिवाभवत् ॥
 गौरवेण च सर्वेषामादरेण विशेषतः ।
 गुरुभावेन सर्वेण पूजित^३ मानितं सदा ॥
 ४ब्रह्मा-विष्णु-शिव-शक्रैः पूजितं मानितश्च सः^५ ।
 नानागुणविभूषाङ्गी बोधिचर्या^६ प्रचारकः ॥
 चत्वारश्च महाराजैः चायत्रिंशेरपि तथा ।
 यामेशः तुषितेशोऽपि रतीशो वशवर्त्तीशः^७ ॥
 एते च देवराजानः स्वस्वगणैः परिवृतः ।
 ८समायाताः सपूज्येन पूजितं पादपङ्कजे ॥
 कामावचराश्च सर्वे ये^९ रूपावचरा^{१०} स्तथा अपि ।
 आरूपावचरा येऽपि^{११} तत्पादौ च प्रपूजितम् ॥

१ B D have these additional lines. २ B सहस्रसूर्यात् ।
 D सह सूर्या च चन्द्रमा । ३ A वन्तनायकः । D श्रेष्ठश्च नायकः ।
 ४ A जलाशयनात् । ५ D पूजितम् । ६ A D ब्रह्मा । ७ A मानित च सः ।
 ८ B ० चर्य० । ९ A ० वन्तीशः । D वशवर्त्ति च । १० B D कामाचराश्च
 सर्वे च । ११ D रूपाचराः । १२ B येऽपि । D आरूपावचरा येऽपि ।

नामेन^१ ऋक्षन्दोऽसौ सर्वज्ञश्च दयावितः ।
 पूज्यागार^२परित्याज्य सम्बोधिज्ञानमाप्नुयात् ॥
 शिरीषवृक्षमाश्रित्य वृणासने प्रतिष्ठितः ।
 समाधीनाञ्च अथासौ^३ समाधिं विदधेय^४ सः ॥
 अङ्गुकाय प्रणिधाय स्मृति च उपसंस्थितम्^५ ।
 वज्रासनमुसंस्थित्वा बोधिज्ञानमवाप्नुयात् ॥
 सम्यक्सम्बुद्ध सो अर्हन्^६ षड्भिज्ञश्च तथागतः ।
 सर्वेषां दुःखितां^७ नाथः दुःखार्णवमुपारगः ॥
 अतीतानागताबुद्ध प्रत्युत्पन्नानाञ्च अपि^८ ।
 सर्व^९तथागतानाञ्च सर्वज्ञानां विशेषतः^{१०} ॥
 [११] ध्यानिनां योगिनां मध्ये तपस्विनां विशेषतः ।
 समाधीनाञ्च सर्वेषां एकः श्रेष्ठश्च नायकः ॥
 समाधीनाञ्च सर्वेषां सर्वज्ञानविशेषतः ।]
 एकः श्रेष्ठः गुरुः शास्त्रा ऋक्षन्दस्तथागतः ।
 सिद्धविद्याधरर्षीणां मध्ये शास्त्रा जगद्गुरुः ॥
 सर्वेषां देवतानाञ्च मर्त्यजानां^{१२} विशेषतः ।
 ब्राह्मणानां वैष्णवानां शैवानाञ्च तथा अपि ॥

१ D मन्त्रेण । २ B पूज्यागारम् । ३ B अथासौ । D समाधी-
 नामथासौच । ४ A विदधेय । ५ B स्मृतिश्च उपसंस्थितः ।
 ६ A अर्हन् । ७ D दुःखिता । ८ D प्रत्युत्पन्ना तथा अपि । ९ D सर्वे ।
 १० B समाधिं वृत्तविग्रहः । ११ B has these additional lines.
 १२ A मर्त्यजानां ।

सर्वेषां चापि शैवानामेकः शास्त्रा जगद्गुरुः ।

बुद्धानामपि धर्माणां सङ्गमाच्च तथा अपि ॥

तथा ।

सर्वेषामपि बौद्धानां एकप्रेष्ठजगद्गुरुः ।

चतुर्णामपि राजानां त्रयचिन्मिश्रस्य च ॥

यामेशचतुषितेशस्य निर्माणरतीशस्य च^१ ।

निर्मितवशवर्त्तिस्य रूपावचराणाञ्च तथा ॥

आरूपावचराणाञ्च देवानां नायको गुरुः^२ ।

ब्रह्मचरिष्वेशानां सङ्कूट्राणाञ्च मानुषाम् ॥

सर्वेषामपि सत्त्वानामेकनायकसद्गुरुः ।

मर्त्यानामपि लोकानां पातालानां तथा अपि ॥

सर्वेषां त्रयलोकानां सर्वज्ञनायको गुरुः^३ ।

ज्योतिषालो^४ बभूवाहं तदाराधनशुद्धधीः^५ (?) ॥

अवैवर्त्तिक यश्च^६ बोधिसत्त्व सुबुद्धिमान् ।

बोधिज्ञानप्रचाराणां शिष्याणां नायक^७ सुधीः ॥

सर्वज्ञ^८ कस्य सर्वेषां एकशिष्य सुनेरपि ।

सर्वेषामपि शिष्याणां सह एकाकी नायकः^९ ॥

१ C सेवाताम् ।

२ D निर्माणरति ईश्वरस्य ।

३ A चको गुरुः

C सकोर्गुरुः ।

४ B ०नायकगुरुः ।

५ B ज्योतिरूपा ।

६ A D सद्गुरुः B सूक्ष्मधीः C सद्गुरुः ।

७ B अवैवर्त्तिकतिर्य्यस्य ।

८ D नायकः ।

९ D सर्वज्ञः ।

१० B अहम्, एकाकिनायकः ।

क्रकुच्छन्दस्य नाम्नश्च^१ सर्वज्ञस्य च धीमतः^२ ।
 पिण्डपात्रादिभिः पूज्यैः शयनासनभेषजैः ॥
 श्रेवाञ्च कारयामास अत्यर्थं विविधैश्च सः^३ ।
 यत्र यत्र प्रगच्छन्ति क्रकुच्छन्द तथागतः ॥
 तत्र तत्र च^४ गच्छामि तत्पृष्ठतः सश्लिष्यकैः ।
 यदा यत्र प्रगच्छन्तिः क्रकुच्छन्दः सश्लिष्यकैः ॥
 मर्त्यलोके विशेषेण सर्वत्र भुवनेष्वपि ॥
 सश्लिष्यैः सगणैः साङ्गं भिक्षुभिक्षुण्युपाश्रितैः ।
 बोधिसत्त्वैर्महासत्त्वैः स्थविरस्थविरादिभिः ॥
 राजामात्यैः सपौरैश्च जिनश्लिष्यैरुपाश्रितैः ।
 मर्त्यजैः सर्वलोकैश्च^५ पृष्ठतश्च समन्वितः ॥
 क्रकुच्छन्द जगच्छास्ता सर्वज्ञश्च दयान्वितः ।
 सर्वेषां मर्त्यलोकानां धर्मं दिदेश नायकः ॥
 प्रथमं चतुर्महाराजानां कायिकानां^६ मथापि च^७ ।
 ततश्चापि त्रयत्रिंशे यामायां तुषितावपि ॥
 मानरतौ च शर्वलोका कामावचराणामपि^८ ।
 रूपावचराणां सर्वेषां आरूपावचराणां^९ मपि ॥

१. B नामस्य । २. A D धीमताः । ३. B कारयामासुरत्यर्थं विविधैः स तम् ।
 ४. A omits च । D स । ५. A D श्वलोकैश्च । ६. B चत्वारराजा
 कायिकानाम् । ७. A D मथोऽपि च । ८. B D वशवर्तौ
 कामाचराणां च अपि । ९. B D रूपाचराणां and आरूपाचराणाम् ।

सर्वतस्तयस्तिंगेषु देवानां साप्सरोगणा^१ ।
 एतेषामपि सर्वेषां धर्मं देशयति नायकः ॥
 अरभध्वं^२ निष्क्रामत युयध्वं^३ शम्भुशामने ।
 धुनीत मृत्युनः सैन्यं तडागारमिव कुञ्जरः ॥
 यो ह्यस्मिं धर्मविनय अप्रमत्तश्चरिष्यति^४ ।
 प्रहाय जातिसंसारं दुःखस्थानं करिष्यति ॥
 दिवौकसा अथ सर्वं प्रफुल्लवदनान्विताम् ।
 तद्दर्शञ्च प्रतिश्रुत्वा सर्वे हर्षममाकुला ॥
 ततस्ते पूजयामासुः^५ क्रकुच्छन्दं तथागतम् ।
 प्रसन्नमनसा भूत्वा पुष्पाञ्जलिं क्षिपेत् मुदा ॥
 मान्दारवेश्च पुष्पैश्च महामान्दारवैस्तथाः^६ ।
 पारिजातैश्च पुष्पैश्च नागजैः पुष्पकैरपि ॥
 चन्दनचूर्णरञ्जिभिः^७ सुगन्धैः केशलयुतैः ।
 एतैस्ते पूजयामास क्रकुच्छन्दं जगद्गुरुम् ॥
 अमृतादिविविधाभोग्या क्रकुच्छन्दौ^८ मुदा पुनः ।
 क्रकुच्छन्दाग्र भक्त्या ते^९ सशिष्येभ्यः ददुः पुनः ॥
 इति कृत्वा सर्वदेवा^{१०} प्रणिपत्य पुनः पुनः ।
 पञ्चाष्टाङ्गेन योगेन^{११} प्रदक्षिणादिकं कृतम् ॥

१ B ०गणाम् । २ D अरभध्वं । ३ A पुण्यध्वम् । D युयध्वं ।

४ A अमलश्चरिष्यति । ५ A D पूजयामास ।

६ B महामान्दारवादिभिः । ७ A चन्दनचूर्णं रञ्जिभिः । ८ B वस्त्रौ ददौ ।

९ B भक्तास्ते । १० B ०देव । ११ A पञ्चाष्टाङ्गिणप्रणामः । D प्रणामः ।

केचित्पञ्चप्रणामेन केचिदष्टाङ्गेनापि च ।
 केचित्प्रदक्षिणाञ्जलिं प्रणिपत्य पुनः पुनः ॥
 इत्थं ये नाकजा सर्वे मोहिता^१ हर्षिताम्बिताः ।
 आगता खल्वचेत्तात् तस्मै च पूजनं कृतम् ॥
 अथापि क्रकुच्छन्दोभौ सर्वज्ञश्च दयान्वितः ।
 तस्मात् खर्गाच्च पातालं प्रगच्छन्ति च मर्द्दिना ॥
 सर्वे^२ शिथ्यगणैः सार्द्धं च^३ खर्गं प्रगच्छति ।
 तथा सर्वे^४ तैस्सार्द्धं पाताले समगच्छति^५ ॥
 पातालेषु च सर्वेषु^६ भुवनेषु विशेषतः ।
 अन्वाहिण्डो^७ विशेषेण धर्मं देशयति नायकः ।
 भो भो पातालजाः सर्वे चिरव्रणरणं कृता^८ ॥
 प्रहाय सर्वपापानि वः खर्गं प्रगच्छति ॥
 नमो बुद्धाय धर्माय संधाय शम्भुवे अथ ।
 पातान्नजाः कृतं येऽपि ते खर्गमधिगच्छति
 इति कृत्वा क्रकुच्छन्दः प्रत्यागतः सशिष्यकैः ।
 पातालात् मर्त्यलोके च सर्वत्र भुवनेषु च^९ ॥
 यदाच भगवान्च्छास्ता विजहारोपच्छन्दके^{१०} ।
 सुदुर्जया भुः माख्याते नेपालेमण्डले अपि^{११} ॥

१. B मोदिता । २ A D सर्वे^२ । ३ B omits य । ४ B पुनगच्छति ।

D समधिगच्छति । ५ A omits च सर्वेषु । ६ A अन्वाहिण्डो ।

D भवाहिण्डो । ७ B सर्वे^७.....कृतम् । ८ A D भुवने गतः ।

९ B यदा तु भगवाच्छास्ता विजहारापच्छन्दके ।

१० D सुदुर्जयाभूमाख्याते नेपाले अपि विभ्रुता ।

पद्मगिरौ पर्वते च स्वयम्भू^१दर्शनाय च ।
 वन्दनाय च पूजाय क्रकुच्छन्दस्तथागतः ॥
 बड्गशिश्यगणैस्साङ्गं भिचुभिचुष्टुपाशकैः ।
 बोधिसत्त्वैर्महासत्त्वैः स्वविरस्यविरादिभिः ॥
 चमावत्यां^२ नगर्यास्तैः सर्वैः साङ्गं समागतः ।
 अष्टमीचन्द्रमाकारैः क्रकुच्छन्दस्तथागतः ॥
 गरुत्मानिव^३ पक्षिभिः राजहंसैः परिवृतः ।
 शिष्यैः सह समायातः स्वपथेन जगद्गुरुः ॥
 अचक्ष्यैः सर्वलोकेषु देवैः नागैश्च मानुषैः ।
 नानापूज्यादिंश्चक्षुष्य प्रत्युद्गच्छत्ययं मुनिः ॥
 क्रकुच्छन्दोऽपि सञ्जास्ता स्थागतः^४ शम्भुसन्निधौ ।
 पद्मां च क्रमतेनापि स्वयम्भूदर्शनाय च ॥
 अथ नेपालजैः सर्वैः सुगतपादपङ्कजैः ।
 पूजयामासु इत्यर्थं गौरवेन पुनः पुनः ॥
 पादैः गन्धैश्च पुष्पैश्च लाजाक्षतैस्सुमन्वितैः ।
 चिप्टयामास अञ्जलिभिः तस्मै च सुगताय च ॥
 केचिद्गन्धजलैः शिक्तं मार्गञ्च शोधितं ननु ।
 केचिद्भूपं प्रधूपन्ति अग्रतस्त^५ समागताः ॥
 चामरैर्व्यजनैः केचित् वीजयञ्च तथागतम् ।

१ A स्वयम्भूः । २ B D चोमावत्याम् । ३ A C D गरुडमान् ।

४ B दागतः । ५ B अग्रतश्च ।

नाना वाद्यन्ति विलयामास केचिच्च सम्भुवे^१ ॥
 अथ शास्ता क्रकुच्छन्दस्तं शम्भू^२ दर्शनं कृतम् ।
 नमयामास अत्यर्थं अञ्जलिं शिरसा बहन्^३ ॥
 ततः सर्वेऽपि शिचा च भिक्षुण्यः भिक्षवस्तथा ।
 उपासकोपासकाश्च स्थविरादयः श्रावकाः ॥
 पुष्पैर्धूपैश्च गन्धैश्च पूजितं तं स्वयम्भुवम् ।
 गाथाञ्चापि पठेत्सर्वे चकार स्तुतिमादरम्^४ ॥
 अथ सर्वेऽपि शिचाश्च प्रणिपत्य पुनः पुनः ।
 [१पञ्चाष्टाङ्गेन योगेन शिरसाञ्जलिमावहन् ॥
 बद्धधा प्रदक्षिणाञ्चापि चकार च स्वयम्भुवे ।
 शतसहस्रसंख्याभिः बद्धभिः कालितं पुनः ॥
 धारिणीमन्त्रजापादिन् स्तोत्रपाठं^५ पुनः पुनः ।]
 स्वयम्भुवे च ते सर्वे कारयामास गौरवम् ॥
 तदात्र भगवाञ्छास्ता विजहार स्वयम्भुवः ।
 पर्वते शङ्खमञ्जे^६ च पवित्रे शिखरोच्छये ॥
 पूर्वाच्च दक्षिणाञ्चापि पश्चिमादुत्तरात्तथा ।
 दिग्भाच्च विदिग्भाच्चापि मार्गमापि न विद्यते ॥

१. A omits केचिच्च । C विजया क्षत्रयामास शम्भुवे ।

२ B शम्भूम् । D शम्भु । ३ B बहः । ४ B स्तुति समादरम् ।

५ C omits the portion bracketted. ६ B स्तोत्रपाठम् ।

७ D ०संज्ञम् ।

शिरापवित्रे महत्यां नानामङ्गलकारिते^१ ।
 महाप्रमाणे शोभे च त्रैलोक्यमपि कुत्रचित् ॥
 तस्यां अधित्यकायाञ्च सर्वेषु शिखरेषु च ।
 वृक्षैस्समन्तात्सङ्कीर्णैः फलवृक्षैरलङ्किते ॥
 खर्जुलैः^२ कदलैः काष्ठैः कर्णिकारैः कलिद्रुमैः^३ ।
 अनेकैः विविधैः वृक्षैः समन्ततः प्रपूरितम् ॥
 क्रौञ्चादि-व^४क-शालीकैः चक्राख्यैः^५ कोकिलैरपि ।
 स्वातकैः कुकुटैश्चापि दात्यूहैः कृकणैरपि ॥
 गृध्रैः क्रोञ्चैः पारावतैः पत्नीभिरुत्कैरपि ।
 भरद्वाजैः कलिङ्गैश्च नानापक्षिभिः^६ पूरितम् ॥
 शाखामृगादिभिः पुरै^७ मृगद्वन्द्वैः सवत्सकैः ।
 चमुरभिः कृष्णशालैः गोकर्णगन्धनादिभिः ॥
 सिंहैः व्याघ्रैश्च चषभैः वरतमृगैश्च क्रोष्टुभिः ।
 गौधारैः श(स)नैः सर्पैश्च इत्यादिवनजन्तुभिः ॥
 अनेकैः शूकरैः^८ पूर्णं समन्तादनजन्तुभिः ।
 खेचरैर्भूचरैः कीर्णैः तत्प्रदेशे समन्ततः ॥
 मुनिभिर्मुनिशिष्यैश्च सिद्धविद्याधरादिभिः ।
 वाशितं शततं तत्र कैलाश इव शोभिते ॥
 इत्यादिभिर्गुणैर्युक्ते संपूर्णगुणभूषिते ।

१ B D ० पूरिते । २ D खर्जुरैः । ३ A D क्रौञ्चादिकः

४ B चक्राङ्गैः । ५ A नानापक्षिपूरितम् । ६ A पूर ।

७ A वृक्षैः ।

[अनेकै^१भिचुभिस्तार्द्धं तत्र गतः स सहुरुः ॥
 अर्द्धचयोदशग्रतैः महासत्त्वैर्जनात्मभिः ।
 बज्रभिर्वागिभिर्वन्दैः वीतरागैरनेकशैः ॥]^२
 अनेगेर्वाधिसत्त्वैश्च बज्रप्रत्येकनायकैः^३ ।
 आर्धकैजिनश्रियैश्च भिचुभिचुण्डपाशकैः ॥
 देवपुत्रगणैः सार्द्धं ब्रह्मभिश्च महोत्तमैः ।
 चतुर्भिश्च महाराजैः अहिराजगणेश्वरैः ॥
 किन्नरेन्द्रैश्च दैत्येन्द्रैः गडुरैश्च महोत्तमैः ।
 मनुजैः मनुजेन्द्रैश्च राजामात्यगणैस्तथा ॥
 धनिभिः सार्यवाहैश्च पौरैश्च जिनसेवकैः ।
 ब्रह्मविष्णुशिवशकैः अप्सरोभिः^४ मनोरमैः ॥
 अत्रजैरन्यजैः^५ सर्वैः क्रकुच्छन्दोऽनुगैरपि^६ ।
 सर्वैः श्रियैगणैस्तार्द्धं तत्र गच्छति सहुरुः ॥
 क्रकुच्छन्दोऽथ सर्वज्ञ आरुरोह^७ च पर्वतम् ।
 अधित्यकां च संप्राप्ता तत्राविशत् स सहुरुः ॥
 ततः महत्याः शिलायाः^८ उत्तरे च पिशेषतः ।
 महाप्रमाण एकश्च गुहा अस्ति^९ च पर्वते ॥

१ A अनेगैः ।

२ C omits the portion bracketted.

३ B प्रत्येकबुद्धकैः ।

४ A D अप्सराभिः ।

५ B अनन्यजैः ।

६ B D सुनेरपि ।

७ A स रुरोह ।

८ D शिलाया ।

९ A D अपि ।

सुचित्रञ्च पवित्रञ्च एकदारेण भूषितम्^१ ।
 श्रेष्ठं ज्येष्ठं^२ मुनिःवासं कूटमिव सुशोभितम् ॥
 अथ सर्वज्ञनाथोऽसौ क्रकुच्छन्दो जगद्गुरुः ।
 तस्यां विवेकयामास कोष्ठ इव स्थितो मुनिः ॥
 एकरात्रं सुसंपूर्णं अस्या एकं स्थितं मुनिः ।
 सृजुकाय प्रणिधाय^३ ध्यानेन स्थितविग्रहः ॥
 कायेन मनसा वाचा चित्तेन एकभावनाम् ।
 सर्वदुःखपरिच्छिन्ति समाधिं धृतविग्रहः ॥
 अथापि सर्वैः शिष्यैश्च अधिकाया समन्ततः ।
 वासं कृत्वा एकरात्रं सह तथागते ननु ॥
 ततः प्रभात^४काले च गुहायां विजहार सः ।
 तस्याः शिलायाः उपरि विजयामास सद्गुरुः ॥
 यदा विवेक सर्वज्ञः तदा शीघ्रं समागताः ।
 विश्वकर्मादयो देवाः स्वस्वभ्यो भुवनेभ्य च ॥
 रत्नसिंहामनं गच्छन् तस्योपरि प्रस्थापितम्^५ ।
 क्रकुच्छन्दास भक्त्या च सर्वायावि जनाय च^६ ॥
 चत्वारश्च महाराजाः प्रत्येकञ्च ध्वजा^७ धृतम् ।
 वितनोति वितानञ्च दिक्चतुर्षु प्र(ति)स्थिताः^८ ॥

- १ A भूषित । २ A श्रेष्ठ ज्येष्ठ । ३ B बोधो ।
 ४ B प्रणिधाय च । ५ B प्रातः । ६ B तस्योपरि प्रस्थापितम् ।
 ७ B सर्वायविजिनाय च । ८ B ध्वजाम् । ९ B प्रतिष्ठिताः ।

घटश्रेणिभिस्तुवन्ति^१ प्रलवन्ति च चामरैः ।
 दामैश्च पुष्पमालाभिः वितनुतं शिरोपरि ॥
 क्रकुच्छन्दो अथ शास्ता प्रविवेश च आसने ।
 पञ्चदशा नक्षत्रैश्च पूर्णचन्द्रमिव स्थितः ॥
 तत्रापि भिक्षुभिक्षुः उपाश्रको उपाश्रिकाः ।
 स्थविरादिश्रावकाश्च वैत^२रागादयो गणाः ॥
 केचित्पञ्चप्रणामेन केचिदष्टाङ्गेनापि च^३ ।
 केचित्प्रदक्षिणादिञ्च चकार स्तुतिरा(मा)दरम् ॥
 ब्रह्मचत्रियवैशादिमच्छूद्रादयश्शिष्यके ।
 अत्रजा अन्यजा सर्वे योग्ययोग्यासने स्थिताः ॥
 प्रथमं तेऽपि सर्वे च पुष्पधूपादिभिरपि ।
 दैपै^४गन्धैरसयुक्तैः^५ सर्वज्ञाय प्रपूजितम् ॥
 कामावचरा रूपावचरा आरूपावचरा अपि^६ ।
 मान्दारवादिभिः पूज्यैः पूजयामास मङ्गलम् ॥
 इन्द्रेण पृष्ठतः स्थित्वा^७ [रत्नच्छत्रं ददौ मुनेः ।
 ब्रह्मणा पार्श्वसंस्थित्वा व्यजनैर्वीजयन्मुनि ॥
 रुद्रेण पार्श्वसंस्थित्वा चामरैर्वीजयन्मुनिः ।
 विष्णुणा अग्रतः स्थित्वा^८] शङ्खं ध्वनति^९ सुखरम्

१ B घटश्रेणिभिः स्तुवन्ति । २ D वीत० । ३ A दृश्यगङ्गनापि च ।

४ B दैपैः । ५ D रसै युक्तैः । ६ B D omit व in all the three names. ७ C omits the portion bracketted.

८ B व्यजनैः । ९ A स्थितः स्थित्वा । १० A प्रधत्ति, D प्रध्वनति ।

इत्थं पूजाञ्च भावेन चकार सर्वदेवताः ।
 अस्मिञ्च पर्वते शङ्खे स्थिताः भवन्ति नाकजा ॥
 एतैस्तैः पर्षदं कृत्वा परितृत्यः पुरस्कृतः ।
 सभाञ्च कारयामास शिष्यैस्तत्र तथागतः ॥
 अथ सर्वज्ञनाथोऽसौ सत्त्वानाञ्च हिताय च ।
 सुखाय च सुभोगाय मोक्षाय सर्वदा पुनः ॥
 अपुण्यानां पुण्यार्थाय पुण्यानां फलप्राप्तये ।
 फलप्राप्तिनां सर्वेषां सौगताय सुनिश्चयम् ॥
 सर्वसंसारदुःखानां अर्णवे^१ परिशोषणम् ।
 देसयामास सद्भूमिं तस्मिं च पर्षदि ततः^२ ॥
 यूयं सर्वेऽपि शिष्याश्च श्रूयतां भिक्षुभावतां ।
 एवं येन कृतं येऽपि^३ ते नरा मोक्षगामिनः ॥
 शृण्वन्तु साधवः शिष्याः सुष्ठु च^४ मनसि कृताः ।
 कुर्वन्तु निश्चयतेऽपि यूयं मध्ये च भाषिष्ये^५ ॥
 एवं येन कृतं पर्षत् प्रब्रज्याग्रहणे मतिः ।
 तेन दुःखं न प्राप्नोति संसारार्णवदुःखजम् ॥
 भिक्षुभावेन च^६ सर्वेषां धर्माणां परमं पदम् ।
 ज्ञानानां परमं ज्ञानं^७ मोक्षाणां वर मोक्षदम् ॥

१ D पूर्णवे । २ B D स्थितः । ३ B सर्व ।

B A D साधवं शिष्या सुष्ठे च । ५ A माषिष्ये ।

६ B D भावश्च । ७ A D omit ज्ञानम् ।

तस्मात् सर्वप्रकारेण कुरुष्वं सांप्रतं कृतम्^१ ।
 दानेन दान^२युक्तेन शीलेन संयमेन च ॥
 चान्त्या च चमारूपेण^३ वीर्येण विक्रमेण च ।
 ध्यानेन निश्चित्तेनापि प्रज्ञाया च सुबुद्धिना ॥
 इत्यादिविधिभिर्युक्तैः नेमैश्चापि सुपूरितैः ।
 कृतं येन प्रवज्याञ्च स मोक्ष^४मधिगच्छति ॥
 मणिकनकरत्नादिभूमिचत्र^५गृहाणि च ।
 वसनस्त्रच^६द्रव्याणि दानानि^७ विविधानि च ॥
 विविधान्यन्नपानानि हिरण्यरजतानि च ।
 सर्वार्थिकेभ्यो ये दद्युः दानपारमिता कृताः ॥
 व्रतोपवासं निश्चय^८नसंयमञ्च विशेषतः ।
 ये सर्वा^९कुशलं त्यक्त्वा^{१०} शीलपारमिता कृताः ॥
 चेमेन सर्वग्रन्थेषु निश्चयमपकारिषु ।
 ये चापि सदयां^{११} कृत्वा चान्तिपारमितासु ताः ॥
 यस्मिन् वचसि उक्ते तु वचांसि पारिपूरकाः ।
 सत्तेभ्यः अभयं दद्युः वीर्यपारमिता कृताः ॥
 सर्वासु शास्त्रविद्यासु प्रज्ञायाश्च प्रपूरकाः ।
 धर्मं दद्युर्ये सर्वेभ्यः प्रज्ञापारमिता कृताः ॥

१ B मुदा । २ B दम० । ३ B ०युक्तेन । ४ B मोक्ष० ।
 ५ B ०पुत्र० । ६ B ०स्त्रप्र० । ७ B दामानि । ८ B निश्चयम् ।
 ९ D ये भवा । १० D लभ्य । ११ A वासि दयां कृत्वा ।
 D ये चासि ।

षड्भिरित्यादिभिः पारैः सत्त्वस्य परिपूरकाः ।
 उपदेशश्च ये दद्युः भिक्षुभावं पदं लभेत् ॥
 सोपानं स्वर्गमार्गाणां धर्माणां भाण्डमेव च ।
 च्छत्रञ्च तापदग्धानां बोधिराजमिव स्थितम् ॥
 पातालद्वारपिठितं धर्मद्वारमपावृतम् ।
 सर्वेषां नारकानाञ्च गोशीर्षचन्दनमिव ॥
 भूतप्रेतपिशाचानां तीर्थञ्चपशुजातिनाम् ।
 सर्वेषां पापिनां मार्गे बोधिवृत्तमिव स्थितम् ॥
 दारिद्र्यदुःखिनां मध्ये व्याधिपीडितानामपि ।
 सर्वेषां द्रव्यसौख्यञ्च^१ औषधमिव शोभितम् ॥
 ईदृशं गुणसम्पन्नं भिक्षुभावं पदं वरम् ।
 निश्चयं ये प्रकुर्वन्तः भविष्यन्ति जिनात्मजाः ॥
^१क्रकुच्छन्दोऽय भगवान् सर्वावींश्च पर्षदम्^२ ।
 आमन्त्रयामास पुनः बोधिसत्त्वानुवाच सः^३ ॥
 ये केचित्कुलपुत्राश्च प्रवज्याग्रहणे रताः ।
 ब्राह्मणाः क्षत्रियाः वैश्याः शूद्रा वा परजातयः^४ ॥
 अत्र नैपालजा^५ वापि अन्यत्रजा विशेषतः ।
 पूर्वजा दक्षिणाश्चापि पाश्चिमा औत्तरास्तथा^६ ॥

१ A द्रव्यं शौख्यञ्च । D द्रव्यशौख्यञ्च । २ B क्रकुच्छन्दोऽपि भगवान्
 सर्वावनिश्च पर्षदम् । ३ D सर्वावतिश्च पर्षदम् । ४ A ० सत्त्वा च सः ।
 ५ C वानरजातयः । ६ D नेपालजा । ७ B दक्षिणजापि पाश्चि-
 मादुत्तरास्तथा । D दक्षिणाश्चापि पश्चिमादुत्तरास्तथा ।

अन्यदिग्जाश्च ये सत्ताः भिक्षुभावं सुनिश्चिताः ।
 विशेषेण च नेपाले कुरुध्वं सांप्रतमपि ॥
 भोः ब्राह्मणाः ससत्पुत्राश्च^१ राजानः क्षत्रिया अपि ।
 सपुत्रादय वैशाश्च शूद्राश्च सप्रजा अपि ॥
 अभ्यञ्ज्या अन्यजा सर्वे भिक्षुभावे सुनिश्चिताः ।
 निश्चयं साम्प्रतं ग्रीष्मं कुरुध्वञ्च दयान्विताः ॥
 हिमालयविशेषेण नेपाले मण्डले अपि ।
 उपच्छन्दे च पीठे च सुदुर्जया स्वरूपिनी ॥
 कामदे मोचदे चापि सिद्धिदे च विशेषतः ।
 ईदृशी गुणसम्पन्ने त्रैलोक्येऽपि सुदुर्लभैः ॥
 शङ्खे च पर्वते अस्मिन्^२ शिलायाश्च महत्यपि ।
 प्रव्रज्या प्रतिपन्नाः स्युः धर्मस्तेषां गुणान्वङ्गन्^३ ॥
 स्वर्ग^४मर्त्ये च पाताले सर्वेषु भूवनेष्वपि ।
 ईदृशं गुणसम्पन्नं येन न विद्यते पुनः^५ ॥
 यद्यच्च वाञ्छितं सर्वं तत्तत्फलं प्रलभ्यते ।
 प्रव्रज्याग्रहमात्रेण अस्मिन् च शङ्खपर्वते^६ ॥
 इति ज्ञात्वा च मानुष्याः प्रव्रज्यां निश्चयं कुरु ।
 अस्य क्षत्रस्य भावेन यूयञ्च वाञ्छितं लभेत् ॥

१ A ससत्पुत्राश्च । २ D अस्मिन् । ३ B धन्वास्तेषां गुणावङ्गन् ।

४ A स्वर्गमर्त्ये च । ५ B D मेरावपि विशेषेण ईदृशञ्च न विद्यते ।

६ B ०ग्रहमात्रेण अस्मिन् च गुणपर्वते ।

अनेकेभ्योऽपि क्षेत्रेभ्यः^१ सुमेरोश्च विशेषतः ।

एतच्च^२ पर्वतं नूनं देहे शीर्षमिति स्थितम्^३ ॥

अपि च ।

स्वयम्भूत्पन्नमात्रेण स्वगानना विशेषतः ।

अनेके देवलोकैश्च नागलोकैश्च वासिता^४ ॥

त्रिमाहस्रमहालोके तच्छादृशं न विद्यते ।

गुणेन च पवित्रेण^५ क्षेत्रेण^६ च विशेषतः ॥

इति मत्वा च मानुष्याः भिक्षुभावञ्च साम्प्रतम् ।

निश्चयं कुरुध्वं शिष्याः यूयं हि^७ मानवादयः ॥

मायाचित्तं परित्यज्य बोधिचित्तञ्च साम्प्रतम् ।

यथा च मर्कटजालात् मलिकैव पलायिताः^८ ॥

पापदेहं परित्यज्य पुण्यदेहञ्च प्राप्यते ।

सर्वेषामपि देहानां अण्डा च पक्षिण इव ॥

गृहवासं परित्यज्य नानाभोग्येन^९ पूरितम् ।

पुत्रपौत्रादिभिर्युक्तं पञ्जलाच्च^{१०} शुका इव ॥

केशश्मश्रूण्यवतार्य काषायवसनैः^{११} वृताः ।

चीवरेण च प्रावृत्त्यै^{१२} कुण्डिकाञ्च ददु मुदा ॥

१ A D क्षेत्रेभ्यः । २ D एतच्च । ३ A नू देहेमशीर्षमिव स्थितम् ।

B नूनं देहशीर्षमिव स्थितम् । ४ A वासिता । B वासितान् ।

५ A विपत्रेण । ६ D क्षेत्रेण । ७ B यूयञ्च । ८ D प्रलायिताः ।

९ D भोगेन । १० A D पञ्जलाच्च । ११ B वसनैः ।

१२ A प्रावृत्त ।

पिण्डपात्रं परिगृह्य खिचिलीकां^१ दधुः पुनः ।
 काष्ठपादं सुसंगृह्य धारिणिं पुस्तकमपि^२ ॥
 भिक्षुशामयि^३मित्यञ्च मुदा पूज्य च मानवाः ।
 भिक्षुभावं कृतं येऽपि ते नरा मोक्षशामिनः ॥
 शस्त्रिं च पर्वते नूनं ये नरा भिक्षुभावताम् ।
 प्रव्रज्यां प्रतिपन्ना स्युः प्राप्तास्तेषां गुणान्वहन् ॥
 भव-भङ्ग-पदे शक्ताः गताः सिद्धिं यथेच्छया ।
 मानव्यमानवाद्यापि प्रव्रज्यां साम्प्रतं कुरु ॥
 गृहवासं परित्यक्त्वा श्रद्धया च समन्विताः ।
 भार्यास्नेहं परित्यज्य प्रव्रज्यां श्रद्धया कुरु ॥

अपि च^४ ।

कलत्रपुत्रपौत्रादि दाशदाशिकादिभिः^५ ।
 कर्मकरादिभिः प्रेयैः मित्रामात्यजनैरपि ॥
 सुहृदन्धुवर्गैश्च भातुः^६ भ्रात्रादिभिर्जनैः ।
 तैः सर्वैश्च परित्यक्त्वा^७ शुकञ्च पञ्जर इव^८ ॥
 वाणिज्यं कृषिकर्मञ्च अनेकशिल्पकर्मकम् ।
 दाशकं दाशिवृत्तिञ्च तत्सर्वं कर्मजं स्युतम् ॥

१ B खिचिल्लीका । D खिचिल्लीका । २ A पुस्तकमपि ।

३ D °शामयि° । ४ A D omit अपि च ।

५ B °दाशकदासिकादिभिः । D कलत्रपुत्रपुत्रादिदासदासिकादिभिः ।

६ B भात । D भातः भ्रात्रादिभिः । ७ B परित्यज्य ।

८ D पञ्जर इव ।

ईदृशैरगुणैर्युक्तं गृहवासञ्च भोग्यकम् ।

सम्यगेव परित्यज्य पाशच्छिन्नेव^१ पचिणाः ॥

गुणध्वजं गृणु त्वञ्च^२ गृहस्थानाञ्च दोषकम् ।

प्रथमं ब्राह्मणानाञ्च वक्ष्यामि^३ तत्त्वतः अपि ॥

ब्रह्मज्ञानं श्रुतिस्मृतिवेदाङ्गनीतिशास्त्रकम् ।

मानवाश्च न जानन्ति ब्राह्मणा न भवन्ति ते ॥

क्षत्रियापि च राजेन्द्र प्रमादेन च नीतिताः ।

न पालितं स्वप्रजाञ्च ते राजा न भवन्ति त ॥

वैश्या अपि अथ ये च अन्नदानं न कारिताः ।

भिक्षादि याचकेभ्यश्च ते वैश्या न भवन्ति च ॥

सञ्कूद्रादयः शूद्राश्च ब्रौह्मीनि^४ च धनानि च ।

न ददौ याचकेभ्यश्च ते शूद्रा न भवन्ति च^५ ॥

पुनरपि ।

शेवका वाणिजा येऽपि मृत्युका^६ कृषिकारिताः ।

दाशकंदाशिकादीञ्च क्रयविक्रयकारिताः^७ ॥

शूरापाने रता चापि चण्डाश्च निर्गुणरताः^८ ।

शस्त्रहस्ता दण्डहस्ताः ते ब्राह्मणा भवन्ति न ॥

प्रदुःखिताः स्वप्रजाश्च अत्यर्थं पीडिता कृताः ।

१ B °च्छिन्नञ्च । २ A D गुणध्वजं गृणुध्वञ्च । ३ A D पूज्यामि^१

४ D ब्रौह्मिनि । ५ A श्रुद्धीभवन्ति च ।

६ A मृत्युकी, C मृत्युकी । ७ B °कारकाः ।

८ A चण्डारिश्च निर्गुणीकृताः, D चण्डारिर्निर्गुणीकृताः ।

एकपुत्रमिव पितरौ ते राजा न भवन्ति न ॥
 प्रजाभ्यश्च दद्या नास्ति अत्यर्थदण्डतर्जिताः^१ ।
 अपालितं शत्रुवच्च तेषां धर्मं पलायिताः ॥
 स्वयं भुक्त्वा सदा वैश्याः भार्यायै च प्रजाभ्योऽपि^२ ।
 न ददौ गुरवे चापि भवन्ति दुःखिनश्च ते ॥
 देवेभ्यो याचकेभ्योऽपि गुरवे बान्धवाय च ।
 न ददौ अन्नदानञ्च भवन्त्यत्यर्थ^३ दुःखिताः ॥
 सच्छूद्रादयः शूद्रा ये स्वस्वकृषिणि वस्तुनि^४ ।
 याचकेभ्यश्च देवेभ्यः ददावपि^५ कदाचन ॥
 दुःखिता दुर्वलास्तेऽपि दरिद्रा अधना सदा ।
 जन्मजन्मान्तरे चापि भवन्ति दुःखभागिन ॥
 इति ज्ञात्वा च मानुष्याः यूयश्च मानवादयः ।
 निश्चयं भिक्षुभावमुपगताः सर्वेऽथ पर्वदि स्थिताः^६ ॥
 १[सर्वकामार्थदद्याते तस्मिञ्च उपच्छन्दके ।
 साधनेऽनुत्तरे^७ सिद्धौ त्रैलोक्येऽपि सुदुर्लभे ॥
 भिक्षुभावमुपगताः^८ सर्वेऽथ पर्वदिस्थिताः ।]
 ब्राह्मणाः क्षत्रियाः शूद्राः अन्ये वा परजातयः ॥

१ B ०वर्जिताः । २ D भार्या चैव प्रजापि च । ३ D भवन्त्यर्थश्च ।

४ A D कृषिणिव सुनि । ५ B ददौ नापि ।

६ B भिक्षुभावश्च लभ्यध्वं ननु । D भिक्षुभावश्च लभ्यध्वश्च पदं ननु ।

७ A C omit the portion bracketted.

८ B अनुत्तरे । ९ D उपागताः भिक्षुभावम् ।

तत्क्षणात् ज्ञानशस्त्रेण हत्वा रागादिवैरिणान् ।
 सर्वज्ञसमतामेति प्रव्रज्यां कुरुष्वच्च वः ॥
 अस्मिन्प्रव्रज्यामाहात्म्यं निर्दिश्येऽथ सः सहुरुः १
 पर्षदि सन्निपातानां अन्येषां सर्वदेहिनाम् ॥
 श्रोतापत्तिफले केचित् सहृदागामिनि फले १ १
 अनागामिफले केचिदर्हले च विशेषतः ॥
 प्रत्येक अपि बोधौ च मार्गाकारज्ञतायाञ्च २ ।
 सर्वाकारज्ञतायाञ्च सर्वज्ञतायाञ्च तथा ४ ॥
 भिद्युत्वं भिद्युणीत्वञ्च ५ वैतरागं बोधिसत्त्वम् ६ ।
 उपाशकोपाशिकात्वं उत्पन्नं मनसिष्ठतम् ॥
 ब्राह्मणानां क्षत्रियाणां वैश्यानां शूद्राणामपि ।
 अत्रजा ७ अन्यजाताञ्च मनस्युत्पन्नसत्पदम् ॥
 कासाञ्चिद्रूपि केषाञ्चित् पुरुषाणां स्त्रियामपि ८ ।
 सर्वेषामपि सत्त्वानां मनसिजातञ्च धर्मकम् ॥
 विंशतिशिखरमुच्चं पर्वतेन च सादृशम् ।
 वज्रेण हव् भित्वा च ज्ञानञ्च स्फुरिटं ९ भवेत् ॥
 भिद्युष्टां अपि भिद्यौ च वैतरागे १० उपाशिका ।
 उपाशिकायां सर्वे च श्रोतापत्तिफले अपि ॥

१ D रागाश्च । २ A सहृदागामि फले, C फलेन च ।

३ B मार्गाकारज्ञतास्यके । ४ B अपि । ५ A चै ।

६ B D सबोधिकं । ७ D अत्रजाताम् । ८ A D स्त्रियामपि ।

९ D स्फुटितम् । १० A वैतरागो ।

सहदागामिफले च अनागामिफले अपि ।
 अर्हत्वे प्रत्येकबोधौ मार्गकारज्ञतायाञ्च^१ ॥
 सर्वकारज्ञतायाञ्च सर्वज्ञतायाञ्च तथा^२ ।
 सर्वेषां पर्षदानाञ्च इत्थं मनः प्रफुल्लितम् ॥
 बोधिसत्त्वे महासत्त्वे निर्वाणिकेऽथवा^३ अपि ।
 पर्षदामपि सर्वेषां पुण्यं मनः प्रकाशितम् ॥
 गुणध्वजप्रमुखानां चतुर्द्विजगणादिनाम्^४ ।
 ब्रह्मणां ब्राह्मणानाञ्च उत्पन्नं भिचुचिन्तताम् ॥
 अभयन्दप्रमुखानां शतानां भूतजामपि^५ ।
 वैश्यानाञ्च तथान्येषां शूद्राणामन्यजातिना ॥
 सर्वेषां पर्षदानाञ्च पुण्यं मनः प्रकाशितम् ।
 कायवाक्चित्तयोगेन एकभावेन^६ स्वीकृतम् ॥
 अर्द्धत्रयोदशानाञ्च शतान्तं^७ पर्षदामपि ।
 ब्रह्मचत्रियवैश्यानां शूद्राणाञ्च^८ तथा अपि ॥
 सर्वेषां पर्षदामित्यं मनसि एकचिन्तताम्^९ ।
 एकस्येव च सर्वेषामुत्पन्नं भिचुभावताम् ॥
 पूर्वकर्मविपाकत्वात् एतेषां सर्वदेहिनाम् ।

१ A मार्गकारज्ञतायाञ्च, D °ज्ञताख्यके । २ A omits च सर्वज्ञतायाञ्च
 D सर्वज्ञताख्यकेनय । ३ B omits अथवा । ४ B चतुर्णाञ्च,
 शतादिनां, D द्विजानाञ्च चतुःशतम् । ५ B त्रिशत भूमूजामपि,
 D त्रिशतानां भूमूजामपि । ६ B °चित्तेन । ७ D शतानाम् ।
 ८ A omits च । ९ A एकचित्तनाम् ।

धर्मचक्षुर्विशुद्धिं स्यां सर्वपाप^१दुरीकृतम् ॥
 अन्धेनैव चक्षुःप्राप्तं जडेनैव वच अपि^२ ।
 पङ्गवेनैव वेगञ्च रुजेनेवामृतौषधम् ॥
 तेषां चित्तविशेषञ्च बोधिज्ञानसमुद्भवम् ।
 क्रकुच्छन्दस्य भावेन उत्पन्नं भिद्युभावताम् ॥ ^३
 श्रुत्वाथ^४ वचनं तस्य गुणध्वजप्रमुखा द्विजाः ।
 प्रसन्नभूतमनसा चक्षुः अभयन्ददः ॥
 ब्राह्मणाः क्षत्रियाः वैश्याः शूद्राश्च परजातयः ।
 पुरुषा अपि केचिच्च काश्चि स्त्रीय अपि तथा ॥
 सामग्रीभृता सर्वे ते आसनेभ्यः सहोत्थिताः^५ ।
 एकान्युत्तरासङ्गं कृत्वा साम्प्रतं तत्क्षणात् ॥
 केचित्प्रदक्षिणाञ्चापि चक्रुस्तस्मै पुनः पुनः ।
 एकं वा त्रीणि वा पञ्च सद्वादयः^६ असङ्ख्याया ॥
 शतसहस्रमयुतं लक्षं कोटीस्तथा तथा ।
 तथा पुनः^७ प्रमोदेन सञ्चकार प्रदक्षिणाम् ॥
 ये केचिदपि शिष्याश्च अपि पञ्चप्रणामकम्^८ ।
 प्रमोदेन च प्रीत्यां च तस्मै च कारितं मुदा ॥
 केचिच्च अपि अष्टाङ्गैः प्रणामञ्च पुनः पुनः ।
 ते सञ्चकारयामास क्रकुच्छन्दाय च अपि ॥

१ D सर्वपापञ्च । २ B ०मपि । ३ A D श्रुते । ४ A D सहोत्थिताः ।

५ B सत्वादयः । ६ A omits तथा, D पुनः पुनः ।

७ A omits पञ्च ।

बज्रसाञ्जलिमावध्वा प्रव्रज्याग्रहणे रताः ।
 सर्वे च पर्षदस्तेऽपि शिरसि अञ्जलिं कृताः ॥
 एकचित्तेन मनसा वचसापि पुनर्मुदा ।
 कायेन च प्रणामेन अञ्जलिं शिरसि बहन् ॥
 पुनः पुनः प्रणिपत्य अत्यर्थञ्च मुदा अपि ।
 सर्वे च कारयामासुः कर्तुं च्छन्दाय वै अपि ॥
 अथ ते पर्षदाः सर्वे गुणध्वजमुखा^१ द्विजाः ।
 अभयन्ददप्रमुखा वैशाः शूद्रास्तथा अपि ॥
 पृथिव्यां प्रतिसंस्थाप्य दक्षिणं जानुमण्डलम् ।
 एकचित्तेन मनसा चक्रुस्तस्मै विज्ञापितम् ॥
 शिरसाञ्जलि^२मावध्वा नमितपादपङ्कजे ।
 वन्दित्वा चरणौ मूर्ध्ना भगवन्तमवोचतः ॥
 भगवन्मुनिशार्दूल^३ भवतः शासने शुभे ।
 वयञ्च प्रव्रजिष्यामः ओष्याम धर्मशासनम् ॥
 एकचित्तेन मनसा ध्यानेन^४ च शुभेन च ।
 कर्मणा च शुभेनापि निश्चयं भिक्षुभावताम् ॥
 धारयिष्याम अत्यर्थं करिष्यामः सुनेमकम् ।
 त्यजयिष्यामो^५ नाचारं ग्रहिष्याम^६ चाचारकम् ॥
 भिक्षुनेमश्च यत्सर्वं तत्सर्वञ्च पुनः पुनः ।
 धारयिष्याम वयं नाथ तव पादप्रसादतः ॥

१ D ०प्रमुखा । २ D शिरस्यञ्जलि० । ३ A omits ध्यानेन ।

४ B भाजयिष्यामो । ५ D ग्रहिष्यामं ।

भगवन्सर्वविन्नाथ प्रसन्नो भव साम्प्रतम् ।
 अस्मास्त्रनुकम्पां कृत्वा भिक्षु^१भावं ददाति नः ॥
 अनेगगुणसंयुक्तं त्रैलोक्ये दुर्लभम्^२ पदम् ।
 भिक्षुभावं पदं^३ श्रेष्ठं अस्माभ्यं दायतां गुरो ॥
 मार्गं न दृष्टे मानुष्यमार्गदृश्यं^४ करोतु नः ।
 भवानपि गुरो ग्रास्ता^५ भवतश्च प्रसादतः ॥
 अस्मादर्थं न हि नाथ सर्वेषां दुःखभागिनाम् ।
 हिताय च सुभोगाय मोक्षाय सुखप्राप्तये ॥
 कर्कुच्छन्दोऽयं^६ भगवान् ब्राह्मणानाञ्च चेतसि ।
 तथैव चेचियाणाञ्च वैश्यानाञ्च तथा अपि ॥
 शूद्राणामपि सर्वेषां पर्षदाञ्चापि चेतसि^७ ।
 उत्पन्नं सर्वतोभद्रं मङ्गलेन सुभिषितम् ॥
 पापचित्तं परित्यज्य पूण्यचित्तपरिग्रहम् ।
 श्रेष्ठं ज्येष्ठं सुसम्पूर्णं चित्तञ्च भिक्षुभावकम् ॥
 मनसि वचसि सर्वे कर्माऽपि एकचित्तताम्^८ ।
 सर्वेषां पर्षदाणाञ्च भिक्षुभावञ्च निश्चयम् ॥
 इति सर्वत्र भावेन सर्वेषां मनस्युद्धृतम् ।
 तत्सर्वञ्च प्रतिज्ञमतं कर्कुच्छन्दो^९ जगद्गुरुः ॥
 प्रब्रज्याकरणं चित्तं ज्ञात्वा तेषाञ्च सद्गुरुः ।

१ B omits भिक्षु ।

२ A दुर्लभं ।

३ D भिक्षुभावपदम् ।

४ D मानुष्यमार्गदृश्यम् ।

५ A D ग्रास्त ।

६ D कर्कुच्छन्दो ।

७ A पर्षदाञ्च चेतसि ।

८ B ०चित्तता ।

९ D कर्कुच्छन्दो ।

गुणध्वजप्रमुखानां सर्वेषां दिज देहिनाम् ॥
 अभयंददप्रमुखानां^१ चत्रियाणां तथा अपि ।
 वैश्यानामपि शूद्राणां सर्वेषां देहिनामपि ॥
 भिज्जुभावजचित्तञ्च ज्ञात्वा सर्वज्ञनायकः ।
 तेभ्यः सर्वेभ्यः शिष्येभ्यः स्वीकृतां भवति असौ ॥
 कर्कुच्छन्दोऽथ सच्छास्ता^२ निश्चयं मनसि कृतम् ।
 तानुवाच सर्वाङ्गिस्थान् गुणध्वजमुखाद्धिजान् ॥
 अभयंदमुखानाञ्च^३ वैश्याच्छूद्रान्तथा अपि ।
 सर्वेषां पर्षदं मध्ये प्रोवाच जगदीश्वरः ॥
 भोभो शिष्याश्च यूयञ्च प्रव्रज्या कर्तुमुद्यताः ।
 केशश्मश्रूणि संच्छित्वा कषाय^४वशनेर्तृताः ॥
 यदि यूयं प्रव्रज्याञ्च कर्तुकामा भवन्त्यपि ।
 कुर्वध्वं माम्प्रतं शिष्याः प्रव्रज्याप्राप्तये मुदा ॥
 केचिञ्च ब्राह्मणाश्चापि केचिञ्च चत्रिया अपि ।
 केचिद्वैश्याश्च शूद्राश्च केचिञ्च अन्यजातयः ॥
 इति सर्वे च मानुष्याः शीघ्रं शीघ्रं कुरु कुरु ।
 सर्वसत्त्वार्सुकम्पार्थं मोक्षञ्च फलप्राप्तये ॥
 अथापि पर्षदः सर्वे^५ गुणध्वजमुखा दिजाः ।
 अभयंददप्रमुखाः चेत्रियाश्च विशेषतः ॥
 वैश्याः शूद्रास्तथा अन्या दृष्टास्तथाः प्रमुदिताः ।

१ B अभयंददमुखानाम् ।

२ D कर्कुच्छन्दो ।

३ D स शास्ता ।

४ D अभयंददप्रमुखानाञ्च ।

५ D कषाय० ।

६ D पर्षदं सर्वे ।

सौमनस्यश्च प्रीतिश्च जाता भवन्ति सर्वथा ॥
 अस्मिन् पर्वते शङ्खे कर्कुच्छन्दस्य^१ आज्ञया ।
 केशश्मश्रूण्वतार्यं शिखाश्च^२ च्छेदितं भवेत् ॥
 अपि च ।

ऋद्धिना वज्रमत्तेन सव्यहस्ताश्च शङ्खकात् ।
 स्नानार्थेन कृतं तेषामुत्पन्नं सर्वतोन्मुखम् ॥
 तथागतस्य ऋद्धिना^३ सव्यहस्ताङ्गुलेन च ।
 तेषाञ्च स्नानार्थेन कृतोत्पत्तिश्च वाग्मतौ^४ ॥
 ततस्ते मुण्डिका^५ स्सर्वे कृतं स्नानं मुदा अपि ।
 प्रसादात्कर्कुच्छन्दस्य भिक्षुशामग्रि^६ प्रापिताः ॥
 तदा कुण्डिकां खिक्खिणीकाश्च^७ पिण्डपात्रादिकमपि ।
 काष्ठपादश्च सर्वे ते गृहीताः श्रद्धयान्विताः ॥
 चीवरं काष्ठाचवस्त्रं भिक्षुशामग्रिसंयुताम्^८ ।
 सर्वथा सर्वं सर्वैश्च पुस्तकादिश्च धारिताः ॥
 इत्यञ्च कारिताः सर्वे प्रव्रज्यां चक्रुस्तत्क्षणात् ।
 प्रसादात् कर्कुच्छन्दस्य^९ प्रापिता भिक्षुभावताम् ॥
 इतिप्राप्तेऽथ सर्वज्ञ^{१०} भिक्षव ऊचुः साम्प्रतम् ।
 अस्मभ्यो देहि तन्नाथ पौषधनियमं वरम् ॥

१ D कर्कुच्छन्दस्य । २ D शिखां च । ३ D ऋद्धिना ।
 ४ D वाग्मतौम् । ५ D मुण्डिताः । ६ D कर्कुच्छन्दस्य भिक्षुशामग्रि ।
 ७ D खिक्खिणीकां । ८ D ०सामग्रिसंयुताम् । ९ D प्रसादात्
 कर्कुच्छन्दस्य ।

किं किं प्रकारं नियमं^१ धरिष्यामो जगद्गुरो ।
 धर्मञ्च किं करिष्यामस्यक्तव्यं किं पुनः पुनः ॥
 अगुक्त्या^२ पुरस्कृत्य प्रसन्नो भव साम्प्रतम् ।
 तस्मात् सर्वञ्च तन्नाथ श्रीघ्नं ब्रूहि दयां कुरु ॥
 पञ्चपूर्वस्थवीरादीन् स्थविरस्थविरानपि ।
 वैतरागान् बोधिसत्त्वान् महासत्त्वानपि तथा ॥
 पुनः पुनर्नमस्कृत्वा अञ्जलि शिरसा वहन् ।
 विज्ञापितं सर्वज्ञाय कर्कुच्छन्दाय^३ ते पुनः ॥
 एवमुक्ते इति सद्य कर्कुच्छन्दो^४ महामुनिः ।
 सर्वेभ्यो भिक्षुभ्यः श्रीघ्नमुवाच नियमं वरम् ॥
 भिक्षवः श्रूयतां तावत् भिक्षुणां नियममिति ।
 निश्चयं मनसि कृत्वा कुरुष्वं चित्तसंयुताम् ॥
 आदौ बुद्धमण्डलञ्च ततश्च धर्ममण्डलम् ।
 सङ्घमण्डलं पश्चाच्च शरणञ्च दिने दिने ॥
 इति त्रिशरणं कृत्वा ततस्ताथागतान् गुरुन् ।
 दशदिक्षु^५ स्थितान् बुद्धान्नमस्कृत्वा प्रणमितः ॥
 अपि च ।

प्राणातिपातं प्रथमं अदत्तं दानकं तथा ।
 अब्रह्मचर्यकं वापि मृषावादस्तथा अपि^६ ॥
 सुरामैरेयकञ्चापि मद्यपानमपि तथा ।

१ A D अगुक्त्या ।

२ D कर्कुच्छन्दाय ।

३ D कर्कुच्छन्दो ।

४ A ०दिक्षुपि ।

५ C मृषावादस्तथा अपि ।

नृत्यं गीतञ्च वाद्यञ्च^१ मौख्यं गन्धविलेपनम् ॥
 वर्णक^२धारणञ्चापि महोच्चग्रथनमपि ।
 अकालभोजनञ्चापि स्वर्णरूपविभूषणम् ॥
 एतेषां भिचुनेमानां दोषमेकं कृतञ्च ये ।
 ते भिचवस्तस्माद्दोषाद्भुवं गच्छन्ति दुर्गतिम् ॥^३
 ये दुर्गतिं प्रगच्छन्ता ब्रह्मकल्पाञ्च^४ नारके ।
 अनेकान्नारकान्दुःखान् भोग्यान् कृत्वा पुनः पुनः ॥
 अपि तु ।

मैथुनं परमं दोषं नियमानाञ्च भिचुणाम् ।
 भवन्ति ये कृतं सद्यः शीघ्रं गच्छन्ति नारकम् ॥
 मैथुनं श्रेष्ठदोषं च^५ मैथुनं नारक^६पथम् ।
 मैथुनाज्जायते पापं मैथुनान्नारकं व्रजेत् ॥
 इति मत्वा भिचवस्तु त्यक्तव्यं मैथुनमपि ।
 सर्वेषां भिचुनेमानां श्रेष्ठं दोषञ्च मैथुनम् ॥
 यूयञ्च भिचव मत्वा भिचूणां दोषकमिति ।
 दिने रात्रौ स्मृत्वा त्यक्त्वा यमेन गृहीतमिव^७ ॥
 इत्यादिभिर्विधैर्युक्तं नियमं भिचुणामपि ।
 अतीतानागतैः बुद्धैः सर्वैरुक्तं पुनः पुनः ॥
 इति प्राप्तेति सर्वं च कर्तुं^८ च्छन्दस्य^९ देशनात् ।
 बभूवस्तत्तृणाञ्चामी पञ्चाभिज्ञस्य लाभिनः ॥

१ A वादितम् । २ D वर्णकम् । ३ A ० कल्पाञ्च । ४ A omits च ।

५ D नारकम् । ६ A गृहीतमिद । ७ D कर्तुं च्छन्दस्य ।

तद्यथा ।

दिव्यचक्षुं दिव्यश्रोत्रं परचित्तञ्च ज्ञानकम् ।
 पूर्वानुस्मृतिं चद्विञ्च पञ्चाभिज्ञमिति स्मृतम् ॥
 यूयञ्च अन्यशिष्याञ्च पञ्चाभिज्ञपदं लभेत् ।
 तेऽपि सर्वेऽपि शिष्याञ्च सुखावतिगतिं लभेत् ॥
 ततो दिदेश भगवान् धर्मान् सम्बोधिपादिकान् ।
 सप्तत्रिंशतिभिर्युक्तान् सर्वज्ञैरिति भाषितान् ॥
 चत्वारि स्मृत्युपस्थानं चत्वारि सम्प्रहाणकम् ।
 चत्वारि चद्विपादञ्च पञ्चेन्द्रियन्तथैव च^१ ॥
 तथा पञ्चवलञ्चापि सप्तबोध्यङ्गकमपि ।
 अष्टाङ्गमार्गं आर्य्यञ्च एतान् सम्बोधिपादिकाम् ॥

तद्यथा ।

कायानुस्मृत्युपस्थानं वेदनायास्तथा अपि ।
 चित्तानुस्मृत्युपस्थानं धर्माणाञ्च तथैव च ॥
 इत्येवं मुनिभिरुक्तं^२ अतीतानागतैरपि ।
 चत्वारि स्मृत्युपस्थानं इदं धर्मं सुमार्गकम् ॥
 उत्पन्नधर्ममूलानां संलक्षणञ्च साम्प्रतम् ।
 अनुत्पन्नानां^३ धर्माणां समुत्पादं तथा अपि ॥

१ B omits this line. २ A D मुनिरुक्तम् ।

३ B उत्पन्नानाम् ।

उत्पन्नानां कुशलानां प्रहाण च पुनः पुनः ।
 कुशलानुत्पन्नानां उत्पादञ्च तथैव च ॥
 सार्वज्ञैरिदमुक्तञ्च बोधिसत्त्वैरपि तथा ।
 बोधिमार्गमिति धर्म्मं चत्वारि संप्रहाणकम् ॥
 समाधि ऋद्धिपादञ्च चित्तञ्छद्धिं तथैव च ।
 मीमांसा ऋद्धिपादञ्च वीर्यञ्छद्धिं तथा अपि ॥
 तथागतैरिति उक्तं सर्वज्ञज्ञाननाथकैः ।
 चत्वारि ऋद्धिपादञ्च इदं धर्म्मं शुभप्रदम् ॥
 अद्भुतं समाधिं वीर्यञ्च स्मृतिं प्रज्ञेन्द्रियमपि ।
 पञ्चेन्द्रियमिदमुक्तं सर्वैस्तथागतैरिति ॥
 अधिमुक्तिवलञ्चैव प्रतिसङ्ख्यावलं तथा ।
 भाववलं चान्तिवलं ज्ञानवलमपि तथा ॥
 तथागतैरिदमुक्तमतीतावागतैरपि ।
 प्रत्युत्पन्नैश्च सर्वैश्च पञ्चवलमिति स्मृतम् ॥
 इदानीं स्मृतिबोध्यङ्गं धर्म्मप्रविचयं तथा ।
 वीर्यं बोध्यङ्गञ्चापि प्रीतिबोध्यङ्गकमपि ॥
 प्रशुद्धिपूर्वबोध्यङ्गं समाधिबोध्यङ्गं तथा ।
 उपेक्षाबोध्यङ्गञ्चापि सप्तबोध्यङ्गकमिति ॥
 अतीतैरपि बुद्धैश्च अनागतैस्तथा अपि ।
 प्रत्युत्पन्नैश्च सर्वज्ञैरिदमुक्तं तथागतैः ॥

अथोऽपि सम्यग्दृष्टिञ्च सम्यक्कल्पमेव च ।
 सम्यक्वाक् च सुसूत्रञ्च सम्यक्कर्मान्तकं तथा ॥
 सम्यगाजीवकञ्चापि सम्यक् व्यायामकं पुनः ।
 सम्यक्संस्तृतियुक्तञ्च सम्यक् च समाधिमिति ॥
 इत्यार्याष्टाङ्गमार्गञ्च तथागतैः प्रशंसितं^१ ।
 सर्वज्ञैरपि बौद्धैश्च बोधिसत्त्वगणैरपि ॥
 इत्यादिभिर्गुणैर्युक्तं धर्म्मं संबोधिपाचिकाः ।
 सप्तचिंशतिभिर्युक्तास्तथागतैः प्रचारिताः ॥
 अतीतानागतैर्बुद्धैः प्रत्युत्पन्नैस्तथागतैः ।
 अर्हद्भिर्बोधिसत्त्वैश्च महासत्त्वैस्तथा अपि ॥
 दशदिक्षु स्थितैश्चापि सर्वैस्तथागतैरपि ।
 प्रतिदिने प्रतिमासे प्रतिचेत्रे च वर्णितम् ॥
 स्थविरैर्वैतरागैश्च^२ भिक्षुभिक्षुण्युपाश्रुतैः ।
 धारितं वाचितं सर्वैरत्यर्थञ्च प्रकाशितम् ॥
 इमां धर्म्माञ्च सर्वेण धारयिष्यथ साम्प्रतम् ।
 भिक्षवः निश्चयं कृत्वा मुदमाप्नुय तत्त्वणात् ।
 पुनर्दिदेशं भगवान् कर्कुच्छन्दो^३ जगद्गुरुः ।
 तेभ्यः सर्वेभ्यः भिक्षुभ्यः त्यक्तव्यं^४ निश्चयं इति ॥
 पुनश्च श्रूयतां तावत् धर्म्माधर्म्माख्य मूलकम् ।

१ A D प्रशंसित ।

२ A अर्हद्भिः ।

३ D वीतरागैश्च ।

४ D कर्कुच्छन्दो ।

५ B त्यक्तव्यं ।

सर्वेषां पापपुण्यानां वक्ष्यामि तत्त्वतः शृणुः ॥
 दशाकुशलजं धर्मं त्यक्तव्यं^१ परमं गतिम् ।
 दशा(श?)कुशलजं धर्मं कर्त्तव्यं^२ दुर्गतिपदम्^३ ॥
 मनसा वाचया युक्त्वा कृतं वा अकृतं इति^४ ।
 प्रजानन्ति च ये सत्त्वाः ते यान्ति परमं पदम्^५ ॥
 प्राणातिपातं^६ प्रथमं अदत्तादानकं ततः ।
 मिथ्याचारं कामपूर्वं मृषावादं तथा अपि ॥
 यैश्चान्यमपि मानुष्यन्तु सम्भिन्नप्रलापकम् ।
 अविद्यामपि व्यापादं मिथ्यादृष्टिमपि तथा ॥
 इत्येवं मुनिभिरुक्तं दशाकुशलजं विधम् ।
 त्यक्तव्यं भवति ये च ते मोक्षमधिगच्छति ॥
 तद्वच्च मुनिभिरुक्तं दशा(श?)कुशलजं विधिम् ।
 कर्त्तव्यं भवति येऽपि दुर्गतिमधिगच्छति ॥
 इत्यादिभिर्गुणैर्युक्तं प्रव्रज्यानियमं पदम् ।
 येऽपि वः भिक्षवः कृत्वा प्राप्नोति परमं पदम् ॥
 एवं च मैत्रेय तस्मिन् काले तथागते ननुः ।
 अर्द्धत्रयोदशाः सत्त्वाः ब्राह्मणा क्षत्रिया अपि ॥
 ते सर्वेः मुण्डिकाः कृत्वा करोति भिक्षुभावताः ।
 जितेन्द्रिया च ते प्राप्ता भवन्ति परमं पदम् ॥

१ B दशकुशलजं धर्मं कर्त्तव्यम् ।

२ B त्यक्तव्यम् ।

३ D दुर्गतिं पदम् । ४ C तथा । ५ A omits °पातम् ।

स(श)ङ्खमुध्नि दर्थ्यापि वज्रसत्त्वस्य चङ्घिना ।
 सव्यहस्ता च शङ्खाच्च उत्पन्नं सर्वतोमुखम् ॥
 पापदं पुण्यदं श्रेष्ठं मोक्षदं फलदं तथा ।
 वरदं क्षेत्रसान्तश्च शिवलोकफलप्रदम् ॥
 ईर्दृशं गुणसन्पन्नं त्रैलोक्येऽपि सुदुर्लभम्^१ ।
 मन्दाकिनीमिव साक्षात् गुणेन पावनेन च ॥

अन्यदपि ॥

तथागतकलाङ्गुल्यात् पतितास्तोयविन्दवः ।
 तेभ्यः जाता सदा पुण्या वाग्मती परंमेश्वरी ॥
 सर्वतोमुखस्नानाच्च शताधिकफलं लभेत् ।
 वाग्मत्यायां ये स्नानेन असङ्ख्यं लभ्यते फलम् ॥
 नाम्नेन च वाग्मती या अर्थेन च तथा अपि ।
 तस्यां दर्थ्यां^२ सुसंस्थिता प्रज्ञोपायमिव स्थिता ॥
 सर्वेषां भिक्षूणामर्थे वज्रसत्त्वतथागतौ^३ ।
 स्नानार्थं^४ [चङ्घिना इत्थं वाग्मतीं च प्रकाशिताम्
 भिक्षुकताय यद्वच्च जलधालाच्च पातकम् ।
 तद्वत्तेषां कृतं तेन क्रकुच्छन्देन शासिता^५ ॥]
 चङ्घिना क्रकुच्छन्देन धर्माङ्गवाय भिक्षूणाम् । .

१ A सुदुर्लभम् । २ A D omit दर्थ्यां ।

३ D *तथागतैः ।

४ D omits the portion bracketted.

५ A शासिता ।

पर्वदानामाश्वर्याय उत्पन्नं कृतं वाग्मतीम्^१ ॥
 अतीतानागतैर्बुद्धेः प्रत्युत्पन्नैस्तथागतैः ।
 वर्णी^२ कृतं मानितञ्च सर्वशिष्यगणैरपि ॥
 वैतराणैः^३ स्थविरैश्च भिक्षुभिक्षुष्युपाशकैः ।
 आशकैः जिनशिष्यैश्च चैरकोपाशिकादिभिः^४ ॥
 विशेषैः तीर्थकैः सर्वैः सन्यासे ब्राह्मणैरपि ।
 दण्डिभिर्वैष्णवैः शैवैः स्नानितं पूजितं सदा ॥
 मुनिभिर्मुनिकन्याभिः मुनिपुत्रैश्च शिष्यकैः ।
 मुनिपत्नीभिः सर्वैश्च स्नानं कृतमहर्निशम् ॥
 इन्द्रादिभिस्त्वयस्तिंगैः साप्तरादिगणैरपि ।
 पर्वदिने दिने याता स्नानं कृतं मुदा अपि ॥
 ब्रह्मादिस्वर्गणैस्सार्द्धं समायाताः पर्वदिने ।
 स्नानं कृत्वा प्रमोदेन चकार वेदपाठका ॥
 महाब्रह्मागणै देवैः पर्वदिने समागताः ।
 स्नात्वा स्नात्वा कृतं ध्यात्वा कारितं जलतर्पणम् ॥
 धृतराष्ट्र सगुन्धर्वै विरूढक कुम्भाण्डैरपि ।
 विरूपाक्ष नागैः सार्द्धं वैश्रवण यक्षैर्षह ॥
 इत्यश्चतुर्महाराजैः लोकपालैश्चतुर्दिशात् ।
 स्वस्वगणैः परिवृत्य सदा तत्र समागताः ॥

१ B कृतवाग्मती, D कृतवाग्मतीम् ।

२ B वर्णी० ।

३ D वैतराणैः ।

४ B चैरकोपाशिकादिभिः ।

इन्द्रश्चाग्निमोरचः पाशौवायुधनेश्वरः ।
 ईशान अध उर्ध्वश्च स्नानार्थं तत्र आगतः ॥
 प्रतिदिने प्रतिमासे पर्वदिने विशेषतः ।
 प्रमोदेन समायाताः मङ्गलैश्च प्रपूरिताः ॥

अपि च ।

मृदङ्गवादितं कृत्वा दुन्दुभिञ्च^१ प्रवादितम् ।
 पठहञ्चापि ढकाञ्च कांशजं विविधमपि ॥
 ध्वनत्तदुं^२ झर्झलञ्च डिण्डिमं मण्डलमपि^३ ।
 त्वर्यं भेलिं^४ फालञ्च गीतं गानं तथापि च ॥
 अत्यर्थं घोषणां कृत्वा देवाः गन्धर्वा राक्षसाः ।
 यक्षाश्चापि कुम्भाण्डाश्च किन्नराश्च दशदिशा ॥
 स्नानार्थञ्च समायाता वाग्मत्यान्तीर्थके अपि ।
 दिने च सुपूर्वे वापि समायातास्तत्र मुदा ॥
 चैत्रे मासे अमावास्यां सोमवासरसंज्ञके ।
 मङ्गलान्तौ मेषसंज्ञे च^५ उत्तमं लभ्यते फलम् ॥
 अश्यादिमुदिनेश्चान्ये मेषसूर्य्यदिनेऽपि च ।
 स्नानं कृतं मुदा ये या ईप्सितं लभ्यते फलम् ॥
 इति ज्ञात्वा च मानुष्याः सर्वदा सुपूर्वे(र्व) दिने
 स्नानं कृत्वा मुदा येऽपि वाग्मती फलपन्पदम् ॥

१ A omits च ।

२ B ध्वनत्तन्दम् ।

३ D मण्डकमपि ।

४ D भेरिम् ।

५ D °संज्ञञ्च ।

६ D मेषसूर्य्ये ।

नाम्नेन वाग्मती सापि त्रैर्येन सादृशी सती ।

सर्वेभ्यः स्नानपात्रेभ्य वाग्मतीं फलदं भवेत् ॥

अपि तु ।

अरोग्यं मधुरं स्वच्छं भुक्तजीर्णकरि(र) लघुम् ।

सुशीतलं सुगन्धेन्दुवर्णावष्टाङ्गवारिणा ॥

वाग्मती सादृशी तीर्था त्रैलोक्येऽपि सुदुर्लभा^१ ।

सर्वासां तीर्थानां मध्ये एका शास्ता च वाग्मती ॥

मण्डाकिन्यापि च श्रेष्ठा पावनेन गुणेन च ।

देवासुरमनुष्यैश्च पूजिता मानिताः सदा ॥

मानव्यमानवाश्चापि वाग्मत्यां स्नानदानकम् ।

कृत्वा येऽपि तत्र पुण्यान्ते मोक्षमधिगच्छन्ति^२ ॥

वाग्मतीस्नानमात्रेण सर्वपाप दुरीकृतम् ।

पुण्यशरीरान्ते प्राप्ता भवन्ति परमं पदम् ॥

ते सर्वे भिन्नव नूनं तयो हस्ताच्च जातके^३ ।

तीर्थेऽपि च स्नानाच्च भिन्दुदेहञ्च प्राप्यते ॥

पापकः केवलं त्यक्त्वा प्राप्ताः पुण्यं सुकेवलम्^४ ।

सर्वे भवन्ति भिन्नव अण्डाच्च पक्षिण इव ॥

तस्मिन् स्नानमात्रेण वचसा सुमतिं लभेत् ।

अत्यर्थञ्च मूढा येऽपि वाग्मतीं लभ्यते फलम् ॥

१ A सुदुर्लभा ।

२ B D °गच्छति ।

३ C जायते ।

४ A सुकेवरं ।

अथोवाच जगन्नाथः क्रकुच्छन्दो जगद्गुरुः ।
 भिन्नूनपि तानपि सर्वान् पर्षदि संस्थितानपि ॥
 यूयमपि च भो शिष्याः युष्माकमपि यानि च ।
 केशश्मश्रूणि सर्वाणि गृह्यभागं कृतमिति ॥
 तानि^१ सर्वाणि संगृह्य इत्थं भागद्वयं कृतम् ।
 केशश्मश्रूणि सर्वाणि कुरुध्वं^२ शीघ्रं साम्प्रतम् ॥
 भागद्वयकृतात्पश्चात् तत्र एकं प्रथापितम् ।
 प्रत्येकञ्च पृथक् स्थाने तस्यामुपरि थापितम्^३ ॥
 भागमेकं सुसंगृह्य प्रत्येकं केशश्मश्रूणि ।
 तस्यां शिरायामुपरि मह्यं राशिं कृतं च यम् ॥
 एवमुक्ते अथ सद्यः क्रकुच्छन्दस्य आज्ञया ।
 ये चापि भिन्नवः सर्वे सर्वकेशानि सञ्चितम्^४ ॥
 तस्यां महत्यां शिलायां^५ केशानि श्मश्रूणि अपि
 सर्वाणि च गृहीतानि भागद्वयं कृतञ्च ते ॥
 भागकृते च मैत्रेय क्रकुच्छन्दो जगद्गुरुः ।
 वज्रसत्त्वं जगन्नाथं प्रोवाच जगदीश्वरः ॥
 क्रियतां वज्रसत्त्वं त्वं सर्वेषां भिक्षूणामपि ।
 मनचित्तं प्रकाशार्थं पुष्पवत्फुलितमिवः^६ ॥

१ A तानि । २ A कुरुध्वं । ३ D स्थापितं ।

४ D केशानि सञ्चितं मुदा । ५ A D शिरायां ।

६ D फलितमिव ।

केशश्मश्रूणि सर्वाणि भागद्वयं कृतादपि ।
 भागमेकं क्षिपन्नि त्वं एकञ्च तत्र स्थापितम्^१ ॥
 सर्वेषामपि भिक्षूणां च्छद्धिं दृश्यसि साम्प्रतम् ।
 मनस्युद्भूत्यर्थं पुण्यं सर्वेषां भिक्षूणामपि ॥
 येषां पूर्वाणि पापाणि त्यजन्त्यर्थं कृतं त्वया ।
 समुद्भूतार्थपुण्यानि तेषाञ्च भिक्षूणामपि ॥
 इति कृत्वा त्वया येषपि सर्वेषाञ्च भविष्यति ।
 पुण्यचित्तं समुद्भूतं पापचित्तं दुरीकृतम् ॥
 सर्वेषां पूर्वजन्मानां सर्वाणि अक्षणानि च ।
 यथैव केशसङ्क्षिप्तं दूरीकृतं तथा त्वया ॥
 अवतार्य्य यथैतानि केशानि श्मश्रूणि तथा^२ ।
 तथैव सर्वपापाणि शलिलादवतालिताः ॥
 इति ज्ञात्वा त्वया सद्य ममाज्ञया कृतं अपि ।
 सर्वेषामपि भिक्षूणां भिक्षुणीनां तथा अपि ॥
 शीघ्रं शीघ्रं कुरु सद्य वज्रसत्त्व^३ जगद्गुरो ।
 दया कृपां पुरस्कृत्य कुसुदान् चन्द्रमा इव ॥
 देवासुरमनुष्याणां सर्वेषां पर्षदामपि^४ ।
 पुण्यमत्यर्थं जात्यर्थं आश्चर्य्यञ्च कृतं त्वया ॥
 इति कृत्वा जनाः सर्वे कृताः प्राप्ता भविष्यति ।

१ A D स्थापितां ।

२ A केशानि च श्मश्रूणि ।

३ A वज्रसत्त्व ।

४ D सर्वेषामपि पर्षदां ।

अपुण्यानां पुण्यात्मानं फलं सम्प्रापिता ननु ॥
 एवमुक्तेऽथ सर्वज्ञ^१ वज्रसत्त्व^२ जगद्गुरुः ।
 केशश्मश्रूण्णकराग्निं संगृह्य^३ सर्वज्ञाज्ञया ॥
 भागद्वयोरेकभागं राग्निद्वेष्टं सो गृह्यति ।
 संव्यहस्तेन च पश्चात्स्वयम्भूसममुखं स्थितः ॥
 मनसा वचसा चापि कायेन सुस्मृतां^४ कृतम् ।
 श्रीस्वयम्भू जगन्नाथं पुनः पुनः समीक्ष्यते ॥
 मनसा एकचित्तेन तेषां पुण्यान्युद्धृतये ।
 प्रणामञ्च पुनः कृत्वा केशानि सङ्क्षिपन्ति च ॥
 शङ्खमुध्मि^५स्थितेनापि क्रक्कुच्छन्दस्य आज्ञया ।
 सङ्क्षिपन्ति सव्यहस्ताच्च केशानि च वज्रगुरुः ॥
 षड्विकारं प्रकम्पिताः सागरान्ता वसुन्धराम् ।
 सुमेरुमाकनिष्ठञ्च सम्यकम्पन्ति तत्क्षणात् ॥
 तस्माच्च त्रिदशैः सर्वैः स्वर्गजैर्मर्त्यजैरपि ।
 पातालजैश्च सर्वैश्च विज्ञापितं सर्वज्ञभावतः ॥
 केशानि पतितं यत्र वायुये^६ शङ्खपर्वतात् ।
 तत्पर्वतस्य दर्थ्यां विदिग्नि भवन्ति निश्चयम् ॥
 यदा यस्मात् पतिताच्च तदा नदीं समुद्धृताम् ।
 भवन्ति तत्क्षणाच्चेयं पवित्री गृणभूषिणी ॥

१ A सद्य, D सद्यश्च ।

२ A वज्रसत्त्व ।

३ D गृह्य ।

४ A D सुस्मृतां ।

५ A शङ्खमुध्मि ।

६ D वायुये ।

केशवतीति नामेन केशधृतिताञ्च या नदी ।
समुद्भूता सुरूपा च पवित्रा गुणधारणी ॥
मङ्गली पावनी रूपी अष्टगुणविभूषिणी ।
देवासुरमनुजैश्च पवित्री इति ईरिताः ॥

अपि च ।

खच्छी मधुरी आरोग्यी रघु^१भुक्तजोर्णकरी ।
सुगन्धीन्दुवर्णा शीता चाष्टगुणविभूषिणी^२ ॥
नाम्नेति केशवती च क्लेशिनासिनी रूपिणी^३ ।
रागद्वेषसम्भोहादिस्वर्पापविनाशिनी ॥
मानव्यो मानवाश्चापि तस्यां स्नानं कृतं ननु ।
अनेग^४दुःखमायादिक्लेशञ्च नाशितं भवेत् ॥
केशवत्याञ्च ये स्नात्वा सर्वे च मनुजादयः ।
रागद्वेषादि मोहञ्च त्यक्त्वा यान्ति सुरालयम् ॥
इति मत्वा च ये या वा मानव्य मानवादयः ।
तस्याञ्च स्नानमात्रेण ईप्सितं लभ्यते फलम् ॥
दर्शनार्थञ्च ऋद्धीनां द्वितीयं भागमत्र हि ।
प्रक्षिपेयुश्च तत्केशां तावद्वर्त्यानि निर्जयुः ॥
यदापि भागमेकञ्च पृथक् प्रतिस्थितं स्थितम्^५ ।
तस्यां शिराया^६मुपरि यानि सङ्ख्यानि तानि च ॥

१ D लघू० ।

२ D ंगुणभूषिणी ।

३ D ंनासिरूपिणी ।

४ D अनेक० ।

५ D पृथक् पृथक् प्रतिस्थितम् ।

६ A शिराम् ।

केशश्मश्रूणि भागानि चैत्यानि अपि निर्ययुः^१ ।
 सर्वेषां मुष्टिकानाञ्च सर्वाणि केशश्मश्रूणि ।
 गुणध्वजप्रमुखानां ब्राह्मणानाञ्च माम्प्रतम् ।
 अभयन्दप्रमुखानां^२ क्षेत्रीयानां^३ तथा अपि ॥
 वैश्यानां अपि शूद्राणां भिक्षुदेहञ्च प्रापिणाम् ।
 अर्द्धत्रयोदशानाञ्च शतानां भिक्षूणामपि ॥
 केशश्मश्रूणि च यानि^४ यानि सङ्ख्यानि तानि च ।
 तस्यां शिरायामुपरि चैत्यरागिमिव स्थितम्^५ ॥
 क्रकूच्छन्दाय अर्थेन अलङ्काल^६ रलङ्कतम् ।
 तत्सर्वं चालकालञ्च^७ चैत्यरागय गोभितम् ॥
 अद्यायनेकचेत्येन कौ(क्कि)र्णाश्यामस्ति सर्वशः^८ ।
 'बभूवु तेषां तीर्थानां'^९ कौर्त्तिशब्दं गुणं महत् ॥
 ततस्ते पर्षदा सर्वे इन्द्रादिनाकजा अपि ।
 मनुजादय मानुष्याः अत्रजा अन्यजा अपि^{१०} ॥
 तयोश्च ऋद्धिं मंदृष्ट्वा आश्वय्यं प्रापिता मुदा^{११} ।
 सर्वेषामपि भिक्षूणां पुण्यानां हेतुनां फलम् ॥
 अथापि पर्षदा सर्वे देवा नागाश्च मानुषाः ।

१ B अभिनिर्जयः ।

२ D ददप्रमुखानाम् ।

३ B क्षत्रियानाम्, D क्षेत्रियानां ।

४ A गातानि ।

५ B स्थितः ।

६ D अलङ्कारः ।

७ B चालकारैः, D चारकालम् ।

८ B सर्वसः ।

९ B बभूवु स तेषां सर्वेषाम् ।

१० A omits तीर्थानाम् ।

११ B अत्रजाश्चान्यजा अपि ।

नेपालजा अन्यजाश्च^१ तेभ्यः सम्पूज्य पूज्यकैः ॥
 पुष्पैर्धूपैर्प्रदीपैश्च गन्धैर्नैवेद्यकैरपि^२ ।
 विविधैः पूजयामासुः गुर्वादिसर्वसङ्केभ्यः^३ ॥ .
 प्रथमं कक्कू(कु)च्छन्दश्च वज्रसत्त्वं^४मपि ततः । .
 पश्चात्सर्वेभ्यः भिक्षुभ्यः पूजितश्च पुनः पुनः ॥ .
 ततः पश्चात् सर्वचैत्यार्थं^५ पूजितं मुदा ।
 अञ्जलिं शिरसा(शा) धत्वा प्रणिपत्य प्रणामतः ॥
 केचि(श्चि)त्पञ्चप्रणामैश्च केचिदष्टाङ्गकैरपि ।
 पुनः पुनर्प्रणिपत्य नमयामासुः तान् गुरुन् ॥
 प्रदक्षिणाभिः वज्रधा मानव्य^६मानवादयः ।
 अत्यर्थं कारयामासुः प्रमोदेन पुनः पुनः ॥
 गुरुश्च सर्वभिक्षुश्च चैत्यान्महाशिरामपि ।
 देवैर्नागैर्मुन्युष्यैश्च असुरैः पर्षदैरपि^७ ॥
 ब्रह्माभि चचौयै^८ वैश्वेः शूद्रेश्च अन्यजातिभिः ।
 अत्रजैरन्यजैः सर्वैः चक्रुस्तेभ्यः प्रदक्षिणाम् ॥
 धारणीभिश्च पाठैश्च स्तोत्रैश्च भाषजैरपि ।
 विविधं स्तोत्रयामासुः ते सर्वेपि च शिष्यकाः ॥
 कक्कू(कु)च्छन्दोऽथ मैत्रेय तस्माच्छङ्खाच्च पर्वतात् ।

१ B नेपालजाश्चान्यजाश्च, A नैपालजा । २ D गन्धनैवेद्यकैरपि ।

३ B ०संघके, D ०सङ्घकान् । ४ A वज्रसत्त्वं । ५ B सर्वसत्त्वार्थं ।

६ B मानव्यो । ७ D पर्वदैरपि । ८ D क्षेत्रियैः ।

विजयामास शिष्यैश्च रुवेरपि परिवृतः^१ ॥
 अन्यैः^२ स्थविरैः सार्द्धं वै(वी)तरागैर्जितेन्द्रियैः ।
 बोधिसत्त्वैर्महासत्त्वैः भिक्षुभिक्षुण्युपासकैः ॥
 ब्रह्मभिरुचित्रियैर्वैश्यैः शूद्रैश्च श्रावकादिभिः ।
 अन्यैश्च विविधैर्लोकैः परिवृतः स गच्छति ॥
 तस्माच्च पर्वतान्नूनं क्रकू(कु)च्छन्दो जगद्गुरुः ।
 विजयामास शिष्यैश्च मृगस्थरौ विशेषतः ॥
 मृगस्थरिं^३ स गच्छत्वा खगाननायां गच्छति ।
 खगाननाया गच्छत्वा^४ विशेषैः पूजितं भवेत् ॥
 क्रकू(कु)च्छन्दोऽथ सर्वज्ञ पूजितं स्तोत्रपाठकैः ।
 स्थविरवैतरागेश्च^५ भिक्षुभिक्षुण्युपासकैः ॥
 ब्रह्मभिरपि क्षेत्रीयैः वैश्यैः शूद्रैस्तथा अपि ।
 खखभक्षैश्च वस्तुभिः खगाननाये पूजितम् ॥
 पुष्पैः धूपैः च दीपैश्च गन्धैर्नैवेद्यजातिभिः ।
 मद्यैः मांसैश्च लेह्यैश्च पेयैः यौग्यैश्च वस्तुभिः^६ ॥
 नानाविधिभिः पूज्यैश्च खगाननाये^७ पूजितम् ।
 मन्त्रजापादिभिस्तोत्रैः पूजितञ्च पुनः पुनः ॥
 वज्रोदकाभिषेकञ्च अञ्जलिभिः चिधा पिवेत् ।

१ A ०वृतम् । २ A अन्यगै । ३ D क्षेत्रीयैः ।

B D मृगस्थलिम् । ४ B खगाननाया गमित्वा । ६ D स्थविरवैतरागैश्च ।

७ D मद्यैः मांसैः लेह्यैः पेयैः पूज्यैर्यौग्यैश्च वस्तुभिः । ८ A D खगाननाय ।

ब्राह्मणादिभिः गृहस्थैश्च क्षेत्रीयैर्वैश्यैः शूद्रकैः ।
 तस्यां पुण्यप्रशा(सा)दाच्च अष्टाक्षणादिपापकम्^१ ।
 आपूर्वपञ्चजन्मानं दूरिकुर्वति^२ तत्क्षणात् ॥ •
 ततोऽथ भगवाञ्कास्ता क्रकूच्छन्तो जगद्गुरुः ।
 तस्मान्नेपालाच्च अन्यं क्षेत्रं^३ गच्छति शिष्यकैः ॥ •
 यथा नेपाल आगत्वा सर्वैः शिष्यैः परिवृतः ।
 सर्वैः शिष्यैः परिवृत्या नेपालाच्च^४ तथागतः ॥
 तस्या च मैत्रेय अत्र^५ भिक्षव बहवः स्थिताः ।
 सदा च सर्वदा कालं^६ सन्तु पूज्य पराययुः ॥
 एकेचिदपि शिष्याश्च भिक्षुभिक्षुण्युपाशकः^७ ।
 स्थविरादिबोधिसत्त्वा सर्वज्ञपृष्ठतो^८ गताः ॥
 अथापि केचिच्छिष्याश्च बोधिसत्त्वाश्च वृद्धकाः ।
 भिक्षवर्भिक्षुभिक्षुण्यश्च भवेयुः तत्र वाणिताः^९ ॥
 श्रीस्वयम्भोर्गुणं श्रुत्वा अन्यक्षेत्रं न^{१०} दृच्छता^{११} ।
 सर्वकालं स्वयम्भूश्च पूजा कृत्वाच वाणिता ॥
 तस्मिन्नेव क्षणे^{१२} वीतराग अष्टौ ययुः स्वयम् ।

- १ B अष्टाक्षणादिपापज । २ B आपूर्वपञ्चजन्मानां दूरीकुर्वन्ति ।
 D आपूर्वपञ्चजन्मानां । ३ B परं क्षेत्रं । D अन्यक्षेत्रम् ।
 ४ A D नेपाला च । ५ B चात्र । ६ B सर्वकालं च संभूपूज्ये ।
 D सर्वदा कालश्च । ७ D उपासकैः । ८ A D पृष्ठतम् ।
 ९ D भिक्षवः भिक्षुण्यश्चापि वासिताः । १० D ०क्षेत्रेण ।
 ११ B वाञ्छिता । १२ B omits क्षणे ।

सत्त्वानां लक्षणार्थाय रामकालं समाहिताः ॥
 हिताय च सुभिचाय भोगाय च सुखाय च ।
 अत्र वाग्निनां सर्वेषां स्वयमु(उ)त्पन्ननकृतिः ॥
 श्रीस्वयम्भूप्रभावाच्च मच्चुदेवप्रभावतः ॥
 खगाननाया भावेन वीतरागा समुद्भूता ॥
 प्रथमं मणिकूटे च दर्श्यात् नित्यं अपि ।
 महापाषाणयोर्मध्ये अभ्यन्तरेऽपि कोष्ठके ॥
 लतादिवृत्ते(च) सङ्कीर्णं नानाविहङ्गकूजिते ।
 नाम्ना च मणिचूडेन मणिदानकूटे भुवि ॥
 द्विजेभ्यः^१ याचकेभ्यश्च शिरसो दत्तवान्मणिम् ।
 उत्पाद्य केशाद्रुधिरं सजला रोहिणी नदी ॥
 मणीचूडमणीदानात् यस्माच्च ख्यापितं नदि ।
 अस्यां नद्याञ्च विद्यन्ति(न्ते) किञ्चिच्च मणयः^२ इति ॥
 देवासुरमनुष्यैश्च अत्र नेपालवाग्निभिः ।
 मनोहरात् मणिदानात् मनोहरा नदी स्मृताः^३ ॥
 मङ्गले श्रीवत्साकालं बोधिसत्त्वे^४ च मैत्रेयम्^५ ।
 नामार्थयुक्तभावेन मणिलिङ्गेश्वरमिति ॥
 आषाढे रविवारे^६ च नवम्याञ्च प्रतिपदे^७ ।

१ A विजेभ्यः । २ B किञ्चिच्च मणयोऽपि च, D चर्मणयोऽपि च ।

३ A D मणिदानात् मनोहरं नदिस्मृति । ४ B बोधिसत्त्वम् ।

५ D श्रीवत्साकारे मैत्रेयम् । ६ B ०वासरे ।

७ D प्रतिदिने ।

सङ्क्रान्ता कर्कटसंज्ञे^१ मणिलया विशेषतः ॥
 मणिनद्याश्च ये स्नात्वा कदर्या^२ तु^३ विशेषतः ।
 पश्चाच्च मणिलिङ्गाय नानाविधिभिः^४ पूजितम् ॥
 एकोवितिष्ठत्तत्रैव गोकर्णस्थे द्विती(ति)यके^५ ।
 वाग्मत्यान्तटे चापि प्रपातस्य समीपके ॥
 अनेग^६भृगुसङ्कीर्णे अनेग^७वृचपूरिते ।
 मुनीनां मुनिपुत्राणां आवासेन प्रपूरिते ॥
 भूतैश्च पितृलोकैश्च सदापि तत्र वाशितम्^८ ।
 पिण्डार्थं न च अत्यर्थं वासितञ्च^९ सदा पुनः ॥
 मङ्गले पुण्ड्र्याकाले बोधिसत्त्वे खगं जकम्^{१०} ।
 नामार्थयुक्तभावेन गोकर्णेश्वर ख्यातवान् ॥
 आवणे सोमवारे च अष्टम्यां^{११} अमावासिके ।
 सिंहे च अपि सङ्क्रान्तौ गोकर्णे च प्रसिद्धके ॥
 नद्यां येऽपि^{१२} तु वाग्मत्यां स्नानं कृत्वा विशेषतः ।
 पश्चात् गोकर्णेश्वराय पूजितं च^{१३} मुदा अपि ॥
 १२[ततः पितृगणेभ्यश्च पिण्डदानं ददुर्मुदा ।
 यथोक्तं भगवान् पूर्वं देवपुत्रोद्धराय च ॥

- १ A कर्कटे संज्ञे, D कर्कटे संज्ञे । २ B कनर्यान्तु, D कदर्याश्च ।
 ३ A omits नानाविधिभिः । ४ A D गोकर्णस्था द्वितीयके ।
 ५, ६ D अनेक । ७ B प्रपूरिते, D वासितम् । ८ A वाशितम् ।
 ९ D खगं जकम् । १० B सोमवासरे चाष्टम्याम् । ११ A D य पि ।
 १२ A omits च । १३ A omits the portion bracketted.

सर्वभ्यो याचकेभ्योऽपि ददुर्दानं यथेष्टितम् ।
 ग्रीष्मादि अन्नदानञ्च सर्वदानं ददुर्मुदा ॥
 तृतीयचारुशिखरे अनेगवृक्षभूषिते ।
 चम्पकैर्वृक्षसङ्कीर्णैः शूकरादिभिः पूरिते ॥
 धम्पकवृक्षसङ्कीर्णात् चारुगिरिरिति स्तुतम् ।
 अत्रजैर्मानुषैश्चापि अन्यजैर्विविधैर्गणैः ॥
 मुनिभिर्मुनिकन्याभिः वाग्नि(मि)तं तत्र सर्वदा ।
 चारुगिरितान्तत्रैव सुस्थितं भवति सदा ॥
 मङ्गलध्वजमाकालं^१ बौधौ समन्तभद्रकम् ।
 नामार्थयुक्तभावेन कीलेश्वर इति स्तुतम्^२ ॥
 नभस्य^३मङ्गले वारे सप्तम्यां पूर्णमादिने^४ ।
 कन्यायामपि सङ्क्रान्ता चारुगिरौ प्रसिद्धके ॥
 तस्मिं च चारुशिखरे श्वेतहृदे विशेषतः ।
 स्नानं कृत्वा ततः पश्चात् कीरेश्वराय^५ पूजितम् ॥
 चतुर्थं कुम्भतीर्थं^६ऽपि जलशुषिलतीलके^७ ।
 एकोऽपि वीतरागञ्च स्वयमुत्पन्नकं कृतिः^८ ॥
 कुम्भवज्जलशुषिलं कुम्भतीर्थमिति स्तुतम् ।
 पवित्रेण फलेनापि कलशमपि संस्थितः^९ ॥
 ९[कुम्भतीर्थाच्च निर्गमाज्जलं शरसि संस्थितम् ।]

१ D आकारम् । २ A स्मृतिस्मृतं, B कालेश्वरमिति स्तुतम् ।

३ B नभस्ये । ४ B D पूर्णमादिने । ५ D कालेश्वराय ।

६ D शुषिरतीरके । ७ B उत्पन्नन कृतिः । ८ B संस्थितम् ।

९ B. omits this line.

अष्टगुणविभूषाङ्गं जलजैश्च सुमण्डितम् ॥
 वैतरागस्य^१ भावेन तीर्थस्थापि गुणेन च ।
 वाशितं सततं^२ तत्र मुनिसिद्धगणैरपि ॥
 मानव्यमानवा या ये^३ कृतं स्नानञ्च तीर्थके ।
 सौवर्णशादृशं देहं प्राप्ता च ते^४ भविष्यति ॥
 भूषिकापि^५ तस्मिं स्नात्वात् सौवर्णदेह प्रापिता ।
 मानव्यमानवा चापि कथं न लभते^६ फलम् ॥
 मङ्गले कलशाकारं^७ वज्रपाणिस्वरूपकम् ।
 नामार्थयुक्तभावेन कुम्भेश्वरमिति स्मृतम्^८ ॥
 आश्विन्यां^९ बुधवारे च चतुर्दश्यां षष्ठ्यामपि ।
 तुलायामपि सङ्क्रान्तौ कुम्भतीर्थे विशेषतः ॥
 कुम्भतीर्थे च ये स्नात्वा जलदानादिकारिताः ।
 ततोऽपि कुम्भेश्वराय पूजितं मुदा अपि^{१०} ॥
 पञ्चमे फणिके^{११} गर्त्ते भूमीस्थानविशेषके ।
 द्रुचुवृन्दैश्च सङ्कीर्णैः नानापद्भिः पूरिते ॥
 ब्रह्मभिः वैश्वशूद्रैश्च पूजितं तत्र वाग्नि(सि)भिः ।
 प्रतिदिने प्रतिमासे^{१२} प्रतिवर्षे^{१३} सदा सदा ॥

१ A वैतरागस्य । २ A वाशितं शततम् । ३ B ये । ४ B स्तेच

५ D मूषिकापि । ६ B लभ्यते । ७ D कलशाङ्गालम् ।

८ A इतिरितम् । ९ B अश्विन्याम् ।

१० B has this additional line. ११ C फलके ।

१२ A प्रतिमास्य । १३ D प्रतिवर्ष ।

सुष्यै(धू)धूपैश्च दीपैश्च पञ्चामृतैश्च पूज्यकैः^१ ।
 पूजितं भवति तस्मै^२ सर्वकालं दिने दिने ॥
 मङ्गले चामलाकार(ल) मञ्जुघोषस्वरूपकम् ।
 नामार्थयुक्तभावेन फणिगन्धेश्वरमिति^३ ॥
 कार्तिके गुरुवारे च पञ्चम्याञ्च त्रयोदशी^४ ।
 सङ्क्रान्तावपि विच्छे^५ च^६ फणिगन्धेश्वरप्रदेशके ॥
 गोदावल्याञ्च^७ ये स्नात्वा जलदानादि कारिताः ।
 ततः^८ पञ्चाङ्गर्त्तेश्वरं मुदा च पूजितं भवेत् ॥
 षष्ठे^९ फणिके शैलस्य उपत्यकायाः शृङ्गके ।
 जलसरन्ध्रादुपरि ज्योतिलिङ्ग^{१०} प्रसिद्धकम् ॥
 प्रतिवर्षं नभे मासे दुग्धधाराञ्च पातितम् ।
 तस्मिं च ज्योतिलिङ्गेऽपि^{११} [शृङ्गा च पातितं भवेत् ॥
 रन्ध्राज्जाताज्जालाच्चापि] सहस्रधारां समुद्भूतम्^{१२} ।
 अनेकैर्मन्त्रैः^{१३} सङ्कीर्णैः सुवर्णतिलकैर्युतैः ॥
 महाबलमुखेष्वापि^{१४} शाखामृगैः प्रपूरितम्^{१५} ।
 जलधारैस्तुसंयुक्तं सलदृष्टैः परितृतः ॥
 अनेगजजलजन्तुभिः सर्पनकैः प्रपूरितम्^{१६} ।

१ D पजकैः । २ D तस्मै च । ३ B ० गन्धेश्वरमिति, D ० गन्धेश्वरमिति ।

४ D त्रयोदशी । ५ D दृष्टिके च । ६ D गोदावली च ।

७ A D omit पञ्चात् । ८ D यत्ते । ९ B ० लिङ्गः ।

१० B omits the portion bracketted. ११ D समुद्भवम् ।

१२ A अन्यगैर्मन्त्रैः, D अन्यगैः मन्त्रैः । १३ B ० मुखेष्वापि ।

१४ B प्रपूरितः ।

तस्य तीर्थस्य भावाच्च त्यजन्ति कलुषं वृतिम् ॥
 मत्स्यापि तीर्थस्नानानां देहस्य उपर्युपरि ।
 पतितं स्वेच्छया^१ युक्त्वा भयं किञ्चिन्न विद्यते^२ ॥
 इति मत्वा च मानुष्याः तस्मिं तीर्थे च स्नानकम् ।
 कृत्वा या ये च मानुष्याः वैरिमध्ये न च भयम्^३ ॥
 भयं सर्वेषां सत्त्वानां परमशत्रुञ्च कथ्यते^४ ।
 तस्य च^५ स्नानमात्रेण^६ भयं किञ्चिन्न विद्यते ॥
 यद्वदस्मिं^७ भयं नास्ति मत्स्यानामपि च सदा ।
 तद्वत्तीर्थ(र्थ)प्रभावा च मानुषाणां भयं न हि ॥
 इति ज्ञात्वा च मानुष्या तस्मिं तीर्थे सदा सदा^८ ।
 ये च या वा कृतस्नानात् भयं नास्ति सुखं लभ्यते^९ ॥
 मङ्गले मत्स्य(च्छ)माकार विष्कम्भिने^{१०} तथा अपि ।
 नामार्थयुक्तभावेन फणिशृङ्गेश्वरमिति ॥
 हेमन्ते शुक्रवारे च द्वादश्याञ्च चतुर्थि(र्थ)के ।
 सङ्क्रान्तौ धनुसंज्ञे च फणिशृङ्गे विशेषतः ॥
 येऽपि सहस्रधारा(ला)यां स्नानं कृत्वा मुदा अपि^{११} ।
 पश्चा^{१२} च्छृङ्गेश्वरं पूजां कृतञ्च मानवादयः ॥
 सप्तमे गन्ध्यावत्याञ्च शृङ्गस्योपरि संस्थितम् ।

१ A D स्वेच्छया । २ B न ते भयम् । ३ B नास्तीत्युक्तं मुनीश्वरैः ।

४ B D तस्मिन् । ५ B सुस्नानमात्रेण । ६ A यद्वदस्मिं ।

७ B D मुदा । ८ B या वा संकृतं स्नानं सुखं लभेत ।

९ A विष्कम्भिन्नम् । १० B सदा । ११ B ततः ।

ज्योतिरूपेण संस्थित्वा ऋद्धवत्संस्थितं(त) इति ॥
 रक्तपुष्पैः पुष्पवृक्षैः समन्ततः प्रपूरितम्^१ ।
 अनेगे वृक्षसङ्कीर्णैः शाखामृगेः^२ प्रपूरितेः ॥
 मङ्गलेच्छत्रमाकालं क्षिति^३गर्भस्वरूपिनि(णी)^४ ।
 नामार्थयुक्तभावेन गन्धेश्वरप्रकीर्तिताः ॥
 पौषमासे शनिवारे एकादश्यां तृतीयके ।
 मकरेऽपि च सङ्गान्तौ गन्धावत्यां प्रसिद्धके ॥
 गन्धावत्युपत्यकायां वाग्न्यायां विशेषतः ।
 खानं कृत्वा ततः^५ पश्चात् गन्धेश्वरं प्रपूजितम् ॥
 विक्रमस्थरे अष्टौ^६ च स्थलवृक्षैरलङ्कृतः^७ ।
 पश्चिभिर्वनजन्तुभिः समन्ततः प्रपूरिते ॥
 मङ्गले शङ्ख आकालं(रं) खगर्भ इति बोधिकम्^८ ।
 नामार्थयुक्तभावेन विक्रमेश्वरञ्च तथा ॥
 माघमासे सर्ववारे दशम्यां द्वितीयातिथौ ।
 कुम्भसङ्गान्तिसंज्ञे च विक्रमस्थरे विशेषतः ॥
 यस्यां विक्रमस्थ(ला)राधे नद्याञ्च य^९ विशेषतः ।
 खानं कृत्वा पुनः पश्चात्^{१०} विक्रमेश्वरञ्च^{११} पूजितम् ॥

१ B प्रपूरिते । २ A ०मृगे । ३ A क्षिति० ।

४ B ०बोधिकं द्वि । ५ A तत । ६ B D ०स्थले चाष्टौ ।

७ B अलङ्कृतम् । ८ D बोधिकम् । ९ A ०स्थराध्यः, D स्थराधोः

नद्यां च ये । १० B D च विधिना । ११ B D omit च ।

इति ज्ञात्वा च मानुष्याः वैतरागं सर्वेभ्योऽपि^१ ।

पूजितञ्च^२ मुदा कृत्वा विग्रेषं लभ्यते फलम् ॥

आयुर्वृद्धिं मणिलिङ्गात् गोकर्णाञ्जसवृद्धिकम्^३ ।

वृद्धिकं कीरेश्वराच्च^४ प्रजावृद्धिं कुम्भेश्वरात् ॥

गर्त्तेश्वराच्छुखवृद्धिं जसवृद्धिं^५ शृङ्गेश्वरात्^६ ।

गन्धेश्वराद्धनवृद्धिं सन्तानं विक्रमेश्वरात् ॥

पृथक् पृथक् इदं पुण्यं मानव्यमानवादयः ।

फलञ्च वाञ्छिता येऽपि पृथक् पृथक् प्रपूजितम् ॥

अथ वा ।

सम्पूर्णफलमित्यं ये मनुजादय मानवाः ।

वाञ्छितं फलमित्येवं तेभ्यः सर्वेभ्यः पूजितम् ॥

तेषु सर्वेषु तीर्थेषु स्नात्वा स्नात्वा स्वस्वदिने ।

पश्चात्सर्वं वैतरागेभ्यः पूजितञ्च पुन कृतम् ॥

अपि च ।

उत्तमं त्रयसंयोगे^७ द्वि द्वि^८ संयोगे मध्यमम् ।

खल्वप्येकमेकेपि पर्वतस्य इदं फलम्^९ ॥

पुष्पैर्धूपैश्च दीपैश्च गन्धैश्चापि प्रपूजितम् ।

१ B वैतरागेभ्यः सर्वदा, D वीतरागान् सुभक्त्या । २ B पूजितं ये ।

३ D कीलेश्वराच्च । ४ B omits जसवृद्धिम् । ५ D फणिकेश्वरात् ।

६ B तेभ्यश्च मुदा पुन, D वीतरागेभ्यः पूजितञ्च पुनः मुदा ।

७ C सङ्घसंयोगे । ८ B द्वयम् ।

९ B एकमेकञ्च पर्वतस्य च इदं फलम् ।

पञ्चामृतादिभि योग्यै स्नानं कृत्वा विगेषतः ॥
 जात्रा मंजृत्वा तीर्थेषु अन्नवस्त्रादिदानकम् ।
 यावकेभ्यः ददुर्येऽपि जलतर्पणपूजनम् ॥
 इत्थं ज्ञात्वा च मानुष्या दिने दिने विगेषतः ।
 तेषां सेवा कृतं नूनं वाञ्छितं लभते फलम् ॥
 तदनन्तरमेवास्मिं उपच्छन्दोहके तु हि^१ ।
 हिमालयाख्य^२ ऋद्धेति^३ राजधान्यादिकोवशत् ॥
 प्रथमं राजधानीञ्च ततः पञ्चाद्राष्ट्रकम्^४ ।
 क्रमेण नगरं वापि पुटभेद तथा अपि ॥
 मञ्जुदेवस्य भावेन वैतराग^५ प्रभावतः ।
 मञ्जुदेवेन तनुना राज्यं तत्र प्रथा(स्था)पितम् ॥
 शङ्खपर्वतोपत्यकात्^६ आचिन्तामणितीर्थकम् ।
 चतुःकोण^७ प्रमाणेन आयामस्य विस्तारकम् ॥
 केशावत्यां पूर्वतीरे शङ्खपर्वतदक्षिणे ।
 पश्चिमे राजमञ्जर्या^८ वाग्मत्यां उत्तरे तीले^९ ॥
 एतन्मध्यसुमंस्थित्वात् अतिदी(दि)र्घेण शोभिता ।
 तस्या नगर्या मध्ये तु राज^{१०} पट्टननामके ॥
 विगेषेण च स्थानेष्वभिषक^{११} पिण्डिकोपरि ।

१ B D भुवि ।

२ B हिमालयाख्ये ।

३ D ऋद्धेति ।

४ A राष्ट्रशाप ।

५ D वैतराग० ।

६ D adds च ।

७ B ०क्रोश० ।

८ A ०मञ्जया ।

९ A दिसिः, D दिसि ।

१० A राजा ।

११ A ०व्येक ।

भद्रासन प्रतिस्थाप्य ध्वजवितानालङ्कृतम् ॥
 प्रथमं मञ्जुदेवेन तस्मिं च स्थापिता ननु ।
 धर्माकरं^१ नाम राजं अत्र राजा कृताय च ॥
 अथापि तेन गुरुना भद्रघटाञ्जलेन च ।
 तस्य मुग्धिं राजाय च अभिषे(ष्ये)कं कृतं ननु ॥
 पञ्चादपि देवेन्द्रेण शिरोवेष्टमुदा ददौ ।
 चतुर्भिश्च महाराजैः राजयोग्यश्च धौकितम्^२ ॥
 त्रयस्त्रिंशादिभिर्देवैः साप्सरादिगणैरपि ।
 पुष्पमालादिभिः पुष्पैः धर्माकरं प्रपूजितम् ॥
 सुगन्धवारिभिः शिक्तान् चन्दनचूर्णैरञ्जितान् ।
 पुष्पानुपातु देवैश्च^३ आकाशाच्च समन्ततः ॥
 किन्नरैः सगणैस्त्वर्यैः गान्धर्वैर्गानमेव च ।
 अप्सरैः नचनं कृत्वा चक्रुर्मङ्गलपूर(ल)कम्^४ ॥
 मतश्च^५ ब्रह्मभिर्वैश्वैः शूद्रेश्च सर्वजातिभिः ।
 नेपालजैरन्यजैश्चापि धर्माकरं प्रपूजितम् ॥
 धर्माकरो नाम राजा चीनदेशात् समागतः ।
 मञ्जुदेवप्रभावा च तत्पृष्ठतः समागतः^६ ॥
 नामेन च ते नगरं^७ महानगरख्यापितम् ।
 महानप्रमाणभूतेन महानगरमीरितम् ॥

१ D धर्माकर । २ D महाराजयोग्यश्च धौकितं मुदा ।

३ B पुष्पान् पपात, D पुष्पान् पातुश्च ।

४ B नाचनं पूरितम्, D नृत्यकं कृत्वा चक्रुर्मङ्गलपूरक ।

५ B D ततश्च । ६ A समागत । ७ B D तन्नगरम् ।

अपि च ।

मञ्जुदेवकृतेनापि महानगरमौरितम् ।

महाचीनादपि राज्ञा राज्यं कृतात्तथा अपि^१ ॥

श्रीमान्धर्माकरो राजा नामार्थयुक्तचारिणि^२ ।

श्रीयापि परिपूर्णाऽसौ धर्मेण च तथा अपि^३ ॥

यथा स्वस्थां^४ सुखं दुःखं सर्वेषां प्रजानां तथा ।

धर्मेण च पुण्येनापि स्वर्गेऽपि सुदुर्लभम्^५ ॥

यथा धर्माकरो राजा अभून्नेपालमण्डले ।

सुभिचेण सुभोगेन प्रजानाञ्च सुखं भवेत् ॥

अदण्डेन अशस्तेण तेना राज्ञा राज्यं कृतम्^६ ।

अन्यायेन अधर्मेण दूरेण परिवर्जितम् ॥

सुधर्मेण सुपुण्येन सुनेमेनापि पूरितम् ।

यथा चीनमिवदेश तथा नेपालमण्डलः ॥

चीनदेशात्समायातो^७ राजापि गुरुणा सह ।

तथा चीनवद्राज्यञ्च सर्वं^८ विद्यातन्मण्डलम् ॥

अचरं सर्वविद्यापि शिष्यविद्याभिः श्रपस्तकैः ।

कृषि आदिभिः भाषैश्च^९ वाणिज्यैः^{१०} सर्वकर्मभिः

यथा चीनप्रदेशेऽस्ति तथा नेपालमण्डले ।

१ B राज्यं कृतास्तथापि च । २ B D चारणी । ३ B तथैव च

४ B स्वस्थ । ५ A स्वचापि सुप्रपूजसाम् । ६ A राजकृते, D कृतं मुदा

७ A समाजातात्, D समायातात् । ८ D सर्व्व । ९ B भाषैश्च ।

१० A D वाणिज्यम् ।

काशिशरे च यथा^१ भन्ति तथा च तत्र मण्डले ॥
 मञ्जुदेवप्रसादाच्च धर्माकरस्य धर्मतः ।
 स्वयम्भुवः प्रभावाच्च तच्छृष्टं तच्च मण्डलम् ॥ •
 तत्र पुण्यपवित्रात्मा बोधिसत्त्वादयोदधिम् ।
 धर्माकरो नामराजा बभूव समन्तकुलात् ॥ ••
 ब्राह्मणाः क्षत्रियाः^२ वैश्याः शूद्राश्च अन्यजातयः ।
 प्रजाश्च सुखिनस्तस्य बभूव भूरिभूषणाः ॥
 तस्मादपि च मैत्रेय अत्र नेपालमण्डले ।
 सुभिन्नसुजनोपेतं सुमङ्गलैः प्रपूरितम् ॥
 देवा नागाश्च यक्षाश्च असुरा गरुडादयः ।
 निवसन्ति पवित्रेऽत्र^३ मोक्षार्थं कृतनिश्चयम् ॥
 सिंहासने मणिमये^४ सुरसिद्धिवन्दे
 यः आवयेज्जमसमं सप्रभोऽनुभावम्^५ ।
 सम्युजितः सुरसुराहितुरङ्गवक्त्रैः
 सन्तिष्ठति विविधरत्नविभूषिताङ्गः^६
 इति श्रीगोश्टङ्गशर्वते स्वयम्भूचैत्यभट्टारकोद्देशे यामादि-
 समुद्भवो नाम चतुर्थोऽध्यायः^७ ॥

१ A D जथा, B omit च । २ D क्षत्रिया । ३ A D ते ।

४ D मणिमय । ५ A ससम्भानुभावम्, D समभानुभावम् ।

६ A •भूषिताङ्गः ।

७ B इति श्रीमति बृहत्स्वयम्भूराण्ये श्रीस्वयम्भूत्तिकथायां वीतराग-
 तीर्थप्रवर्त्तको नाम चतुर्थोऽध्यायः ॥०॥ D नामस्तुर्थोऽध्यायः ॥

अथ पञ्चमोऽध्यायः ।

अथेदानीं प्रवक्ष्या(न्ना)मि तीर्थानि^१ द्वादशानि च ।
 शृणु मैत्रेय पुष्ट्यानि फलदानि विशेषतः ॥
 यत्र च नदिमम्भेदं तत्र तीर्थं प्रवक्ष्यते^२ ।
 वाग्मत्यां च^३ केशावत्यां अन्यैर्नदीभिः सङ्गमे ॥
 अमोघफलदा सम्यक् वाग्मत्यां पुष्ट्यतीर्थकः ।
 दशाकुशलहन्ताच^४ रक्ताङ्गो नागतचक्रः ॥
 मारदारकयासङ्गे वाग्मत्यां शान्ततीर्थकः ।
 रोगादिदोषहन्ताच^५ शुक्रशोमशिखिगृहम्^६ ॥
 वाग्मत्यां मणिरोहिण्यां सङ्गमे तीर्थशङ्करः ।
 शान्तिपुष्ट्यादिदोऽस्त्यत्र गौरः श्रीशङ्खपार(ल)कः ॥
 वाग्मत्यां राजमञ्जर्यां सङ्गमे राजतीर्थकम् ।
 राज्यारोग्यकयोर्दाता तत्र नागः सुरूपितम् ॥
 सङ्गमे त्रिमलावत्यां केशावत्यां मनोरम ।
 तीर्थी वस्त्रादिदोस्त्यत्र कर्बुर कुलिकोरगः ॥
 केशावत्यां हृते सङ्गे^७ भद्रनद्याङ्करोमलः ।
 हन्ता निर्मलतीर्थी^८ पीतानागोपरारकः ॥

१ A एतानि । २ D प्रवक्ष्यते । ३ A omits च ।

४ D °हन्ता च । ५ A शुक्रः शोम° B रोगादिदोषहन्ता च शुक्लागाः
 शोमशिखी । ६ D हृतसङ्गे ।

स्वर्णवत्यां^१ कृते सङ्गे केशवत्यां निधानकः ।
 धनधान्यादिदः तीर्थः हरिन्नन्दो^२पनन्दकौ ॥
 केशवत्यां मुञ्ज पापनाशिण्या सङ्गमे कृति ।
 सुखप्रदो ज्ञानतीर्थं श्वेतशुभास्ति^३ वासुकिः ॥
 केशवत्यं कृते सङ्गे वाग्मत्यां वाञ्छितार्थदः^४ ।
 दीर्घायु धान्यधनदः शुक्रस्तत्रास्ति^५ वारुणः ॥
 वाग्मत्यां रचिते सङ्गे रत्नावत्यां प्रमोदकम्^६ ।
 रतिप्रीतिकरस्तीर्थः धवरस्तोयपद्मकम्^७ ॥
 चारुमत्यां वाग्मत्यां च^८ सङ्गमे च सुलक्षणः ।
 महापद्म अतिश्वेत रूपसौभाग्यभाग्भवेत्^९ ॥
 प्रभामत्या वाग्मत्यां च^{१०} सङ्गमे जयतीर्थकः ।
 न्नाशदः सर्वशत्रूणां श्रीकान्तिः शत्रुदह्यकम्^{११} ॥
 इति श्रुत्वथ मेत्रेय विज्ञापितं जगद्गुरुम् ।
 फलविधिं कथं नाथ^{१२} तत्सर्वं ब्रूहि साम्प्रतम् ॥
 ममार्थञ्च न हि नाथ सत्त्वानाञ्च हिताय च ।
 देवासुरमनुष्याणां विशेषैर्ब्रूहि साम्प्रतम् ॥
 एवमुक्तेऽथ सर्वज्ञः शाक्यसिंहो जगद्गुरु ।
 तेषां अपि च तीर्थानां स्नानविधिं^{१३}फलमपि ॥

१ A स्वर्णवत्यां । २ B D हरिन्नन्दोप० । ३ B ०तीर्थं श्वेतसुत्रास्ति ।

४ A Dवाञ्छितोऽयदः । ५ B शुक्रस्तत्रोऽस्ति । ६ B प्रमोदकः ।

७ B ०पद्मकः । ८ A D omit च । ९ A D ०सद्भवेत् ।

१० A D omit च, D प्रभावत्यां । ११ B D ०देहकम् ।

१२ B फलं विधिं कथं स्नानं, D स्नानं । १३ B ०विधिं ।

महातीर्थानि मेत्रेय खातान्येतानि द्वादशः ।
 दातान्यभीष्ट^१सिद्धीनां दत्तुवाच जगद्गुरुः ॥
 सुधाय च द्वितार्थाय लोकानां पुण्यवृद्धये ।
 अपुण्यानां पुण्यार्थाय पुण्यानां फलप्राप्तये ॥
 देवानाञ्च मनुष्यानां तीर्थिकानां^२ विशेषतः ।
 शैवानां ब्राह्मणानाञ्च विशेषेण प्रकथ्यते ॥
 पृथक् क तीर्थशेवायां^३ पृथक् फलं प्रलभ्यते^४ ।
 सर्वतीर्षाणां शेवाया सर्वफलं प्रतिप्रलभ्यते^५ ॥
 इति ज्ञात्वाथ सर्वेऽपि^६ यूयं पि^७ मानवादयः ।
 चेत्त्रयीयाः वैश्याः शूद्राश्च तीर्थसेवा^८ कृतं मुदा^९ ॥
 तीर्थसेवा समं पुण्यं नास्ति हि दिवि भूतले ।
 ब्राह्मणानां तीर्थिकानां मतेषु च^{१०} प्रसिद्धकम् ॥
 अन्नदानात् वरं^{११} तीर्थं यज्ञकर्मादिशेषतः ।
 सर्वकर्म प्रसिद्धान्ति शुष्यन्ति सर्वकिल्बिषान्^{१२} ॥
 समाप्तं सर्वकर्म च^{१३} तीर्थैरपि विशेषतः ।
 यज्ञे विवाहे^{१४} प्राणान्ते तीर्थेन च प्रशुद्ध्यति ॥

१ A D दातान्यपिष्ट० । २ D तीर्थीकानां । ३ B D पृथक् पृथक्
 तीर्थसेवायां । ४ D फलं प्रलभ्यते । ५ B प्रलभ्यते, D प्रलभते ।
 ६ A ज्ञात्वा अर्थं सर्वे । ७ A यूयं वि, C D यूयं च ।
 ८ A शेवा । ९ B क्षत्रिया कृतं कृतं । १० B मतेषु च ।
 ११ D वरं । १२ A सर्वकर्मकान्, D शुष्यन्ति सर्वकर्मकान् ।
 १३ B D कर्मैश्च । १४ D यज्ञविवाहे ।

तीर्थञ्च स्वर्गसोपानं पिथितं नारकं पथम्^१ ।
 कथितं तीर्थिकाणाञ्च ब्राह्मणानां मते अपि^२ ॥
 लौकिकानाञ्च भावेषु पित उद्धारणे अपि ।
 श्रेष्ठफलं^३ प्रकथ्यन्ते सर्वज्ञानां नमते हि^४ ॥
 अथ गृणु मैत्रेय^५ च^६ नदीसम्भेदतीर्थफलम् ।
 पृथक् पृथक् च तीर्थानां कथयामि फलं पृथक् ॥

अपि च ।

गृणु साधुश्च सुष्ठु च भाषिष्ये^७ मनसि कुरु ।
 यूयं हि पर्षदा नित्यं गृणुष्वं अपि साम्प्रतम् ॥
 प्रथमं पुण्यतीर्थं च दिवसान्येकविंशति^८ ।
 विधिना स्नानदानञ्च कृतञ्च मानवादयः ॥
 अष्टाक्षणं^९ विनिर्मुक्तः पुण्यवान् स च जायते ।
 न केवलतः स्नानेन दानहोमादिभिः^{१०} कृतम् ॥
 आवणे च अमावास्यां सिंहेऽपि सोमवासरे ।
 गोकर्णख्यवाग्मत्यां च^{११} त्रिवेणीमिव सङ्गमे ॥
 अमोघफलदा अन्या वाग्मती च सङ्गमे ।
 तदीश्वरस्य समीपे वाग्मत्यां च विशेषतः ॥

१ A पथ । २ B मन अपि । ३ D श्रेष्ठफलं ।

४ B श्रेष्ठं.....सर्वज्ञैः नानामते हि । D सर्वज्ञानानुमत्यहि ।

५ A मैत्रीये । ६ B D Omit च । ७ A भाषिष्य ।

८ D दिवसान्येकविंशति । ९ A अष्टाक्षणं । १० A ०होमादिति

११ A omit च ।

मानव्यमानवाश्चापि तस्यां स्नानञ्च कारितम् ।
 स्नानोपचारविधिना स्नानं चापि कृतं मुदा ॥
 कायेन मनसा वाचा एकीभावकृतेन च ।
 पापचित्तं परित्यज्य पुण्यचित्तं कृतादपि ॥
 नभशुके दशम्याञ्च अमावास्यां तपादिके^१ ।
 एकं विंशतिदिवसं विधिना स्नानमाचरेत् ॥
 पश्चाच्च पुण्यदिवसं जपतपधानेन^२ च ।
 मन्त्रजापादियुक्तेन धारणी^३ च पठे(थे)त् मुदा ॥
 दिने दिने दत्वा^४ स्नात्वा दानपूर्णं कृते न च ।
 अष्टाक्षणं वलिं^५ कृत्वा ईप्सितं लभ्यते फलम् ॥
 पुष्पै धूपैश्च गन्धैश्च दीपैर्नैवेद्यकैरपि ।
 नानोपचारकै पूज्यैः पूजयामास चेत्रजान्^६ ॥
 रात्रौ जागरणं कृत्वा प्रातस्नानं प्रतिदिने ।
 अष्टाविंशतिदिनान्ते यज्ञपूर्णदिपाठकम् ॥
 प्रज्ञापानमितादिश्च^७ सूत्रया विविधानपि ।
 स्तोत्रयामास भावेन तीर्थग्रेवा^८ परा नयुः ॥
 विधिनोक्तेन दत्तं ये कारितञ्च मुदा अपि ।
 एवं कृत्वा विधियुक्तं^९ मानव्य^{१०} मानवादयः ॥

१ B तके दिने । २ B पूर्वदिवसं जपस्तप० । ३ B धारणीञ्च ।

४ D कृते । ५ B दलिं । ६ A क्षेत्रियान्, D क्षत्रियान् ।

७ D पारमितादिश्च । ८ D ०सेवा० । ९ B ०पूर्व ।

१० D मानवा ।

कृतस्नान पुनः येऽपि वाञ्छितं लभ्यते फलम् ।

तस्मात् पुण्यप्रसादाच्च^१ अष्टाक्षरं^२ दुत्तौकृतम् ॥

तद्यथा ।

तिर्यञ्चप्रेतनरकं खेच्छं दीर्घायुषामरम्^३ ।

मृत्थादिक् बुद्धकान्तारं^४ मुकटाष्टाविदाक्षणाः ॥

मानव्यमानवाश्चापि कृतस्नान तत्तीर्थके ।

ईप्सितं फलमग्राप्ता वाञ्छितं लभ्यते फलम् ॥

अपि च ।

दशानां अकुशलानां मध्ये एकं^५ प्रनाशितम् ।

प्राणातिपातं(त) पापञ्च तस्याफला कृतं कृतम् ॥

प्रथमं स्नानकं कृत्वा ततः^६ पश्चात्पितृवर्षणम् ।

पुनश्च याचकेभ्योऽपि दानं ददौ मुदा अपि ॥

विशेषेण च तत्तीर्थे^७ पिण्डोद्धारं कृतं कृतम् ।

पुनर्ये मानवा यापि सुवंशं^८ लभ्यते ननु ॥

पुत्रपौत्री परिवृत्य सुतात्मजादय अपि ।

पिण्डोद्धारं कृतं येन तथैव लभ्यते फलम् ॥

प्रतिदिने असमाप्ते कार्ये^९ नित्यं पूजा कृतम् ।

तत्रेश्वरं तत्त्रेश्वरं तन्नाथञ्च प्रपूजितम् ॥

द्वितीयं शान्ततीर्थेऽपि घस्त्राणि एकविंशति ।

१ A प्रसादाच्च । २ B अष्टाक्षरं । ३ B प्रेतं दीर्घायुषामरम् ।

४ A B बुद्धकान्तारः । ५ A D एक । ६ B स्नानकृत्वातः तपश्च ।

७ A D तत्तीर्थम् । ८ B सुवंशं । ९ B D कार्ये ।

विधिना दाने^१ स्नानं च कृतञ्च मनुजादयः ॥
 तत्तीर्थं एकचित्तेन मानुजा स्नानमाचरेत् ।
 रोगादिदोषशान्तादिफलं समभिभाव्यते ॥
 भाद्रशुक्ल^२प्रतिपद्यां कन्यायां बुध^३वासरे ।
 नामेन शान्ततीर्थेऽपि प्रज्ञापायव^४सङ्गमे ॥
 मारदारकया वापि वाग्मत्याश्चापि सङ्गमे ।
 तदिश्वरसंयुक्तेन वाग्मत्याश्च विशेषतः ॥
 महिला मनुजाश्चापि तस्यां स्नानञ्च कारितम् ।
 पञ्चोपचारविधिभिः स्नानं कृत्वा^५ मुदा अपि ॥
 वपुषा चेतसा^६ गौरा^७ एकभाव्यकृतेन च ।
 रागचित्त^८ परित्यज्य धर्मचित्तकृतादपि ॥
 नभाशुक्ल एकादश्यां भाद्रशुक्ल प्रतिपदे ।
 एकविंशतिदिवसं^९ विधिना स्नानमाचरेत् ॥
 ततश्च सप्तदिवसं जपतप^{१०}ध्यानेन च ।
 मन्त्रमाला^{११}दियुक्तेन यानसूत्र पठे(ये)त्मुदा ॥
 प्रतिदिनं^{१२} प्रतिस्नात्वा दानपूर्ण^{१३} कृतेन च ।
 सर्वरोगान् परित्यज्य नीरोगौपदलभ्यते^{१४} ॥

१ B दानं, D दान ।

२ D शुक्ल० ।

३ A बुध० ।

४ B प्रज्ञापाये, D प्रज्ञोपायः ।

५ B कृतं ।

६ A चेतसां ।

७ D वाक्सात् ।

८ D रागचित्तं ।

९ A दिवस० ।

१० D जपस्तप० ।

११ A मन्त्रमान्वादि० ।

१२ D प्रतिदिने ।

१३ B ०पूर्वतं, D दानपूर्णा ।

१४ B निरोगौपदलभ्यते ।

धूपैः पुष्पैश्च दौ(दि)पैश्च नैवेद्यै गन्धकैरपि ।
 नानोपचारविधिभिः अर्चयामास चे(च)ञ्जान् ॥
 निशि जागरणं कृत्वा प्रत्यूषे स्नानमाचरेत्^१ ।
 अष्टाविंशतिघसान्ते^२ च सर्वपूर्णादि पाठकम् ॥
 गन्धव्यूहादिसूत्राञ्च विविधान्^३ सूत्रजानपि ।
 वाचयामास भावेन तस्य से(शे)वा पराययुः ॥
 उक्तेन विधिना इत्थं ये कारितं अपि मुदा ।
 कृत्वा विधियुक्तं^४ एवं मनुजादय मानवाः ॥
 स्नानं कृतं पुनर्येऽपि^५ लभ्यते वाञ्छितं फलम् ।
 तस्मात् प्रशादपुण्याच्च^६ रौ(लो)गाक्षण(णि) दुरौ(रि)कृतम् ॥

तद्यथा ॥

वंतजा पित्तजा रोगा श्लेष्मजा सन्निपातजाः ।
 निहताः स्मररोगाश्च स्वस्ति भवति सर्वदा ॥
 रागद्वेषमस्मोहादि मनुजापि दुली(रौ)कृतम् ।
 वातपित्तज (म)श्लेष्मादि देहजापि विनाश(म)नम् ॥
 अपि च ।

अकौशलदशानाञ्च एकमध्ये^७ प्रनाशितम् ।
 अदत्तदानकं पापं तस्मात्पुण्या दुरौ(ली)कृतम् ॥

१ A ऽपि स्नान अपि । २ A D प्रमान्ते । ३ A विविधा ।

४ D विधिर्युक्तः । ५ A स्नान कृतयैपि । ६ A तस्यां पुण्याप्रशादश्च ।

D तस्मात् पुण्यात् प्रसादश्च । ७ C omits मज (म) ।

८ A D एकमध्य ।

प्रागपि स्नानकं कृत्वा ततोऽपि पिबतर्पणम् ।
 अथोऽपि च^१ याज्ञेभ्योऽपि ग्रीहि आदिन्द्(द)दौ मुदा ॥
 विशेषेण च तत्ती(त्ति)र्थं खगानना प्रपूजितम् ।
 पञ्चोपचारविधिभिः मद्यमांसादिभिर्युतैः ॥
 गुह्येश्वरी प्रपूजिता(तां)^२ ध्यानस्तोत्रेण पूजितम् ।
 मानव्यमानवाद्यापि तदुदकं पिवेत् मुदा ॥
 स्त्रीया सह समंयुक्तं उत्तरसाधकेन च ।
 प्रतिरात्रौ तस्य पूजां जापेन सह पूजितम् ॥
 दिणे प्रति असमाप्ते पूजा कृतं पुनः पुनः ।
 तदीश्वरं तत्चेत्रेशं तं नाथेशं प्रपूजितम् ॥

तृतीयशङ्करे तीर्थं अहानि एकविंशति ।

स्नानं दानञ्च विधिना^३ कृतञ्च मानवादयः ॥
 तत्तीर्थं एकमनसा विधित्व स्नानमाचरेत् ।
 शान्तिपुण्यादिकं चापि फलं समुपजायते ॥
 इषशङ्कदितीयायां तुलेपि गुरुवासरे ।
 नामेन शङ्करतीर्थकं^४ पूर्वदविराजिते ॥
 वाग्मत्यां मणिरौहिण्यां सङ्गमे^५ च प्रसिद्धिके ।
 तत्रेश्वरेण सङ्गमे शङ्करे च विशेषतः ॥
 अवरा या^६ नरा येऽपि स्नानं तस्याञ्च कारितम् ॥
 स्नानोपचारविधिना स्नानञ्चापि कृतं मुदा ।

१ A omits च । २ B गुह्येश्वरी प्रपूजिता । ३ A विधिनाम् ।

४ B D तीर्थकम् । ५ A omits या ।

देहेन भारत्वात् चदा^१ एकौभावं कृतेन च^२ ॥
 देवचित्तं परित्यज्य सचित्तञ्च कृतं मुदा ।
 भाद्रशुक्ले द्वादश्याञ्च^३ दशशुक्लद्विती(ति)यके ॥
 एकविंशतिदिवसं(ग्रं) विधिना^४ स्नानमाचरेत् ।
 पञ्चात्पि^५ सप्त दिवसं जपस्तप^६ध्यानेन न ॥
 मन्त्रसूत्रादियुक्तेन पाठञ्चापि पठे(ये)न्मुदा ।
 प्रतिदिने स्नात्वा^७ नत्वा पूर्णदानं^८ कृते न च ॥
 इति सर्वाग्नियश्नति माङ्गलेन^९ प्रपूरितम् ।
 गन्धैः धूपैश्च पुष्पैश्च नैवेद्यैः दी(दि)पकैरपि ॥
 पञ्चोपचारकैः पूज्यै^{१०} पूजयामास चेचजान् ।
 निशाजागरणं कृत्वा प्रभाते स्नान^{११} प्रतिदिने ॥
 अष्टाविंशतिदिनान्ते अध्वरञ्च च कारितम् ।
 दशभृमीश्वरादिञ्च लोकोत्तरीञ्च^{१२} भाषजान् ॥
 भाषयामास भावेन तीर्थसेवा कृतं ननु ।
 इत्यमुक्तेन विधिना कारितं य^{१३} मुदा अपि ॥
 कृत्वा पुनर्विधियु(र्यु)क्तं मानवामनुजादय ।
 पुनः येषुपि कृतं स्नानं लभ्यते फलं वाञ्छितम् ॥

१ D भावकृतत्वानाम् । २ B एकौभावकृतेन च । ३ B द्वादश्यां च ।

४ D विधिनाम् । ५ B पञ्चाश्व । ६ A omits •स्तपः

D जपध्यानेन तत्परः । ७ B स्नात्वा स्नात्वा पूर्णम् । ८ D पूर्णदाने

९ A माङ्गलेन, D सादलेन । १० A omits पूज्यैः । ११ B स्नानम् ।

१२ B लोकोत्तरीञ्च, D लोकोत्तरी च । १३ B ये ।

तस्मात्पुण्यप्रसादाच्च शान्तिपुण्यादिकं भवेत् ।

तद्यथा ।

शान्तिकृत्पुष्टिकृत्चापि फलदश्च सुनिश्चितम् ।

सर्वोपद्रवानि हन्ता शान्तिर्भवति सर्वदा ॥

मानवा मानव्यश्चापि^१ स्नानं कृतं तत्तीर्थके ।

वाञ्छितं फलसम्प्राप्ता ईप्सितं लप्सितं^२ फलम् ॥

अपि च ।

दशानां अकुशलानां मध्य एकं प्रनाशितम् ।

काममिथ्यादिकं पापं तस्माद्दुष्माद्गुलीकृतम् ॥

प्राक्कापि स्नानकं कृत्वा पश्चाच्च पितृतर्पणम् ।

ततोऽपि प्रार्थनेभ्योऽपि वस्त्रादिदानकं कृतम् ॥

विशेषेण च तत्तीर्थं पुनः पुनः स्नानं कृतम् ।

मानव्यमानवाश्चात्र तत्रेश्वरं^३ प्रपूजितम् ॥

सुतपुत्र्या सह युक्त्या स्त्रिया सह सदाग्निभिः ।

पुनः पुनः स्नानं कृत्वा मनेष्वाश्च प्रलभ्यते ॥

उक्तदिने असमाप्ते पुनः पुनः पूजाकृतम् ।

तत्त्रेदेशं वरनाथश्च तदीश्वरं प्रपूजितम् ॥

चतुर्थ्या राजमञ्जर्या दिवसान्येकविंशति ।

विधिना दानस्नानश्च^४ कृतश्च^५ मनुजादयः ॥

करोत्यैकाग्रचित्तेन स्नानं श्रीराजतीर्थके ।

१ B D मानव्य मानवाश्चापि । २ B लप्स्यते । ३ A ब्रह्मादि० ।

४ D तन्नेश्वरम् । ५ D स्नानदानश्च । ६ D कृत्वा च ।

राज्यारोग्यफलं प्राप्तं वाञ्छितं लभ्यते फलम् ॥
 उज्जौ(ज्जौ) शुक्लतृतीयायां विष्केऽपि शुक्लवासरे ।
 राजतीर्थं विशेषेण प्रज्ञोपायस्वरूपिनि^१ ॥
 वाग्मत्यां राजमञ्जर्यां मङ्गमे च प्रसिद्धके ।
 स्थानेश्वरेण युक्तञ्च वाग्मत्याञ्च विशेषतः ॥
 स्त्रीयञ्च मानुषाश्चापि^२ तत्तीर्थं खानकारितम् ।
 पञ्चोपचारयुक्तैश्च तीर्थंशेवा कृतं कृतम्^३ ॥
 तनुना वाणा मनसा एकभावकृतेन च ।
 मोहचित्तपरिवर्ज्य^४ बोधचित्तकृतमुदा ॥
 द्रव्यशुक्लत्रयोदश्यां उज्जौ(चौ) शुक्लतृतीयके ।
 एकविंशति^५दिवशं विधिना स्नानमाचरेत् ॥
 ततोऽपि सप्तदिवसा जापस्तप^६ध्यानेन च ।
 मन्त्रप्रक्षादि^७युक्तेन सधर्मञ्च पाठेन्मुदा ॥
 • प्रतिदिने स्नानं कृत्वा पूर्णदानं कृतेन च ।
 • राज्यारोग्यफलं प्राप्ता राज(ज्य)श्री लभते^८ पदम् ॥
 दीपैर्गन्धैश्च^९ पुष्पैश्च धूपैर्नैवेद्यकैरपि ।
 पञ्चोपचारविधिभिः पूजयामास क्षेत्रजान् ॥
 सर्वरीजागरं कृत्वा अहमुखे^{१०} स्नानं कृतम् ।

१ D • स्वरूपिनिः । २ A मानुषावपि । ३ B ननु ।

४ D • वर्ज्यं । ५ A विंश० । ६ C omits • स्तप ।

७ A omits मन्त्र० । ८ B लभ्यते ।

९ D अहमुखे ।

अष्टाविंशतिदिनान्ते जाग^१रापि च कारितम् ॥
 समाधिराजादिसूत्रान् विविधान्धारणीरपि ।
 पाठयामास भावेन तस्य (ग्रे)सेवा कृतं ननु ॥
 विधिनोक्तेन य इत्थं कारितञ्च अपि मुदा^२ ।
 एवं कृत्वा विधियुक्तं द्विपादय नरा अपि^३ ॥
 पुनः कृतं स्नान येऽपि वाञ्छितं लभ्यते फलम् ।
 तस्मात्पुण्यप्रशदा च राज्यारोग्यं फलं लभ्येत् ॥

तदयथा ।

ऋद्धं स्वीतञ्च चेमञ्च माङ्गलं^४ जनपूरितम् ।
 अनेगेर्जनसङ्कीर्णं राज्यञ्च प्राप्यते ननु ॥
 कल्याणन्दी(दि)र्धमायुञ्च आरोग्यं^५ बज्जसौख्यया ।
 श्रिया रक्षा च^६ सम्पूर्णराष्ट्रञ्च प्राप्यते निशि ॥
 अपि च ।

दद्यानां अकुशलानां च एकं मध्ये विनाशनम्^७ ।
 मृषावाद अपि पापं तस्मिं स्नानाद्दु(द)रोक्तम् ॥
 स्नानकं प्रथमं कृत्वा ततश्च पितृतर्पणम् ।
 आगन्तुकेभ्योऽर्थं दद्यात् अन्नवस्त्रादिकं अपि ॥
 विशेषेण च यत्तीर्थं तत्त्वेवेशञ्च प्रपूजितम् ।

१ A जाग चापि, B जागं । २ B मुदा च अपि ।

३ B द्विपादय अपि, D द्विपादये । ४ A D फितञ्च क्षेमञ्च मागलं ।

५ A बज्जसौख्य, B बह्ना सौख्यया । ६ A श्रियाज्या च ।

७ D श्रियाव्यारः । ८ A अकुशलानां एकं मध्य विनाशनम् ।

पुनः पुनः पूजा कृत्वा मनुजादयमानवा ॥
तीर्थ^१ गोस्तिना सह च भ्रातृमित्रपरिवृतम् ।
प्रतिदिने पूजा कृत्वा रात्रौ जागरणं कृतम् ॥
असमाप्ते दिने कार्यं पुनः पूजाकृतं कृतम्^२ ।
तस्मात्पेशं तत्चेत्पेशं तदीश्वरं प्रपूजितम् ॥

पञ्चमे मनोरथे तीर्थं एकविंशतिवाशरम् ।
स्नानं प्राप्नोति नियतं मनुजा मानवादयः ॥
सर्वशास्त्रपरिपूरञ्च फलञ्च प्राप्यते ननु ।
तत्र तीर्थं स्नानाच्च^३ विशेषं प्राप्यते फलम् ॥
मार्गशुक्ल^४ पञ्चम्याञ्च धनौपि शनिवाशरे ।
मनोरथेऽपि तीर्थं च केशावत्यां विशेषतः ॥
सङ्गमे विमलावत्यां केशावत्यां मनोरथे ।
तत्रेश्वराय गृज्यञ्च विशेषेण तत्र स्थितान् ॥
मानुषाश्च योषितश्च स्नानतत्तीर्थकारितम् ।
तदुपचारविधिभिः तीर्थसे(शे)वा कृतं भवेत् ॥
गात्रेण चित्तेन ब्राह्म्या एकीभावकृतेन च^५ ।
मनश्चित्तं परिवर्ज्य^६ ज्ञानश्चित्तञ्च प्राप्यते ॥
कार्तिके च पूर्णमास्या मार्गस्य^७ शुक्लपञ्चमे ।
एकविंशतिदिवसं विधिना स्नानमाचरेत् ॥

१ A D तिर्थम् । २ B मुदा । ३ B वाच०, D स्नाना च ।

४ B मार्गशुक्ले । ५ A ब्रह्मा एकीभावतेन च । ६ D परिवर्ज्ये ।

७ A मार्गस्य ।

पश्चाच्च सप्तदिवसं जपस्तपधानेन च ।
 मन्त्रजापादिमालाञ्च(च) धारणीञ्च पठे(थे)न्मुदा ॥
 दिने दिने दत्वा स्नात्वा दानं पूर्णकृतेन च ।
 वस्त्रादिदं अतः तीर्थात् मनोरथं प्रपूरितम् ॥
 पुष्पै धूपैश्च गन्धैश्च दीपैर्नैवेद्यकैरपि ।
 नानोपचारकैः पूज्यैः पूजयामास चेत्रजान् ॥
 १निशी जागलणं कृत्वा प्रत्युष^२स्थां स्नानं दिने ।
 अष्टाविंशतिदिनान्ते सम्पूर्णन्तु^३ पूर्णं कृतम् ॥
 लङ्कावतालादियाना लोकोत्तरान् भाषजान् अपि ।
 स्तोत्रयामास भावेन तीर्थसे(शे)वा पराययुः ॥
 विधिनोक्तेन इत्थं ये मुदा अपि च कारितम् ।
 विधियुक्तं एवं कृत्वा मानव्यमानवादयः ॥
 कृतं स्नानं पुनर्येऽपि वाञ्छितं लभ्यते फलम् ।
 तस्मात्पुण्यप्रसा(शा)दाच्च कलीमलविनासिनी ॥

तद्यथा ।

मनसा व्रचसा कृत्या^४ पापकृतात्करी इति ।
 रागद्वेषसम्बोद्धादि मनोद्भुतं मल इति ॥
 मानव्यमानवाद्यापि कृतस्नानं तत्तीर्थके^५ ।
 वाञ्छितं फलसम्प्राप्ता कलीमलविनाशि(सि)तम् ॥

१ A स्थिती । २ B प्रत्युषे । ३ B सम्पूर्णन्तु, D सपूर्णेन्दुः ।

४ B omits कृत्या । ५ D कृतस्नानञ्च तीर्थके ।

अपि च ।

- अकुशलानाञ्च मध्ये एकं पापं प्रनाशितम् । .
 पैशुन्यमपि पापञ्च तस्मात्तीर्थाद्वरी(ली)कृतम् ॥
 • प्रथमं स्नानकं कृत्वा ततः पश्चात्^१ पितृतर्पणम्^२ ।
 पुनश्च अतिथिभ्योऽपि द्रव्यं ददौ मुदा अपि ॥
 विशेषेण च^३ तत्तीर्थं स्नानकृतात्कुष्ठहरम् ।
 इति ज्ञात्वा मानुष्याश्च^४ पुनः पुनः स्नानं कृतम् ॥
 कुष्ठादिरोगनाशाय तत्तीर्थं च स्नानं कृतम् ।
 ॥मानुष्या इति मत्वा च विशेषेण स्नानं कृतम् ॥]
 • असम्पूर्णं दिने काये^५ तीर्थपूजा कृतं पुनः ।
 तत्रेश्वरं तत्चेवेशं तन्नाथञ्च प्रपूजितम् ॥
 षष्ठमर्निर्मले तीर्थे^६ दिनानि एकविंशति ।
 • विधिना स्नानं(न) दानञ्च कृतञ्च मानवादयः ॥
 एकाग्रचित्ते यः^७ स्नानं करोति तीर्थनिर्मले ।
 कलिमलानि नश्यन्ति प्राप्नोति विपुलां श्रियम् ॥
 पौषशुक्लषष्ठ्याञ्च^८ मकरे रविवामरे ।
 तीर्थेऽपि निर्मलसङ्गे केशावत्यां त्रिशङ्गते ॥

१ B तत्पश्चात् । २ A विशेषे च । ३ D मनुष्याश्च ।

४ D omits the line मानुष्या० &c. । ५ A काये ।

६ B षष्ठमे, D षष्ठमं निर्मलं तीर्थम् । ७ A D एकाग्रचित्तये ।

८ D ० शुक्ले षष्ठ्याश्च ।

भद्रनद्या केशावत्यां पुष्पवत्या^१ विशेषतः ।
 निर्मलाख्येऽपि तीर्थं च चिवेणिसङ्गमे इव ॥
 मानव्यमानवाश्चापि तस्यां स्नानञ्च कारितम्^२ ।
 स्नानोपचारविधिना स्नानञ्चापि कृतं मुदा ॥
 महननेन भाषया हृदयैकीकृतेन च ।
 इत्या^३ चित्तं परित्यज्य पुण्यचित्तं कृतादपि ॥
 मार्गहृणप्रतिपद्याः^४ पौषशुक्लषष्ठीदिने^५ ।
 एकविंशतिदिवसं विधिना स्नानमाचरेत् ॥
 पञ्चाच्च सप्तदिवसं जापस्तपधानेन च ।
 मन्त्रमालादियुक्तेन गाथा(ठा)दौञ्च पठेत्मुदा ॥
 दिने दिने दत्त्वा स्नात्वा दानं पूर्णं कृतेन च ।
 कलौ मलानि^६ नश्यन्ति प्राप्नोति विपुलां श्रियम् ॥
 पुष्येः धूपैश्च गन्धैश्च दीपैश्चापि नैवेद्यकैः ।
 नानोपचारकैः पूज्यैः पूजयामास चैवजान् ॥
 चपाजागर(स्त)णं कृत्वा कल्पमुखे स्नानं दिने ।
 अष्टाविंशतिदिनान्ते मखपूर्णादिपाठकम् ॥
 सङ्घर्षपुण्डरीकादौ न सूत्रजान् विविधानपि ।
 भाषयामास भावेन तीर्थसे(शे)वा पराययुः ॥
 विधिनोक्तेन इत्थं ये कारित(ता)श्च मुदा अपि ।

१ B पुष्पावत्याम्, D पुष्पवत्यां ।

२ A मानवाश्चापि तस्यां स्नानञ्च

कारितं मुदा । ३ A इत्या० ।

४ B ०प्रतिपद्याम् ।

५ D पौषशुक्लषष्ठी० ।

६ B कलौमलानि, D कलिमलानि ।

एवं कृत्वा विधि(र्यु)युक्तं पुरुषा नरा वध्वादयः ॥
 कृतं स्नानं पुनर्येऽपि वाञ्छितं लभ्यते फलम् ।
 तस्मात्पुण्यप्रसा(प्ता)दाच्च प्राप्नोति विपुलां श्रियम् ॥
 तद्वयथा ।

सरागद्वेषमोहादि दशाकुशलजं अपि ।
 एवं कलमलं पापं तस्मात्तीर्थात्प्रणश्यति ॥
 अनेगरागद्वेषादि मोहजं^१ कलिनाशितम् ।
 मनुजादयमानुष्याः श्रीशोभामपि लभ्यते ॥
 अपि च ।

दशाकुशलानाञ्च मध्ये एकं पापं^२ प्रनाशितम् ।
 पापं^३ अपि पापञ्च तस्माद्ब्रह्मी(रौ)कृतं पुनः ॥
 प्रथमं स्नानकं कृत्वा ततः पश्चात्पितृतर्पणम् ।
 पुनश्च चाचकेभ्योऽपि धनादिञ्च(स्व) ददौ मुदा ॥
 विशेषेण च तत्तीर्थं श्रीस्वयम्भू^४ प्रपूजितम् ।
 पुनः ये मानवा यापि सुद्रव्यं लभ्यते पुनः ॥
 पुत्रपौत्रौ^५ परितृत्य सुतात्मजादय अपि !
 तत्तीर्थं स्वर्णं अर्घ्यं^६ तथैव लभ्यते धनम् ॥
 प्रतिदिने अथमाप्ते काये नित्यं पूजा कृतम् ।
 तच्चैश्वरं तत्क्षेत्रं तस्मात्तच्च प्रपूजितम् ॥

१ B देहिजं । २ A D omit पापम् । ३ A स्वयम्भू ।
 ४ B पौत्रा । ५ C जन्मने ।

सप्तमं निधानतीर्थं घसाणि एकविंशति ।
 विधिना दानं स्नानञ्च कृतञ्च मनुजादयः ॥
 तत्तीर्थं एकचित्तेन मनुजा स्नानमाचरेत् ।
 धनधान्यादिकं चापि फलं समभिभागवेत् ॥
 भाघमासे सितपत्रे सप्तम्यां कुम्भसङ्गके^१ ।
 रविवारे विशेषेण निधानतीर्थं(र्थ) स्नानकम् ॥
 स्नानव(म)त्यां केशावत्यां सङ्गमेऽपि विशेषतः ।
 निधानतीर्थके नास्ति तदीश्वरेण संयुते ॥
 योषाश्च पुरुषापि^२ तस्यां स्नानकारितम् ।
 तस्योपचारविधिभिः स्नानं कृतं मुदा अपि ॥
 वपुषा^३ सरस्वत्या च स्वान्तेनैककृतेन च ।
 दम्भचित्तं परित्यज्य धर्मचित्तं कृतादपि ॥
 पौषकृष्णद्वितीयायाः माघशुक्लसप्तमीदिने^४ ।
 एकविंशतिदिवसं विधिना स्नानमाचरेत् ॥
 ततश्च सप्तदिवसं जपतप^५ध्यानेन च ।
 मन्त्रसूत्रादियुक्तेन यानसूत्रं पठेत्मुदा ॥
 प्रतिदिने प्रतिस्नात्वा^६ दानं पूर्णं कृतेन च ।
 सर्वधनैः सर्वधान्यैः गृहेऽपि परिपूरकम् ॥
 धूपैः पुष्पैश्च दीपैश्च नैवेद्ये गन्धकैरपि ।

१ A ०संग्रके, B ०सङ्गके । २ B या मानव्यश्च मानवाश्च

३ A वर्धय । ४ B माघशुक्लसप्तमी० । ५ B जपस्तप० ।

६ A स्नात्वा ।

नानोपचारविधिभिः अर्चयामास क्षेत्रजान् ॥
 क्षपाजागरणं कृत्वा प्रत्यूषेऽपि स्नानमपि^१ ।
 अष्टाविंशतिघसान्ते क्रतु^२पूर्णादिपाठ(त)कम् ॥
 तथागतगुह्यकादीन् विविधान् यानजानपि ।
 वाचयामास भावेन^३ तस्य से(श्री)वा पराययुः ॥
 उक्तेन विधिना इत्थं ये कारितं मुदा अपि ।
 कृत्वा विधियु(र्यु)क्तं एकमनुजादय मानवाः ॥
 स्नानं कृतं पुनः येऽपि लभ्यते वाञ्छितं फलम् ।
 तस्मात्प्रशादपुण्याच्च दारि(लि)द्रादीन् दूरी(ली)कृतम् ॥
 तद्वयथा ।

• दारिद्र्यपीडिता^४न्दुःखान् नानादुःखा^५न्विनश्यति ।
 नानाधनान् नानाद्रव्यान्^६ नानाव्रीहीञ्च प्राप्यते^७ ॥
 अनेगरत्नपूर्णञ्च श्रीसम्पदं प्रलभ्यते ॥
 • मनुजादयमानुष्याः श्रीशो(भो)भामपि लभ्यते ।
 अपि च ।

• अकुशलदशानाञ्च एकमध्ये प्रनाशितम् ।
 सन्निभप्रलापञ्चापिं तस्मात्पुण्यादूरी(ली)कृतम् ॥
 प्रागपि^८ स्नानकं कृत्वा ततोऽपि पितृतर्पणम् ।

१ A स्नानमपि । २ B कर्ण० । ३ A वाचयामास भावेन, D वाचयामास भावे । ४ D दारिद्र्यपीडितान् । ५ C omits नानादुःखान्, D नानादुःखा । ६ B omits नानाद्रव्यान् । ७ D नानाधना नाना-
 द्रव्या नानाव्रीहि च प्राप्यते । ८ D प्रागेऽपि ।

अथ जनेभ्यः याज्ञेभ्यः धान्यादीञ्च ददौ मुदा ॥
 विशेषेण च तत्तीर्थं तत्चेत्रेशं प्रपूजितम् ।
 पुनर्ये मानवा यापि सुसम्पदं प्रलभ्यते ॥
 पुत्रपौत्रा परिवृत्य मित्रामात्यसुहृदपि ।
 दाशकैर्दा(दा)ग्निभिः युक्तं^१ श्रीसम्पदं प्रलभ्यते ॥
 दिने प्रति असम्पत्ते पूजा कृतं पुनः पुनः ।
 तदौ(दि)श्वरं तत्चेत्रेशं तस्माद्यञ्च प्रपूजितम् ॥

अष्टमे ज्ञानतीर्थेऽपि अहानि एकविंशति ।
 स्नानं दानञ्च विधिना कृतञ्च मानवादयः ॥
 तत्तीर्थं एकमनसा विधिवत् स्नानमाचरेत् ।
 सुखं शुभं फलञ्चापि तस्मात् समुपजायते ॥
 फाल्गुणशुक्लअष्टम्यां मीनेऽपि शनिवासरे ।
 नामेन ज्ञानतीर्थं च ज्ञानफलप्रदं^२ अग्नि ॥
 केशावत्यां मुहुः पापनाशिन्या सङ्गमे अपि ।
 तत्रेश्वरेण सम्पत्ते विशेषैरत्र तीर्थके ॥
 सीमन्तिन्ये^३ पुमान्^४ स्नानं तस्याञ्च कारितम् ।
 स्नानोपचारविधिना स्नानञ्चापि कृतं मुदा ॥
 शरी(रि)रेण वचसा च हृदा एकीकृतेन च ।
 मायाचित्तं परित्यज्य मुनिचित्तं कृतादपि ॥
 माघकृष्णतृतीयायाः फाल्गुण^५शुक्लअष्टमी ।

१ D युक्तै । २ D ०प्रदा । ३ B श्रीमन्तिन्य ये ।

४ D पुमान् सस्या । ५ D फाल्गुने ।

एकविंशतिदिवसं विधिना, स्नानमाचरेत् ॥
 पश्चात्पि सप्तदिवसं तपजपध्यानेन च^१ ।
 मन्त्रश्चादियुक्तेन सङ्ख्यादीन् पठे(ये)त्सुदा ॥
 प्रतिदिने स्नात्वा दत्त्वा पूर्णं दानं कृतेन च ।
 सुखं^२ मोक्षं फलं प्राप्ता स्वर्गपदं प्रलभ्यते ॥
 दीपैर्गन्धैश्च पुष्पैश्च धूपैर्नैवेद्यकैरपि ।
 पञ्चोपचारविधिभिः पूजयामास चेज्जान् ॥
 चियामायागरं कृत्वा प्रातःस्नानं प्रतिदिने ।
 अष्टाविंशतिदिनान्ते यज्ञं कृत्वा सुपूर्णकम् ॥
 ललितविस्तरादीञ्च धारणीन्वि(वि)विधान्नपि ।
 पाठयामास भावेन तस्य भोगे(शे)वा कृतं ननु^३ ॥
 विधिनोक्तेन ये इत्थं कारितञ्च सुदा अपि ।
 एवं कृत्वा विधि(र्यु)युक्तं द्विजादय नरा अपि ॥
 पुनः कृतं स्नानं येऽपि वाञ्छितं लभ्यते फलम् ।
 तस्मात् पुण्यप्रसा(शा)दाच्च सुखं मोक्षं फलं लभ्यते ॥

तद्यथा^४ ।

जनेनापि सपूर्णञ्च^५ धनेनापि प्रपूरितम् ।
 सन्तानेन सुपूर्णञ्च इत्थं फलं(ल) प्रलभ्यते ॥
 पुत्रपुत्र्यादिभिर्विशं भूतगतं चरित्रकम्^६ ।
 तैरपि सह सङ्गेन ते मोक्षमधिगच्छति ॥

१ B पश्चाच्च जपस्तपः । २ D सुखमोक्षफलम् । ३ B ननु ।

४ B adds तद्यथा । ५ D सुपूर्णं च । ६ B च पित्रकम् ।

७ D पुत्रपौत्र्यादिभिर्विशं भूतसत्त्वा चरित्रकम् ।

अपि च ।

दशानां अकुशलानां एकं मध्ये(धे) विनाशितम् ।
 अभिधादिकर्मान्तश्च तस्य स्नानाद्वरी(ली)कृतम् ॥
 स्नानकं प्रथमं कृत्वा ततश्च पिबतर्पणम् ।
 याचेभ्य अर्थं दद्याच्च रत्नादिकं ददौ अपि ॥
 विशेषे च तत्तीर्थं तत्चेत्रेशं प्रपूजितम् ।
 पुनः पुनः पूजां कृत्वा मनुजादयमानवाः ॥
 तीर्थं च यात्रीणां^१ सह भ्रातृमित्रपरिवृतः ।
 प्रतिदिने पूजां कृत्वा रात्रौ जागरणं कृतम् ॥
 असमाप्ते दिन कार्यै^२ नित्यं पूजा कृतं कृतम्^३ ।
 तन्नाथेशं तत्चेत्रेशं तदीश्वरं प्रपूजितम् ॥

नवमे च चिन्तामणौ तीर्थैकविंशतिदिनं^४ ।

स्नानं प्राप्नोति ये नियतं मानवादयमानुषाः ॥
 तस्मिं तीर्थं स्नानाच्च विशेषं लभ्यते फलम् ।
 दीर्घायु ब्रह्मपुत्रार्थं मोक्षं सौख्यञ्च लभ्यते ॥
 चैत्रशुक्लदशम्याच्च सोमेऽपि शुक्लवासरे ।
 चिन्तामणौ परतीर्थं वाग्मत्याञ्च विशेषतः ॥
 सङ्गमे केशावत्याच्च कनकवत्याच्च^५ सङ्गमे ।
 तत्रेश्वराय पूज्ये च^६ विशेषेण तत्र स्थितान् ॥

१ A यास्त्रीणा, B यात्रिणा । २ D दिनकाये । ३ B मुदा ।

४ A ०दिन । ५ A केशावत्या च कनकवत्या च । ६ B पूज्यश्च ।

- मर्त्याश्च वनिताश्चापि स्नानं तत्तीर्थकारितम् ।
तदुपचारविधिभिः तीर्थग्रेवां कृतं भवेत् ॥
तनुना गिरा मनेन एकौभावकृतेन च ।
मात्सर्ज्य(ज्य)चित्तं सन्त्यज्य बोधिचित्तञ्च प्राप्यते ॥
फाल्गुणकृष्णपञ्चम्याः चैत्रशुक्लदशमके ॥
एकविंशतिदिवसं विधिना स्नानमाचरेत् ॥
पश्चात्पि सप्तदिवसं योगस्तपध्यानेन च ।
मन्त्रजापादियुक्तेन धारणीञ्च(च) पठेत्सुदा ॥
दिने दत्त्वा स्नात्वा दीनं पूर्णं पात्रे कृतेन च ।
आभरणादिकं तस्मात् मनोरथं प्रपूरितम् ॥
पुष्पै धूपैश्च गन्धैश्च दीपै नैवेद्यकैरपि ।
नान्योपचारकैः पूज्यैः पूजयामास चैत्रजान् ॥
यामिनीजःगरं कृत्वा प्रभातेऽपि स्नानं कृतम् ।
अष्टाविंशतिदिनान्ते सर्वपूर्णदि कारितम् ॥
सुवर्णप्रभादियानं महायानञ्च पाठकम् ।
स्तोत्रयामास भावेन तीर्थसे(ग्रे)वा पराययुः ॥
विधिनोक्तेन दत्तं ये सुदा अपि च कारितम् ।
विधिर्युक्तं^१ एवं कृत्वा मानव्यमानवादयः ॥
कृतं स्नानं पुनः येपि वञ्चितं लभ्यते फलम् ।
दीर्घायुमपि आरोग्यं धनधान्यं प्रलभ्यते ॥

१ D एवं कृत्वा विधिर्युक्तम् ।

तद्यथा ।

आयुर्वृद्धिर्यगोवृद्धिः वृद्धिप्रज्ञा तथा अपि ।

सुखं चापि जनं चैव धनं सन्तानमेव च ॥

इत्यमेव सप्तवृद्धिः मनुजादयः प्रापिताः ।

तत्तीर्थस्य प्रश्लादाच्च निःसंशयं प्रलभ्यते ॥

अपि च ।

अकुशलानां दशानां मध्ये एकं(क) प्रनाशितम् ।

अभिध्याव्यापादपापं आशु तीर्थाद्दूरी(ली) कृतम् ॥

प्रथमं स्नानकं कृत्वा ततोऽपि पितृतर्पणम् ।

पुनश्च अतिथिभ्योऽपि दानं ददौ मुदा अपि ॥

विशेषेण च तत्तीर्थं स्नानादि(दी)षु फलं लभे(त्) ।

इति मत्वा च मानुष्याः स्नानं पुनः पुनः कृतम् ॥

सर्वेषां अपि तीर्थानां तत्तीर्थञ्च^१ प्रशिद्धकम् ।

अममूर्णे दिने कायै(य) तीर्थसे(गे)वा कृतं पुनः ॥

तत्रेश्वरं तत्त्रेणं तन्नाथञ्च प्रपूजितम् ॥

दशमे प्रमोदतीर्थेऽपि दिवसान्येकविंशति ।

विधिना स्नानं(न) दानञ्च कृतञ्च मनुजादयः ॥

तत्तीर्थं एकचित्तेन मानुजाः स्नानमाचरेत् ।

रतिप्रीतिकरं^२चापि सुखञ्च फललभ्यते^३ ॥

१ B omits तत्तीर्थञ्च ।

२ B ०फलम् ।

३ B प्रलभ्यते ।

राध'शुक्ते एकादश्याः(स्थाः) वृषेऽपि गुरुवासरे ।
 प्रमोदतीर्थं नास्ति द्वाभ्यामपि च सङ्गमे ॥
 रत्नावत्यां रचिते सङ्गे^१ वाग्मत्याञ्च विशेषतः ।
 तदीश्वरेण संयुक्ते प्रज्ञोपायमिव स्थिते ॥
 मानवा नार्थ्यपि चापि^२ तस्यां स्नानञ्च कारितम् ।
 पञ्चोपचारविधिभिः स्नानं कृतं^३ मुदा अपि ॥
 ५[विग्रहेन वाचा हृदा एकभावकृतेन च^४ ॥
 १क्रोधचित्तं परित्यज्य पुण्यचित्तं कृतादपि ।
 चैत्रकस्य कृष्णषष्ठ्याः राधशुक्लएकादशी ॥
 एकविंशतिर्दिवसं] विधिना स्नानमाचरेत् ।
 ततश्च सप्तदिवसं मन्त्रजपध्यानेन च ॥
 जपमालादियुक्तेन यानसूत्रं पठेत् मुदा ।
 प्रतिदिने प्रतिस्नात्वा दानं पूर्णकृतेन च ॥
 कलुषञ्च परित्यज्य सुरूपञ्च प्रलभ्यते ।
 धूपैः पुष्पैश्च दीपैश्च नैवेद्यै गन्धकैरपि ॥
 नानोपचारविधिभिः अर्हयामास चैत्रजान् ।
 विभावरीजागरञ्च अर्हमुखस्नानं अपि ॥

१ B माघ० । २ D रत्नावत्याचित्ते सङ्गे । ३ B D मानव्यमानवाश्चापि ।

४ D कृतं स्नानम् । ५ C omits the portion bracketted.

६ B D एकत्वैव कृतेन च ।

७ B D omit the line commencing with क्रोधचित्तं ।

अष्टाविंशदासरान्ते अध्वरं पूर्णकं कृतम् ।
 पञ्चलक्षादिपाठञ्च नानापाठानपि तथा ॥
 भागयामास भावेन तस्य से(ग्रे)वापराययुः ।
 उक्तेन विधिना दत्तं ये कारितं अपि मुदा ॥
 कृत्वा विधिर्युक्तमेव मनुजा मानवादयः ।
 स्नानं कृतं पुनः येऽपि लभ्यते वाञ्छितं फलम् ॥
 तस्मात्पुण्यप्रशादाच्च रतिप्रीतिसुखं भवेत् ।

तद्यथा ॥

रतिप्रीतिसुखञ्चापि प्राप्यते मानवादयः ।
 स प्रीतिसुखं वापि फलञ्च लभ्यतेनिगमम् ॥
 अनेगदोषदुष्टादि मायाचितैः परित्यज्येत् ।
 तत्तीर्थं स्नानमात्रेण सर्वदोषं दूलीकृतम्^१ ॥

अपि च ॥

अकौशल^२दशानां एकं मध्ये प्रनाशितम् ।
 मिथ्यादृष्टिमपि पापं तस्मात्तीर्थात्प्रनाशितम् ॥
 प्रागपि स्नानकं कृत्वा ततोऽपि पितृतर्पण(न)म् ।
 अतोऽपि आगन्तुकेभ्यो ब्रीहिआदिन्ददौ^३ मुदा ॥
 विशेषेण च तत्तीर्थं स्नानं कृतं^४ मुदा अपि ।
 मानव्यमानूजा^५श्चापि तत्क्षेत्रेशं प्रपूजितम् ॥

१ D सर्वदोषदूरीकृतम् ।

२ B D अकौशलानाम् ।

३ D आदिददौ ।

४ D कृतं स्नानम् ।

५ B ०मनुजा ।

आत्मजेन पुत्र्या युक्तान्त्रि(त्रि)मित्रमुद्धदा सह ।
मुदा यात्राकृतं स्नानात् तस्मात्पुण्यं^१ प्रलभ्यते ॥
उक्तमित्यं दिने पूजां असमाप्ते च कार्यके । •
तत्चेत्रेशं तदीश्वरं तन्नाथञ्च प्रपूजितम् ॥

एकादशे सुलक्षणे दिवसान्येकविंशति ।
विधिना स्नानं दानञ्च^२ कृतञ्च मनुजादयः ॥
एकायचित्तं तत्तीर्थं स्नानं कृतञ्च मानवाः ।
रूपसौभाग्यकं वापि फलसमाधिभागवेत्^३ ॥
ज्येष्ठशुक्लदादश्याञ्च मिथुने^४ बुधवासरे ।
तीर्थं सुलक्षणे चापि प्रज्ञोपाय इव स्थिते ॥
‘ चारुमत्यां वाग्मत्याञ्च सङ्गमे च प्रसिद्धके^५ ।
तन्स्थानेश्वरेण^६ युक्ते^७ वाग्मत्यां विशेषतः ॥
तत्रञ्च मनुजाद्यापि तत्तीर्थं स्नानकं अपि ।
पञ्चोपचारकै युक्तेः तीर्थसे(शे)वा कृतं कृतम् ॥
देहेन वाण्या चेतसा एकभावकृतेन च ।
मत्सरचित्तं सन्त्यज्य सच्चित्तञ्च^८ कृतं मुदा ॥
वैशाखकृष्णसप्तम्यां ज्येष्ठशुक्लेऽपि द्वादशे ।
एकविंशतिदिव(शं)सं विधिना स्नानमाचरेत् ॥

१ D पुण्य । २ D स्नानदानञ्च । ३ A ०समाभिभागवेत् ।

४ D मिथुने च । ५ D प्रसिद्धये । ६ A D तत्स्थानेश्वरेण ।

७ B युक्तम् । ८ B omits सन्त्यज्य सच्चित्तं, D सन्त्यज्य सच्चित्तं ।

ततोऽपि सप्तदिवसं अपस्तपधानेन च ।
 मन्त्रसूत्रादियुक्तेन सङ्गर्भञ्च पठेत् मुदा ॥
 प्रतिदिने स्नात्वा दत्त्वा पूर्णदानं कृतेन च ।
 रूपसौभाग्यकं प्राप्ता शङ्खदेहञ्च लभ्यते ॥
 दौपैगन्धैश्च पुष्पैश्च^१ नैवेद्यैर्धूपकैरपि ।
 पञ्चोपचारविधिभिः पूजयामास क्षेत्रज्ञान् ॥
 रजनीजागरं कृत्वा प्रत्यूषमिरस्नानं कृतम् ।
 अष्टाविंशतिदिनान्ते या(जा)गञ्चापि च कारितम् ॥
 सप्तवारादिपाठाञ्च धारणीन् विविधानपि^२ ।
 पाठयामास भावेन तस्य से(शे)वा कृतं पुनः ॥
 विधिनोक्तेन य इत्थं कारितञ्च मुदा अपि ।
 एवं कृत्वा विधिर्युक्तं द्विजादय नरा अपि ॥
 पुनः कृतं स्नानं येऽपि वाञ्छितं लभ्यते फलम्^३ ।
 तस्मात्पुण्यप्रसादाच्च रूपसौभाग्यं प्राप्यते ॥

तद्यथा ॥

रूपवान् सुन्दरं(र) देहं सर्वलक्षणमण्डितम् ।
 स्त्रि(त्रि)यश्च पुरुषा वापि^४ दिव्यदेहञ्च प्राप्यते ॥
 सर्वेषां च जनानाञ्च सौभाग्यफलं लभ्यते ।
 भोग्येन च अलङ्कारैः(लैः) सुखभोग्यं प्रलभ्यते ॥

१ B omits पुष्पैश्च ।

२ A धारणीन्विधानपि ये ।

३ A omits फलम् ।

४ B D स्त्रायि ।

अपि च ॥

पङ्चमहापातकादीन् पापभोग्यं दूरी(ली)कृतम् ।

तस्य तीर्थस्य स्नानाच्च सर्वपापं(प) प्रनाशितम् ॥

स्नानकं प्रथमं कृत्वा ततश्च पितृतर्पणम् ।

प्रार्थनेभ्यो ददौ दानं विविधान् वस्त्रजानपि ॥

विशेषेण च तत्तीर्थं तत्चेत्रेशं प्रपूजितम् ।

पुनः पुनः पूजां कृत्वा मनुजा मानवादयः ॥

तीर्थगोष्ठौ(ष्ठि)ना सह च भ्रातृमित्रपरिवृतः ।

प्रतिदिने पूजां कृत्वा रात्रौ जागरणं कृतम् ॥

असमाप्ते कार्ये दिने^१ पुनः पूजां कृतं कृतम् !

तस्माथेशं तत्चेत्रेशं तदीश्वरं प्रपूजितम् ॥

. द्वादशे च जयतीर्थे एकविंशतिवासरम् ।

प्राप्नोति नियतं^२ मनुजा मानव्य^३मानवादयः ॥

तत्तीर्थञ्च स्नानाच्च विशेषं लभ्यते फलम् ।

द्वेषादिशत्रुनाशाय फलञ्च प्राप्यते ननु ॥

शुचि^४शुक्लत्रयोदश्यां कर्कटे^५ सोमवासरे ।

जयतीर्थे विशेषेण^६ वाग्मत्या च विशेषतः ॥

प्रभामत्याञ्च वाग्मत्यां सङ्गमे जयतीर्थके ।

तत्चेत्रेशाय पूज्यञ्च विशेषेण च कारितम् ॥

१ B दिने कार्यम् ।

२ D स्नात्वा प्राप्नोति ।

३ B D omit मानव्य ।

४ A omits शुचि० ।

५ A कर्कटे ।

प्रदर्शिन्य नराश्चापि^१ स्नानं तत्तीर्थके अपि ।
 नानोपचारविधिभिः तीर्थसे(शे)वां कृतं भवेत् ॥
 कायेन वाचा मनसा एकभावकृतेन च ।
 मन्दचित्तं परित्यज्य मुनिचित्तञ्च प्रापितम् ॥
 लीढकृष्णअष्टम्यांश्च शुचिशुक्लत्रयोदशे ।
 एकविंशतिदिवसं(शं) विधिना स्नानमाचरेत् ॥
 पश्चाच्च सप्तदिवसं^२[जपतप^३ध्यानेन च ।
 मन्त्रजापादिमालाञ्च पठेन्मुदा^४ सत्धारणी ॥
 दिने दिने दत्त्वा स्नात्वा दानं पूर्ण(र्ण) कृतेन च ।
 द्रव्यादिफलस]म्प्राप्ति(प्त) अतः तीर्थात् प्रलभ्यते ॥
 पुष्पै धूपैश्च दीपैश्च गन्धैर्नेवेद्यकैरपि ।
 नानोपचारकैः पूज्यैः पूजयामास चेच्चजान् ॥
 तपस्विनीजागरणञ्च प्रभाते च स्नानमपि ।
 अष्टाविंशतिदिनान्ते क्रतुपूर्णं कृतं अपि ॥
 करुणापूण्डरीकादीन्^५ मद्धूर्क्षान्याठयन्मुदा ।
 मनुजादयमानूष्याः तस्य से(शे)वा पराययुः ॥
 विधिनोक्तेन इत्थं ये मुदा अपि च कारितम् ।
 विधिर्युक्तं एवं कृत्वा^६ मानव्यमानवादयः ॥

१ D प्रदर्शिनराश्चापि । २ C omits the portion bracketted.

३ B D जपस्तप० । ४ B महायानं पठेन्मुदा, D माला च पठेन्मुदा

सत्धारणी । ५ A ०पूण्डरीकादीन् । ६ D एवं कृत्वा विधिर्युक्तम् ।

कृतं स्नानं पुनर्येऽपि वाञ्छितं लभ्यते फलम् ।
तस्मात्पुण्यप्रसा(शा)दाच्च कलिमलविनाशिनी ॥

तद्यथा ।

रागद्वेषसमोहादि गुह्यशत्रून् प्रनश्यति ।
तस्मिं तीर्थं स्नानाच्च कलुषमपि नश्यति ॥
मनुजासुरभूतादीन् सर्वशत्रून्प्र(प्र)नाशि(सि)तम् ।

अपि च ।

सर्वेषामपि पापानां सङ्गभेदश्च नाशि(सि)तम् ।
तस्मात्तीर्थात् मनानाञ्च^१ फलञ्च प्राप्यते ननु ॥
प्रथमं स्नानं च चापि ततःपश्चात् पितृतर्पणम् ।
पुनश्च अतिथिभ्योऽपि धनं ददौ मुदा अपि ॥
विशेषेण च तत्तीर्थं स्नानं कृत्वा शत्रुहरम्^२ ।
इत्थं ज्ञात्वा च मानूष्या तस्मिन्^३ पुनः स्नानं कृतम् ॥
रो(रा)गादिशत्रुनाशाय तत्तीर्थं स्नानं कृतम् ।
मनुष्या इति मत्वा च विशेषैर्लभ्यते फलम् ॥
असम्पूर्णं दिने कार्यं तत्तीर्थस्थे गेवा कृतम् ।
तत्रेश्वरं तत्त्रेणैव तन्नाथञ्च च प्रपूजितम् ॥

इत्थं द्वादशतीर्थानां फलानि(नी) च पृथक् पृथक्^४
मानवाश्च प्रदच्छन्ति पृथक् पृथक् च्छेवां(वा)कृतम् ॥

१ D स्नानानाच ।

२ A कृतच्छत्रुहरम्, D कच्छत्रुहरम् ।

३ A D मानुष्यान्तस्त्री ।

संपूर्णं फलं मित्यं ये यूयंपि^१ वाञ्छितं भवेत् ।

द्वादशानां च सर्वेषां तीर्थसे(शे)वा कृतं भवेत् ॥

द्वादशानां च तीर्थानां फलमुत्तैस्तथागतैः ।

अतीतानागतैर्बुद्धैः पुनः पुनः प्रशंसितम् ॥

भूतभविष्यवर्त्तं च अत्र वा^२ वाग्निना जनाः ।

मानयिष्यन्ति^३ मानयन् मानित भवति सदा ॥

पुनः षट्पुण्य मैत्रेय तत्रोत्पन्नतीर्थानां फलम्^४ ।

पृथक् पृथक् स्नानस्य कथयामि फलं पृथक् ॥

लोकानां च हितार्थाय ब्राह्मणानां विशेषतः ।

तीर्थिकानाञ्च हर्षाय वक्ष्येऽहं उत्पन्नतीर्थकम् ॥

प्रथमे चैत्रकृष्णञ्च^५ प्रतिपद्यां रविवासरे ।

मेषसंज्ञे च संक्रान्तौ अनालिंगे च तीर्थके^६ ॥

मानव्यमानवाद्यापि तत्तीर्थेऽपि^७ स्नातुं कृतम् ।

तस्य पुण्यप्रसा(शा)दाच्च(च) आयुर्वृद्धिं^८ फलं लभेत् ॥

द्वितीये वैशाखकृष्णे द्वितीयासोमवासरे^९ ।

१ B यूयञ्च । २ B D अत्रैव । ३ D मानयन्मानयिष्यन्ति ।

४ D पुनः षट्पुण्य मैत्रेय तीर्थानां फलमुत्तमम् । ५ B तीर्थिकानां हिताय

वक्ष्येऽहं उपतीर्थकम् D तीर्थिकानां हर्षाय वक्ष्येऽहं उपतीर्थकम् ।

६ B ंकृष्णे च । ७ B D मेषाख्येऽपि च सुतीर्थके ।

८ B हि । ९ D आयुर्वृद्धौ । १० B राधकृष्णे च

इन्दुवारयोः ।

१८ षष्ठे अपि च संक्रान्तौ मण्णशिरे च^१ तीर्थके ।

मनुजा महिलाश्चापि तत्र तीर्थं स्नानं^२ कृतम् ॥

तस्मात् पुण्यप्रसादाच्च यशवृद्धिं^३ फलं लभेत् ॥

तृतीये ज्येष्ठ^४ कृष्णे च तृतीयावुद्धवासरे ।

मिथुनेऽपि च संक्रान्तौ गोडावल्यां च तीर्थके ॥

नानाश्च^५ अवरावापि तीर्थं तत्र स्नानं कृतम् ।

तत्तीर्थप्रसादाच्च प्रज्ञावृद्धिं फलं लभेत् ॥

चतुर्थे आषाढे कृष्णे पञ्चम्यां गुरुवासरे ।

कर्कटेऽपि च^६ संक्रान्तौ नदिक्कटे च^७ तीर्थके ॥

स्त्रीयश्च मानुषाश्चापि तस्मिं तीर्थं स्नानं कृतम् ।

तस्मात्तीर्थप्रसादाच्च^८ जनवृद्धिफलं लभेत् ॥

पञ्चमे^९ आवणकृष्णे षष्ठ्यां च शुक्रवासरे ।

सिंहेऽपि च संक्रान्तौ माता तीर्थं^{१०} विशेषतः ॥

योषिद् मानुषाश्चापि तीर्थं तस्मिं च स्नानकम्^{११} ॥

तस्मात् पुण्यप्रसादाच्च धनवृद्धिं प्रलभ्यते ॥

१ B वषाख्ये च संक्रान्तौ शशिशास्त्रके च तीर्थके । २ D मनसीला च ।

३ A स्नानं । ४ B तत्तीर्थस्य प्रसादाच्च जस० । D जशवृद्धिम् ।

५ B शुचि० । ६ B D नराश्च अवराचमपि । ७ A D कर्कटेऽपि च ।

८ B नदिक्कटे च । D नदीक्काथे च । ९ B तत्तीर्थस्य प्रसादाच्च ।

१० B श्रीभ्रगे । D पञ्चमे आवणकृष्णे । ११ B पञ्चाख्ये च...अम्बातीर्थे ।

१२ B तत्तीर्थं स्नानकं कृतम् ।

षष्ठे च^१ भाद्रवकृष्णे सप्तम्यां शनिवासरे ।
 कन्यायामसिद्धगन्तौ मच्छमुखे^२ च तीर्थके ॥
 पुरुषा मानवा रामाश्च तीर्थेऽस्मिं स्नानकं भवेत्^३ ।
 तत्तीर्थस्य प्रसादाच्च पुत्रवृद्धिं प्रलभ्यते ॥
 अष्टमे^४ कार्तिके कृष्णे दशम्यां शुक्रवासरे ।
 विच्छेदं अपि च सङ्गान्तौ ऋतितीर्थे प्रसिद्धके^५ ॥
 पञ्चजना अपि त्रत्याः^६ स्नानं कृतं तत्तीर्थके ।
 तस्मात्तीर्थप्रसादाच्च पौस्तो^७फलं प्रलभ्यते ॥
 नवमे^८ मार्गकृष्णे च एकादश्यां गुरुवासरे ।
 धनूरपि च सङ्गान्तौ ^९[नवलिङ्गे च तीर्थके ॥]
 पुमान्मनुष्यं प्रदर्शिन्यः तत्तीर्थेऽपि स्नानं कृतम् ।
 तस्य तीर्थप्रसादाच्च स्त्रीलाभश्च प्रलभ्यते ॥
 दशमे^{१०} पौषकृष्णेऽपि द्वादश्यां बुधवासरे ।
 मकरेऽपि च सङ्गान्तौ काकेश्वरे च तीर्थके ॥
 पुरुषा वनिताश्चापि तीर्थे तत्र स्नानं कृतम् ।
 तस्य पुण्यप्रसादाच्च मित्रलाभं प्रलभ्यते ॥
 एकादशे माघकृष्णे त्रयोदश्यां सोमवासरे^{११} ।

- १ B ऋतौ च । २ B मच्छाख्ये । ३ B पुरुषा मानवश्चापि तस्मिन्
 तीर्थे स्नानं कृतम् । ४ B गङ्गले । ५ B वृद्धनीलकण्ठाख्यके ।
 ६ B पञ्चजनाः श्रीमन्तिन्यः । ७ D पौत्री० । ८ B ग्रहे तु ।
 ९ C omits the portion bracketted. १० B दिगेव ।
 ११ B रौद्रेऽपि च तप कृष्णे त्रयोदश्यां मृदुवासरे ।

१कुम्भे अपि च सङ्क्रान्तौ ते चापे चापि तीर्थके ॥

नार्य्य अपि २ मनुष्याश्च तीर्थं तस्मिं स्नानं कृतम् ।

तत्तीर्थस्य प्रसादाच्च नानारत्नं प्रलभ्यते ॥

द्वादशे ३ फाल्गुण(णे)कृष्णे अमावास्यां रविवासरे ।

मीनाख्येऽपि ४ च सङ्क्रान्तौ वागेश्वरे च तीर्थके ॥ १

मानव्य मानवाश्चापि तस्मिं तीर्थं स्नानं कृतम् ।

तत्तीर्थस्यापि पुण्याच्च ५ नानाब्रीहिं(हि) प्रलभ्यते ॥

इत्युत्पन्नतीर्थानां ६ द्वादशानां विधेयतः ।

ये वाञ्छितं फलं पृथक् पृथक् स्नानं कृतम् ७ ॥

यूयं पि ८ संपूर्णं फलं दृच्छन्ति ये च मानवाः ।

संपूर्णोत्पन्नतीर्थेऽपि ९ स्नानं कृतं च निश्चयम्(य) ॥

१० यद्दसंभेदतीर्थानां द्वादशानां अस्तिफलम् ११ ।

तद्वत्उत्पन्नतीर्थानां सर्वेषां फलमस्ति च ॥

अथ च गृष्टु मैत्रेय सर्वतीर्थानां च फलम् १२ ।

यत्रापि नदीसंभेदं तत्र तीर्थं प्रकीर्तितम् ॥

जलोत्पन्नरन्धानि च यत्र नेपाले(ल) संस्थितम् ।

१ B घटेऽपि च संक्रान्तौ तस्मिन् वा पञ्चतीर्थके ।

२ D ते चापि चापतिर्थके । ३ B वाव । ४ B ऋषभे ।

५ B भूभाख्यो । ६ B तत्तीर्थस्य प्रसादाच्च ।

७ B D इत्येवं पुण्यतीर्थानाम् । ८ D कृतं मुदा । ९ B नार्य्यपि ।

१० B संपूर्णेष्वुपतीर्थेषु । ११ B यद्दसंभेदं यद्दत् ।

१२ D द्वादशानास्ति फलं भवै । १३ D सर्वत्र तीर्थानाञ्च फलं पुनः ।

तत्र तीर्थानि ज्ञातव्यं अत्र नेपालवाग्नि(सि)नः ॥
 आवणस्या(स्थां) पूर्णमास्यां सिंहे आवण ऋक्तके^१ ।
 सर्वत्र नदीसम्भेदे जलोत्पन्ने च गर्तके ॥
 ह्रदे च पल्लवे कूपे सरसि वाप्यां पनाल्यां^२ ।
 जलाश्रयेषु एतेषु स्नानं कृतञ्च मानवाः ॥
 मानव्य मानवा^३श्चापि यत्र यत्र प्रदृच्छन्ति ।
 तत्र तत्रापि स्नानाच्च नानाफलं प्रलभ्यते ॥
 पुष्पैर्धूपैश्च दीपैश्च गन्धैर्नैवेद्यैर्दुग्धकैः^४ ।
 सर्वाग्र्य^५नागिनीर्नागान् नागगुप्तञ्च पूजितम् ॥
 इत्थं ये मानवाः सर्वे सर्वाङ्गागाश्च^६ पूजितम् ।
 तस्मात्पुण्यप्रसा(गा)दाच्च धान्यादित्रीहिबर्द्धितम् ॥
 सर्वे च नागिन्य^७ नागाः काले काले वृष्टिकृतम् ।
 नागपूजां(जा) विनाकृत्वा^८ न वृष्टिः अत्र मण्डले ॥
 इति ज्ञात्वा च मानूष्याः अत्र नेपालदेशजः ।
 काले दिने^९ नागपूजां विशेषेण च कारित(ता)म् ॥
 अथापि शृणु मैत्रेय निम्नगयां^{१०} तदुपरि ।
 वाग्मत्याश्च दादरेऽपि सहस्रदर्या^{११} नामके ॥

१ B ऋक्तके, C ऋक्तके । २ B वापीधारयोः । D वाप्यां प्रणालिके ।

३ B मानव्य प्रमदाश्चापि । ४ D नैवेद्यदुग्धकैः । ५ D सर्वाग्र्य

नागिनीनागा । ६ D नरासर्वे सर्वाङ्गागाश्च । ७ D नागिनी ।

८ B विना ज्ञातम् । ९ B पर्वकाले ।

१० B नदीनाम्, D निम्नगयां ।

११ A D सहस्रदर्याश्च ।

नाम्ना सहजसादर्या नागिनी तत्र वाशिनी^१ ।
 तस्यां दर्यान्तु द्वाराच्च^२ उपरिं गच्छति नराः ॥
 प्रथमं नभःकृष्णे च^३ त्रयोदशं गुरुवासरे ।
 सिंहेऽपि च मङ्गलान्तौ कलियुगोदयेपि च^४ ॥

अपि च^५ ।

प्रागपि तद्वारे स्नात्वा पश्चात्सुन्दरीं(री) पूजितम्
 ततोऽपि निम्नगायाञ्च उपरिं^६ प्रगच्छति ॥
 नाम्ना च सुन्दरी नागी नागीनां मध्ये नहि ।
 सहस्रनागिनीनाञ्च एषा श्रेष्ठा त्रिलोकिषु ॥
 अनन्तनागराजस्य सा पत्नी(नि) धर्मचारिणी ।
 सत्सती पतिव्रती च पुण्यात्मा धर्मशीलिनी^७ ॥
 त्रि(त्ये)तीशकोटिनागानां तत्र नेपालवासिनम् ।
 सर्वेषामपि नागीनां राजपत्नी इतीरिता ॥
 पुष्ये धूपेश्च गन्धेश्च दीपैर्नैवेद्यकैरपि ।
 तस्यै च पूजनायाच्च^८ वाञ्छितं लभ्यते फलम् ॥
 मानुषाश्च स्त्रियश्चापि तस्यै पूजां(जा) कृतं ननु ।
 वाञ्छितं फलं सम्प्राप्ता श्रीसम्पदं प्रलभ्यते ॥

दर्यान्तु-शृणु मैत्रेय उपरि तीर्थानां फलम् ।

- १ B नाम्ना सहस्रसुन्दरी नागिनी यत्र वासिना, D नाम्ना सहस्रसौदर्या
 नागिनी तत्र वासिनि । २ D दर्यामुद्गाराञ्च । ३ A नभःकृष्णे ।
 ४ A omit अपि च । ५ D omits अपि च । ६ B तदुपरि ।
 ७ D ० शिलीनी । ८ B तस्यै पूजां प्रकृतात् ।

त्रयस्तीर्थं स्नानाच्च कथयामि फलं पृथक् ॥
 तीर्थिकानां ब्राह्मणानां लोकानां च(च) हिताय च ।
 हर्षाय चापि युष्माकं वक्ष्येऽहं तत्त्वतः(त) शृणु ॥
 प्रथमं कार्तिके शुक्ले^१ नवम्यां बुद्धवासरे^२ ।
 विच्छेऽपि च संक्रान्तौ मत्पुत्रयुगेदय अपि ॥
 अगस्त्यह्रदं समासाद्य स्नानञ्चापि कृतं मुदा ।
 ततः पश्चादगस्त्यच्च मुनिञ्चापि प्रपूजितम् ॥
 पुष्पैर्धूपैश्च गन्धैश्च दौपै नैवेद्यकैरपि ।
 पूजयामास भावेन अगस्त्यं मुनिनायकम् ॥
 तद्ब्रह्म च मध्ये तु एक कुम्भ प्रतिस्थि(ष्ठि)तम् ।
 नाम्ना च अगस्त्यकुम्भं अगस्त्यमुनिस्थापितम् ॥
 स्नानपिण्डिका उपरि घटरत्नमिव स्थितम् ।
 तस्य मुनेनुभावाच्च शिनाकृतमिव स्थितम् ॥
 तस्मिं ह्रदेऽपि स्नानाच्च धर्माद्भ्र(ध)र्मा^३ प्रलभ्यते ।
 मनुजादय मानुष्याः मनोरथं(य) प्रलभ्यते ॥
 प्रथमं स्नानकं कृत्वा पश्चात्तु पितृतर्पणम् ।
 ततश्चापि याचकेभ्यः ब्रौह्मादीञ्च ददौ मुदा ॥
 पुनश्च सद्ब्रह्मादीन्^४ धारणीञ्च(च) पठे(थे)न्मुदा ।
 एवं कृत्वा च मानुष्या धर्मफलं प्रलभ्यते ॥
 द्वितीये माघशुक्ले च^५ पूर्णमास्यां रविवासरे^६ ।

१ A omits शुक्ले ।

२ B रविवासरे ।

३ B महत्पुण्यम्

४ B सद्ब्रह्मास्थम् ।

५ A omits च ।

६ B रविकरे ।

कुम्भे^१ अपि च संक्रान्तौ ज्ञेतायुगोदये अपि ॥

अनन्तहृदं(द) समामाद्य स्नानञ्चापि मुदा कृतम् ।

पश्चादपि अनन्तञ्च^२ नागराजं(ज) प्रपूजितम्^३ ॥

धूपैश्च गन्धै दीपैश्च नैवेद्यैः(द्यै) पुष्पकैरपि ।

अर्चयामास भावेन अनन्तं भुजगेश्वरम् ॥

तद्भद्रस्य च मध्ये तु श्रीअनन्तं नागराजकम्^४ ।

त्रितीकोटिनागानां च श्रेष्ठ त्रिलोकिषु^५ ॥

तस्मिं हृदेऽपि स्नानाच्च अर्थफलं^६ प्रलभ्यते ।

मानूष्याश्च मानूष्यश्च निधिफलं प्रलभ्यते ॥

प्राक् स्नानकं कृत्वा पश्चादपि जलतर्पणम्^७ ।

पुनरतिथिभ्योऽपि तण्डुलादीन् ददौ मुदा ॥

अपि च मेघसूत्रादीन् धारणीञ्च(श्च) पठेन्मुदा ।

इति कृत्वा च मानूष्याः^८ अर्थफलं प्रलभ्यते ॥

तृतीये(य) वैशाखशुक्ले तृतीया सोमवामरे ।

वृषेऽपि च संक्रान्तौ द्वापरस्य युगोदये ॥

ताराहृदं समामाद्य मुदा स्नानं कृतं च ये^९ ।

१ C कुम्भ । २ B पश्चात्तदनन्ताख्यम् । ३ A श्रीअनन्तनागराजः,

D अनन्तनागराजकम् । ४ B त्रितीशकोटिनागानां श्रेष्ठ श्रेष्ठ त्रिलोकिके

D तृतीय कोटिनागां च श्रेष्ठ एषु त्रिलोकिषु । ५ B ऋदे च स्नानेन

नानार्थश्च । ६ B मानूष्या नारीजनाश्च । ७ B पश्चात्पितृतर्पणं ।

८ A D पुनश्च अतिभ्योऽपि तण्डुलादीन्दुर्मु(मु)दा । ९ A मानूष्याः ।

१० B स्नानं कृतं मुदा च ये ।

ततोऽपि आर्य्य^१तारा च देवीञ्चा(चा)पि प्रपूजितम् ॥
 गन्धै(दीं)दीपैश्च नैवेद्यैः पुष्पै धूपैरपि तथा ।
 महयामास^२ भावेन आर्य्यतारामनोहरौम्^३ ॥
 तद्भद्रस्य च मध्ये तु आर्य्य^४तारा सुलक्षणीम्^५ ।
 तृतीकोटि^६ ताराणाञ्च एषा शास्ता प्रसिद्धिदा ॥
 तस्मिं ब्रूदेवि स्नानाच्च कामफलं प्रलभ्यते ।
 मनुजाश्च मानव्यश्च सौभाग्यफलं लभ्यते ॥
 प्रागपि^७ स्नानकं कृत्वा पश्चाच्च पितृतर्पणम् ।
 ततोऽपि सर्वयाञ्च(चे)भ्य द्रव्यादीञ्च^८ ददौ मुदा ॥
 अथापि स्रग्धरादीश्च(ञ्च)^९ तारास्तोत्रं पठेन्मुदा ।
 एवं कृत्वा मानुजाश्च वाङ्मन्त्रफलं प्रलभ्यते ॥
 अतः पश्चा^{१०}द्वागमत्यां च समासाच्च स्नानं कृतम् ।
 मानुषाश्च स्त्रियश्चापि वागमत्यां च विशेषतः ॥
 चतुर्थाध्याय^{११} उक्तेन सङ्क्रान्तौ तिथिवासरे ।
 वागमत्यां विशेषेण स्नानं कृतञ्च मानवाः ॥
 प्रथमं स्नानकं कृत्वा ततः पश्चाज्जलतर्पणम् ।
 ततोऽपि श्रीवज्र(ज)सत्वं जगद्गुरुं प्रपूजितम् ॥

१ B तस्मिन् श्रीराज्य० । २ B D अर्चयामास । ३ D मनोहरौ ।
 ४ B मध्ये श्रीराज्य० । ५ D सुलक्षणी । ६ B तृतीश०,
 D तृतीयकोटि० । ७ A पूर्वं पि D पूर्वोऽपि । ८ B नानाद्रव्यं ।
 ९ B स्रग्धराख्यं हि । १० B अतः परं । ११ A चतुर्थोऽध्याय ।

पश्चादपि च सर्वज्ञं ककुब्धन्द^१ नायकम् ।
 ततः पश्चाद्याञ्चकेभ्यः याञ्च्यं(ञ्च) वस्तु^२ मुदा ददौ ॥
 पुनः प्रज्ञापारमितां लक्षा भगवतीं पठेत्^३ ।
 मन्त्रजापादिविधिना यज्ञसम्पूर्णं कृतादपि^४ ॥
 धूपैर्गन्धैश्च दीपै नैवेद्यभोजनै सह^५ ।
 पूजयामास भावेन तत्रेशानपि देवतान् ॥
 इत्थं ये कृतस्नानाद्याः मानव्यमानवादयः ।
 सर्वफलं प्रलभन्ते(ते) वाञ्छितं लभ्यते^६ फलम् ॥
 अष्टानामपि तीर्थानां वाग्मती(ती) मूलमुच्यते ।
 तस्माच्च(च) कारणादेवं सम्पूर्णं फल लभ्यते ॥
 अथापि शृणु मैत्रेय तस्मात्ती(ती)र्थाच्च(च) साम्प्रतम् ।
 शङ्खपर्वतशिरसि अवहृदं मुदा कृतम् ॥
 शङ्खपर्वतस्थोपरि महामञ्जिरायाञ्चोपरि ।
 ककुब्धन्द^१स्वयम्भूश्च सहस्रचैत्यं प्रपूजितम् ॥
 पुष्पैर्दी(दी)पैश्च गन्धैश्च धूपै नैवेद्यकैरपि ।
 अर्चयामासु मोदेन सर्वे च या(पा)त्रयगणाः ॥

१ D ककुब्धन्द ।

२ B सर्व्वयाचेभ्यः ... इत्थं ।

३ B ततः शतसाहस्रिकां रक्षां भगवतीं पठेत् ।

४ B जापयज्ञकृतादपि ।

५ B धूपैर्गन्धैश्च पुष्पैश्च दीपै नैवेद्यकैरपि ।

D धूपैर्दीपैश्च गन्धैश्च नैवेद्यभोजनैः सह ।

६ D लभते ।

७ D ककुब्धन्दः ।

यद्वच्च पर्वतं शङ्खमवच्छदं मुदा च ये ।
 तद्वच्च नाकं प्रगच्छन्ति जन्मजन्मान्तरे अपि ॥
 पुनरपि शृणु मैत्रेय तस्मात्केशावती नदी ।
 नाम्ना केशावती ख्याता भिक्षुकेशेभ्यो उद्भूतम्^१ ॥
 चतुर्ती(ती)र्थाना मूलेयं केशावतीति ख्यापिता ।
 सर्वक्लेशप्रणाशित्वात् केशावती प्रसिद्धिता ॥
 आवणशुके अष्टम्यां शुक्रवासरेऽपि च^२ ।
 केशावत्या^३ उत्पन्ने च विशेषेण स्नानं कृतम् ॥
 तस्यां स्नानं पुनः कृत्वा मनुजादय मानवाः ।
 तत्पुण्यस्य प्रसा(शा)दाच्च सर्वक्लेशं(श) प्रनाशितम् ॥
 धूपैर्दोषैश्च पुष्पैश्च गन्धै नैवेद्यकैरपि ।
 तत्तीर्थञ्च प्रपूजित्वा अतिथिभ्यः^४ दानं ददौ ॥
 इत्थं येऽपि मुदा कृत्वा मनुजा मानवादयः^५ ।
 तत्तीर्थस्य स्नानाच्च क्लेशादीन् दुःखनाशितम् ॥
 विशेषैः शृणु मैत्रेय कापोतलस्य च^६ कथाम् ।
 सर्वेषाञ्च नदीनाञ्च सम्भेदाच्च(च) विनिर्गतम् ।
 कापोतलञ्च नामेन कालीहृदजलस्य च ।

१ B भिक्षुकेशेभ्यरुद्भूतं C भिक्षुकेशे उद्भूतं ।

२ A D ० वासरेसि अपि ।

३ D केशावत्यां ।

४ A अतिथिभ्यः ।

५ B मनुजा मानवादयः ।

६ B तत्तीर्थेषु च ।

विनिर्गतं नेपालाच्च जलानां^१ पादवी इति ॥
^२मञ्जुदेवाख्याचार्येण चन्द्रहासेन केदितम् ।
 यदा कालिहृद(दे)स्यापि जलशुष्काय च कृतम् ॥
 तस्या दूर्या अभ्यन्तरे गृह्णानामूर्द्धभूमिषु ।
 आर्यावलोकितेशस्य तत्र स्थानं प्रकीर्तितम् ॥
^३तस्यादेः आमन्नभूमेः महासुन्दरीन्^४ वर्त्तते ।
 नेपालजान् जलान् सर्वान् यस्यां दूर्यां विनिर्गताः^५ ॥
 इत्थं जलमये दूर्यां जलाधोऽभ्यन्तरे अपि ।
 महाप्रमाण^६देहलीं शिलामय प्रथापितम् ॥
 मञ्जुदेवेनाचार्येण हृदच्छेदादनन्तरम् ।
 देहली स्यापयामास तस्यां दूर्यां^७ विशेषतः ॥
 यत्र कापोतराख्या च सर्वनदीसमूहके ।
 नेपालजानि जलानि अधिमिव विनिर्गता ॥
 आवणशुक्ले अष्टम्यां शुक्रवासरे सिंहे अपि^८ ।
^९[किंनावतौ उत्पन्नेच विशेषेण स्नानं कृतम्] ॥
 इत्थं जलमये युक्ते कापोतले विशेषतः ।
 मनुजाश्च स्त्रियश्चापि स्नानं कृतं मुदा अपि ॥

१ A जरानां । २ A D मञ्जुदेवराचार्येण ।

३ B तस्येव महादरी प्रवर्त्तते । ४ D महासुन्दरि तु ।

५ A नेपालजाञ्जलात्मवान् तस्या दया D जलान् मवान तस्या दया विनिर्गता ।

६ A महान्प्रमाण । ७ D तस्या दूर्या । ८ B सिंहाख्यशुक्रवारयोः

D omits सिंहे । ९ B omits the portion bracketted.

सर्वमासे शुक्लपक्षे सर्वतिथौ विशेषतः ।
 सर्वसङ्क्रान्तिके वारे स्नानं कृतञ्च^१ मानवाः ॥
 ये च या वा कृतं स्नानात् सर्वफलं प्रलभ्यते ।
 सर्वेषामपि तीर्थानां जलं सर्वं समागता(त्) ॥
 इत्थं गुणमये अत्र^२ प्रथमं स्नानकं कृतम् ।
 पश्चाद्यानपि क्षेत्रेशान्^३ देवाश्चापि प्रपूजितम् ॥
 पुष्पैर्धूपैश्च गन्धैश्च दीपै नैवेद्यकैरपि ।
 पूजयामास भावेन तत्क्षेत्रेशं^४ लोकेश्वरम् ॥
 यथा कापोतलं गत्वा तथा च नारकं न हि ।
 लोकेश्वरप्रसादेन^५ सुखावति गतिं लभेत्^६ ॥
 इति मत्वा च मानूष्याः सर्वे च मनुजादयः ।
 ज्ञात्वा बुद्धस्य भावेन कापोतलजात्रां ब्रजेत् ॥
 तस्मिन्(न्) काले च मैत्रेय लोकपालादयः गणाः ।
 स्वस्वदेवगणैः सार्द्धं तीर्थानाम् जात्रा कृतम् ॥
 प्रथमं देवराजेन^७ देवगणैः परिवृतः ।
 अनेकै स्त्रिदशैस्सार्द्धं तीर्थजात्रां^८ कृतं अपि ॥
 द्वितीयं यमराजेन स्वगणैश्च^९ परिवृतः ।

१ D शुक्लो । २ D कृतं स्नानञ्च । ३ B गुणमय भूत्वा । ४ B पश्चात्

सर्वान् तत् क्षेत्रेशान् D पश्चात्तपि देवांश्चापि । ५ D °क्षेत्रेशं ।

६ A D °प्रसादे स ।

७ B सुखावतिं तथागतं ।

८ A D इन्द्रराजेन ।

९ D °जात्रा ।

१० D °गणैश्च ।

अनेकैः किङ्करैः^१ साङ्गं जात्रामपि कृतं मुदा ॥
 तृतीयं वरुणाख्येन नागराजेन च अपि ।
 नानानागगणैर्युक्तं तीर्थसे(शे)वा कृतं अपि ॥
 चतुर्थं धनपतिना स्वयचपत्नीभिः सह^२ ।
 अनेकैः यक्षिणीयक्षैः^३ तेषां जात्रा कृतं कृतम् ॥
 पञ्चमं ऊतभुजापि खगणैश्च समावृतः^४ ।
 अनेकैरग्निभिः साङ्गं तीर्थानाञ्च जात्रा कृतम् ॥
 षष्ठमं नैऋत्येनापि राजगणैरावृतः^५ ।
 असंख्यैः राक्षसैः साङ्गं तीर्थजात्रा कृतं अपि^६ ॥
 सप्तमं(म) वायुदेवेन खगणेन^७ समागतः(ताः) ।
 'खगणैश्च समायुक्तं तीर्थस्थापि जात्रा कृतम् ॥
 अष्टमं ईश्वरेणापि खगणैश्च परिवृतः^८ ।
 'पुत्रपुत्र्यादिभिर्युक्तं जात्रा तीर्थानाञ्च कृतम् ॥
 नवमं विष्णुना चापि स्वपत्नीभिः^९ परिवृतः ।
 अनेकैः गोपकन्याभिः राधाभिश्च जात्रां कृतम् ॥
 दशमं ब्रह्मणेनापि ब्रह्मणैस्समावृतः । . .

१ D किङ्करैः । २ B D नानायक्षगणैः सह ।

३ B अनेकयक्षिणीभिश्च तीर्थयात्रां . . . D यक्षणीं । ४ B परिवृतः ।

५ D तस्मात् राजगणैर्वृतः । ६ B मुदा । ७ A खगणेन ।

८ B वायुगणैः समायुक्तैः तीर्थयात्रां कृतं मुदा । ९ D परिवृतं ।

१० B पुत्रपौत्र्यादिभिर्युक्तः तीर्थयात्रा मुदा कृतं । D पुत्रपौत्र्यादिभिर्युक्त

जात्रा । ११ A कन्याभिः । .

अनेकैः ब्रह्मभिः सार्द्धं जात्रां अपि कृतं कृतम्^१ ॥
 गन्धर्वेशः गन्धर्वैश्च कुम्भाण्डेशः कुम्भाण्डकैः^२ ।
 किन्नरेश किन्नरैश्च यक्षेश यक्षभिस्तुह ॥
 खखगण समावृत्य पुत्रपुत्र्यादिभिरपि^३ ।
 दाशकदाशिभिर्युक्तः तेषां जात्रां कृतं अपि^४ ॥
 ब्रह्मभिः चित्रियैः शूद्रैः अत्र नेपालवाशिभिः^५ ।
 काले दिने पर्वते च तेषां जात्रां कृतं अपि ॥
 पूर्वाच्च दक्षिणाञ्चापि पश्चिमादुत्तरात्तथा ।
 अन्यत्र देशजैश्चापि तीर्थजात्रां अपि कृतम्^६ ॥
 पुष्पैः(ष्पैः) धूपैश्च दीपैश्च गन्धै नैवेद्यकैरपि ।
 पूज्ययोग्यं^७ समागृह्य तीर्थजात्रां कृतं मुदा ॥
 इत्थं देवाश्च मनुष्याः नाकजा मर्त्यजादयः ।
 पूर्वाक्तदिने स्नात्वापि 'यात्रामहं कृतं' कृतम् ॥
 द्वयोर्मानुषयो मध्ये 'एकमस्ति च देवता ।
 देवपुत्रद्वयोर्मध्ये एकमस्ति च मानुषः'^८ ॥
 असुरादयः इत्थं ये खगणैश्च परिवृताः ।

-
- १ B तीर्थयात्रां कृतं मुदा । २ A गन्धर्वैः गन्धर्वेशः कुम्भाण्डैः D गन्धर्वैः
 गन्धर्वैश्चैः कुम्भाण्डैः कुम्भसंज्ञकैः । ३ B पुत्रपौत्र्यादिभिरपि ।
 ४ B तीर्थयात्रां मुदा कृतं । ५ A 'वाविशिः । ६ B मुदा कृतं
 D कृतं मुदा । ७ B पूज्याङ्गश्च । ८ B च तीर्थयात्रा कृतं मुदा ।
 ९ B एकं स्थित्वात्र देवकं । १० B स्थित्वात्र मानवं ।

समायातात्र नेपाले तीर्थयात्रामहं कृतम्^१ ॥

देवासुरनरा इत्थं दैत्यैर्गन्धर्वकिन्नराः ।

राक्षसाश्च समायाताः अत्र इत्थं यात्रा कृतम्^२ ॥

मण्डलं वादितं केचित् केचित् मृदङ्गं वादितम् ।

पटहं वादितं केचित् केचित् ढक्काञ्च वादितम्^३ ॥

ध्वजश्च^४ वादितं केचित् केचिद्दुन्दुभि वादितम् ।

महुश्च वादितं केचित् केचिच्च डिण्डिमं अपि ॥

ताडनं^५ वादितं केचित् केचिद्दौणाञ्च वादितम् ।

घण्टश्च वादितं केचित् केचिच्च कांग्रजं अपि ॥

मनुजादयमानूयाः अत्रजा अन्यजा अपि^६ ।

नानावाद्यं प्रवादित्वा अत्र यात्रामहं कृतम्^७ ॥

केचित्तरुण्यं च काहलं जन्तुगृहं शङ्खं अपि ।

भेलीञ्चापि^८ घोषवाद्यं घोषयामासु यात्रिकाः^९ ॥

गानं गीतञ्च केचिच्च उत्साहं वापि च कृतम्^{१०} ।

पूर्वोक्तदिने पर्वते यात्रामहं कृतं अपि^{११} ॥

प्रथमं गोकर्णतीर्थं द्वितीयं शान्ततीर्थके ।

तृतीयं शंकरे तीर्थं चतुर्थं राजमञ्जलेः ॥

१ B यात्रां कृतं मुदा । २ B नाना० । ३ B तीर्थयात्रां कृतं मुदा ।

४ D वादिता.....ढक्कारिवादितम् । ५ B धरञ्च, C धनञ्च ।

६ D ताडितम् । ७ B मनुजा स्वर्गलोकजा पि च ।

८ B तीर्थयात्रां कृतं मुदा । ९ B वाद्यकम् । १० B सुघोषञ्च

उत्साहञ्च कृतं मुदा । ११ B पूर्वोक्तपर्वते काले तीर्थकृतं मुदा,

D पूर्वोक्ते च दिने अत्र कृतं यात्रामहमपि । १२ D गोकर्णं प्रथमम् ।

पञ्चमं मनोरथे तीर्थं षष्ठमं निर्मले अपि ।
 सप्तमं निधानतीर्थं अष्टमं ज्ञानतीर्थके ॥
 नवमं चिन्तामणौ तीर्थं दशमञ्च प्रमोदके ।
 एकादशं सुलक्षणे तीर्थं द्वादशं जयतीर्थके^१ ॥
 इति द्वादशतीर्थेषु यथा स्नानं कृतं भवे^२ ।
 यत्र यत्रापि स्नानाच्च^३ तस्य^४ तस्य फलं लभेत् ॥
 यदद्वादशतीर्थानां फलमस्ति च निश्चयम्^५ ।
 १[तद्वच्च उपतीर्थानां फलमस्ति च सर्वदा ॥
 यद्वच्च उपतीर्थानां फलमस्ति निःसंशयम्^६ ।
 तद्वदुपरितीर्थानां फलमस्ति न संशयम्^७ ॥]
 तद्वच्चोपरितीर्थानां तद्वदपि वाग्यतीफलम्^८ ।
 सङ्गमध्वरा तथा वापि केशावत्या तथा अपि ॥
 ९एकस्मिन्नेव तीर्थे च स्नात्वा एकफलं लभेत् ।
 सम्पूर्णतीर्थस्नानाच्च सम्पूर्णं लभ्यते फलम् ।
 विशेषमासे संक्रान्तौ तिथिवारेण संयुते ॥
 त्रययोगे प्रवर्त्ते च^{१०} उत्तमं लभ्यते फलम् ।
 ११[अथवा तिथिसंक्रान्तौ वारे तिथौ संक्रान्तौ च ॥]

१ D द्वादशकं जये ।

२ B मुदा कृतम् ।

३ D स्नानापि ।

४ A omits तस्य ।

५ B न हत्तरम् D न संशय ।

६ D omits

the portion bracketted.

७ B महत्तरम् ।

८ B D तद्वत्

वाग्यतीनाच्च फलमस्ति महत्तरम् ।

९ A D एकः एके तीर्थे

स्नानात्

एक एकस्य च फलम् ।

१० A प्रवर्त्ते च, D पर्वते च ।

११ B omits

this line.

द्विसंथो प्रवर्त्तं च^१ मध्यमं लभ्यते फलम् ।
 अथापि एकं एकेऽपि वारे तिथौ संक्रान्तौ च^२ ॥
 एकयोगे पर्वते च स्वल्पफलं प्रलभ्यते ।
 मंपूर्णं(र्ण) फलमिच्छन्त्यः मानव्य मानवादयः ॥
 तेषु तीर्थेषु सर्वेषु जात्रामहं कृतं कृतम्^३ ।
 इत्थं सर्वेषु तीर्थेषु जात्रां(त्रा) कृत्वा पश्चादपि ॥
 मणिप्रचालनतीर्थे विशेषशत्रु^४निर्झरे ।
 सर्ववारे दिने मासे स्वानात्सर्व(र्व) फलं लभेत् ॥
 श्रीस्वयम्भूधर्मधातौ जात्रामहं कृतं ततः^५ ।
 पूर्यै धूपैश्च गन्धैश्च दीपै नैवेद्यकैरपि ॥
 स्वयम्भुवः पुराणञ्च धारणीन्विविधानपि^६ ।
 पञ्चलक्षादिपरठाञ्च सप्तवारान्तथा अपि ॥
 नाम^७संगीत्यादिस्तोत्रान्^८ चक्रुः तस्मै च मानवाः ॥
 यथा तीर्थं(र्थ) प्रपूजित्वा^९ नानावाद्यैस्तुपूरितम् ।
 तस्मादधिकाच्छायम्भु जगन्नाथं प्रपूजितम् ॥
 मनुजा मानव्यश्चापि स्वयम्भुव जात्रा कृतम्^{१०} ।
 तस्मात् सर्व(र्व) फलं प्राप्ता सर्वतीर्थादिशेषतः ॥

१ A D पर्वते च । २ B तिथौ संक्रान्तौ वसरे । ३ B तीर्थजात्रां कृतं
 मुदा, D कृती । ४ B ० शत्रुम् । ५ D कृतं जात्रामहं ततः । ६ D
 धारणी विविधानपि । ७ B नाम । ८ D ० स्तोत्रम् । ९ B प्रपूजितं हि ।
 १० B तदधिकाच्च स्वयम्भु D तस्मादधिकाच्च स्वयम्भु जगन्नाथ प्रपूजितं ।
 ११ D जगन्नाथापि कृतं जात्रा स्वयम्भुवा ।

विना पूजा स्वयम्भोश्च तीर्थजात्राफलं न हि ।
 तीर्थजात्रा विना चापि शम्भुपूजा महत्फलम् ॥
 तस्मात्सर्वप्रकारेण स्वयम्भूपूजनं कृतम्^१ ।
 स्वयम्भूपूज्यमात्रेण सर्वतीर्थं^२ प्रपूजितम् ॥
 सर्वेषामपि तीर्थानां पितामह स्वयम्भुव^३ ।
 स्वयम्भूत्पन्नमात्राच्च सर्वतीर्थं समुद्भूतम् ॥
 इति मत्वा च मानूष्याः केवलं शम्भुपूजितम् ।
 शम्भुपूजा विना अन्यं पूजाफलं न विद्यते ॥
 अतीतानागतैर्व(व)द्वैः धर्मधातु स्वयम्भुवम् ।
 देवै नागैश्च मानूष्यैः कथितं^४ च पुनः पुनः ॥
 पुनोऽपि शृणु मैत्रेय अष्टपीठादि^५लक्षणम् ।
 चतुर्विंशादिभिः पीथैः नानापीथैः सुप्रारितम्^६ ॥
 प्राक्पूर्वं शान्ततीर्थं दृष्ट्वा^७ कृष्णे प्रतिपदे ।
 रविवारे सुमंयुक्ते राज्येश्वरीं प्रपूजितम् ॥
 अकारवीजसंजातं ब्रह्मायणीं सुपीतकम्^८ ।
 पीता प्रयागचेत्रञ्च^९ इन्द्रणाय सुमंस्थितम् ॥
 भैरवं अमिताङ्गञ्च वर्णञ्च^{१०} कृष्णमन्त्रिभम् ।

१ D कृतं पूजा स्वयम्भुवम् । २ D ०तीर्थ । ३ B स्वयम्भुवम् ।

४ B पूजितम् । ५ A ०पीयादि० । ६ B D पीठं नानालक्षण-
मसिद्धम् । ७ B प्राग्भावे प्रतिपदि । ८ D इष० ।

९ B नवम्यां रविवारे च । १० D ब्रह्मायणी सुपीठकम् ।

११ B इन्द्रेण सह संस्थितम् । १२ C पूर्णं च ।

नागकेशर^१वृचश्च महापद्मं च पीतकम्^२ ॥
 चैत्यञ्च विश्ववज्राख्यं वीणा(णा)देवीं तथा अपि ।
 चण्डोग^३मपि श्मशानं कंकालैश्च^४ सुपूरितम् ॥
 काकैरपि परिपूरणं सिद्धा च कच्छपाख्यया^५ ।
 गङ्गानदीशीतजलं गर्जित(तं) घनमयुतम् ॥
 भुगुतिं रुधिरञ्चापि पञ्चपताकेन सह ।
 ध्वजेन लाङ्कनी देवीं ब्रह्मायणीं^६ पशुपतिम् ॥
 पञ्चाङ्गैरवं चेत्तेशां^७ गणेशं षड्मुखं अपि ।
 मिन्धिनो^८ व्याघ्रिणीं देवीं^९ मुदा च पूजितं कृतम्^{१०} ॥
 धूपैः पुष्पैश्च दीपैश्च सिन्धुराजैर्नैवेद्यकैः^{११} ।
 मद्यैः मांसैश्च लेह्यैश्च^{१२} पेयैश्च पिष्टकैरपि ॥
 दिने उपोषधं कृत्वा सर्वरो(री) देवी पूजितम् ।
 रागचित्तं परित्यज्य शान्तिफलं प्रलभ्यते ॥
 आचार्य्येणाचार्य्यिणीभिः ध्यानमन्त्रजापेन च ।
 देवीस्तोत्रं क्षमां कृत्वा पश्चाच्च भक्ष्यभोज्यकम् ॥
 तस्मिन् कृत्वा निजात्मानं तदन्ते ये गताश्च ते ।

१ A °केशर° B केशरीकेशर° । २ D °पद्मश्च पीठकम् । ३ B चण्डो-
 ग्रमपि । ४ D कंकालैश्च । ५ B कच्छपाख्यका, D कच्छपायया ।
 ६ D देवी ब्रह्मायणी । ७ D भैरवक्षेत्रेशम् । ८ A मिन्धिणी ।
 ९ D देवि । १० B सदा । ११ B सिन्धुराजैर्नैवेद्यैरपि, D सिन्दुरै
 नैवेद्यकैरपि । १२ A omits च । १३ A देवीतिम्-स्तोत्रं कृत्वा
 पश्चाद्भक्ष्यभोज्यकं तथा । B देवीस्तोत्रं क्षमां कृत्वा तद नेपालराजकम् ।
 १४ A C D omit this line :—

द्वितीयोत्तरे मनोरथे मार्गकृष्णे द्वितीयके^१ ।
 सोमवार(रे)युक्ते^२ मनोरथेश्वरीं प्रपूजितम् ॥
 ककारवीजसंजातां महेश्वरीं शितवर्णकम् ।
 कौरागिरी^३चेत्रे चापि कुबेरेणापि संस्थितम् ॥
 भैरवश्च शुक्र^४श्चैव रक्तवर्णसुसन्निभम् ।
 पुन्नागवृचकश्च विवीतश्च^५ शङ्खपालकम् ॥
 चैत्रश्च कृष्णवज्राख्यं वंशादेवीं^६ तथा अपि ।
 गङ्गलमपि श्मशानं शूल(र)भिन्नैस्प्रूरितम् ॥
 उलूकैश्च परिपूर्णं^७ सिद्ध^८शवरिणा अपि ।
 मिन्धुनदी लघुजलं घुर्णितं^९ घनसंयुतम् ॥
 भुगुतिं मांसपेसीश्च माहिषस्य विशेषतः ।
 गजेन लाञ्छनीं देवीं महेश्वरीं(रिं)^{१०} मईश्वरं ततः ॥
 भैरवं चेवेशं गजमुखं षडाननम् ।
 मिहमुखं व्याघ्रमुखं मुदा च देवीं पूजितम्^{११} ॥
 पुष्पै दीपैश्च धूपैश्च नैवेद्यैः सिन्धुरैरपि^{१२} ।
 मांसै लेह्यैः पिष्टकै विविधैरपि^{१३} ॥
 घस्रो^{१४} उपोषधं कृत्वा निशायां देवीं^{१५} पूजितम् ।

१ A ०कृष्णद्वितीये । २ B दिगेन्दुवारे च । ३ D कोलागिरि० ।

४ B युक्तम् । ५ B D चापि पीतश्च । ६ B D वंशादेवी ।

७ A परिमपि । ८ D सिद्धा । ९ A घुर्णित । १० A D लाञ्छदेवीं

महेश्वरिम् । ११ D देवी प्रपूजितम् । १२ D सिन्धुरैरपि ।

१३ D आन्यैः पिष्टकैश्च पिष्टकै विविधैरपि । १४ B कल्पे । १५ D देवि ।

द्वेषचित्तं परित्यज्य पुष्टिफलं प्रलभ्यते ॥
 योगिभिर्योगिनीभिश्च^१ मन्त्रजापधानेन च ।
 देवीं स्तवं स्तोत्रं^२ कृत्वा ततश्च भक्ष्यभोज्यकम् ॥
 १८ तप्तिं कृत्वा निजात्मानं सर्व्वं च ते गताश्च र्ये ।
 तृतीयेऽग्नौ शङ्करे तीर्थे पौषकृष्णतृतीये^३ ।
 अङ्गारवारसंयुक्ते^४ शङ्करेश्वरीं प्रपूजितम् ॥
 चकारवीजसंजातं कौमारीं^५ रक्तसन्निभम् ।
 अट्टाट्टहामलेत्रश्च अग्निनापि^६ सुसंस्थितम् ॥
 भैरवं क्रोधनामाख्यं वर्णश्च हरितं^७ अपि ।
 कलञ्जं^८ वृक्षकञ्चापि धवलं^९ पद्मनागकम् ॥
 चैत्यञ्च रागवज्राख्यं मृदङ्गादेवीश्च तथा^{१०} ।
 ज्वालांकुलशशानश्च कंकालैश्च^{११} प्रपूरितम् ॥
 मृधैरपि मरिपूर्णं मिद्धा च विरूपाख्यया^{१२} ।
 १३ वचुनदीर्गन्धजलं घोरं^{१४} घनसुपूरितम् ॥
 भुंगुतिं मन्दकञ्चापि लघु उष्णं सुशोभितम् ।
 धूमेन लाङ्कनीं देवीं^{१५} कौमारीं शङ्करेश्वरीम् ॥

- १ A योगीनिभिश्च । २ D स्तवस्तोत्र । ३ A C D omit this line :—
 ४ D ० तृतीयेके । ५ B एकादश्यां कुजवारे । ६ D कौमारि ।
 ७ B वह्निनापि । ८ B हरितकम् । ९ D करञ्ज । १० A धवरम् ।
 ११ B संयुता । १२ A लम्बाक्षैश्च, D लम्बादेश्च । १३ B D विरू-
 पाख्यका । १४ B बज्जनदी C D चक्षुर्नदी । १५ D घोरम् ।
 १६ D लाङ्कनी देवी कौमारी शङ्करेश्वरी ।

पश्चात् भैरवं क्षेत्रं^१ विनायकं षाण्मातुरम् ।
 सिंहास्यं व्याघ्रास्यं देवीं पुनः पुनः प्रपूजितम्^२ ॥
 पुष्पैर्धूपैश्च दीपैश्च सिन्धूरैश्च नैवेद्यकैः^३ ।
 लेह्यैः पेयैः मद्यैर्मांसैः^४ पिष्टकैर्विविधैः युतैः ॥
 अहान्यपोषधं^५ कृत्वा निशायां देवीं^६ पूजितम् ।
 मोहचिन्तं परित्यज्य वश्यफलं प्रलभ्यते ॥
 रागीभी रागिनीभिश्च^७ जापमन्त्रध्यानेन च ।
 देवी दण्डकं सुत्वा च पश्चाच्च^८ भक्ष्यभोज्यकम् ॥
 चतुर्थैश्च ज्ञानतीर्थं माघकृष्णे चतुर्थ्याम्^९ ।
 बुद्धवारे सुसंयुक्ते ज्ञानेश्वरीं प्रपूजितम् ॥
 ढकारवीजसञ्जातं विष्णुवीं^{१०} श्यामवर्णकाम् ।
 जयन्तिनामचेत्रञ्च नैश्चत्येनापि^{११} संस्थितम् ॥
 भैरवं उन्मत्तकञ्च वर्णञ्च कृष्णसन्निभम् :
 पर्कटीवृक्षसंयुक्तं अनन्तनागञ्च नौल^{१२} ॥
 चैत्यं संस्कारवज्राख्यं मुरुजादेवीं^{१३} तथा अपि ।
 कलङ्कमपि श्मशानं दग्धशिरैश्च^{१४} पूरितम् ॥

- १ D क्षेत्रम् । २ D देवी पुनः प्रपूजितम् । ३ D नैवेद्यकम् ।
 ४ D लेह्यपेयैः मद्यमांसैः । ५ B कल्पे उपोषधम् । ६ D निशायां
 देवि । ७ B योगीभि योगिनीभिश्च । ८ B तदन्ते । ९ B D चतुर्थेऽसु
 ज्ञानतीर्थं माघकृष्णे चतुर्थिके । १० B द्वादश्यां बुद्धवासरे, D बुधवारे ।
 ११ B वैष्णवीम् । १२ B राक्षसेन्द्रेण । १३ B प्रकटी, D बर्कटी ।
 १४ B नौलकम् । १५ A कृत्वादेवी० । १६ D शिरैश्च ।

शृङ्गारैरपि पूर्णञ्च सिद्धा^१गोरलिपाक्षका ।
 सरस्वतीमधुजलं आवर्त्तघनसंयुतम् ॥
 भुगुतिं पिष्टकं चापि तण्डुलानां सुपिष्टकम्^२ ।
 श्वानेन लाञ्छनां(ना)देवीं(वी) वैष्णवी^३ त्रिपुरा(लां)न्तकम् ॥
 ततः भैरवं चेचेशं विघ्नराजं स्कन्दमपि^४ ।
 ५[सिंहवक्त्रं व्याघ्रवक्त्रं मुदा च पूजित(तं) अपि ॥
 दीपैः पुष्पैश्च धूपैश्च नैवेद्यैः सिन्धुरैरपि ।
 पेयैर्लेह्यैर्मान्द्यैः मद्यैः पिष्टकैर्विविधैर्गणैः ॥
 दिवसोपोषधं कृतार्थिनीं च देवीं^६ पूजितम् ।
 मानचित्तं परित्यज्य वशीकलं(ल) फलं लभेत् ॥
 ध्यानमन्त्रजापेन च देवीस्तोत्रं पठित्वा च ।
 ततश्च भक्ष्यभोज्यकं पचयाम्यराजतीर्थं^७ ॥
 फाल्गुणकृष्णपञ्चमे^८ मञ्जेश्वरीं प्रपूजितम् ।
 तकारवीजसञ्जातां(ता) वाराही(हि) रक्तसन्निभां ॥
 ९एकां वकाख्यं चेत्रे च यमेनापि सुसंस्थितम् ।
 भैरवं कपालं चैव पिङ्गलवर्णं सुसन्निभम् ॥
 चूतञ्च रुक्षकं वापि कुलिकनागञ्च नीलम् ।
 चैत्यञ्च चिन्तवज्राख्यं हास्यादेवीं अपि तथा ॥

१ A गोडलिपाक्षय, D गोदलिपाक्षय । २ D सुपीष्टकं । ३ A D विष्णुवी ।

४ B हेरम्भं शिखिवाहनं । ५ B omits the portion bracketted.

६ D कृतार्थिनी च देवी । ७ D पञ्चमराजतीर्थकं ।

८ D त्रयोदश्यां शुक्लवारे । ९ D एकावकाख्यं ।

अट्टहासश्मशानञ्च कपालैश्च प्रपूजितम् ।
 मुशालिकाभिः पूर्णं च सिद्धा च कच्छपाख्यया ॥
 शीतानदीभुक्तजल(लं) घनघनेन संयुतम् ।
 भुगुतिमपि पताकं पञ्चवर्णजं इति^१ ॥
 सिंहेन लाञ्छनीं देवीं वालाही^२ श्रीकण्ठं अपि ।
 पञ्चाङ्गैरवं चेत्तेशं हेरम्बं शिखिवाहनम् ॥
 सिंहवदनं व्याघ्राख्यं हर्षाच्च देवीं(वीं) पूजितम्^३ ।
 पुष्पैर्दीपैश्च^४ धूपैश्च नैवेद्यैः सिन्धुरैरपि ॥
 मांसैः लेह्यैः पेयैः मद्यैः पिष्टकैः स्तण्डुलस्यकैः ।
 वासरे पोषधं कृत्वा रात्र्याञ्च देवीं(वीं) पूजितम् ॥
 ईर्ष्याचित्तं परित्यज्य जम्भनं लभ्यते^५ फलम् ।
 आचार्यैराचार्यिणीभिः मन्त्रजापधानेन च ॥
 देवीस्तुतिस्तुतिं^६ कृत्वा ततश्च भक्ष्यभोज्यकम्^७ ।
 षष्ठं पश्चिमे^८ निधाने तीर्थं चैत्रकृष्णषष्ठ्याम्^९ ॥
 १० शुक्रवारेण संयुक्ते निधानैश्वरीं प्रपूजितम् ।
 पकारवीजसञ्जातं इन्द्रायणी च कुम्कुमम्^{११} ॥
 वारुणनामचेत्रञ्च वरुणेनापि संस्थितम् ।
 भैरवं रुरुनामाख्यं^{१२} वर्णं च पीतसन्निभम् ॥

१ D ०वर्णजुतमिति । २ D लाञ्छनी देवी वालाहि ।

३ B हर्षात् देवीं प्रपूजितं D देवी पूजितं । ४ D धूपैश्च दीपैश्च ।

५ A फलं लभ्यते, D फल लभ्यते । ६ A ०स्तुतिं स्तुतिं० । ७ B तदन्ते भोजनं कृतं C A D षष्ठं पश्चिमि । ८ B षष्ठ्यां चैत्रकृष्णके ।

१० B चतुर्दश्यां भृगुवारे । ११ B स ईश्वरी । १२ B ०नामं च ।

अश्वत्थं वृक्षकं चापि श्यामं कर्कोटनागकम् ।
 चैत्यञ्च रत्नवज्राख्यं गीतादेवीं^१ तथा अपि ॥
 लक्ष्मीवन्त आशानञ्च जानुभिश्च पूरितम्^२ ।
 चिलिचिलिकाभिः पूर्णं सिद्धापि जालंधरिपा^३ ॥
 चन्द्रभागा नदी स्वच्छी घणपूर्ण^४ पुरातनम् ।
 भुगुतिं मत्स्यकं चापि^५ मत्स्ययुगां^६ सुशोभितम् ॥
 नागेण लाञ्छनी देवीं इन्द्रायणीं^७ मृत्युञ्जयम्^८ (य) ।
 ततः^९ पञ्चाङ्गेरवं चेत्त्रेशं द्विमातुरं च कुमारम्^{१०} ॥
 सिंहतुण्डं व्याघ्रतुण्डं अपि मुदा प्रपूजितम्^{११} ।
 पुष्पे धूपेश्च दीपैश्च मिश्रुरै^{१२} नैवेद्यकैः^{१३} ॥
 लेह्यैः पेयैः मद्यैर्मान्द्यैः^{१४} पिष्टकैर्विविधैर्युतैः^{१५} ।
 दिने उपोषधं^{१६} कृत्वा त्रियामां देवीं^{१७} पूजितम् ॥
 दम्भचित्तं परित्यज्य स्तम्भनं फलं^{१८} लभ्यते ।
 योगिभिर्योगिनीभिश्च मन्त्रजापध्यानेन च ॥
 देवीस्तवं स्तोत्रं कृत्वा^{१९} ततश्च भक्ष्यभोज्यकम्^{२०} ।

१ D ०देवी । २ D प्रपूरितम् । ३ B सिद्धां चैव जालन्धरी ।

४ A स्वच्छं पुरातनघनपूर्णम्, D पूर्णकम् । ५ B omits मत्स्यकञ्चापि ।

६ D मत्स्यायुगम् । ७ B ततः सुभैरवचैव D तत् पञ्चात् । ८ D कुमारकम् ।

९ B सिंहतुण्डं व्याघ्रतुण्डं मुदा प्रपूजितं सदा । १० D सिन्दूरैः ।

११ B सुनैवेद्यकैः । १२ D मद्यमांसैः । १३ B रसैः । १४ A उपोषधं

B वासरे पोषधं । १५ D फल । १६ D कृत्वा देवीस्तवं स्तोत्रं ।

१७ B भोजनं कृतं ।

१[सप्तवायौ निर्मलतीर्थे राधाकृष्णसप्तम्याम् ॥
 शनिवारेण संयुक्ते निर्मलेश्वरीं प्रपूजितम् ।]
 चकार^२वीजसञ्जातं चामुण्डां(ण्डा) रक्तसन्निभाम् ॥
 देवीकोटाख्यं(ख्य) चेन्नञ्च वायुनापि सुसंस्थितम् ।
 भैरवं संहाराख्यं च वर्णञ्च रक्तसन्निभम् ॥
 उडुम्बरवृक्षं चापि गौरवणं^३ च वाशुकि(कीं) ।
 चैत्यञ्च कर्म्मवज्राख्यं नृत्यादेवीं तथा अपि^४ ॥
 घोराब्धकारश्मशानं कवन्धेश्व प्रपूरितम् ।
 सिंहमुखैरपि पूर्णं सिद्धा च चरपतिपा^५ ॥
 वरुणनदीस्त्रिगधं^६ च वर्षघनसुपूरितम् ।
 भुगुतिं सि(न्धु)न्दूली चापि अञ्जनं च तथा अपि ॥
 खलेन लाञ्छनीं देवीं चामुण्डां कपालभृतम्^७ ।
 पश्चाद्भैरवं चेत्तेशं गणाधिपं शक्तिधरम् ॥
 सिंहाननं व्याघ्राननं पुनः देवीं(वीं) प्रपूजितम् ।
 पुष्पै धूपैश्च दीपैश्च सिन्दूरैश्च^{१०} नैवेद्यकैः ॥
 लेह्यैः पेयैर्मधैर्मान्द्यैः पिष्टकैर्विविधैर्युतैः^{११} ।

१ B has the following for the portion bracketted :—

स्तावाय्यौ निर्मलाख्ये सप्तम्यां राधाकृष्णके । मन्द्वारे दर्शनीयौ निर्मलेश्वरीं,
 पूजितं । २ B जकार० । ३ B ०वर्णा च । ४ B ०देवी वरप्रदा ।

५ B, सिंहवक्त्रं व्याघ्रवक्त्रं सिद्धा च चरपतिपा D चरमुपनिपा ।

६ B स्त्रिगधा च । ७ B चामुण्डां सुकपालिकां D देवी चामुण्डा कपालभृत् ।

८ B ततः द्विमातुरं । ९ B व्याघ्रमुखं । १० D सिन्धुरैश्च ।

११ B रसैः ।

अहान्यपोषधं^१ कृत्वा चणदाजागरं कृतम् ॥
 मायाचितं परित्यज्य मारणं लभ्यते फलम्^२ ।
 १रागिभी रागिणीभिश्च जापमन्त्रधानेन च ॥
 देवी दण्डकं सुत्वा च ततश्च भक्ष्यभोज्यकम्^३ ।
 अष्टमैश्रे पुण्यतीर्थं ज्येष्ठकृष्णे च अष्टमे^४ ॥
 सर्ववारेण संयुक्ते^५ गोकर्णेश्वरीं(री) प्रपूजितम् ।
 सकारवीजं मञ्जातं महालक्ष्मीं चापि श्रितम्^६ ॥
 ७चरित्रं नाम चेत्रञ्च ईशानेनापि संस्थितम् ।
 १०भैरवं भीषणाख्ये च वर्णञ्च पिङ्गल^{११}सन्निभम् ॥
 १२वटञ्च वृक्षसंयुक्तं तच्चकं रक्तवर्णकम् ।
 चैत्यञ्च श्रितवज्राख्यं लाक्षादेवीं अपि तथा^{१३} ॥
 क्रिकलालं(लः) श्मशानञ्च हादडण्डैश्च पूरितम् ।
 १४व्याघ्रमुखैरपि पूर्णं सिद्धा च गोरापाख्यया ॥
 हेमवतीस्वेतजलं(ल)^{१५} चण्डघ(न)णं सुसंयुतम्^{१६} ।

- १ B कल्पे उपोषधं D अहान्यपोषधं । २ A मारणं फलं लभ्यते
 D मारणं फलं लभ्यते । ३ B योगिभि योगिणीभिश्च मन्त्रजापधानेन च ।
 ४ D omits च । ५ B भोजनं कृतं । ६ B अष्टमेसु पुण्यतीर्थं अष्टम्यां
 ज्येष्ठकृष्णिके D अष्टमेसु । ७ B दर्शे सप्तवारे च । ८ B श्रितवर्त्मिकां,
 D महालक्ष्मीं चापि श्रितम् । ९ B चरित्रकं सुक्षेत्रञ्च ईश्वरेनापि
 D चरित्रं । १० B भीषणं भैरवं ख्यातं वर्णं च पिङ्गसन्निभं ।
 ११ A पिङ्गलः । १२ A वटञ्च वृक्षसंयुक्तं । B वटवृक्षं महावृक्षं ।
 १३ B वलप्रभा । १४ B व्याघ्रमुखं सिंहमुखं सिद्धा च शोलकाख्यया
 D व्याघ्रमुखैरपि पूर्णं.....गोरापाख्यया । १५ B हीमवती नदी
 स्वेतजलं । १६ D चण्डघणसंयुतम् ।

१ भुगुतिं सर्वद्रवञ्च गानामांसं सुपानकम् ॥
 ध्वङ्गेण लाङ्कणीं देवीं^१ महालक्ष्मीं महेश्वरम्^२ ।
 ततः भैरवं चेत्रेशं लम्बोदरं^३ शक्तिधरम् ॥
 सिंहलपनं व्याघ्रलपनं मुदा च पूजितं अपि^४ ।
 दौपैः पुष्पैश्च धूपैश्च नैवेद्यैः मिन्धूरैरपि ॥
 पेयैः लेह्यैः मान्द्यैः मद्यैः पिष्टकैर्विविधैर्गणैः^५ ।
 दिवसं^६ पोषधं कृत्वा चेपादेवीं प्रपूजितम् ॥
 मात्सर्यचित्तं संत्यज्य उच्चातनसिद्धिं लभेत्^७ ।
 ध्यानिभिर्ध्यायिनीभिश्च ध्यानमन्त्रजापेन^८ च ॥
 देवीस्तोत्रं पठित्वा च ततश्च भक्ष्यभोज्यकम्^९ ॥
 नवमञ्च मध्ये लघौ^{१०} सर्वमासे सर्वपक्षे^{११} ।
 १२[सर्वतिथौ सर्ववारे भैरवं च प्रपूजितम् ॥] ..
 ऊङ्गारवीजमञ्जातं भैरवं कृष्णवर्णकम् ।
 मध्यलघुं नाम चेत्रं मातृकाभिः परितृतम् ॥
 अष्टानामपि पीठानां^{१३} षोडशानां तथा अपि ।

-
- १ A भुगुतिं सर्ववर्णं तथा अपि । २ D ध्वाङ्गेण लाङ्कणी देवी ।
 ३ B स ईश्वरी । ४ D लम्बोदरं । ५ B सदा । ६ B रसैः
 D मांसमद्यैः पिष्टकैर्विविधैर्गणैः । ७ B प्रत्यहं । ८ D सिद्धिसुच्चाटनं
 लभेत् । ९ D ध्यानमन्त्रेण अपि च । १० B तदन्ते भोजनं कृतं ।
 ११ B D मध्यलघौ । १२ B सर्वतिथौ D सर्वपक्षक ।
 १३ B has the following for this line सर्ववारे सुपर्वते ।
 योगिभिर्योगिनीभिश्च भैरवञ्च प्रपूजितं । १४ A पीठानां ।

चतुर्विंशतिपीठानां^१ मध्यात्मध्यलघुमिति ॥
 भैरवं सर्वदेवेशं वर्णञ्च खसमद्भुतम्^२ ।
 सर्ववृत्तैः समायुक्तं सर्वनागैः परिवृतम् ॥
 चैत्यराजं श्रीखगभूसर्वला(स्या)शादिभिर्वृतम् ।
 १ग्रगानः(न) सर्वभिः वृत्यं करधादिभिस्संवृतम् ॥
 २सर्वभयैः परिवृत्यं सिद्धाभिः सर्वभिरपि ।
 सर्वनदी परिवृत्य^३ द्वादशभिश्च^४ तीर्थकैः ॥
 भुगुतिं मद्यमानैश्च सम्पूर्णनोक्ता युक्तिभिः ।
 अष्टवर्गै(र्गै) लाञ्छनञ्च अष्टमाहकाभिः संयुतम् ॥
 पश्चात् मातृकान्^५ एकदण्डं षड्मुखमपि ।
 सिंहमुखीं व्याघ्रमुखीं प्रमोदेन प्रपूजितम् ॥
 पुष्पैर्धूपैश्च दौपैश्च सिन्धुराजैर्नैवेद्यकैः ।
 ८मद्यमानैश्च लेह्यैश्च पेयैश्च नानापिष्टकैः ॥
 दिने^६ उपोषधं कृत्वा सर्वरीं देव^{१०} पूजितम् ।
 पापचिन्तं परित्यज्य^{११} सर्वफलं प्रलभ्यते ॥
 आचार्यैराचार्यिणीभिः ध्यानमन्त्रजापेन च^{१२} ।
 भैरवदण्डकं स्तुत्वा पश्चाच्च भक्ष्यभोज्यकर्म^{१३} ॥

- १ A ०पीथानां । २ B खसमद्युतिं D वर्णनखसमद्युति । ३ B १ग्रगानैः
 सर्वैः सुवृतं कबन्धादिभिः संवृत । ४ B D सर्वदेवैः परिवृतं ।
 ५ D परीवृत्य । ६ B द्वादशभिश्च । ७ B ततः मातृकान् सर्वान्
 ८ B मद्यमानस-लेह्य-पेयैः नानासुपिष्टकैरपि । ९ B कल्पे ।
 १० D देव । ११ B सर्वं च लभ्यते फलं ।
 १२ B ०मन्त्रजापेन च D ०मन्त्रेण जापि च । १३ B भोजनं कृतं ।

तद्वत् पश्चात् द्वितीयञ्च^१ अष्टपीथं प्रकीर्तितम् ।
 दिग्दिक्षु क्रमेणापि योगिनीनां क्रमेण च ॥
 पूर्वदन्ता नाम चेन्न चण्डेश्वर(र)ी स्थानोत्तरम् ।
 १ अंग्यालुभूप्रदेशञ्च नैऋत्ये वलषु इति ॥
 दक्षिणे वनस्थानं^२ पश्चिमे ये तलच इति ।
 वायव्यां फसिचेचे च ईशाने कति(टि)नामके^३ ॥
 पूर्वे चण्डेश्वरीवनं उत्तरं^४ उत्तरे कपिलाशकम् ।
 अग्रे पनातिसंज्ञञ्च^५ नैऋत्ये थोपदेशकम् ॥
 दक्षिणे अङ्गेश्वरीञ्च^६ पश्चिमे गोषु नामकम् ।
 वायव्ये गण्डतीले च^७ ईशाने को(कौ)शिकातीले^८ ॥
 इत्यम्भ इत्थं द्वितीयपीथैश्च^९ मातृकाभिः परिवृतम् ।
 द्वितीय^{१०} चक्रपीठा(था)नां उक्तञ्च पूर्वयोगिभिः ।
 तद्वत् पुनः तृतीयञ्च अष्टपीठं(थं) प्रकीर्तितम् ॥
 तद्वचापि क्रमेणापि नेपालाच्च^{११} वह्निरपि ।
 तृतीयं पीठ(थ)ञ्च मातृकाभिः परिवृतम् ॥
 तृतीयं पीठा(था)नां पूर्णं प्रउक्तं पूर्वयोगिभिः ।

१ B पीठं द्वितीयञ्च D द्वितीयञ्च । २ B वज्जालुभूनामधेयं नैऋत्ये वलसु
 स्मृतं । D नैऋत्यं । ३ B याम्येकवनस्थानं च पाश्चैतलक्ष्य इत्यपि
 D पार्श्वेतलज्ज इत्यपि । ४ B मातृका.....कतिसंज्ञकं D वायुयां ।
 ५ D omit. उत्तरं । ६ B वह्नौ पनौति सङ्गञ्च ।
 ७ B यमदिक् अक्षैश्चरी देवी । ८ D ०तीलक्ष । ९ B कोशिकास्थके ।
 १० B D इत्यमित्थं सुपीठैश्च । ११ B द्वितीयं । १२ B नेपाले च ।

इति सम्पूर्णं पीथं चतुर्विंशतिपीठकम्^१ ॥

एतैश्चक्रेस्तृतीयेषु श्रीस्वयम्भू परिवृतम् ।

अपि च^२ ।

प्रतिदेशे पट्टने च अष्टावष्टौ विभूषितम् ।

तस्माच्च अत्र नेपाले^३ बज्रपीठं(यं) प्रवर्त्तते ।

इत्येवं विविधैः पीठैः(यैः) नानापीठैः(यैः)^४स्समन्ततः ॥

परिवृत्य^५ सुसम्पूर्णं अत्र नेपालमण्डले ।

आचार्यैराचार्यिणीभिः योगिभिः योगिनीभिरपि^६ ॥

रागिभीरागिणीभिश्च ध्यायिभिः^७ ध्यानीभिरपि ।

एतैरपि सुविधिभिः पीठं(य)सम्पूर्णं^८पूजितम् ॥

• तस्मात् सर्वप्रसा(शा)दाच्च^९ सम्पूर्णं लभ्यते फलम् ।

सर्वपीठ(य)प्रपूजाच्च तस्मात् खगाननां(ना) अपि ॥

तृतीयोऽध्यय उक्तेन विधिभिश्च प्रपूजितम् ।

• तस्मात् खगानना पूज्या^{१०} सम्पूर्णं(र्ण) पीथपूजितम् ॥

ततः^{११} पश्चात् श्रीस्वयम्भू धर्माधातु प्रपूजितम् ।

प्रथमोऽध्यय उक्तेन विधिभिश्च प्रपूजितम् ॥

पश्चादपि मञ्जुश्रियं^{१२} जगद्गुरुं(रु) प्रपूजितम् ।

१ A पाथकं । २ B omits अपि च । ३ B सुनेपाले ।

४ B नेपालेच । ५ A परिवृत्य, B परिवृत्य सुभद्रेण तिष्ठन्ति तत्र मण्डले ।

६ D योगिनीरपि । ७ B D ध्यानिभिः । ८ A एतैरपिभिः

विधिभिः । ९ B सर्वं च । १० B तेषां सुप्रसादाच्च । ११ A पूज्यात् ।

१२ B ततः श्रीमत् । १३ D मञ्जुश्रियं ।

१[पुष्पे धूपैश्च गन्धैश्च दीपै नैवेद्यकैरपि ॥
 नामसंगीतिपाठञ्च कृत्वा गुरुं प्रपूजितम् ।]
 मानुषाश्च स्त्रियश्चापि मञ्जुश्रियं प्रपूजितम् ॥
 तस्मात् पुण्यप्रसा(ग्रा)दाच्च सर्वविद्यान् प्रलभ्यते ।
 पीठसेवा^१समं पुण्यं नास्ति हि दिवि भूतले ।
 पीठाच्च^२ सर्वसिद्धिञ्च^३ फलञ्च लभ्यते ननु ।
 पृथक् पृथक् पीठ(थ)से(शे)वात् पृथक् फलं प्रलभ्यते ॥
 सम्पूर्णपीठसेवायाः^४ सम्पूर्णफलं^५ लभ्यते ।
 इत्थं उक्तप्रकारेण पीठसेवा^६ कृतं अपि ॥
 मनुजादयः मानुष्याः उक्त^{१०}फलं प्रलभ्यते ।
 कनकमणिमयाङ्गे काञ्चनस्तम्भशोभे
 दशवलसुतगेहे केतुश्चक्रादिभूषे ।
 पटहमुखजगीते सर्व्ववाद्यप्रवाद्ये^{११}
 विरमति शुभहेतुं आवयेच्छम्भुधर्मात् ॥
 इति श्रीगोश्टङ्गपर्वते खयम्भूचैत्यभट्टारकोद्देशे ^{११}तीर्थोप-
 तीर्थं पीथञ्च निरूपणगुणवर्णनो नाम
 पञ्चमोऽध्यायः ॥

१ B omits the portion bracketted.

२ D. ० पाथञ्च कृत्वा गुरु । ३ B तस्य । ४ A ० शेवा० ।

५ A पीथाच्च । ६ B जायते सिद्धिं । ७ A ० पीथशेवायाः ।

८ D ० फल । ९ A पीथसेवा । १० D उक्तं । ११ A C D शब्दवादन्तनादे ।

१२ B तीर्थोपतीर्थपीठोपपीठनिरूपणानां पञ्चमोऽध्यायः ।

षष्ठोऽध्यायः ।

[^१नमो बुद्धाय ॥ नमो धर्माय ॥ नमः सङ्घाय^२ ॥]

ॐ नमः श्रीमते भगवते शाक्यमुनये नमः ॥

पुनरप्यय मैत्रेय बोधिसत्त्व जगद्गुरुम् ।

भगवन्तं सुदा नत्वा सादरेण प्रपृच्छति ॥

भगवन्मुनिशार्दूल पुनर्वक्तुन्त्वमर्हति ।

• इत्थं गुणमयं चेत्तं नेपालस्य विशेषतः ॥

नानापीठिभि^३स्समूहं नानाश्रमशानपूरितम् ।

चयस्त्रि(त्रि)भिः कोटिदेवैः नानादेवीभिः^४ पूरितम् ॥

• चीं(त्रि)शत्रिभिः कोटिनागैर्नागराजैः सुपूरितम् ।

अनेकैर्नागपत्नी(त्रि)भिः परिपूर्णं(णं) समन्ततः ॥

• इत्थं गुणमय(यं) युक्तं तत्सर्वञ्च श्रुतं मया ।

भवतश्च प्रसादाच्च पुनर्वक्तुन्त्वमर्हसि ॥

कस्माद्धेतोः कस्य काले सर्वज्ञस्योपजातवान् ।

ख्यातं कीर्त्तिं धर्मधातुं वागीश्वरमितौरितम् ॥

अतीतैरपि भूतैश्च देवैश्च^५ मनुजैरपि ।

१ B omits the portion bracketted.

२ A नमो सङ्घाय ।

३ A ०पीथिभिः ।

४ D ०देविभिः ।

५ B omits देवैश्च ।

ज्योतिरूपं जगन्नाथं श्रीस्वयम्भूं प्रदीरितम् ॥
 तथागतैश्च सर्वज्ञैर्भिचुभिचुषुपास(श)कैः ।
 सर्वैरपि देवैश्चापि श्रीस्वयम्भूं प्रकीर्तितम् ॥
 केनेत्यञ्च प्रभो नाथ केनेत्यं शासिनापि च ।
 'केन च' कारेणापि वागीश्वर इतीरितम्^१ ॥
 कस्य नाथस्य काले च कस्य तथागतस्य च ।
 किं निमित्तं कृतमित्यं प्रकारेण केन अपि ॥
 किं किं प्रयोजनार्थञ्च नाथ तद्रूहि साम्प्रतम् ।
 इत्थं गुणमययुक्तं^२ धर्मधातो स्वयम्भुवः ॥
 धर्मधातु वागीश्वरं नामं केन प्रथापितम् ।
 तत्सर्वं ब्रूहि^३ ग्रीध्रञ्च नाथ मयि कृपां कुरु ॥
 मद्भूमर्थं न हि नाथ सत्वानाञ्च हिताय च ।
 देवानाञ्च मनुष्यानां असुराणां तथा अपि ॥
 यक्षाणां राक्षसानाञ्च किन्नराणान्तथैव च ।
 भूतानां प्रेतानाञ्च तिर्यगाणां तथैव च ॥
 सर्वेषामपि सत्वानां हिताय च सुखाय च ।
 ब्राह्मणानां क्षत्रियानां च^४ वैश्यानां शूद्राणामपि ॥
 सर्वेषामपि सत्वानां विशेषेणात्र वाग्निनाम् ।
 भिचुणां भिचुणीनाञ्च उपाशिकानां तथैव च ॥
 उपाशिकानां सर्वेषां शिष्याणाञ्च हिताय च ।

१ D omits च । २ D इतिरितं । ३ D गुणमयं युक्तं ।

४ D ब्रूही । ५ D omits च ।

अधर्म्षिणां धर्म्षिणे धर्म्षिणाञ्च उद्धृतये ॥
 उद्धृतानां फलं(ल) प्राप्तुं पुण्यभोग्याय साम्प्रतम् ॥
 एवमुक्ते च मैत्रेय भगवान् प्रोक्तवानिति ।
 यथा त्वया प्रश्रुतञ्च तथा सलहिताय च ॥
 देवानां च मनुष्याणां हिताय च सुखाय च ॥
 गृह्णोषि मैत्रेय सर्वं वागीश्वरनामकथाम् ।
 साधु सुष्टु च^१ कृत्वा त्वं मनसि निश्चयङ्कुर ॥
 सर्वलोकहितार्थञ्च गृह्णोषि वाचयाम्यहम् ।
 भूतपूर्वं च मैत्रेय कल्पेऽस्मिन् भद्रसञ्ज्ञके ॥
 चिरतलेन^२ कालेन अतिदीर्घगतेन च ।
 त्रिंशदर्धसहस्राणि प्रजानामायुषि स्थिते ।
 मनव्यादिमानवानां इति आयूद्धूते सति ॥
 तस्मिन् काले च मैत्रेय शोभावत्यां प्रदेशके ।
 श्रीनाम्नि नगर्याञ्च श्रीभिश्च परिपूरिते ॥
 अनेकजनसङ्कीर्णं राजामात्यसपौरजैः ।
 ब्रह्मभिः चत्रियैर्वैश्यैः शूद्रादिविविधैर्जनैः ॥
 धनिभिः सार्थवाहैश्च पौरैश्च^३ जिनसेवकैः ।
 कर्मकरादिक्लृप्तिभिरनेकैर्जनपूरिते^४ ॥
 च्छद्रे स्कीटे क्षेमे राज्ये^५ जनैश्च परिपूरिते ।

१ A सुष्टुश्च । २ A चिरतलेन । ३ D omits पौरैश्च

४ D अनेकजनपूरिते । ५ D क्षेमराजे ।

अनेकैर्मङ्गलैर्युक्ते सप्तरत्नैः प्रपूरिते ॥
 इत्थं गुणमयैर्युक्ते एक विख्यात ब्राह्मणः ।
 पत्न्या सह समायुक्तः अग्निहोत्री जटी व्रती(ति)॥
 चतुर्वेदाङ्गविज्ञाय ब्रह्मज्ञानविदाम्बरः ।
 सर्वेषां वेदशास्त्राणां पितामहमिवस्थितः ॥
 तस्यां नगर्यां^१ राज्ञश्च सः^२ सहुरुः पुरोहितः ।
 सर्वेषामपि कर्माणां^३ प्रसिद्ध भवति सदा ॥
 तस्य सुधर्मपत्न्या च एकं पुत्रं प्रसूयते ।
 द्वात्रिंशलक्षणधरं अग्नीतिव्यञ्जनैर्युतम् ॥
 सर्वलक्षणसंयुक्तं सर्वज्ञञ्च जगद्गुरुम् ।
 त्रिसाहस्रे महालोके क्षीरनिधौ चन्द्रमा इव ॥
 देवानां च मनुष्याणां शास्त्रा सर्वज्ञनायकः ।
 देवदेवाधिदेवानां पितामहमिवस्थितः ॥
 दुग्धील^४वृक्षमाश्रित्य सर्वज्ञज्ञान प्रापितम्^५ ।
 देवानां च मनुष्याणां तथागतो जगद्गुरुः ॥
 नाम तस्य भर्मासुनिः^६ कनकेन समद्युतिः ।
 ज्ञानीनां^७ ज्ञाननाथोऽसौ शुभ्रपंचे तु^८ चन्द्रमा ॥

१ D तस्या नगर्या । २ D omits सः । ३ D विराणां ।

४ B दुग्धिल, D दुग्धिरं । ५ A सर्वज्ञाज्ञेन प्रापितम् ।

६ D तस्या भर्मासुनिः । ७ D ज्ञानिनां ।

८ A omits तु ।

स्वर्गलोके विशेषेण मर्त्यलोके विशेषतः ।
 धर्मदेशकनाथोसौ सर्वज्ञश्च^१ जगद्गुरुः ॥
 पातालेषु च पापीनां रक्षक गुरुनायकः ।
 इत्थं सस्त्रयलोकेषु देवे मर्त्ये पातालजे ॥
 जगदानन्दकालेन(ए) ख्यातञ्च कनकमुनिम् ।
 सुधर्मराजो नामोहं नामार्थेन च सादृशम् ॥
 सुधर्माणां राजकल्पे भवामि तस्य सेवकः ।
 पिण्डपात्रादिपूज्यैश्च श्रयनासनभेषजैः ॥
 १[सङ्गभोज्यादिपूज्यैश्च श्रयनासनभेषजैः ।]
 सङ्गभोज्यादिपूज्यैश्च तच्छेवक भवाम्यहम् ॥
 गोभावत्यां नगर्यां च यदा जात जगद्गुरुः ।
 कनकमुनीति नाम कनकेन च सादृशः ॥
 तस्य शिष्य अभूत्साहं सुधर्मराज आख्यया ।
 यत्र गुरुः प्रगच्छति^२ शिष्यैस्सह त्रिलोकिषु ॥
 तत्र तत्र प्रगच्छामि कनकमुनेः पृष्ठतः ।
 अनेकैर्भिक्षुभिर्बुधैर्बुधपाशक उपासिकैः^३ ॥
 स्वविरस्यविरैस्साङ्गं राजामात्यसपौरजैः ।
 ब्रह्मभिः क्षत्रियैर्वैश्यैः शूद्रैश्च अन्यजातिभिः ॥
 ग्रामजैः^४ पट्टनजैश्च अन्यत्र देशजैरपि ।

१ D सर्वज्ञश्च ।

२ B D omit this line.

३ D प्रगच्छन्ति ।

४ A उपासिकैः ।

५ D ग्रामजैः ।

दिग्निजैश्च विदिग्निजैः नानादेशजजातिभिः ॥
 मयापि शिष्यगणैश्च सार्द्धं तत्रागत गुरुः ।
 कश्चिद्देशेषु देशेषु जात्रां कृता^१ क्रमेण च ॥
 धर्मोपदेशकं कृत्वा क्रमेण च तत्रागतः ।
 श्रीशम्भुदर्शनं कृत्वा गुरुणा च प्रपूजितम् ॥
 पुष्पैर्धूपैश्च गन्धैश्च दीपैर्नैवेद्यैः पाठकैः ।
 धारणी^२भाषजै स्तोत्रैः चकार स्तुतिमादरम् ॥
 पञ्चाङ्गैश्चापि अष्टाङ्गैः प्रणिपत्य प्रदक्षिणाम् ।
 ततः पश्चात् पुनः नाकं शिष्यैस्सह प्रगच्छति ॥
 क्रमेण च चतुरांजं ततोऽपि त्रयस्त्रिंशके^३ ।
 इन्द्रस्य भुवने रम्य धर्मं देशयति नायकः ॥
 इन्द्रेण सह सर्वैश्च देवताभिः^४ परिवृतः ।
 धर्मं देशयामास कनक मुनिनायक ॥
 सुधर्मराजो नामोऽहं भवामि स्म इत्थं यदा ।
 बोधिसत्व सदाशक्तः तदाराधनतत्परः ॥
 तदा गुरोः प्रसा(शा)दाच्च दर्शयामि स्वयम्भुवम् ।
 मञ्जुदेवं गुरुश्चापि वन्दयाम्यत्र च मुदा ॥
 वाराणस्यां नगर्यां च विहारे यत्र ख्यान्तिके ।
 तदा विक्रमशीलमि^५ विहारे वसदुत्तमः ॥

१ B कृता ।

२ B धारणी ।

३ D त्रयस्त्रिंशके ।

४ A देवताधिः, D देवताधि ।

५ B धर्मस्य ।

६ D विक्रमशीलस्य ।

धर्मश्रीमित्रो नामोऽयं भिक्षुः पण्डितकक्षुकः^१ ।
 धर्मं दिदेशयामास नामसङ्गीति च कथाम् ॥
 ब्रह्मभिः चचि(त्री)यैर्वैश्वैः शूद्रैश्च अन्यजातिभिः ।
 सर्वशिक्ष्यैर्गणैस्सार्द्धं पर्षत्कृत्वा काश्यामपि ॥
 अचजैरन्यजैर्वापि देशजैर्यामजैरपि ।
 अनेकैर्मनुषैर्वापि पर्षत्कृत्वाच मण्डले ॥
 व्याख्यात्य नामसङ्गीति(तिं) नाम्ना सादरयुक्तितः ।
 द्वादशाक्षर अर्थानि जातो वक्तुर्न शक्तधीः ॥
 ततः चिन्तापरो जातः श्रुतपूर्वमनुस्मरन् ।
 इतोऽख्युत्तरदिग्देशे मञ्जुश्रीनाम पर्वतः ॥
 ख्यातः पञ्चश्रीर्षस्तत्र बोधिसत्वो गुणोदधिः ।
 मञ्जुश्रीस्तत्परं ज्ञात्वा गत्वा पृच्छामि चिन्तयन् ॥
 चीनप्रदेशकेराज्ये अनेकैः जनपूरितो ।
 नानामङ्गलसम्पूर्णं ऋद्धे स्फीते^२ मनोरमे ॥
 अनेकैर्वि(वि)द्याभिर्युक्ते मञ्जुश्री(श्री)य प्रसा(शा)दतः ।
 त्रिसाहस्रमहालोके विद्याया प्रतिपूरिते ॥
 आयामं अथ व्यायामं अष्टमाभै(भैः) सुविस्तरे ।
 सप्तभिः परिखाद्य महाप्रमाणराज्यके ॥
 कुकूट^३ सम्पातमात्रेण ग्रामैर्दशैः प्रपूरिते^४ ।

१ D भिक्षुकक्षुक० ।

२ B omits ग्रामजैः ।

३ A अन्यैकैः ।

४ D मञ्जुश्रीं तत्परं ।

५ D ०सम्पूर्णं ऋद्धे स्फीटे ।

६ D ०कुकूट ।

७ A पूरिति ।

पट्टनैर्गमैराष्ट्रै राजधानिभिः पूरिते ॥
 ईदृशं गुणमयं राज्यं चैल्लोकोऽपि सुदुर्लभम् ।
 त्रिमाहस्ये महाल्लोकेऽमरावतीमिवस्थितम् ॥
 तस्या नगर्याभ्यन्तरे^१ सुराजधानिप्रदेशके ।
 पञ्चग्रीर्षनामगिरिं पञ्चरत्नमयैर्वृतम् ॥
 तस्योपरि हृदमेकं तन्मध्ये सुप्रासादकम्^२ ।
 मञ्जुश्रियं जगन्नाथं पत्नीभ्यां सह संस्थितम् ॥
 अतीतैश्च प्रत्युत्पन्नैर्जिनैरपि प्रसंसितम् ।
 तस्मिं गुरौ मञ्जुदेवे द्रुतं गत्वा पृच्छाम्यहम् ॥
 नान्तेन मञ्जुदेवोऽयं मञ्जुश्रीप्रतिरूपजः ।
 श्रिया लक्ष्म्या गुणेनापि तत्सादृशं न हि क्वचित् ॥
 श्रावकानामपि नाथ प्रत्येकानां तथैव च ।
 महायानानां सर्वेषां विद्यानां गुरुःसिद्धकः^३ ॥
 भिक्षूणां भिक्षुणीनाञ्च उपाशकानां तथैव च ।
 उपाशिकानां सर्वेषां विद्यानां नाथ ख्यापितम् ॥
 तन्त्रानामपि नाथश्च पौराणिकानां तथा ।
 ज्योतिषाणाञ्च नाथोऽसौ औषधीनां तथैव च ॥
 चतुर्वेदादिशास्त्राणां नानाभाषिकानामपि ।
 लोकोत्तरादिगाथानां प्रज्ञापारमितार्थकः ॥
 देवानामपि दैत्यानां गन्धर्वानां तथैव च ।

अक्षरादीनां सर्वेषां नानाभाषासुविद्गुरुः ॥
 देवासुरमनुष्याणामक्षराणाङ्गुरुः अपि ।
 अन्येषामपि विद्यानां गुरुश्चामौ त्रिलोकिषु ॥
 रत्नाकाराणां नाथोऽसौ स्वर्णकाराणां तथैव च ।
 लोहकाराणां शिल्पानां सर्वविद्यानां तथैव च ॥
 वाणिजानां^१ हृषीणाञ्च तुलानाञ्च तथैव च ।
 न्यायानां उद्धृद्भाराणाञ्च उत्क्षेपानां तथैव च ॥
 सर्वेषां काष्ठकाराणां गृहकाराणां तथापि च ।
 कर्मकराणां सर्वेषां विश्वकर्मा इव स्थितः ॥
 चित्रकाराणां^२ लेखिणां लिपिकर्म प्रकाशिताम् ।
 नानादेशजभाषाणां गुरुनाथः प्रसिद्धकः ॥
 तस्य पत्नीद्वय^३श्चामीद्वरदा मोचदापि च ।
 केशिन्युपकेशिन्यौ प्रतिरुय्यौ प्रख्यापिता ॥
 देवीनामक्षराणाञ्च किन्नरीणां तथैव च ।
 नाङ्गीणां दैत्यस्त्रीणाञ्च गुरु माता प्रकीर्तिता ॥
 ब्राह्मणीनां क्षत्रिणीनां वैश्यनीनां तथैव च ।
 शूद्रानीनाञ्च सर्वासां विद्या माता प्रकीर्तिता ॥
 तन्नुवस्त्रकारीणाञ्च नानासुवस्त्रकारी(रि)णाम् ।
 दूष्यासु वस्त्रकारीणां गुरु माता प्रद्विरिता ॥
 सर्वेषां नारिविद्यानां नर्तकीनाञ्च गानिनाम्^४ ।

१ D वाणीजानां ।

२ D चित्रकालानां ।

३ D वस्या पत्न्यद्वयः ।

४ D गानिनां ।

शिल्पकर्मकरादीनां विद्या माता प्रकीर्तिता ॥
 मानूष्याणाञ्च सर्वेषां मञ्जुदेव जगद्गुरुः ।
 'सर्वास्त्रपि च विद्यासु मञ्जुश्रिमिव संस्थितः ॥
 मानुषीणाञ्च सर्वासां वरदा मोचदा अपि ।
 'सर्वासां नारिविद्यानां केशिनी उपकेशिनी ॥
 मञ्जुदेव जगन्नाथ वरदा मोचदा सह ।
 यत्र स्थित्वात्र गच्छामि पृच्छामि च अर्थकम् ॥
 नामसङ्गीतिव्याख्यानं द्वादशाक्षर अर्थकम् ।
 श्रुत्वा च मनसि धृत्वा तत्र गन्तुं च निश्चयम् ॥
 तस्मिन्काले कर्कूच्छन्द^१ नाके तिष्ठति नायकः ।
 येन येन मार्गेणाहं गच्छामि कतिभिर्दिनैः ॥
 कतिमासैः कतिपदैः कतिवर्षैः सम्प्रापयिष्यति ।
 चीनदेशे पञ्चशीर्ष^२ गच्छामि निश्चयं-द्रुतम् ॥
 येन दिशा च मार्गेण गच्छाम्यहं यत्र मुखम् ।
 इति निश्चित्य धर्मश्रीं प्रस्थानञ्च चकार सः ॥
 दिनैः पदैः क्रमेणैव अत्र नेपालमण्डले ।
 समायातः स धर्मश्री^३ भिक्षुः पण्डितकञ्चुकः ॥
 क्रमेण विषयन्तस्य नेपालस्य विशेषतः ।
 प्राप्तवान्सोऽपि यत्नाच्च धर्मश्रीं नाम पण्डितः ॥

१ D सर्वासुपि च विद्यासु मञ्जुश्रीमिव संस्थिता ।

२ D कर्कूच्छन्द ।

३ D •श्रीर्षे ।

४ D सद्धर्मश्री ।

प्रथमं श्रीस्वयम्भू च दर्शनं प्राप्तः स भिचुकः ।
 ततः पुष्पैश्च धूपैश्च गन्धैर्नैवेद्यदीपकैः^१ ॥
 फलमूलादिभिर्योगैः पूज्ययोगैश्च विस्तारैः ।
 पूजयामास भावेन धारणीस्तोत्रपाठकैः^२ ॥
 कश्चित्पञ्चप्रणामेन अष्टाङ्गेणापि च मुदा ।
 शेषयामास भावेन स्वयम्भू जगदीश्वरम्^३ ॥
 लोकोत्तरादिभाषैश्च विविधैर्भाषजैरपि ।
 स्तोत्रयामास भावेन धर्मश्रीमित्रभिचुकः ॥
 पुनः पुनः प्रदक्षिणां कारयामास शम्भुवम्^४ ।
 धर्मश्री नामं भिचुश्च भिचुपण्डितकञ्चुकः ॥
 ततः सोऽपि शम्भुस्थानादुत्तराभिमुखं गतः ।
 क्रमेण विषये तस्मिन्प्राप्तवान्सोऽपि यत्नतः ॥
 अथ मञ्जुदेव नाथ ज्ञानवान्तस्य दूरतः ।
 पञ्चाभिज्ञाख्यज्ञानेन ज्ञात्वैवमिह तिष्ठति ॥
 दिव्यचक्षुश्च श्रोतश्च घ्राणश्चैव परचित्तकम् ।
 पूर्वनिवासज्ञानञ्च ज्ञेयञ्च पञ्चाभिज्ञकम् ॥
 भूतं भविष्यं वर्त्तञ्च अतीतानागतमपि ।
 तत्सर्वं सम्यजानाति मञ्जुश्री परम^५गुरुः ॥
 देवदेवाधिदेवानां नाथ नाथ जगद्गुरुः ।

१ D गन्धैर्नैवेद्यदीपकैः । २ D •पाथकैः । ३ D स्वयम्भूजगदीश्वरं ।
 ४ D संभुवं । ५ D परमो ।

पितामहादिदेवानां पितामहमित्युच्यते ॥
 सर्वविद्यानां नाथोऽसौ सर्वज्ञानां तथा अपि ।
 षट्शस्त्रादिवेदानाञ्च चतुर्वर्णा^१मपि वेदजाम् ॥
 सर्वेषामपि विद्यानां नाथ नाथ जगद्गुरुः^२ ।
 मञ्जुश्रीगुरुसादृश्यं^३ त्रैलोक्येऽपि सुदुर्लभम् ॥
 इत्थं त्रैलोक्यनाथेन पश्यति^४ दिव्यचक्षुषा ।
 पञ्चाभिज्ञो मञ्जुदेव ज्ञातवान्दूरतश्च तम् ॥
 अथ मञ्जुदेव नाथ तदागतं प्रजानितम् ।
 तस्माच्च मञ्जुदेवेन चद्विज्ञानञ्च संस्कृतम् ॥
 समृद्धिदर्शनार्थञ्च माययेत्थं विनिर्मितम् ।
 शार्दूलकेशरी दाभ्यां हरं भूमौ न्यवाहयत्^५ ॥
 मञ्जुश्रीदेवमाचार्यं दृष्टवान्स च दूरतः ।
 धर्मश्रीनामभिषुञ्च दृष्टाज्जातञ्च संशयम् ॥
 अयं नहि च मानुष्या देवो भवति केवलम् ।
 मनुष्याणामिदं^६ चद्विं कस्मिञ्चित् भुवने नहि ॥
 इति दृष्ट्वा विचिन्त्योपि धर्मश्री नाम पण्डितः ।
 कदाचिदपि न श्रुतं दृष्टमपि पुनः कथम् ॥
 भूतेषु वर्त्तमानेन कथिते बौद्धशास्त्रके ।
 कस्मिञ्चिद्दृष्टं न श्रुतं [इत्थं चद्वि च प्रापितम् ॥]^७

१ B चतुर्वेदामपि । २ D जगद्गुरुः । ३ D ०गुरुणा दृश्यं ।

४ D पश्यन्ति ।

५ D न्यवाहयेत् ।

६ D मानुष्याणां ।

७ B omits the portion bracketted.

इत्थं ऋद्धं च संप्राप्तं देवलोकेषु गौरवम् ।
 स्वर्गलोके विशेषेण नोक्तञ्च पूर्वपण्डितैः ॥
 शार्दूलकेशरी^१दाभ्यां हरं भूमौ व्यवन्धतः ।
 विष्णुना न समर्थायं ऋद्धिं च सम्यकुर्वतः ॥
 विष्णुना अपि देवेन वृषाभ्यां हरं समहन् ।
 कृषिभूमौ विशेषेण हरश्चापि न्यवाहयन् ॥
 हरिणापि च देवेन यद्वद्धुलं न्यवाहयत् ।
 मानुषैः(व्यैः)रपि सर्वैश्च तद्वत् कृषिं च कारितम् ॥
 मानुष्याणामपि लोके मनुषीणां^२ चापि कुतः ।
 इत्थं ऋद्धिं च संप्राप्तं कथं देव न उच्यते ॥
 अवश्यं भवति देवः सर्व(ज्ञ)ज्ञः सर्वविद्गुरुः ।
 तेन च पुरुषेणापि मञ्जुश्रि(श्री)यं न जानति ॥
 इत्थं विबिन्ध्य धर्मश्री^३आजगाम तदन्तिकम् ।
 हरधृतकृषिकस्य पृच्छामि मनसि कृतम् ॥
 भो महानृद्धिपुरुष कश्चित्मार्गं च देशसि ।
 उत्तरापथमार्गं गमनाय चीनदेशकम् ॥
 केन दिशेन^४ मार्गेण उत्तरापथं गम्यते ।
 चीनदेशे मञ्जुश्रियं मया^५ कृताय दर्शनम् ॥
 तं प्रपृच्छामि यत्नेन मार्गश्रवणकृद्वायः ।

१ D केशलि । २ D मानुषीणां । ३ D दीशेन....पथ गम्यते ।

४ D मद्वा ।

इत स्थानात् किञ्चदूरं मञ्जुश्री नाम पर्वतम् ॥
 कतिदिनैः पक्षैर्मासैः कतिवर्षैः(र्वैः)सुदूरकम् ।
 केनापि च प्रकारेण गम्यते भवति श्रुतम् ॥
 निर्देश्यतु तं मार्गं येन प्राप्ता भवामि तत् ।
 तेन मार्गश्च दृष्टं मे भो महानृद्धिप्रापकः ॥
 भवतश्च प्रसादाच्च मह्यं कृपां दयाङ्कुरः^१ ।
 केन केन प्रकारेण गच्छाय ब्रूहि सत्प्रभो ॥
 एवमुक्ते अपि सद्य मञ्जुदेव जगद्गुरुः ।
 धर्मश्रीमित्रं(त्र) भिक्षुञ्च आजगाम प्रफुल्लितः ॥
 भो धर्मश्रीनाम भिक्षुः त्वया श्रुतं वचाम्यहम् ।
 मञ्जुदेवस्य^२ नाथस्य पन्थानं नगरमपि ॥
 इतस्थानात् महान्दूरं^३ पन्थानमतिदुष्करम् ।
 कतिवर्षेण मासेन भवता च इति श्रुतम् ॥

अपि च ।

हिमालयमपि मार्गं हिमेन च सुपूरितम् ।
 तस्मादपि च शीताच्च महदुःखञ्च पन्थकम्^४ ॥
 गङ्गारयुक्तपन्थानमतिदुःखं महत्तरम् ।
 वक्रपन्थं अतिदीर्घं अतिघोरं सुशीतलम् ॥
 तस्माच्च कारणादेव शामयि^५ च विनापि च ।

१ D कुङ्कुः ।

२ C मञ्जुश्रीदेवस्य ।

३ D महान्दूरं ।

४ D पक्षकं ।

५ A D शामयिं ।

कथं त्वयाच गन्तव्यं मयोक्तञ्च तुभ्यं किलः ॥
 इति ज्ञात्वा त्वया सद्य रात्रि एक विशेषतः ।
 मयि वासङ्कुर भिक्षो वचामि त्वद्वितार्थकम् ॥
 इत स्नानादेकवर्षात् सम्प्राप्तं चीनदेशकम् ।
 इति ज्ञात्वा त्वया सद्य वासं^१ मम मन्दि(ण्डि)रे ॥
 भो प्राञ्जनक^२ भिक्षो किल दूरात्^३ त्वमागताः ।
 अतिखेदञ्च प्राप्तोऽसि चिन्तामि मुखमण्डलात् ॥
 केनार्थमागतो भिक्षु किमागमनं प्रयोजनम् ।
 अतिदूरं दुष्करम्यान्धं घोरं भवता^४ वाञ्छितम् ॥
 कुरु प्रातस्त्वमुत्थाय स्वाभिप्रायं कुरु त्वया ।
 यत्कार्थं शस्त्रेण कृतं^५ तत्कार्थं कुरु शीघ्रकम् ॥
 एवमुक्ते कविर्भिक्षु धर्मश्री नाम वीरकः ।
 तुष्णीम्भावत्परं जातं भवेदनुमतञ्च तत् ॥
 निमन्त्रितमिदं मत्वा मञ्जुदेवे जगद्गुरौ ।
 धर्मश्री नाम भिक्षुर्हि मनसा स्वीकृतं परम् ॥
 मञ्जुदेवोऽपि सर्वज्ञः परचित्तज्ञानपरः ।
 धर्मश्रिया च भिक्षुणा स्वीकृतं जातं सहुरः^६ ॥
 इत्थं ज्ञात्वा मञ्जुदेव हलं शीघ्रं प्रमुच्यति ।
 त्वया तत् सिंहशार्ङ्गलौ ऋद्धा^७न्तर्द्धापयन्ततः ॥

१ D वासं च ।

२ B प्राञ्जनक ।

३ B कियदूरात् ।

४ D पाथं घोरं भवति ।

५ D कृत्वा ।

६ D जात सहगुरं ।

७ D ऋद्धा ।

अथापि सिंहशार्ङ्गलौ मञ्जुदेवप्रभावतः ।
 खपथादपि सुग्रीघ्नं चान्तर्द्धान् भवेदपि ॥
 लाङ्गलमपि तत्रैव स्थापयामास सद्गुरुः ।
 ज्ञानादपि हतं पश्चात् ज्ञानभूमिं प्रदर्शिता ॥
 ज्ञानीनां^१ ज्ञाननाथेन मञ्जुदेवेन शासिता ।
 ज्ञानेनापि कृतात् पश्चात् ज्ञानभूमिं प्रकीर्तिता ॥
 इदानीं तद्भुवि स्थाने ब्रह्मैश्च चन्द्रियैरपि ।
 वैश्वैश्च शूद्रकैर्वापि अत्र नेपालवासिभिः ॥
 देशजैर्याम(मि)जैर्वापि अत्रजैरन्यजैरपि ।
 देवैर्नागैश्च सर्वैश्च मञ्जुश्रीकृषिभूरिति ॥
 न तद्दहति भूम् वज्रि श्रावानामिति कथ्यते ।
 अत्रजैरन्यजैः सर्वैर्विख्यातद्यौकसैरपि ॥
 स्वर्गं मर्त्यं च पाताले देवासुरमनुष्यकैः ।
 मञ्जुदेवकृषिभूमिं^२ विख्याता च त्रिलोकिषु ॥

अपिच^३ ।

मञ्जुदेवेन गुरुणा केनेत्यं कृषिकारितम् ।
 नेपालवासिभिर्लोकैर्न ज्ञाता ज्ञाताय अपि^४ ॥
 पूर्वैश्चवासिभिर्जनैर्न ज्ञातं कृषिकर्मकम्^५ ।
 मञ्जुदेवप्रसादाच्च तच्च लौकैः प्रजानितम् ॥

१ D ज्ञानिना । २ D भूमि । ३ D omits अपि च ।

४ D न ज्ञाताय मुदा अपि । ५ D कर्मिकं ।

ततः प्राङ्गणेन^१ सार्द्धं मञ्जुदेव जगद्गुरुः^२ ।
 येन श्रीशम्भुमार्गेण तेनापि स्वं(स्व)गृहं ययौ ॥
 अथ मञ्जुदेवः(व) शास्ता श्रीस्वयम्भू जगद्गुरुम् ।
 प्रथमं दर्शनं कृत्वा ततस्तस्मै प्रणामकम् ॥
 पञ्चाष्टाङ्गेन योगेन प्रणिपत्य पुनः पुनः ।
 त्रयः सप्तः पञ्चवारं प्रदक्षिणां(णा) कृतं मुदा ॥
 गाथाभिसंस्कृतैर्वापि धारणीभिश्च भाषजैः ।
 विविधैस्तोत्रयामास स्वयम्भुवे पुनः पुनः ॥
 ततः पञ्चाङ्गमश्रिया भिक्षुणापि मुदापि च ।
 श्रीस्वयम्भू जगन्नाथं^३ गुरोः प्रसा(शा)दाच्च दर्शितम् ॥
 पञ्चप्रणामकेनापि अष्टाङ्गेणापिच मुदा ।
 बद्धधा च प्रदक्षिणं^४ पुनः पुनश्चकार सः ॥
 श्रीस्वयम्भू जगन्नाथं प्रणिपत्य च आदरात् ।
 मञ्जुदेवप्रसा(शा)दाच्च स्वयम्भू च प्रदर्शितम् ॥
 धर्मश्रीमि^५भिक्षुश्च मञ्जुदेवस्य पृष्ठतः ।
 यत्र यत्र प्रगच्छति^६ तत्र तत्र स गच्छति ॥
 पञ्चाष्टाङ्गप्रणामार्चं बद्धधा च प्रदक्षिणात्^७ ।
 स्वयम्भुवः(व) सकाशाच्च^८ स्वगृहश्च प्रगच्छति ॥
 धर्मश्रीमि^९भिक्षुश्च तत्पृष्ठतः समागतः ।

१ B प्राक्जनेनङ् । २ D प्रकीर्तितं । ३ D श्रीस्वयम्भुजगन्नाथं ।

४ D प्रदक्षिण्य । ५ D प्रगच्छन्ति । ६ D प्रदक्षिणा ।

७ D प्रसादाच्च ।

मञ्जुदेव पृष्ठ गत्वात् मञ्जुदेवं न जानितम्^१ ॥
 मञ्जुदेव च शास्तापि तस्माच्च क्रमेण गतः^२ ।
 मञ्जुश्रीपर्वतगृहं सम्प्राप्तवान्सुदूरतः ॥
 वरदामोचदादेव्यौ दूरेणापि प्रदर्शितम् ।
 एकां स्वर्णकमण्डलुं^३ स्वर्णभृङ्गारथालि(रि)काम् ॥
 इत्थं गृह्य मुदा देव्यौ द्वारे तिष्ठ(ति)तः सादरम् ।
 अर्थं कृत्वा प्रणिपत्य गृहे प्रवेश नायकः ॥
 ततः प्राङ्गणेन सार्द्धं मञ्जुदेव^४ गृहं विशत् ।
 यत्र आसनं प्रज्ञप्तं वरदा मोचदा अपि(पिः) ॥
 तत्रविश्य मञ्जुदेवः धर्मश्रिया अपि सह ।
 धर्मश्रीरपि भिक्षुश्च योग्यासने न्यषीततः ॥
 एवं कृत्वा ततः पश्चात् मार्गहृतव्ययाश्रमम् ।
 शान्तात् पश्चात् ते देव्यौ च मञ्जुदेवं प्रपूजितम् ॥
 पञ्चामृतादिभिः पञ्च प्रकुर्वानैस्तुभोज्यकैः ।
 फलमूलादिभिर्भोज्यैर्मञ्जुदेवं(व) प्रपूजितम् ॥
 ततः प्राङ्गणकं भिक्षुं वरदा मोचदापि च ।
 फलमूलादिभिर्भोज्यैश्चकार भोजनं मुदा ॥
 भोजयामास अत्यर्थं गौरवेण स्वादरात्^५ ।
 ततस्तेन धौताहस्तौ अपणीतं च पातकम् ॥

१ D न जातिकं ।

२ D मञ्जुदेवश्च शास्तापि तस्माच्चक्रमे गतः ।

३ D कर्मण्डलं ।

४ D मञ्जुश्रीच ।

५ D स्वमादरात् ।

६ D धाताहस्तौ अपशीतश्च ।

धर्मश्रीसंज्ञकभिर्बुः^१ मञ्जुदेवं समागतः ।
 मञ्जुदेवोऽपि सर्वज्ञ धर्मश्रीमित्रेण सह ॥
 विविधां मोदनीञ्चापि कथाञ्च भनति^२ प्रभुः ।
 मञ्जुदेव गु(रु)रुः शास्ता धर्मश्रीमित्रमुक्तवान्^३ ॥
 भो धर्मश्रीसंज्ञ मित्र केनार्थं त्वमिहागतः ।
 मञ्जुदेवस्य वृत्तान्तं श्रुतं त्वया कथं कथम् ॥
 चीनदेशं महादूरं अतिदुष्करं(र) वत्सकम् ।
 पूर्वोक्तेन मया तुभ्यं शीवेन चातिदुष्करम् ॥
 त्वमागतः कुतः स्थानात् कार्यं ते किं किमस्ति च ।
 तत्सर्वं ब्रूहि मे भिचो प्रागमनार्थकमपि ॥
 मञ्जुदेवोऽपि सर्वज्ञः अस्मिन्काले चीने न हि ।
 कुत्रास्ति कुत्र गतं न ज्ञास्यामि श्रुतमात्रकम् ॥
 इत्थं सर्वेभ्य लोकेभ्य वा(त्ता)त्तां श्रुतं चीनजादपि ।
 अत्र नेपालजं वा(चा)पि मयापि श्रूयतेऽनिशम् ॥
 भवानपि च भो भिचो अतिदुःखेन प्रागतः ।
 कुतोऽपि च सुदूराच्च पन्थानादत्र चागतः ॥
 एवमुक्ते स धर्मश्रीरविज्ञातं च युक्तिकम् ।
 मञ्जुदेवं^४ जगन्नाथमुवाच खट्वन्तिकथाम् ॥
 भो महापुरुष विद्वान् वाराणस्याहमागतः ।
 विहारादिक्रमाख्याञ्च^५ अत्र नेपालमण्डले ॥

१ D धर्मसंज्ञकभिर्बुध । २ D मोदनी चापि कथां च भवति ।

३ D उक्तिवान् । ४ D मञ्जुदेवः । ५ D विहारा विक्रमाख्याञ्च ।

अपि च ।

नामसङ्गीतिव्याख्यानं कथयामि पर्षदि अहम् ।
 द्वादशाक्षर अर्थानि वक्तुं मया न शक्यते ॥
 पण्डितानां(च) सर्वेषां नाममपि न ज्ञायते ।
 द्वादशाक्षरस्यार्थञ्च वक्तुं ज्ञातुं^१ न शक्यते ॥
 कर्णमुखपरंपरात् मयापि कथञ्चिच्छ्रूतम् ।
 मञ्जुश्रीजगन्नाथ चीनदेशे प्रतिष्ठति ॥
 वाराणस्या^२ नगर्याश्च गायामि अत्र मण्डले ।
 कालोऽपि तोऽसौ सप्तघटितस्य रात्रौ गतः ॥
 सुप्रलापा^३ तयोश्चापि मञ्जुश्रिया प्रजानितम् ।
 धर्मश्रीमित्रभिर्जुञ्च मञ्जुदेवेनापि सह ।
 मुखसंरञ्जनीं सुकथां^४ नानाविधां कथामितः ।
 ततो रात्रौ ददौ तस्मै श्रवणार्थञ्च^५ वृष्टकम् ॥
 तत्र गत्वा क्षणं सुप्तं^६ धर्मश्रीमित्र उत्थितः ।
 धर्मश्री(श्रीः) सुकविभिर्जुः मनसि प्राप्तञ्च संग्रहम् ॥
 अत्यर्थं आश्चर्य्य प्राप्तं तेषां च दर्शनेन च ।
 आश्चर्य्य^७ पुरुषो यो(य)हि सत्त्वेष्वपि च श्रेष्ठकः ॥
 त्रिसाहस्राधिकञ्चैव तत्स्थानमतिश्रेष्ठकम् ।
 त्रिसाहस्रे महालोके तेन च सा(शा)दृशं न हि ॥

१ D ज्ञान ।

२ D वाराणस्यां ।

३ D सप्रलापात् ।

४ D मुखसंरञ्जनीं सुकथां ।

५ D कोष्ठकं ।

६ D सुप्तं ।

७ D आश्चर्य्यं ।

गुणेन च सुवर्णेन तेजसा स्रु(शि)(श्रि)यापि च ।
 भविष्यन्ति अवश्यं ते देवाश्च मानवा न हि ॥
 ईदृशं चद्विसंप्राप्तं देवलोके न विद्यते ।
 मानवानां कुतो एवं केवलं देवनिश्चयम् ॥
 स्वयम्भु(व)वः प्रभावाच्च नाकादवश्यमागताः ।
 मया चापि श्रुतं पूर्वं स्वयम्भुव कथामपि ॥
 कनकमुनेः प्रशादाच्च वाराणस्यां विशेषतः ।
 श्रीस्वयम्भूं जगन्नाथं^१ त्रैलोक्यं उत्तमं प्रभुम्^२ ॥
 श्रिया लक्ष्म्या गुणेनापि भुवने नचत्रेण^३ च ।
 प्रथमं शम्भुवः पूज्ये कर्मकर इव स्थितः ॥
 मानवं न हि तस्माच्च केवलं देव एव तु ।
 द्वात्रिंश(ल)लक्षणधर अशीतिव्यञ्जनैरपि ॥
 विराजित^४ सुगात्रञ्च देवदेव इव स्थितः ।
 द्वाव(पौ)पि पत्नी तस्यामीद्वरदा मोक्षदापि च ॥
 केशिनीचोपकेशिन्यौ मञ्जुश्रीरिव संस्थिते(तः) ।
 स्थानमपि च श्रेष्ठं स्वयम्भुवः समीपके ॥
 नन्दनादपि सौन्दर्यं मेरोरधिकगौरवम् ।
 प्रासा(शा)दमपि श्रेष्ठञ्च द्वारगवाक्षतोरणैः ॥
 सुलक्षणैस्सुभूषाङ्गं विश्वकर्मकृतमिव ।

१ D श्रीस्वयम्भुजगन्नाथ ।

२ D प्रभू ।

३ D न चोत्रेण च ।

४ D विराजितं ।

वैजयन्तमिव प्रासा(शा)दमत्यर्थं शोभितं ननु ॥
 ईदृशं गुणसम्पन्नं मानवं कुत्र विद्यते ।
 आणारेऽपि च कूटे च मानवराजके नहि ॥
 बज्र(भि)भिः पुष्ट(कै)कैः पूर्णादयं श्रीमञ्जुश्रीरिव ।
 किञ्चिन्न विद्यते नूनमस्त्रिन् प्रासा(शा)दके न च ॥
 तत्सर्वं लक्ष्मीभिः पूर्णाद्राजगृहमिव स्थितम्^१ ।
 पूर्वकृतमृद्धिञ्चापि महाञ्च^२ कृतमपि ॥
 पश्चादपि च च्छद्धिञ्च^३ साश्चर्ययुक्तकं^३ कृतम् ।
 सेवकं शम्भुनाथस्य गृहञ्च असमद्युतिम् ॥
 द्वावपि च तत्पत्नी तौ अप्सरादधिकसुन्दरौ ।
 लक्ष्मी चापि सुसमृद्धं तेजसा असमद्युतिम् ॥
 गुणेन च सदृत्तेन सचीगात्र इवाभवत् ।
 ईदृशैर्गुणैस्सम्पूर्णं त्रैलोक्येऽपि सुदुर्लभम् ॥
 न च भवति मा(नु)नूयः केवलं देव एव च ।
 कथं भवति मानूय मे हृदि संशयं न हि ॥
 अव(शं)ष्ट देवदेवाच्च अधिदेवोऽयं सत्प्रभुः ।
 इति चिन्त्य न युक्तं मे शयनं दीर्घकालिकम् ॥
 महर्द्धिकोऽयं भगवान् कथां कां कां वाचिष्यति^४ ।

१ D राजग्रहामिवास्थितं ।

२ D महामुञ्च ।

३ A युक्तक ।

४ D इति चिन्त्यनुयुक्तं मे शयनं दीर्घकालिकं ।

५ D कथां कां वाचयिष्यति ।

ष्टणोमि तत् समुत्थाय सकलं सोऽनुसमर्पयेत् ॥
 तद्द्वारमूलमाश्रित्य^१ निभृतंश्चोपतिष्ठवान् ।
 बाह्ये च कोष्ठके भिक्षुः मनसा [वचसापि च]^२ ॥
 कर्मणा एकभावेन नि(र्भृ)तश्चाप्यतिष्ठति ।
 यथैव ध्यानिना ध्यानं योगिना च योगं कृतम्^३ ॥
 तथैव बाह्यकोष्ठे च सोऽपि भिक्षु प्रतिष्ठति ।
 तदभ्यन्तरे कोष्ठे च मञ्जुदेव जगद्गुरुः^४ ॥
 केशिन्या उपकेशिन्या सह विवेश नाथकः ।
 ये केशिन्युपकेशिन्यौ प्रावृतादपि ॥
 मञ्जुश्रिया सह कोष्ठे आशने च प्रविशति ।
 यदा प्रविशेदाशने ये देव्यौ ते मुदापि च ॥
 मञ्जुदेव जगन्नाथ परमेश्वर्यो स^५ प्रोचतुः ।
 भगवन् मञ्जुदेव त्वं सर्वज्ञानां नाथ गुरुः(रु) ॥
 देवदेवाधिदेवानां सर्वेषां नाथ नाथक ।
 आंवां पृच्छावः भवते अल्पप्राज्ञकस्य च ॥
 किमर्थेन प्रयोगेण कामार्थं भिक्षुरागतः^६ ।
 केन प्रयोजनेनापि केन कामेन प्रागतः ॥
 केनापि वाञ्छायुक्तेन नो गृहे भिक्षुरागतः ।
 अयं प्राज्ञकभि(क्षु)क्षुः केनार्थेनागतोऽत्र च ॥

१ D ०मूलमाश्रित्य ।

२ B omits वचसापि च ।

३ D योगिना योगिनीकृतम् ।

४ D जगद्गुरुम् ।

५ A omits स ।

६ D कामार्थेनभिरागतः ।

तत्सर्वं ब्रूहि सन् प्रभो आवाभ्यां प्रीतये मुदा ।
 तस्माद्देशात्कृतः स्थानात् कस्माच्च विषयादपि ॥
 कस्माद्राज्याच्च आयाति कोऽयं भिक्षुकः प्रभो ।
 वेद्यञ्च भिक्षुभावञ्च विहारवासि(शि)नमपि ॥
 नारण्यवासिनमेव^१ ग्रास्तृतलञ्च भिक्षुकम् ।
 गुणज्ञानेन विद्वान् सः पञ्चाभिज^२पदं नहि ॥
 प्रापित भवति तस्मात् ज्ञानजड^३पण्डितमिव ।
 अग्नेन वापिना चापि नियमेनापि च तथा ॥
 वेषेण च गुणेनाप्यभिमान^४पण्डितमिव ।
^५[तस्माच्च भावयुक्तेन^६ आवाभ्यां ज्ञान जायताम् ॥
 भवतः प्र(शा)सादान्नाथ आवयो हृदि संशयम् ।
 आवयो हृदि सञ्जातादत्यर्थं संशयमपि ॥]
 तच्छंशयं प्रणाशाय शीघ्रं ब्रूहि च सत्प्रभो ।
 आवाभ्यां प्रीतिकं कृत्वा पुनर्देशय^७मि नायकः ॥
 आवयोः संशयं जातं तस्मिन्^८ काले प्रणाशितम् ।
 एवमुक्तेऽपि च सद्यः पत्नीभ्यां प्रीतये मुदा ॥
 मंजुदेव जगन्ना(य)थं प्रोवाच स स्त्रियावपि^९ ।
 ताभ्यामपि स्नेहभावात्तयोवनश्रोतकात् ॥

१ D नारणे वाशिनमेव । २ D पञ्चाभिज्ञा० । ३ D ज्ञानजो ।

४ D ०ज्ञान० । ५ C omits the portion bracketted.

६ D तस्माच्छुभावयुक्तेन । ७ D शंशयं जातमस्मिन् ।

८ D स्त्रियावपिः ।

इति श्रुत्वा नाथनाथः सर्वज्ञनाथ(यः) सहुरुः ।
 १चिलोकमातरौ देव्यौ शृणोथां वचनन्तरम् ॥
 येनार्थेनागतोऽस्यत्र महद्दुःखमचिन्तयन् ।
 धर्मश्रीसंज्ञको भिक्षु(वि)र्विहारे विक्रमाख्यके ॥
 वाराणस्यां नगर्याञ्च विशेषैरान्यकेऽपि च ।
 ब्राह्मणैः चित्रियैस्सार्द्धं वैश्यैः शूद्रैस्तथापि च ॥
 अत्रजैरन्यजैस्सार्द्धं विहारेऽत्र पर्षकृतात् ३ ।
 अनेके पूज्यविधिभिः पूजां कृत्वा प्रतिदिने ॥
 नामसङ्गीतिव्याख्यानं कारयामास पण्डितः ।
 नैवापि सोऽर्थं सञ्ज्ञके नामसङ्गीतिकस्य च ॥
 नार्थं कर्तुं समर्थोऽभूदक्षरद्वादशस्य च ।
 वीजस्य मन्त्रतन्त्राणां चतुर्वेदानां तथा ४ ॥
 सच्छूत्रान्यपि ५ शास्त्राणां वीजञ्च द्वादशाक्षरम् ।
 अक्षराणां व्याकर्णानां काव्यकोषयोरपि ॥
 अलङ्काराणां वैद्यानां चिकित्साज्योतिषयोरपि ।
 मन्त्राणामपि तन्त्राणां सर्वं अक्षराणामपि ॥
 इत्थं सर्वं अक्षराणाञ्च उत्पन्नाद्वीजमुच्यते ६ ।
 प्रज्ञापारमितादीञ्च महायानसूत्रं तथा ॥

१ B त्रिदोषः ।

२ D वचनेनन्तरं ।

३ B पर्षकृतात् ।

४ D तथा अपि ।

५ D सच्छूत्रान्यपि ।

६ D अक्षराणां उत्पन्ना वीजमुच्यते ।

अवदानं^१ पुराणञ्च उत्पन्नं द्वादशाक्षरात् ।
 धारणीस्तोत्रपाठादिर्लोकोत्तरादिभाषिकाम् ॥
 अक्षरा(जा)ज्जातशास्त्राणामयं बीजं प्रकथ्यते ।
 अतीतैरपि बुद्धैश्च अनागतैः प्रत्युत्पन्नकैः ॥
 सर्वैश्च सर्वज्ञनाथैर्गूढोक्तमस्य अर्थकम् ।
 इत्थं गूढं द्वादशानां अक्षराणाञ्च अर्थकम् ॥
 अस्यार्थं कर्तुमशक्यात्तं प्रष्टुं^२ मयमागतः ।
 वाराणस्यां नगर्याञ्च विहारा^३ द्विक्रमाख्यया ॥
 यत्र यत्र पण्डितोऽस्ति धर्मश्रौमित्र गच्छति ।
 वेदज्ञानां शास्त्रज्ञानां पौराणिकानामेकं(क) न ॥
 तान्त्रज्ञानां पण्डितानामस्यार्थं न प्रजानितम् ।
 दैवज्ञानां चिकित्सानां वैद्यानां सामर्थ्यं कुतः ॥
 पाण्डितानाञ्च सर्वेषामस्यार्थं न प्रजानितम् ।
 तथागतैश्च सर्वज्ञैरस्यार्थं स प्रजानितम् ॥
 कर्कूच्छन्दो^४ऽपि सर्वज्ञः कालेऽस्मिन् नाके तिष्ठति ।
 बोधिसत्वा महासत्वाः अस्य अर्थं प्रजानिकाः ॥
 कर्कूच्छन्देनापि^५ सह तिष्ठन्ति नाकमण्डले ।
 अद्यास्मिन् काले मण्डले सभ्यलोके^६ विशेषतः ॥
 अस्य अर्थं प्राजानकं^७ कश्चिदपि न विद्यते ।

१ A अवदारं ।

२ D सर्वज्ञानार्थैः ।

३ A प्रष्टुं ।

४ D विहारा ।

५ D कर्कूच्छन्दोऽपि ।

६ D कर्कूच्छन्देनापि ।

७ D सत्ये लोके ।

८ D प्रजानेक ।

मया विना मण्डलेऽत्र अस्य अर्थं न जानकम्^१ ॥
 नास्ति तस्माद्वाराणस्याम^२त्रागतोऽयं भिक्षुकः ।
 कर्णमुखपरम्परात् चीनदेशं गच्छनाय च ॥
 मां द्रष्टुं^३ अर्थं श्रोतुञ्च कस्तेन आगतं ह्ययं ।
 तेन अहं चक्षुदृष्ट्वा मंजुदेवं न जानितम् ॥
 अतिखेदं मया दृष्ट्वा अस्मदावाश^४मन्त्रकम् ।
 इति देव्यौ वचः श्रुत्वा प्रोक्तवन्त्यौ^५ जगद्गुरुम् ॥
 अक्षराणां कथं तेषां द्वादशानां अर्थं प्रभो ।
 सत्प्रभो मंजुदेव त्वं सर्वविद्यानां नायकः ॥
 द्वादशाक्षराणां नाथं अर्थञ्चापि पुनः कथम्^६ ।
 पूर्वमपि न श्रुताच्च अस्यापि^७ नाममात्रकम् ॥
 भवतश्च प्रगाढाच्च श्रूयेयां^८ तस्य नामकम् ।
 तेषां अर्थं^९ कथां नाथ द्वादशाक्षराणि कानि^{१०} ॥
 कुत्र ग्रन्थे अस्ति नाथ शीघ्रं मङ्गलं दयां कुरुः ।
 [कियत्प्रकारं गूढार्थं कस्मात्तेषां प्रकाशितम्^{११} ॥
 सर्वाण्यपि च शास्त्राणि तस्मादक्ष(ला)राज्जातकम् ।
 तत्सर्वञ्च शीघ्रं ब्रूहि आवाभ्यां प्रीतये मुदा ॥
 अनुकम्पां आवाभ्याञ्च कृत्वा शीघ्रं दयां कुरुः ।]

१ D न जानिकं । २ A वाराणस्यादत्रागतोऽयं । ३ D मा द्रष्टुं ।

४ A अस्मदावाशा । ५ D प्रोक्तवन्त्यौ । ६ D कथां । ७ D श्रुता च ।
 अस्यापि । ८ D श्रूयतां । ९ D कथं नाथ द्वादशानि क्षराणि च ।

१० c omits the portion bracketted. ११ D प्रकाशिकं ।

एवमुक्ते अपि सद्य मंजुदेव जगद्गुरुः ॥
 ताभ्यां प्रोवाच स्नेहेन तस्य अर्थञ्च साम्प्रतम् ।
 हे देव्यौ अपि तेषाञ्च^१ अक्षराणाञ्च अर्थकम् ॥
 अतिगूढं गूढाद्गूढं युवाभ्यां प्रीतये अपि ।
 अप्रकाश्य(श)मपि अर्थं युवयोः प्रीतयेऽपि च^२ ॥
 वक्ष्यामि शृणुथ युवां रहस्यं परमार्थकम् ।
 अप्रकाश्यमिदं^३ गोप्यं अन्येभ्यो देशितं नहि ॥
 इति कृते युवाभ्याञ्च द्दामि अर्थं निश्चयम् ।
 इति सुप्रलापं कृत्वा मंजुदेवः- शास्ता गुरुः^४ ॥
 ताभ्यां ददाति स्नेहेन द्वादशाक्षर अर्थकम् ।
 रहस्यं परमार्थञ्च गूढात्गूढतलमपि^५ ॥
 अकार इकारयोज्जातमेकारञ्च^६ प्रद्विरितम् ।
 उकार अङ्कारयोज्जातं वङ्कारञ्च इति स्मृतम् ॥
 एकार^७ प्रज्ञारूपी च वङ्कारं पौरुषमिति ।
 प्रज्ञोपायस्वरूपत्वादेवमिति प्रकथ्यते ॥
 ताभ्यामेवाक्षराभ्याञ्च महायानन्त(त)थापि च ।
 चतुर्वेदषष्ठास्तञ्च भाष्यं नानापुराणकम् ॥
 आवकमपि प्रत्येकमष्टं(ष्ट) व्याकरणं तथा ।

१ A तेषां ।

२ A प्रीतये अपि ।

३ D अप्रकाश्यमिव ।

४ D जगद्गुरुः ।

५ D कर्तुं गूढतलमपि ।

६ D एकारश्च ।

७ A एकाकार ।

प्रज्ञापारमितादिश्च^१ नानाशास्त्रं समुद्धृतम् ॥
 अवदानं जातकञ्च मन्त्रकर्मादि तान्त्रिकम्^२ ।
 तच्छर्वञ्च पुराणञ्च एवंकाराच्छमागतम् ॥ ॥
 आलिकालितन्त्राणाञ्च सूत्रस्थानं ताभ्यामपि ।
 नानाहृदयमन्त्रञ्च ताभ्यां सर्वं^३ समागतम् ॥
 धारणी(णीं) न्यासमन्त्रञ्च कवचं वीजमन्त्रकम् ।
 एकलक्षदशकोटिअचराणामपि तथा ॥
 एकलक्षदशकोटिस्त्रोकं चापि^४ च ग्रन्थकम् ।
 तत्तस्माच्च समुद्धृताद्देवङ्कारा समागतम् ॥
 इत्थं सर्वगुणैर्युक्तं मेवङ्कार^५माद्यचरम् ।
 ताभ्यामपि वीजस्थानादुत्तमं द्वादशाचरम् ॥
 सर्वग्रन्थमचरञ्च द्वादशाचरात्मसमुद्धृतम्^६ ।
 अन्येऽभ्योषचरेभ्योऽपि^७ न द्वादशाचरोद्धृतम् ॥
 एवं गुणमयैर्युक्तं द्वादशमचरमपि ।
 मञ्जुश्रीसृष्टियुक्तेन नामसङ्गीति स्थापितम् ॥
 मञ्जुदेवेन ताभ्याञ्च साङ्ख्यं रात्रिं प्रारापितम्^८ ।
 तच्छर्व(र्वं) धर्मश्रिया च जागरणाच्छ्रुतमिति^९ ॥
 श्रुत्वा तद्वचनं सर्वं रहस्यं सकलं(रं) व्रतौ ।
 हृष्टो मञ्जुदेवोऽयं स्यादिति निश्चयतां ययौ ॥

- १ D ०पारमितादिश्च । २ D ०तान्त्रिकम् । ३ A सर्वं ।
 ४ D चापि । ५ D एवकारं । ६ D समुद्धृतं ।
 ७ D अन्येभ्यो रक्षणेभ्योऽपि । ८ D प्रारापितम् । ९ D अपि ।

मञ्जुदेवोऽयं सर्वज्ञः अवश्यश्च^१ भविष्यति ।
 अहं कथं न जानामि^२ मुखोऽहमिति निश्चयम् ॥
 प्रथमं द्वौ शार्ङ्गलसिंहौ हलैर्नर्द्धि प्रकाशितम् ।
 ततः खपथादपि च सिंहशार्ङ्गलान्तर्हित ॥
 चीनदेशजवृत्तान्तं सर्वं चापि प्रजानित ।
 स्वयम्भूनाथनाथस्य सेवकं परममपि ॥
 गृहमपि सुश्रेष्ठञ्च पत्न्यौ सत्सत्यौ व्रत्यौ^३ ।
 अहमपि च जानितं^४ से राज्यञ्च प्रजानितम् ॥
 आवासञ्च^५ विहारञ्च स्थानञ्चापि^६ प्रजानितम् ।
 मत्कार्यञ्च समाज्ञातमागमञ्च जानितम्^७ ॥
 इत्थं सर्वञ्च ज्ञातञ्च मञ्जुदेव^८ कथं नहि ।
 अव(सं)श्रं देवदेवोऽयं मञ्जुदेवः स^९ सहुरुः ॥
 मञ्जुश्रीरपि सर्वज्ञः सर्वज्ञानप्रकाशकः ।
 तेजेनापि गुणेनापि श्रिया चापि प्रराजिता^{१०} ॥
 वरदापि च देवी च^१ वरदाता माता इव(वः) ।^१
 श्रिया लक्ष्म्या गुणेन केशिनीव सुसंस्थिता ॥
 मोक्षदापि च देवी च मोक्षदा^१ माता इव ।
 तेजसा च गुणेनापि उपकेशिनीव स्थिता^{१०} ॥

१ B अवश्यश्च ।

२ D व्रत्यौरपि ।

३ A, D आवासञ्च ।

४ D स्थानञ्चापि ।

५ D प्रजानितं ।

६ D मञ्जुदेव ।

७ A omits सः ।

८ D पराजितः ।

९ A omits च ।

१० A सुसंस्थिता ।

केशिन्युपकेशिनीभ्यां मञ्जुश्रीयं जगद्गुरुः ।
 त्रिसाहस्रमहालोके यदन्तिष्ठति नायकः ॥
 तद्वदपि अयं विद्वान् वरदामोक्षदाभ्यां सह ।
 स्थित्वाच मण्डले च मञ्जुश्रीरिव संस्थितः ॥
 मञ्जुश्रीरपि नाथश्च सर्वविद्यानां नाथकः ।
 अक्षर सर्वशास्त्राणां शिल्पविद्यानामपि^१ ॥
 धन्वादिशरविद्यानां खड्गादयानां तथा ।
 तुलाद्युद्धारविद्यानां रत्नलक्षणां नामपि^२ ॥
 हलादिक्षपिविद्यानां सर्वविद्यानाञ्च तथा ।
 गीतादिगाणविद्यानां मृदङ्गादयानां तथा ॥
 कांशादिघण्टसुविद्याद्वर्यादिमुखवाद्ययोः ।
 एतेषां सर्वविद्यानां मञ्जुश्रीरिव संस्थितः ॥
 दयोऽपि सप्तत्यौ त्रत्यौ स्त्रीविद्यानां माता इव ।
 वस्त्रपट्टादिविद्यानां सूत्रकृदादिनामपि ॥
 इत्यादिभिश्च अन्यैश्च नानाविद्याभि पूरितात्^३ ।
 इति गुणा सुसंयुक्ता मञ्जुश्रीरिव संस्थिता ॥
 इति विचिन्त्य धर्म्मश्रीरासनादुत्थितेन च ।
 तस्मै प्रणामं विदधे अष्टाङ्गप्रणतिं मुदा ॥
 उरसा मनसा दृष्ट्या वचसा शिरसा तथा ।
 पद्भ्यां कराभ्यां जानूभ्यामित्यष्टाङ्गैस्सुसंयुतम् ॥

१ D °विद्याचक्षुषामपि ।

२ A रत्नलक्षलक्षणां नामपि

३ D °विद्याभिपूरिता ।

तस्य कोष्ठस्य द्वाराच्च बहिर्ये प्रतिष्ठति ।
 इत्यष्टाङ्गैस्सुसंयुक्तः संस्थित भिक्षुः पण्डितः ॥
 एकैचित्तेन मनसा मृतकमिव संस्थितः ।
 कञ्जुकायमञ्जलिञ्च शयनमिव संस्थितः^१ ॥
 अधोमुखेन संस्थित्वा तत्कोष्ठे द्वारस्य बहि ।
 ततः प्रभाते उत्थाय वरदा मोक्षदापि च ॥
 उद्घाटयामास तदा कपातं^२ दृष्टवन्तौ तत् ।
 द्वारोये निपतितं दृष्ट्वा निर्वर्त्तयथ^३ सत्वरम् ॥
 निवेदयामास द्रुतं प्रभवे णिदिताय च ।
 भगवन् प्राञ्जनो द्वारेऽस्याग्रे सुप्नोस्ति किं पुनः ॥
 जीवत्यथ मृतो वासौ न ज्ञायतां निरूप्यताम् ।
 श्रुतेति वचनं तयो मञ्जुदेवोत्थितः परः ॥
 समेत्य तं द्वारमूलं उद्घाटय^४ कपातकम् ।
 यत्र स्थाने धर्मश्रीश्च मित्रं तिष्ठति भिक्षुकः ॥
 तत्र गत्वा मञ्जुदेव धर्मश्रीमित्रमुक्तवान् ।
 हे धर्मश्रीमित्र भिक्षो उत्थितमुत्थितमिति ॥
 मञ्जुदेव जगन्नाथ धर्मश्रियमुवाच सः ।
 हे भिक्षो धर्मश्रीमित्र केनार्थमत्र संस्थिता ॥
 कस्यार्थञ्च कस्मात्कार्य्यादित्यन्तिष्ठसि त्वमपि ।
 ततः मञ्जुदेव शास्ता धर्मश्रीमित्रभिक्षुकम् ॥

१ D संस्थितः ।

२ D उद्घाटयामास तदा कपातं ।

३ A निर्वर्त्तयथ ।

४ A उद्घाटय कपातकं ।

हस्तेन हस्तं संगृह्य उत्थानञ्च कृतमपि ।
 उत्थितमुत्थितं भिक्षो किमर्थमत्र तिष्ठसि ॥
 आश्वासं कारयामास मञ्जुदेव जगद्गुरुः ।
 एवमुक्तेऽपि च सद्यः मञ्जुदेव जगद्गुरुः ॥
 धर्मश्रीमित्रमामन्व्य तत्रासने निषीदति^१ ।
 अथ भिक्षुः समुत्थाय अष्टाङ्गैः प्रणते नतः ॥
 धर्मश्रीभिक्षुश्च नमयामास तं गुरुम् ।
 दशनखाञ्जलिं वापि शिरसि संवहन्नपि^२ ॥
 पञ्चप्रणामकेनापि प्रणिपत्य पुनः पुनः ।
 त्रयश्चापि प्रदक्षिणां क्रमेण च कृतादपि ॥
 पुनः पुनः प्रणिपत्य अञ्जलिं(लि) शिरसा वहन् ।
 यत्र मञ्जुदेवज्ञायं सम्मुखं तत्र संस्थितम् ॥
 भुवि सव्यैजानू स्थाप्य अञ्जलिं शिरसा वहन् ।
 नमितं कारयामास अत्यर्थं गुरुपादयोः ॥
 पुनर्विज्ञापयामास मञ्जुदेवं जगद्गुरुम् ।
 मञ्जुदेव जगन्नाथ न जानामि भवान् गुरो ॥
 वरदामोचदे^३ देव्यौ मातरावपि च तथा ।
 ममापराधं क्षमध्वं देव नाथ गुरो त्वया ॥
 गुरुमातरौ हि सद्य क्षमेथां क्षमेथां मयि^४ ॥

१ D न्यषीदति ।

२ A शिरसि संवनमपि, D सिरसी संवनमपि ।

३ A सर्वा ।

४ D क्षम्यथा क्षम्यथामपि ।

तत्क्षणात् मनसा वचसा कर्मणा च पुनः पुनः ।
 विज्ञापयामि नाथेषु श्रुतकर्मामयि^१ कुरु ॥
 इत्थं सः प्रोवाच गुरुं मञ्जुदेवमिदं वचः ।
 धर्मश्रीनाम भिक्षुश्च शिरसा च प्रणामकात् ॥
 हे भगवन् मञ्जुदेव मम भाग्यं^२ प्रलभ्यते ।
 विशेषेण च अत्रापि नेपालमण्डलेऽपि च ॥
 महाचीने गमनञ्च अस्मिन्काले ममास्ति च ।
 भवतश्च दर्शनाच्च गमनञ्च कृतेन हि ॥
 मम भागेण च प्राप्तं तत्र भगवान् परमार्थवित् ।
 मया कृतं हे भगवन्नामसङ्गीतिकस्य च ॥
 द्वादशाक्षरमर्थञ्च मया वक्तुं न शक्यते ।
 अर्थोपदेशं नियतं देशयितुं प्रदुर्लभम् ॥
 हे मञ्जुदेव सर्वज्ञ द्वादशाक्षरमर्थकम् ।
 शीघ्रं शीघ्रं दयाञ्चापि मह्यं देहि पुनः पुनः ॥
 मह्यमर्थञ्च हि^३ नाथ सर्वेषाञ्च हिताय च ।
 शीघ्रं देहि तस्यार्थञ्च भवता विल(र)म्ब मा कुरु ॥
 एवमुक्ते ततस्तस्मै मञ्जुदेव उवाच सः^४ ।
 हे धर्मश्रीमित्र भिक्षो त्वया उक्तञ्च पूर्वकम् ॥
 वाराणस्यां नगर्याञ्च विहारे विक्रमेऽपि च ।

१ D श्रुतकर्मामयि ।

२ D भाग्य ।

३ D भगवान् ।

४ D नही ।

५ A स ।

ब्रह्मभिः च त्रिषैर्वैश्वैः शूद्रैश्च अन्यजातिभिः ॥
 अत्र जैरन्यजैस्सार्द्धं पर्षत्कृत्वा^१ प्रतिदिने ।
 नाममङ्गीतिव्याख्यानं त्वया पूर्वं कृतमिति ॥ •
 तत्सर्वञ्च मया श्रुतं भवतश्च मुखादपि ।
 एवमुक्ते मञ्जुदेव धर्मश्रीमित्रभिक्षुकः ॥
 मञ्जुदेवं जगन्नाथं^२ विज्ञापितं जगद्गुरुम् ।
 हे भगवन् मञ्जुदेव देवदेव जगद्गुरो ॥
 विज्ञापयामि भावेन भवते च मया पुनः ।
 भो गुरो मञ्जुदेव नं मयि कृपां^३ कुरु द्रुतम् ॥
 शीघ्रं शीघ्रं दयां नाथ मङ्गलं ददन्तु सद्गुरो ।
 भो श्रीमञ्जुदेव नाथ मञ्जुश्रीप्रतिरूपकः ॥
 विज्ञापयामि भवति सर्ववृत्तान्तं सद्गुरो ।
 वरदामोत्तदे देव्यौ गुरुमातरौ च तथा ॥
 १ युवयोपि मया शीघ्रं विज्ञापयामि निश्चयम् ।
 भवद्भिरपि नाथैश्च कुर्वन्तु च मयि कृपाम् ॥
 द्वादशाक्षरस्यार्थञ्च शीघ्रं देहि मे साम्प्रतम् ।
 इत्थं वचसा^४ मनसा कर्मणा च तथापि च ॥
 भवत्स्वपि पुनः पुनः विज्ञापयामि सत्वरम् ।
 अतिखेदेन संयुक्तं अतिकष्टेन प्रापितम् ॥

१ D ० देव जगन्नाथ ।

२ D कृपा

३ A यूपयोपि, D ययं योपि ।

अतिदुःखञ्च संप्राप्तं मां दृष्ट्वा च पुनः पुनः ।
 शीघ्रं शीघ्रञ्च कुर्वन्तु कृपाञ्चापि च^१ सर्वदा ॥
 द्वादशाक्षरमर्थञ्च मह्यं ददन्तु सत्प्रभो ।
 एवंमुक्ते ततस्तस्मै मञ्जुदेव जगद्गुरुः ॥
 धर्मश्रीनाम्ने भिचवे शीघ्रमुवाच सो गुरुः^२ ।
 हे धर्मश्रीनाम भिक्षो मम वचञ्च श्रूयताम् ॥
 १[विनाभिषेकेन कथं तदर्थमुपदिश्यते ॥
 अतीतैर्दीर्घगैर्वुद्धैः सर्वज्ञैर्नाथनाथकैः ।
 मञ्जुश्री आदिनाथैश्च वचोऽहमतीतेऽपि च ॥
 ३भो सर्वज्ञनाथशिष्य यूयञ्च श्रूयतां मयि ।]
 विनाभिषेकान्तस्थार्थं कस्मैचिद्दीयते न हि ॥
 सर्वज्ञाय च बौद्धाय बोधिसत्त्वाय च तथा ।
 महासत्त्वाय भिचवे गृहस्थाय तथापि च ॥
 अमणाय ब्राह्मणाय क्षत्रियाय अपि तथा ।
 वैश्याय च सुसत्त्वाय^४ तेभ्यो दत्तं पुनः पुनः ॥
 तेभ्यश्च हीनजातिभ्यः शूद्रादिभ्यस्तथा पुनः ।
 पञ्चाभिषेकप्राप्तेभ्यस्तदर्थं दीयते न हि^५ ॥
 शूद्रादि हीनजातेषु ब्रह्मणेमाकृतस्य च ।
 तस्मै चापि तदर्थञ्च अतिगोप्यं दत्तं न हि ॥

१ A चापि ।

२ D सद्गुरुः ।

३ B omits the portion bracketted.

४ A भो सर्वज्ञानां शिष्य । ५ B सुसभ्याय । ६ D नही ।

सर्वज्ञाय बौद्धाय महासत्त्वाय च तथा ।
 बोधिसत्त्वाय भिचवे गृहस्थश्रमणाय च ॥
 ब्राह्मणाय ब्रह्मकृते ब्रह्मचर्यकृताय च ।
 तस्मै सर्वस्मै दत्तञ्च चतुर्दशाभिषेककम् ॥
 क्षत्रियादितद्वर्गभ्यः दशाभिषेककमपि ।
 वैश्यादिवैश्यवर्गभ्यः पञ्चाभिषेककं तथा ॥
 असत्पात्रेण गुरुणा असत्पात्रशिष्याय च ।
 अभिषेकं गृह्य ददौ ते नरा^१ रौरवं व्रजेत् ॥
 अपात्रेण सत्पात्रेभ्यः कुपात्रेभ्यः सत्पात्र(त)कैः ।
 गृहीत्वाभिषेकं^२ ददौ मानवा नरकं व्रजेत् ॥
 सत्पात्रेण गुरुणा सुपात्रेभ्योऽपि च मुदा ।
 अभिषेकं ददौ गृह्य सुखावतीं^३ ते प्राप्यते ॥
 भिक्षुभ्यः याचकेभ्योऽपि न ददौ ग्राह्येदपि ।
 वैरागिकधर्मयुक्तात्^४ सिद्धिफलं न लभ्यते ॥
 बुद्धधर्मकृतं येन भद्रपीथानां से(शे)वकम् ।
 तस्माद्गृह्याभिषेकाच्च^५ उत्तमं सिद्धिं लभ्यते ॥
 शूद्रादिशूद्रवर्गभ्यः अभिषेकं न दीयते ।
 तदर्थञ्चापि न दत्तं स्तोत्रञ्च केवलं कृते ॥
 नामं सङ्गीतिस्तोत्रञ्च प्रतिवर्षं मासे दिने ।

१ D तेन ते ।

२ A अभिषेक ।

३ D सुखावतिम् ।

४ D ०युक्ता ।

५ D गृह्याभिषेकोऽयम् ।

असङ्ख्य^१फलप्राप्ताय कारयामास स्तोत्रकम् ॥
 नामसङ्गीतिस्तोत्राणां पाठा(था)नामसङ्ख्यं फलम् ।
 तद्वादशाक्षरफलसङ्ख्या^२ न विद्यते ॥
 विनाभिषेकेन कथं तदर्थमुपदिश्यते ।
 हे धर्मश्रीनामक भिक्षो विचार्य क्रियतामपि ॥
 श्रुतेति वचनं तस्य मञ्जुदेवस्य महुरो^३ ।
 यदुक्तं वचनं श्रुत्वा धर्मश्रीमित्र उक्तवान् ॥
 भगवन् मञ्जुदेव त्वं भवत वचनं श्रुतम् ।
 इत्यञ्च अभिषेकाय न ग्रामक्षिप्रमपि विद्यते ॥
 द्रव्यादि वसनञ्चापि किञ्चिदपि न विद्यते ।
 भिक्षुरहं वैरागी च मयि द्रव्यं न विद्यते ॥
 द्रव्याज्जातं सर्ववस्तुं द्रव्यं विना न किञ्चन ।
 इत्थं द्रव्यं न संयुक्तं वैरागीं भिक्षुक अधम् ॥
 निर्धन^४ च कथं भगवन् करिष्ये गुरुसु सुखम् ।
 मनसा कर्मणा वाचा दासोऽहं भगवनपि ॥
 श्रुतेति वचनं तस्य मञ्जुदेव जगद्गुरुः ।
 अत्र धनसंपत्त्योः किञ्चिदस्ति प्रयोजनम् ॥
 न राज्येन न ग्रामेन न गृहेन न क्षेत्रेण च^५ ।

१ A असङ्ख्या, B असङ्ख्या ।

२ B द्वादशाक्षराणाञ्च फलसङ्ख्या,

D १ फलं तस्य सङ्ख्या ।

३ D ० देव स सदगुरो ।

४ D निर्धनत्वम् ।

५ A क्षेत्रेण च ।

न धनेन जनेनापि न दासदासिनापि च^१ ॥
 गवा न न अश्वेन च^२ हस्तिना च न कन्यया ।
 अश्वेन वस्तुना नापि किञ्चिन्मे न प्रयोजनम् ॥
 शिष्यं मे परमं पुत्रं पुत्रपौत्र्या किं कृतम्^३ ।
 शिष्यमेव च मे पुत्रं पौत्री चापि च शिष्यकम् ॥
 यस्य सुविदुषस्यापि शिष्यमेव परं कृतम् ।
 शिष्येण विना यस्यापि^४ पाण्डितं किं कृतं भवे ॥
 राज्यं देशं ग्रामं गृहं चैत्रं धनं जनमपि ।
 दासी^५ दासं कर्मकरं पुत्रं पुत्रीं तथापि च ॥
 गावं हस्तिं^६ तथा कन्यां अश्वञ्च सर्ववस्तुकम् ।
 तस्माच्छ्रेष्ठं महच्छिष्यं शिष्यमेव प्रशस्यते ॥
 सर्वज्ञनाथनाथस्य शिष्यमेव प्रशस्यते ।
 मञ्जुश्रीगुरो नाथस्य तथैव च प्रशस्यते ॥
 पितामह सद्ब्रह्मणः शिष्यं वापि^७ प्रशस्यते ।
 शिष्यमेव प्रधानं स्था सर्वेषां पण्डितामपि ॥
 शिष्याच्छर्वं समुद्भूतं रत्नादिसर्वद्रव्यकम् ।
 राज्यं गृहं सुदीपञ्च यत्नं दासादिकमपि^८ ॥

१ D न दासी दासनापि च । . २ B omits च ।

३ D शिष्यं मे परमं पुत्रपौत्र्या च किं कृतं मया ।

४ D शिष्येयं विनयस्यापि । , ५ D दाशिं । ६ D. गावहस्ति ।

७ D चापि । ८ B पत्नी० । ९ D दाशादीकमपि ।

तस्माच्छर्वप्रकारेण शिथ्यं विना न शोभते^१ ।
 सर्वभुवनेषु गुरुं नक्षत्रं^२ विना यौरिव^३ ॥
 धर्मश्रीमित्र ते प्रीत्या दास्येऽहमभिषेककम् ।
 इत्युक्त्वास्य परं धर्मधातुवागीश्वरस्य च ॥
 लक्षणं रङ्गचूर्णञ्च तत्सर्वं देशितं^४ तदा ।
 धर्मश्रीमित्रमित्रवे मण्डललक्षणमिति ॥
 हे धर्मश्रीनामभिचो मण्डलसूत्रचित्रकम् ।
 रङ्गिकं लक्षणविधिं कथयामि सादरात् शृणु^५ ॥
 वितस्तिहस्तप्रमाणं एकदशशतकं तथा ।
 सहस्रञ्च प्रमाणेन अष्टवर्गेण^६ संयुतम् ॥
 उत्तमाङ्गुलैरुत्तमं मध्यमैर्मध्यमं फलम् ।
 अधमैरधमं वापि अङ्गुलहस्तस्य फलम् ॥
 नीलमीन्द्रनीलचूर्णं श्वेतञ्च वज्रचूर्णकरं ।
 पीतं जाम्बूनदचूर्णं रक्तन्तु पद्मरागकम् ॥
 श्यामं हरिन्मणिचूर्णं नानारत्नचूर्णमिति ।
 तैरपि रङ्गिकं कृत्वा मण्डलमुत्तमं फलम् ॥
 नीलं पीतं श्वेतं रक्तं हरितं पुष्पचूर्णकम् ।
 एतैश्च मण्डलं कृत्वा मध्यमं लभ्यते फलम् ॥
 तण्डुलचूर्णरङ्गैश्च शिलारङ्गिकचूर्णकैः ।
 एतेभि मण्डलं कृत्वा स्वल्पफलं प्रलभ्यते ॥

१ A B शोभ्यते ।

२ A योविव ।

३ D देशिकं ।

४ D सादरा शृणु ।

५ D वर्गण ।

६ D वज्र० ।

पटञ्च मारसिकं वापि गुरुमुखोऽथ वापि हि ।
 तत्त्वतो ग्रन्थतः वापि मध्यमं मण्डलं फलम् ॥
 षोडशद्वारसंयुक्तं मण्डललक्षणयुतम्^१ ।
 धर्मधातुवागीश्वरमण्डलं स्फालितं गुरुः ॥
 इति मानसिकं कृत्वा मण्डलं स्फालितं गुरुः ।
 मण्डलं स्फालयनेव पूजयामास तत्त्वतः ॥
 यस्माद् यत्र मानसिकं मण्डलं कारितं गुरुः ।
 तस्मात्तत्र नेपालजैर्मञ्जुदेव ख्यापितम्^२ ॥
 पूष्पैर्धूपैश्च गन्धैश्च नानानैवेद्यलेह्यकैः ।
 पेयकैर्मद्यमांभैश्च पूजितं मण्डलं गुरुः ॥
 मञ्जुदेव जगन्नाथः पत्नीभ्यां सह पूजितम् ।
 मण्डलस्य विधियुक्तैः पूजयामास मण्डलम् ॥
 तत्क्षणं द्विधिभिश्चैनं तत्त्वतः सोऽभिषिक्तवान् ।
 प्रथमं मण्डलञ्चापि दर्शनञ्च कृतं गुरुः ॥
 पञ्चाक्षतुर्दशा वाय्वभिषेकं भिचवे ददौ ।
 अनन्तरं ददौ तस्मै अक्षरद्वादशस्य तु ॥
 भो भिचो श्रूयतां तावद्वादशाक्षर अर्थकम् ।
 अर्थयुक्त्वा मया श्रुत्वा जन्मजन्मान्तरादपि ॥
 अतीतैरनागतैर्बुद्धैः कथितं तत्त्वयुक्तिकैः ।
 तस्मात्पूर्वसकाशाच्च मयापि कथिता शृणु ॥

पूर्वमपि च सर्वज्ञैः कथितं च तथा श्रुतम्^१ ।
 मया श्रुतं शृणु त्वच्च मञ्जुश्रियः प्रसादतः ॥
 मयापि च न ज्ञातञ्च शृणु धर्मश्रीमित्रक ।
 मञ्जुश्रियः प्रसा(शा)दाच्च शृणोमि अस्य अर्थकम् ॥
 द्वादशाक्षर अर्थञ्च गूढाद् गूढतर(ल)मपि ।
 अतीतैरपि बुद्धैश्च सर्वैश्च तत्ववादिभिः ॥
 अतिगैदीर्घातिगैश्च^२ सर्वज्ञ नाथनाथकैः ।
 मञ्जुश्रियः^३ प्रसादाच्च तच्छर्वं कथितं पुरा ॥
 जिनैरपि सर्वज्ञैश्च कथितं मया तथाश्रुतम् ।
 मत्कर्णपरम्परया धर्मश्रीमित्र श्रूयताम् ॥
 सर्वज्ञै^४ भो धर्मश्रीमित्र भिक्षो द्वादशाक्षर अर्थकम् ।
 अकारादिद्वादशानामर्थ^५श्चापि पुनः पुनः ॥
 इकाराच्च^६ अकाराच्च सर्वाक्षरग्रन्थजातम् ।
 अनयोः सुसंयोगान्तस्माद्द्वादशाक्षरजातम् ॥
 अवदानं पुराणञ्च महायानं तन्त्रान्तरम् ।
 तत्सर्वञ्च समुद्धृतं द्वादशाक्षराच्चापि अक्षरात् ॥
 चतुर्वेद^७ षष्ठास्तञ्च नैमित्तिकं^८ दैवज्ञकम् ।
 वैद्यादिचिकित्सा चापि तस्मात् सर्वं समुद्धृतम् ॥

१ A कथितं यथा तथा श्रुतं ।

२ D अतितगैदीर्घातिगै ।

३ D मञ्जुश्रीय ।

४ C omits सर्वज्ञै ।

५ D आर्थं ।

६ B omits अकाराच्च ।

७ D चतुर्वेद ।

८ A नैमित्तिकं ।

अचरं गद्यं पद्यञ्च देशभाषजन्यकम् ।
 तत्सर्वञ्चापि तस्माच्च समुद्भूतं^१ पूर्वकम् ॥
 रहस्य परमतन्त्र मन्त्रं^२ उद्धारणमपि ।
 अचराज्जातं सर्वञ्च इति होमादिकमपि ॥
 बौद्धानां वापि शैवानां वैष्णवानां तथापि च ।
 योगिणां तान्त्रिणाञ्चापि ग्रन्थं तस्मात्समुद्भूतम् ॥
 आरापञ्च प्रला(रा)पञ्च सप्रराप अप्ररापयोः^३ ।
 संस्कृतादिभाषजञ्च तत्सर्वं तत्समुद्भूतम् ॥
 कर्मिकीटस्य^४ भाषाञ्च पगोश्च तिर्य्यकस्य च ।
 देवाद्यसुरनागानां भाषाजन्यञ्च तद्भूतम् ॥
 किन्नराणां गन्धर्वाणामप्सरारा यक्षयोऽपि च^५ ।
 मानुष्यादीनाञ्च सर्वेषां भाषा तस्मात्क्षरोद्भूतम्^६ ॥
 °[प्रज्ञापारमितादिनवषडयान° सूत्रकम् ।
 नवमञ्च महायानं तस्मात्सर्वं समुद्भूतम् ॥
 एवं गुणमयं युक्तं गूढागूढतरमपि ।
 रेफाक्षरस्यार्थञ्च तस्माद्भूतं जगद्गुरुः ॥]
 भोऽपि धर्मत्रि च भिक्षो महागूढ तस्य अर्थकम् ।
 शरीराभ्यन्तरे वाङ्मे भुवौ च सत्समुद्भूतम् ॥

१ D समुद्भूत । २ B omits मन्त्र । ३ D सप्रलाप अप्रलापयो ।

४ D °कीटस्य । ५ B अप्सराणां । ६ B क्षरोद्भूतं ।

D तस्मात्क्षरोद्भूतं । ७ c omits the portion bracketted.

° A महायान° ।

यथाभ्यन्तरे तन्त्रे च पौराणे वाङ्मकर्मणि ।
 संवृत्तौ परमार्थं च तस्मात्सर्वं समुद्धृतम् ॥
 एवं गुणमयैर्युक्तं रहस्याद्रहस्यमपि ।
 आगमादागमैर्युक्तं अपात्रेषु न दीयते ॥
 यथा यद्वत्पत्नीभ्याञ्च अर्थं दीयते सहुरुः ।
 तथा तद्वत् भिक्षवेऽपि द्वादशाक्षर अर्थकम् ॥
 अर्थं ददाति विज्ञोऽसौ करुणाविष्टमानसः ।
 प्राप्याभिषेकं(क) गुह्यार्थमक्षरद्वादशस्य च ॥
 धर्मश्रीमित्र उदितः प्रमादपूरको गुणः ।
 दृष्टतुष्टतल प्राप्य वाञ्छितार्थधनोच्छ्रयम् ॥
 मञ्जुश्रियञ्च शास्त्रारं यथाशक्ति प्रपूजितम् ।
 पञ्चोपचारकैः पूज्यैर्दक्षिणाशक्तिभिरपि ॥
 नमस्कृत्य ददौ तस्मै स्वात्मानं सुश्रूषाय वै ।
 कायवाक्चित्तयुक्तेन मञ्जुदेवाय धर्मश्रीः ॥
 भो गुरो मञ्जुदेव त्वमुवाच सहुरुं सुदा ।
 पुनः पुनः नमस्कृत्वा निश्चयं स्वात्मानं ददौ ॥
 भगवन्सहुरो नाथ मम किञ्चिद्द्रव्यं न हि ।
 ढौषभ^१योग्यवस्तुञ्च स्वशरीरं द्रव्यन्नहि ॥
 यद्वस्तु मम हस्तेऽस्ति शरीरं ढौषयाम्यहम्^२ ।
 कायवाक्चित्त एकेन ददामि गृह्यतां त्वया ॥

अथोवाच गुरुः शास्ता धर्मश्रीमित्राय सुवचः ।
 एकचित्ते यदत्तं गृह्णामि च तद्भावकम्^१ ॥
 यथापूर्वं वाराणस्यां त्वया पर्षकतादपि ।
 तथा च तस्मिन् कालेऽत्र आगमिष्यामि निश्चयम् ॥
 १[धर्मश्रीनामगीतिं(ति) यच्चार्थं क्रियते त्वया ।
 आगतः स्याम^२ हन्तत्र तच्छ्रोतुं तव सम्मुखात् ॥
 इत्युवाच निशम्य स वाक्य मञ्जुश्रियः^३ गुरोः ।]
 धर्मश्रीनामकभिक्षुः तस्यागममवश्यकम्^४ ॥
 हे भगवन्मञ्जुदेव भवतागमनं कथम् ।
 केन चिह्नेन ज्ञायते^५ तत्सर्वं ब्रूहि सत्प्रभो ॥
 सर्वज्ञनाथनाथ त्वं मञ्जुदेवाख्यसगुरुः ।
 महर्द्धिकस्त्वं भगवन् ज्ञास्य^६ त्वमागमं कथम् ॥
 भवानपि च सर्वज्ञमुख्यो^७ हि परममपि ।
 तस्मात्सर्वप्रकारेण शीघ्रं ब्रूहि तवागमम् ॥
 हे गुरो मञ्जुदेव त्वं वाचं देहि मह्यं द्रुतम् ।
 मया काश्यां नगर्याञ्च विहारे विक्रमे^८ पुनः ॥
 नामसङ्गीतिव्याख्यानं मया कृतस्मिन् कालके ।
 भवतश्च कथं नाथ आगमनं ज्ञायतेऽप्यहम् ॥

१ D त्वद्भावकं । २ C omits the portion bracketted.

३ D आगमिष्यामिह । ४ D निशम्य.....मञ्जुश्रियं ।

५ D गमनवश्यकं । ६ D ज्ञायन्ते । ७ B ज्ञास्ये ।

८ A मुखे, D मुखो । ९ A D विक्रमे ।

केन केन च रूपेण प्रकारकेन च अपि ॥
 केन चिह्नेन ज्ञानेन सर्वं ब्रूहि सत्प्रभो ।
 एवमुक्तेऽपि च सद्य मञ्जुदेव जगद्गुरुः ॥
 धर्मश्रीमित्रभिक्षुश्च प्रोवाच जगदीश्वरः ।
 हे धर्मश्रीमित्र भिक्षो ममागमनचिह्नकम् ॥
 त्वं या ज्ञायसे भावेन चिह्नेनापि विशेषतः ।
 यस्य च पुरुषस्यापि हस्ते तिष्ठति उत्पलम् ॥
 स एवं पुरुषोऽहञ्च त्वया निश्चयं ज्ञास्यताम् ।
 देवरूपञ्च वा अन्यं मानूष्यं यत्किञ्चनरम् ॥
 रूपञ्च कुरूपञ्च सर्वतन्त्रं माञ्च लक्ष्मिं ।
 एवमुक्तेऽपि च सद्यः धर्मश्रीनाम भिक्षुकः ॥
 महाज्ञासौ पण्डित धर्मश्रीमित्रः^१ प्रमुदितस्ततः ।
 सौमनस्यं परं जातं शास्त्रार्थं प्रणम्य न ॥
 कृत्वा प्रदक्षिणां त्रीणि सादरान्नम्य सुन्दरः ।
 पुष्पैर्धूपैश्च गन्धैश्च नैवेद्येर्दीपकैरपि ॥
 पञ्चोपचारविधिभिः पूजयामास सद्गुरुम् ।
 पञ्चाष्टाङ्गेन योगेण प्रणिपत्य पादार्जके ॥
 नमयामास भावेन मञ्जुदेवं जगद्गुरुम् ।
 एक द्वौ त्रयवारञ्च प्रदक्षिणाकृतेन च ॥
 मञ्जुश्रियं जगन्नाथं धर्मश्रीरुवाच पण्डितः ।

भो गुरो^१ मञ्जुदेव त्वं चमस्व मेऽपराधकम् ।
 यत्सर्वं मम पापञ्च तत्सर्वं चमस्व गुरो ॥
 हे नाथौ गुरुमातरौ विज्ञापयाम्यहं त्वयि । •
 भवतः पादकमले वन्दयामि पुनः पुनः ॥
 मञ्जुदेवं(व) जगन्नाथं पत्नीभ्यां सह संस्थितम् । •
 पुनः प्रदक्षिणां कृत्वा नमयामास च पुनः ॥
 पुन विज्ञापयामास धर्मश्रीमित्रभिक्षुकम्^२ ।
 मञ्जुदेवं(व) जगन्नाथं प्रणिपत्य च आदरात् ॥
 मञ्जुदेव जगन्नाथ मङ्गमाज्ञां प्रदीयताम् ।
 पुन विक्रमशिरसि^३ वाराणस्यां गमनाय च ॥
 यथा उक्तं मया पूर्वमस्मिन्विहारकेऽपि च ।
 नामसङ्गीतिव्याख्यानं देशनाय च सद्गुरो ॥
 एवमुक्तेऽपि च सद्यः मञ्जुदेव जगद्गुरुः^४ ।
 आज्ञा दिदेश भावेन तस्मै धर्मश्रियेऽपि च ॥
 भो धर्मश्रीनाम भिक्षु ददामि तवागमनं ।
 यथा त्वमत्र प्रायात तथा शीघ्रं प्रगच्छसि ॥
 पूर्वं च नामसङ्गीति(तिं) व्याख्यानं क्रियतां त्वया ।
 तथा तद्व्याख्यानञ्च क्रियतां विक्रमेऽपि च ॥
 इत्यमुक्तं वच श्रुत्वा धर्मश्रीमित्रपण्डितः ।

१ D गुरुं ।

२ B, °भिक्षुकः, D °भिक्षुक ।

३ D पुन विक्रमसीलस्य ।

४ D जगद्गुरो ।

तस्माद्गुरोः सकाशाच्च प्रस्थानं^१ गमनाय च ॥
 कारयामास शीघ्रेण धर्मश्रीमित्रः पण्डितः ।
 मञ्जुदेवप्रसादाच्च स्वदेशगमनाय च ॥
 तस्यान्तिकाच्च प्रकान्तं^२ व्याघ्रभ्य^३ पुनरागतः ।
 विहारे विक्रमाख्ये च व्याख्यानं(न) विदधे पुनः ॥
 वाराणस्यामपि यत्र विहारे विक्रमे वरे ।
 पूर्ववन्नामसङ्गीति(तिं) व्याख्यानं सञ्चकार सः ॥
 ब्रह्मभिः चत्रियैर्वैश्यैः शूद्रैश्च अन्यजातिभिः ।
 अत्रजैरन्यजैस्सार्द्धं पर्षत्कृत्वा च पूर्ववत् ॥
 भिक्षुभिर्भिक्षुणीभिश्च उपाशकैरुपाशिकैः ।
 सर्वैः शिष्यगणैस्सार्द्धं व्याख्यानं सः पुनः कृतः^४ ॥
 नामसङ्गीतिकस्यापि द्वादशअक्षरस्य च ।
 सत्पात्रेभ्यश्च शिष्येभ्यः गौरवार्थं ददौ मुदा ॥
 मञ्जुदेव यथापूर्वं मुक्तं पात्रमपात्रकम् ।
 तत्सर्वं सुपरिचित्वा सुपात्रेऽर्थं ददौ मुदा ॥
 यत्र यस्मिन् दिने^५ कृते धर्मश्रीमित्रः पण्डितः ।
 नामसङ्गीतिव्याख्यानं पर्षदैश्च परिवर्ततः ॥
 एकस्मिन् च दिने तत्र मञ्जुदेव च प्राप्तवान्^६ ।
 भक्तिजिज्ञासनार्थश्च धर्मश्रीमित्रकस्य च ॥

१ D गुरो... प्रस्थान । २ D प्राकान्त । ३ B व्याघ्रभ्य ।

४ D सर्वशिष्यगणैः । ५ B कृतं । ६ D दिनं ।

७ A सम्प्राप्तवान् ।

यष्टिगरीरं निर्भाय उत्पलैर्मल्लिकान् क्षिपन्^१ ।
 प्रत्यस्थानात्तत्सभामध्ये मञ्जुदेवश्च ईश्वरः ॥
 यत्र धर्मश्रीमित्रश्च^२ पर्षदैश्च परिवृतः ।
 नाममङ्गीतिव्याख्यानं कृतं सस्तत्र प्राप्तवान् ॥
 दृष्ट्वा तमुत्पलं तेन पश्य वैमुख्यमाययौ ।
 धर्मश्रीमित्रभिक्षुणा ज्ञातमागतं महुरुम् ॥
 धर्मश्रीमित्र नोचेयात्^३ श्रुत्वा तच्चोत्थिता जनाः ।
 अस्मिन्दिने विशेषेण स्वल्पव्याख्यानकं कृतम् ॥
 ब्रह्मणाः क्षत्रियः वैश्याः शूद्राश्च अन्यजातयः ।
 तस्मात् स्थानात् स्वस्वगृहं प्रजगमुः सर्वजनाः^४ ॥
 गते जने समुत्थाय धर्मश्रीनामपण्डितः ।
 नमस्कृत्^५ समागत्य मञ्जुश्रीविमुखोऽभवत् ॥
 आश्रयं तस्य विज्ञाय धर्मश्रीमित्र उक्तवान् ।
 मञ्जुदेव जगन्नाथ सर्वः सर्वविद्गुरो^६ ॥
 '[न दृष्टत्वं] मया देव मिथ्या त्वं तेन उच्यते ।
 इत्युक्ते तत्क्षणात्तस्य धर्मश्रीमित्रकस्य च ॥
 मञ्जुश्रीजगन्नाथस्य कृतं यत्र^७ प्रणामकम् ।
 तस्मात्तत्र स्वचक्षुणी पतितं पादलाञ्छने ॥]

१ D मल्लिकोत्क्षिप्यन् ।

२ D मित्रश्री ।

३ D नोचेया ।

४ D सर्वे जनाः ।

५ D सर्वज्ञः सर्वविद्गुरुः ।

६ C omits the portion bracketted.

७ D न दृष्टत्वं ।

८ D यत् ।

यस्मिं येन चक्षुणी च मुखाच्च पतितं भवेत्^१ ।
 तस्मिन्नेन धर्मश्रीश्च अत्यर्थं रुदितं कृतम् ॥
 मूर्खणां परमं मूर्खं मन्दानां परममपि ।
 कथं मया अज्ञानाच्च मिथ्या^२ सद्गुरौ उच्यते ॥
 पादयो मञ्जुदेवस्य यत्र लाञ्छनं(न) तिष्ठति ।
 चक्षुणी(नि) पतिते भूमौ रुदन्तस्मै निवेदयेत् ॥
 भगवन् गुरो मञ्जुदेव मया मिथ्यामुदिरितम्^३ ।
 अज्ञानाद्यत्कृतं कर्म तत् क्षमस्व गुरो मम ॥
 भव प्रसन्नचित्तोऽद्य मञ्जुदेव जगद्गुरो ।
 मयि कृपां कृतं पूर्वं तथा करोतु साम्प्रतम् ॥
 भो गुरो मञ्जुदेव^४ मया कृतञ्च पापकम्^५ ।
 मनसा वाचा^६ कर्मणा पापञ्च दारुणमपि ॥
 हे सद्गुरो मया कृतं भवता पापकर्मपि ।
 तत् क्षमस्व मया मूर्खेण च कृतं भवति च ॥
 अन्येन परमं प्राप्तं त्रैलोक्येषु विशेषतः ।
 गुरुद्रोही चक्षुण्यन्वी मूर्खाऽहं परममपि ॥
 हस्तपादाद्यवयवैः शरीरेण च किं मम ।
 चक्षुणी मे विना युक्ते जीवेनात्र किं क्रियते ॥
 जीवादहं मृतो गुरो मम जीवेन किं कृतम् ।

१ D यस्मिंश्च न चक्षुणी च मुखाच्च पतितं भवत् ।

२ D अज्ञानाच्च मिथ्या । ३ A उदितं । ४ D मञ्जुदेवस्य

५ A पापकः । ६ D वचसा ।

मृते मेऽद्य परं जातं भवतश्च प्रमा(शा)दतः ॥
 हे गुरो नाथनाथ त्वं देहि फलं(ल) मृताय च ।
 तस्मात् पापात्परलोके फलं किं किं भविष्यति ॥
 यत्कृतं दारुणं पापमद्य त्वयि मया क्षणम् ।
 सरागद्वेषमोहेन चित्तमूढेन च मया ॥
 मनसा वचसा वापि कर्मणा च कृतं मया ।
 तत्क्षमस्व क्षमस्व नाथ^१ प्राञ्जलिभिः सहस्रकम् ॥
 विललापमित्यं कृत्वा मञ्जुदेवे जगद्गुरौ ।
 धर्मश्रीनामकभिक्षुर्विनतिं कृतवानपि ॥
 एक दश शतं लक्षं पञ्चप्रणामकैरपि ।
 पुनः पुनः नमस्कृत्वा अत्यर्थं विनतिं कृतम् ॥
 अष्टाङ्गप्रणामकैश्च नमस्कृत्वा पुनः पुनः ।
 विनतिं भिलापेन च कृतन्तेन मुहुर्मुहुः ॥
 एवमुक्तेऽपि च सद्यः मञ्जुदेव जगद्गुरुः ।
 अत्यर्थं विप्रलापञ्च धर्मश्रिया कृतादपि ॥
 मनसा न सहिष्णुना करुणादृष्टमानसम् ।
 धर्मश्रीनामकं भिक्षुं प्रोवाच शौभ्रकं गुरुः(ह) ॥
 हे धर्मश्रीमित्रभिदो मालूह्यसि मालूह्यसि ।
 स्वकर्मविधिवशाच्च साम्प्रतं प्राप्स्यसि फलम् ॥
 कर्माणि न प्रणश्यन्ति कल्पकोटिशतैरपि ।

ग्रामग्रिं प्राप्य काले च फलन्ति देहिनां खरु ॥
 पृथिवी आपतेजवायुराकाशैर्लभ्यते फलम् ।
 वाह्येन नापि लभ्यते अन्तरेण न लभ्यते ॥
 येन येनावयवेन यत्कृतं पापकम्भवे ।
 तत्सर्वमवयवेन निश्चयं भोग्यते फलम् ॥
 पञ्चेन्द्रियेन येनापि पापपुण्यं करोति हि ।
 तेन तेनेन्द्रियेणापि तद्भोग्यं लभ्यते फलम् ॥
 नगरे वा वने वापि समुद्रे पर्वतेऽपि वा ।
 यत्कृतं जन्तुना येन तद्भोग्यं न संशयः ॥
 अप्रार्थितानि दुःखानि यथैवायान्ति देहिनाम् ।
 सुखान्यपि तथा १ मन्ये दैवमात्रातिरिच्यते ॥
 यद्यत्पुरातनं कर्म तत्तदेवेह भुज्यते ।
 कारणं दैवमेवात्र नान्योऽस्त्यौपाधिको जनः ॥
 गर्भे वा बालभावे वा यौवने वापि बार्द्धके ।
 यद्यत् शरीर(रं)कृत् कर्म तत्तदेवेह भुज्यते ॥
 मारोद्दी पाण्डित भिक्षो अयमन्यां गमिष्यमि ।
 मा मुञ्चाश्रु माहाबुद्धे मा मुञ्चाश्रु धर्ममि च ॥
 तथागतैश्च सर्वज्ञैः २ स्वकर्मात्म्यते फलम् ।
 येन कर्म कृतं येऽपि तेऽपि तत्तद्भुज्यते फलम् ॥
 ब्रह्मविष्णुशिवशक्रैः स्वकर्म लभ्यते फलम् ।

बुद्धधर्मसङ्घैस्तत्त्वै^१स्तथैव लभ्यते फलम् ॥
 देवदानवगन्धर्वै^२रित्थं फलं प्रलभ्यते ।
 मानुष्येण च सत्त्वेन कथं न लभ्यते फलम् ॥.
 अवश्यं स्वकृतं कर्म अवश्यं स्वेन भोज्यते ।
 स्वेनापि कृतं कर्मनः^३ अन्येभ्यः भोजनं न हि ॥
 अन्यैश्च कृतकर्मणः स्वयं भोग्यं कृतं न हि ।
 इति मत्वा च मानुष्याः सदा शुभकर्म कृतम्^४ ॥
 अशुभं संपरित्यज्य शुभञ्च केवलं कृतम् ।
 स्वकर्मफलञ्च त्वया न प्रनस्यति यत्नतः ॥
 तथापि ज्ञानदृष्ट्या त्वं व्यवलोकय निश्चयम् ।
^५[इत्युक्तान्तर्दधे शास्ता तत्र तत्क्षणमेव च ॥
 तस्मात्काश्चाः स्वयं पथा^६प्रत्यागतो जगद्गुरुः ।
 यत्र पत्न्यौ च आस्ताञ्च मञ्जुश्रीपर्वतेऽपि च ॥
 मञ्जुश्रीश्चापि शास्ता च स्वगृहं तत्र चागतः ।]
 ततः प्रभृतिस्तन्नाम ज्ञानश्रीरिति सर्वतः ॥
 तस्माद्धेतोश्च मैत्रेय ततः प्रभृतिरुच्यते ।
 मञ्जुदेवप्रसादाच्च भुनक्त्याख्यानं कृतं त्वया ॥
 नामसङ्गीतिव्याख्यानं सम्पूर्णं भिक्षुणा^७ कृतम् ।
 अथ पत्न्यौ सत्सत्यौ च स्वभर्तुः पादपङ्कज ॥

१ D बुद्धधर्मसङ्घसंत्तैः ।

२ D °गन्धर्व्व ।

३ D कर्मनि ।

४ D कर्म शुभ कृतम् ।

५ D omits the portion bracketted.

६ D पत्न्यात् ।

७ D भिक्षुणाम् ।

नमस्कृत्वा प्रमोदेन गृहे विप्रति नायकम् ।
 वार्त्ताकुशलं कुशलं तत्सर्वं श्रूयते च तौ ॥
 मंजुश्रियापि स्ववृत्तिं सर्वञ्च कथितं मुदा ।
 एवं ताभ्यां सह तेन संस्थितं तत्र पर्वते ॥
 स्वयम्भुवे दीर्घकालं से(शे)वापरेण संस्थितम् ।
 ततः प्रवृत्तिं लोकैश्च अत्रजैरन्यजैरपि ॥
 ब्रह्मक्षत्रियवैश्यैश्च^१ शूद्रादि अन्यजातिभिः ।
 मंजुदेवेन स्थापिते मंजुश्रीपर्वतेऽपि च ॥
 धर्मधातु वागीश्वरं मंजुश्रियञ्च पूजितम् ।
 पुष्पधूपादिभिः पूज्यैर्गन्धनेत्रेद्यदीपकैः ॥
 नाना पूज्यविधिभिश्च मंजुश्रियं प्रपूजितम् ।
 ब्रह्मणा ब्रह्मलोकैश्च विष्णुणा वैष्णवैः^२ सह ॥
 महेश्वरेण स्वर्गणैः सर्वकालं प्रपूजितम् ।
 इन्द्रेण चिदशैस्सार्द्धं चतुराजैः दैत्यैरपि ॥
 स्वस्वर्गणैः परिवृत्य पूजितं तत्र मण्डले^३ ।
 अद्यास्मिमपि काले च पूजितं^४ मानवादिभिः ॥
 सैत्रेय श्रूयतां पौर्व^५भस्मिन्काले च दृश्यताम् ।
 भूते भविष्ये वर्त्ते च पूजितं ये या मानवाः ॥
 सर्वं विद्यामिद्धिञ्च लभ्यतेऽपि न संशयः ।
 माघशुक्ले पञ्चम्याञ्च पूज्येऽपि गुरुवासरे ॥

१ D ब्रह्मक्षत्रियवैश्यैश्च ।

२ D वैष्णवी ।

३ D मण्डलै

४ B प्रपूजितम् ।

५ D पूर्व ।

मंजुश्रिय भिन्नोः कृते दिने पूजा महत्फलम् ।

त्रयसंयोगे उत्तमं द्वौ योगे मध्यमं फलम् ॥

एकयोगे स्वल्पफलं तथाफलं प्रलभ्यते ॥

मनुजादिमानवस्य विद्यासिद्धिञ्च प्राप्तये ।

दिने दिने सर्वकालं गत्वा तस्मै प्रपूजितम् ॥

इत्थं गुणमये चेत्ते मंजुश्रीकृतमण्डले ।

वागीश्वरे धर्मधातौ सर्वकालं प्रपूजितम् ॥

अचरादिशास्त्रविद्यां धन्वादिशरविद्यकाम् ।

शिल्पतुलादिउद्धारं कृषिविद्याञ्च भाषजाम् ॥

मानव्य मानवा ये या नानाविद्यां प्रदृष्टिताः^१ ।

मंजुश्रियं जगन्नाथं सदा मुदा प्रपूजितम् ॥

कनकस्य मुनेर्धर्मधातुवागीश्वरोऽभवत् ।

इति श्रीशम्भुनाथस्य कथितं सर्वलोकजैः ॥

गृहे सुशोभितवरे सुविलासयुक्ते

त्रैलोक्यदुर्लभप्रदे सुरलोकपूज्ये^२ ।

वागीश्वरस्य महिमां प्रश्रुता^३ जना ये

सन्निष्ठन्ते शुभगुणे सु(स)गुणेन युक्ते ॥

इति श्रीमति बृहत्स्वयम्भूराणो गोशृङ्गपर्वते स्वयम्भूचैत्यभट्टा-
रकोद्देशे धर्मधातुवागीश्वरप्रवर्त्तनो नाम षष्ठमोऽध्यायः ॥

१ D प्रदृष्टिताः ।

२ D •पदैः ... पूज्यै ।

३ D प्रश्रुताः ।

सप्तमोऽध्यायः ।

अथोवाच महामत्तः नैचेय जगतां पतिम् ।
 अयं श्रीभगवान्धर्मधातुवागीश्वरः कदा ॥
 केनान्तर्द्वापितं तन्मे किमर्थमिति कथ्यताम् ।
 कस्माच्च कारणादापि कस्मिं गुरौ^१ सर्वज्ञके ॥
 केन च शासिना चापि गुरुणा सर्वज्ञेन च ।
 केन च कारणेनापि केनेत्यं चैत्य संस्कृतं ।
 कस्य गुरोश्च कालेऽपि सर्वज्ञस्य च कस्य वै ।
 इत्थं चेत्या कृतेनैव स्थापितं केन शासिना ॥
 कस्मिं गुरौ च कालेऽपि केन केन इत्थं कृतम् ।
 सर्वरत्नेन खचितं सुवर्णेनापि संस्कृतम् ॥
 सुवर्णगलसंयुक्तं स्वर्णपट्टैर्वि(वि)भूषितम् ।
 सुवर्णचक्रावलिभि(भिः) विश्वमणिसुसंयुतम् ॥
 सुवर्णचक्रसंनद्धं सुवर्णकलशध्वजम् ।
 पताकैर्विविधैर्युक्तं कलशं अतिश्वेतकम् ॥
 चतुर्तथागतैश्चापि चतुर्दिक्षु सुशोभित(तं) ।
 १[चतुर्देविभिश्चापि विदिक्चतुर्षु शोभितम् ॥]
 अपि च ॥

मध्ये^२ वैरोचनश्चापि पूर्वं अज्ञोभ्यकर्म्मपि ।

दक्षिणे रत्नसम्भवं अमिताभं पश्चिमे अपि ॥
 उत्तरे मोघसिद्धि च^१ इति पञ्च तथागतान् ।
 १[केन च शासिना अत्र इत्थं नैव प्रथापितम् ॥]
 इग्राने रोचनादेवीं अग्न्यावपि च मामकी^२ ।
 नैच्छत्य पाण्डला देविं तारां च वायुवे अपि^३ ॥
 नानापट्टवितानैश्च श्वेतच्छत्रं विभूषितम् ।
 श्वेतचामलै(सं)संयुक्तं अनेकैर्घण्टकैरपि ॥
 ध्वजैश्ची(ची)नपट्टजैश्च दिगमाराभिः^४ पलम्बितैः ।
 अनेकैः(गैः) पट्टकै र्युक्तैः मङ्गलैश्च सुभूषितम् ॥
 तथागताञ्च चतुरः अनेगैर्वस्त्रभूषितम् ।
 चीनजैः पट्टजैर्वस्त्रै शु(सु)चिवस्त्रैर्विभूषितम् ॥
 रत्नादिदाममालाभिः अलङ्कार(ल)विशेषकैः ।
 केतकि(क्की)पुष्प आदि(दी)भिः कृतिपुष्पैः सुभूषितम् ॥
 इन्द्रादिस्त्रयस्त्रिंशैश्च^५ प्रथापितं जगद्गुरुः ।
 पाञ्चाङ्गतिलचणैश्च पूरितं चैत्यरूपकम् ॥
 ब्रह्मकायिकैरथवा तथा रूपाचनैरपि^६ ।
 इत्थं गुणमयं चैत्यं रूप केन प्रथापितम् ॥
 अपि आरूप्यावचरैः देवैरपि कृतं भवेत् ।

१ D °सिद्धिं च ।

२ C omits this line.

३ D °देवी अग्न्यावपौ च मामकि ।

४ D देवी तारा च वायुवेऽपि

५ B दिगमाराभिः, D दिगमालाभिः पलम्बितैः ।

६ D तथागता च.....अनेकैः । ७ D इन्द्रादित्रयस्त्रिंशैश्च ।

८ B C °चरैरपि ।

एवमकारकैर्युक्तं केन चैतत् संस्थापितम् ॥
 अर्थैकं चतुराजानः स्वस्वगणैः परिवृतः ।
 समायाता अत्र केऽपि इत्यञ्चैतत् कृतमिति^१ ॥
 धृतराष्ट्रः पूर्वराजः कुम्भाण्डैश्च^२ परिवृतः ।
 पूर्वदिश समायातः इत्थं तच्च कृतमिति ॥
 विरूढक याम्यराजः कुम्भाण्डैश्च परिवृतः ।
 याम्या दिशः समायातात् इत्यञ्च कृतं सर्वदा ॥
 विरूपाक्ष पचि^३राजैः नागराजैः परिवृतः ।
 पश्चिमा(च)च्च समाया(त)तः इत्यञ्चैतत् कृतमपि ॥
 वैश्रवणोत्तरराजः यक्षगणैः परिवृतः ।
 उत्तराच्च समाया(त)तः इत्यञ्चैतत् कृतमिति ॥
 इत्येवं देवराजाभिः मानुषराजाभिरपि ।
 दैत्यराजेभिरन्यैश्च गन्धर्वराजकैरपि ॥
 श्रीस्वयम्भूः शम्भुनाथचै(त्यं)त्य केन इत्थं कृतम् ।
 श्रीस्वयम्भूगोपनञ्च केनेत्यञ्च कृतमपि ॥
^४तत्सर्वजं वापि नाथ नाथा ब्रूहि अपि ।
 मयि कृपां अनुकम्प्य शीघ्रं शीघ्रं दयां कुरुः ॥
 भूतेऽतिभूते दीर्घं च यस्माद् यच्चतकमपि^५ ।
 तस्मात्सर्वञ्च श्रोयामि वाचयिष्यसि सत्प्रभो ॥

१ D कृतमपि । २ C गन्धर्वैश्च । ३ A पाश्य० ।

४ B पूर्वजं वापि नाथा ब्रूहि, D तत्सर्वं पूर्वजस्यापि नाथ नाथा ब्रूहि ।

५ D यक्षान्तकमपि ।

केन राज्ञा कृतं तस्य ब्राह्मणा वैश्येन तथा ।
 शूद्रेण अन्यजातिना इत्यञ्चैत्यं कृतमिति ॥
 अथवा दैत्यराजेन किङ्करेणान्यजातिना ।
 किङ्करेण गन्धर्वेण यक्षराजेन च अपि ॥
 पूर्वजैरथवा राजैः दक्षिणैः पश्चिमैरपि^१ ।
 उत्तरैर्मानुष्यकैश्च चैत्यमित्यं कृतमिति^२ ॥
 इत्यञ्चैत्यं कृतं येन तच्छर्वं^३ ब्रूहि सद्गुरोः ।
 अतिदीर्घं नातिदीर्घं वक्ष्यसे शृणोमि अहम् ।
 मद्गमयं न हि नाथ सर्वेषाञ्च हिताय च ।
 मूकानां^४ वाचनार्थाय अज्ञानां ज्ञानप्राप्तये ॥
 मूर्खाणां गुणलाभाय सत्त्वानाञ्च हिताय च ।
 हस्तपादेन खञ्जानां मुहस्तपादनाय च ॥
 चक्षुश्रोत्रपिहीनानां श्रोत्रोत्रलाभाय च ।
 इत्यञ्च पापभोग्यानां तद्भोगञ्च प्रनासिने^५ ॥
 शीघ्रं ब्रूहि दयां कृत्वा स्वयम्भोः गुप्तं च कथाम् ।
 इति तद्वचनं श्रुत्वा प्रोक्तवान् भगवांश्च तम् ॥
 मैत्रेयं बोधिसत्त्वञ्च महासत्त्वं प्रचर्य्यकम् ।
 भो मैत्रेय शिञ्च भिक्षो स्वयम्भोः गुप्तकथाम् ॥
 येन कृतं यस्मिन् काले त्वया श्रुतं पुनः पुनः ।
 वाचयामि च तच्छर्वं शीघ्रं शृणु त्वया पुनः ॥

१ D दक्षिणै पश्चिमैरपि । २ D कृतमपि । ३ D तच्छर्वं ।

४ D मूर्खानां । ५ D प्रनासिता ।

कायवाक्चित्तएकेन एकचित्तेन श्रूयताम्^१ ।
 सत्त्वानाञ्च हितार्थाय निश्चयेन श्रुतं त्वया ॥
 इति कृत्वा सुशीघ्रेण श्रूयतां गुप्तस्य कथाम् ।
 गते काले सुदीर्घे च कल्पेऽपि भद्रसंज्ञके ॥
 'निर्दुर्लभैः सर्वज्ञनाथः निर्वाण प्राप्तवत्यपि ।
 मनौ^२ श्रीकनके तत्र विंशद्वर्षसहस्रकम् ॥
 प्रजानामायुषि प्राप्ते जातवान् काश्यपो मुनिः ।
 वाराणस्यां श्रीनगर्यां मुक्तिमार्गैकदेशके ॥
 श्रिया लक्ष्म्या गुणेनापि त्रैलोक्य अतिदुर्ल(क्ष)भम् ।
 ब्रह्मभिः चत्रियैर्वैश्यैः शूद्रैश्च अन्यजातिभिः ॥
 अन्यजैरत्रजैः सर्वैः चतुर्दिक्षु समागतैः ।
 पूर्वाच्च दक्षिणाचा(श्वा)पि पश्चिमादुत्तरात्तथा ॥
 समागतैश्च मानुष्यैः वाशितं^३ तत्र सर्वदः^४ ।
 धृतराष्ट्रः सगन्धर्वः विरूढकः किन्नरैस्सहः ॥
 विरूपा(च)क्षः नागलोकैः वैश्रव(ण)णः यक्षैस्सह ।
 चत्वारश्च महाराजाः स्वस्वगणैः परिवृतः ॥
 आचता वाशिताश्चात्र^५ वाराणस्यां विशेषतः ।
 इन्द्रश्च देवराजोऽपि (स)ग्रच्युपेन्द्रेण सङ्गतः ॥
 चाय(त्रिं)स्त्रिंशादिभिर्देवैस्सार्द्धं तत्र समागतः ।
 यामेश यामैस्सार्द्धं तुषितेशः सतुषितैः ॥
 निर्झाणर(ति)तैश्च देवः निर्झाणरतिभिस्सह ।

परनिर्मितेश देवः परनिर्मितश्च सह ॥
 इत्थं कामावचरै देवैः तत्रागताः सदा सदा ।
 रूपावचराभिस्तथा आरूपावचरास्तथा ॥
 स्वस्वदेवगणैः सार्द्धं सदा सदा तत्रागताः ।
 इन्द्र यमश्च वरुणः कुबेरश्च अग्निरपि ॥ ॥
 नैऋत्य वायु ईशानः अध ऊर्ध्वं दिशि स्थिताः ।
 स्वस्वदिग्भ्यः समायाताः स्वस्वगणैः परिवृतः ॥
 समायाताः सर्वकालं वाराणस्यां विशेषतः ।
 ब्रह्मा अपि स देवे(ण)न ब्रह्मगणैः परिवृतः ॥
 अनेगमुनिभिः सार्द्धं तत्र स्थिताः सदा मुदा ।
 विष्णुरपि देवता च रा(डा)धाभिश्च परिवृतः ॥
 अनेगगोपकन्याभिः सहस्तत्र सदा स्थितम् ।
 महेश्वर देवदेवः उमादेव्या सह सदा ॥
 विघ्नादिस्वगणैस्सार्द्धं पुत्राभ्यां तत्र संस्थितम् ।
 त्रयत्रिभिः कोटिदेवैः नानादेवगणैरपि ॥
 वाराणस्यां विशेषेण सर्वकालं समागता ।
 तदा आ(सि)सौष विख्यातः कश्चिद्विप्राणां नायकः ॥
 गुणज्ञानेन ज्येष्ठेन पितामहमिव स्थितः ।
 चतुर्वेदविदानश्च षट्शास्त्रविदुषामपि ॥
 पौराणिकानां तन्त्राणां सञ्ज्ञास्ता गुह्यायकः ।
 इव गुणमये युक्तं चैर्लोकोऽपि सुदुर्लभम् ॥

मर्त्यलोकेषु सर्वेषु प्रतिरूप पितामह ।

१[काश्याञ्च शुद्धधी^२ राजा गुणनीतिश्च पारगः] ॥

तस्य पत्नी सती आसीत् काचिद्विख्यातमद्भुती ।

दयावती पुण्यात्मा च सांचात्मतीव स्थिता ॥

त्रैलोक्य^३जननी चापि लोकानाञ्च माता इव ।

४[देवासुरमनुष्यानां प्रज्ञा माता इव] स्थितः(ताः) ॥

तथा पुत्रं प्रसूतञ्च सर्वलक्षणमण्डित^५तम् ।

द्वात्रिंश(स)लक्षणधरं अशीतिव्यञ्जनैर्युतम् ॥

द्युतिं जाम्बूनदवच्च सर्वपुण्यैः सुलक्षणम् ।

पितामहसृष्टि इव त्रैलोक्येऽपि सुदुर्लभम् ॥

देवासुर(म)मानुष्येषु लोके अन्य कश्चिन्नहि^६ ।

त्रिसाहस्रे समुद्भूतं क्षीरनिधौ चन्द्रमेव ॥

यद्वदाकाशाच्चन्द्रमा तारागणैः परितृतः ।

तद्वल्लक्षणैस्तु(सु)युक्तं वाराणस्यां आगते वैः^७ ॥

यद्वदपि खपथाच्च लक्ष्मीभिरागतमपि ।

संयुक्तं लक्षणैस्तद्वत् तत्रापि आगत इव ॥

नामेन काश्यपोऽयं श्रीसर्वज्ञानां जगद्गुरुः ।

देवासुरमनुष्याणां शास्ता सर्वज्ञनायकं(क)कः ॥

१ A B omits the portion bracketted.

२ D काश्याञ्च सत्सुधी ।

३ D त्रैलोक्ये ।

४ B omits the portion bracketted.

५ D नद्धी ।

६ B आगतेवः ।

यदा यस्या यातः शास्ता काश्यपो मुनिनाथकः ।
 तदा तस्यां वाराणस्यां काश्याख्यञ्च प्रकीर्तितः ॥
 अतीतैर्नागतैर्नाथैः सर्वज्ञैः मुनिनाथकैः ।
 तस्मात्का(क)श्यपजाताञ्च वाराणसी काशीरितम् ॥
 सा च काशीरपि भूमिः पवित्री गुणभृ(ष)षिणी ।
 तत अपि सार्वकालं सर्वदे(वै)वैः सदा स्थितम् ॥
 पूर्वाञ्च अधिकेनापि अनेकैः देवतागणैः ।
 इन्द्रादित्रिदशैर्देवैः सह तत्र सुवासि(शि)ताः ॥
 चतुर्भिश्च महाराजैः दशभि लोकपालकैः ।
 स्वदे(श)शं विस्मृतं कृत्वा सदा तत्र सुवाशिताः^१ ॥
 ब्रह्मा अपि सद्ब्रह्मेशः ब्रह्मगणैः परिवृतः ।
 चतुर्वेदादिपा(थ)ठञ्च पाठयामास सर्वदा ॥
 विष्णुरपि देवनाथः राधाभिश्च परिवृतः ।
 वंशादिवाद्यगीतञ्च कालयामास अत्र च ॥
 महेश्वर देव देवी पुत्रैश्च^२ स्वगणैर्वृतः ।
 नृत्यगीतादिकं कृत्वा वासयामास अत्र च ॥
 किन्नरराजकैश्चापि यक्षराजैस्तथा अपि ।
 गन्धर्वराजसैः राजैः सुस्थितं तत्र सर्वदा ॥
 चयत्रिभिर्कोटिदेवैः^३ नानादेवगणैरपि ।

१ D सदास्तत्र सुवाशिता ।

२ D स्वस्वगणैर्वृतः ।

३ D ० देव ।

पूर्वाक्षाधिकं वा(चा)पि सुस्थितं भवति सदा ॥
 यस्मिं च काश्यपो जातः काश्याञ्च भुवने अपि ।
 तस्माच्छर्वप्रकारेण मङ्गलैः पूरितं सदा ॥
 पुण्यधूपादिभिः पूज्यैः नानापञ्चोपचारकैः ।
 पूजितं अधिकं गौरात् काश्यपं मुनिनायकम् ॥
 काश्यपोऽपि मच्छास्ता च इत्थं पूर्णगृहं त्यजेत् ।
 राज्यं गृहं धनं वस्त्रं दा(शी)सी दा(ग्रं)सं तथा अपि ॥
 अश्वरत्नं गजरत्नं स्त्रीरत्नं(त्नं) मणिरत्नकम् ।
 परिणायकं पुरुषञ्च चक्ररत्नं अपि तथा ॥
 इति सप्त(भि)भीरत्नैश्च पूरितं राज्यकमपि^१ ।
 काशीमपि राज्यकञ्च त्रैलोक्येऽपि सुगौरवः^२ ॥
 शाश्विना काश्यपेनापि जन्मकृतादपि तथा ।
 पृथोरपि सुसारा च^३ काशीचेत्रं प्रद्वैरितम् ॥
 अनेग(क)गुणसंयुक्तं चेत्रञ्चापि प्रसिद्धकम् ।
 त्रिसाहस्रे महालोके दुग्धाज्जातं घृतमिव ॥
 त्रिसाहस्रमहालोके जम्बूद्वीपं सुसारकम् ।
 जम्बूद्वीपे शुभे रम्ये^४ आर्या सर्वसुसारकम् ॥
 आर्यावर्त्तभूमौ चापि वाराणसि(सिं) सुसारकम् ।
 तस्मात्काश्यपजला(च)च्च काशी(सि)नाम प्रसिद्धकम् ॥

^१ A D राज्यकर्मपि ।

^२ D त्रैलोक्येऽपि च गौरवः ।

^३ D सुसाराच ।

^४ A रम्य, B तस्य ।

का(स्या)श्वाश्च विषये येन गृह राज्यं रक्ष्येदपि^१ ।
 गृहचर्यं परित्यज्य वैरागीपदं^२ गृह्यते ॥
 ब्रह्मचरित्रिवैश्वाश्च शूद्रादयश्च मानुषाः ।
 काश्नां कृताद्वैराग्याच्च^३ ते नरा मोक्षगामिनः ॥
 ब्राह्मणाः चत्रिया वैश्वाः शूद्राश्च अन्यजातयः ।
 अत्रजा अन्यजा नराः काश्नां मृता स्वर्गे गतम् ॥
 हस्यश्वगवा महिषाः अन्याश्च पशुजातयः ।
 काश्नां मृताच्च ते जाताः चतुर्णां राजभूवने ॥
 शुकमालिकक्रौ(कू)ञ्चादि तिर्यञ्च पक्षिजातयः ।
 मृतात्^४ काश्नां विशेषेण मानुषधनिनां कुले ॥
 कृ(क्रि)मिकी(ता)टादयो अन्या पतङ्गमक्षिकादयः ।
 विशेषेण मृतात्^५ काश्नां मानुषकुले जायते ॥
 ये मृताः प्राणिनः सर्वे काश्नाश्च विषय अपि^६ ।
 तस्मात्काश्यपजाताच्च वामं श्रेते न मृतये ॥
 एवं गुणमयं चेन्न काश्यपजाता(च)च्च काश्रौः ।
 ईदृशं गुणसम्पन्नं चेन्न त्रैलोक्येऽपि दुर्लभम्^७ ॥
 अतीतैः नागतैर्वृद्धैः तस्यां काश्नां विशेषतः ।
 धर्मचक्रं प्रवर्त्तिता अनागतैस्तथा अपि(पौ) ॥
 प्रत्यत्यजेन मयापि काश्नां जन्म कृतेन च ।

१ D रजेदपि ।

२ D गृहे चर्यं.....पद ।

३ D कृता वैराग्या च ।

४ D मृता ।

५ D विषये अपि ।

६ A दुर्लभम्, D दुर्लभम् ।

धर्मचक्रं नाच कृत्वा(त्) कुच गच्छापि तत्क्षणम् ॥
 इति ज्ञात्वा काश्यपोऽपि शास्ता सर्वज्ञनायकः ।
 तस्मात्काश्या नगर्याश्च(च) ब्राह्मे अच च मण्डले ॥
 यत्र न्ययो(गो)धवृक्षश्च नानारत्नै विभूषिता^१ ।
 विश्वकर्माकृतं वृचं तदध विशतु गुरुः ॥
 खस्तिकदण्डास(श)नञ्च यत्र तिष्ठति वृक्षके ।
 तत्र स्थित्वा काश्यपोऽपि समाध्यास्थानकं कृतम् ॥
 समाध्यास्थानकं कृत्वा ऋजुकायेन संस्थितम् ।
 तस्मात्तत्रा(श)सने स्थित्वा सम्बोधिज्ञान प्रापितम् ॥
 सम्बोधिज्ञान प्राप्तार^२ मारभङ्गं कृता अपि ।
 मारभङ्गं कृतात्पश्चात् तथागतपदं लभेत् ॥
 तथागतपदं लब्ध्वा षड्विनां नायकपदम् ।
 अतीतानागतैः सार्द्धं बुद्धानामष्टद्विनायकः ॥
 ब्रह्मविष्णुशिवशक्रैः इन्द्रादित्रिदशैरपि ।
 ततः प्रतिदिने चापि तस्य पूजा कृतं(त) परम् ॥
 चतुर्भिश्च महाराजैः यक्षकुम्भाण्डकिन्नरैः ।
 नागादिस्वर्गणैः सार्द्धं ततो देश^३ प्रपूजितम् ॥
 भिक्षुभिर्भिक्षुणीभिश्च बोधिसत्त्वगणैरपि ।
 महासत्त्वगणैस्सार्द्धं देशजा(चा)चां कृतं भवेत् ॥
 देशादेशं यामाह्वयं रात्र्याद्राज्यं दीपाद्विपम्^४ ।

१ D रत्नविभूषिता ।

२ B D प्राप्त च ।

३ D ततो देशे ।

४ D दीपाद्विपं ।

शिष्यगणैः सहैव काश्यपो मुनिर्गच्छतु ॥
 इत्थं गुणमये काश्यां भविष्ये च विशेषतः ।
 कलियुगे विश्वेश्वरं तत्रेश्वरं भविष्यति ॥
 हरगणैरनेकैश्च सह तत्र सुसंस्थितम् ।
 देवासुरमनुष्यैश्च पूजितं स भविष्यति ॥
 यस्मिन् काले यस्यां^१ काश्यां विश्वेश्वरञ्च नायकम् ।
 भविष्यति स्थितं कालं अत्यर्थञ्च कलियुगम् ॥
 देवासुरमनुष्याणां शास्ता विश्वेश्वर अपि ।
 मृच्छैश्च कृतराज्येऽपि सो गुप्तो भविष्यति ॥
 काश्यप अथ सर्वज्ञः देवासुरमानुष्येभ्य गुरुः ।
 जात्राञ्च^२ का(ल)रयामास प्रतिदेशे प्रतिदिशि(शिः) ॥
 पिण्डपात्रादिदानैश्च शयनासनभेषजैः ।
 भक्ष्यभोच्यादिभिर्योग्यैः पूजितञ्च कृतमपि ॥
 ब्रह्मभिः क्षत्रियैर्वैश्यैः शूद्रैश्च अन्यजातिभिः ।
 देशजैः ग्रामजैः लोकैः तस्मै पात्रं ददुर्मुदा ॥
 अथ काश्यपः सर्वज्ञः सर्वैः शिष्यगणैस्सह ।
 १[भिक्षुभिर्मिक्षुणैर्भिक्षु बोधिसत्त्वगणैरपि ॥ ॥
 महासत्त्वगणैस्तार्द्धं अनेकदेशजैरपि ।
 ब्राह्मणैः क्षत्रियैर्वैश्यैः शूद्रैश्च अन्यजातिभिः ॥
 इत्येवं आदिभिः सर्वैः शिष्यगणैः परिवृतः ।]

१ D यस्य ।

२ D जात्रा च ।

३ c omits the portion bracketted.

काश्याश्च विषयादन्ये प्रतिदेशे यात्रा कृतम् ॥
 प्रथ(मे)मं सञ्जीवे चापि कालसूत्रे सङ्गातके ।
 रौरते प्रतापने च तपने च अवीचिके ॥
 अर्वुदे च निरवुदे अटटे हहवेऽपि च ।
 ऊङ्गवे उत्पले पद्मे महापद्मे च नार(ल)के ॥
 उष्णानर(क)के शीतिभूते शीतौ च अपि उष्णके ।
 इत्थं च नारके कृत्वा काश्यपेन सुलक्ष्मिभिः^१ ॥
 सर्वनारके भुवने काश्यपेन च ग्रामिना ।
 स्वतेजलक्ष्मिभिः^२ सर्वमुद्धारं कृत नारके ॥
 नमो बुद्धाय धर्माय संघाय च शब्देन च ।
 कृतमिति नारकेभ्यो ऋद्धिषु^३ सेन ईरितात् ॥
 इति शब्दं प्रतिश्रुत्वा नारकाः पापभोगिनः ।
 चिरद्वशरणं गत्वा केचित्काचित्स्वर्गं गतः ॥
 प्रतिदिने प्रतिरात्रौ इत्थं कृत्वा स्वेभिर्(ल)क्ष्मिभिः^४ ।
 क्रमेण च जात्रां काश्यां कृत्वा गतश्च काश्यपः ॥
 भिक्षुभिर्भिक्षुणीभिश्च उपाग्रकैरुपाग्रिकैः ।
 शिष्यगणैरनेकैश्च सार्द्धं गतः सः(स) रुद्ररुः ॥
 अभवद्वोधिसत्वोऽहं ज्योतिराजो गुणोद(धि)धिः ।
 आराधयन्नोकगुरुं सर्वकालं प्रसन्नधिं ॥
 पिण्डपाचादिभोज्यैश्च भैषज्यैः शयनाग्रजैः ।

१ D सुलक्ष्मीभिः ।

२ D लक्ष्मीभिः ।

३ B ऋद्धिषुम् ।

४ D लक्ष्मीभिः ।

भोज्यादिभक्ष्य(च)योग्यैश्च पूजयामि सदा गुरुः ॥
 यत्र यत्रश्च यश्च^१ गुरु गच्छति नायकः ।
 तत्र तत्रापि अहश्च गच्छामि तस्य पृष्ठतः ॥ •
 पूर्वविदेहं^२ जम्बूच अपरगोत्रायनिमपि^३ ।
 उत्तरकुरुमादि(श्च)श्चतुर्षु प्रगच्छति ॥
 चतुर्षु उपद्वीपेषु सर्वत्र मर्त्यमण्डले ।
 अन्वाहिण्डन्^४ स सर्वज्ञः सर्वत्र भुवनेषु च ।
 अहमपि च सद्गुरोः काश्यपस्य च पृष्ठतः ।
 यत्र गच्छति मः(स) शास्ता तत्र गच्छामि सर्वत्र(त) ॥
 वाराणस्यां विशेषेण गङ्गा त्रिपथगामिनी ।
 प्रविष्टा नाशयेत्पापं जन्मान्तरशतैरपि ॥
 यदि पापो यदि शठो यदि धार्मिको नरः ।
 वाराण(सी)सीं समापाद्य पुनाति सप्तमं कुलम् ॥
 अन्यत्र योगजादा^५ सन्यासादथवान्यतः ।
 प्राप्यते तत्परं स्थानं सहस्रेणैव जन्मना ॥
 यत्र ज्ञानञ्च योगञ्च मुक्तिश्चैकेन जन्मना ।
 अविमुक्तिस्तदासम्भ्य नान्यद्गच्छेत्तपोवनम् ॥
 यतो मया नैवमुक्तं तदमुक्तमिति स्मृतम् ।
 ज्ञानध्यानादिनिष्ठानां परमानन्दमिच्छताम् ॥

१ B कायश्च । २ D विदेह जम्बूञ्च । ३ B D ० गोङ्गायामिमपि ।

४ A अन्वाहिण्डयान्, D अन्वाहिण्डान् ।

५ A D यद्विपां यद्विशठो यद्वि । ६ B योगजानादा ।

या गतिर्विहिता सश्वत् सा विमुक्ति मृतस्य^१ तु ।
 यत्र साक्षाज्जगदीशः काश्य(प)पो भगवानपि ॥
 व्याचष्टे तारकं ज्ञानं तत्रैवाह विमुक्तिकम् ।
 किन्तु विघ्ना भविष्यन्ति पापोपहतचेतसाम् ॥
 ततो नैवाचरेत्पापं कायेन मनसा गिरा ।
 एतन्मुनीश्व(र)रं उक्तं त्रिषु लोकेषु विश्रुतम् ॥
 अत्र स्नात्वा दिवं यान्ति ये मृतास्ते पुनर्भवाः ।
 स्नात्वात्र मुनीन्द्राय कृत्वा स्नेह्या पूजनम् ॥
 या गतिर्विहिता सश्वत् सा गति लभ्यते खलु(लूः) ।
 तत्र ब्रह्मादयो देवाः रक्षां कुर्वन्ति सर्वदा ॥
 संचेपेन प्रवक्ष्यामि प्रयागस्थेह कीर्त्तनम् ।
 षष्ठिवर्षसहस्राणि तानि रचन्ति जाह्नवौ ॥
 यमुना रचति सदा सविता सप्त^२वाहनः ।
 प्रयागे तु विशेषेण स्वयं वस(श)ति काश्यपः ॥
 मण्डलं रचति मुनिः सर्वदेवैः स्वयमिति ।
^३नागो प्रर(ल)चति नित्यं वज्रपाणि महेश्वरः ॥
 स्वकर्म्मणा वृतो लोको नैव गच्छति तत्पदम् ।
 स्वल्पमल्पतलं पापं यदा यस्य च मैत्रेय^४ ॥
 प्रयाग स्मरतस्तस्य सर्वमायाति(न्ति) संचयम् ।
 दर्शनात्तस्य तीर्थस्य नामसङ्कीर्त्तनादपि ॥

१ D विमुक्तिसूतस्य तु ।

२ B सप्त ।

३ B न्ययोधः ।

४ A D मैत्रिय

मृत्तिकालभनाद्यापि न(र)रः पापात्रमुच्यते ।
 पञ्चकुण्डानि मैत्रेय वर्त्तते मध्ये^१जाह्नवी ॥
 प्रयागं विग्रतः पुंसः पापं न(स्व)श्रयति तत्क्षणात् ।
 तत्रोपविश्य मैत्रेय स्वर्गलोके महीयते ॥
 व्याधित यदि वा दी(दि)नः शुद्धो वापि भवेन्नरः ।
 अतिदुष्कृतकर्मासौ लभते परमां गतिम् ॥
 गङ्गायमुनामासाद्य त्यजेत्प्राणांश्च यत्नतः ।
 दौप्तकाञ्चनवर्णाभिः विमानेन दिवं व्रजेत् ॥
 देशे वा यदि वारणे विदेशे यदि वा गृहे ।
 प्रयागं स्मरणेनापि यस्तु प्राणान्^२ परित्यजेत् ॥
 ब्रह्मलोकमवाप्नोति वदन्ति मुनि ईश्व(रै)रैः ॥
 गङ्गायमुनयोर्मध्ये यस्तु ग्रामं प्रगच्छति ।
 सुवर्णमथ(वा) मुक्ताच्चा तथैवान्या प्रतिग्रहान् ॥
 स्वकार्यं पितृकार्यं वा देवताभ्यर्चनेऽपि वा ।
 निष्फलं तस्य तत्तौर्थं याव^३त्तद्वनमश्रुते ॥
 अत^४स्तौर्थं न गृह्णीयात् पुण्येस्वायतनेषु च ।
 कपिलां पा(त)टलां श्वेतां यस्तु धेनुं प्रयच्छति ॥
 तस्या यावन्ति रोमानि सन्ति गात्रेषु सत्तम^५ ।
 तावद्धर्ममहत्वाणि स्वर्गलोके महीयते ॥

१ D मध्य० । २ B ब्राह्मणान् । ३ A दावत्तनं, D तत्त्वे नमस्तुते ।

४ D अतर्तौर्थं । ५ D सत्तमं ।

प्रयागतीर्थयाचार्यो यः प्रयाति नरः^१ क्वचित् ।
 वलीवर्द्धसमारूढो यत्फलं तस्य तच्छृणु ॥
 नरके च स तं घोरे समारूढ सता(तो)द्यतम् ।
 ततो निवर्त्तते घोरे गवां क्रोध सुदारुणे ॥
 मलिनञ्च न गच्छन्ति पितरस्तस्य देहिनः ।
 यस्तु प्रत्ता^२न्तथा वालान् स्नापयेत् पाठयेत्तथा ॥
 यथात्मानन्तथा सर्वान्दानं विप्रेभ्य दापयेत् ।
 ऐश्वर्यमदमोहाम्बा गर्भधानेन यो नरः ॥
 निष्फलं तस्य तत्तीर्थं तस्माद्यानं विवर्जयेत् ।
 वटमूलं समाश्रित्य यस्तु प्राणान् परित्यजेत् ॥
 सर्वलोकानतिक्रम्य चन्द्रलोकं स गच्छति ।
 गङ्गायमुनयोर्मध्ये पृथिव्यां जघनं स्मृतम् ॥
 प्रयागं परं(र) मैत्रेय त्रिधु लोकेषु विप्रुतम् ।
 तत्राभिषेकं यः कुर्यात् सङ्गमे शंसितव्रतः^३ ॥
 समं फल^४मवाप्नोति राजसूयाश्चमेधयोः^५ ।
 कम्बलाश्चतरौ^६ नागौ यमुनादक्षिणतटे ॥
 तत्र स्नात्वा पौत्वा च मुच्यते सर्वपातकैः ।
 तत्र स्नात्वा नरो गत्वा मुनी(नि)श्वरस्य सन्निधौ^७ ॥
 आत्मानं तारयेत्पूतान् दशातीतान्दशावरान् ॥

१ D नर दिवं । २ D किरिदलीवर्द्ध० । ३ D वृत्तां ।
 ४ D शंसितव्रतं । ५ D सर्वफलं । ६ A D ०मेधयः ।
 ७ A C D ०कम्बलाश्चतसौ । ८ D सङ्गतौ । ९ D कारयेत् ।

कृत्वाभिषेकन्तु यो नरः सोऽश्वमेधफलं लभेत् ।
 स्वर्गलोकमवाप्नोति यावदाहुतपुण्यकम् ॥
 पूर्वपार्श्वे तु गङ्गायास्तैलो(क्व)क्ये ख्यातिमान्नय ।
 श्रवटः सर्वसामुद्रः^१ प्रतिष्ठानञ्च विश्रुतम् ॥
 ब्रह्मचारौ जितक्रोध स्त्रि(त्रि)रात्रं यदि तिष्ठति ।
 सर्वपापविशुद्धात्मा^२ चाश्वमेधफलं लभेत् ॥
 उर्वशीपुरिने^३ रम्ये विपुले हंसपाण्डुले ।
 परित्यजति यः प्राणान् शृणु तस्यापि यत्फलम् ॥
 यावच्चन्द्रसूर्यश्च तावत्स्वर्गे महीयते ।
 यत्र गङ्गा महाभागा वज्रतौथं तपोधना ॥
 सिद्धिचेत्रं हि तत् ज्ञेयं नात्र कार्या^४ विचारणा ।
 क्षितौ तारयते मर्त्यान्नागांस्तारयतेऽपधः ॥
 दिवि तारयते देवा(स्ते)न्तेन सा त्रिपथा स्मृता ।
 यावन्त्यस्थीनि गङ्गायां तिष्ठन्ति पुरुषस्य तु ॥
 तावद्धर्मसहस्राणि स्वर्गलोके महीयते ।
 सर्वेषामेव भूतानां पापोपहतचेतसाम् ॥
 गतिमन्वेषमा^५ नानां नास्ति गङ्गासमा गति ।
 गङ्गामेव निषेवेतः प्रयागेतु . ॥

मर्त्यमण्डले क्रमेणाय काश्यपः सर्वज्ञगुरुः

१ D अश्वत सर्वसामुद्र । २ A सर्वपापं विशुद्धात्मा ।

३ B ० पुरिते । ४ A D कार्यविचारणा । ५ D अन्वेषणानां

ततः काश्यायागतश्च अत्र नेपालमण्डले ।
 सर्वे शिष्यगणैः सार्द्धं अत्रागतः सः काश्यपः ॥
 अहमपि तत्पुष्टतः आगतः अत्र मण्डले ।
 काश्यपस्तत्र शास्ता च प्रथमं स(श)भूदर्शनम् ॥
 कृत्वा पुष्येऽथ गन्धेऽथ नैवेद्येदौपकेरपि ।
 पूजितं विविधं कृत्वा सर्वैः शिष्यगणैरपि^१ ॥
 भिचुभिर्भिचुणीभिश्च प्रत्येकै जिनशेवकैः ।
 बोधिसत्त्वैर्महासत्त्वैः राजामात्यसुशिष्यकैः ॥
 ब्रह्माभिवैश्वैः शूद्रेऽथ तं शम्भुं पूजितं^२ मुदा ।
 केचिद्भारणीञ्चापि पाथेऽपि सुपूजितम् ॥
 महायानं सूत्रं केचित्पाठयामासुः सत्वरम् ।
 केचित्स्तोत्रं कृतं वाचै भाषजैः संस्तुतैरपि ॥
 अत्यर्थं मोदयुक्तेन श्रेययामासुः शम्भुवम् ।
 दशं शतं सहस्रञ्च अयुतं लक्षकमपि ॥
 प्रदक्षिणं कारयन्ति अहर्निशश्च तैः पुनः ।
 कैश्चि(चि)त्पञ्चप्रणामेण कै(चि)त्सिद्ध अष्टाङ्गेण च ॥
 सहस्रलक्षसंज्ञैश्च कारयामासु च पुनः ।
 मञ्जुदेवोऽपि सञ्ज्ञाप्ता [श्वरदामोचदा सह ॥
 सर्वज्ञं काश्यपं चापि पूजयामासुः सत्वरं ।
 पाद्यमर्घ्यं चार्चनैश्च^३ राशनेश्च पुनः पुनः ॥

१ D पूजितं विविधैः कृत्वा सर्वशिष्यगणैरपि । २ D शम्भुं पूजितं ।

c omits the portion bracketted. ३ A B चाचने ।

अत्यर्थं मान्ययुक्तेन पूजितञ्च मुदापि च^१ ।
 पञ्चोपचार]कैर्याग्यैर्भैर्भेषजैः भक्ष्यभोज्यकैः ॥
 पूजयामासु(ते)स्ते चापि काश्यपं मुनिनायकम् ।
 ब्रह्माभिः च(चे)त्रियैः वैश्यैः शूद्रैश्च अन्यजातिभिः ॥
 अत्र नेपालजैः सर्वैः पूजितं काश्यपं गुरुम् ।
 धूपैः पुष्पैश्च गन्धैश्च दीपैर्नैवेद्यकैरपि ॥
 पिण्डपात्रादिभिः पूज्यैः पूजयामा(सु)सुः काश्यपम् ।
 काश्यपोऽपि अथ शास्ता अत्र नेपालवा(शि)सिने ॥
 श्रीस्वयम्भूराणञ्च देशयामासुः सुखरम् ।
 काश्यप अथ शास्ता च स्वयम्भूदर्शनं कृतात् ॥
 पश्चाद्विमालयञ्चापि प्रगच्छति मुदा गुरुः ।
 क्रमेण देशे देशेऽपि पिण्डपात्रञ्च याचनात् ॥
 ततः^२ क्रमेण शास्ता(च)सुमेरुञ्च प्रगच्छति ।
 सुमेरुञ्च^३ प्रगमिता च चत्वार राजभूवने ॥
 काश्यपमुनि शास्ता च स्वर्गिण्यैश्च परिवृतः ।
 चत्वार अपि राजानः स्वस्वगणैः परिवृतः ॥
 पिण्डपात्रादिभिः पूज्यैः पूजयामासुः काश्यपम् ।
 ततः शास्ता क्रमेणापि त्रय(त्रिं)स्तिंशं प्रगच्छति ॥
 चतुर्भि राजकैश्चापि पूज्यं मान्यं कृतादपि ।
 त्रयस्तिं(त्रिं)शे विशेषेण सुधर्मायां विशेषतः ॥

धर्मापदेशमत्यर्थं कारयामासुस्तत्क्षणम् ।
 अथ इन्द्र देवराज देवपुत्रैः परिवृतः ॥
 अनेकैरप्सराभिश्च पर्षत्कृताञ्च भूवने ।
 काश्यपस्य सकाशाच्च धर्मं श्रुतात् पश्चादपि ॥
 इन्द्रादयः सर्वदेवाः पूजितं पादपङ्कजे ।
 मान्दारवादिभिः पुष्पैश्चन्दनचूर्णरञ्जितैः ॥
 पूजयामास इन्द्रेण सर्वदेवगणैर्वृतः ।
 अञ्ज(लि)लिं शिरसि धृत्वा गुरवे काश्यपाय च ॥
 यत्र त्रिशेश्वरराजा अन्तःपुरे निमग्नितम् ।
 भगवन् काश्यप शास्ता मत्गृहे भोजनमिति ॥
 अथ पिण्डपात्रदानं गृहि(हौ)ध्वानुकम्पां मयि ।
 अथ काश्यपः शास्ता च इन्द्रस्य वचनं श्रुतात् ॥
 मनसा खिद्यतेनापि किञ्चिद्वचनं जेरितम् ।
 अतः विश्वम्भरदेव इन्द्रस्तस्माच्छृणुहकम् ॥
 गत्वा ग्रीष्मं स्वदेवीञ्च उवाच श(स)चौदेवताम् ।
 हे शचे देवते यूयं श्रूयतां मनस्युद्धृतम् ॥
 अथ काश्यपं शास्तारं^१ भोजयिष्यामि निश्चयम् ।
 ससङ्गबोधिसत्त्वादीन् काश्यपपृष्ठतागतान् ॥
 भिक्षुभिक्षुणीनाञ्चापि बोधिसत्त्वानां तथापि च ।
 महासत्वगणान् सर्वान् काश्यपशिष्यकानपि ॥
 भोजयिष्यामि^२ ग्रीष्मेण सामंय्यं सज्जीक्रियताम्^३ ।

इति श्रुत्वा सर्वे देवास्तयस्त्रिंशदय गणाः ॥
 इन्द्रस्य वचनं^१ श्रुत्वा साम(ग्री)ग्रीं ग्रीघ्रं क्रियताम् ।
 मनसा देवराजानां पार्थिवानाञ्च वचसा ॥ .
 सुस्मरेण सर्वज्ञानां ग्रीघ्रसिद्धिं^२ कार्य्यक्रियाम् ।
 इत्थं गुणमये मेरौ त्रय(त्रिं)स्त्रिंशे विशेषतः ॥ .
 विशेष नाकराजस्य किञ्चिन्न विद्यते न हि ।
 स्वर्गलोके कुत नास्ति धनरत्नभोज्यवस्त्र(स्तु)कम् ॥
 तस्माच्छुग्रीघ्रं ग्रीघ्रेण देवता सञ्जीक्रियताम् ।
 काश्यपसहभोज्याय श्रमृतादिस्वर्गभोज्यकम् ॥
 मान्दारवादिभि पुष्पान् ग्रीघ्रं सञ्जीकृतं इति ।
 वैजयन्तेऽपि प्रासादे^३ ग्रीघ्रं सम्पूर्णं क्रियताम्^४ ॥
 इन्द्रादिभिर्देवताभिः काश्यपं प्रत्युद्गच्छति ।
 यत्र काश्यपस्तिष्ठन्ति सशिष्यैर्नन्दनवने ॥
 अरण्यवासधर्माञ्च नन्दने तिष्ठति गुरुः ।
 अथ इन्द्र देवराज तत्र गत्वा च तत्क्षणम् ॥
 काश्यपं सर्वज्ञं नाथं^५ विज्ञापितं जगद्गुरुम् ।
 भगवन् काश्यप नाथ कालं भवा(च)ञ्च ज्ञास्यति ॥
 यस्मिन् काले मम चापि विजयिष्यतु^६ मङ्गहे ।
 इत्थं निमन्त्रनं कृत्वा पश्चाच्च काश्यपं गुरुम् ॥
 स्वर्गसम्पत्तिभिः(भौः) पूज्यैर्नन्दनात्सगृहमपि ।

१ A इन्द्रवचनं ।

२ D ग्रीघ्रं सिद्धिं ।

३ A प्रासादे ।

४ D संपूर्णक्रियतां ।

५ B D सर्वज्ञनाथं ।

६ D विजयिष्यति ।

विजयत्यमरावत्यौ जात्रामह^१कृतादपि ॥
 ब्रह्मविष्णुशिवशक्तैः पूज्यमान्य सगौरवैः ।
 अनेकै(चि)स्त्रिदशैर्देवैर्मान्दार(वै)वैः प्रपूजितात्^२ ॥
 इन्द्रादिचिदशैर्देवैर्वैजय(न्ति) विवेशति ।
 अथापि इन्द्रराजेन सचीदेव्या सह स्थितः ॥
 सुवर्णभृङ्गारकं स्थालिं गृह्य पादार्घकं कृतम् ।
 ततस्तस्मै वैजयन्ते प्रासादस्य उपर्युक्ते ॥
 अनेकरत्नखचिते सिंहासने विशेषतः ।
 विवेशयामास^३ शास्ता काश्यप नाग्रनायकः ॥
 सर्वं शिष्यगणाञ्चापि योग्य^४योग्यासने स्थि(ता)ताः ।
 अथापि ब्रह्मराजेन स्वर्णभृङ्गारसंगृह्यात् ॥
 जलधारापातनादीन् पातयामासः काश्यपे ।
 उपेन्द्र देवराजोऽपि पञ्चगम्यादिगन्धकैः ॥
 लेपयामास मङ्गेषु काश्यपे च जगद्गुरौ ।
 महेश्वर देवदेव मान्दारपुष्पमालिकैः ॥
 महामान्दारवैः पुष्पैः पूजयामास काश्यपम् ।
 इन्द्रेऽपि च देवराजा अनेकान् रत्नजानपि ॥
 मण्डलादिदक्षिणाञ्च दौकयामास काश्यपे ।
 सव्यादिभिः देवताभिर्भैषज्याञ्च सुधामपि ॥
 स्वर्गजान् भोज्ययोग्याञ्च दोहयामासु काश्यपे ।

१ D ०महं ।

२ D प्रपूजिताः ।

३ A विवेशयामासः ।

४ B योग्ये ।

गन्धर्वकिन्नरैश्चापि सुरजादौ त्वर्यकानपि^१ ॥
 वादयामासुरत्यर्थं मधुरैः सुस्वरैरपि ।
 स्वर्गजसामग्निभिरित्यं महनिशं पूजा कृतम्^२ ॥
 अनेकैर्देवराजैश्च काश्यपं भोजनं कृतम् ।
 काश्यपं भोजनं कृत्वा संघेभ्यः भोजनं ददुः ॥
 स्वर्धनं च स्वर्च्छेनापि भोज्येन भोजनं कृतम् ।
 सुभोज्येनापि भोज्यैश्च जलधारादिपातनम् ॥
 धौतहस्तान्नीतपात्रं^३ प्रतिदिने भोजनं कृतम् ।
 भोजनञ्चापि कृत्वा च काश्यपः नायक^४ गुरुः ॥
 सर्वदेवगणैः^५ वृत्य अत्र च पर्षदं कृतम् ।
 ब्रह्मविष्णुशिवशक्रैरनेकैस्त्रिदशैर्गणैः ॥
 नीचतलासने स्थित्वा धर्मश्रोताय पर्षदि ।
 अनेगमपराभिश्च सच्यां देव्यापि तथाच^६ ॥
 वैजयन्तेऽपि प्रासादे कृतपर्षदि संस्थिते ।
 कामाचरै रूपाचरैरारूपाचरैरपि ॥
 देवराजैः पर्षदैश्च धर्मश्रोताय सुस्थि(ता)ताः ।
 अथ काश्यपः सर्वज्ञ^७ देवानां नाथनायकः ॥
 धर्मं दिदेशयामास इन्द्रादिदेवपर्षदि ।
 आदौ मध्ये च कल्त्राणं पर्यवसानकमपि ॥

१ D सुरजादितुर्यकानपि ।

२ D धौतहस्तानीतपात्रं ।

३ D काश्यप नायकं ।

४ D अपरादिश्च सच्या देव्यापि च तथाच ।

५ D काश्यप सर्वज्ञ ।

स्वर्थं सुव्यञ्जनं धर्मं^१ देशितं ब्रह्मचर्यकम् ।
 अथ तस्माद्भूमं श्रुत्वा^२ ब्रह्माविष्णुमहेश्वरैः ॥
 इन्द्रादित्रिदशैः साङ्ख्यं प्रणिपत्य च काश्यपम् ।
 केचित्पञ्चप्रणामेण अष्टाङ्गेनापि च मुदा ॥
 केचित्प्रदक्षिणाञ्चापि^३ प्रणिपत्य पुनः पुनः ।
 अथ काश्यपः शास्ता च शिष्यगणैः परिवृतः ॥
 वैजयन्ता(च)च्च यस्माच्च प्रगच्छ(न्ति)ति सः सद्गुरुः ।
 अथस्त्रिंशे विशेषतः यत्र माता प्रतिस्थिताः^४ ॥
 तत्र गत्वा^५ सः शास्ता च मात्रे धर्मञ्च देशितम् ॥
 अतीतानागतैर्विद्वैर्यथा मातरि देशितम् ।
 तथा तद्वत्काश्यपेन धर्मं देश्य अत्र स्थितः ॥
 तत्काले च मञ्जुदेव मञ्जुश्रीप्रतिरूप(कः)जः ।
 वरदामोचदा केश्यपकेशीप्रतिरूपजा(जः) ॥
 श्रीस्वयम्भू धर्मधातुं पञ्चोपचारपूजनैः ।
 प्रतिदिने प्रतिरात्रौ नित्यपूजां^६ कृतञ्च सः ॥
 तस्मिन् काले मैत्रेय मञ्जुश्रिया तं पूजितम् ।
 प्रतिदिने प्रतिरात्रौ पञ्चोपहारपूजकैः^७ ॥

१ D धर्मम् ।

२ D तस्मा धर्मम् श्रुत्वा ।

३ B पश्चदक्षिणाञ्चापि, D प्रदक्षिणा चापि ।

४ D अस्त्रिंशे विशेषेण यत्र मात्रा प्रतिस्थिताः । ५ D गत्वा च ।

६ D नित्यपूजा ।

७ A पञ्चोपहारकैः, B पञ्चोपचारकैः ।

मञ्जुश्रीपर्वते वापि खवाशे, मण्डलेऽपि च ।

दिने रात्रौ प्रतिपूज्ये पञ्चोपचारकैरपि ॥

इत्थं कृत्वा विधिभिश्च मञ्जुदेव जगद्गुरुः^१ ।

पत्नीभ्यां च खबुद्ध्यापि निर्वाणं नोपमं ययुः^२ ॥

मञ्जुदेवनामाचार्यं वरदा मोक्षदापि च ।

ताभ्यां सह खपथाच्च^३ ऋद्धिं कुर्वन् प्रगच्छति ॥

खे च गत्वा खदेहाच्च अग्निं प्रज्वलितादपि ।

देहजात्या ब्रह्मा च खदेहं संस्कृतादपि ॥

यथा च वज्रिना देहं लौकिकं संस्कृतमिति ।

तथाच खवपु त्यक्त्वा दिव्यदेहेन गच्छति ॥

यथा चीनात् समायातास्तथा चीनं स गच्छति ।

मानूष्यशरीरं त्यक्त्वा दिव्यदेहेन गच्छति ॥

यथा काश्यपः शास्ता च नाके तिष्ठति मातरि ।

दाता मञ्जुदेवः शास्ता पत्नीभ्यां च तथागतः ॥

यत्काले मञ्जुदेव इत्थं कृत्य विधाय(चः)सः ।

अन्तर्द्धाय ततो वेषमभवदपुरुञ्ज्वलम् ॥

शोभा प्रपद्य सकेलां निर्दृतिमेव सङ्गतः^४ ।

मञ्जुश्रीपर्वतं सोस्ति महासुखनिमग्नधीः ॥

यत्र मञ्जुदेवः शास्तृ पत्न्या सह शरीरकम् ।

वज्रिदेहं खपथाच्च पतितं यत्र धातुकम् ॥

१ D जगद्गुरो ।

२ D नोपयं ययुः ।

३ D खपथा च ।

४ १ निर्दृतिमेव गतः ।

तस्मा(च)च्च कारणादच नेपालवाशिभिः जनाः^१ ।
 शरीरं पातिताश्चापि पतश्चैत्यमितीरितम् ॥
 ब्राह्मणैः चत्रियैर्वैश्यैः शूद्रैश्च अन्यजातिभिः ।
 अत्रजैरन्यजैः सर्वैः पतश्चैत्यं^२ तदीरितम् ॥
 अस्मिन् काले च लोकेश्च देवासुरैश्च मानु(षैः)भ्यैः ।
 पुच्छाद्ये पर्वते स्थित्वा चैत्यं पुच्छाय(मि)मीरितम्^३ ॥
 गौडराष्ट्रे विशेषेण सुभिचेन समाकुले ।
 नानामङ्गलसम्पन्ने ऋद्धे स्फीटे मनोरमे ॥
 अययोजनविस्तारे आयासे व्यायामेव च^४ ।
 इत्यमृद्धेन संयुक्ते पट्टने च विशेषके ॥
 प्राकारमपि गाढञ्च उच्चं स्थलं हृदमपि ।
 समन्तत नगर्या च^५ [परिवृतेन संस्थितम् ॥
 समन्ततश्चतुर्दिचो एकद्वारेण शोभितम् ।
 वज्रद्वारं तस्यां नास्ति मूले च नगर्यामपि ॥
 तस्या नगर्या मध्ये च] भूवि(मि) च एकगर्त्तके ।
 मातृकाभिः गणैर्देवैस्तत्र परिपूरितम् ॥
 ब्रह्माय(णि)णौ माहेश्वरौ कौमा(रिं)री वेष्णवी^६ तथा ।
 वारा(हि)ही अपि चामुण्डा इन्द्रायणी लक्ष्मीति च ॥
 गणेशं षड्मुखञ्चैव सिंहं व्याघ्राननमपि^७ ।

१ A B C omit जनाः । २ D पतचैत्यम् । ३ B चैत्यपूजायमित्तिम् ;

४ A व्यायामे च । ५ C omits the portion bracketted.

६ A वैष्णवी । ७ D षण्मुखञ्चैव सिंहव्याघ्राननमपि ।

चेत्यं शिवं^१ भैरवञ्च वृक्षञ्चैव नागमपि ॥
 तीर्थं मेघं सिद्धञ्चैव योगिनौयोगिभिर्वृतम् ।
 देवौ वीरमतौ मध्ये तत्पौ(थे)ठेश्वरी ईरिता ॥
 चतुर्विंशतिपौ(था)ठानामेषा एका च नायकी ।
 अनेकैर्देवौभिर्वृत्तं त्रैलोक्येऽपि सुगौरवम् ॥
 ब्रह्माभिः चित्रियैर्वैश्वैः शूद्रैश्च अन्यजातिभिः ।
 अत्रजैरन्यजैः सर्वैः वीरम(ति)तीं प्रपूजितम् ॥
 पुष्पैर्धूपैश्च गन्धैश्च नैवेद्यैर्दौपकैरपि ।
 लेह्यै पेयेर्मद्यै मांसैः^२ वीरम(ति)तीं प्रपूजितम् ॥
 प्रतिदिने प्रतिरात्रौ सदा मुदा प्रपूजितम् ।
 स्वर्गजैर्मर्त्यजैः^३ सर्वैः तत्रेश्वरीं प्रपूजितम् ॥
 इन्द्रादित्रयस्त्रिंशैश्च^४ ब्रह्माविष्णुमहेश्वरैः ।
 सदा मुदा समायाता वीरमतीं (शे)सेवा कृतम् ॥
 स्वस्वदेवगणैस्साङ्गैः अप्सराभिः परिवृतः ।
 सर्वदापि च काले च अत्र च वा(शि)सितं सदा ॥
 ईतथ उपसर्गादि निरापगते राष्ट्रके^५ ।
 अनेकमङ्गलैः पूर्णं सदा तथा सुभिचके ॥
 त्रिंशद्दशे महालोके तच्छादुशमन्ये न हि^६ ।
 त्रयत्रिंशाच्च "अधिकं गौरवं मर्त्यमण्डले ॥

१ D चैत्यशिवं ।

२ A मद्यैर्मांसै ।

३ D स्वर्गजैर्मर्त्यजै ।

४ D त्रयत्रिंशैश्च ।

५ D निरापगतराष्ट्रके ।

६ D तच्छादुशमन्ये न हि ।

अथ्या लक्ष्या गुणेनापि सर्वत्र भूवनेषु च ।
 ईदृशं पूर्णकं राज्यं त्रैलोक्येऽपि सुदुर्लभम् ॥
 अनेकैः ग्रामसंकीर्णं अनेकैः पट्टनैरपि ।
 अनेकैर्निर्गमैश्चापि तत्र गौडं सुपूर्णकम् ॥
 विशेषेण गौडराष्ट्रं त्रिदिवे अतिदुर्लभम् ।
 अन्येभ्यः राजिकेभ्योऽपि^१ ग्रन्थेभ्यः चौरैर्भ्योऽपि च ॥
 तत्र वामि(शि)नश्च प्रजाः किञ्चिद्दोषं न ज्ञायते ।
 चयस्त्रिंशेन^२ उपमा भोग्येन मर्त्यमण्डले ॥
 धनेन अलका यद्वत्^३ पुरीव अत्र भण्डले ।
 इत्थं गुणमये राष्ट्रे गौडं चापि विशेषतः ॥
 अनेकैर्मङ्गलैः पूर्णं विनास्तीतिउपद्रवे ।
 अथ कालान्तरे गौडं आसिद्धे मत्प्रियोऽभवत् ॥
 प्रचण्डदेवभूपाल निर्वाणात्मक वज्रधृक्^४ ।
 यथा कनिष्ठे संस्थितः वजसत्त्व जगद्गुरुः ॥
 तस्यैव प्रतिरूपेण जातस्तत्र स्वरूपकम् ।
 सर्वेषामपि बौद्धानां कर्मनाथ वज्रगुरुः^५ ॥
 तथैव सर्वेषां नाथ वज्रसत्त्वप्रतिरूपजः ।
 • यदा यस्यां राजा जातं गौडं चापि विशेषतः ॥
 नामेन प्रचण्डदेव धर्माणां चन्द्ररूपजः ।

१ D राजितेभ्योऽपि । २ D चयस्त्रिंशेन । ३ A अडकाभ्या ।

४ D जगद्गुरुः ।

यथा सूर्यः प्रतिदिने समाया(त)तः समागतः ॥
 तद्वत् गौड़ेऽपि राष्ट्रे च रविरिव स जातवान् ।
 यथा सूर्यायाताञ्चापि सर्वाणि तमसानि च ॥
 दूरीकुर्वन्ति शीघ्रेण तस्य जन्म प्रभावतः ।
 दयाशीलचमैश्चापि वीर्यसम्प्राप्तिकेन च ॥
 यथा सम्पूर्णयुक्तेन पूर्णमासीव चन्द्रमा ।
 नीतिधर्मविनयेषु सर्वत्र नीतिकेऽपि च ॥
 राजनीतिगुणेनापि जयप्रतापकेन च ।
 चमया दयया मान्या प्रसिद्धं लोकमण्डले ॥
 यस्मिन् गौड़े राष्ट्रे जातः प्रचण्डदेवनाथकः ।
 तस्मिन् गौड़े राष्ट्रे चापि नस्ति ईति उपद्रवान् ॥
 यद्वत् मातापितरौ च एकपुत्रं प्रलक्षितम् ।
 तद्वत्तेन प्रचण्डेन पत्न्या च लक्षितं प्रजाः ॥
 यथा स्वस्य सुखं दुःखमभूच्च शरीरेऽपि च ।
 तथा सर्वप्रजाभ्यश्च दयाञ्चापि कृतमिति ॥
 प्रचण्डदेवभूपालः स्वदुःखं सहितुं लघुम्^१ ।
 अन्येषां स्वप्रजानाञ्च दुःखं सहिष्णुं^२ गौरवम् ॥
 तस्माच्चापि अत्यर्थेन स्वदेहादन्यदेहकम् ।
 अत्यर्थेन अधीकेन गौरवं च कृतमिति(तिः) ॥
 यथा पूर्वपरम्परया राष्ट्रेके अत्र गौड़के ।

नाम्ना चापि गौडराज्यं चेन्नेणं च गुणेन च ।
 त्रिसाहस्रमहालोके गौडात् गौडञ्च^१ ख्यापितम् ॥
 एवं गुणमयं राज्यं शीघ्रं^२ शीघ्रेण सन्त्यजेत् ।
 तस्मात् गौडाच्च नेपाले समायातः प्रचण्डकः^३ ॥
 प्रचण्डदेवभूपा(र)ल पत्न्या सह समागतः ।
 विशेषेण च नेपाले शिष्यैश्चापि परिवृतः ॥
 क्रमेण च क्रमायातः प्रचण्डदेवभूभुजाः ।
 समायाताच्च नेपाले शम्भूवश्च सुचेत्रके ॥
 शम्भूवः चेत्र आयातः श्रीशम्भूदर्शनं कृतम् ।
 श्रीशम्भूदर्शनं कृत्वा तस्मै च पूजनं कृतम् ॥
 नानारागैः नानागोतैः नानोपचारकैरपि ।
 पुष्पैर्धूपैश्च गन्धैश्च दीपैर्नैवेद्यकैरपि ॥
 तच्छिष्यैर्ब्राह्मणैः सर्वैः चर्त्रियैर्वैश्यादृकैः ।
 पञ्चोपचारविधिभिः पूजां कृत्वा च वन्दितम् ॥
 पञ्चप्रणामकैः कैश्चित्^४ कैश्चिदष्टाङ्गप्रणामकैः ।
 प्रचण्डदेवः पत्नीभिः नमयामास श(स)म्भूवे ॥
 अथ प्रचण्डदेवस्य मनसि एकचित्तकर्मम् ।
 शम्भोश्च दर्शनान्नातं पूर्णचन्द्रमिव मनः ॥
 यद्वत् क्षीरनिधौ चन्द्रः समायातः पूर्णमपि ।
 तद्वत्तन्मनसि जातमतिपुण्यात् पुण्यमनः^५ ॥

१ D गौड़ागौडञ्च । २ D शीघ्रं । ३ D समायातप्रचण्डकः

४ A कैचित् ।

५ B पुण्यमनः ।

रागद्वेषसंमोहादि दंशाकुशलकमपि ।
 तत्सर्वञ्च परित्यज्य उत्तमं वो(धि)धिं लभ्यते ॥
 इत्थं पूर्णगुणयुक्तं^१ प्रव्रज्याचर्य्यकं मनः ।
 १[वज्रमत्त्वं गुरुं सृत्वा मञ्जुदेवश्च आगतः ॥
 तस्मै नमस्कृतं तेन सर्वज्ञानञ्च दर्शितम्^२ ।
 गुरुप्रणामादारभ्य प्रव्र(ज्य)ज्याव्रतमारभेत् ॥
 मञ्जुदेवप्रभावाच्च एकमेव स्वयं कृतः^३ ।]
 प्रव्रज्याचर्य्यकं कृत्वा वज्राचार्य्यपदं लभेत् ॥
 इति सञ्चिन्त्य भूपालः प्रचण्डदेवख्यापितः ।
 निश्चयं (शं)सम्भुवि तस्मिं प्रव्रज्याचित्तकं कृतम् ॥
 प्रव्रज्याचित्तकं कृत्वा स्वधर्मपत्निना सह ।
 कायवाक्चित्त एकेन प्रव्रज्यामपि स्वीकृतम् ॥
 प्रव्रज्यामपि स्वीकृत्वा तस्मै च विधिभिरपि ।
 यथा पूर्वगैः सर्वज्ञैः कृतं तद्वत्कृतमिति^४ ॥
 सर्वज्ञैरपि नाथैश्च यद्वत्प्रव्रज्यकं कृतम् ।
 तद्वत्प्रचण्डनाथेन शिषाच्छेदं स्वेन कृतम् ॥
 शिषाच्छेदं कृता पश्चात् भिचुरचर्य्यपदं लभेत् ।
 भिचुरचर्य्यपदं लब्ध्वा(त्) वज्रा(जा)चार्य्यपदं लभेत् ॥ •
 वज्रा(जा)चार्य्यपदं लब्ध्वा शान्तिकरं च नामकम् ।

१ D ० गुणैर्युक्तम् । २ A B omit the portion bracketted.

३ D देशितं ।

४ D मञ्जुदेवप्रसादाच्च एवमेव स्वयं कृता ।

५ D कृतमपि ।

प्रसिद्धेन जनैः^१ ख्यातं सर्वत्र लोकमण्डले^२ ॥
 तेनापि पत्नि(त्नी)ना सार्द्धं रागीचर्यां कृतमपि ।
 प्रतिदिने प्रतिरात्रौ श्रीस्वयम्भूं पूजनं^३ कृतम् ॥
 श्रीस्वयम्भूं पूजनं कृत्वा नित्यपूजां(जा) प्रतिदिने ।
 प्रातर्कोऽपि च मध्याह्ने पञ्चोपचारपूजिकं(तं) ॥
 सायंकाले दीपपूजां प्रतिदिने तथा कृतम् ।
 नानापुष्पैर्नानाधूपैः नानागन्धैश्च दीपकैः ॥
 नानानैवेद्यकैश्चापि अहर्निशं कृतं पूजां^४ :
 प्रदक्षिणाञ्चापि कृत्वा च पञ्चप्रणामकौरपि ॥
 प्रणामैश्चापि अष्टाङ्गैः प्रणिपत्य मुहुर्मुहुः ।
 *धारणीन्विधान्या(था)ठान्महायानं सूत्रानपि^५ ॥
 पाठ(थ)यामास भावेन शान्तिकर जगद्गुरुः ।
 शान्तिकरस्त्रिङ्गाचार्यं नामार्थेन च शाकृशः ॥
 सर्वेषामपि लोकानां शान्तिकृतां विनायकः ।
 शान्ति^६पौष्टिकं वश्यमभिचारकर्म्ममपि ॥
 जम्भनं स्तम्भनमादि सर्वकर्म्मकृतां(ता) गुरुः ।
 योगिनां योगविद्वाथः ध्यानिनां^७ ध्यामनायकः ॥
 • मन्त्रिणां मन्त्रनाथ त्वं^८ प्रज्ञोपायस्वरूपिणी(णि) ।
 सर्वेषामपि ज्ञानीनां देवासुरादिनामपि ॥

१ D जनैः ख्यातं ख्यातं सर्वत्रमण्डले । २ A C omit लोक० ।
 ३ D श्रीस्वयम्भूपूजनं । ४ B पूजां कृतम् । D कृतं पूजा अहर्निशम् ।
 ५ D धारणी विविधान् । ६ D महायानसूत्रानपि । ७ D शान्तिश्च ।
 ८ D मन्त्रनाथस्त्वम् ।

शान्तिकर जगन्नाथ वज्रसत्वमिव स्थितः ॥
 स धर्मपत्नि(नी)ना सार्द्धं^१(र्थं) अत्र नेपालमण्डले ।
 शिष्यगणैः परितृत्य शम्भूचेनं प्रतिस्थितम् ॥
 शम्भूचेनं प्रतिस्थित्वा अत्र नेपालमण्डले ।
 सर्वेषामेव सत्वानां शास्ता वज्रजगुरुः स्थितः ॥
 यथा मेरौ वज्रसत्व ध्यानेन संस्थित मुदा ।
 तथैव शान्तिकृत् गुरुः^२ स्थितं भवति शं(सं)भुवि ॥
 गृहीत्वा च वज्र(ज्र)व्रतं पञ्चाभिज्ञपदं लभेत् ।
 सर्वेषां वज्रिनरं मध्ये एष शास्ता वज्रगुरुः^३ ॥
 दिव्यं चक्षुं दिव्यश्रोत्रं दिव्यघ्राणं तथापि च ।
 परचित्तज्ञानञ्चापि पूर्वनिवासं(शां) च तथा ॥
 एवं पञ्चाभिज्ञपदं संलभेच्छौप्रबुद्धिना ।
 तेन ततश्चणप्राप्तं च वज्राचार्यपदमपि ॥
 गृहीत्वा स वज्रव्रतं^४ पञ्चाभिज्ञस्य तत्तत्तत् ।
 ततः ख्यातः स भूवने वज्राचार्याखिलजनैः ॥
 पूर्वजै दा(द)चिणजैश्च पश्चिमोत्तरजैरपि ।
 अन्यदिग्देशजैस्तैर्वैः मानितं पूजितं च सः ॥
 अचजेर्मानवैः सर्वैर्ब्रह्मभिः चचियैरपि ।
 वैश्वेस्य शूद्रकैः सर्वैस्तच्छेवां च सदा हृतम् ॥
 तेन शासिना चापि शान्तिकरनामेन च ।
 सदा मुदाच नेपाले सर्वान् लोकान्सुलक्षितम्^५ ॥

१ B शान्तिकृदाचार्यगुरुः । २ D जगद्गुरुः । ३ D ०पदम् ।

४ D सर्वास्त्रोक्ता सुलक्षितं ।

यथा सर्वज्ञनाथेन त्रैलोक्यं च सुललितम् ।
 १[शान्तिकरेणाचार्येण ललितं सर्वदा तथा ॥
 पितरावेकपुत्रे च^२ ललितं सर्वदापि च ।
 तथैव तेन नाथेन नेपालं च सुललितम् ॥]
 तस्य पत्नी सती व्रती जननीव पतिव्रती ।
 स्वभर्तृणा ललितं यद्वत्तद्वत्सापि ललितम् ॥
 सा च शा(सा)न्तिकरपत्नी सर्वनेपालवासिनाम् ।
 चतुर्वर्णजस्त्रीणां च गुरुमाता प्रसिद्धका ॥
 सोऽपि शान्तिकराचार्य पत्न्या च सह सर्वदा ।
 पञ्चोपचारविधिभिः (भि) खगान(ना)नां प्रपूजितम् ॥
 पुष्पधूपैश्च गन्धैश्च दीपैर्नैवेद्यकैरपि ।
 लेह्यैः पेयैः मद्यैः मांसैः खानैः पानैस्तथापि च ॥
 काले पर्वे दिने^३ रात्रौ तथा च पत्निदा सह ।
 खगान(ना)नां प्रपूजित्वा तस्मिन्नेपालमण्डले ॥
 मध्यलङ्घादिकान्यान्या^४नष्टावष्टौ तष्टावपि^५ ।
 इति त्रिचक्रस्थाकारान्नेपाले सुस्थितानपि ॥
 पुष्पधूपादिभिः पूज्यैर्मद्यमांसादिकैरपि ।
 इत्थं सर्वेषु पीयेषु सदापि पूजितञ्च (स) सः ॥
 शान्तिकरः आचार्यापि^६ पत्न्या सह शिष्यैर्वृतः ।

१ c omits the portion bracketted. २ D ०पुत्रैश्च ।

३ D पर्वदिने । ४ B पीठान् । D पीथान् । ५ D अष्टौ
 वष्टौस्तथावपि । ६ A माचार्या । D साचार्याऽपि ।

सदा रात्रौ च नेपाले सर्वपौठं(थं) प्रपूजितम् ॥
 इति ज्ञात्वा च मानुष्या अत्र नेपालवासि(शि)नः ।
 ब्राह्मणाः चत्रियाः वैश्याः शूद्राश्च सर्वजातयः ॥
 आचार्या आचार्यान्पूर्वै^१ अत्रजाम्सर्वपौठ(थ)कान् ।
 सदा मुदा प्रपूजिता उत्तमं लभ्यते फलम् ॥
 एकपीथप्रपूजाया नेकफलं प्रलभ्यते ।
 द्वौत्रयपीथपूजायाश्चकस्यापि तथापि च ॥
 क्रमेण च संख्यया वा शान्ति पुष्टिञ्च वश्यकम् ।
 इत्थं फलं प्रलब्ध्वा च मोक्षपदं^२ प्रलभ्यते ॥
 शान्तिकराचार्यन्याथ पत्न्या सह तत्र स्थिताः ।
 मनसि एकचित्तेन पुण्यम(ति)तिं समुद्भूतम् ॥
 पुण्यम(ति)तिं समुद्भूताच्चित्तेन विचार्य कृतम् ।
 मनसा वा(व)चा कर्मणं एकचित्तञ्च कारितम् ॥
 तेनेकदा चिन्तितं ^३[च वजाचार्येण धीमता ।
 श्रीस्वयम्भो दर्शनाज्जातं करुणाविष्टमानसम् ॥
 रजोऽभिरुद्धतैः सर्वैर्दशदिग्भिः समागतैः ।
 प्रतिदिने च^४रात्रौ वा]च्छादितं शम्भुनाथकम् ॥
 अयं श्रीशम्भुनाथश्च(स्य) रत्नमरजसंस्थितः ।
 जाम्बूनदवीजकोषे संस्थितं कूर्चिम^५ न हि ॥
 हिरण्यवचसंयुक्ते पञ्चरत्नेन संयुते ।

१ A D आचार्यान्पूर्वै । २ D ०फलं ।

C omits the portion bracketted.

३ A omits च ।

४ D कूर्चिमं ।

इत्थं शरजरत्ने च^१ संस्थितं शम्भूनाथकम् ॥

अशुचिभि रजोभिश्च समन्ततः प्रच्छाद्यते ।

तस्माच्च कारणादेव उपकारं किं क्रियते ॥

अथ वा चौरै धूर्तैश्च तस्करैश्च मूषैरपि ।

अस्मै च शम्भूनाथाय दुष्टकर्म कृतं भवेत् ॥

दुष्टकर्मकृता इत्थं शरजरत्नभग्नकृतम् ।

शरजरत्नभग्नाच्च चौरकर्म कृतं भवेत् ॥

अनागते भविष्येत्थं काले पापं कृतं जनैः ।

तस्मात् पापस्य भोग्याच्च नेपाले ईतिकं भवेत् ॥

तस्मिञ्च ईति(तौ)कं जाताद्दुर्भिक्षश्च अत्यद्भुतम् ।

• दुर्भिक्षमत्यद्भूताच्च जनाः स्यु दुःखभागिनः ॥

अस्य (य)यः शम्भूनाथस्य गुञ्जमात्रकं^२ धातुकम् ।

अधर्मेण गृहीत्वा च रौरवं स भ्रुवं व्रजेत्^३ ॥

यत्र कलौ समायाते लोके पञ्चकषायिते ।

सर्वे लोकाः^४ दुराचारा भविष्यन्ति दुराश्रयाः ॥

महाभिमानिनो दुष्टा (लो)लाभिनः कामचारिणः ।

• ईर्ष्या सर्वः प्रमत्ताश्च मात्सर्यव्याकुलाश्रयाः ॥

• क्लेशाहङ्कारसर्वांश्च निर्विवेकाः प्रमोदितः ।

कामभोगातिसंरक्ता दशाकुशलचारिणः ॥

तस्मात् कलिर्महाघोरः^५ सर्वपापस्य साधकः ।

१ A शरजरत्नेव । २ D °मात्रश्च । ३ A व्रजेत् ।

४ D सर्वल्लोकाः । ५ D °घोरैः ।

ब्राह्मणाः क्षत्रिया वैश्याः शूद्रा धर्मपराङ्मुखाः ॥

घोरे कलियुगे प्राप्ते विप्रा वेदपराङ्मुखाः ।

लोलुपाश्च कृतघ्नाश्च तथा मांसोपजीविनः ॥

ततः खल्पायुषः सर्वे भविष्यन्ति कलियुगे ।

खल्पायुत्वात् मनुष्याणां न विद्याग्रहणं द्विजाः ॥

विद्याग्रहणन्यूनत्वाद्धर्मं वर्त्तते पुनः ।

व्युत्क्रमेण प्रजाः सर्वा म्रियन्ते पापतत्पराः ॥

ब्राह्मणाद्यास्तथा वर्णाः संकीर्यन्ते परस्परम् ।

कामक्रोधपरा भूढा वृथाहङ्कारपौडिताः ॥

वद्धवैरा भविष्यन्ति परस्य धनलिप्सवः ।

ब्राह्मणाः क्षत्रिया वैश्याः सर्वे धर्मपराङ्मुखाः ॥

अन्त्यार्थाश्च भविष्यन्ति तपःसत्यविवर्जिताः ।

सर्वे जना दयाहीनाः दंक्षिण्यपरिवर्जिताः ॥

उत्तमा नीचतां यान्ति नीचाश्चोत्तमतान्तथा ।

राजानश्चार्थनिरतास्तथा लोभपरायणाः ॥

धर्मकष्टकुसंवीता धर्मविध्वंसकारिणः ।

घोरे कलियुगे प्राप्ते सर्वधर्मसमन्विते ॥

यो योऽश्वरथमारुह्य स स राजा भविष्यति ।

किङ्कराश्च भविष्यन्ति शूद्राश्चैव द्विजादयः ॥

धर्मस्त्रीनाभिरुषन्ति परस्त्री हीनजाति च ।

द्विषन्ति पितरं पुत्रो गुरुं शिष्या द्विषन्ति च ॥

पतिश्च वनिता द्वेषि(षी) कृष्णे कृष्णत्वमागते ।

लोभाभिभूतमनसः सर्व^१दुष्कर्मशौलिनः ॥
 परा(न्ने)न्नलोलुपा नित्यं भविष्यन्ति द्विजादयः ।
 परस्त्रीनिरताः सर्वे परद्रव्ये परायणाः ॥
 मत्स्यामिषेण जीवन्ति दुग्ध^२ञ्चाप्यजाचितम् ।
 घोरे कलियुगे प्राप्ते नर धर्मपरायणः ॥
 असूयानिरताः सर्वे उपहासं प्रकुर्वते ।
 स(ली)रिक्तीलेषु कुटालैः लोपयिष्यन्ति औष(धि)धीः ॥
 अल्पमल्पफलन्तेषां भविष्यन्ति कलियुगे ।
 वेष्ट्या लावण्यश्रीलेषु^३ स्पृहां कुर्व(ति)न्ति योषितः ॥
 धर्मविघ्ना भविष्यन्ति स्त्रियस्तु पुरुषेषु च^४ ।
 प्रायशः कृपणानाञ्च बन्धूनाञ्च तथा द्विजाः ॥
 साधूनाञ्च सर्वेषाणां वित्तान्यपहरन्ति च ।
 न व्रतानि चरिष्यन्ति ब्राह्मणा वेदनिन्दकाः ॥
 न जपन्ति न होष्यन्ति हेतुवादैर्विनाशिताः ।
 कुर्वन्ति दम्भार्थञ्च पितृयज्ञादिका क्रियाः ॥
 अपात्रेषु च दानानि कुर्वन्ति च तथा नराः^५ ।
 क्षीरोपाधिनिमित्तेन गोषु प्रीतिञ्च कुर्वते ॥
 न कुर्वन्ति तदा विप्राः स्नानशौचादिका क्रियाः ।
 अकारधर्मनिरताः कूट^६युक्तिविशारदाः ॥
 देवनिन्दापराधैव विप्रनिन्दापरास्तथा ।

१ D सर्वे । २ D दुष्टं । ३ D क्षीरेषु । ४ D पुरुषेण च ।

५ D तथा निजाः ।

६ A D कुतः ।

न कस्यचिदभिमतो बुद्धभक्तिपरस्तथा ॥
 देवपूजापरं दृष्ट्वा उपहासं प्रकुर्वते ।
 दानयज्ञव्रतादीनां विक्रीणन्ति फलं द्विजाः ॥
 प्रतिग्रहं प्रकुर्वन्ति चाण्डालादेव हि द्विजाः ।
 पा(ख)षण्डिनो भविष्यन्ति चातुराश्रम्यनिन्दकाः ॥
 न च (द्वि)जातिसुश्रूषां न स्वधर्मञ्च प्र(र्व)वरम् ।
 ब्राह्मणा चक्षिथा वैश्याः भविष्यन्ति कलौ युगे ॥
 गीतवाद्यपरा विप्राः वेदवाद्यपराङ्मुखाः ।
 आत्मस्तुतिपराः सर्वे परनिन्दापरस्तथा ॥
 विश्वामहीनाः पैशून्य वेददेवद्विजादिषु ।
 पुराणविमुखाः प्रायो लोकपादरताः सदा ॥
 नृत्यगीतपराश्चैव धर्मशून्याः नराः कलौ ।
 तदा कथमयं श्रीमान् ज्योतिरूपः प्रभास्वरः ॥
 रत्नपद्मासनासीनं एवं तिष्ठे जगद्धिते ।
 नूनं यो लोभितो दुष्टो क्लेशव्याकुलमानसः ॥
 इमं चैतन् प्रतिक्षिप्य रत्नान्याहरे सर्वदा ।
 एवं भविष्यकाले च भविष्यति सुदौ(र्घि)र्घके ॥
 अत्रान्येवासी(ग्रि)नः सर्वे अत्यर्थं दुःखभोगिनः ।
 इति संचिन्त्य आचार्य्य मनसापि विचार्य्यकम् ॥
 केन च कारणेनापि किं प्रकारञ्च मे कृतम् ।

इत्थं सर्वेषां रजसां निश्चयं वारणाय च ॥

आच्छाद्य श्रीप्रभाचार्यः कृतं तद्विनिवारणम् ।

तस्याप्रकाशनपरः शि(र)लयाच्छाद्य गोपनम् ॥

महता प्रमाणेन^१ एकेनापि (प्र)च्छादितम् ।

पद्मगिरौ पर्वते च महाप्रमाणकेन च ॥

एकेन कि(की)ल शिलया श्रीशम्भू प्रच्छादितम् ।

श्रीशम्भूच्छादनं कृत्वा वज्राचार्येण धीमता ॥

च्छद्विगुप्तं कृता पश्चा(व)द्वज्रकूटमिति स्मृतम् ।

एकं मञ्जुश्रियं कूटं एककूटं स्वयम्भुपम् ॥

१[शान्तिकराचार्यर्द्धिना शयनवज्रमिव स्थितः ।

अत्रजैरन्यजैर्लोकैर्देवैश्च मानुष्यैरपि ।

अस्य पर्वतस्य नाम वज्रकूटप्रसिद्धकम् ॥]

शान्तिकराचार्यभावात्तत्र सर्वदेवागताः १

त्रिसाहस्रात् महालोकाद्भवन्ति आ(सु)शुरा गताः ॥

इन्द्रोऽपि च देवराजः अप्सरैस्सम्परिवृतः ।

समागताश्च नेपाले वज्रकूटे च पर्वते ॥

यदा शान्तिकराचार्यः श्रीस्वम्भू गुप्तं^२ कृतात् ।

ततस्तस्यामुपर्याञ्च रत्नशि(ला)लां प्रस्थापितम् ॥

तस्यां शिलायां^३ उपरि त्रयोदशकोष्ठीद्वहिः ।

ईशस्याथ दिशि एकं विवरं संस्कृतं गुरुः ॥

१ D सम्प्रमाणेन । २ B has these three additional lines.

३ D श्रीस्वयम्भुगुप्तं । ४ D तस्या शिलया ।

प्रथममृद्धिभावेन महश्चिलयाच्छादितम् ।
 पश्चाद्ब्रह्मग्निलयापि त्रयोदशविवरं कृतम् ॥
 ये च या वा तस्मिं विवरे रत्नादिस्वर्णरूपकान् ।
 पातितं श्रद्धया सर्वान् सङ्ग्रहया लभ्यते फलम् ॥
 तस्मिञ्च पातितं वस्तुं स्वर्णादिरत्नरूपकान् ।
 श्रीस्वयम्भोः शिरसि पुष्पवत्पातितं भवेत् ॥
 इति मत्वा त्रयस्त्रिंशे^१ शक्रादिनाकदेवताः ।
 नानारत्नाञ्जाम्बूनदानञ्जलिमत्र पातितम् ॥
 धृतराष्ट्रः सगन्धर्वैः कुम्भाण्डैश्च विरूढकः ।
 विरूपाक्षः सनागैश्च वैश्रवण यज्ञैः सह ॥
 चन्द्रसूर्यः मनञ्जुनैरग्निवायुर्वसुन्धरा ।
 स्वस्वगणैः सार्द्धं विवरे पूजितं सदा^२ ॥
 यामेशो धामदेवैश्च तुषितेश्च तुषितैरपि ।
 निर्माणरती(ति)श्च निर्माणैः वज्रवर्त्ती(र्त्ति)श्च वज्रवर्त्तिभिः ॥
 ब्रह्मपार्षद्यः पार्षदो ब्रह्मकायिकः कायिकैः ।
 ब्रह्मपुरोहितैश्च महाब्रह्मा सब्रह्मभिः ॥
 परी(रि)त्ताभैः परी(रि)त्ताभैः प्रमाणाभ प्रमाणभैः ।
 आभास्वर आभास्वरैः सुदर्शनः सुदर्शनैः ॥
 अकनिष्ठ अकनिष्ठैः देवराजः समागताः ।
 वज्रकूटे पर्वते च दशदिग्भ्यः समागताः ॥
 ते चागताः नाकदेवाः विवरं दर्शनं कृतात् ।

असंख्यैरन्नाञ्जलिभिः विवरे च सम्पातितम् ॥

इत्यथैतद्यसुविवरे श्रीस्वयम्भू पूजा कृतम् ।

पुनः पुनः प्रणिपत्य पूर्ववच्च सुगौरवम् ॥

अथ शान्तिकराचार्यः पत्निना सह संस्थितः ।

तत्र गत्वा सर्वदेवास्तद्दर्शनं मुदा कृतम् ॥

पुष्पै धूपैश्च गन्धैश्च दीपैर्नैवेद्यकैरपि ।

अमृतादिभिः पूज्यैश्च शान्तिकरञ्च पूजितम् ॥

शान्तिकरं प्रपूज्या(च)च्च देवराजं पुरन्दरः^१ ।

विज्ञापितं शान्तिकरं सर्वदेवराजैर्दृतः ॥

भो शान्तिकराचार्य भवतोऽपि कार्यञ्च किम् ।

अस्मभ्यो वचनं देव देहि प्रयोजनञ्च किम् ॥

आज्ञाञ्च तवास्ति कार्यं (क्री)क्रियते किं मया प्रभो ।

एवमुक्तेऽपि च सद्य शान्तिकर वज्रगुरुः^२ ॥

इन्द्रादित्रयोदशा(श्च)च्च देवानुवाच शीघ्रकम् ।

इन्द्रादय देवराजाः शृणुध्वमम कार्यकम् ॥

स्वयम्भूपरि शिलायां एकचैत्यप्रस्थापनाम् ।

पात्राकृतिलक्षणेन युक्तेन च मथा कृतम् ॥

इति ज्ञात्वा मम यूयं शीघ्रं कुर्वन्तु साम्प्रतम् ।

अथ तस्य वचः श्रुत्वा देवेन्द्र स्वर्गभोगकम्^३ ॥

त्रयोदशानपि देवान् लोकपालानुवाच^४ स ।

१ D देवराज पुरन्दरः ।

२ D शान्तिकरञ्च जगद्गुरुम् ।

३ B ० भोग्यकम् ।

४ A उवाचः ।

भो देवा लोकपालाश्च विश्वकर्मागणापि च ॥
 शान्तिहृत् स्थाप्य शि(शी)लायामुपरि चैत्यकमपि ।
 पात्राकृतिलक्षणेन यूयं ग्रीष्मं विकुर्वध्वम् ॥ •
 सौवर्णादिभिर्युक्तैश्च कुर्वध्वं साम्प्रतमपि ।
 एवमुक्ते च सद्योऽपि विश्वकर्मादय गणाः ॥
 सञ्चिन्त्य लोकपालैश्च सामग्रीञ्च सज्जीकृतम् ।
 दृष्टकान्निविधाञ्चापि अनेकान्^१ काष्ठकानपि ॥
 मृत्तिकादि^२विविधाञ्च जाम्बूनदादिधातुकान् ।
 प्रथमं देवराजेन सम्यक् परिलक्षणम् ॥
 स्वयम्भूपरिचैत्यञ्च कृताय चिन्तितं भवे ।
 ततोऽपि यक्षराजेन यक्षगणैः परिवृतः ॥
 स्वयम्भूचैत्यकृताय पूजां करोति मृत्ति(ति)कान् ।
 वरुणोऽपि • नागैस्सार्द्धं स्रगृह्य सुवर्णघटम् ॥
 जलेन मृत्ति(ति)काञ्चापि सम्परिमेडितं कृतम् ।
 विष्णुरपि देवराजः राढाभिश्च परिवृतः ॥
 दृष्टकाकृताय च तस्मै मृत्पिण्डं (च) प्रानयेत् ।
 यमादिदेवराजश्च • किङ्करैश्च परिवृतः ॥
 स्वयम्भूचैत्यकृतय दृष्टकान् कारितुं मुदा ।
 वायुरपि देवराजः स्ववृत्तिभिः समन्ततः ॥
 सर्वञ्च दृष्टकाञ्चापि ^३[संश्लिष्यति विगेषतः ।

१ D अनेका ।

२ D मृत्तिकादि ॥

३ c omits the portion bracketted.

नैष्ठ्यराक्षसराजः राक्षसैश्च परिवृतः ॥
 खड्गादिग्रस्तहस्तेन दृष्टिकाञ्च उत्थापितम् ।
 विश्वकर्माद(य)थो देवाः दृष्टिकान्तान्] पूजां कृतम् ॥
 सम्यक् सर्वं समानीय अग्निदग्धञ्च सङ्कृतम्^१ ।
 अग्निरपि लोकपालः स्ववृत्तिभिस्तमन्ततः ॥
 सर्वाञ्च दृष्टिका(चा)ञ्चापि संदाहति समन्ततः ।
 ईशानश्च महादेवः खगणैश्च परिवृतः ॥
 सर्वाञ्च दृष्टिकाञ्चापि^२ समानीयोऽत्र पर्वते ।
 इत्थं सर्वदेवलोक दैत्यमर्त्यगणैरपि ।
 शान्तिकरस्य भावाच्च तच्च चैत्यमित्यं कृतम् ॥
 प्रथमं विश्वकर्माभिः देवताभिः करसंस्तुतम्^३ ।
 ब्रह्मादिभिर्देवैश्च यष्टिकारोपणं कृतम् ॥
 चन्द्रसूर्यादिताराभिस्तदुपरि गलं कृतम् ।
 नेत्रयुग्मा(भि)दिसुवर्णतिलकं संदधाति च ॥
 तस्योपरि हस्तिपट्टाञ्चतुराजैः^४ कृतं मुदा ।
 खखगणैः परिवृत्य विश्वकर्माश्च(च) संस्तुतम् ॥
 प्रथमं चक्रं त्रयस्त्रिंशैः देवैः खगणैरपि ।
 जाम्बूनदादिसुवर्णैः विश्वकर्माभिः संस्तुतम् ॥
 द्वितीयचक्रं यामेयः यामगणैः परिवृतः^५ ।

१ D संस्तुतं । २ D सर्वाञ्च दृष्टिका चापि । ३ D संस्तुतः ।

४ D हरिपट्टा चतुराजैः । ५ B परिवृतः ।

तथैव संस्कृतं तत्र सर्वमन्तः(पः) प्रशोभितम्^१ ॥

तृतीयचक्रं तुषितेश्चतुषितैश्च देवगणैः ।

सम्प्रकुर्वन्ति चक्रं च^२ महाप्रमाणकमपि ॥

चतुर्थं निर्माणरतिद्विगुणचक्रं सुसंस्कृतम् ।

सर्वं निर्माणरतिभिः सुशोभितञ्च कारितम् ॥

पञ्चमं परनिर्मितवशवर्त्तीञ्च सुसंस्कृतम् ।

सर्वं वशवर्त्तिर्त्तोभिश्च सार्द्धं इत्थं वृतमिति ॥

षष्ठमं ब्रह्मपार्षद्यः स्वभूवनगणैः सह ।

चक्रञ्च विविधं नूनं तस्मिन् चैत्यं मुदापि च ॥

सप्तमं ब्रह्मकायिकः कायिकगणैश्च परिवृतः ।

विचित्रं कृतं चक्रञ्च मुदा चैत्यगलमपि ॥

अष्टौ ब्रह्मपुरोहितः देवैश्चापि सुसंस्कृतम् ।

विविधविचित्रेणापि अत्यर्थञ्च सुशोभितम् ॥

नवमञ्च महाब्रह्मा शोभितं नमस्कृतं सदा ।

विचित्रं रचितञ्च भृशेन^३ सुमनोहरम् ॥

दशमं परित्ताभश्च परित्ताभगणैरपि ।

कृतञ्च विचित्रं चक्रं समन्ततः शोभितम् ॥

एकादशमप्रमाणेशो प्रमाण सगणैरपि ।

१ D सर्वमन्त्रप्रशोभितम् । २ A omits च ।

३ B नवमञ्च सदब्रह्माभिः ब्रह्मगणैः परिवृतः । ४ A omits the portion bracketted. ५ D विचित्रं रचितं चक्रं भ्रमेण ।

६ A omits स० ।

नूतनं कृतं चक्रञ्च सुशोभितं संमन्ततः ।
 दादशञ्चाभाश्वरेणः^१ स्वचेत्रगणैश्च सह ॥
 चक्रं सुवर्णरचितं भिशे(न)र शोभितेन च ।
 त्रयोदशं चक्रावलिं सुदर्शनेश्वरेण च ॥
 सुदर्शनगणैस्सार्द्धं भिशञ्च कृतं शोभितम् ।
 तत नाकादकनिष्ठेशो ॥
 कनिष्ठगणैस्सार्द्धं भिशेन कृतं शोभितम् ।
 ततश्च(न्ये)न्यदकनिष्ठेशो कनिष्ठगणैरपि ॥
 विश्वमणिखचितञ्च अत्यर्थं शोभितेन च ।
 तदुपरि सुखावत्या ईश अपरमितायुषः ॥
 स आदि सर्वज्ञनाथः कृतं च्चक्रं सध्वजकम् ।
 विश्वकर्मा देवनाथश्चतुर्दिक्षु^२ तथागतान् ॥
 स्थापयामास मोदेन चतुलारागणपि च ।
 पूर्वेऽचोभ्यञ्च रत्नेशं दक्षिणे चामिताभकम् ॥
 पश्चिमे चोत्तरे चाप्यमोघसिद्धिजिनानपि ।
 लोचना मामकी तारा पाण्डुरामार्थ्यतारिका^३ ॥
 चतुर्विदिक्षु संस्थाप्य प्रस्थापितं शान्तिक(रं)रः ।
 इत्थं सम्पूर्णं कृताञ्च वज्राचार्यः शान्तिकरः ॥
 सधर्मपत्नी^४ शिष्याभ्यां विधिविधानवैरपि ।
 प्रतिष्ठादि कृतं यज्ञ^५पूर्णञ्च विस्तरम् ॥

१ P आभाश्वरेसः । २ A ०श्चतुर्दिक्षु । ३ B पाण्डुरामार्थ्यतारिका,
 ४ पाण्डुरा आर्थ्यतारिका । ५ D सद्धर्मपत्नी० । ५ B D यज्ञसंपूर्णञ्च ।

श्रीस्वयम्भूं पूर्वनाम्ना सञ्चकार जगद्गुरुः ।
 अथ नेपालजैर्लोकैरन्यच्चत्रजकैरपि^१ ॥
 मञ्जुश्रीकृता नाम्ना च धर्मधातुं प्रद्वैरितम् ।
 सोऽयं धर्मधातुनायस्तस्माच्च अत्र वा(शि)मिभिः ॥
 नानोपचारविधिभिः अ(स्त्र)द्धा मुदा प्रपूजितम् ।
 पुष्पै धूपैश्च दीपैश्च गन्धैर्नैवेद्यकैरपि ॥
 समन्तत दीपमालाभिः च्छत्रैर्ध्वजैर्वितानकैः ।
 दिग्मालाभिः पताकैश्च नानाविधिभिर्विस्तरेः ॥
 प्रतिदिने प्रनिरात्रौ तस्मै सदा प्रपूजितम् ।
 अत्रजैरन्यजैश्चापि मनुजादय मानवाः ॥
 नाकजैः पातालजैश्च सदा तस्मै प्रपूजितम् ।
 कृतं स्तूपं लक्षणाय स्वयम्भुवे महात्मना ॥
 इत्थं स्तुप्राकृति सोऽयं मैत्रेय षट्पु दृश्यते ।
 तदन्तरमैत्रेय चैत्थं पुच्छाग्रपर्वते ॥
 शान्तिकर आचार्योऽपि कृतं पुच्छाग्रपर्वते ।
 अनेककर्मभिर्युक्तं मञ्जुश्रीधातुकोपरि ॥
 गोपुच्छाग्र्यश्च सुचैत्थं^२ कृतं लक्षणभूषितम् ।
 दशभिः(सो)र्लोकपालैश्च तस्य सर्वं कर्म कृतम् ॥
 विधिविधानकैश्चापि पुच्छाचैत्यकर्मपिः^३ ।
 विश्वकर्माभिर्देवैश्च तच्चैत्यस्य सुलक्षणेः ॥

१ A अथ नेपालकैरन्यच्चत्रजकैरपि । २ D गोपूच्छाग्र्यं सुचैत्थं
 ३ B पुच्छाग्रं चैत्थं कर्मपि ।

युक्तं^१ कृतं विधिभिश्च समन्ततः सुशोभितम् ।
 चन्द्रोपरि कलेशञ्च चतुर्थायागतानपि ॥
 तत्रोपरिग(लं)रञ्चापि न च चक्रं तत्रोपरि ।
 तत्रोप(लि)रि उष्णीषञ्च सर्वलक्षणसंस्कृतम् ॥
 नवनाकविशुद्धत्वा^२न्नवचक्रञ्च संस्कृताम् ।
 अतीता प्रत्युत्पन्नानां त(ता)यागतानां धातुके ॥
 नवचक्रप्रयुक्तेन विश्वकर्माचैत्य कृतम् ।
 शास्त्रोक्तविधिविधानैः स आचार्यः शान्तिकरः ॥
 प्रतिस्थादिकं सम्पूर्णं चैत्यं पुष्कायकमपि^३ ।
 हे वज्रमपि गुह्येशं भैरवं नागराजकम् ॥
 इत्थं सम्पूर्णयुक्तेन पुष्काये च संस्थापितम् ।
 अतोऽपि नागलोकैश्च अत्रजैरन्यजैरपिः ॥
 नानोपचारविधिभिः सदा सुदा प्रपूजितम् ।
 पुष्यैर्धूपैश्च गन्धैश्च दौर्पैर्नैवेद्य(द्यै)चूर्णकैः ॥
 अनेगविधिभिश्चापि तस्मै सदा प्रपूजितम् ।
 योऽपि या वा मनुष्यैश्च तस्मिं श्रेवां सदा कृतम् ॥
 तस्य पुण्यप्रशदाच्च मोक्षपदं प्रलभ्यते ।
 मञ्जुदेव शास्ता पत्नीभ्यामृद्ध्या चापि चीनं गता ॥
 तथागतप्रशदाच्च राजहंसा इव गता ।
 इति ज्ञात्वा च मानूष्याः अत्रजा अन्यजा अपि ॥

सदा मुदा तस्मै चैत्यं पूजां कृतं मुदा अपि ।
 ततोऽपि च स आचार्यः शान्तिकर जगद्गुरुः ॥
 एकं चै(त्य)त्यं प्रतिष्ठाप्य मञ्जुदेवस्यावांशते^१ ।
 प्रतिष्ठादिविधिञ्चापि शास्त्रोक्तविधिना अपि ॥
 शान्तिकरः स आचार्यः इत्थं चैत्यं(त्य) कृतमिति ।
 यत्र मञ्जुदेवाचार्यः मण्डलं स्फारितं कृतम् ॥
 धर्मश्रीनामभिचव अर्थदत्तदिवाक्यतात् ।
 इत्थं द्वादश अर्थानां अर्थं(र्थ) दद्याय च अपि ॥
 सहस्रमण्डलपृष्ठे एकचैत्यं प्रथापितम् ।
 वज्रधातुलक्षणेन एकं(क) चैत्यं प्रथापितम् ॥
 देवतारभि^२(स)स्संयुक्तं समन्ततः सुशोभितम् ।
 यत्र मञ्जुदेवकृते मञ्जुश्रीमण्डले इति ॥
 पूजां कृतं न्ये च या वा नानाविद्या प्रलभ्यते ।
 मञ्जुदेवकृतेनापि मञ्जुश्रीदेव ख्यापितम् ॥
 धर्मधातुवागीश्वरं मञ्जुश्रीमण्डलमिति ।
 इति तस्मिं मण्डले च अचजा अन्यजा अपि ॥
 मानूष्या अपि तस्मिं च सदा मुदा पूजां कृतम्^३ ।
 पुष्पैर्धूपैश्च गन्धैश्च दीपैर्नैवेद्यकैरपि ।
 अक्षरैर्लिखितैः स्तोत्रैः पूर्वोक्तेन पूजा कृतम् ॥
 ये च या(ये) वा ननुष्याश्च दैत्याश्च नाकजा अपि ।

सदा तस्य प्रपूजित्वा सर्वविद्या प्रलभ्यते ॥
 शिल्पं तुलादि उद्धारं लि(रि)पि अचरं चित्रकम् ।
 ग्रन्थं श्लोकं कृतं सर्वं तस्य प्र(शा)सादा सिद्धकम् ॥
 इति मत्वा च म(मा)नुष्याः सर्वं विद्याः प्रलाभिने ।
 तस्मिं च सर्वदा कालं धारणीभिश्च पूजितम् ॥
 देवा वशन्ति धारिण्या सर्वदेवा मञ्जुश्रियः ।
 तस्मान्नस्मै प्रपूज्याय धारणीं विविधिं(धि) पठेत् ॥
 धारणीं पा(थ)ठपूजायाः सर्वसिद्धिं प्रलभ्यते ।
 इत्थं ज्ञात्वा च मानूष्याः तस्मिं सदा प्रपूजितम् ॥
 अतीतानागतैर्वृद्धैः प्रत्युत्पन्नैस्तथागतैः ।
 अत्रान्यजैर्मानूष्यैश्च तस्मिं सदा प्रपूजितम् ॥
 ततः प्रभृति अस्मैव^१ गोशृङ्गपर्व(ते)तमपि ।
 मञ्जुश्रीशम्भुचेत्यो च गोशृङ्गौ इव (सं)स्थितौ ॥
 ततः पश्चात्स आचार्यः पञ्चपूरिं^२ प्रथापितम् ।
 पञ्चकर्म्म प्रसिद्धाय सम्यक्पूरिं कृतादपि^३ ॥
 शान्तिपूर्व्यां^४ महावीरः सम्बरो जग(दि)दीश्वरः ।
 वसुन्धरा वसुपुरे वज्रिर्वज्रिपूरे शुभे ॥
 नागपूर्व्यां(ज्या) च वरुणः वायुः ^५पूर्व्या वायुपुरे इति ।
 पञ्चभूतात्मदेवाश्च भावेन थापितं शुभः ॥

१ D. अस्मै च ।

२ D. °पूरं ।

३ D. कृतादथ

४ D. °पूर्व्या ।

५ B omits पूर्व्या, D वायुपूर्व्या ।

अपि च ।

पूर्वं शान्तिकराचार्यः शान्तिपुरं प्रथापितम् ।
 महाप्रमाणं च गृहं चतुर्दिक्षु सुशोभितम्^१ ॥
 पूर्वपश्चिमव्यायामं पूर्वाभिमंसुखमपि ।
 दक्षिणोत्तरआयामं सर्वत्र विवरं नहि ॥
 एकदारेण शोभञ्च गवाक्षानञ्च कानपि ।
 महाप्रमाणयुक्तेन समन्ततः सुशोभितम् ॥
 सुवर्णपट्टसंयुक्तं उपरि भूषितं पुरौम्^२ ।
 कनकखचितमपि स्वर्णध्वजैरलङ्कितम् ॥
 अनेकैः पटाकैर्युक्तं घण्टैश्चापि समन्ततः ।
 शोभितञ्च समन्तेन शान्तिपुरीं(रौ) प्रसिद्धकम् ॥
 अभ्यन्तर^३नवकोष्ठे मध्ये सहस्रभूजकम् ।
 महावीरसम्बरञ्च प्रज्ञोपायञ्च स्थापितम् ॥
 ये च या वा मनुष्याश्च तस्मिं पूजाविधिं(धि)कृतम् ।
 शान्त्यादिफलं लब्ध्वाच मोक्षफलं प्रलभ्यते ॥
 द्वितीयं वसुपुरञ्च शम्भुवोम्ने^४ प्रस्थापितम् !
 सुवर्णध्वजसंयुक्तं एकपूरं प्रस्थापितम् ॥
 श्रीवसुन्धराञ्च देवीं जम्भरेण सह किल(लः) ।
 शा(सा)न्तिकरः सिद्धाचार्यः इत्थं पुरं प्रस्थापितम् ॥

१ D चक्षुर्भिर्क्षुशोभितम् । २ D उपरौ भूषितं पुरी ।

३ D अभ्यन्तरे । ४ B शम्भुवोम्ने ।

मनुष्याः ये च या तस्मै धान्यादिब्रीहि पूजितम् ।

ते च फलं सुसम्प्राप्ता धान्यादिब्रीहि सम्यदम् ॥

तृतीयं वायुपुरञ्च शम्भूनैश्चत्ये(त्य)स्थापितम् ।

वायुभैरवं सशक्तिं^१ महाकालस्वरूपकम् ॥

ये च या वा मनुष्याश्च हिंक्षादिविधि पूजितम् ।

तस्मात्पुण्यप्र(शा)सादाच्च तिर्य्यकं न प्रलभ्यते ॥

चतुर्थमग्निपुरञ्च वज्रदेवप्रस्थापितम् ।

तस्याग्नेः प्रभावाच्च जातु औपद्रकं न हि ॥

ये च या वा मनुष्याश्च मद्यमांसैः प्रपूजितम् ।

तस्य पुण्यप्र(शा)सादाच्च वज्रभयं न हि कदा ॥

पञ्चमं नागपुरञ्च वरुणादिनागराजकान् ।

स्थापितं विधिभिः नूनं शान्तिकरजगद्गुरुः ॥

ये च या वा मनुष्याश्च दुग्धादिसुपञ्चाद्यृतैः ।

नागेभ्यस्तेभ्यः पूज्याच्च अत्र वृष्टिदोषं न हि ॥

इत्थं पञ्चगणैर्युक्तं पञ्चपुरं(र) प्रपूजितम् ।

तेषां पुण्यप्रसादाच्च फलञ्च संप्रलभ्यते ॥

^१[शान्तिं पुष्टिञ्च वश्यं(च) अभिवारञ्च जम्भनम् ।

तत्सर्वं फलं सम्प्राप्ता भवन्ति मनुजादयः ॥

पृथक् पुरं प्रपूज्याच्च(च) पृथक् फलं प्रलभ्यते ।]

१ D ० भैरवसंशक्तिं ।

२ c omits the portion bracketted.

सर्वपुरिं प्रपूज्याच(च्च) सर्वफलं प्रलभ्यते ॥
 इति मत्वा च मनुष्याः अत्रजा अन्यत्रजापि च ।
 सदा मुदा त्वेनापि^१ पञ्चपुरिं(रं) प्रपूजितम् ॥
 इत्थं पञ्चपुरादीञ्च संस्थापितं जगद्गुरुः(रुं) ।
 शान्तिकरः^२ सिद्धाचार्यः मोदेन च पत्न्या सह ॥
 ततस्तत्र वज्राचार्यः शान्तिकरः सिद्धगुरुः ।
 षष्ठमञ्चापि^३ भैरवं ग्रीष्मं संस्थापितं ननु ॥
 प्रथमं शान्तिपुरस्य दक्षिणस्यान्दिशि अपि ।
 पृथ्वीभैरवं^४ किलेन संस्थापितं जगद्गुरुः ॥
 द्वितीयं शम्भूवः पूर्व^५मार्गे च उपरे अधः ।
 अभैरवं^६ वलिं देवं तत्रापि स्थापितं गुरुः ॥
 तृतीयं पर्वतस्थाधो^७ पूर्वं चापि दिशि किल ।
 तेजभैरवं^८ पाताला(रा)ख्यं स्थापितञ्च जगद्गुरुः ॥
 चतुर्थं तत्पर्वतस्य नैऋत्यां विदिशि वने ।
 वायुभैरवं^९ द्वाराख्यं संस्थापितं जगद्गुरुः ॥
 पञ्चमं तत्पश्चिमायां दिशि पर्वते खभैरवम् ।
 स्फोऽस्याख्यञ्च^{१०} भैरवञ्च^{११} संस्थापितं शान्तिकरः ॥
 इति पञ्चभैरवं ये विधिभिश्च प्रपूजितम् ।

१ B भूशेनापि । २ D शान्तिकर । ३ D षष्ठमञ्चापि ।
 ४ A पृथ्वीभैरवं । ५ D पूर्वे । ६ C अशितं भैरवं । D खभैरवं ।
 ७ A पर्वतस्थाधे । ८ A omits भैरवञ्च and reads स्फोऽस्याख्यञ्च ।

ते नराः पञ्चगतिञ्च न लभेच्च^१ कदाचन ॥
 ततोऽपि षष्ठमं किञ्चित् पूर्वमार्गेऽध उपरौ ।
 शून्यभैरवं सुशक्तिञ्च वनेऽपि स्थापितं गुरुः ॥
 ये च या वा मनुष्याश्च भैरवविधि पूजितम् ।
 तस्माद्भैरवप्रसादाच्च षड्गतिं(ति) च न लभ्यते ॥
 ततश्च^२ 'हारतौ' देवौ पञ्चपुत्रश्चैर्दृताम् ।
 श्रीस्वयम्भूषस्त्रिमासे दक्षिणास्यं संस्थापितम् ॥
 ये च या वा मनुष्याश्च पञ्चोपचारकैरपि ।
 मद्यधारादिभिः पूज्यैः मांसैर्वस्त्रिभिर्भोजनैः ॥
 लेह्यैः पेयैः स्नानैः पानैः भक्तपिण्डास्यां पूजितम् ।
 तस्याः पुण्यप्रसा(शा)दाच्च न जातु ईत्युपद्रवान् ॥
 इति ज्ञात्वा च मानूष्यास्तस्या श्रेवां सदा कृतात्^३ ।
 सदा ये या(म)मानूष्याश्च निरोगीपटं(६) लभ्यते ॥
 अत्रजा अन्यजा लोकाः श्रेवापि बौद्धश्रेवकाः ।
 हारीत्यामपि यच्चि(ची)ण्यां सदा सुदा प्रपूजितम् ॥
 अथ वान्यत्रजाश्च बौद्धाश्चापि श्रेवां^४ कृतम् ।
 हारीत्याश्च सुदेव्याश्च सदा च भानितं सुदा^५ ॥
 सर्वेषामपि बौद्धानां वह्निर्विहारे आश्रमे ।
 अतीतबुद्धस्याज्ञया सदा विघ्नान् सुलक्षितम्^६ ॥

१ D ० गति च न लभे च ।

२ D हारतौ देवौ पञ्चपुत्रश्चैर्दृता ।

३ D सेवा सदा कृता ।

४ D श्रेवा ।

५ D सदावभानितं ।

६ D विघ्ना सुलक्षितं ।

इत्येवञ्च प्रकारेण स्वयम्भोश्च प्रभावतः ।
 हारीत्या किल देव्याश्च(च) अत्र किञ्च न लक्षितम् ॥
 ततस्तत एकना(ग)गं कालीनागञ्च स्थापितम् ।
 तत्पर्वते पूर्वमार्गे मध्ये वै उत्तराननम् ॥
 ये च या वा मनुष्याश्च नेपाले च न वृष्टिके ।
 तस्मै नागाय सम्युज्य वृष्टिपूर्णं भविष्यति ॥
 दधिदुग्धशर्करा(लै)रैश्च माचिकैरक्षतैर्घृतैः ।
 खचरादिनागपूज्यैः पूज्याद्वृष्टिफलं लभेत् ॥
 ततोऽपि च द्वौ गणेशौ अस्मिं वने प्रस्थापितम् ।
 शान्तिकरः सिद्धाचार्यः कर्म सर्वं प्रसिद्धकात् ॥
 प्रथमं पूर्वमुखे(ना)न सूर्यमुखं गणेश्वरम् ।
 विधिभिश्च तस्मै पूज्य स्थापितञ्च शान्तिकरः ॥
 पश्चाद्वितीयं गणेशं दक्षिणाभिमुखमपि ।
 अनेकविघ्ननाशाय दक्षिणास्यं प्रस्थापितम् ॥
 इति मत्वा च मानूष्याः सदाच मङ्गले दिने ।
 तयोश्च से(शे)त्रां संकृत्वा सदा विघ्नान् प्रनाशितम् ॥
 तत्पर्वते चतुर्दिक्षु वनस्य वाह्यसीत्ने च^१ ।
 चत्वारोऽपि मण्डलञ्च शान्तिक(र)रः प्रस्थापितं ॥
 मारादिविघ्नदुष्टा(श्च)ञ्च शीघ्रं नाशाय स्थापितम् ।
 चत्वारः राजभावेन मण्डलं स्थापितं गुरुः ॥

विशेषैः कार्त्तिक^१मासे पूर्णमास्यां दिनेऽपि च ।
 पञ्चव्रीहिं प्रक्षिप्तेन प्रदक्षिणां^२ मुदा कृतम् ॥
 अनेकधाद्यान्वाद्यैश्च धारणीभिश्च स्तोत्रकैः^३ ।
 प्रदक्षिणानसंख्येया(व)न्वज्जफलं प्रलभ्यते ॥
 अत्रजा अन्यजा लोकाः तैस्सार्द्धं च प्रदक्षिणाम् ।
 ये च या वा मुदा कृत्वा तेषां विघ्नदूरीकृतम्^४ ॥
 इत्थं गुणमये चेत्ते सदा मुदा सुवाशिताः ।
 त्रयः पूर्व त्रिभिः कोट्य देवाश्च तत्र वासि(शि)तम् ॥
 ततः प्रभृ(भि)तिरित्येवं त्रिदशादयः नाकजाः ।
 मर्त्यपातारजा लोकाः सदा तत्र सुवाशितम् ॥
 पूर्वाच्च अधिकेनैव देवतास्त(त)त्र वासिताः ।
 श्रीस्वयम्भूं जगन्नाथं सदा पूजां(जा) कृतमिति ॥
 पुष्पैर्धूपैश्च दीपैश्च गन्धैर्नैवेद्यकैरपि । *
 चूर्णैश्चैर्ध्वजै चापि विविधैश्च पटाककैः ॥
 इत्थं गौरवेणापि इन्द्रादिनाकजापि च ।
 प्रतिदिने प्रतिमासे पूजामत्यर्थकं कृतम् ॥
 इति ज्ञात्वा युवां शिष्यान् तस्मै^५ चैत्याय शं(भु)भूवे ।
 सदा मुदा प्रपूजा(च)च्च सुखावतीपदं लभेत् ॥
 त्रिसाहस्रे महालोके तत्तेजसाद्दृशं न हि ।

१ D कार्त्तिके ।

२ D ० व्रीहि...प्रदक्षिणा ।

३ D ० भीष्टस्तोत्रकैः ।

४ D विघ्न दूरीकृतम् ।

श्रीस्वयम्भूसम्प्रजाताद्गुग्धाज्जातं घृत(ता)मिव ॥

एवं मैत्रेय काले श्रीकाश्यपस्य महामुनेः ।

शान्तिक(र)रः नामाचार्यः प्रगुप्तञ्च स्वबुद्धिना ॥

राज्ये सुशोभितबले सविलासयुक्ते

नाकेऽपि दुर्लभपदे सुरलोकज्येष्ठे ।

शम्भोर्गुप्तमहिमां प्रश्रुता^१ जना ये

सन्तिष्ठन्ते सुभगुणे श्रीगुणेन^२ युक्ते ॥

इति श्रीमति बृहत्स्वयम्भूपुराणे गोशृङ्गपर्वते धर्मधातु-

वागीश्वरगुप्तोऽध्यायः सप्तमः ॥

अष्टमोऽध्यायः ।

अथातः सम्प्रवक्ष्यामि नेपालस्य च साम्प्रतम् ।

सिद्धभूमेर्महद्भावं शृणु नैत्रेय सादरम् ॥

‘‘स्त्रिस्फीतंश्च क्षेमंश्च रमणीयंश्च^१ सर्वदा ।

सुभिद्यो(क्षो) बङ्गलोकाप्तो नेपारश्च निरामयः ॥

अनेकैः सुजनोपेतः नानामङ्गलपूरितः ।

प्रासादाच्छ्रीस्वयम्भुवः न जातु ईत्युपद्रवम् ॥

अनेगा ब्राह्मणाश्चापि क्षत्रिया वैश्यजातयः ।

शूद्रादयश्च अत्रजाश्च अन्यदेशजजातयः ॥

पौर्वजा दक्षिणजाश्च पश्चिमा औत्तरा अपि ।

चतुर्दिग्भ्यः समायाताः सदा शम्भू प्रपूजितम् ॥

काले काले दिने वर्षे समायाता चतुर्दिशात्^२ ।

अत्र नेपालदेशेऽपि श्रीस्वयम्भू प्रपूजितम् ॥

पूर्वोक्तेन प्रकारेण तीर्थजात्रां सदा कृतात्^३ ।

पौथाश्चापि^४ विधिं पूज्यात् विशेषैः शम्भू पूजितम् ॥

प्रतिदिने प्रतिमासे अत्र नेपालवासिभिः ।

सदा सुदा धर्मधातुं श्रीस्वयम्भू^५ प्रपूजितम् ॥

१ D स्फीटश्च क्षेमश्च रमणीयश्च ।

२ D चतुर्दिशं ।

३ D जात्रा सदा कृताम् ।

४ D पौथा चापि विधिपूज्यात् ।

५ D स्वयम्भू ।

पञ्चोपचारविधिभिः शुद्धाभिर्लेपनैरपि ।
 दीपमालादिभिर्दीपैः महादीपैरपि सुदा ॥
 यज्ञपाठादिभिस्तोत्रैः विधिविधानविस्तारैः ।
 प्रतिदिने प्रतिरात्रौ तद्वाग्निनः प्रपूजितम् ॥
 अथापरेण कालेन दुर्भिक्षं तत्र प्राप्तवान् ।
 सप्तसंवत्सरं च्छेदं दृष्टिदोषं जलामयम् ॥
 वर्षाकाले सरत्काले हेमन्ते शिशिरे(ले) अपि ।
 वसन्ते च ग्रीष्मकाले न जातु दृष्टिकमपि ॥
 पूर्वे गुणमये च्चेत्ते मङ्गलेन सुपूरितम् ।
 कदाचिदपि काले च सप्तवर्षं न दृष्टिकम् ॥
 दृष्टिभावं विना यस्मात् अत्र नेपालमण्डले ।
 महतीति उपद्रवां दृष्टिदोषाच्चमुद्भूतम्^१ ॥
 इत्थं दृष्टेर्विनाभावात् अत्र नेपालवासि(शि)नः ।
 चतुर्वर्णादयः लोका दुर्भिक्षमपि प्रापिताम् ॥
 दुर्भिक्षं प्रापिताश्चापि स्थितो वा पुरुषो अपि ।
 मानूष्याश्च पशवश्च अत्यर्थं दुःखपौडिताः ॥
 अत्र नेपाल(जा)भाः सर्वे अन्यत्रादागता अपि ।
 तत्र च वाग्निनः सर्वे महद्दुःखञ्च प्रापिताः ॥
 ब्राह्मणाः क्षत्रिया वैश्याः शूद्राश्च अन्यजातयः ।
 दृष्टिदोषसमायुक्तात् सुष्ठु दुःख(च)ञ्च प्रापिताः ॥

१ D सुधाभिः ।

२ D ० वर्ष ।

३ D ० दोषाच्च समुद्भूतं ।

तत्र कालेऽभवद्भूय गुणकामदेवो महान् ।
 स चान्नविरहालोके दुःखमुपमसह्यतः ॥
 धर्मावान् गुणवान् शीली सुगतानां सुसे(वि)वकः ।
 एकदिने स नरेश महत्प्रासाद उपरि ॥
 एकाकी आसने स्थित्वा वामहस्तकपोलकम् ।
 स्थापिता एकचित्तेन एकञ्च ध्यानध्यायिणम् ॥
 धिग्मां संसारराजत्वं मयापि भोजनं कृतात् ।
 सर्वेषां प्रजानां^१ नाभोग्यं राज्ये स्थितेन किं कृतम् ॥
 हस्ताद्यवयवोप्यस्ति श्रुत्वा दृष्ट्वा च किं कृतम् ।
 सर्वप्रजासुलभाय असमर्थं वित्तेन च ॥
 धिग्मां धिग्मां सुदुःखीनां प्रजानां पालने न हि ।
 इति दुःखं विचिन्त्य स^२ प्रासादोपरिमंस्थितः ॥
 नमो बुद्धाय धर्माय सङ्गरूपाय श(स)म्भवे ।
 मां सुदुःखितां पा(पि)पीं दृष्ट्वा च करुणां कुरु ॥
^३[इति शम्भू चातुस्त्य^४ प्रतिष्ठति स्वयं प्रभुः ।
 तत्र दिग्मुख^५संस्थित्वा नमितञ्च पुनः पुनः ॥
 भो शम्भो हे नाथनाथ सर्वेषाञ्च^६ तथैव च ।
 मां पापीं दुःखितां दृष्ट्वा करुणां कुरु शीघ्रकम् ॥]
 अतीतानागते काले प्रत्युत्पन्ने अपि तथा ।

१ D सर्वेषाञ्च प्रजानां भोग्यं ।

२ D विचिन्त्यस्य ।

३ C omits the portion bracketted.

४ A D शम्भू चातुस्त्य ।

५ B दिग्मुखं ।

६ A D सर्वेषाणाञ्च ।

राजसमूहानां^१ मध्ये मच्छादृशं दुःखी न हि ॥
 ज्ञात्वेति सर्वज्ञनाथ शम्भो मह्यं दयां कुरु ।
 प्रजानामर्थं दुःखिनां मां पापी च तद्रक्षसि ॥
 चिन्तामिमां परजातः कष्टं प्राप्याधर्मा(म्भो)स्यहम् ।
 किं कुर्यात् कुच यास्येऽहं यतः स्युः सुखिनः प्रजाः ॥
 हाहा कष्टञ्च नेपाले मम पापस्य वृत्तिना ।
 दुःखिताः सर्वे मत्प्रजाः शुष्कनद्यां मत्स्या इव^२ ॥
 हाहा धिग्धिग्व च मां पापी मच्छादृशं त्रिभुवने ।
 कस्मिञ्चिद्भुवने वाह्ये पृ(थ्वि)थ्वीखण्डे तत्र न हि ॥
 अहमपि नेपालेशः धर्माकरः सुवंशजः ।
 धिग्मां धिग्मां च राष्ट्रेषु मच्छादृशं कुच न हि ॥
 कुच देशे कुच स्थाने कुच दिशि गच्छाम्यहम् ।
 नावृष्टि^३दोषनाशाय प्रजानां पालनाय च ॥
 इति विचिन्त्य सः भूपालः गुणकामददो नृपः ।
 अत एकाकिनः स्थित्वा मनसा चिन्तनां कृतम् ॥
 कायवाक्चित्त एकेन ऋजुकायसंस्थिता(त्) ।
 निश्चयं मनसि धृत्वा श्रीखयम्भं स्रति^४ कृतम् ॥
 अतः पश्चाच्छ्रीखयम्भोः प्रसा(शा)देन सः प्राप्तवान् ।
 गुणकामदेव^५ राजा मनसि एकचित्तकम् ॥

१ D ० समूहना ।

२ D समा इव ।

३ A नावृष्टिं ।

४ D श्रीखयम्भस्रति ।

एकं चित्तञ्च ध्यात्वा सः स्मृणां जाता मनसि च ।
 किल मनसा भावेन एकगुहं स्मृतं भवेत् ॥
 एकः श्रेष्ठः^१ गुरुनाथः शान्तिकरः प्रसिद्धकः ।
 शाङ्ख्यगुग्निखरे^२ स्थाने शान्तिपुरे प्रतिस्थि(ष्ठितः)तः ॥
 तत्र गत्वा तस्मिं गुरौ विज्ञापयामि निश्चयम् ।
 इति मनसि च धृत्वा निश्चयं स्वीकृतञ्च सः ॥
 निश्चयं मनसि कृत्वा सर्वेषां मन्त्रिणामपि ।
 सर्वप्रजानां मध्ये च गुणकाम उवाच सः ॥
 भो मन्त्रिणः प्रजाश्चापि युष्माकं अतिदुःखिताम् ।
 मया ज्ञात्वापि भावेन युष्मभ्यं वचामि किल^३ ॥
 गोष्ठ्यङ्गपर्वते शान्तिपुरे शान्तिकरो वि(भूः)भुः ।
 सिद्धाचार्योऽस्ति तदयं कुर्याम प्रार्थनान्वयि ॥
 मयापि युष्माभिस्साद्धं श्रीस्वयम्भोश्च पर्वते ।
 विज्ञापयामि गत्वा च शान्तिकरे गुरावपि ॥
 सामग्रीमपि युष्माभिः सुशीघ्रं सज्जिकुर्वताम् ।
 पञ्चोपचारपूजाङ्गं शान्तिकरपूज्याय च ॥
 एवमुक्ते स राजेन्द्र गुणकामस्य अण्डितः ।
 प्रजाश्चापि सुशीघ्रेण कार(ल)यामासुः पूज्यकान् ॥
 मनसा देवस्य सिद्धिं च वचसा पार्थिवस्य च ।
 इत्थं सर्वे सुशीघ्रेण सामग्री पूर्णं क्रीयताम् ॥

इत्थं सामग्रीसम्पूर्णं गुणकामः कृतेऽपि च ।
 सर्वैः प्रजाभिः सार्द्धन्तैः जगाम शम्भुमन्दि(लं)रम् ॥
 यत्र शान्तिकराचार्यः संस्थितः शम्भुमन्दि(ले)रे ।
 तत्र गत्वा प्रमोदेन चकार विधिपूजितम् ॥
 प्रथमं श्रीस्वयम्भुञ्च पञ्चोपचारपूजितम् ।
 प्रणिपत्य प्रमोदेन चकार सम्प्रदक्षिणाम् ॥
 पुष्पधूपादिभिः पूज्यैः श्रीस्वयम्भूं प्रपूजितम् ।
 ततः पञ्चादमात्यादि सर्वे प्रजाः प्रपूजितम् ॥
 कैश्चित्पञ्चप्रणामैश्च अष्टाङ्गैश्चापि कैश्चन ॥
 श्रीस्वयम्भूं धर्मधातुं प्रणिपत्य पुनः पुनः ।
 ततः पञ्चाङ्कशान्तिकरो यत्र सन्तिष्ठति पुरे ॥
 तत्र गत्वा स राजेन्द्रः शान्तिकरं प्रपूजितम् ॥
 पुष्पधूपादिभिः पूज्यैः शान्तिकरं सशक्तिकम् ॥
 पूज्यैः पुष्पैः सराजाभिरचतैरञ्ज(लि)लिं क्षिपन् ।
 कृत्वा तत्पादयुगलं नमस्कारं समाहितः ॥
 कृताञ्जलिपुटं स्थाप्य शिरसि तमुवाच सः ।
 भो शान्तश्री यदर्थेऽहं भवच्छरणमागतः ॥
 तज्जानासि भवान्सर्वं विज्ञापयामि किं प्रभो ।
 लोकास्ते दुःखिनो देव दुर्भिचेण प्रपीडिताः ॥
 भगवन्देवदेव त्वं शान्तिकर शान्ति(न्त)गुरो ।

सर्वेषां मे प्रजानाञ्च अत्यर्थं दुःखमुद्भूतम् ॥
 भूतं भविष्यं वर्त्तञ्च सर्वं ज्ञातं भवानपि ।
 मे दुःखं प्रजानामपि^१ त(च)ञ्च जानासि सत्प्रभो ॥
 मयि दुःखं सद्यं नाथ प्रजादुःखमसह्यकम् ।
 इत्थं मे चित्तविशुद्धिं भवान् ज्ञास्यति सत्प्रभो ॥
 भगवन् शान्तिकराचार्य्यं मद्यं शीघ्रं दयाङ्कुर ।
 शीघ्रं दृष्टिसुपूर्णाय कार्य्यं कुरु च सहुरो ॥
 मद्यमर्थं न हि नाथ प्रजाभ्यः सर्वेभ्योऽपि च ।
 क्रिमिकीटादिजन्तुभ्यो^२ दयाङ्कुर च सत्प्रभो ॥
 मनुष्याणामुद्धाराय देवानाञ्च हिता यच ।
 तिर्य्यञ्चापि पशूनाञ्च हिताय च सुखाय च ॥
 अत्रजानां मनुष्याणां अन्यजानामपि सदा ।
 तिर्य्यञ्चापि पशूनाञ्च हितं^३ शीघ्रं दयाङ्कुर ॥
 धिग्मां मन्दोऽहं मूढोऽपि भवान् गुरुञ्च प्रापिताः ।
 चक्षुर्मे चास्ति मुखञ्च तेनापि न दृष्टकम् ॥
 जडज्ञानेन युक्तोऽहं बुद्धिनाम्बचक्षुरिव ।
 इत्थं पापी सुदुःखी मां दृष्ट्वा शीघ्रं दयाङ्कुर ॥
 भवान्सर्वज्ञनाथञ्च मया न ज्ञान ज्ञायताम् ।
 भवान्मे विषये अस्ति विपरीत कु(त)श्चि कथम् ॥
 यस्य गृहेऽपि रात्रे च अस्ति कल्याणं सहुरो^१ ।

कस्मात् कथमिमावस्थ प्रापि((तां)तं भवति गुरो ॥
 स्वर्गे च मर्त्येऽपि पाताले दिशासु विदिशासु च ।
 नानाभिविषये राज्ये मच्छादृशमन्ये न हि^१ ॥
 इत्थं च मनसा वाचा कर्मणापि सुबुद्धिना ।
 भवति च गुरौ इत्थं विज्ञापयामि निश्चयम् ॥
 निश्चयं गुरौ मातरि विज्ञापयामि मेऽजश्रकम् ।
 भवतश्च प्रसादाच्च भविष्यन्ति शुभं गु(रौ)रो ॥
 इति सर्वज्ञनाथ त्वं भवते च किमुक्तकम्^२ ।
 तच्छर्व्वं भवता ज्ञातं ग्रीष्मञ्च कुरुतां^३ दयाम् ॥
 ममार्थञ्च हि नाथ^४ सर्वेषाञ्च हिताय च ।
 नेपालमण्डले चात्र दृष्टिदोषं प्रशान्तय^५ ॥
 एवमुक्तेऽथ भूपालः सर्वज्ञः सर्वविदुहः ।
 शान्तिकरदेवाचार्य्यं गुणकाममुवाच सः ॥
 नामार्थशादृश राजन्^६ गुणकामप्रख्यापित ।
 देवदुर्भिक्षशान्त्यर्थं मेऽस्ति सुदृष्टिद्विधिः ॥
 यत्सर्वं भवता उक्तं तत्सर्वं जानाम्यहम् ॥
 देव राजेन्द्र नेपाले महापा(प)पं प्रवर्त्तते ।
 तत्पापं हरणीपायं वक्ष्यामि ते शृणु हि त्वं ॥

१ D अनेनहि । २ D किमुक्तिकं । ३ D कुरुता दया ।

४ D नाथञ्च । ५ D प्रशान्तये ।

६ D नामार्थं सादृशा राज । ७ D मष्टि ।

यस्मिन्नेपालविषये नीतिधर्मानुपालके ।

नीतिधर्मानुसारेण न सम्यालयसि प्रजान्^१ ॥

मन्त्रिणोऽपि तथा सर्वे नीतिधर्मपराङ्मुखाः ।

भुक्त्वा कामं सुखान्येव^२ प्रचरन्ति यथेच्छया ॥

तथा मृत्या जनाश्चापि पौराश्चापि महाजनाः ।

स्वकुलधर्ममुत्सृज्य प्रचरन्ति यथेच्छया ॥

३[एवं सर्वे(पि) लोकाश्च दशाकुशलचारिताः ।

स्वकुलवृत्तिमुत्सृज्य प्रचरन्ति प्रमोदतः ॥

तदैतत्पापवैपाकं भवति नेपालमण्डले ।

येन येन कृतं कर्म भोक्तव्यं तेन तत्फलम् ॥

यद्यत्पुरातनं कर्म तत्तदेवेह भुज्यते ।

कारणं देवाच्च नान्योऽस्यौपाधिको जनः ॥

गर्भे वा बालभावे वा यौवने वापि^४ बार्द्धके ।

मृत्यो वृद्धम्रयातव्यं^५ जन्तुभिर्नृपसत्तम ॥

किमत्र चिन्तयेत्सन्तः^६ परार्थं फलकाङ्क्षिनः ।

न हि द्रुमा स्त्रभोगार्थं फलन्ति पृथिवीतले ॥

योऽन्यदुःखानि विज्ञाय साधु वाह्यैः प्रबोधय(ये)त् ।

स एव मु(नि)निः सत्वस्था यतः परहिते रतः ॥

अन्यदुःखेन यो दुःखी योऽन्यहर्षेण हर्षितः ।

१ D प्रजा ।

२ D कामसुखान्येव ।

३ C omits the

portion bracketted, ending at page 442 line 18.

४ A यौवनेऽपि ।

५ A पायातव्यं ।

६ D सद्यः ।

स एव जगतामीशो नररूपधरो मुनिः ॥
 सद्भिः श्रुतानि शास्त्राणि सुखदुःखविमुक्तये ।
 सर्वेषां दुःखनाशाय यदि सन्तो वदन्ति हि ॥
 यत्र सन्तः प्रवर्तन्ते तत्र दुःखं न बाधते ।
 वर्तते यत्र मार्त्तण्डः कथं तत्र तमो भवेत्^१ ॥
 विवेकं हन्यहङ्कारे ह्यहङ्काराच्च जीवि(वा)नाम् ।
 आपदः सम्भवन्त्येव ह्यहङ्कारं त्यजेत्ततः ॥
 अहङ्कारो भवेद्यस्य तस्य नाशोऽतिवेगतः ।
 असूयाद्यास्त्वहङ्कारमनुगच्छन्ति वै द्विजाः ॥
 असूयाविष्टमनसस्तस्य राज्ञः परैः सह ।
 आयोधनं घोरमासीत् मासमेकं निरन्तरम् ॥
 यस्य कस्यापि यो देशं कुरुते मूढधी नरः ।
 तस्य सर्वा(नि)णि नश्यन्ति श्रेयांसि नृपसत्तम ॥
 आसूया वर्तते यस्मिन् तस्य मुनि पराङ्मुखः ।
 तस्य सर्वाणि श्रेयांसि विनश्यन्ति ततो ध्रुवम् ॥
 नाशहेतुः समस्तानां सम्पदां नृपसत्तम ।
 अहङ्कारः स्थितो यत्र तत्र कामादयो ध्रुवम् ॥
 विवेकहीनपुरुषे यदि सम्पत्प्रजायते ।
 तुषाम्निवायुसंयोग^२मिव जानीध्वमुत्तमः ॥
 असूयोपेतमत्तसां दम्भाचाररतात्मनाम् ।

१ D भवत् ।

२ A तुषाम्निं वायुः संयोग ।

पुरुषोक्तिरतानाञ्च सुखं नेह परत्र च ॥
 असूयाविष्टमनसां सदा निष्ठुरभाषिणाम् ।
 प्रिया वा तनया वापि बान्धवा अथ्यरातयः^१ ॥
 योऽसूयां कुरुते नित्यं समीक्ष्य च परश्रियम् ।
 सर्वस्वपक्षेदाय कुठारो नात्र संग्रहः ॥
 यः स्वश्रेयोविनाशाय यत्नं कुर्यान्नरो यदि ।
 सर्वेषां श्रेयसा दृष्ट्वा स कुर्यात् मत्सरं सदा ॥
 मित्रापत्यगृहचेत्रधनधान्ययशस्तु च^२ ।
 हानिमिच्छन्नरः कुर्यादसूयां नरसत्तमः ॥
 येषु स्थितेषु स नरो विनश्यति न संग्रहः ।
 असूयोपेतमनसं तं दृष्ट्वा चुक्रुशुः खगाः^३ ॥
 अहोऽसूयां कष्टतरां धिग्जगद्वेषहेतुकिम् ।
 ब्राह्मणाश्च तथा सर्वे दशाकुशलचारिणः ॥
 स्वकूलाचारमुत्तृज्य भुक्त्वा चर यथेच्छया ॥
 वैश्याश्चापि तथा सर्वे नीतिधर्मपराङ्मुखाः ।
 स्वकूलवृत्तिमुत्तृज्य भुक्त्वाचरत् यथेच्छया ॥
 महाजनाः तथा सर्वे नीतिधर्मपराङ्मुखाः ।
 स्वकूलधर्ममुत्तृज्य भुक्त्वाचरत् यथेच्छया ॥
 वणिक्संज्ञाश्च ते सर्वे मिथ्यार्थसाधन रताः ।
 सत्यधर्मं निहत्यश्च^४ भुक्त्वा योग्यं यथासुखम् ॥

१ B अथ्यरातयः । २ D व्यशस्तुखः । ३ A D चुक्रुशुः खगाः

४ B निहृता च, D निहृताश्च ।

शिल्पिनोऽपि तथा सर्वे केवलं भृतिलालसाः ।

स्वकूलाचारमुत्सृज्य भुक्त्वा चरत्यथेच्छया ॥

तथा नारीजनाश्चापि कामक्लेशाकुलारताः ।

स्वकूलधर्ममुत्सृज्य प्राचरन्ति यथेष्टितम् ॥

एवं सर्वेऽपि लोकाश्च दशाकुशलमरताः ।

स्वकूलाचारमुत्सृज्यप्राचरन्ति यथेच्छया ॥

तत्तत्र वहव(वः)दुष्टाः चौरा धूर्ता प्रक्रूरकाः ।

साधुजनात्प्रतिहत्य चरन्ति मत्तेव द्विपः ॥

तन्महत्यापमञ्चारादत्र नेपालमण्डले ।

अनादृष्टि दुर्भिक्षश्च भवति च दिने दिने ॥

ततो देवगणाश्चापि ये दुष्टा मारकाङ्क्षया ।

सर्वे तत्र रूषालोक्य वज्र(ज)पातं प्रचक्रिरे ॥

वह्निगणास्तथा सर्वे आलोक्य दुष्टवत्सदा ।

वज्रचूडासमायुक्ता वह्निपातं करोति च ॥

धर्मराजगणाः सर्वे क्रूलात्मा निर्दया कृताः ।

निहतुं प्राणिनः सर्वे महामारी^१ करोति हिं ॥

वरुणादिनागगणाः क्रूलात्मा निर्दया कृताः ।

तान्सर्वान्यापिनो दृष्ट्वा सुदृष्टिं च्छिनोति च ॥

मरुद्गणास्तथालोक्य क्रूलात्मा निर्दयोत्थिताः ।

वायुपातं प्रकुर्वन्ति तत्र सर्वे महीतले ॥

तथा यचाश्च ये गणाः, किन्नरां गुह्यकापि च ।

गृहे गृहे प्रचरित्वा रोगात्पातं प्रचक्रिरे ॥

तथा श्रुताः पिशाचाश्च वेताडाः कटपूत(ट)नाः ।

डाकिन्यः प्राकिनौ चापि प्रमथा सगणापि च ॥

रुद्राश्चापि सगन्धर्वाः कुम्भाण्डा गरुडापि च ।

सर्वे तत्र प्रकुर्वन्ति विघ्नानि तत्क्षणेन च ॥

मातृकामैरवाः सर्वे तथान्यदेवतागणाः ।

दृष्ट्वा तान्सर्वान् लोकान् महद्दुःखं करोति च ॥

यहास्तारागणाः सर्वे विरुधानाग्रकङ्कया ।

अहर्निशं समालोक्य महद्दिघ्नं प्रचक्रिरे^१ ॥

कूलेष्वाश्च सर्वेऽपि देवता अप्रमोदिताः ।

सन्नातुं असमर्थोऽपि सन्मथनेन तस्थिरे ॥

तदा सर्वे राजराजेन्द्रः गुणकामप्रख्यापितः ।

तत्सर्वं सुचिरन्ध्यात्वा मनसैव विचिन्तयेत् ॥

वा कष्टं पापजं घोरं जायते नेपास्रमण्डले ।

तत्पापं नाग्रमोपायं को दद्यात् मे क्षिताय च ॥

कथमेव महद्दुःखं शमीकर्तुं विधास्यते ।

पश्यन्नेवमपेक्ष्यैवं रमेयं साम्प्रतं किमु^२ ॥

यो हि राजा प्रजादुःखमपेक्ष्य रमते सुखम् ।

स किंराजा प्रभुर्भर्त्ता दृष्टाचैव निगद्यते ॥
 यत्र राजा प्रजादुःखमपेक्ष्य न विचारयेत् ।
 खयमेव सुखं भुक्त्वा रमते च यथेच्छया ॥
 तत्र सर्वे प्रजालोकाः क्लेशव्याकुलमानसैः ।
 सत्यं धर्मं कुलाचारं हित्वा चरेयुः सर्वदा ॥
 एतत्सर्वं महत्पापं नृपतिना भु(भू)क्तुमर्हति ।
 इति सत्यं समाख्यातं नीतिविज्ञैर्महर्षिभिः ॥
 इत्येतत्पापं वैपाकं^१ भोक्तुं कथं मया भवे ।
 तदत्र किङ्करिष्यामि किमुपायं न विद्यते ॥
 धिग्धिग्मेऽत्र संसारे हि यत्र राज्ये^२ सदा कलिः ।
 दुर्मित्रादिमहोत्पातं दृष्ट्वा स्थातुमर्हति वै ॥
 धन्यास्ते पुरुषा^३ ये हि निष्क्लेशा भवति सदा ।
 विमुक्ताभवसञ्चारा भिन्नवो ब्रह्मचारिणः ॥
 किमत्र जन्म संसारे सुखेनापि युतो नृणाम् ।
 येनेह पशुवद्भुक्त्वा यथाकामं रमन्गृहे ॥
 तदेतत्पापभृज्योऽहं क्लेशव्याकुलितेन वै ।
 नरकेषु भ्रमन्दुःखं भुञ्जीया^४द्विविधं सदा ॥
 तदा को मे सुहृन्मित्र संरक्षितुमुपाचरेत् ।
 धर्ममेव तदा चाणं सर्वदुःखाप्रनाश(नं)कम् ॥

१ D पापवैपापं ।

२ D राज्य ।

३ D ते किं पुरुषाः ।

४ D भुञ्जीया ।

सर्वेषां प्रवरं धर्मं सुखं सर्वभयापहम्^१ ॥
 सर्वार्थसाधनसिद्धिमित्याख्यातम्नोन्मत्तैः ॥
 धर्मं किमूषणं लोके सुखं दुर्गतिनाशनम् ।
 धर्मं स्वर्गसुखो(गो)पानं धर्मं शान्तिकरं शुभम् ॥
 ततः शान्तश्रियमार्थं^२ समीक्ष्य शरणङ्गतः ।
 नत्वा पादाम्बुजे भूयः प्रार्थये देवमादरात् ॥
 शास्त्रं सदा चरिष्यामि भवदाज्ञां शिरो वहन् ।
 तन्मे यत् क्रीयते कर्म तत् समादेष्टु^३मर्हति ॥
 इति सम्प्रार्थिते राज्ञा श्रुत्वाचार्यः स सन्मतिः ।
 नृपतिन्तस्मद्दासत्वं सम्यग्यनेव^४मादिशत् ॥
 राजन्कृणु समाधाय वक्ष्यामि शुभकारणम् ।
 यद्यस्ति ते कृपा लोके तत्कुरु त्वं मयोदितम् ॥
 तद्यथा सर्वतीर्थेषु स्नात्वा नित्यं यथावि(धिः)धि
 शुचिशीलः समाचारः समाहितस्त्रिमण्डलः^५ ॥
 त्रिरत्नभजनं कृत्वा चरस्व पोषधं व्रतम् ।
 तत्तरिदं जगन्नाथं धर्मधातुञ्जिनाल(यः)यम् ॥
 यथाविधिं समाराध्य सन्नजस्व सभादरात् ।
 तथा सर्वां इमां पञ्च देवताञ्च यथाविधिम् ॥

१ A भयाप्रयापहं B सर्वं भयापहं । २ D ततः शान्तश्रियमार्थं ।

३ A सासादेष्टु ।

४ A स पश्यनेव ।

५ D समाहित-

त्रिमण्डलं ।

समाराध्य समभ्यर्च्य सम्भजस्व समादरात्^१ ।
 १ इदं मञ्जुश्रियं वापि चैत्यमञ्जुश्रियं सदा ॥
 यथाविधि समभ्यर्च्य सम्भजस्व महत्सवैः^२ ।
 तथाष्टौ वैतरागाश्च समाराध्य यथाविधि ॥
 समभ्यर्च्य महोत्साहैः सम्भजस्व समादरात्^३ ॥
 तथा महेश्वरिं देवीं^४ खगाननां ममण्डलाम् ।
 समाराध्य समभ्यर्च्य सम्भजस्व यथाविधिम् ॥
 एतैव पुण्यभावेन सर्वत्रापि भवेत्कुम्भम् ।
 तेन सर्वं महत्पापं सर्वत्र विजयं भवेत् ॥
 तदा ब्रह्मामरेन्द्रादि सर्वे देवगणापि च ।
 सुदृष्ट्यात्र समालोक्य पालये(यु)युः^५ सदा सुदा ॥
 तदा सम्पालिते देवैः सर्वे लोकाधिपे पुनः ।
 सुभिन्नश्रीगुणोत्साहं करिष्यन्ति च सर्वदा ॥
 तदा सर्वेऽपि लोकाश्च नो(नि)रोगाः श्रीगुणाश्रयाः ।
 विरम्य पापमार्गेषु सञ्चरेयं^६ सदा शुभे ॥
 इति शान्तश्रिया तेन समादिष्टं निगम्य^७ सः ।
 नृपस्तथेति विज्ञाप्य कर्तुमेव समिच्छति ॥
 ततः स नृपतिः सर्वान् मन्त्रिणो देशजान् जनान्

१ B महोत्सवैः सम्भजस्व समादरात् । २ B इयं मञ्जुश्रियं चापि
 ३ A सदादरात् । ४ D महेश्वरि देवी । ५ A पालययुः ।
 ६ A D सचरेयं । ७ D निगम्य ।

सर्वान्महाजनाञ्चापि^१ समामन्वैवमादिशत् ॥
 भो भो मन्त्रिजना सर्वे सर्वे पौरा महाजनाः ।
 अचार्य्येन^२ यथा दृष्टं तथा चरितुमर्हति ॥
 अहमपि तथा धृत्वा सत्वानां भद्रकारणे ।
 त्रिरत्न(स)शरणं गत्वा व्रतं चरितुमुत्सहे ॥
 इत्यादिष्टं नरेन्द्रेण श्रुत्वा ते मन्त्रिणो जनाः ।
 पौराः महाजनाः सर्वे तथेति प्रतिमुच्यते ॥
 ततः स नृपतिः सर्वैः स्वपुरोहितमन्त्रिभिः ।
 अमात्यसचिवपौरैः सार्थवाहमहाजनैः ॥
 सङ्घर्षवाञ्छिभिः सङ्घिः सर्वसत्तैः समन्वितैः ।
 सर्वेष्वेतेषु तीर्थेषु स्नात्वा यथाविधि^३ मुदा ॥
 शुचिशील समाधाय प्राचरन्ति तत्सद्ब्रतम् ॥
 ततस्स विमलात्मानं स्त्रिरत्नशरणं गताः ।
 घर्षधातु समाराध्य समभ्यर्च्य भजेत्मुदा ॥
 तथा वायुपुरे वायुः देवताया^४ यथाविधिम् ।
 वज्रिपूरे वज्रिदेवश्च नागपूरे फणीश्वरा(न्) ॥
 वसुपुरे वसुधारां^५ सर्वार्थसिद्धिसम्प्रदाम् ।
 शान्तिपुरे महावीरं सम्बरं सगणं क्रमात् ॥
 यथाविधि समभ्यर्च्य सुप्रसन्नेन चेतसा ।

१ D °जनाञ्चापि ।

२ A आचार्य्येन ।

३ D °विधि ।

४ D वायुदेवतायाः यथाविधिः ।

५ B वसुन्धरां, D वसुधरां ।

ध्यानैर्जपैस्तथा स्तोत्रैः नान्नाभावं कृतेन च ॥
 तथाष्टौ वैतरागाश्च श्रीदेवी च स्वगानना ।
 यथाविधि समाराध्य समभ्यर्च्य भजेत्तुंदा ॥
 तदैतत्पुण्यभावेन सर्वपापक्षय^१ भवेत् ।
 ततः सर्वमहोत्पातं क्रमेण प्रशमं ययौ ॥
 तदा सर्वेऽपि ते लोकाःनी(नि)रोगाः पुष्टिता मुदा ।
 महानन्दसुखं प्राप्य चरन्ति धर्मलालसाः ॥
 तां च दृष्ट्वा स राजेन्द्रः मनसैव विचिन्तयेत्^२ ।
 अहो सद्गुणं बल्यं धन्यमित्युक्त्वानन्दितश्चरत् ॥
 तदा सुवृष्टिरेवात्र न भवन्ति कथञ्चन^३ ।
 तं दृष्ट्वा राजराजेन्द्रः दुर्भिक्षपरिपौडितम् ॥
 करुणाविष्टमनसा नृपेन्द्रेण पुनः मुदा ।
 शान्तश्रियं तमाचार्यं नत्वा एवमुवाच सः ॥
 गुरो कृपयात्र संसारे भवन्ति निरुपद्रवम् ।
 सर्वत्रापि महोत्पातम् प्रशाम्यते द्रुतं किल ॥
 सुवृष्टिरेव नाद्यापि प्रवर्तते कथञ्चन ।
 सुवृष्टिकरणभ्याथं भवताज्ञां ददातु मे ॥
 इति संप्रार्थिते राज्ञा श्रुत्वाचार्यः स सन्नतिः ।
 राजेन्द्र तं महासत्त्वं सम्पश्यन्नेवमादिशत् ॥
 देव दुर्भिक्षशान्त्यर्थं मय्यस्ति सुवृष्टिणां(णा) विधिम् ।

१ A. श्पापं क्षयं ।

२ A. विचिन्तयत् ।

३ A. कथं न

यत्सर्वं भवता उक्तं तत्सर्वं च जानाम्यहम् ॥
 इत्थं ज्ञातं मया राजन् मद्वच अपि श्रूयतां ।
 नागसम्पन्नं तस्माच्च कलिष्यहं त्वदर्थतः ॥
 भवान् विघ्नविनाशाय भवत्तत्तत्तरसाधकः^१ ।
 [सर्वकार्यं हि सिद्धाय^२ उत्तरसाधकं भव ॥]
 यत्प्रकारं मयोक्तञ्च गुणकाम शीघ्रं कुरु ।
 अतीतानागते काले प्रत्युत्पन्ने तथापि च ॥
 उत्तरसाधकं विना सर्वकार्यसिद्धिं न हि ।
 उत्तरसाधकं श्रेष्ठं यस्मै च^३ कार्यसिद्धये ॥
 इति भूपालो सन् राजन् उत्तरसाधकं भव ।
 अतीतानागतैवेद्वैः प्रत्युत्पन्नैस्तथागतैः ॥
 नागसाधनविधिं च उक्तं श्रोत्रं परम्परात् ।
 मेघसूत्रादिषु चापि महाथानेषु च अपि ॥
 अनेकेष्वपि च शास्त्रेषु नानातन्त्रमतेष्वपि ।
 यद्यत्प्रकारमुक्तं च करिष्यामि तद्वदपि ॥
 मा भैषि गुणकाम त्वं त्वदर्थं च मया कृतं ।
 भवता पूर्वप्रकारेण विज्ञापितं पूर्वं गच्छि ॥
 जानामि मनसा सर्वैर्वै मा भैषि त्वं पुनःपुनः ।
 मयापि विविधं नूनं ग्रन्थग्रन्थान्तरमपि ॥

१ A भवदुत्तर० । D भवभूत्तर० । २ B omits this line .

३ D सिद्धा च । ४ B सर्वस्मै ।

सम्यग्दृष्ट्वा विचार्य तदर्थमिद्विद्येऽपि च ।
 तव अर्थाय एकस्य क(लि)रिष्यामि नहि किल ॥
 सर्वेषाञ्च प्रजानाञ्च क(लि)रिष्येऽर्थाय शीघ्रकम् ।
 भवानपि विधि सर्वं शीघ्रञ्च सज्जीक्रीयतां ॥
 सामग्रीविधिसंपूर्णं पञ्चामृतादिकमपि ।
 इत्थं उक्त्वा स आचार्यः ग्रन्थग्रन्थान्तरमपि ॥
 दृष्ट्वा मुदा विचार्य च संपूर्णञ्च प्रक्रीयताम् ।
 ग्रन्थग्रन्थान्तरे दृष्ट्वा ज्ञात्वा शीघ्रं शान्तिकरः ॥
 यदुक्तं चातीतैर्नाथैः गुणकामादय उक्तवान् ।
 भो गुणकामदेव त्वं मयोक्तेन^१ विधिमपि ॥
 सामग्रीमपि संपूर्णं(र्ण) शीघ्रं सज्जीचक्रीयताम् ।
 विशेषेण दुग्धं पूर्णं^२ शालिं च तण्डुलानपि ॥
 नागकुम्भ नागच्छत्र नागवेणु शतपर्विकम् ।
 ढणकुण्डलमासन श्वेततैलं पालारसम् ॥
 मिह्वासं धूपकं वापि सौवर्णचूर्णकमपि ।
 दूर्वाकर्पासमाला च दूर्वाकुण्डादिपुष्पकाः ॥
 नागपूजाविधिमित्थं शीघ्रं सज्जीकुरु^३ नृप ।
 अथ गुणकामदेवस्तदाज्ञा शिलसा वहन् ॥
 खण्डहे च प्रत्यागत्वा सर्वा^४न्यौरानाङ्गानय ।

१ D मयोक्तं न ।

२ D दुग्धपूर्णं ।

३ B ज्ञत्वा ।

४ D सर्वा ।

सर्वैश्च पौरजैस्साङ्गं पर्षत्कृत्वा स्वमण्डिले ॥
 अमात्यानां प्रजानाञ्च मध्योवाच गुरो वचः ।
 भोऽमात्या मे प्रजाश्चा(चा)पि मद्वचः शीघ्रं श्रूयतां ॥
 भवतामपि अर्थाय करोम्युपायकं^१ मया ।
 युष्माकमपि अर्थाय मङ्गमर्थं न हि अपि ॥
 शान्तिकरप्र(शा)सादाञ्च उपायं चिन्तयाम्यहं^२ ।
 सामग्रीमपि पूर्णञ्च नागानां साधनाय च ॥
 मद्वचाद्युष्माभिः सर्वैः सामग्रीं^३ शीघ्रं क्रीयतां ।
 यथा पूर्वं प्रउक्तेन शान्तिकरेण शान्तिनां ॥
 तथा सर्वेभ्यः प्रजाभ्यः सामग्री च स उक्तवान् ।
 एवं उक्ते नरेन्द्रेण गुणकामदेवप्रजाः ॥
 अन्नजा अन्यजाश्चापि गुणकाममूचुरपि ।
 गुणकामदेव राज्ञामार्थसादृशं भवान् ॥
^४अस्मद्वा चापि शीघ्रं त्वं देव कृपां दयां कुरु ।
 गुणकाम असि राजन् अस्माभिर्भवत्युक्त किम् ॥
 अन्नात्प्रधानं द्रव्यञ्च द्रव्याच्च अन्नकं^५ भवेत् ।
 इत्थं स्वर्गमर्त्यलोके पातालवा(शि)र्षिन अपि ॥
 • तयोर्मध्य च किं श्रेष्ठं भवतापि विचार्यतां ।

१. A उपामेकं । २. A किन्तयाम्यहं । ३. D सामग्री शीघ्रं ।

४. B. अस्मभ्यं चापि, D अस्मभ्य चाप्य शीघ्रं त्वं देव कृपा दया कुरु ।

५. D अनेकं ।

नीतिसर्वं विजानासि अस्माकं दुःखकमपि ॥
 भवतश्चापि च अग्रे युष्माभिरुक्तं किं कृतम् ।
 अत्रजा अन्यत्रायाता मानूष्या पशवोऽत्र च^१ ॥
 अत्यर्थं दुःखसंप्राप्ता त्वया राज्ये कृते अपि ।
 इति ज्ञात्वा गुणकाम अस्माकमपि दुष्करम् ॥
 दृष्टिदोषं च शान्ताय त्वया उक्तं क्रियावहे ।
 यत्प्रकारं भवतोक्तं अस्माभिरुक्तं क्रीयतां ॥
 गुणकामदेव राजन्ते वाञ्छा शीघ्रं सिद्ध्यतु ।
 यत्प्रकारं भवतोक्तं सामग्रीविधिविस्तरं ॥
 तत्प्रकारं करिष्यामि^२ भव(त)तः कार्यसिद्धये ।
 एवमुक्त्वा सर्वे शीघ्रं अमात्यादयः पौरजाः ॥
 गुणकाम आज्ञा^३ चापि सामग्री पूर्णक्रीयतां ।
 पुष्पधूपादिकान्यज्यान्नानादौपादिपूज्यकान् ॥
 इत्थं संपूर्णं पूजांगं च प्रजास्र(ज्ज) सञ्जी(क्रि)क्रीयतां ।
 पञ्चामृतादिभिर्युक्ता नागपूज्यान्सुविधिकान् ॥
 तच्छामग्रीमपि शीघ्रं शीघ्रं सञ्जीचक्रि(क्री)यतां ।
 एवं कृत्वा अपि^३ शीघ्रं गुणकामप्रजा अपि ॥
 शीघ्रं सामग्री संगृह्य गुणका(मं)म प्रगच्छति ।
 यत्र गुणकामदेव प्रासादे अपि तिष्ठति ॥
 गत्वाथमात्याः प्रजास्र गुणकाम ऊचुरपि ।

भो गुणकामदेव त्वं अस्माकं मय्यर्थाय च ॥
 अनावृष्टे सुवृष्टौ च कार्य्य^१श्रीघ्नं कुरु प्रभो ।
 य^२ च श्रुतं भवता च शान्तिकर(रं) देवेऽपि च ॥
 तच्छर्वं सुवृष्टिकार्य्यं श्रीघ्नं श्रीघ्नं कुरु प्रभो ।
 एवमुक्ते प्रजा सर्वे गुणकामदेव अपि ॥
 नानापूज्यादिभिस्साङ्गं स्वगृहात् प्रययावपि ।
 अनेकैर्ब्राह्मणैश्चापि चत्रियैर्वैश्यैः शूद्रकैः ॥
 सर्वैः प्रजाभिस्साङ्गं शान्तिकरं प्रगच्छति ।
 यत्र शान्तिकराचार्य्यः स्थितं गोशृङ्गपर्वते ॥
 शान्तिपुरे स तिष्ठति गुणकाम तत्रागतः ।
 ब्राह्मणैः चत्रियैस्साङ्गं वैश्वेश्व शूद्रकैरपि ॥
 अनेकैः पूज्यहस्यैश्च गुणकाम(त)स्तत्रागतः ।
 गुणकामस्तदा^३ तत्र शान्तिपूर्यां कपाटकम् ॥
 घट्टकं घट्टकं कृत्वा तदूर्ध्वात्ताच्च समाग(ता)तः ।
 यस्मात्समाग(तं)त नाथ तस्मै तत्र समागतम्^४ ॥
 पञ्चोपचारपूज्यैश्च प्रणिपत्य पादपङ्कजैः ।
 कथं द्वारे पूजितं च शान्तिकर^५ शिद्धगुरुम् ॥
 इत्यर्थं कथितं लोकैः तस्या(र्य्यं) कथयाम्यहम् ।
 शृणु मैत्रेय तस्यार्थं प्रविवेशं तस्मिन्नपि ॥

१ D कार्य्यः ।

२ D ये च ।

३ D गुणकाम तदा

४ A पूजितम् ।

५ B शान्तिकरं ।

शान्तिकरस्य भार्यापि नास्ति तस्मिन् प्रवेशितुम् ।
 वज्राचार्यश्च भिक्षुश्च तत्र प्रवे(शी)शितुं नहि ॥
 ब्राह्मणाः चत्रिया वैश्याः कथं कोपि प्रवेशितुम् ।
 १ धनेनापि क्षणेनापि वलेनापि तत्र वे(शी)शितुम् ॥
 सः पुमान्साधको विद्वान् षण्मासमरणं ध्रुवम् ।
 सम्बरं महामूर्तिञ्च शान्तिकरन्तथा अपि २ ॥
 हथाद्वलात्प्रविवेश्य शीघ्रं च मरणं ध्रुवम् ।
 नाशा(च)च मुखकात्मार्याद्योन्याश्चापि पुनःपुनः ॥
 रुधिरं च रुमायातात् मरणं निश्चयं ध्रुवम् ।
 तत्प्रजाः पुत्रपौत्राश्च शान्तिपूरस्य दोषकात् ३ ॥
 भौतिभिः परचक्राभिः नानोपद्रव ४ कृतम् ।
 इति ज्ञात्वा च मानूय्याः शान्तिपूरे सुगोपके ॥
 मनसा वा(चा)च कर्मेण किञ्चिद्दोष न क्रीयतां ।
 भो शान्तिकराचार्य्य तवाज्ञा शिरसा वहन् ॥
 भवतौक्तं च सामर्थ्यं ग्रहामि गृह्यतां भवा(वां)न् ।
 यन्मे उक्तं त्वया पूर्वं नागसाधनस्य विधिम् ॥
 भवान् शीघ्रं कुरु नाथ प्रजाभ्यो मे दयां कुरु ।
 एवं विज्ञापिते राजा गुणकाम पुत्रवत्सरः ॥
 शान्तिकरस्यैवाथञ्च प्रणिपत्य च देहरे ।

१ A धनेनापि क्षणेनापि ।

२ D सम्बरञ्च महामूर्तिं च

शान्तिकर तथा अपि ।

३ D दोषजात् ।

४ D ०द्रवः ।

भो शान्तिकराचार्य्य पूर्वोक्तं भवता विधिम् ॥
 तत्सर्वं प्रगृह्णामि गृह्यतां विधिविस्तरम् ।
 श्रीघ्नं कुरु देयां नाथ नागानां साधनाय च ॥
 मम अर्थं न हि नाथ मे प्रजानामर्थाय च ।
 एवमुक्ते शान्तिकरः गुणकामदेवमपि ॥
 प्रत्युवाच सुश्रीघ्रेण करुणाविष्टमान(स)सः ।
 हे गुणकामदेव त्वं मयोक्तं पूर्वोक्तेऽपि च ॥
 अनावृष्टे सुवृष्ट्याय^१ उत्तरसाधकं कुरु ।
 अहञ्च क्षेत्रेऽभ्यन्तरे एकत्वकार्य्यसिद्धये ॥
 बाह्योत्तरसाधकत्वं सत्त्वार्थसिद्धये कुरु ।
 इति कथित्वा तदा चक्रे शान्तिकरेण तद्विधिम् ॥
 गुणकामस्य वचनात् सत्त्वानामनुकम्पया ।
 सुगुप्ते च शान्तिपुरे एकं गत्वा शान्तिकरम् ॥
 मण्डलं नवनागानां कारितां विधिपूजितम् ।
 अष्टदलं सुविस्तारं विश्वपद्मोपरि अपि ॥
 मध्यएकं वारुणञ्च^२ नागराजं प्रथापितम् ।
 श्वेतवर्णं द्विभुजं च सप्तफली^३ विभूषितम् ॥
 मंगलासनमेकाग्र्ये^४ मण्डपलक्ष्म्यं संदधन् ।
 पूर्वोन्नतं नीलवर्णं याम्य^५ मृणालपद्मकम् ॥

१. D अनावृष्टसुवृष्ट्याय । २. D एकवारुणञ्च । ३. सप्तफलि० ।

४. B एकशिख० । ५. D पूर्वोन्नतं नीलवर्णं याम्ये ।

कुङ्कुमं तच्चे परे हरीतोत्तरे^१ वासु(की)किः ।
 शङ्खपालमग्रे पीतं श्वेतं कुलिक वायुव्य^२ ॥
 ईशाने कनकवर्णं महापद्मनागकम् ।
 इत्येवमष्टनागाश्च शान्तिपुर्या समागता ॥
 नैऋत्ये तु नीलवर्णं कर्कोटक न आगतः ।
 नाभेर्द्ध^३ भुजङ्गमूर्ति मूर्द्ध मानुष्यरूपकम् ॥
 पद्मफणीविभूषाङ्ग नागराजश्च पद्मकम् ।
 वामेन देव्यालिङ्गनमभयमयपाणिनाम्^४ ॥
 नवफणीविभूषाङ्ग फणीराजन्तु तच्चकम् ।
 वामेन देव्यालि(गे)गनमभयं व्ययपाणिनाम्^५ ॥
 [मुनिफणीविभूषाङ्ग फणीराजन्तु वासुकिं(कीं) ।
 वामेन देव्यालिङ्गितं अभयं व्ययपाणिनाम् ॥]
 मुनिफणाविभूषाङ्गं सर्पराजन्तु शंखकम् ।
 वामेन देव्यालिङ्गितं न भयं व्ययपाणिनाम् ॥
 मुणिफ(णि)णीभूषिताङ्गं नागराजं कर्कोटकम्^६ ।
 वामेन देव्यालिङ्गितमभयं व्ययपाणिनाम् ॥
 अग्निदिक् फणीभूषाङ्ग फणीरा(जं)ज सुकूलिकम् ।
 वामेन देव्यालिङ्गितमभयं व्ययपाणिनाम् ॥

१ B तत्तकं; D तत्तपरे हरीतोत्तरे । २ B वायुव्ये । ३ D नागभेर्द्ध ।

४ D 'लिङ्गेन मभयं व्ययपाणिनां । ५ D अभयमयपाणिनां ।

६ B omits these two lines. D मुनिफणिविभूषाङ्गं ।

७ D कर्कोटः नागराजकं । ८ D अभिनीक ।

पूर्ववद् फणी(णि)भूषिताङ्ग महापद्म नागेशकम् ।
 वामेन देव्यालिङ्गितमभयं व्यग्रपाणिनाम् ॥
 अत्यर्थसुन्दररूपा नागकन्यागणा मुदा ।
 समायाता शान्तिपुरे शान्तिकृन्मन्त्रभावतः ॥
 तत्तृचनादेव सर्वे च नागाश्च वरुणादयः ।
 मन्त्रप्रभावात्ते सर्वे शान्तिपूर्या समागताः ॥
 इत्यमेकेन नवानां मण्डलं कारितं गुरु ।
 कर्कोटक न आयाता शीघ्रं वृष्टिदत्तं नहि ॥
 शान्तिकर सिद्धाचार्य्य वीराचार्य्य स सहुरुः ।
 कायवाक्चित्त एकेन मन्त्रकृतान्न आगतः ॥
 एककर्कोट(कं)क नागं राजोरूपो विलक्षणः(णं) ।
 लज्जया^१ नागतस्तत्र नागराजस्य पर्षदि ॥
 विरूपोऽपि कुरूपश्च नागराज कर्कोट(त)कः ।
 लम्बितं कमिव शोभं देहस्य लक्षणमपि ॥
 अनागतं तमालोक्त्य^२ शान्तिकरं उवाच तम् ।
 सिद्धाचार्य्य^३ शान्तिकर गुणकामराजमपि ॥
 शान्तिपूर्या मूलकोष्ठाद्वाह्यकोष्ठे सभागतः ।
 यत्र गुणकामदेवस्तत्रोवाच स सहुरुः ॥
 गुणकामदेव राजन् सप्त दिग्भाग प्रागता ॥
 ईशानस्य कर्कोटकश्च नवममागत(तं) नहि ।

कर्कोटकसमायाते अत्र नेपालवासि(शि)नम् ॥
 चयंपूर्वकोटिनागा भविष्यन्ति तत्रागताः ।
 राजेन्द्र आगतः सर्वे नागा कर्कोटक(कं) नहि ॥
 अतस्त्वाधाराख्यहृदं^१ गत्वा द्रुतमिहानयः ।
 यत्र आनाधाराख्ये^२ हृदं गन्नावत्या याम्यदिशि ॥
 तत्र गत्वा त्वयापि^३ शीघ्रानीय ममाज्ञया ।
 स्वतन्त्रं^४ यदि नायाति बलादानियतां ततः ॥
 इत्युक्तं श्रुत्य भूपाल(लः) शान्तिदेवमुवाच सः ।
 आगाढे शलिले देव कथं गन्तुञ्च शक्यते ॥
 ततः शान्तिकर देव स एनं पुनरुक्तवान् ।
 कथं नाथ शान्तिकर आधाराख्यहृदेऽपि च ॥
 जलस्थान्तरे गाढेऽहं गन्तुञ्च शक्यते कथम् ।
 कैवर्त्तोऽहं न हि नाथं अगाढे स(श)लिलेऽपि च ॥
 कथं गन्तुं समर्थोऽपि मम बुद्ध्या न हि शूरो ।
 हे शूरो नाथनाथ त्वं भवतश्च^५ प्रसा(शा)दतः ॥
 अत्रान्तपुरे सदा च वास(श)यामि स्त्रीभिः सह ।
 वीणावंशामृदङ्गादि मुरजाताद्यवाद्यकान् ॥
 अन्तःपुरे सदा स्थित्वा स्त्रीभिः सह सुवादितम् ।
 भो शान्तिकरी ना(थं)थ भवतः प्रशादात्कथम् ॥

१ D अतस्त्वां धनाख्यहृदं ।

२ B आधाराख्यं, D आधाराख्ये ।

३ A तोयोद्यपि, B त्वयाद्येऽपि ।

४ D स्वतन्त्र ।

५ D भगवन्तश्च ।

५ A भगवन्तश्च ;

मम बलपराक्रमात्तत्र गन्तुं न शक्यते ।
 विशेषेण तत्र ब्रूदे वड्डसर्प्य प्रतिष्ठति ॥
 तेषामपि विषेणोऽहं न दहामि^१ च सहुरो ॥
 अपि च ।

अयमादाराख्यहृदः कालीशेषः पयमयः ।
 तस्माच्च(च) कारणादेव स मकरशूचपूरितम् ॥
 जलजन्तुयाहामक्रैरत्यर्थं तत्र पूरितम् ।
 तद्विवेश कथं नाथ समर्थो न शान्तिकरः ॥
 अहमपि च हे नाथ मकै च तत्र धासि(शि)भिः ।
 अनेकैः प्रकारैर्मम जीवितं न हन्यते किम् ॥
 भो शान्तिकरं देव तद्ब्रूदे^२ गमनाय च ।
 मन्त्र वा औषधं नाथ मयि किञ्चिन्न विद्यते ॥
 कथं गन्तुं कथं गन्तुं तत्र शक्यामि सहुरो ।
 मन्त्रविधिं औषधञ्च मद्भ्यं देहि जगहुरो ॥
 भवत मन्त्रभावा च औषधेन विशेषतः ।
 तद्ब्रूदे गमनाय प्रशादं देहि मे गुरो ॥
 भवतस्य प्रशादेन यत्कार्यं चिन्तितं भवान् ।
 तच्छीयञ्च कलिष्यामि शीघ्रं यत्नं कुरु प्रभो ॥
 एवमुक्ते अपि वीरं गुणकामदेव नृपः^३ ।
 ततः शान्तिकर देव राजानं पुनरुक्तवान् ॥

भो गुणकामदेव त्वं नामास्ति च तव गृहे^१ ।
 एकहरितकमश्वं महाप्रमाणकमपि ॥
 एष अश्व समारूढ्य शीघ्रं यास्यसि भूभुजः ।
 यत्र आढाराख्यद्वंदं गन्तव्यं तत्र शीघ्रकम् ॥
 तत्र गतः स्थित्वा राजन् दुर्वाकुण्डमस्मिन् चिपन्^२ ।
 तस्य दुर्वाकुण्डस्यापि शीघ्रं गच्छसि पृष्ठतः ॥
 हरिदश्व समारूढ्य द्वंदे दुर्वाकुण्डे चिपन् ।
 यत्र भ्रमदधो याति तेन मार्गेण गम्यताम् ॥
 मत्प्रभावेन भवता मम मन्त्रेण चाज्ञया^३ ।
 गन्तव्यञ्च तदन्तिकं सम्यक् च विधिकर्मणा ॥
 एवं विज्ञाप(णां)णा यासौ त्वया मदचना पुनः^४ ।
 कर्कोटकनागराजं उक्तवान्भवता इति ॥
 यत्र कर्कोटकनागः तिष्ठति द्वंद अन्तके ।
 अभ्यन्तरे प्रसादे च(वा) नागराजभूमावपि ॥
 यथा मर्त्ये च लोके च राजा तिष्ठति स्त्रीभिः सदा^५ ॥
 प्रासादे चाप्यन्तपुरे राजा इव स तिष्ठति ।
 तत्र गत्वा द्वंदे चान्ते कर्कोटक यत्र स्थितम् ॥
 भवतां गुणकामेन उक्तं शीघ्रं मदाज्ञया^६ ।

१ A गृहे । २ D क्षीपे । ३ D मन्त्रेण च ज्ञापया ।

४ B विज्ञापनां योऽसौ त्वया मदनात् पुनः । ५ D सदा

६ D उक्तं शीघ्रं ममाज्ञया ।

मे गुरु शान्तिकरोऽपि तुभ्यमाज्ञां मे देष्यति ॥
 भवान् कर्कोटकनाग गुर्वाज्ञया शीघ्रागच्छ^१ ।
 गोष्टङ्गपर्वते शान्तिपुरे नागाः समागताः ॥
 त्वमेको नागतस्तत्र कारणं किं नि(सं)शंभ्यताम् ।
 वरुणो नागराजेशः नागकन्यापरिवृतम् ॥
 अनेकैः नागराजैश्च सार्द्धं तत्र समागतः ।
 अनन्तपद्मकश्चैव तत्कवासुकिस्तथा ॥
 शङ्खपालकुलिकश्च महापद्ममपिस्तथा ।
 मे गुरो शान्तिकरोऽस्य मन्त्रेण साधनादपि ॥
 यत्र यत्र कोटिनागा शान्तिपुरे समागताः ।
 सप्तसंवत्सरञ्चापि वृष्टिदोषमत्युद्धृतम् ॥
 तद्दोषञ्च प्रशान्ताय^२ शान्तिकरस्य दूतोऽहम् ।
 अगाढे शलिले चापि अहभामन्त्रणागतः ॥
 शान्तिपुरो प्रसादाच्च मम पराक्रमं नहि ।
 कर्कोटक ज्ञास्यसि त्वं शान्तिकरप्रभावकम् ॥
 एवं ज्ञात्वापि शीघ्रं त्वं आगम्यतां शान्तिपुरे ।
 एकवारं द्विवारं वा त्रिवारं वा पुनः पुनः ॥
 भवता तदुक्तेन किञ्चिन्नोक्तं भविष्यति ।
 शान्तिदेवस्य मे आज्ञां सत्वरं गमनं कुरु ॥
 एवमुक्ते च नायाति हठादानीयतां तदा ।

इत्यादिवर भूपाल प्राञ्ज ततस्मात्गुणी ॥
 शान्तिकरदेवाचार्यस्तस्मै आज्ञा समाददौ ।
 गुणकामो^१ राजेन्द्रोऽपि तदाज्ञा शिरसा वहन् ॥
 साध्वीति वचनं तस्य समाराध्य द्रुतं ययौ ।
 पादाब्जेति प्रणिपत्य शान्तिपुराच्छमागतः ॥
 गुरुदत्तं दूर्वाकु(ण्ड)न्दं संगृह्य शीघ्रं गच्छति ।
 यमश्च हरित सोऽपि समागृहे^२ मुदा अपि ॥
 समारूहे^३ सुशीघ्रेण शान्तिपुरादिशेषतः ।
 यत्र आ(द्री)धाराख्यहृदं गन्धवत्या याम्यदिशि ॥
 स राजापि समागत्वा दूर्वाकु(ण्डा)न्दान्तस्मिन् चिपेत् ।
 यद्वत्पूर्वं प्रउक्तञ्च^४ शान्तिकरेण (शा)सास्त्रिणाम् ॥
 तस्मात्सर्वप्रकारेण आज्ञायापि च सः कृतम् ॥
 कायवाक्चित्तएकेन वाचयामि पुनः पुनः ।
 शान्तिकर आज्ञा चापि शि(ल)रसा मनसा दधन् ॥
 यदुक्तं शान्तिकरेण तत्प्रकारेण शीघ्रकम् ।
 यत्र भ्रमनध गच्छेद्दूर्वाकुन्दान्सुपुष्पकान् ॥
 पूर्वमुक्तं प्रकारेण शान्तिकरस्य आज्ञया ।
 तस्मादश्वं समारूह्य स राजात्र विवेशति ॥
 तस्मिं ह्रदे दूर्वाकुन्दान्पृष्ठ(त)तः पृष्ठतः गतः ।

१ D ०कामौ ।

२ B D समागृह्य ।

३ B D समारूह्य ।

४ D प्रदत्तञ्च ।

यत्र कर्कोटकवेश्म स राजात्र विवेशति ॥
 यत्र कर्कोटकनागः ह्रदस्याभ्यन्तरे स्थितः ।
 नागपुरे प्राशादे सः^१ गुरुभावात् प्रगच्छति ॥
 स्वबुद्ध्या स्वसमर्थेण गुणकामगतं न हि ।
 इत्थं गत्वा यत्र नागं शीघ्रं स उक्तवानपि ॥
 कर्कोटक नागराजन्^२ शान्तिकरस्य दूतोऽहम् ।
 मे गुरो वचसा शीघ्रं आगम्यतां शान्तिपुरे ॥
 अनावृष्टेः सुवृष्ट्यर्थे^३ सर्वे नागाः समागताः ।
 शान्तिपुरे गुरो भावात् तमेकं आगतं न हि ॥
 शान्तिकरस्य दूतोऽहं निश्चयं तया ज्ञास्यसि ।
 मे गुरो वचनादेव शीघ्रं शीघ्रं आगम्यताम् ॥
 मे गुरोः शान्तिकरस्य वचनमपि निश्चयम् ।
 शान्तिपुरे साधनाय समाङ्गानय आगतः ॥
 वरुणो^४ नागराजेशः अनन्तः पद्म(त)स्तचक्रः ।
 वासुकिः^५ शङ्खपालश्च महापद्मः कुलिकमपि ॥
 एते अष्टनागराजा आद्य नागलोकजाः ।
 चयस्त्रयः कोटिनागाः शान्तिपुरे समागताः ॥
 कर्कोटक भवानेक न आगतं शान्तिपुरे ।
 आगम्यतां शीघ्रेण मे गुरो आज्ञयापि च ॥

१ D नागप्रप्रसादे स ।

२ D नागराज ।

३ D अनावृष्टे सुवृष्ट्यर्थं ।

४ D वरुण ।

५ D वासुकि ।

अत्र नेपालका लोकाः बहुदुःखेन पीडिता ।
 अत्यर्थनाट्टिनापि तच्छान्ताय प्रागम्यताम् ॥
 एकवारं दिवारं वा त्रिवारञ्च पुनः पुनः ।
 शान्तिकर^१ वच उक्तं किञ्चित् माननितं न सः ॥
 शान्तिकरस्य यद्वाचं तस्मै सर्वे निवेदितम् ।
 कायवाक्चित्तएकेन गुरुकस्य आजयापि च ॥
 एकं शान्तिकर आज्ञां किञ्चि(च)च मानितं न हि ।
 गुणकामाय गौरवं सादरं कुत्र विद्यते ॥
 आसनादि पूज्यं मान्यं किञ्चिद्दत्तं न हि ।
 रूपरूप^२युक्तेन अत्यर्थमभिमानि(णि)कम् ॥
 अभिमानाहङ्कारममकारेण पूरितम् ।
 लम्बितकरूपयुक्त^३स्तस्य वाचं न मानितम् ॥
 अहमत्रापि नेपाले कालीहृदशेष^४ ।
 आढाराख्ये(ख्य) नान्नि हृदे तिष्ठामि पूर्वकमपि ॥
 यस्मिन्मन्त्रुदेवः शास्ता कालीहृदच्छेद^५कृतम् ।
 तस्मान्नाद्यापि मे चायं दत्तमाधाराख्यकृतात् ।
 मया विना शान्तिपुरे शान्तिकर जगद्गुरुः^६ ॥
 नागसाधनकार्यञ्च कथं मिद्धं करिष्यति ।
 अष्टानां नागराजानामेकमहं श्रेष्ठञ्च हि ॥
 त्रितीश^७नागकोटिनां अहमेकं हि नायकः ।

१ D शान्तिकरम् ।

२ D विरूपरूप० ।

३ D ० कुरूपयुक्तं ।

४ B D ० शेषपये ।

५ D छेदने ।

६ D ० गुरोः ।

७ D तृतीश० ।

इत्यभिमानयुक्तेन ईर्ष्याश्वित्तेन संयुतः ॥
 एषः कर्कोटकनागः अत्यर्थं मौनिकं भवेत् ।
 शान्तिकराख्य आचार्यः^१ मन्त्रवशादागच्छसि ।
 मानुष्यराजस्य वरादानियन्तं द्रुतं कुतः^२ ॥
 अहमपि नागराजेनापि^३ मानुष्यराजकः ।
 राज्यराजा वने सिंहाः स्वशिन्धि च^४ पराक्रमम् ॥
 अन्यशिन्धि नहि जातुश्चानेन मा(शा)दृशमिव ।
 शान्तिकरः सिद्धाचार्यः भूतकालस्यापि न हि ॥
 अहं कर्कोटकनागः^५ दीर्घराजा(जो) भवामि हि ।
 अयं शान्तिकराचार्यः वज्रसत्त्वं भविष्यति ॥
 वज्राचार्यपदं लब्ध्वा वज्र(ज)सत्त्वमपि न हि ।
 इत्थं सञ्चिन्त्य भूयोऽपि कर्कोटकनागोऽपि च ॥
 अत्यर्थञ्चाभिमानेन अमन्यम्नौनकं भवेत् ।
 सः प्रचण्डगौडराजास्तचायाता पदं लभात् ॥
 शान्तिपुरेऽपि तिष्ठाच्च वज्राचार्यपदं लभात् ।
 अभिमानमित्येवञ्च प्राप्तान् सोऽपि शान्तिकरः ॥
 मे एकनागराजाय आमन्त्रणं कृतं न हि ।
 • आमन्त्रणं न कृताच्च न गच्छामि अवश्य(स्य)कम् ॥
 विना मन्त्रेण दूतेन न गच्छाम्यवश्यकं न हि ।

१ D शान्तिकराख्य चार्थेण ।

२ A अनियन्तं कुतः ।

३ D नागराजोऽहं सोपि ।

४ A च स ।

५ D कर्कोटको नागः ।

६ D गच्छामि ।

अथ तस्य नागकन्या सत्सती पुरुषव्रती ॥
 तस्य पुंस अभिमानं दृष्ट्वा शीघ्रमुवाच तम् ।
 कर्कोटकनागभक्त^१ अभिमानं किमर्थकम् ॥
 शान्तिकरस्य दूतस्य वचनं किं न मानितम् ।
 प्रथमं गौड़राजा सः प्रचण्डदेवस्यापि(त)तः ॥
 पश्चाच्छ्रीशम्भुवः स्थाने लब्धं वज्रसत्त्वपदम् ॥
 ततः पूज्यकः शम्भोश्च पञ्चपुरादीन् थापितम्^२ ।
 त्वं विभो नागराजे(श)शः कथञ्चनापि ज्ञायताम् ॥
 सर्वेषु मर्त्यलोकेषु गौड़लोकं प्रचण्डकम् ।
 नाम्नायं प्रचण्डदेव राजाचार्य्य सिद्धगुरुः ॥
 शान्तिकर नामाचार्य्यः प्रतिरूपधरमपि ॥
 श्रीवज्रसत्त्वनाथस्य अंशाद्धा देहकादपि ॥
 त्वमसि नागराजोऽपि^३ उरगरूप वा नहि ।
 लम्बितकमिव रूपं त्वया मौनेन किङ्कृतम् ॥
 गुणकाम अयं राजा मानुष्यराजस्तत्रजः ।
 तस्य दूतस्य भावाच्च आढाराख्ये गत अपि ॥
 अगाढे शलिलपूर्णं अनेकैर्मक्रैः पूरिते ।
 हरिदशं समारुह्य तव गृहे समुगतः ॥
 कर्कोटकनागराजस्तव देहेऽस्ति विषकम् ।
 इत्थं^४ दर्प्यञ्च प्राप्तोऽपि अयं दह्यसि शीघ्रकम् ॥

सा(शा)मर्थेण दर्पेणापि बराक्रमवलेन च ।
 एवं प्राप्तोऽसि राजन्^१ त्वं अयं न दह्यति कथम् ॥
 एवमुक्ते कर्कौटको नागराज महानपि ।
 मनसि भिषाकूरेण अत्यर्थं मौनकं कृतम् ॥
 अथ गुणकामदेव तस्याग्रयं प्रजानितम् ।
 शान्तिकर गुरो भावात् खबुद्ध्या नापि साम्प्रतम् ॥
 अयं कर्कौटकनागः क्रूरात्मा उग्ररूपकः ।
 मे गुरोः कार्यवशान्नित्यं^२ अवश्यमागतं न हि ॥
 शान्तिकरस्य आज्ञया अहमत्र समागतः ।
 १[शान्तिना यद्वचमुक्तं करोमि शौघ्रकमपि ॥
 गुणकाम देवराज इत्थं मञ्चिन्य तत्त्वणात् ।
 शान्तिकर उक्तवाचं मनसाशु स्मरणं कृतम् ॥
 मनसा वाचा कर्मणा एकत्वेन गुरुं स्मरन् ।
 मनसापि विशुद्धेनाशु^३ स्मरणं शान्तिकरम् ॥
 भोऽपि शान्तिकर नाथ तवाज्ञां शिरसा वहन् ।
 एषोऽभिमानीको नागः प्रानियेहं तवाज्ञया ॥
 त्रिविधपूरितं नागं क्रूरात्म^४चण्डरूपकम् ।
 अस्यापि मुण्डकेशञ्च गृह्णामि हस्तेन कथम् ॥
 इति ज्ञात्वा मया सद्यः शौघ्रं केशं यच्च^५ कथम् ।

१ A राजत्वं ।

२ B कार्ये स नित्यं ।

३ C omits the portion bracketted ; see page 471.

४ D विशुद्धेनाशु ।

५ D क्रूरात्मं ।

गुरो सर्वजनाय त्वं मह्यं देहि वलमपि ॥
 कायवाक्चित्त एकेन शान्तिकरं स्मरणमपि ।
 सव्यहस्तेन शीघ्रेण तत् केशानि प्रगृह्णाति ॥
 प्रथमं केश संगृह्य पश्चादश्वमारुह्य च ।
 अत्यर्थं शीघ्रं शीघ्रेण समानीतस्तस्माद्भृदात् ॥
 अत्यर्थं^१ शीघ्रवेगेन अश्वेन सञ्चरन्पि ।
 यत्र श्रीशम्भुनाथञ्च तत्र सम्मुखमागतम् ॥
 ततो हथात्समानीत गुणकामदेवेन सः^२ ।
 आनीते येन मार्गेण वशिकाचर^३ मुच्यते ॥
 आहूदाद्यत्र गोपुच्छपर्वतं शम्भू तिष्ठति ।
 तस्यापि पर्वतस्याधो उपत्यकायां^४ प्राप्नोति ॥
 यत्र विश्रामितं राजा गोपुच्छपर्वते अधः^५ ।
 उपत्यकायां भूमौ च^६ स्थितादश्वात्समागतः ॥
 आविश्रामितात्मार्गञ्च आढाराख्ये हृदान्तरम् ।
 अत्रजैर्मानुष्यैः सर्ववशिकाचरख्यापितः ।
 ततः प्रभृतिरद्यापि अत्रजा मनुजादयः ॥
 तत्र स्थितौ च^७ पाषाणौ कर्कोटकौ नागौ स्मृतः ॥
 गुणकामोऽपि पद्माञ्च गोपुच्छ^८पर्वते विशत् ।
 यत्र शान्तिपूरे गुरुं कर्कोटकेन च सह ॥

१ D अत्यर्थं ।

२ D हथात् समानीतः... देवसदगुरुः ।

३ A वशिका च D वशिकाचल ।

४ D पर्वतस्याधो उपत्यकायां ।

५ D उपत्यकायौ भूमे च ।

६ D गोपुच्छे ।

कर्कोटको नागराजा गुणकामस्य पृष्ठतः ।
 यत्रागतः स राजोऽपि तत्पृष्ठतः समागतः ॥
 यत्र कर्कोटको नागः गोपुच्छ^१पर्वते विशत् ।
 तस्य नागस्य भावेन शौघं वृष्टिपूर्णकृतम् ॥
 तस्यागमनमात्रेण वृष्टिपूर्ण^२ महीकृतम् ।
 विना पूजाया भावेऽपि अत्र नेपालमण्डले ॥
 कर्कोटकनागकन्या भर्तुदुःखमसह्यकात् ।
 यदुष्कृतं प्ररुदितं तस्माद्वृष्टिपूर्ण^३ कृतम् ॥
 भर्ताविहीना या नारी जीवन्तोऽपि मृतोपमा ।
 दरिद्रोऽपि भर्ता यस्या सा आस्ते धनदोपमा ॥
 यस्य माता पिता नास्ति सुखं तस्य न विद्यते ।
 यथाहीनो यथामूर्खः परचेह च सत्तमः ॥
 मातापितृविहीनस्याप्यज्ञस्याथेविवेकिनः ।
 अपुत्रस्य वृथा जन्म ऋणग्रस्तस्य चैव हि ॥
 चन्द्रहीना यथा रात्रिः^४ पद्महीनं यथा सरः ।
 पितृहीनो यथा पुत्रस्तथा पतिविजोजितः ॥
 धर्महीनो यथा जन्तुः कर्महीनो यथा गृही ।
 पशुहीनं यथा वेश्म तथा भर्तृवियो(जो)जितः ॥
 अस्वाध्यायो तथा मूर्खविप्रो ह्यनातिथ्या तथा गृही ।
 दानशून्यं यथा द्रव्यं तथा भर्तृवियोगितः ॥

सत्यहीनं यथा वाक्यं मद्भिर्हीना यथा सभा ।]
 तपो यथा दयाहीनं तथा भर्तृवियोगितः ॥
 गुणहीना यथा नारी जलहीना यथा नदी ।
 अग्ना(ति)न्निदा यथा विद्या तथा भर्तृवियोगिकः ॥
 इति विचिन्त्य नागेशी तत्र नेपालमण्डले ।
 भर्तुः स्मरणं कृत्वा वृष्टिपूर्णं कृतं द्रुतम्^१ ॥
 इत्थं गुणमययुक्तं कर्कोटकनागमपि ।
 अष्टानां नागराजानां मध्ये विशेषः श्रेष्ठकः^२ ॥
 इति शान्तिकर ज्ञात्वा गुणकामं दूतं कृतात् ।
 कर्कोटकं एनं^३ नागं समाह्वयत(त)स्तत्क्षणात् ॥
 अथ गुणकामदेवः शान्तिपूरे समागतः ।
 वह्निकोष्ठेऽपि स्थित्वा सः कपाटघट्टनं कृतम् ॥
 तस्य शब्दात् स आचार्यः कपाटोद्घाटनं कृतात् ।
 वह्निः पश्यति शीघ्रेण कपा(त)टघट्टनादपि ॥
 ततः पश्चाच्च गुणकामः शान्तिकरं(र) जगद्गुरुम् ।
 सर्ववृत्तान्तमुक्तेन नमिषत्वा उवाच सः ॥
 भोऽपि शान्तिकर गुरो एष नागः कर्कोटकः^४ ।
 भवता पूर्वमुक्तेन प्रकारेण समामृतः ॥
 यत्कार्यं करणीयञ्च तत्सर्वं ज्ञास्यसि भवान् ।

१ D तथा ।

२ D विशेषश्रेष्ठक ।

३ D कर्कोटक एवं ।

४ D नागकर्कोटकः ।

अयं कर्कोटकनागः^१ सनागृह्यसि साम्प्रतम् ॥
 एवमुक्त्वा गुणकाम नागराजं कर्कोटकम् ।
 शान्तिकराय गुरवे सम्यग्ददौ सुशीघ्रकम् ॥
 अथ शान्तिकराचार्यः गुणकामात्प्रगृह्यति ।
 कर्कोटकं नागराजं समानीय अन्तर्गतम् ॥
 कपाटञ्च प्रावृत्त्य च शान्तिकरजगद्गुरुः ।
 शान्तिपूरे अभ्यन्तरे नागेण सह गच्छति ॥
 गुणकामदेवराजा शान्तिकरपत्नौरपि ।
 गुरुमाता अपि लोका वह्निकोष्ठे प्रतिस्थिताः^२ ॥
 ब्राह्मणाः क्षत्रिया वैश्याः शूद्रा(चा)श्चात्र नेपालजाः ।
 शम्भूस्थाने नेपाले वा स्थिताः शिष्या वाह्यस्थिताः ॥
 शान्तिकर आचार्य्योऽपि तत्र गोपुच्छपर्वते ।
 सदा स्थित्वा विनापूजात् शान्तिपूरे वेशं न हि ॥
 त्रयस्त्रय कोटिनागाः अभ्यन्तरे वेशं न हि^३ ।
 वरुणादिनवनागाः शान्तिकरेण वेशिताः ॥
 ततः पश्चात् सर्वे नागाः बाह्ये च कोष्ठके अपि ॥
 शान्तिगुरोः प्रभावेन बाह्येऽपि संस्थिताभूवन् ।
 अथ शान्तिकराचार्यः शान्तिपूरस्थाभ्यन्तरे ॥
 विशेषेण नागकोष्ठे नागाञ्च साधनं कृतम् ।
 अष्टदलाकारपद्मं लिखित्वा पिष्टवासक्तैः ॥

१ D कर्कोटको नागः । २ D वेदिकोष्ठे प्रतिष्ठिता । ३ D त्रय-
 अय...वेशनं नहि ।

ततश्चापि नवनागान्^१ संस्थापितं जगद्गुरुः ।
 वरुणं नागराजेशं मध्ये श्वेतं प्रथापितम् ॥
 पूर्वोऽनन्तं नीलवर्णं मृणालं याम्य^२पद्मकम् ।
 परे कुङ्कुमं तच्चकं उत्तरे वासुकिं हरित् ॥
 शङ्खपा(र)त्नमग्रे पीतमिन्द्रनीलं कर्कोटकम् ।
 नैऋत्ये विदिग्गंस्थाप्य वायौ कुलिकं श्वेतकम् ॥
 ऐशाने च महापद्मं कनकवर्णमन्निभम् ।
 एतान्नवनागराजान् स्थापितान्मण्डलकृतान् ॥
 शान्तिकरः सिद्धाचार्यः शान्तिपुरे विशेषतः ।
 दूर्वाकुण्डैः सुपुष्पैश्च श्रीखण्डैश्चन्दनेरपि ॥
 सिद्धामैर्धूपनैर्वापि गोदुग्धैश्च विशेषतः ।
 पञ्चामृतादिभिः पूगैः स्पर्णचूर्णैः पालारसैः ॥
 इत्यादिनागपूज्यैस्तु नागराजान्^३ प्रपूजितम् ।
 शालितण्डुलं दुग्धञ्च पञ्चामृतैस्तैल्यकम् ॥
 तेभ्यस्सर्वेभ्यो नागेभ्यो भोजनञ्च^४ ददाति च ।
 स्नाज्जाभिरक्षतेर्दुग्धैर्दूर्वाकुण्डैस्तुवर्णकैः ॥
 पूर्णं^५ कृत्वा शङ्खेनापि तेभ्यश्चार्घं ददाति स ।
 इत्यमेकलः सकला^६न्नागान्संहत्य यत्नतः ॥
 शान्तिदेवेन यदुक्तं मैत्रेयाकर्णताच्छृणु ।

१ D नागा ।

२ D याम्ये ।

३ D नागराजा ।

४ A ददाति स ।

५ D पूर्ण ।

६ D एकलसकला ।

भो यूयं नवनागाश्च नागेश वरुण अपि ॥
 अनन्त पद्मक चैव तच्चक वासु(शु)के तथा ।
 महापद्म शङ्खपा(ल)र कर्कोटक कुलिक अपि ॥
 मन्दैकवचनं वापि एकचित्तेन श्रूयताम् ।
 अद्यप्रभृति युष्माभिस्तत्र दृष्टिं विधीयताम् ॥
 काले कालेऽत्र कुरुष्व सत्यमित्यमदीदिशत् ।
 अत्रजानामन्यजानां सर्वेषाञ्च हिताय च ॥
 शशपूर्णाय युष्माभिः अत्र शीघ्रं दृष्टिं कुरु ।
 निशम्यते तस्य वचस्तत्तत्तत्तत्तद्विष्टिमानसा ॥
 ववर्षुर्जलमुद्दामधारामालोकचिन्तितम् ।
 सर्वत्र मण्डले चात्र नेपाले च विशेषतः ॥
 धारासम्पातमात्रेण दृष्टिपूर्णं कृतं महौ ।
 वरुणादिनवनागाः अनन्तः पद्मतच्चकः ॥
 वाशुकिः शङ्खपारश्च^१ कर्कोटः कुलिक अपि ।
 महापद्मादय नागराजा दिग्विदिग्संस्थिताः ॥
 शान्तिकराज्ञया तत्र शीघ्रं दृष्टिपूर्णं कृतम् ।
 अन्यापि नागलोकाश्च त्रित्रयः कोटिनागकाः ॥
 शान्तिपुरे आगतास्ते दृष्टिपूर्णं शीघ्रं कृतम् ।
 नेपाले मण्डले चात्र सर्वत्रापि भुवि अपि ॥
 अक्षोरात्र एकेनापि पृथ्वी जलमयं भवेत् ।

अथ शान्तिकराचार्यः कृपाटोद्घातनादपि ॥
 वह्निःकोष्ठे स्थितं राजं तेभ्यः पूजायोवाच सः ।
 भो गुणकामदेव त्वं शान्तिपुरे वह्निःस्थितवान् ॥
 चयत्रयः कोटिनागान् शीघ्रञ्च प्रपूजय त्वया ॥
 पञ्चोपचारविधिभिः पञ्चामृतादिभिरपि ।
 विशेषैः पायसैर्दुग्धैः सर्वाङ्गागान् प्रपूजितम् ॥
 इति तस्य वचः श्रुत्वा गुणकामाख्यभूभुजः ।
 शान्तिकरस्य आज्ञया सर्वाङ्गागान् प्रपूजितम् ॥
 शान्तिकरेण यदुक्तं तत्प्रकारैर्विधैरपि ।
 सर्वाङ्गागानत्रायातान् पूजयामास सत्वरम् ॥
 अथ पुनः शान्तिकरः कृपाटं प्रावृत्तं कृतात् ।
 अभ्यन्तरे शान्तिपुरे गत्वा नागानुवाच सः ॥
 शान्तिकराचार्य यत्र वरुणं नागानयापि तम् ।
 शीघ्रं गत्वा च वृद्धाय भविष्यकालके अपि ॥
 ब्रह्मर्चात्रियवैश्यादीनां शूद्राणामत्र वा(ग्नि)सिनाम् ।
 पश्चादितिर्यक्जातीनां हिताय च सुखाय च ॥
 विशेषैरत्र नेमास्ते वृष्टिदोषविनाशये ।
 भविष्यकाले अपि च शीघ्रं वृष्ट्युद्भूताय च^१ ॥
 भो नवनाभराजा वै^२ महाचं शीघ्रं श्रूयताम् ।
 अहमस्ति कालेऽप्यत्र बलादांनीयतां भवान् ॥

न मानितं मे मन्त्रञ्च कंभाज्ञां कुत्र मानितम् ।
 भविष्यकाले अन्यापि सिद्धलोकाः क्व मानितम् ॥
 अहं शान्तिकराचार्यः राजाचार्यं गौडज अपि^१ ।
 तथापि मम वाचं हि यूयमपि न मानितम् ॥
 कर्कोटकोऽपि नागेश किञ्चिच्च मानितं नहि ।
 गुणकामदेवराजा बलादानीयतामपि ॥
 एवं भूतं भविष्यञ्च वर्त्तमानमपि तथा ।
 प्रजानामि शम्भूवञ्च मद्वचः श्रूयतामिति ॥
 वरुणादिनवनागाः युष्माकं दुःख मा'कुरु ।
 किञ्चित् मद्वचः शारञ्च श्रूयतां निश्चयमपि ॥
 एकचित्तेन मनसा कर्मणा वचसा अपि ।
 यूयमपि नवनागाः शीघ्रञ्च श्रूयतां वचः ॥
 सत्वानाञ्च हितार्थाय सदा'वृष्टिहृताय च ।
 विशेषमत्र नेपाले सुभिचाय मुदा सदा ॥
 युष्माकञ्च शरीरस्य स्लोकञ्च रुधिरमपि ।
 समागृह्य सुशीघ्रेण लङ्गेण सह मीलितम् ॥
 नीलं पीतं हरिद्रक्तं श्वेतञ्चापि विशेषतः ।
 युष्माकं रुधि(रं)रमिश्रं लङ्गञ्चापि कृतादपि ॥
 १[युष्माकमपि वर्णेन दिग्विदिक्षु स्थाभेन च ।

१ A D omit राजाचार्यं, D reads गौडजं देशजमपि ।

२ C omits the portion bracketted.

अत्र कृतमण्डलवंचित्रयमि च पटकम्^१ ॥
 युष्माकमपि देहाच्च संगृह्य रुधिरमपि ।
 दुःखमपि क्रीयते ते सत्वानां हितकाम्यया ॥
 मानुषाणां पशूनाञ्च पक्षिणाञ्च तथा अपि ।
 क्रिमिकीटादिजन्तूनां हिताय च सुखाय हि ॥
 अत्रजानामन्यजानामत्रापि वाग्निनामपि ।
 सत्वानाञ्च हितार्थाय शीघ्रं कार्यं कृतं मया ॥
 एवमुक्तेऽपि ते सर्वे वरुणादिनागाष्टकाः ।
 एकवागैकस्वरेण प्रत्युवाच शान्तिकरम् ॥
 भो शान्तिकराचार्य्य मिद्धाचार्य्यगुरो अपि ।
 भवतः यत्कार्य्यमस्ति^२ तत्प्रकारञ्च क्रीयताम् ॥
 मानूयपशुतिर्याणां हिताय च सुखाय तु ।
 भवत मनसि जातं तत्कार्य्यञ्च प्रक्रीयताम् ॥
 एवमुक्ते स आचार्य्यः शान्तिक(र)रः सिद्धगुरुः ।
 मनं ऋद्धिं सङ्कुर्वन् एकं प(ट)टं चित्रं कृतम् ॥
 अष्टदलविश्वपद्ममध्ये नागेश वारुणम् ।
 श्वेतवर्णं द्विभुजञ्च सप्तफणिविभूषितम् ॥
 मङ्गलासनमेकाग्रं दन्द्रनीलमणि दधन् ।
 वामहस्तेऽउत्पलञ्च दधन् संस्थितनायकः ॥
 पूर्व्वेऽनन्तं याम्ये पद्मं^३ पश्चिमे तच्चकमपि ।

उत्तरे वा(शु)सुकिमग्ने ऋद्धिपालं कर्कोटकम् ॥
 नैऋत्ये वायौ^१ कुलिकमीशाने महापद्मकम् ।
 पटे नवनागराजा शान्तिकरेण लेखितम् ॥
 नाभेऽर्द्धमानुषं^२ रूपं पञ्चफणिविभूषितम् ।
 अध उरगरूपञ्च चितमणि संदधन् ॥ .
 स्वस्ववर्णमेकाग्रञ्च स्वस्थाने दिग्विदिग् स्थिताः ।
 मण्डलं कृत पूजाय तत्प्रकारेण चित्रकम् ॥
 रुधिरं शरीरे गृह्यात्तेषां किञ्चिद्भूषणं न हि ।
 शान्तिगुरोः प्रभावाच्च व्रणदुःखं कुत्र कथम् ॥
 लङ्गकै रुधिरमिश्रैः पटञ्च लिखितादपि ।
 दशकर्मादिकं कर्म प्रति(ष्ठा)स्था च चकार सः ॥
 ततस्ते ६ापितास्ते(ते)न पटं नागपूरे शुभे ।
 चित्रयित्वा पटे नित्यं पुनरित्यं स कालवित् ॥
 नवनागलेखपटं निश्चयं स्थापितं गुरुः ।
 नागपूरे प्रसिद्धैनं शान्तिपूरेऽप्यस्मिन्न हि ॥
 ततः सर्वे नागलोकाः प्रणिपत्य स्वयम्भूवम् ।
 शान्तिकरस्याज्ञां प्राप्तात् स्वस्वगृहं प्रसङ्कति ॥
 अनावृष्टे प्रसार्यतः वृष्टिस्थां^३ निश्चयं द्रुतम् ।
 ततःप्रभृति मैत्रेय काले वृष्टि सुजायते॥
 अत्रजा अन्यजा लोकाः प्राप्ता नेपालवाग्निनः ।

१. D नैऋत्यवायु । २. D नाभेधर्मानुषं । ३. D प्रसार्यं तद्वृष्टिस्थां ।

सुभिचं मुदितां लोका^१नानोत्सवसमाहिताः ॥
 पुष्पैर्धूपैर्गन्धैर्दीपैर्नैवेद्यैस्तीर्थतोयकैः ॥
 पञ्चामृतादिभिर्दुग्धैः पटनागेभ्यः पूजितम् ।
 परस्परैर्जलसिक्तं यात्रामहं कृतादपि ॥
 श्रीस्वयम्भूपूजनाच्च नागपूरे प्रपूजितम् ।
 यत्र शान्तिकराचार्यं नागपूरे प्रथापितम् ॥
 तत्पट नागराजेभ्यः अत्यर्थं पूजनं कृतम् ।
 नागवेणु प्रतिष्ठा^२स्थाप्य दूर्वामालांश्च त्रिमपि ॥
 नागकुम्भं गोलोमीञ्चस्तृणकुण्डलमपि ।
 पालारमैः स्वर्णचूर्णैः शालितण्डुलैर्दुग्धकैः ॥
 नागपूजाविधिभिश्च नागपुरे प्रपूजितम् ।
 अद्यप्रभृति युष्माभिरत्र नेपालवासि(ग्रि)भिः ॥
 अनादृष्टिभावयुक्ते तस्मिं पूरे प्रपूजितम् ।
 वर्त्तमाने भविष्ये च ग्राधकः कर्मकृदपि ॥
 अस्मिन्पूरे नागलोके विशेषेण प्रपूजितम् ।
 अस्मिन्नागपूरे पूज्यात् साधकविधिकर्मभिः^३ ।
 तस्मात् पुण्यप्रभावाच्च दृष्टिपूर्णं भविष्यति ॥
 इति ज्ञात्वा सदा यूयं अत्रजा मानुजादयः ।
 अनादृष्टिभावकाले शीघ्रमत्र पूजा कृतम् ।
 इत्थं कृत्वा शेषनागाः शान्तिकरं नमस्कृतात् ॥

खेषु खेषु गृहे वासे सर्वं प्रत्यागताभवत् ।
 अथ कालान्तरे काले गुणकामदेव नृपः ॥
 अत्यर्थं मुद^१माप्ताच्च सुभिचं प्रापितादपि ।
 पुत्रस्त्वदीयो भूपालः नरेन्द्रो नाम जातवान् ॥
 स च धर्मात्मकः सत्ववत्स(रो)लोगु णसंयुतः ।
 सर्वलक्षणसम्पूर्णं सर्वालक्षणवर्जितः ॥
 अत्यर्थं बौद्धकर्मलक्ष्मणमेव क्षीरनिधौ ।
 असूतं नरेन्द्रपुत्रं^२ सुन्द(लं)रं लक्षणान्वितम् ॥
 ततः स जनकः श्रुत्वा^३ सम्यजातं सूतं मुदा ।
 सहसा समुपासृत्य ददर्श तं सुसुन्दरम्^४ ॥
 दर्शनीयं सुभद्राङ्गं प्रासादिकं मनोहरम् ।
 दृष्ट्वापि^५ सुचिरं दृष्ट्वा मुदा तस्यावदृष्टितः ॥
 ततो जाचां महत्^६कृत्वा तस्य पित्रा प्रसा(शा)दतः ॥
 नरेन्द्र इति नाम हि प्रस्थापित जनेन च ।
 ततः स वालकः पुत्रः धात्रीभ्यः प्रतिपालने ॥
 मानयित्वानुसम्भाव्य पित्रा समर्पितोऽभवत् ।
 ततः स नरेन्द्रवालस्ताभिर्धात्रीभिरादरात् ॥
 ० पाद्यमानप्रवृद्धोऽभूत् हृदयमिव पङ्कजम् ।
 यदा स दारकः पञ्चवर्षितोऽभूत् स दीरकः ॥

१ D अत्यर्थमुदं । २ A omits पुत्रं । ३ D सजनक श्रुत्वा ।

४ A सुन्दलम् । ५ D दृष्ट्वापि । ६ D जात्रा महत् ।

तदा विद्योपलब्धार्थं लिपिगालमुपाविशत् ॥
 ततः स सद्गुरुं नत्वा क्रमाक्षिपिमुदाग्रहीत् ।
 गुरुभक्तिप्र(गा)मादेन लिपिपालं ययौ लघुः ॥
 ततः स गुरुभिः सम्पश्चिद्यमानः सुबुद्धिमान् ।
 अधीत्य सर्वशास्त्राणि विद्यापालं ययौ लघुः ॥
 गुणकामादधिकेन नरेन्द्रनामभूभु(ज)जः ।
 तस्मै स्वयम्भूवे नित्यं सदा मुदा पूजा कृतम् ॥
 ततः कालान्तरे राजा वृद्धोऽभूज्जीर्णितेन्द्रियः ।
 निष्क्रीणविरतंभोग्यं ध्यात्वैवं समचिन्तयेत् ॥
 वृद्धं भवति जीर्णाङ्गं तिष्ठाम्यहं कियच्चिरम् ।
 अवश्यं दैवयोगेन यास्यामि मरणं ध्रुवम् ॥
 तद्वाहं नरेन्द्राय प्रजालोकानुपालनं(ने) ।
 साभिषेकमिदं राज्यं दातुमर्हति साम्प्रतम् ॥
 इति ध्यात्वा स भूपालः नरेन्द्रदेवमात्मजम् ।
 अभिषिच्य^१ नृपं कृत्वा सर्वराज्यं समाददौ ॥
 नरेन्द्रत्वं समाधाय नीतिधर्म्मं(र्म्म) समाचरत् ।
 चिरत्नभजनं कृत्वा सञ्चरस्व सदा शुभे ॥
 तदत्र सकलान् लोका(न्) नीतिधर्म्मानुपालयन्
 चिरत्नभजनं कृत्वा सञ्चरस्व सदा शुभे ।
 इत्यनुशास्य तं पुत्रं स्थापयति दशकू(कु)ले ॥

अतः पञ्चाङ्गुणकामः पुं राजन् कृतादपि ।
 स्वेच्छया श्रीघ्नं शम्भुवि शरणञ्च गतमपि ॥
 शरणञ्च गतात्पश्चात् भिचुभावपदं लभात् ।
 शान्तिगुरोः प्र(शा)सादाच्च भिचुचर्यं कृतमपि ॥
 भिचुचर्यं कृतात्पश्चादत्यर्थं नेमसं(स्त्र)कृतात् ।
 शान्तिकरप्रभावेन वैराग्यं लभते पदम् ॥
 यथा शान्तिगुरुणापि नित्यं तस्मै प्रपूजितम् ।
 गुणकामदेवभिचुः सदा तस्मै प्रपूजितम् ॥
 पञ्चोपचारविधिभिर्धारणीस्तोत्रपाठकैः ।
 प्रदक्षिणक्रमेणापि पञ्चाष्टाङ्गप्रणामकैः ॥
 अहर्निशं प्रणिपत्य प्रतिरात्रौ प्रतिदिने ।
 श्रीस्वयम्भूं नाथनाथं स भिचुः^१ पूजां सदा कृतम् ॥
 गुणकामदेवभिचुस्तत्र स्थितेन सर्वदा ।
 तस्मै पूजां(जा) सदा कृत्वा तत्र स्थाने सदा स्थितम् ॥
 तस्मात्सदा स्वयम्भूवः श्रेवाकृताद्विशेषतः ।
 शान्तिकराय गुरवे गुरुमात्रे से(शे)वां कृतम् ॥
 महर्द्धिमवलोक्यास्य शान्तिदेवस्य भिचु सः ।
 शिष्यताभगमत्तस्य^२ गतस्त्रिशरणं ततः^३ ॥
 अथ नरेन्द्रभूपालः पितृराज्यञ्च प्रापितात्^४ ।

१ D सभिचु । २ A शिष्यतोगमत्तस्य D शिष्यतोगमस्तस्य ।

३ D गता । ४ D प्रापिता ।

अन्तःपुरे स्त्रीभिस्सार्द्धं पितृवद्राज्ये संस्थितम् ॥
 हृष्टैः सम्पूज्य सकलैराचार्यैः^१ नम्य सादरम् ।
 तदन्तिकात् स्वभवनं गत्वा राज्यमसासयन्^२ ॥
 एवं कालान्तरेणापि गुणकामभिर्बुवेशकृत् ॥
 तत् स्थितान्तयोः^३ प्रसादात् सुखावतिपदं गतम् ।
 मानुष्यशरीरं त्यक्त्वा दिव्यदेहश्च प्रापितात् ॥
 राजहंसमिव गच्छेत् खपथेन सुखावतिम् ।
 यथा तत्र स्थित(स्त)न्तदद् यत्र अपरिमितायुषम् ॥
 सुखावतौ स्थितं तस्य मुखाद्भूमिं श्रुतादपि ।
 यद्वच्छामितं^४ पितुना पौर्वकालेऽत्र मण्डले ॥
 तथा तेन नरेन्द्रेण नेपाले पालितं प्रजाः ।
 चतुर्वर्गैः स्वप्रजाभिः न ज्ञायते च^५ दुःखकम् ॥
 किञ्चिच्च नूतनं वापि न ज्ञापितं प्रजाकृतात्^६ ।
 एवं मैत्रेय नेपाले देवस्थाने सुसिद्धभौ^७ ॥
 महत्प्रभावाच्च^८ ततः से(शे)व्यते मोक्षकामकैः ।
 इन्द्रादिस्त्रयस्त्रिंशैश्च यामेशश्च या(य)मैरपि ॥
 तुषितेश्चस्तुषितैरपि कामाचरैस्तथा अपि^९ ।
 रूपाचरैश्च सर्वैश्च देवेभ्यः स्वगणैस्तुह ॥

१ D आचार्यैः । २ D स्थिता तयोः । ३ A शासित ।

४ A omits च । ५ D कृता । ६ D सुसिद्धये ।

७ D महत्प्रभावा च । ८ D कामाचरैः तथा and omits अपि ।

आरूपावचरैश्चापि वाम्बि(शि)तं तत्र सर्वदा ।
 मान्दारैर्महामान्दारैः पुष्पैश्च न रञ्जितैः ॥
 अमृतादिदिव्यभोज्यैश्च तस्मै च पूजितं सदा ।
 धृतराष्ट्र गन्धर्वैश्च^१ कुम्भाण्डैश्च विरूढकः ॥
 विरूपाक्ष नागलोकैः वैश्रवण यक्षैः सह ॥
 स्वस्वदेवगणैस्सार्द्धं अप्सराभिः परिवृताः ।
 श्रीस्वयम्भू^२ सदा पूज्य तदाच वाग्निं तदा ॥
 प्रतिदिने प्रतिरात्रौ अहर्निशं सदा मुदा ।
 वर्षजात्रामिव तस्मै तत्र स्थिता(ता): सदा कृतम् ॥
 ब्रह्माभिः चित्रियैर्वैश्वैः शूद्रैश्च अन्यजातिभिः ।
 अत्रजैरन्यजैः सर्वैः सदा तस्मै प्रपूजितम् ॥
 पूर्वजैर्दक्षिणजैश्च पश्चिमैरुत्तरैरपि ।
 विदिग्जैश्च सर्वे लोकैश्च तत्रायाताश्च पूजितम् ॥
 ततः प्रभृतिरत्रैव श्रीस्वयम्भूजातादपि^३ ।
 अहर्निशं प्रतिदिने जात्रामिव प्रपूजितम् ॥
 त्रिचिदेवकोटिभिश्च^४ स्वर्गलोकैस्सदा अपि ।
 मनुजादिमर्त्यलोकैर्दैत्येन्द्रादिपातालजैः ॥
 इत्थं स्वर्गमर्त्यलोकैः पातालजैः लोकैरपि ।
 सदा तत्र स्थिताः सर्वे^५ स्वयम्भूवे प्रपूजितम् ॥

१ D धृतराष्ट्रश्च गन्धर्वैः । २ D विदिग्जैः सर्वलोकैश्च तत्रायाताश्च सुपू-
 जितं । ३ D स्वयम्भूजातादयः । ४ D ०कोटिश्च । ५ D स्थिता सर्व ।

पञ्चोपचारविधिभिर्नानापूर्जैश्च^१ मर्त्यजेः ।
 स्वर्गमर्त्यपातालजैस्सदा तस्मै प्रपूजितम् ॥
 ततः प्रभृतिरत्रैव मैत्रेय गृणु दृश्यताम् ।
 श्रीस्वयम्भोः सदा नित्यं जात्रामुत्साहं कृतम् ॥
 पुनरपि गृणु मैत्रेय त्रयं शान्तिकरं गुरुः ।
 सिद्धाचार्याऽथ मनसा पूर्वसमाधिं स्मरनपि ॥
 आस्फाणकं समाधिञ्च सर्वथायागतैरपि ।
 अतीतेर्नागतैर्वर्तैः कृतं यद्वोधिमण्डपे ॥
 मया सर्वज्ञभायेन बोधिमण्डे स्थितादपि ।
 यदास्फाणकं समाधिमेकचित्तेन यत्कृतम् ॥
 तत्समाधिं स आचार्यः कृताय मनसि दधन् ।
 कायवाक्चित्तएकेन मनसि निश्चयं कृतम् ॥
 स च शान्तिकरो देवः सिद्धाचार्यमहर्द्धिकः ।
 एवं कृत्य समावृत्य समाधिं विदधे पराम् ॥
 स्वपूरं स्थायतोऽधस्तात् भार्ता योजनमानतः ।
 धर्मात्मकस्य कल्याणं श्रीसुखं विवरञ्च तत् ॥
 यत्र शान्तिपूरे पूर्व^२ मूलद्वारादभ्यन्तरे ।
 द्वाराधे च समीपेऽपि एकगर्तर्द्धिना कृतम् ॥
 योजनमानं भूमेधः काञ्चनमयभूमिके ।
 समन्ततः सुशोभे च तुषिते वसुशोभिते^३ ॥

चिन्तामणिकल्पवृचं चिन्तामणिघटमपि^१ ।
 चिन्तामणिमणिश्चापि यत्र भूमौ स्थिते अपि ॥
 यत्र चिन्तामणिवृचं घटञ्च मणिमादिकम् ।
 एवं वापि प्रतिस्थेन तत्र दुःखं न जात्वपि ॥
 अतीतानागतैस्सर्वैः प्रत्युत्पन्नैस्तथागतैः ।
 अनेगैर्योगिभिः सिद्धस्तदिना ध्यानकृत्तुं हि ॥
 यथैकचित्तेन सा^२ कर्मणा निश्चयं कृतात् ।
 अनेगध्यानकृद्वापि तद्वद्वेऽपि प्रार्थितम् ॥
 अग्रनवस्त्रग्रय्यादि पूज्यभोज्यादिकमपि ।
 तस्मिं रत्ने प्रार्थना(च)ञ्च पूर्णं कृता ददाति च ॥
 त्रैवधर्मे यथा कामधेनु मुनिभिः पूजितम्^३ ।
 तद्वत्तेन आचार्य्येण पूजितं मानितं मुदा ॥
 पृष्ठे चिन्तामणिवृचं घटं सर्वे^४ दिशि अपि ।
 मणिं वामदिशि स्थाप्य पूर्वाननं स्थितो गुरुः ॥
 सिंहासने प्रतिस्थित्वा^५ वज्रामनेन मुद्रया ।
 अप्रमितावस्थित्वा ऋजुकायेन संस्थितम्^६ ॥
 यथाहं गंथाग्रीर्वै पर्वते संस्थितमपि ।
 तथा शान्तिकराचार्य्यः संस्थितं तत्र गर्त्तके^७ ॥
 शान्तिक(र)रः सिद्धाचार्य्यः यत्र तिष्ठति सहस्रः ।

१ A चिन्तामणिमण्डपमपि ।

२ D ०चित्तेन च सा ।

३ A कामधेनुमूर्जितम् ।

४ D सर्वे ।

५ D प्रतिष्ठित्वा ।

६ D संस्थित्वा ।

७ D गर्त्तते ।

धर्मात्मकं कल्याणञ्च श्रीसुखं विवरञ्च^१ तत् ॥
 नाम्ना इत्थं गुरुं गत्तं भूमिं(मि) सर्वत्र भद्रकम् ।
 समन्ततः सुशोभेन सुखावतिमिव^२ स्थितः ॥
 भूमेऽध एकगत्तञ्च पातालभावकं न हि ।
 स्वर्गलोके कनिष्ठे च सुखावतीव^३ शोभितम् ॥
 यत्र एकरत्नेनापि भूषितं मुनिभूमिषु ।
 यच्चिन्तितं सर्ववस्तुं^४ तद्रत्नेन ददाति च ॥
 विशेषेण अत्र भूमौ शान्तिकरपुण्यादपि ।
 चिरन्नभूषितेनापि तत्सादृशं भूमिं^५ कुतः ॥
 धर्मात्मका हि भूमि सा धर्मात्मकेन वासि(शि)तात् ।
 कल्याणमपि भूमि सा कल्याणमित्रेण वासि(शि)तात् ॥
 श्रीसुखमपि^६ भूमि सा शान्तिकरस्य पुण्यतः ।
 महर्द्धिकञ्च भूमि सा^७ तस्य पुण्यर्द्धिना अपि ॥
 यदत्सुखावतौ स्थाने अपरिमितायुषः स्थितम् ।
 तद्वत्तत्र भूमौ चापि शान्तिकरः प्रतिस्थितम् ॥
 तद्भूः स्वर्गोपमा कल्पवृक्षचित्रसुमण्डिता ।
 मनोरमास्ति तत्रस्थसमाधिकृतनिश्चयः ॥
 तस्माद्ये या मनुष्याश्च तत्र शान्तिपू(पु)रे^८ अपि ।

१ D श्रीसुखविवरञ्च ।

२ D सुखाचितमिव ।

३ D सुखावति च ।

४ D वस्तु ।

५ D तच्छादृशभूमिं ।

६ D श्रीसुखामपि ।

मन्त्रजापञ्च कृत्वाऽऽ भौद्धं मोक्षञ्च प्राप्यते ॥
 त्रिमाहसे महालोके तत्सादृशि^१ भूमिं न हि ।
 स्थानं शुभञ्च शान्तिपूरं शान्तिकरेण संस्कृतम्^२ ॥
 अक्षमालादिजापैश्च अनेगदेवमन्त्रकम् ।
 तत्रेश्वरस्य सर्वेषां मन्त्रं सिद्धिं^३ भविष्यति ॥
 अस्मादद्यापि दीर्घं च भविष्ये^४ कालके अपि ।
 पूर्वद्वारे भि(ति)न्तिं कृत्वा दक्षिणद्वारं(र) प्राकृतम् ॥
 इति ज्ञात्वा यथं श्रित्याः मोक्षञ्च साधनाय च ।
 तस्मिं शान्तिपूरे नित्यं मन्त्रजापं कृतमपि ॥
 सर्वेषामपि पी(या)ठानां जापलक्षकतादपि ।
 एकफलञ्च सम्प्राप्तान्त^५ स्मात्कोटिफलं लभेत् ॥
 विशेषैरन्यस्थाने च स्वल्पफलं प्रलभ्यते ।
 तस्मिन् कृतजापस्यापि ततोऽसङ्ख्यं लभेत् फलम् ॥
 इत्थं ज्ञात्वा अत्रजाश्च अन्यजा मनुजादयः ।
 अत्र च वा(शि)मिनः सर्वे तस्मिं जापं कृतमपि ॥
 तस्मिन्मुक्तजापस्य फलमङ्घ्या न विद्यते ।
 १ सर्वभूमिरुहानाञ्च पत्रमङ्घ्यापि विद्यते ॥
 २ सर्वपृथ्वीरुहानाञ्च फलमङ्घ्यापि विद्यते ।
 ३ सर्वेषां सत्वजातीनां लोममङ्घ्यापि विद्यते ॥

१ D तच्छादृशं । २ D संस्थितं । ३ D मन्त्रसिद्धिं ।

४ D भविष्यः । ५ D सम्प्राप्तास्तस्मात् । ६ D omits this line.

षड् अहर्निशि वर्षे^१ दृष्टिमङ्ग्यापि विद्यते ।
 सर्वनदीसमुद्राणां जलमङ्ग्यापि विद्यते ॥
 नदीसमुद्रभूमिनां वारुमङ्ग्यापि विद्यते ।
 तस्मिञ्च^२ कृतजापानां फलमङ्ग्या न विद्यते ॥
 अनेन शान्तिपुराख्यातं शान्तिकरेण च कृतात्^३ ।
 तस्मिं जापकृतेनापि शान्त्यादिफलं लभ्यते ॥
 इति ज्ञात्वा यूयं चात्र नेपालवाशिनां जनाः^४ ।
 प्रतिदिने प्रतिरात्रौ तस्मिं पूजाकृतमपि ॥
 सुप्तेधूपैश्च^५ गन्धैश्च नैवेदैर्लेह्यैः पेयकैः ।
 सदा मुदा प्रपूज्यात्र ते मोक्षमधिगच्छति ॥
 सः समाधेः समुत्थाय चिरकालेन वज्रभृत् ।
 देशयिष्यति नेपाले धर्मं^६ मोक्षं प्रकाशकम् ॥
 वज्राचार्यस्वरूपेण शाक्यवंशस्वरूपिणा ।
 भित्तुरूपेण सर्वेण उपाशका उपाशिका ॥
 एवं रू(प)पं समावृत्य शान्तिकरो जगद्गुरुः^७ ।
 अत्र सद्धर्महीनेऽपि प्रतिरूपेण देशितम् ॥
 विशेषेणात्र नेपाले स्वयम्भुवः प्रसा(शा)दतः ।
 सद्धर्महीने काले तत्प्रतिरूपेण देशितम् ॥
 इति ज्ञात्वापि यूयं शिष्या अत्रजास्यान्यजापि च ।

१ D वर्षे । २ D तस्मि च । ३ D कृता । ४ D नेपाले वाशिनां
 जना । ५ D धर्मं मोक्षम् । ६ D जगद्गुरुः ।

सद्गुरुमत्रजं^१ वापि कल्याणसद्गुरुमिव ॥
 १[यूयं शिष्यापि तत्सर्वं अत्रजा मनुजादयः ।
 शान्तिकरप्रतिरूपमत्रजं परमं गुरुम् ॥
 ततः भविष्ये काले च अत्र नेपालमण्डले ।
 सद्धर्मदेशक गुरुः] शान्तिकर गुरुरिव ॥
 यदुक्तं धर्मं वोद्वैश्व अत्रजैरन्यजैरपि ।
 अत्र सर्वं^२ शान्तिकरप्रभावाच्च प्रजातकम् ॥
 इदं शृणु च मैत्रेय पश्चात्कालान्तरे ततः ।
 इयं या भिक्षुणी चूण्डा सुग्रीला शीलधारिणी ॥
 प्रवज्या विदधे धर्मधातु वागीश्वरेण सा^३ ।
 मंजुश्रीशिखरस्यासौ गृह्य प्रचाल्य चोत्पलात् ॥
 फलमूलाग्रनादिञ्च फलाहारिणी भिक्षुणी ।
 तस्मै स्वयम्भुवे नित्यं फलमूलैः पूजितम् ॥
 ओं चरे चून्दे^४ स्वाहेति मन्त्रेण जापं कुर्वन्ति सर्वदा
 समाकिरञ्चानुदिनं ततो भक्तमभूद्यतः ॥
 प्रतिदिने प्रतिमासे प्रतिवर्षेऽद्य कालके ।
 १अत्रमत्रायामि काले भिक्षुण्यं पूजितम् ॥
 पुष्पैर्धूपैश्च गन्धैश्च आमिषं परिवर्जितं^५(ततः) ।

१ D मन्त्रजं चापि । २ C omits the portion bracketted.
 ३ D सर्वं । ४ D चुण्डा...धारिणी । ५ A प्रवज्या.....वागीश्वरे
 रमा । ६ D ॐ चरे चूरे चून्दे । ७ B अहमामन्त्रयामि, D अत्र
 मन्त्रायामि काले...प्रपूजितं ।

पुरुषस्नेहं परित्यक्त्वा तस्मै पूजामपि कृतम् ॥
 भोपि मैत्रेय ग्रीष्मं त्वं शृणु भिक्षुणीनेमकम् ।
 दशाकुशलकं त्यक्त्वा दशकुशलकं^१ कृतम् ॥
 पुरुषस्नेहं मैथुनञ्च कार्यञ्च सन्त्यजेदपि ।
 कृत्वात्र स्थाने भिक्षुणी दश भिक्षो(म)र्महत्फलम् ॥
 भिक्षुण्यत्र मैथुनं च कार्यं यापि सहकृतम् ।
 सा च भिक्षुणी पापेन वेष्टिता रौरवं व्रजेत् ॥
 रौरवं नरकं घोरं अत्यर्थमग्निदाहकम् ।
 बद्धकल्पं तुं भुक्त्वा च घोरं दुःखं च प्रापितम् ॥
 पापं(चा) वापि पुण्यं(चा) वापि तस्मै स्थाने कृतादपि ।
 कोटिकाफलं संप्राप्ता^२ संप्रापितं च निश्चयं ॥
 पापचित्तं पुण्यचित्तं कर्मकार्यं कृतं भु(भृ)वि ।
 दशानां पुरुषाणां च फलमधिकं लभेत् ॥
 इति ज्ञात्वा त्वया चून्दे ग्रीष्मं नेम कुरु कुरु ।
 पापचित्तं परित्यज्य सांप्रतं पुण्यचित्तकम् ॥
 त्रिमाहस्ये महालोके तच्छादृशं क्षेत्रे न हि ।
 इति ज्ञात्वा तत्र स्थाने पापचर्या परित्यजेत् ॥
 सर्वेषामपि भूमिनां पापकृतमेकं(क) फलम् ।
 तत्रापि कृतपापानां कोटिफलं प्रलभ्यते ॥
 पापस्यापि पुण्यस्यापि तत्र कृत्वाकर्मण अपि ।

सर्वेषां भूतानांश्च कोटिधा फलं लभ्यते ॥
 निश्चयं फलं(ल) संप्राप्तं अतीतैः प्रत्युत्पन्नकैः ।
 तथागतै(व)र्वच उक्तं तत्र कृत्कर्म्मणः फलम् ॥
 इति ज्ञात्वा भिक्षुणि(णी) त्वं यत्नेनानेमं त्यजादपि
 भिक्षुणी नेमं(म) संगृह्य तस्मै पूजां सदा कुरु ॥
 अस्योपस्थानचर्याय लक्षणेः युता सा व्रती ।
 चून्दा नाम भिक्षुण्यत्र तच्छैवकपरा अपि ॥
 पञ्चोपचारविधिभिर्नित्यं पूजां प्रतिदिने ।
 सम्यक् कृत्वाष्टाङ्गेणापि पञ्चप्रणामकमपि ।
 बज्रधा प्रदक्षिणाञ्चापि नामाधारणी संपठन् ॥
 अनेगस्तोत्रगाथाञ्च स्तुतिं कृत्वा मुहुर्मुहुः ।
 कायवाक्चित्त एकेन मंजुश्रीपर्वते स्थितात् ॥
 प्रतिरात्रौ प्रतिदिने तस्मै सदा प्रपूजितम् ॥
 प्रातःकाले मध्याह्ने च सायंकाले तथा अपि ।
 रात्रिकाले चतुस्तंभे सा तस्मै पूजितं महत् ॥
 १ अस्य पुण्यप्रभावेन दूतो द्वादशवत्सरे ।
 पञ्चाभिज्ञविराणी सा भविष्यति न संग्रयः ॥
 दिव्यचक्षुर्दिव्यश्रोतं^२ दिव्यघ्राणं तथा अपि ।
 परचित्तज्ञानं वापि पूर्वनिवासाञ्च^३ अपि ॥
 एवं पञ्चाभिज्ञपदं तथागतैश्च वर्णितम् ।

पञ्चाभिज्ञञ्च संप्राप्ता निः(नि)मंशयं भविष्यति ॥
 सर्वज्ञवचनं श्रुत्वा सा चून्दा^१नाम भिचुणी ।
 शाक्यसिंहप्र(शा)मादाच्च पञ्चाभिज्ञफलं लभेत् ॥
 पञ्चाभिज्ञफलं लब्ध्वात् शाक्यसिंहप्र(शा)मादतः ।
 चून्दा^२नाम भिचुणी सा अत्यर्थं शोभनं भवेत् ॥
 इत्यमुक्त्वा गुरुः शास्ता शाक्यसिंहस्तथागतः ।
 मैत्रेयादिभ्यः शिष्येभ्यः स्वयम्भु(व)वः पुराणकम् ॥
 एवमुक्ते अपि सद्यः^३ मैत्रेय शिष्यनायकः ।
 एवं श्रुत्वा पुनरपि शाक्यसिंहमुवाच सः ॥
 भगवन् शान्तिहृन्नाम तस्याभवत्कथं प्रभो ।
 तद्धेतुं^४ श्रोतुमिच्छामि समुपादेष्टुमर्हति ॥
 इति संप्रार्थिते तेन मैत्रेयेन (स)सः सर्ववित् ।
 भगवान्तस्महासत्वं संपश्यन्^५ एवमादिशत् ॥
 शृणु मैत्रेय वक्ष्यामि शान्तिकरस्य सद्गुणम् ।
 योऽसौ राजा महासत्त्वः सद्गुणगुणलालसः ॥
 त्यक्त्वा कामं सुखं राज्यं तीर्थयात्रां मुदाचरत् ।
 स सर्वेष्वपि तीर्थेषु स्नात्वा दानं कृतेन^६ च ॥
 त्रिरत्नानां समाराध्य संचरत्योषधं व्रतम् ।
 ततोऽसौ सुमति विज्ञो वोधिसत्त्व जगद्धिते ॥

१ D चूदा । २ D चूडा । ३ D सद्य । ४ D तद्धेतु ।

५ D भगवन्तं...संपश्यं । ६ D दानकृतेन च ।

वज्रचर्याव्रितं धृत्वा प्रचचार समाहितः ।

ततस्तच्छिलयाच्छाद्य^१ धर्मधातुं स्वयम्भुवं ॥

दृष्टिकाभिर्महत् स्वरूपं विधाय गोपयेदिदम् ।

ततः पञ्चपूरे तेन स्थापितं पञ्चदेवता ॥

मंजुश्रियमिदं चैत्रमनेन च महत्कृतम् ।

एवं कृत्वाच सर्वाणि देवानि स्थाप्य महामतिः ॥

बोधिसत्वो महाभिज्ञः^२ प्रचचार जगद्धिते ।

ततस्तेन महोत्पातं समीकृत्य समन्ततः ॥

भद्रश्रीमंगलोत्साहं महभद्रं^३ भवन्ति हि ।

ततश्चासौ^४ महाभिज्ञो दृष्टिदोषं प्रवर्त्तते ॥

नवनागान्समावाह्य सुदृष्टिं संप्रवर्त्तते ।

एवं सः त्रिगुणाभिज्ञो महोत्पातं शान्तिकृतम् ॥

शुभं कृत्वा सदा तेन शान्तिकर इति स्मृतः ।

ईदृग्मन्त्री महाभिज्ञो व(जा)ज्ञाचार्यं महामतिः ॥

ऋद्धिसिद्धिसुसंपन्नो न भूतो न भविष्य च ।

एवमुक्ते शाक्यमिह मैत्रेय शिष्यनायकः ॥

एवं श्रुत्वा पुनरपि शाक्यमिहमुवाच सः ।

भगवन्गुरो शाक्यमिह भूतं वर्त्तञ्च वादितम् ॥

भविष्यकालके तत्र कथं किं किं भविष्यति ।

सर्वज्ञत्वं जनानाथ भविष्यं सर्वं जानितम्^५ ॥

१ A तत तच्छिलयाच्छाद्य, D ततः सच्छिलयाश्चाद्य । २ D बोधिसत्व-
महाभिज्ञः । ३ D महभद्रं । ४ D ततोचासौ । ५ D सर्वं जानितं ।

किं किं वापि देवता च तत्र नेपालमण्डले ।
 प्रादुर्भूता भविष्यन्ति तत्सर्वं ब्रूहि सत्प्रभो ॥
 अथ शाक्यमुनिः शास्ता सर्वज्ञ नायको गुरुः^१ ।
 भविष्येऽद्ये वर्त्तके वृत्तिं^२ मैत्रेयाय उवाच सः ॥
 मैत्रेय ग्रहणं साधु च सुष्ठु च मनसि कुरु ।
 भविष्येऽहं सत्पार्थाय सत्पानां हितकाम्यया ॥
 ब्रह्मचत्रिय^३ वैश्यानां शूद्रानां अन्यजा(ति)तीनाम् ।
 अन्यदेशात्रायातानां हिताय च सुखाय च ॥
 भविष्यकालके चात्र नेपालमण्डले ।

अपि च ।

पूर्वदिक्चारुशिखरे लोकेश्वरं समुद्भूतम् ।
 पश्चिमाननमूर्तिना चम्पवृचस्कन्धोपरि ॥
 जाम्बूनदस्वर्णरूपमत्यर्थं शोभितं वपुः ।
 हरि हरि हरि वाहनोद्भूतं च लोकेश्वरम् ॥
 कीलेश्वरस्य ईशाने भविष्यति समुद्भूतम् ।
 अत्रजैः ब्राह्मणैः सर्वैः चत्रियैश्च विशेषतः ॥
 नाम्ना नारायणं कृत्वा सदा पूजां करिष्यति ।
 ततः पश्चाद्वाग्मतीतीरे मृगस्थलस्य^४ दर्श्यामपि ॥
 वाग्मत्याः समतीरे च लोकेश्वरं समुद्भूतम् ।
 त्रैलोक्यवशंकरं च नमः^५ लोकेश्वरमपि ॥

१ D० नायकगुरुः । २ D वृत्ति । ३ D ० क्षेत्रिय० ।

४ B मृगस्थले D मृगस्थरस्य । ५ D नाग० ।

हरिहरहरिण्यगर्भगणेशगणैरपि ।
 नानायोगिनौतन्दैश्च मातृकाभिः परित्ततः ॥
 अनेगैः स्वर्गजैः सार्द्धं समुद्धूतं लोकेश्वरम् ।
 दक्षिणाननमूर्त्तिना अघोरवत्सुखस्थितम् ॥
 त्रैलोक्यवशंकरं च लोकेश्वरं समुद्धूतम् ।
 अत्रजैर्वाङ्मणैर्भट्टैः चित्रियैः शूद्रकैरपि ॥
 करिष्यति सदा पूजां पशुपतिं(ति) प्रदरितम् ।
 ततोऽपि दीर्घकालेऽत्र महाममन्त^१राजकूले ॥
 यक्षमल्लस्तत्र राज्ये समुद्धूताद्राज्यं कृतम् ।
 तेन राज्यकृते अत्र श्रीमल्लोकनाथमपि ॥
 साधकगणैभिः सार्द्धं स्थापितं तस्य राज्यके ।
 पश्चिमाननमूर्त्तिना यमलेश्वरस्थाने अपि ॥
 एकदेवालये सिद्धे तत्रैव मण्डले अपि ।
 ब्रह्माभिः चित्रियैर्वैश्यैः शूद्रैश्च अत्रजैरपि ॥
 यक्षमल्लस्थापिताच्च यमलेश्वरं प्रदरितम् ।
 ततः पश्चाद्दीर्घकाले गन्धावत्यारूपर्यपि ॥
 गन्धेश्वराद्यास्ये च लोकेश्वरं प्रथापितम् ।
 खसर्पनामरक्तञ्च वन्धुकवत्सुरूपकम् ॥
 उत्तराननमूर्त्तिना स्थापितञ्च भविष्यति ।
 ततः पश्चाद्दीर्घकालेऽत्र भविष्य^२कालके अपि ॥
 महाममन्तकूले चापि एकराजा भविष्यति ।

नाम्नापि नरेन्द्रदेवः पुत्रवत्पालितः प्रजाः ॥
 तस्मै स्वयम्भुवे नित्यं लया सेवां कृतमपि ।
 पूर्ववंशानुशासेन सदा श्रीगम्भवे^१ अपि ॥
 प्रतिरात्रौ प्रतिदिने तस्मै सदा प्रपूजितम् ।
 पञ्चोपचारविधिभिः महोत्साहैरपि तथा ॥
 दिने रात्रौ मासे वर्षे सदा तस्मै प्रपूजितम् ।
 केचित्पञ्चप्रणामेन केचिच्च अष्टाङ्गके ॥
 केचित्प्रदक्षिणां कृत्वा प्रणिपत्य प्रतिदिने ।
 यथा च पूर्वगैर्वंशैस्तस्मै प्रपूजितं सदा ॥
 तथानेन नरेन्द्रेण पूजितं स भविष्यति ।
 तस्य कालेऽपि नेपाले द्वादशवार्षिकमपि ॥
 अत्यर्थनापि युक्तेन अनावृष्टिं^२ भविष्यति ।
 अनावृष्टिरतियुक्तात्^३ प्रजाश्च दुःखपीडिताः ॥
 प्रजानामत्यर्थं तस्यासङ्गं भविष्यति ।
 अथ तेन नरेन्द्रेण प्रजादुःखमसङ्घकात् ॥
 एकचिन्तेन मनसा चिन्तापरं भविष्यति ।
 नरेन्द्रेणापि राज्ञा च देवज्ञेषु नैमित्तिकाम् ॥
 आचार्याणां ब्राह्मणानां मध्ये श्रुत्वात् प्रज्ञास्यति ।
 मनसा चित्तशुद्धेन श्रीगम्भोश्च प्रसादतः ।
 शान्तिकरग्रिथ्यश्चैव बन्धुदत्तं प्रज्ञास्यति ॥

१ D गम्भवे ।

२ D अनावृष्टि ।

३ D युक्तात् ।

ततः पञ्चाक्षरेन्द्रेण बन्धुदत्तं विज्ञापितात् ।
 बन्धुदत्तेन यदुक्तं तत्प्रकारं करिष्यति ॥
 बन्धुदत्तः सिद्धाचार्य्य नरेन्द्रविनतिं कृतात् ।
 मनसा एकचित्तेन विचार्य्यञ्च करिष्यति ॥
 विचार्य्यञ्च कृतात् पञ्चाक्षरेन्द्रेण विज्ञापितात् ।
 नरेन्द्रेण सामग्री पूर्णं दत्त्वा लोकेश्वरमाराधितम् ॥
 प्रथमं मणिचूडे च पर्वते च विशेषतः ।
 सर्व्वबुद्धाकिनीञ्च^१ शान्तिशिष्यः प्रथापितम् ॥
 ततो भद्रनदीती(रे)ले पर्व्वते च विशेषतः ।
 वज्रवर्णनीं देवीञ्च^२ प्रथापितं भविष्यति ॥
 ततोऽपि तद्देशे च वज्रवेरोच(नी)नीं तथा ।
 खगान(ना)मां मध्ये कृत्वा चिलोनवत् स्थापिष्यति^३ ॥
 ततो गन्धावतीतीरे पर्व्वतयाम्याधेषु च ।
 विघ्नान्त(क)कं दशक्रोधं प्रथापितं भविष्यति ॥
 किं किं यमान्तकञ्चैव पद्मान्तकमपि तथा ।
 इत्यादि क्रोधराजाञ्च प्रथापितं भविष्यति ॥
 शान्तिकरशिष्यवंशो नागाञ्जुन^४वंशमपि ।
 गुरुवंशमूलं कृत्वा बन्धुदत्तर^५साधकः ॥
 बन्धुदत्तः स आचार्य्य इत्यं कृत्वा मुदा अपि ।

१ D •डाकिनी च । २ D वज्रवर्णिनी देवी च । ३ स्थापि-
 ष्यति । ४ D वंशे नागाञ्जन • । ५ A बन्धुदत्तर • ।

अथजानां मनुष्याणां हिताय च सुखाय च ॥
 तिर्यग्गादिपशूनाञ्च अन्यचवाग्निनामपि ।
 दण्डभूमिरुहानाञ्च हिताय च सुखाय च ॥
 नागार्जुनोय वंशो च बन्धुदत्त साधक^१ कृतात् ।
 कापोतलपर्वताश्च समानीतं लोकेश्वरम् ॥
 लोकेश्वरं समानीतादत्र नेपालमण्डले ।
 रथजाचां^२ प्रतिदेशे कृत्वा एवं भविष्यति ॥
 प्रतिवर्षं रादामासे रथयाचां करिष्यति ।
 विशेषेणात्र नेपाले महज्जाचां भविष्यति ॥
 ततः प्रभृति भविष्ये स्वयम्भुवः प्रभावतः ।
 आर्यावलोकितेश्वर प्रशान्ना^३भ्यं भवेत् ॥
 इति ज्ञात्वा मानवाश्च ब्रह्मचरिचरैश्चजाः ।
 शूद्रादयोऽन्यलोकाश्च सदा बौद्धं प्रपूजितम् ॥
 सदा बौद्धं^४ प्रपूज्यात्र स्वयम्भोश्च प्रभावतः ।
 लोकनाथप्रभावाच्च सुभिष्यं च^५ भविष्यति ॥
 पुनरपि शृणु मैत्रेय असौ नेपालवृत्तिकम् ।
 भूते दीर्घं वर्त्तमाने बौद्धधर्माच्च केवलम् ॥
 अनेकैर्जनसङ्कीर्णं भिबुभिचुष्टुपाशु(स)कैः ।
 बोधिसत्त्वै^६ महासत्त्वैः वाश्रितं तत्र सर्वदा ॥

१ D शोधकम् ।

२ D जात्रा ।

३ D प्रशान्नाभ्यौभिष्यं ।

४ D त्रौद्ध ।

५ D सुभिद्यक्ष ।

यस्मिं खयम्भरूपत्राद्विशेषैरत्र मण्डले ।
 अद्यास्मिनपि^१ काले च केवलं बुद्धधर्मज्ञत् ॥
 इति ज्ञात्वा अत्रजा वा अन्यदायातजा अपि^२ ।
 विशेषेणात्र नेपाले शम्भूपूजां करोति च ॥
 यदा भविष्ये काले च^३ अत्र नेपालमण्डले ।
 शैवधर्मं प्रवर्त्तते^४ दुर्भिक्षञ्च भविष्यति ॥
 यथा यथा शैवधर्मं प्रवर्त्ततेऽत्रमण्डले ।
 तथा तथा च अत्यर्थं दुःखपीडा भविष्यति ॥
 बौद्धलोका गणा येऽपि शैवधर्मं करिष्यति ।
 ते सर्वे कृतपापा(च)ञ्च नारकञ्च गमिष्यति ॥
 शैवलोका जना येऽपि बौद्धधर्मं प्रवर्त्तते ।
 तस्य पुण्यप्रशदाच्च सुखावतीं गमिष्यति ॥
 ये च या वा मानुष्यात्र बौद्धनिन्दा करिष्यति ।
 ते सर्वे कृतपापाच्च पापभोग्यं करिष्यति ॥
 मनुष्या ये च या वात्र बौद्धपूजां करिष्यति ।
 तस्य पुण्यप्रशदाच्च स्वर्गभोग्यं प्रापिष्यति ॥
 तत्पुराणं श्रुत्वा पूज्य स्वर्गलोकं गमिष्यति ।
 तत्पुराणं श्रुत्वा निन्दत्^५ नारकञ्च गमिष्यति ॥
 ययमपि शिष्याः सर्वे केवलं शम्भू पूजय ।

१ D अद्यास्मिमपि ।

२ D अन्यजा यातजात्यर्थं ।

३ D भविष्यकाले च ।

४ D शैवधर्मप्रवर्त्तन्ते ।

५ D निन्द्य ।

